CARL SAGAN

CONTACT

Carl Sagan

Contact

Traducere din limba engleză de
Radu Pavel Gheo

www.virtual-project.eu

Nota autorului

Deşi am fost influenţat de oamenii pe care îi cunosc, după cum era şi normal, niciunul dintre personajele din volum nu reprezintă un portret fidel al vreunei persoane reale. Cu toate acestea cartea de faţă se datorează într-o mare măsură comunităţii mondiale a proiectului SETI, un mărunt grup de cercetători şi oameni de ştiinţă de pe tot întinsul măruntei noastre planete, care au conlucrat, uneori înfruntând obstacole descurajante, pentru a recepţiona semnalele din spaţiu. Aş vrea să-mi exprim mulţumirile în special faţă de iniţiatorii proiectului SETI, Frank Drake, Philip Morrison şi regretatul I.S. Şklovski, cărora le sunt extrem de îndatorat. Căutarea fiinţelor inteligente din alte lumi a intrat recent într-o nouă fază, având două programe importante în plină desfăşurare: programul de supraveghere a cerului META/Sentinel, care funcţionează la Universitatea Harvard pe opt milioane de canale şi este sponsorizat de Societatea Planetară cu sediul în Pasadena, şi un program şi mai complex desfăşurat sub patronajul NASA, Administraţia Spaţială şi de Aeronautică a Statelor Unite. Eu unul sper din toată inima ca volumul de faţă să fie depăşit de ritmul descoperirilor ştiinţifice reale.

Câţiva dintre prietenii şi colegii mei au avut bunătatea de a citi o versiune preliminară a cărţii şi/sau au făcut unele observaţii pertinente care au influenţat forma actuală a romanului. Le sunt profund îndatorat tuturor şi mă refer aici la Frank Drake, Pearl Druyan, Lester Grinspoon, Irving Gruber, Jon Lomberg, Philip Morrison, Nancy Palmer, Will Provine, Stuart Shapiro, Steven Soter şi Kip Thorne. Profesorul Thorne şi-a asumat dificila sarcină de a analiza sistemul de transport galactic descris în paginile cărţii, umplând cincizeci de rânduri cu ecuaţii de fizică gravitaţională legate de această problemă. Alte sfaturi preţioase legate de conţinutul sau de stilul cărţii mi-au fost oferite de Scott Meredith, Michael Korda, John Herman, Gregory Weber, Clifton

Fadiman şi de regretatul Theodore Sturgeon. În diversele etape ale pregătirii volumului pentru publicare Shirley Arden a muncit îndelung şi ireproşabil, motiv pentru care îi sunt foarte recunoscător atât ei, cât şi lui Kel Arden. Îi mulţumesc lui Joshua Lederberg pentru că, acum mulţi ani, mi-a sugerat pentru prima dată – poate mai mult în glumă – ideea că o formă de viaţă inteligentă extrem de avansată ar putea locui în centrul galaxiei Calea Lactee. Ideea nu este cu totul originală, asemenea tuturor ideilor, ceva asemănător fiind – se pare – imaginat prin jurul anului 1750 de către Thomas Wright, prima persoană care afirmă explicit că galaxia noastră ar putea avea un centru. În interiorul copertei de titlu este reprodusă o gravură în lemn aparţinând lui Wright şi în care este reprezentat centrul galactic.

Volumul de faţă s-a născut dintr-un proiect pentru un film artistic, pe care l-am scris împreună cu Ann Druyan în 1980–1981. Lynda Obst şi Gentry Lee ne-au uşurat munca în acea fază preliminară. În fiecare etapă a scrierii acestei cărţi am beneficiat extraordinar de mult de ajutorul lui Ann Druyan, începând cu cea dintâi schiţă a subiectului şi a personajelor centrale şi terminând cu forma finală din şpalturile tipografiei. Ceea ce apreciez cel mai mult din munca mea la scrierea acestui volum este ceea ce am învăţat de la ea în tot acest timp.

Carl Sagan

Despre autor

Cărţile faimosului astronom CARL SAGAN sunt cele mai citite lucrări ştiinţifice de pe glob. Cosmos, volum a cărui primă ediţie a apărut în 1980, este cea mai bine vândută scriere ştiinţifică publicată în limba engleză din toate timpurile. Serialul de televiziune inspirat de ea a fost distins cu premiile Peabody şi Emmy şi a fost difuzat în şaizeci de ţări. Alte scrieri vestite ale lui Sagan sunt *Dragonii Paradisului,* volum distins cu prestigiosul premiu Pulitzer în 1978, *Creierul lui Broca* (volum tradus şi în limba română – n.tr.) şi un alt best-seller, *Cometa,* scris împreună cu Ann Druyan.

Dr. Carl Sagan a fost profund implicat atât în explorarea altor planete cu ajutorul navelor spaţiale, cât şi în căutarea semnalelor de inteligenţă extraterestră în transmisiunile pe unde radio. Printre numeroasele premii şi distincţii care i-au fost acordate amintim Medaliile NASA pentru realizări ştiinţifice de excepţie şi pentru contribuţia sa inegalabilă la bunăstarea naţiunii. Premiul de astronautică John F. Kennedy, Premiul Honda, Premiul Joseph Priestley, acordat „pentru contribuţiile sale remarcabile în folosul întregii omeniri”, şi Medalia Academiei Naţionale de Ştiinţe a SUA pentru servicii de excepţie în folosul naţiunii. Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă apreciază că „cercetările sale au revoluţionat ştiinţa pe întreaga planetă...” şi că „darurile pe care le-a oferit omenirii sunt nepreţuite”.

Dr. Carl Sagan a fost profesor de astronomie şi de ştiinţe spaţiale în cadrul catedrei „David Duncan” de la Universitatea Cornell, unde a îndeplinit şi funcţia de director al Laboratorului de Studii Planetare în cadrul Centrului de Radiofizică şi Cercetare a Spaţiului Cosmic. A murit în anul 1996.

Sumar

Partea I

Mesajul

„Inima-mi tremură ca o biată frunză.
În visele mele planetele se rostogolesc.
Stelele se împing în fereastra mea.
Eu mă rotesc în somn.
Patul meu este o planetă caldă.”

Marvin Mercer, şcoala pregătitoare 153, clasa a 5-a, Harlem, New York City, N.Y., 1981

Capitolul 1

Numerele transcedente

„Gâză măruntă,
Văratecu-ţi zbor
Mâna-mi nătângă
L-a frânt prea uşor.

Nu-s eu o gâză
Asemenea ţie?
Ori nu eşti tu om
Asemenea mie?

Căci şi eu dansez
Şi beau şi cânt
Şi-apoi un braţ orb
Mă frânge-n avânt.”

(William Blake – *Gâza,* în volumul *Cântecele experienţei,*
strofele 1–3, 1795)

După standardele umane obiectul n-ar fi avut cum să fie artificial, căci era de mărimea unei planete. Dar fusese modelat atât de straniu şi de complicat şi era atât de evident că avea un rost important, încât nu ar fi putut fi altceva decât manifestarea unei idei. Cum plutea pe o orbită polară în jurul imensei stele albăstrui, semăna cu un poliedru gigantic şi imperfect, acoperit de milioane de scoici în formă de cupă. Fiecare cupă era îndreptată spre o anumită parte a bolţii cereşti. Fiecare constelaţie era supravegheată. Lumea poliedrică îşi desfăşura enigmatica activitate de sute de milioane de ani. Era foarte răbdătoare. Îşi putea permite să aştepte o veşnicie.

Când a fost scoasă în lumină n-a plâns deloc. Îşi ţinea strânse sprâncenele ei delicate. Apoi a deschis ochii larg. A privit luminile strălucitoare, figurile îmbrăcate în alb şi verde, femeia care stătea întinsă pe masă lângă ea. Zgomote oarecum cunoscute i-au ajuns la urechi. Faţa ei avea o expresie ciudată pentru un nou-născut… un fel de nedumerire.

*

Când avea doi ani îşi ridica tot timpul mâinile deasupra capului şi spunea foarte mieros: „Tati, hopa-sus!” Prietenii familiei au rămas surprinşi: copilul era politicos. „Asta nu-i politeţe”, le-a explicat tatăl. „Când voia să fie ridicată se obişnuise să urle. Aşa că o dată i-am spus: «Ellie, nu-i nevoie să urli aşa. Spune doar *Tati, hopa-sus!».* Copiii sunt deştepţi. Nu-i aşa, Presh?”

Acum ea era deja *sus,* la o înălţime ameţitoare, cocoţată pe umerii tatălui său şi cu mâinile încleştate în părul rar al acestuia. Viaţa era mai frumoasă la înălţime, era mult mai sigură decât atunci când se târa printr-o pădure de picioare. Când erai jos puteai fi călcată oricând. Te puteai rătăci… Fetiţa se încleştă mai temeinic.

După ce au plecat de la cuşca maimuţelor nici n-au făcut bine colţul şi au nimerit peste un animal cu picioare lungi şi subţiri, cu gâtul înalt şi acoperit cu pete, cu nişte coarne micuţe pe cap. Făptura îi domina net. „Au gâtul atât de lung, încât vorbele nu pot să iasă din el”, i-a spus tatăl ei. Iar fetiţei i-a părut rău de biata creatură condamnată la muţenie. Dar i-a părut şi bine că în lume există astfel de minunăţii şi s-a simţit plină de bucurie.

*

„Dă-i înainte, Ellie”, a îndemnat-o mama cu blândeţe. Vocea atât de familiară avea un ton ghiduş. „Citeşte.” Sora mamei sale nu credea că, la doar trei ani, Ellie putea să citească. Era convinsă că învăţase pe de rost poveştile din cărţile pentru copii. Şi într-o zi răcoroasă de martie, pe când se plimbau pe State Street, s-au oprit în faţa unei vitrine. Dincolo de geam o piatră de culoarea vinului de Burgundia sclipea în razele soarelui. Ellie citi rar „Bijutier”, pronunţând cuvântul în patru silabe.

*

Se strecură în camera nefolosită, în ciuda sentimentului de vinovăţie. Învechitul radio Motorola era pe raftul de care-şi amintea bine. Radioul era masiv şi foarte greu. Când îl luă în braţe fu cât pe-aci să-l scape. Pe carcasa din spate scria: „Pericol. Nu deschideţi”. Dar ea ştia că dacă radioul nu era în priză, atunci nu exista niciun pericol. Ţinându-şi limba între buze, demontă concentrată carcasa şi privi în interior. Era aşa cum bănuise: acolo nu se găseau nici orchestre de pitici, nici crainici miniaturali care să-şi trăiască în linişte vieţile lor mărunte în aşteptarea momentului în care butonul să fie comutat pentru a-i

pune în acţiune. În locul acestora se aflau nişte tuburi de sticlă minunate ce semănau puţin cu becurile. Unele îi aminteau de bisericile din Moscova, pe care le văzuse într-o carte cu poze. La bază aveau nişte proeminenţe făcute să se potrivească perfect în orificiile în care erau aşezate. Lăsând carcasa deoparte şi butonul în poziţie de funcţionare, fetiţa cuplă aparatul la o priză din peretele cel mai apropiat. Ar putea s-o rănească şi dacă nu-l atingea? Dacă nu se apropia deloc de aparat?

După câteva secunde tuburile începură să lumineze cald, dar nu se auzi niciun sunet. Radioul era „defect” şi se renunţase la el acum câţiva ani, când fusese înlocuit cu unul mult mai modern. Dar unul dintre tuburi nu lumina. Ellie scoase aparatul din priză şi desprinse tubul îndărătnic din orificiul lui. Înăuntru mai era un pătrat metalic legat prin nişte sârmuliţe. „Electricitatea trece prin fire”, gândi ea nedefinit. Dar mai întâi trebuia să ajungă în tub. Una dintre acele proeminenţe părea îndoită, şi fetiţa se munci puţin până să reuşească s-o îndrepte. După ce potrivi tubul la locul lui şi cuplă aparatul din nou, fu încântată să vadă lampa respectivă lucind, în timp ce electricitatea statică o învălui, înălţându-se în jurul fetei. Aruncând o privire rapidă spre uşa închisă, tresări şi reduse volumul. Apoi deplasă scala de frecvenţă şi nimeri peste o voce agitată care vorbea – din câte putea înţelege fetiţa – despre o maşinărie de-ale ruşilor care se afla pe cer şi se învârtea la nesfârşit în jurul Pământului. „La nesfârşit”, se gândi ea. Deplasă scala, căutând alte posturi. După o vreme, când o cuprinse teama că ar putea fi găsită acolo, scoase radioul din priză, înşurubă în pripă carcasa şi – lucrul cel mai greu dintre toate – ridică aparatul şi-l aşeză înapoi pe raft.

Chiar când ieşi din camera liberă, respirând puţin mai greu, tresări încă o dată văzând-o pe mama sa apărându-i în drum.

– Ellie, s-a întâmplat ceva?

– Nu, mami.

Îşi luase un ton degajat, dar inima îi zvâcnea greu, iar palmele îi erau ude de sudoare. Se duse în micuţa curte din spate, se aşeză în locul ei favorit şi, ghemuindu-se cu genunchii la bărbie, medită la interiorul acelui radio. Oare chiar erau necesare toate tuburile alea? Ce s-ar întâmpla dacă le-ai scoate unul câte unul? Tatăl ei le numise odată tuburi electronice cu vid. Ce se întâmpla în interiorul unui tub electronic? Chiar nu aveau niciun strop de aer în interior? Cum se făcea că muzica orchestrelor şi vocile crainicilor ajungeau *în* aparatul de radio? Ei spuneau de obicei

„emitem pe frecvenţa...”. Ce era frecvenţa? Ce se întâmplă în aparat atunci când schimbi posturile? De ce trebuie să pui aparatul în priză ca să meargă? Şi nu s-ar putea face un fel de hartă unde să se arate cum trece electricitatea prin aparat? Ai putea să-l demontezi fără să te răneşti? Şi-ai putea să-l montezi după aceea la loc?

– Ellie, ce pui la cale? o întrebă mama ei, în timp ce se apucă să întindă rufele pe frânghie.

– Nimic, mami. Mă gândesc.

Pe când avea zece ani se duse să-şi facă vacanţa de vară la doi verişori pe care îi detesta şi care locuiau într-o căsuţă cum mai erau multe altele îngrămădite de-a lungul unui lac din nordul peninsulei Michigan. De ce nişte inşi care locuiesc lângă un lac din Wisconsin s-ar apuca să meargă cinci ore cu maşina până la un alt lac din Michigan, asta nu putea să priceapă. Mai ales când urma să întâlnească doi mucoşi răutăcioşi, care abia împliniseră unul zece şi celălalt unsprezece ani. Doi ticăloşi. Cum era posibil ca tatăl ei, care era atât de înţelegător cu ea în alte privinţe, să vrea ca ea să se joace cât era ziua de lungă cu nişte jigodii? Fetiţa şi-a petrecut vara ocolindu-i pe cei doi.

Într-o noapte mohorâtă şi fără lună Ellie a ieşit imediat după cină şi a început să se plimbe singură pe debarcaderul din lemn. O barcă cu motor abia trecuse pe-acolo, aşa că barca cu vâsle a unchiului ei se balansa delicat în apa lucitoare, priponită de chei cu o sfoară. Fata privi cerul spuzit de stele sclipitoare şi simţi că inima îi bătea tare de tot.

Fără a-şi coborî privirea, ci doar întinzând mâna în faţă pentru a se orienta, găsi un petic moale de iarbă unde se aşeză. Cerul radia de atâtea stele. Erau mii de stele, unele strălucind neîntrerupt, iar altele, cele mai multe, clipind intermitent. Dacă priveai cu atenţie puteai distinge mici deosebiri de culoare. Cea luminoasă, aia de-acolo, nu era cumva albăstruie?

Pipăi iar pământul pe care stătea: era solid, stabil... liniştitor. Se ridică precaută, apoi se uită în stânga şi în dreapta, de-a lungul şi de-a latul ţărmului. Putea distinge ambele maluri ale lacului. „Lumea doar pare plată”, se gândi ea. „De fapt e rotundă. E o minge uriaşă şi se rostogoleşte prin mijlocul cerului... o rotaţie pe zi.” Încercă să-şi imagineze planeta rotindu-se şi milioanele de oameni lipiţi pe suprafaţa ei vorbind limbi diferite, purtând haine caraghioase, dar până la urmă agăţaţi cu toţii de aceeaşi minge.

Se mai întinse puţin şi se strădui să simtă rotirea. Poate că avea să simtă, măcar un pic. O stea luminoasă clipi deasupra lacului, printre cele mai înalte crengi ale copacilor. Dacă strângeai puţin pleoapele şi priveai printre gene puteai să faci razele de lumină să danseze în jurul tău. Dacă mai strângeai puţin genele razele îşi schimbau supuse lungimea şi forma. Dar… oare i se părea sau… steaua aceea era acum exact deasupra copacilor. Acum câteva minute se tot strecura printre crengi. Fără îndoială că acum se afla mai sus. „Asta vrea să însemne când spui că răsare o stea”, îşi spuse fetiţa. Pământul se rotea în direcţia opusă. Atunci la un capăt al cerului răsăreau stelele. Direcţia aceea era numită „est”. În spatele ei, la celălalt capăt al cerului, stelele apuneau. Partea aceea se numea „vest”. În fiecare zi Pământul făcea o rotire completă şi aceleaşi stele răsăreau mereu în acelaşi loc.

Dar dacă un lucru atât de mare cum era Pământul se rotea în jurul lui într-o singură zi, atunci trebuie că se mişca caraghios de repede. Deci toţi cei pe care îi ştia se învârteau cu acea viteză incredibilă. Se gândi că acum ar putea simţi mai uşor cum se roteşte Pământul, adică nu doar să-şi închipuie, ci să o simtă cu adevărat, în adâncul stomacului. Era ca şi cum ai fi coborât un lift rapid. Ellie îşi lăsă capul şi mai mult pe spate, astfel încât vederea să nu-i fie pângărită de niciun lucru de pe Pământ, şi ajunse să nu mai vadă altceva decât cerul întunecat şi stelele strălucind. Satisfăcută, se lăsă cuprinsă de un gând buimăcitor: că, dacă nu se va agăţa de smocurile de iarbă din jur şi nu se va ţine zdravăn de ele, va cădea în cer chiar în acel moment, iar trupul său mărunt se va rostogoli insignifiant pe lângă imensa şi întunecata sferă de sub ea.

Practic ţipase înainte să apuce să-şi înăbuşe ţipătul cu palma. Aşa au reuşit verişorii ei s-o găsească. În timp ce se căţărau pe pantă, ei descoperiră pe chipul fetei un amestec neobişnuit de surpriză şi stânjeneală şi reţinură expresia aceea, dornici să le poată povesti părinţilor fetei ceva de care ei nu ştiau.

*

Cartea era mai bună decât filmul. În primul rând cartea avea mai multe lucruri în ea. Şi apoi unele dintre desene erau cu mult diferite faţă de film. Dar în ambele Pinocchio, băieţelul făcut din lemn şi însufleţit printr-un procedeu magic, purta un fel de bretele şi părea să aibă şuruburi la încheieturi. Când Geppetto termină construirea lui şi se întoarce cu spatele la păpuşă e

aruncat imediat cu nasul în podea de un picior bine plasat. În acel moment vine şi prietenul tâmplarului şi îl întreabă ce caută pe podea. Geppetto îi răspunde cu demnitate: „Învăţ furnicile să citească.”

Replica i s-a părut fetei extrem de isteaţă şi-i făcea plăcere s-o tot povestească prietenilor. Dar ori de câte ori o repeta o întrebare neexprimată îi plutea nebulos prin minte: Oare chiar ai putea învăţa furnicile să citească? Şi ar fi oare plăcut? Să stai undeva sub pământ, laolaltă cu sute de insecte viermuitoare care ţi s-ar plimba pe tot corpul sau poate chiar te-ar muşca? Păi ce-ar şti ele?

*

Uneori se trezea în toiul nopţii ca să meargă la toaletă şi acolo dădea peste tatăl ei, care, numai în pantaloni de pijama şi cu gâtul dat pe spate, îşi păstra pe chip un fel de dispreţ patrician care se asocia cu crema de bărbierit de pe buza de sus. „Salut, Presh”, îi zicea el. Ăsta era diminutivul de la „nepreţuită” şi ei îi plăcea când o striga aşa. De ce se bărbierea însă noaptea, când nimeni nu ştia dacă avea barbă sau nu? „Fiindcă mama ta ştie”, zâmbea el. Abia după mulţi ani Ellie şi-a dat seama că nu înţelesese cu totul remarca lui jucăuşă. Părinţii ei se iubeau.

*

Când ieşi de la şcoală porni cu bicicleta până la un părculeţ de lângă lac. Scoase dintr-un rucsac *Manualul radioamatorului* şi *Un yankeu la curtea regelui Arthur.* După ce se gândi o clipă, se opri la cel din urmă. Eroul lui Twain încasase o rangă în căpăţână şi se trezise în Anglia de pe vremea regelui Arthur. Putea fi un vis sau o iluzie. Dar putea fi şi adevărat. Oare chiar se putea călători înapoi în timp? Cu genunchii strânşi sub bărbie, răsfoi cartea în căutarea fragmentului preferat. Era acela unde eroul lui Twain este prins mai întâi de un bărbat în armură pe care îl crede fugit dintr-un spital de nebuni. Şi când ajung pe culmea unui deal zăresc un oraş ce se întindea înaintea privirilor.

„– Bridgeport? am întrebat.

– *Nu, Camelot, mi-a răspuns insul.”*

Fetiţa rămase cu privirea pierdută în adâncurile albastre ale lacului, încercând să-şi imagineze cum ar fi un oraş care poate fi luat în acelaşi timp drept Bridgeport-ul secolului al 19-lea şi Camelot-ul secolului al şaselea. În acel moment mama ei apăru agitată şi se repezi spre ea.

– Te-am căutat peste tot. De ce nu eşti niciodată acolo unde

te caut? Oh, Ellie! şopti apoi mama. S-a întâmplat ceva îngrozitor.

*

În clasa a şaptea studiau numărul „pi”. Era o literă grecească, dar semăna cu un triliton de la Stonehenge, din Anglia: doi stâlpi verticali şi unul transversal deasupra lor: Π. Dacă măsurai lungimea unui cerc şi apoi împărţeai numărul cu diametrul cercului obţineai pi. Ajunsă acasă, Ellie luă capacul de pe un borcan cu maioneză, încolăci o sforicică în jurul lui, apoi luă sfoara şi o măsură cu o riglă. Făcu acelaşi lucru cu diametrul şi se apucă să facă împărţirea. Obţinu 3,21. Părea o treabă destul de simplă.

În ziua următoare profesorul lor, domnul Weisbrod, le spuse că Π era egal cu aproximativ 22/7, adică 3,1416. Dar de fapt, dacă voiau să ştie exact, partea lui zecimală continua la infinit fără să se repete. „La infinit”, se gândi Ellie, apoi ridică mâna. Era începutul anului şcolar şi ea nu pusese încă nicio întrebare.

– De unde se poate şti că zecimalele continuă aşa, la infinit?

– Ăsta este adevărul, îi răspunse profesorul, un pic prea dur.

– Dar de ce? De unde ştiţi? Puteţi calcula dumneavoastră zecimalele până la infinit?

Profesorul aruncă o privire pe catalog:

– Domnişoară Arroway, asta este o întrebare prostească. Consumi din timpul orei.

Ellie izbucni în lacrimi, fiindcă până atunci nimeni nu-i mai spusese că e proastă. Billy Horstman, care stătea alături, se întinse blând şi-şi puse mâna peste a ei. Tatăl lui fusese acuzat de curând că ar fi falsificat nişte kilometraje la maşinile pe care le vindea la mâna a doua, aşa că Billy ştia ce înseamnă să fii umilit în public. Ellie fugi din clasă suspinând.

După ore îşi luă bicicleta şi porni spre biblioteca unui colegiu din apropiere cu gândul să se uite prin cărţile de matematică. Atât cât a înţeles din ce a citit acolo i-a fost suficient să-şi dea seama că întrebarea ei nu era chiar prostească. În Biblie se spunea că vechii iudei îşi închipuiau că Π era egal cu trei. Grecii şi romanii, care ştiau o groază de lucruri despre matematică, nici nu-şi imaginau că zecimalele din Π continuă la infinit fără să se repete. Asta s-a descoperit abia cu vreo 250 de ani în urmă. De unde era să ştie ea dacă n-avea voie să pună întrebări? Dar domnul Weisbrod avusese totuşi dreptate în legătură cu primele câteva zecimale. Π nu era 3,21. Poate capacul de la borcan

fusese puţin turtit şi nu închipuia un cerc perfect. Sau poate greşise ea când măsurase sforicica. Dar şi dacă ar fi fost de o mie de ori mai atentă, nu i se putea cere să calculeze un număr infinit de zecimale.

Totuşi mai exista o posibilitate. Îl *puteai* calcula pe acest pi cu oricât de multă precizie voiai. Dacă aveai habar de ceva numit calcul, puteai găsi formule care îţi permiteau să-l calculezi pe Π cu atâtea zecimale câte aveai tu chef. Cartea înşira formule pentru pi împărţit la patru. Pe unele dintre ele nu le înţelegea deloc. Dar mai era ceva care a uimit-o: în carte se spunea că Π/4 era egal cu 1 – 1/3 + 1/5 – 1/7…, căci fracţiile continuau şi ele la infinit. Fetiţa încercă imediat să facă aceste calcule, adunând şi scăzând alternativ fracţiile. Suma era când mai mare, când mai mică decât Π/4, dar după o vreme îţi dădeai seama că toată seria de numere mergea în linie dreaptă spre răspunsul exact. Nu ajungeai niciodată la rezultatul exact, dar puteai să ajungi cât de aproape doreai de el, dacă erai foarte răbdător. Fetei i se păru un miracol că forma fiecărui cerc din lume era legată de această serie de fracţii. De unde ştiu cercurile despre fracţii? Şi se decise să înveţe calculul matematic.

În carte mai scria ceva: că Π era numit număr „transcendent”. Nicio ecuaţie cu numere obişnuite nu dădea rezultatul Π decât dacă ecuaţia era infinită. Ellie învăţase deja puţină algebră şi ştia ce înseamnă asta. Iar Π nu era singurul număr transcendent. De fapt exista o infinitate de numere transcendente. Mai mult decât atât, numerele transcendente erau infinit mai numeroase decât cele obişnuite, chiar dacă Π era singurul de care auzise ea. Π era legat de infinitate în mai multe feluri.

Apucase să arunce o privire la ceva magnific. Printre toate numerele obişnuite stăteau ascunse o infinitate de numere transcendente a căror existenţă n-ai putea-o bănui niciodată dacă nu te adânceai în studiul matematicii. Din când în când unul dintre ele se ivea pe neaşteptate în viaţa de zi cu zi, aşa cum se întâmplase cu Π. Dar cea mai mare parte dintre ele – un număr infinit, îşi reaminti ea – se ascundeau, îşi vedeau de treaba lor şi cu siguranţă nu fuseseră nicicând remarcate de ţâfnosul domn Weisbrod.

*

Pe John Staughton l-a citit din prima clipă. Era un mister că mama ei a fost în stare chiar să se gândească la căsătoria cu el. Asta fără a mai pune la socoteală că trecuseră doar doi ani de

când tatăl ei murise. Tipul arăta destul de bine şi, dacă se străduia, îţi putea da impresia că îi păsa de tine. Numai că era atât de tiranic! Îşi obliga studenţii să vină la fiecare sfârşit de săptămână ca să plivească de buruieni grădina noii case în care se mutaseră, iar după ce aceştia plecau îşi bătea joc de ei. Lui Ellie îi spusese că era abia la începutul liceului şi că n-avea dreptul să se uite lung după niciunul dintre sclipitorii săi discipoli. Era un ins foarte plin de sine. Ellie era convinsă că în secret profesorul din el îl dispreţuia pe sărmanul ei tată, care fusese doar un comerciant. Staughton îi spusese în faţă că interesul pentru electronică şi unde radio nu era potrivit unei fete şi nici n-o să-i aducă vreun soţ, iar pretenţia ei de a înţelege fizica era o idee prostească şi iraţională. El spusese că era snoabă. Ea nu putea avea această capacitate. Era un adevăr obiectiv cu care era cazul să se obişnuiască. I-o spunea numai pentru binele ei. Mai târziu era sigur că ea îi va mulţumi. La urma urmei era profesor la universitate. Profesor de fizică. Ştia mai bine decât ea. Toate predicile astea o scoteau din sărite ori de câte ori le auzea, chiar dacă – în ciuda a ceea ce credea Staughton – nu se gândise niciodată la o carieră ştiinţifică.

Staughton nu era nici tandru, aşa cum fusese tatăl ei, şi nici nu avea vreun strop de simţ al umorului. De câte ori era luată drept fiica lui Staughton se simţea grav jignită. Nici mama ei, nici tatăl ei vitreg nu i-au sugerat măcar vreodată să-şi schimbe numele în Staughton, fiindcă ştiau care i-ar fi fost răspunsul.

Ocazional insul ăsta manifesta oarecare căldură sufletească, ca atunci când Ellie şi-a scos amigdalele, iar el a venit la ea la spital imediat după operaţie şi i-a adus un caleidoscop minunat.

– Când au de gând să mă opereze? a întrebat ea somnoroasă.

– Te-au operat deja, i-a răspuns Staughton. O să te faci bine.

Ellie s-a înfricoşat la ideea că bucăţi întregi din timpul ei puteau fi furate fără ca ea să ştie, şi atunci l-a învinovăţit tot pe el. Asta deşi ştia că se poartă copilăreşte.

Era însă de necrezut că mama ei l-ar putea iubi cu adevărat. Probabil că s-a recăsătorit din cauza singurătăţii, sau din slăbiciune. Avea nevoie de cineva care s-o protejeze. Ellie a jurat în sinea sa că ea n-o să accepte niciodată să fie dependentă de cineva. Tatăl ei murise, mama ei se purta cu răceală, iar ea se simţea exilată în casa unui tiran. De-acum nimeni n-o să-i mai spună Presh…

Îşi dorea să evadeze.

„– Bridgeport? am întrebat.
– Nu, Camelot, mi-a răspuns insul.”

Capitolul 2
Lumină constantă

„De când am început să-mi folosesc mintea înclinaţia mea spre învăţătură a fost atât de puternică, încât nici ocările altora… nici propriile mele gânduri n-au fost în stare să mă împiedice să-mi urmez acest imbold natural venit de la Dumnezeu. Numai El Unul ar putea şti de ce; şi El ştie şi că L-am implorat să-mi ia lumina înţelegerii şi să-mi lase doar atât cât să-I urmez legea, fiindcă după părerea multor oameni orice altceva este prea mult pentru o femeie. Iar alţii zic că este chiar vătămător.”
(Juana Ines de la Cruz – *Răspuns pentru episcopul din Puebla* (1691) care îi condamnase activitatea intelectuală ca fiind nepotrivită cu sexul ei)

„Aş vrea să supun judecăţii binevoitoare a cititorului o doctrină care mă tem că ar putea să pară teribil de paradoxală şi subversivă. Doctrina în discuţie este următoarea: nu este recomandabil să credem o afirmaţie atât timp cât nu există niciun argument pentru a presupune că ea este adevărată. Trebuie, bineînţeles, să admit că, dacă o astfel de convingere ar deveni populară, ea ar transforma complet atât viaţa noastră socială, cât şi sistemul nostru politic; deoarece în prezent ambele sunt neatinse, probabil că această situaţie reprezintă un argument împotriva ei.”
(Bertrand Russel – *Eseuri sceptice,* I (1928)

Orbita ecuatorială a stelei albăstrui era înconjurată de inele masive de asteroizi – stânci şi gheaţă, metale şi materii organice – care formau un cerc în mişcare, roşiatic la periferii şi tot mai albastru în apropiere de stea. Giganticul poliedru pluti greoi printr-o trecătoare între inele şi se strecură dincolo. Cât timp stătuse în cadrul acelui inel fusese mereu umbrit de blocuri de gheaţă sau de munţi de piatră ce se rostogoleau haotic. Dar acum se plasă pe o traiectorie ce îl ducea într-un punct situat deasupra polului opus al stelei şi lumina solară făcu să-i sclipească milioanele de cupe ce-l acopereau. Dacă priveai cu foarte mare atenţie puteai vedea cum una dintre ele face o uşoară corecţie de orientare. Dar n-ai fi putut vedea explozia de

unde radio izbucnind din cupă şi pătrunzând în adâncurile spaţiului.

*

Pentru toţi locuitorii Pământului cerul nopţii era din totdeauna un tovarăş şi o sursă de inspiraţie. Stelele luminau liniştitoare. Păreau să dovedească faptul că bolta cerească fusese creată spre câştigul şi instruirea fiinţelor umane. Această trufie jalnică se transformase într-o judecată convenţională universal acceptată. Nicio cultură nu scăpase de ea. Unii au găsit în înaltul cerului un imbold pentru credinţa în zei. Mulţi s-au simţit şocaţi şi umiliţi de imensitatea şi măreţia Cosmosului. Iar alţii au simţit impulsul de a-şi da drumul celor mai nesăbuite avânturi ale imaginaţiei.

În momentul în care oamenii au devenit conştienţi de dimensiunile universului şi au înţeles că fantezia lor dezlănţuită era de fapt departe de a se putea măsura cu dimensiunile reale ale spaţiului sau măcar ale galaxiei noastre, ei au şi început să se asigure că urmaşii lor nu vor avea posibilitatea de a ajunge la stele. Vreme de un milion de ani omenirea s-a dezvoltat având o imagine deja formată despre bolta cerească. În ultimele câteva mii de ani au început să construiască oraşe şi să se mute în ele. În ultimele decenii cea mai mare parte a populaţiei planetei a abandonat stilul de viaţă rustic. Pe măsură ce tehnologia a avansat şi oraşele au devenit tot mai poluate noaptea nu se mai zărea nicio stea. Noile generaţii au crescut fără să aibă habar de cerul care îi înspăimânta pe strămoşii lor şi care stimulase dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii din epoca modernă. Chiar atunci când astronomia ajunse la vârsta de aur cei mai mulţi oameni îşi pierduseră interesul pentru cerurile de deasupra lor, şi asta fără să-şi dea măcar seama, într-un izolaţionism cosmic care a luat sfârşit doar o dată cu apariţia explorărilor spaţiale.

*

Ellie privea în sus la planeta Venus şi-şi imagina adesea că acolo exista o lume asemănătoare Pământului, o lume populată cu animale şi plante şi cu tot felul de fiinţe civilizate, dar fiecare dintre ele diferită de semenii lor de aici. Stând la marginea oraşului ea scruta de multe ori bolta cerească imediat ce se lăsa întunericul şi-şi oprea privirea asupra acelui punct de lumină constantă. Părea gălbui prin comparaţie cu norii de deasupra ei, nori care – mult mai apropiaţi de Pământ – încă mai reflectau ultimele raze de soare. Ellie încerca să-şi imagineze ce se putea

întâmpla acolo sus. Se ridica pe vârfuri şi se holba lung înspre planetă. Uneori era aproape convinsă că reuşise să vadă ceva: un val de ceaţă gălbuie se împrăştia brusc şi atunci ea distingea un oraş imens, parcă împodobit cu nestemate sclipitoare. Automobile zburătoare circulau cu viteze ameţitoare printre turle de cristal. Câteodată îşi închipuia că reuşeşte să arunce o privire într-unul dintre acele vehicule şi apucă să-l vadă pe unul dintre *ei.* Sau îşi imagina că unul dintre tinerii de acolo se uita şi el înspre cerul *lui* şi, fixându-şi privirea la strălucitorul punct albastru de deasupra, se ridica pe vârfuri şi se întreba cum or arăta locuitorii Pământului. Ideea era fascinantă: o planetă tropicală, fierbinte, debordând de viaţă inteligentă şi doar la doi paşi de noi.

La şcoală s-a obişnuit să înveţe mecanic, memorând ceea ce i se cerea, dar ştiind că în cel mai bun caz asta însemna doar o carcasă goală de conţinut. Învăţa doar cât era necesar ca să obţină note bune la ore şi apoi îşi urmărea propriile ei interese. Şi-a aranjat să-şi petreacă pauzele dintre cursuri şi orele de studiu opţional în ceea ce era numit „atelier” şi care era de fapt un fel de făbricuţă înghesuită şi prăfuită, construită în perioada în care şcoala îşi dedica mai mult efort decât acum pentru „educaţia practică”. „Educaţia practică” însemna în primul rând că făceai lucruri cu propriile tale mâini. Acolo se găseau strunguri, maşini de găurit şi alte aparate de care nu i se permitea să se apropie fiindcă, oricât de pricepută s-ar fi dovedit, era totuşi doar „o fată”. După multe şovăieli i s-a permis să lucreze la propriile ei proiecte în secţia de electronică a „atelierului”. Ellie făcu o vreme radiouri din mai nimic, iar apoi găsi alte lucruri mai interesante.

Construi o maşină cu cifruri. Era rudimentară, dar funcţiona. Prelua orice mesaj din limba engleză şi-l transforma printr-un cifru de substituţie banal în ceva care suna păsăreşte. Fetei i-a fost mai greu să facă o maşină care să acţioneze invers: să transforme un mesaj cifrat într-unul normal atunci când nu ştiai codul de substituţie. O posibilitate ar fi fost ca maşina să ruleze toate înlocuirile posibile (A pentru B, A pentru C, A pentru D…). O altă posibilitate era să ţină cont că în engleză unele litere sunt folosite mai des, iar altele mai rar. Putea să facă o apreciere aproximativă uitându-se în tipografia de alături, unde fiecare sertăraş pentru litere era fie mai plin, fie mai gol, după frecvenţa cu care era folosită litera respectivă. Băieţii din tipografie

obişnuiau să spună „ETAOIN SHRDLU”, dând astfel aproape cu exactitate ordinea celor mai frecvente douăsprezece litere din engleză. Deci la descifrarea unui mesaj mai lung litera cel mai des întâlnită înlocuia aproape sigur un E. Anumite consoane obişnuiau să apară des împreună. Ellie mai descoperi că vocalele se distribuiau oarecum la întâmplare şi că cel mai folosit cuvânt de trei litere era articolul „the”. Dacă într-un astfel de cuvânt exista o literă necunoscută între un T şi un E, acea literă era aproape sigur H. Dacă nu, atunci era fie R, fie o vocală. Mai deduse şi alte reguli şi îşi petrecu mult timp calculând frecvenţa literelor după manualele de la şcoală până când află că astfel de tabele cu litere existau deja, fuseseră făcute şi chiar publicate. De fapt construise maşina de cifruri pentru propria sa plăcere. Nu o folosea ca să le adreseze prietenilor mesaje secrete. Nici măcar nu ştia cui ar putea să-i împărtăşească fără teamă aceste preocupări: electronică şi criptografie. Băieţii se supărau repede sau deveneau gălăgioşi, iar fetele o priveau într-un mod ciudat.

*

Soldaţii Statelor Unite luptau într-un loc îndepărtat numit Vietnam. Lună de lună parcă tot mai mulţi tineri erau adunaţi de pe stradă sau de la fermele lor şi erau expediaţi acolo. Cu cât afla mai multe despre cauzele războiului şi asculta mai multe discursuri ale conducătorilor naţiunii, cu atât era mai revoltată. În sinea ei îşi zicea că preşedintele şi Congresul american minţeau şi ucideau, în timp ce aproape toţi oamenii din jur îi aprobau prin tăcere. Poziţia i-a fost întărită de faptul că tatăl ei vitreg adoptase opiniile oficiale despre respectarea tratatelor de alianţă, jocuri politice şi despre agresiunea neruşinată a comuniştilor. A început să participe la adunările şi mitingurile de protest de la colegiul din apropiere. Oamenii pe care îi întâlnea acolo păreau mai inteligenţi, mai prietenoşi, *mai vii* decât nesăraţii ei colegi de liceu. John Staughton i-a atras atenţia asupra comportamentului ei, apoi i-a interzis cu totul să-şi piardă vremea printre studenţii colegiului. El spunea că n-o vor respecta, ci vor profita de ea. Ellie minţi cu neruşinare, spunând că ea nu face aşa ceva. Se îmbrăca tot mai neglijent. Stilul milităresc era nepotrivit pentru o fată şi ar fi părut un fel de travesti, o ipocrizie din partea cuiva care pretindea că se opune intervenţiei americanilor în sud-estul Asiei.

În afară de rugăminţile pioase de a înceta să se „înfrunte”, mama fetiţei nu participa aproape deloc la discuţiile dintre Ellie şi

Staughton. Când era numai ea cu Ellie o ruga să fie „drăguţă" şi să i se supună tatălui ei vitreg. Dar acum fata bănuia că Staughton s-a căsătorit cu mama ei din cauza asigurării pe viaţă a tatălui. Ce alt motiv ar fi avut? Era evident că el nu dădea niciun semn de iubire, *el* era de fapt cel care nu voia să fie „drăguţ". Într-una dintre zile mama ei a rugat-o, oarecum stânjenită, să facă ceva de dragul lor: să meargă la orele de religie. Pe când trăia tatăl ei, care fusese sceptic în tot ceea ce era legat de revelaţii divine, nici nu se punea problema orelor de religie. Cum de-a putut mama ei să se mărite cu unul ca Staughton? Întrebarea i se ivi în minte pentru a mia oară? Iar mama ei continua spunând că orele de religie o vor ajuta să-şi inculce valorile tradiţionale şi – ceea ce era mai important – îi vor arăta lui Staughton că Ellie era dispusă să facă unele concesii. A acceptat, din milă şi din dragoste pentru mama ei.

Astfel că timp de aproape un an şcolar Ellie merse în fiecare duminică la unul dintre obişnuitele cercuri de religie, ţinut la biserica din vecinătate. Era una dintre acele congregaţii protestante respectabile, nepângărite de turbulenţele evanghelismului. Printre cei prezenţi se numărau câţiva elevi de liceu, un număr oarecare de adulţi – în majoritate femei de vârstă mijlocie – şi instructorul, care era soţia preotului. Până acum Ellie nu citise Biblia şi înclinase să accepte judecata poate nedreaptă a tatălui ei după care această carte era „jumătate istorie primitivă şi jumătate basme". Astfel că la sfârşitul de săptămână de dinaintea primei sale ore de religie citi pe fugă părţile care i se păreau importante din Vechiul Testament, străduindu-se să fie obiectivă. Îşi dădu seama imediat că primele două capitole din Geneză conţineau două poveşti diferite despre Creaţia divină, poveşti care se contraziceau una pe alta. Nu înţelegea cum puteau exista lumină şi zile înainte de facerea soarelui şi avu greutăţi când încercă să priceapă cu cine se căsătorise de fapt Cain. Rămase uimită de povestea lui Lot şi a fiicelor lui, de cea despre Sarah şi Abraham în Egipt, de logodna lui Dinah, Iacov şi Esau. Ştia că în lumea reală se întâmplă ticăloşii: fii care îşi dezamăgesc sau îşi escrochează tatăl, inşi care acceptă cu laşitate ca soţia să le fie sedusă de rege sau care ajung chiar să încurajeze violul asupra propriilor lor fiice. Dar în toată acea carte sacră nu exista niciun cuvânt de protest împotriva unor astfel de nemernicii. Se părea că, în loc de asta, infracţiunile erau aprobate şi chiar lăudate.

La începutul orei de religie Ellie era dornică să discute despre aceste contradicţii strigătoare la cer. Voia să aibă o revelaţie asupra Ţelului Divin care s-o liniştească sau să i se dea cel puţin o explicaţie pentru faptul că acele crime nu erau dezaprobate de autor (sau Autor). Cu blândeţe, soţia preotului îi tăie avântul. Toate aceste istorii n-au intrat în discuţiile ce au urmat. Când Ellie a întrebat cum a fost posibil ca servitoarele fiicei faraonului să recunoască doar dintr-o privire că băiatul găsit în hăţişuri era evreu instructoarea a roşit puternic şi a rugat-o pe Ellie să nu pună întrebări necuviincioase (în secunda următoare Ellie a şi găsit răspunsul).

Când au ajuns la Noul Testament neliniştea fetei a crescut. Matei şi Luca trasaseră arborele genealogic al lui Iisus până la regele David. Dar la Matei între Iisus şi David erau douăzeci şi opt de generaţii, iar la Luca patruzeci şi trei. Şi aproape că nu existau nume care să apară pe ambele liste. Cum era posibil ca Luca şi Matei să transmită amândoi cuvântul Domnului? Cele două genealogii contradictorii i-au părut fetei o încercare străvezie de adaptare la profeţia lui Isaia după ce evenimentul se produsese, adică o „măsluire a datelor”, cum i se spunea în laboratorul de chimie. Ellie a fost foarte emoţionată de Predica de pe Munte şi foarte dezamăgită de recomandarea de a da Cezarului ce este al Cezarului, iar când instructoarea a ignorat întrebările ei despre înţelesul propoziţiei „am venit nu ca să vă aduc pacea, ci sabia” a izbucnit în lacrimi. În disperare de cauză i-a spus mamei că a făcut tot ce era posibil, dar nu mai merge la vreo altă oră de religie decât dacă or s-o ducă legată.

*

Era o noapte fierbinte de vară. Stătea întinsă pe pat şi Elvis cânta „O noapte cu tine e tot ce-ţi cer”. Băieţii din liceul ei păreau îngrozitor de nematurizaţi şi era greu să se apropie prea mult de vreunul dintre tinerii de colegiu cu care se întâlnea la cursuri şi mitinguri, mai ales că era supusă restricţiilor şi interdicţiilor lui Staughton. Deşi i-a fost greu, a trebuit să admită că în această privinţă John Staughton avea dreptate: aproape în toate cazurile tinerii aveau o înclinaţie spre exploatare sexuală. În acelaşi timp păreau mult mai uşor de rănit şi mult mai sensibili decât ar fi crezut. Poate că astea două erau legate.

Nu era sigură că o să urmeze colegiul, deşi era decisă să plece de acasă. Staughton nu avea de gând să-i dea bani ca să plece altundeva, iar intervenţiile sfioase ale mamei nu-i erau de

niciun folos. Doar că la examenele standard de admitere în colegiu Ellie s-a descurcat extraordinar de bine şi a rămas uimită mai ales când profesorii săi au anunţat-o că ar putea obţine burse la cele mai vestite universităţi. Nimerise un număr oarecare de răspunsuri corecte la testele-grilă şi aprecie că avusese mult noroc. Se gândea că dacă ştiai ceva, suficient ca să excluzi toate răspunsurile în afară de două (cele mai probabile) şi dacă apoi încerci să ghiceşti răspunsul la zece întrebări de genul ăsta există o şansă la o mie să le nimereşti pe toate zece. La douăzeci de întrebări şansele erau deja de una la un milion. Dar probabil că vreun milion de puştani dădeau concomitent acelaşi test. *Cineva* trebuia să aibă noroc.

Universitatea Cambridge din Massachusetts părea suficient de departe ca să scape de influenţa lui John Staughton şi suficient de aproape ca să poată veni în vacanţă să-şi viziteze mama, care vedea în tot acest aranjament un compromis dificil pentru ea, o soluţie incomodă ca să nu-şi abandoneze fiica şi nici să nu-l irite prea mult pe noul ei soţ. Ellie a fost ea însăşi surprinsă de propria-i alegere când s-a decis pentru Institutul de Tehnologie din Harvard în locul celui din Massachusetts.

Când a sosit acolo pentru perioada pregătitoare arăta deja a femeie, foarte tânără însă, drăguţă, nu prea înaltă, cu părul negru, cu un zâmbet strâmb şi o poftă de a învăţa de toate. S-a apucat să-şi dezvolte cunoştinţele şi, în afară de preocuparea sa stabilă pentru matematică, fizică şi inginerie, mai asista la o grămadă de cursuri, atât cât îi permitea timpul. Dar apăruse o problemă în domeniile sale de interes. A descoperit că era greu să discute şi cu atât mai mult să se contrazică pe subiecte de fizică, fiindcă majoritatea colegilor ei erau bărbaţi. Când începea să vorbească îi ascultau opiniile cu un fel de neatenţie selectivă. Urma un scurt moment de tăcere şi apoi ei se depărtau nepăsători, ca şi cum n-ar fi auzit nimic. Uneori îi recunoşteau justeţea opiniei, chiar o lăudau, după care continuau să-şi vadă de treabă neabătuţi. Ellie era destul de convinsă de faptul că remarcile ei nu erau întru totul tâmpite şi nu-i plăcea să nu fie luate în seamă şi nici să fie când ignorate, când acceptate cu condescendenţă. Ştia că asta se datorează în parte vocii sale slabe. Dar numai în parte. Aşa că şi-a impus să folosească o voce de fizician, o voce profesionistă: clară, sigură pe ceea ce spune şi cu mulţi decibeli peste nivelul conversaţional obişnuit. Cu o astfel de voce nu avea voie să greşească în afirmaţii. Trebuia să aleagă

momentele potrivite, fiindcă îi venea greu să vorbească mult timp cu vocea aceea fără să simtă impulsul de a izbucni în râs. Deci s-a specializat în intervenţii verbale rapide, uneori tăioase şi de obicei suficiente pentru a atrage atenţia asupra ei. După aceea îşi putea permite să continue cel puţin o vreme cu un ton mult mai normal. Ori de câte ori se trezea într-un grup nou trebuia să se impună încă o dată pentru a se putea strecura în conversaţie. Iar băieţii nici măcar nu băgau de seamă că ar fi fost vreo problemă.

Uneori, când participa la o lucrare de laborator sau era la vreun seminar profesorul le spunea „Domnilor, haideţi să începem" şi după aceea, simţind nemulţumirea fetei, adăuga: „Mă scuzaţi, domnişoară Arroway, dar îmi vine să te iau drept unul dintre băieţi." Cel mai măreţ compliment de care erau în stare minţile lor era să-i spună că nu se comporta ca o femeie.

Ellie a trebuit să se străduiască să nu devină prea combativă şi să nu se transforme într-o mizantropă. Şi-a dat seama brusc că „mizantrop" este cineva care urăşte pe toată lumea, nu doar bărbaţii. Iar pentru cineva care urăşte doar femeile există cu siguranţă un cuvânt anume: „misogin". Dar lexicografii masculi au uitat – nu se ştie cum – să creeze un cuvânt pentru cei care nu-i plac pe bărbaţi. „Lexicografii ăştia au fost aproape toţi bărbaţi", se gândi ea, „şi de aceea n-au fost capabili să vadă rostul unui astfel de cuvânt."

Cât stătuse acasă avusese mult mai multe restricţii impuse de părinţi decât majoritatea colegilor ei. Libertăţile pe care abia le descoperea – cea intelectuală, cea socială şi cea sexuală – o ameţeau de-a dreptul. Într-o perioadă când multe dintre fetele de vârsta ei purtau tot mai des haine informe care reduceau diferenţele dintre sexe ea aspira spre o eleganţă simplă a îmbrăcămintei şi a machiajului care îi diminua cu mult bugetul ei limitat. Îşi dădu seama că existau căi mai eficiente pentru a face declaraţii politice. Îşi creă un cerc restrâns de prieteni apropiaţi şi îşi făcu un număr de duşmani ocazionali, care nu o plăceau fie din cauza modului în care se îmbrăca, fie din cauza convingerilor sale politice şi religioase sau din cauza hotărârii cu care îşi apăra propriile-i păreri. Multe femei tinere, altfel inteligente, îi reproşau competenţa în ştiinţele exacte şi faptul că îi plăcea ceea ce face. Dar unele dintre ele o priveau ca pe o teoremă existenţială – o dovadă clară că o femeie poate să exceleze în studiul ştiinţific – şi chiar şi-o luau ca model.

Când revoluţia sexuală ajunse la apogeu ea încercă experimente de acest gen cu un entuziasm crescând, însă îşi dădu seama că îşi intimida posibilii iubiţi. Legăturile sale durau cel mult câteva luni. Soluţia cea mai bună era să-şi disimuleze preocupările ştiinţifice şi să îşi înăbuşe spiritul polemic, lucru pe care refuzase să-l facă încă din liceu. Ellie era înspăimântată de ceea ce ajunsese mama ei: o femeie condamnată la încarcerare familială, resemnată şi placidă. A început să se intereseze de oamenii din afara vieţii academice şi ştiinţifice.

S-ar fi zis că unele femei erau cu totul inocente şi îşi ofereau dragostea fără să stea să chibzuiască măcar o clipă. Altele, în schimb, începeau prin a pune în aplicare o campanie de tipul celor militare, cu atacuri pe mai multe flancuri şi cu poziţii de retragere, toate acestea pentru a „pune mâna” pe un bărbat eligibil. Ellie îşi dădu seama că „eligibil” era un cuvânt revelator. Sărmanul ins nu era de fapt cel ales, ci numai „eligibil”, adică un obiect pe care l-ar fi putut alege celelalte femei, din pricina cărora se desfăşura toată această manevră jalnică. Bănuia totuşi că majoritatea femeilor erau plasate pe undeva pe la mijloc, căutând să-şi împace pasiunea cu potenţialele avantaje pe termen lung. Poate că între iubire şi autoconservare erau nişte legături accidentale care scăpau gândirii raţionale. Ideea unei atrageri în capcană, calculate dinainte, o făcea totuşi să se cutremure. A decis că, cel puţin în acest domeniu, prefera spontaneitatea. Şi atunci l-a întâlnit pe Jesse.

*

Tipul cu care se întâlnea o dusese la un bar dintr-un subsol lângă Kenmore Square. Jesse cânta rhytm and blues şi era chitaristul trupei. Felul în care cânta şi se mişca a făcut-o pe Ellie conştientă de ceea ce-i lipsea. În noaptea următoare a revenit. Singură. S-a aşezat la masa cea mai apropiată şi au schimbat priviri toată noaptea. Două luni mai târziu locuiau deja împreună.

Ellie nu mai muncea decât atunci când contractele lui Jesse îl obligau să plece la Hartford sau la Bangor. Zilele şi le petrecea cu ceilalţi studenţi, tipi cu rigle de calcul ultimul tip atârnându-le de curea asemenea unor trofee, tipi exacţi, superficiali, cu râsete nervoase şi cu truse din plastic pentru pixuri şi stilouri înfipte în buzunarul de la piept, tipi serioşi care îşi petreceau tot timpul străduindu-se să devină oameni de ştiinţă. Absorbiţi de încercarea lor de a sonda adâncurile lumii, ei erau aproape neputincioşi în faţa problemelor obişnuite ale oamenilor, şi

atunci, cu toate cunoştinţele lor, păreau jalnici şi găunoşi. Poate că o carieră dedicată ştiinţei era atât de acaparantă şi cerea atât spirit de competiţie, încât nu-ţi mai rămânea timp să devii o fiinţă umană bine echilibrată. Sau poate că incapacitatea de a se integra în societate i-a orientat spre domenii unde această lipsă nu era remarcată. Dacă făcea abstracţie de ştiinţa în sine, Ellie nu se simţea bine laolaltă cu ei.

Noaptea în schimb era cu Jesse, care sărea şi se tânguia melodios, ca un fel de forţă a naturii ce începuse să-i controleze viaţa. În anul cât au stat împreună nu-şi aminteşte să fi fost măcar o noapte în care el să-i propună să meargă la culcare. Jesse nu avea habar nici de fizică, nici de matematică, dar era tot timpul conectat la ritmul viu al universului, aşa cum era şi ea. Cel puţin pentru o vreme.

Ea visa să împace cele două lumi în care trăia. Avea fantezii în care muzicienii şi fizicienii se asociau într-un concert de armonii. Dar petrecerile pe care le organiza acasă erau stânjenitoare şi se terminau repede.

Într-o zi el i-a spus că-şi doreşte un copil. Voia să se liniştească, să se aşeze la casa lui, să-şi ia o slujbă normală. Se gândea chiar şi la căsătorie.

– Un copil? l-a întrebat Ellie. Dar eu trebuie să-mi termin şcoala. Şi mai am câţiva ani buni până atunci. Dacă aş face un copil s-ar putea să nu o mai termin niciodată!

– Mda, zise el, dar am avea un copil. N-ai mai avea şcoală, dar ai avea altceva.

– Jesse, *trebuie* să studiez! i-a răspuns ea.

Jesse a dat din umeri şi ea a avut senzaţia că vede cum povara vieţii lor împreună alunecă în acel moment de pe umerii lui. Povestea a mai durat doar câteva luni, dar în acel scurt dialog se stabilise deja totul. S-au despărţit relativ uşor, iar el a plecat în California. Ellie nu i-a mai auzit vocea niciodată.

*

La sfârşitul anilor ’60 Uniunea Sovietică a reuşit să trimită câteva nave spaţiale care au coborât pe Venus. Ele au fost primele nave create de specia umană care au ajuns pe suprafaţa altei planete şi au rămas în stare de funcţionare. Cu aproape un deceniu mai înainte astronomii americani, deşi legaţi de Pământ, descoperiseră că Venus era o sursă intensă de emisii radio. Explicaţia cea mai populară fusese că atmosfera imensă a planetei Venus capta căldura printr-un efect de seră la scară

planetară. Din această cauză suprafaţa planetei era înăbuşitor de fierbinte, mult prea fierbinte pentru a avea oraşe de cristal şi venusieni iscoditori. Ellie îşi dorea o explicaţie diferită şi a încercat în van să găsească alte modalităţi prin care emisia radio ar fi putut veni de pe suprafaţa unei planete Venus mult mai blânde. Unii astronomi de la Harvard şi de la MIT au emis ideea că nicio altă ipoteză în afara celei despre o Venus în flăcări n-ar putea explica undele radio. Ideea unei planete care s-a lăsat în aşa hal pradă masivului efect de seră i se părea tinerei improbabilă şi într-un fel lipsită de gust. Dar când nava spaţială „Venera" a coborât pe planetă şi a plasat un termometru în exterior temperatura pe care acesta o arăta era destul de ridicată pentru a topi tabla sau plumbul. Atunci ea şi-a închipuit că oraşele de cristal se topesc (deşi Venus *nu* era chiar aşa de fierbinte) şi că suprafaţa ei e scăldată de lacrimi de siliciu. Era o romantică. Ştia asta de ani de zile.

În acelaşi timp însă nu s-a putut stăpâni să nu aprecieze forţa radioastronomiei. Astronomii stăteau la ei acasă, îşi orientau radiotelescoapele spre Venus şi măsurau temperatura planetei la fel de precis cum a făcut-o şi „Venera" după treisprezece ani. De când se ştia, Ellie fusese fascinată de electricitate şi de electronică. Dar atunci, pentru prima dată, a fost adânc impresionată de radioastronomie. Să stai în siguranţă pe propria ta planetă şi să-ţi orientezi telescopul spre cer, iar informaţiile despre alte lumi să coboare în zbor prin reţeaua electronică. Ideea o făcea să se minuneze.

Ellie a început să treacă pe la modestul radiotelescop al universităţii, plasat în apropiere de Harvard, în statul Massachusetts, şi a obţinut în cele din urmă o propunere de a ajuta la observaţiile astronomice şi la analiza de date. A fost acceptată ca asistent angajat pe perioada de vară la Observatorul Radioastronomic Naţional din Green Bank, West Virginia şi, înainte de a ajunge acolo, a admirat extaziată radiotelescopul original al lui Grote Reber, construit de acesta în curtea din spatele casei sale din Wheaton, Illinois, în anul 1938. Acum radiotelescopul servea doar ca exemplu a ceea ce poate reuşi un amator pasionat. Reber fusese în stare să detecteze emisia radio din centrul galaxiei, dar numai dacă nimeni nu-şi pornea maşina în apropierea telescopului şi dacă aparatul diatermic din josul străzii nu era pus în funcţiune. Centrul Galactic era cu mult mai puternic, însă aparatul diatermic era de

un milion de ori mai aproape.

Atmosfera creată de investigaţia răbdătoare şi de rarele recompense oferite de câte o descoperire modestă fu foarte plăcută tinerei studente. Cei de acolo încercau să calculeze proporţia în care se reducea numărul de surse radio extragalactice îndepărtate pe măsură ce pătrundeau mai adânc în spaţiu. Ellie începu să se gândească la metode mai eficiente de detectare a semnalelor radio slabe. La timpul cuvenit absolvi *cum laudae* institutul Harvard şi se duse pentru specializare în celălalt capăt al ţării, adică la Institutul de Tehnologie din California.

*

Timp de un an a fost ucenic al lui David Drumlin. Individul avea o faimă de ins sclipitor şi se ştia că nu suportă prea bucuros proştii, dar în esenţă era unul dintre acei oameni pe care îi găseşti în vârf, orice profesie şi-ar alege, şi care trăiesc permanent cu apăsarea spaimei că altcineva, altundeva, s-ar putea dovedi mai bun decât ei. Drumlin a învăţat-o pe Ellie câteva dintre tainele domeniului şi mai ales bazele lui teoretice. Deşi zvonuri inexplicabile îl categoriseau drept un mare cuceritor, Ellie şi-a dat seama că de fapt era adesea combativ şi în primul rând preocupat de sine. El îi spunea că e prea romantică. Universul este organizat foarte strict conform propriilor sale legi. Ideea este să gândeşti asemenea lui, nu să-ţi pierzi vremea cu predispoziţii romantice (şi cu doruri feciorelnice, cum a spus el o dată) legate de univers. Citându-l pe un coleg, a asigurat-o în timp ce se plimbau pe hol că tot ce nu este interzis de legile naturii este obligatoriu. Numai că, a continuat el, aproape totul ne este interzis. Ea îl privea lung în timpul cursului, încercând să-şi facă o imagine unitară a personalităţii profesorului din această combinaţie stranie de trăsături. Vedea un bărbat beneficiind de o stare fizică excelentă, cu părul încărunţit prematur, zâmbet sardonic, ochelari de citit cu lentile înguste asemenea jumătăţilor de lună şi întotdeauna sprijiniţi pe vârful nasului, maxilare pătrate, cravată cu nod şi reminiscenţe ale accentului nazal de Montana.

Pentru el distracţie însemna să invite la cină câţiva studenţi care absolviseră şi câţiva boboci din anii mici (spre deosebire de tatăl ei vitreg, căruia îi plăcea să fie înconjurat de studenţi, dar considera extravagant să-i invite la cină). Drumlin se dovedea o gazdă care impunea o atmosferă extrem de intelectualizată,

dirijând discuţia spre subiectele în care era recunoscut ca specialist şi apoi demolând cu repeziciune părerile opuse. După cină îşi supunea adesea oaspeţii unui spectacol cu diapozitive reprezentându-l pe dr. D. pe când făcea explorări submarine în Cozumel, Tobago sau în Marele Recif de Corali. Deseori saluta cu mâna sau zâmbea înspre aparatul de fotografiat, chiar şi în fotografiile luate sub apă. Uneori apărea o panoramă a spaţiului submarin făcută de colegul său de catedră, dr. Helga Bork. (Soţia lui Drumlin se opunea întotdeauna mai ales acestor diapozitive, susţinând cu justeţe că majoritatea privitorilor le văzuseră deja la unele dintre petrecerile anterioare. Adevărul este că invitaţii văzuseră deja *toate* diapozitivele. Drumlin răspundea prin proslăvirea calităţilor atleticei dr. Bork şi astfel sporea umilinţa soţiei sale.) Mulţi dintre studenţi intrau în joc amuzaţi, căutând să distingă imagini pe care le pierduseră dăţile trecute printre corali şi arici de mare plini de ţepi. Cei mai mulţi se vânzoleau plictisiţi sau se prefăceau absorbiţi de paharul cu suc de avocado.

O după-amiază incitantă însemna pentru studenţii care absolviseră cu el să fie invitaţi, în grupuri de doi sau trei, şi să-l ducă până pe vârful stâncii sale favorite de lângă Palisadele Pacificului. Agăţat neglijent de planorul său, Drumlin sărea de pe culme în oceanul liniştit care se întindea la câteva sute de picioare mai jos. Sarcina studenţilor era să meargă cu maşina în josul coastei oceanului şi apoi să-l recupereze. El plana vijelios pe deasupra lor, radiind de fericire. I-a invitat şi pe alţii să-l însoţească, dar puţini au acceptat. El avea avantajul competiţional şi era încântat. Unii profesori îi priveau pe absolvenţi ca pe viitoarele resurse ale ştiinţei, purtătorii torţei intelectuale pentru generaţia următoare. Dar Ellie simţea că Drumlin avea o altă viziune. Pentru el studenţii erau nişte pistolari. Nu puteai să ştii care dintre ei îl va provoca vreodată pentru nobilul titlu de „Cel mai rapid pistolar din Vest”. Trebuia să-i pui la locul lor. Nu încercase niciodată să se dea la ea, dar era sigură că, mai devreme sau mai târziu, o va face. Era inevitabil.

În timpul celui de-al doilea an petrecut de ea la Cal Tech, Peter Valerian s-a întors în campusul universitar după un an sabatic petrecut în străinătate. Era un bărbat bun şi nepărtinitor. Nimeni nu considera că ar fi avut o minte sclipitoare şi cu atât mai puţin el. Totuşi avea un dosar zdravăn cu realizări

remarcabile în domeniul astronomiei, şi asta fiindcă – îţi explica el dacă insistai – „se ţinuse de treabă”. Un singur aspect din cariera sa ştiinţifică îi altera puţin imaginea: era fascinat de posibilitatea existenţei unor fiinţe inteligente extraterestre. S-ar fi zis că fiecare membru al facultăţii avea câte o ciudăţenie: Drumlin avea deltaplanul, iar Valerian viaţa pe alte planete. Alţii erau atraşi de barurile sexy, de plantele carnivore sau de ceva numit meditaţie transcendentală. Valerian se ocupa de inteligenţele extraterestre (prescurtat ETI) de mai multă vreme şi cu mai multă râvnă decât oricine altcineva. Şi o făcea cu foarte mare precauţie. Pe măsură ce ajungeai să-l cunoşti mai bine îţi dădeai seama că ETI însemna pentru el ceva magic, romantic, într-un contrast total cu banalitatea de care era încărcată viaţa sa personală. Preocuparea asta pentru făpturile din alte lumi nu însemna muncă, ci distracţie. Imaginaţia lui îşi lua zborul liberă.

Lui Ellie îi era drag să-l asculte. Era ca şi cum ai fi pătruns în Ţara Minunilor sau în Oraşul de Smarald. De fapt era mai plăcut fiindcă, atunci când el îşi încheia speculaţiile, pe undeva rămânea gândul că toate acestea ar putea fi adevărate, că lucrurile pomenite s-ar putea întâmpla. Tânăra se gândi că poate într-o zi unul dintre marile radiotelescoape ar primi cu adevărat un mesaj din spaţiu. Dar pe de altă parte era mai rău, fiindcă Valerian repeta mereu – aşa cum făcea şi Drumlin în faţa altor ascultători – că speculaţiile trebuie să fie confruntate cu serioasa realitate obiectivă. Era ca un fel de sită ce separa rarele speculaţii folositoare de torentele de stupizenii. Extratereştrii şi mijloacele lor tehnologice trebuie să se supună cu stricteţe legilor naturii. Ăsta era un adevăr care dărâma cu severitate multe perspective ademenitoare. Însă ceea ce rămânea în sită şi supravieţuia celor mai sceptice analize de fizică şi astronomie putea să fie în ultimă instanţă adevărat. Bineînţeles, nu puteai fi sigur. Întotdeauna există posibilităţi pe care nu le-ai luat în calcul şi pe care inşi mai deştepţi decât tine le vor afla într-o zi sau alta.

Valerian scotea mereu în evidenţă faptul că oamenii sunt prinşi în capcana propriului lor timp, a propriei lor culturi şi biologii şi arăta că, prin definiţie, suntem limitaţi de acestea atunci când încercăm să imaginăm fiinţe sau civilizaţii diferite în mod fundamental de noi. Evoluând separat de noi şi în lumi foarte diferite, ei *trebuie* să fie diferiţi. Era posibil – şi, de altfel, Valerian putea garanta asta – ca fiinţe mult mai evoluate decât noi să aibă mijloace tehnologice la care noi nici nu ne putem

gândi şi chiar alte legi ale fizicii. Ar trebui să fii formidabil de îngust la minte, spunea el în timp ce se plimbau pe sub nişte bolţi împodobite în stuc ce aminteau de picturile lui de Chirico, ca să-ţi imaginezi că, atunci când generaţia noastră a început să analizeze problema, toate legile importante ale fizicii fuseseră deja descoperite. Va exista o fizică a secolului al 21-lea şi una a secolului al 22-lea şi chiar o fizică a mileniului patru. Am fi teribil de ridicoli dacă am încerca să ghicim cum ar comunica o civilizaţie foarte diferită de noi din punct de vedere tehnologic.

Cu toate acestea el nu uita niciodată să se asigure iarăşi că extratereştrii trebuie să ştie cât suntem de înapoiaţi. *Dacă am fi ceva mai avansaţi ei ar şti deja despre noi. Iată-ne, abia am început să stăm în două picioare, miercurea trecută am descoperit focul şi abia ieri am dat de dinamica lui Newton, de ecuaţiile lui Maxwell, de radiotelescoape şi bănuim că ar exista o teorie unificată a fizicii.* Valerian era sigur că *ei* nu ne vor lua tare. Va trebui să ne ia uşor fiindcă dacă doresc să comunice cu prostănacii vor fi nevoiţi să fie îngăduitori cu ei. De aceea se gândea că ar avea prima şansă în cazul în care am primi vreun mesaj. Lipsa lui de geniu era de fapt forţa lui. Avea încredere în faptul că ştia ce trebuie să ştie prostănacii.

În deplin acord cu specializarea sa, Ellie îşi alese ca subiect pentru teza de doctorat prezentarea unei perfecţionări a sensibilităţii receptoarelor folosite la radiotelescoape. Subiectul îi permitea să-şi etaleze priceperea în electronică, o elibera de Drumlin – care era mai mult teoretician – şi îi permitea să continue discuţiile cu Valerian, dar fără a se pune în pericol din punct de vedere profesional prin asocierea cu el şi cu domeniul inteligenţelor extraterestre. Ar fi fost un subiect prea hazardat pentru o temă de doctorat. Tatăl ei vitreg şi-a permis să-i aprecieze diversele preocupări ca fiind fie nerealist de ambiţioase, fie ucigător de banale. Când au ajuns şi la el zvonurile despre subiectul tezei (fiindcă de acum ea nu-i mai vorbea deloc) a catalogat-o drept neinteresantă.

Ellie lucra la un maser, un amplificator cuantic cu rubin. Rubinul se face în mare parte din oxid de aluminiu, care este aproape perfect transparent. Culoarea roşie provine dintr-o cantitate infimă de impuritate de crom distribuită în cristalul de oxid de aluminiu. Când asupra rubinului este direcţionat un câmp magnetic puternic atomii de crom îşi măresc energia sau, cum spun fizicienii, sunt aduşi într-o stare de excitare. Fetei îi plăcea

imaginea minusculilor atomi de crom care erau aduşi cu toţii într-o stare de agitaţie în fiecare amplificator, înnebuniţi pentru o cauză bună: să amplifice un semnal radio prea slab. Cu cât câmpul magnetic era mai puternic, cu atât atomii de crom deveneau mai agitaţi. Astfel amplificatorul putea fi reglat atât de fin, încât putea deveni sensibil la o frecvenţă radio anume. Ellie descoperi o metodă de producere a rubinelor prin adăugarea unor impurităţi de lantanide pe lângă atomii de crom, astfel încât amplificatorul cuantic să poată fi reglat pe o serie de frecvenţe mai înguste şi să detecteze semnale mult mai slabe decât amplificatoarele de tip vechi. Detectorul ei trebuia să fie scufundat în heliu lichid. După ce făcu toate acestea îşi instală noul său instrument pe unul dintre radiotelescoapele institutului Cal Tech din Owens Valley şi descoperi pe nişte frecvenţe cu totul noi ceea ce astronomii numesc radiaţia de fundal a unui corp întunecat de gradul trei, adică rămăşiţele în spectrul radio ale unei explozii gigantice din care s-a născut acest univers. Big Bang-ul.

„Hai să vedem dacă am înţeles bine”, îşi zise ea. „Am luat un gaz inert care se găseşte în aer, l-am lichefiat, am pus nişte impurităţi într-un rubin, i-am ataşat un magnet şi aşa am detectat focurile creaţiei.”

Apoi scutură din cap uimită. Oricărui cunoscător al fundamentelor fizicii toată povestea i-ar fi părut cel mai trufaş şi mai pretenţios act de necromanţie. Cum le-ai putea explica toate astea celor mai buni oameni de ştiinţă de acum o mie de ani, care auziseră despre aer şi rubine şi minereuri impure, dar nu şi despre heliu lichid, emisie stimulată sau pompe de flux superconductoare? De fapt, îşi reaminti ea, acei oameni nu aveau nici măcar cea mai vagă noţiune despre spectrul radio. Nici măcar nu ştiau ce este un spectru ori îşi făcuseră cel mult o părere foarte neclară când admiraseră curcubeul. Nu ştiu că lumina este o undă. Şi atunci, cum putem spera să înţelegem realizările unei civilizaţii cu o mie de ani mai avansate decât noi?

Era nevoită să producă rubinele în număr mare, deoarece numai câteva dintr-o şarjă urma să aibă proprietăţile cerute. Niciunul nu era chiar de puritatea pietrelor preţioase şi cele mai multe erau foarte mici. Însă a decis să poarte ca podoabe câteva dintre rebuturile mai mari. Se asortau bine cu tenul ei întunecat. Chiar dacă era şlefuită cu grijă, o piatră de acest gen montată într-un inel sau într-o broşă putea fi remarcată prin stranietate.

Asta se observa, de exemplu, după felul ciudat în care capta lumina în anumite unghiuri din cauza unei reflecţii produse pe neaşteptate în interiorul rubinului sau după o pată de culoarea piersicii detectabilă în miezul roşu al pietrei. Ellie le spunea prietenilor nespecialişti că îi plăceau mult rubinele, dar nu şi le putea permite. Se comporta asemenea unui naturalist care, după ce a descoperit în premieră traseul biochimic al fotosintezei plantelor, poartă mereu la reverul hainei ace de pin sau un mănunchi de pătrunjel. Colegii tinerei, din respect pentru realizarea ei, considerau că asta era o ţicneală nesemnificativă.

*

Marile radiotelescoape de pe planetă sunt construite în locuri îndepărtate din aceleaşi motive pentru care Paul Gauguin s-a dus în Tahiti: trebuia să fie departe de civilizaţie ca să poată lucra bine. Pe măsură ce activitatea radio civilă şi militară s-a intensificat radiotelescoapele au fost nevoite să se ascundă; când izolate în – să zicem – o văioagă uitată din Puerto Rico, când exilate în vastele deşerturi pline de arbuşti din New Mexico sau Kazahstan. Din moment ce interferenţele radio au devenit tot mai frecvente a părut logic ca telescoapele să fie construite undeva în afara lumii civilizate. Oamenii de ştiinţă care lucrau în aceste observatoare izolate erau de obicei încăpăţânaţi şi hotărâţi. Soţiile îi abandonau, copiii lor plecau în lume cu prima ocazie, dar astronomii le îndurau pe toate. Rareori îşi imaginau că ar putea fi consideraţi nişte idealişti. În echipele de cercetare stabile de la observatoarele astronomice se găseau de obicei oameni practici, experimentatori, specialişti care cunoşteau o mulţime de lucruri despre proiectarea antenei şi despre analiza de date, însă mai puţine despre quasari ori pulsari. În general aceştia erau inşii care în copilărie nu visaseră la stele fiindcă fuseseră prea ocupaţi să repare carburatorul de la maşina familiei.

După ce şi-a dat examenul de doctorat Ellie a acceptat să fie numită cercetător asociat la observatorul Arecibo, un castron imens cu diametrul de 305 metri, fixat în solul unei văi carstice de la poalele dealurilor din nord-vestul oraşului Puerto Rico. Având astfel la dispoziţie cel mai mare radiotelescop de pe Pământ, putea să folosească detectorul său maser (cu amplificare cuantică) pentru a studia toate obiectivele astronomice pe care şi le dorea: planete sau stele apropiate, centrul galaxiei, pulsari sau quasari. Fiind membru cu drepturi

depline al colectivului de cercetare de la observator, i s-a repartizat o bucată bună din timpul de observare. Accesul la unul dintre marile radiotelescoape era un avantaj extraordinar, deoarece oferea posibilitatea mult mai multor proiecte de cercetare valoroase decât puteau fi realizate efectiv. De aceea accesul preferenţial la telescop, oferit cercetătorilor stabili, reprezenta o favoare nepreţuită. Pentru mulţi astronomi acesta era şi singurul motiv care îi făcea să se împace cu traiul în asemenea locuri uitate de Dumnezeu.

Ellie mai spera că va avea ocazia să studieze câteva dintre stelele apropiate şi să caute posibilele semnale ale unei inteligenţe străine. Sistemul de detectare realizat de ea permitea receptarea undelor radio de pe o planetă de mărimea Pământului chiar dacă aceasta s-ar fi aflat la o distanţă de câţiva ani-lumină. Iar o civilizaţie avansată care ar dori să comunice cu noi trebuia să poată realiza transmisii de o putere cu mult mai mare decât a noastră. Dacă Arecibo, folosit ca un telescop radar, putea să emită cu un megawatt de energie într-un loc precis din spaţiu, atunci o civilizaţie nu cu mult mai avansată decât a noastră ar trebui să fie în stare de transmisii cu o putere de o sută de megawaţi sau chiar mai mult. Şi dacă ei ar transmite vreun mesaj spre Pământ cu un telescop la fel de mare ca Arecibo, dar cu un emiţător de o sută de megawaţi, atunci telescopul din Arecibo i-ar putea detecta oriunde în galaxia Calea Lactee. Gândindu-se la asta în mod sistematic, Ellie fu surprinsă că ceea ce *se putea* face pentru a descoperi fiinţe inteligente de pe alte lumi depăşea cu mult ceea ce *se făcuse* cu adevărat. Înţelese că fondurile destinate acestui subiect fuseseră neglijabil de mici. Şi-i venea greu să găsească o problemă ştiinţifică mai importantă.

Construcţia de la Arecibo era numită de către localnici „El Radar”. Scopul său nu le era prea clar, însă oferea peste o sută de locuri de muncă de care oamenii aveau o nevoie disperată. Femeile din zonă fuseseră izolate de astronomii masculi, dintre care unii puteau fi văzuţi la aproape orice oră din zi şi din noapte făcând jogging, plini de energie, pe poteca circulară care înconjura farfuria radiotelescopului. Din acest motiv complimentele îndreptate spre Ellie imediat după ce sosise şi care nu-i displăceau cu totul s-au transformat în curând într-o piedică pentru studiul ei.

Locul era deosebit de frumos. Tânăra privea înspre apus, prin ferestrele sălii de observaţie, şi vedea norii întunecaţi plutind

peste cealaltă margine a văii, dincolo de unul dintre cei trei stâlpi imenşi de care erau suspendate pâlniile de propagare şi proaspăt instalatul sistem maser. În vârful fiecărui stâlp sclipea o lumină roşie care avertiza orice avion care s-ar fi rătăcit cumva pe deasupra acestei locaţii izolate. În fiecare dimineaţă la ora 4 ieşea afară să respire puţin aer proaspăt şi se străduia să înţeleagă corul îngrămădit a mii de broaşte de uscat, numite „coqui” după sunetul plângăreţ pe care îl scoteau.

Unii astronomi locuiau în apropierea observatorului, dar izolarea, combinată cu necunoaşterea spaniolei şi lipsa de experienţă în contactele cu alte culturi, îi împingea pe ei şi pe soţiile lor înspre însingurare şi nesociabilitate. Câţiva se hotărâseră să locuiască la Baza Aeriană a Armatei Americane din Ramey, care se lăuda cu singura şcoală de limba engleză din împrejurimi. Dar şi cele nouăzeci de minute cu maşina de la bază la observator accentuau sentimentul de izolare. Ameninţările repetate ale separatiştilor din Puerto Rico, care erau convinşi că observatorul reprezenta un obiectiv militar important (şi persistau în convingerea lor eronată), sporeau senzaţia de nervozitate abia controlată.

După mai multe luni Valerian a venit în vizită. Oficial era aici ca să ţină o prelegere, dar Ellie ştia că printre ţelurile sale era şi acela de a vedea cum se descurcă ea şi de a-i oferi un fel de sprijin moral. Cercetările ei mergeau foarte bine. Descoperise ceva ce semăna cu o aglomerare interstelară de nori moleculari şi obţinuse câteva date precise, la un timp de rezoluţie foarte scurt, despre pulsarul din centrul nebuloasei Crabului. În plus reuşise să termine o foarte minuţioasă trecere în revistă a câtorva zeci de stele mai apropiate în căutarea semnalelor radio, însă fără niciun rezultat pozitiv. Existau pe ici, pe colo una sau două regularităţi intrigante. A examinat din nou stelele respective, dar n-a putut găsi nimic neobişnuit. După ce ţi-ai petrecut ceva timp studiind o grămadă de stele, mai devreme sau mai târziu interferenţele semnalelor terestre sau înlănţuirea unor zgomote de fond îţi va face inima să tresalte. Atunci trebuie să te calmezi şi să verifici din nou. Dacă regularitatea nu se repetă, o poţi considera o eroare. Ţinând cont de ceea ce căuta, rigoarea era necesară ca să-şi păstreze echilibrul psihic. Ellie era decisă să fie cât mai raţională, dar să nu renunţe la simţul miracolului, care o adusese aici.

Din puţinele ei alimente existente în frigiderul comun Ellie

pregăti un prânz rudimentar şi se duse împreună cu Valerian la un fel de picnic. Se aşezară undeva la marginea farfuriei telescopului. În depărtare se zăreau muncitorii care reparau sau înlocuiau plăci şi care se deplasau încălţaţi cu pantofi speciali pentru zăpadă ca nu cumva să sfâşie foliile de aluminiu şi să treacă prin ele, zdrobindu-se de sol. Valerian era încântat de progresele făcute de tânără. Mai întâi o puse la curent cu zvonurile din lumea ştiinţei şi cu bârfele care circulau în prezent. Apoi conversaţia alunecă spre SETI, cum începuse să fie abreviat proiectul de căutare a fiinţelor inteligente extraterestre.

– Ellie, te-ai gândit vreodată să faci aşa ceva tot timpul? o întrebă el.

– Nu prea mult. Dar nici nu-i posibil, aşa-i? Din câte ştiu eu, nu există nicio instalaţie importantă din lume care să fie folosită numai pentru SETI.

– Nu, dar s-ar putea să fie. Există posibilitatea ca zeci de farfurii suplimentare să fie adăugate Marelui Lanţ şi să-l transforme într-un observator special pentru proiectul SETI. Bineînţeles că se va face şi un pic de radioastronomie obişnuită. Va exista un interferometru minunat. Asta e doar o posibilitate, fiindcă este costisitor, cere voinţă politică şi în cel mai bun caz vor trece ani buni până atunci. Dar ai putea să te gândeşti la asta.

– Peter, eu tocmai am analizat mai mult de patruzeci de stele apropiate şi toate cu un spectru asemănător celui solar. Am supravegheat banda de hidrogen de 21 de centimetri, despre care se spune că ar fi cea mai probabilă frecvenţă de semnalizare, fiindcă hidrogenul e cel mai răspândit element din univers şi aşa mai departe. Şi am făcut asta cu mai multă precizie decât oricine altcineva. N-am găsit nici măcar o umbră de semnal. Poate că nu mai e nimeni acolo, doar noi. Şi-atunci toată povestea e pierdere de vreme.

– Cum a fost cu viaţa pe Venus? Acum ai luat poziţia pesimistului. Venus e o lume de iad, dar e doar o planetă. În galaxie sunt sute de miliarde de stele. Tu te-ai oprit la câteva. Nu ţi se pare că-i un pic cam devreme să renunţi? Practic ai rezolvat a miliarda parte din problemă. Probabil mai puţin, dacă iei în calcul şi alte frecvenţe.

– Ştiu, ştiu… Dar n-ai impresia că dacă ei ar fi undeva ar trebui să fie peste tot? Dacă nişte inşi într-adevăr mai avansaţi ar locui la distanţă de vreo mie de ani-lumină, nu şi-ar fi plasat un

avanpost în pragul nostru? Altfel poţi să-ţi petreci toată viaţa cu proiectul SETI, şi tot n-o să fii niciodată convins că ai terminat.

– Of, începi să vorbeşti ca Dave Drumlin. Dacă nu îi putem găsi atât timp cât el mai e în viaţă, atunci nu e interesat. Abia am început cu SETI. *Tu ştii* câte posibilităţi există. A venit vremea să lăsăm deschise toate căile. E timpul să fim optimişti. Dacă am fi trăit cu câteva secole în urmă ne-am fi frământat toată viaţa şi n-am fi putut face nimic să găsim un răspuns. Este prima dată când cineva, *oricine,* este în stare să caute fiinţe extraterestre. Tu ai făcut un detector pentru a căuta alte civilizaţii pe planetele a milioane de alte sisteme solare. Nimeni nu garantează reuşita. Dar ai putea să găseşti o problemă mai importantă decât asta? Închipuieşte-ţi că ei sunt acolo şi ne trimit semnale, iar pe Pământ nimeni nu-i ascultă. Ar fi ca o farsă, o glumă proastă. Dacă am fi capabili să ascultăm şi nu am face-o nu ţi-ar fi ruşine de civilizaţia noastră?

*

Două sute cincizeci şi şase de imagini ale lumii de la stânga trecură prin stânga ei. Două sute cincizeci şi şase de imagini ale lumii de la dreapta alunecară prin dreapta. Ellie uni toate cele 512 imagini într-o vedere panoramică a împrejurimilor. Era în adâncurile unei păduri cu frunze mari, unduitoare, unele verzi, altele veştejite, dar aproape toate mai mari decât ea. Dar nu i-a fost prea greu să se caţăre pe ele iar şi iar, clătinându-se uneori într-un echilibru precar pe vreo frunză îndoită, căzând pe perna moale a patului din frunze de dedesubt şi apoi continuându-şi neabătută călătoria. Era sigură că se afla pe drumul cel bun. Era proaspăt şi ispititor. Nu-i păsa că trebuia să se caţăre peste obstacole de o sută sau de o mie de ori mai mari decât ea, dacă urmele o duceau pe-acolo. Nu-i trebuia nici frânghii, nici pitoni; era deja echipată. Solul de dinaintea ei era înmiresmat de aroma de marcaj pe care un alt cercetaş din clan trebuie că o lăsase de curând. Drumul o va conduce la mâncare, cum se întâmpla aproape tot timpul. Hrana apărea dintr-o dată. Cercetaşii o descopereau şi apoi marcau drumul. Câteodată hrana era o creatură foarte asemănătoare ei; alteori era doar o masă amorfă sau cristalină. În puţine cazuri era atât de mare, încât atunci era nevoie ca mai mulţi inşi din clanul ei să muncească laolaltă, s-o ridice şi s-o târască peste straturile de frunze uscate. O duceau acasă şi acolo… Îşi clănţăni mandibulele anticipând ce urma.

*

– Ceea ce mă îngrijorează cel mai mult, continuă ea, este exact contrariul: posibilitatea ca ei să *nu* încerce. În ordine, ar putea comunica şi cu noi. Dar n-o fac pentru că nu li se pare că ar avea sens. Cumva...

Se întrerupse o clipă şi aruncă o privire în jos spre faţa de masă pe care o întinsese pe iarbă.

– E cumva ca şi cu furnicile. Ocupă acelaşi teritoriu ca şi noi. Au destule de făcut, au cu ce să-şi umple timpul. La un anumit nivel sunt foarte conştiente de lumea ce le înconjoară. Dar nu încercăm să intrăm în contact cu ele. Şi cred că ele nici nu au habar de noi.

O furnică mai mare şi mai îndrăzneaţă decât tovarăşele ei se aventură pe faţa de masă şi înaintă sprintenă pe diagonala unuia dintre carourile albe şi roşii. Înăbuşindu-şi repulsia, Ellie o împinse cu delicateţe înapoi în iarbă, acolo unde îi era locul.

Capitolul 3
Zgomotul alb

„Dulci sunt cântările auzite, dar mai dulci acelea care nu se-aud.”
John Keats – *Odă unei urne greceşti* (1820)

„Minciunile mai crude se spun des pe tăcute.”
Robert Louis Stevenson – *Virginibus Puerisque* (1881)

Ani de zile vibraţiile au călătorit prin valul de întuneric dintre stele. Din când în când în calea lor nimerea un nor de gaz sau de pulberi stelare, şi atunci o mică parte din energie era absorbită ori disipată. Fluxul principal îşi relua apoi direcţia iniţială. În faţă, crescând tot mai mult printre alte lumini stabile, exista o sclipire galbenă, slabă. Iar acum acea sclipire era de departe cel mai strălucitor obiect de pe cerul întunecat, deşi pentru ochiul uman nu însemna mai mult decât un punct. Vibraţiile se ciocniră de o masă de bulgări gigantici de zăpadă.

Dacă ai fi intrat în clădirea administraţiei din Argus ai fi dat peste o femeie zveltă, trecută bine peste treizeci de ani. Ochii ei mari şi depărtaţi unul de celălalt îi îmblânzeau duritatea feţei osoase, formate parcă din linii drepte. Părul lung şi negru era strâns cu neglijenţă într-o agrafă de păr şi atârna moale pe ceafă. Era îmbrăcată simplu, cu un tricou împletit şi o fustă kaki, şi se plimba alene de-a lungul coridorului de la primul etaj. Femeia intră într-un birou pe a cărui uşă scria „E. Arroway, Director”. În momentul în care şi-a desprins degetul din orificiul sistemului electronic de control s-a putut vedea că femeia purta pe mâna dreaptă un inel cu o piatră roşie şi lăptoasă, destul de ciudată, montată de un nespecialist. Aprinse lumina, scotoci îndelung printr-un sertar şi scoase în cele din urmă o pereche de căşti. Lumina căzu o clipă pe un perete de lângă birou, unde se distingea un citat din *Parabolele* lui Kafka:

„Acum sirenele au o armă şi mai distrugătoare decât cântecul lor, şi-aceea e tăcerea...

Unii s-ar fi putut salva din vraja cântării lor, dar nu din a

tăcerii; asta niciodată.”

Femeia stinse lumina cu o mişcare a mâinii, apoi ieşi pe holul aflat în semiîntuneric.

Ajungând în camera de observaţie, se asigură dintr-o privire că totul era în ordine. Dacă se uita pe fereastră putea vedea o parte dintre cele 131 de radiotelescoape care se înşirau pe zeci de kilometri în deşertul ţepos din New Mexico, radiotelescoape ce semănau cu un fel de flori mecanice dintr-o specie nemaiîntâlnită, aţintite spre bolta cerească. Era după-amiaza devreme, dar femeia nu dormise toată noaptea trecută. Radioastronomia se putea face şi la lumina zilei, fiindcă aerul nu disipa undele radio venite dinspre soare, aşa cum se întâmpla cu lumina obişnuită. Pentru orice radiotelescop care nu era orientat prea mult înspre soare cerul era negru ca tăciunele. Nu existau decât radiosursele.

Dincolo de atmosfera Pământului, de cealaltă parte a bolţii cereşti, există o lume înţesată de emisii radio. Dacă studiem undele radio putem afla o mulţime de lucruri despre alte planete, stele şi galaxii, despre structura masivilor nori de molecule organice care plutesc printre stele sau despre originea, evoluţia şi destinul universului nostru. Dar toate aceste emisii radio sunt naturale. Ele sunt provocate de procese fizice, de rotaţia electronilor în câmpul magnetic al galaxiei sau de particulele interstelare ciocnindu-se între ele. Pot fi ecourile îndepărtate ale Big Bang-ului originar deplasate spre roşu şi transformate din razele gamma ivite la naşterea universului în undele radio blânde şi reci care umplu spaţiul şi timpul nostru.

În puţinele decenii de când oamenii se ocupau de radioastronomie niciodată adâncurile spaţiului nu au adus un mesaj adevărat, produs de cineva, un semnal artificial conceput de o inteligenţă străină. Au existat nişte alarme false. S-a avansat cu timiditate ipoteza că emisiile radio venind dinspre quasari şi mai ales dinspre pulsari, emisii care se repetau la perioade de timp regulate, ar putea fi un fel de semnale ale altor fiinţe sau un fel de faruri de radionavigaţie pentru navele străine care pluteau printre stele. Dar s-a dovedit că erau altceva, ceva poate la fel de straniu ca şi un mesaj din partea unor fiinţe din noaptea stelară. Quasarii păreau nişte surse de energie extraordinare şi ar fi putut avea legătură cu imensele găuri negre din centrele galaxiilor. Mulţi dintre ei erau plasaţi într-o perioadă

de timp egală cu jumătate din istoria universului. Pulsarii sunt nuclee atomice de mărimea unui oraş, care se rotesc foarte rapid în jurul propriei lor axe. Şi au mai fost şi alte mesaje consistente şi misterioase care s-au dovedit a avea o raţiune a lor, dar în niciun caz una artificială, extraterestră. Cerul era împânzit cu sisteme radar militare foarte secrete şi cu sateliţi de radiocomunicaţie cărora nu le păsa de rugăminţile câtorva radioastronomi civili. Uneori aceştia erau cu totul în afara legii, ignorând acordurile internaţionale privind telecomunicaţiile. Nu existau nici refugii şi nici pedepse. Uneori guvernele tuturor naţiunilor îşi derogau responsabilitatea. Însă un semnal extraterestru cu siguranţă artificial nu fusese receptat niciodată.

Totuşi apariţia vieţii părea acum un proces atât de simplu, încât era greu de crezut că galaxia nu deborda de viaţă inteligentă. Doar existau atâtea sisteme planetare, atâtea lumi şi atâtea miliarde de ani la dispoziţia proceselor de evoluţie biologică. Proiectul Argus era cea mai mare instalaţie din lume care fusese destinată cercetării radiosurselor extraterestre pentru descoperirea fiinţelor raţionale din alte lumi. Undele radio călătoreau cu viteza luminii, cea mai mare viteză posibilă cunoscută. Erau uşor de produs şi uşor de detectat. Chiar şi civilizaţiile tehnologice mai puţin dezvoltate, aşa cum era Pământul, trebuia să descopere emisia radio destul de devreme în procesul lor de explorare a lumii fizice. Chiar şi cu tehnica rudimentară pe care o aveau la dispoziţie la doar câteva decenii după inventarea radiotelescopului oamenii ar fi putut comunica relativ uşor cu o civilizaţie identică plasată în centrul galaxiei. Problema era că existau o mulţime de zone din spaţiu care trebuia supravegheate şi o mulţime de frecvenţe pe care ar fi putut emite o civilizaţie extraterestră. De aceea era nevoie de un program de cercetare sistematică şi meticuloasă. Argus funcţiona integral de patru ani şi ceva. De atunci se petrecuseră multe: alarme false, păcăleli, greşeli de recepţie sau de interpretare. Dar nu apăruse niciun mesaj.

*

– ’nă seara, dr. Arroway.

Inginerul de serviciu îi zâmbi cu simpatie şi femeia dădu din cap în semn de răspuns. Toate cele 131 de telescoape ale proiectului Argus erau controlate de computere. Sistemul explora spaţiul încetul cu încetul, independent, supraveghind totul. El verifica dacă nu apăruseră defecţiuni tehnice sau căderi de

tensiune şi compara datele primite de la diferite componente ale lanţului de telescoape. Femeia aruncă o privire la analizorul de date cu un miliard de canale (care era de fapt o masă de echipament electronic ce acoperea un întreg perete) şi apoi se uită la expunerea vizuală oferită de spectrometru.

În timpul în care şirul de telescoape scana cerul de-a lungul anilor, cu încetineală şi meticulozitate, astronomii şi tehnicienii nu prea aveau multe de făcut. Dacă era detectat ceva interesant, se declanşa o alarmă automată care îi alerta pe oamenii de ştiinţă implicaţi în proiect, trezindu-i chiar din somn. Atunci Ellie Arroway se repezea să stabilească dacă nu era vorba de o eroare a aparatelor ori vreo alarmă falsă provocată de sateliţi americani sau sovietici. Tot ea, împreună cu echipa de ingineri, concepea metode de îmbunătăţire a sensibilităţii echipamentului. Verifica dacă transmisia receptată avea vreun model repetitiv, vreo urmă de regularitate. Decidea ca unele radiotelescoape să cerceteze obiectele astronomice neobişnuite care fuseseră descoperite de curând de alte observatoare. Îşi oferea ajutorul atât celor din echipa sa, cât şi celor veniţi din afară pentru proiecte ce nu ţineau de SETI. Se ducea cu avionul la Washington pentru a lua legătura cu Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă, care finanţa proiectul, şi se străduia să le menţină interesul treaz. Din când în când ţinea prelegeri cu public despre proiectul Argus – astfel fusese în Socorro, la Rotary Club sau în Albuquerque, la Universitatea din New Mexico. Îi primea cu braţele deschise pe reporterii curioşi care soseau, uneori şi neanunţaţi, în îndepărtatul New Mexico.

Ellie trebuia să nu se lase cuprinsă de rutină. Oamenii cu care lucra erau destul de plăcuţi, dar asta nu avea voie s-o ducă în ispita unor relaţii prea intime. Ca să nu mai vorbim de incorectitudinea unei legături intime cu unul dintre subordonaţi. Ellie a avut totuşi câteva aventuri scurte şi înflăcărate cu câţiva bărbaţi localnici care nu erau implicaţi în proiectul Argus, însă toate au fost pur întâmplătoare. Şi această parte a vieţii ei era stăpânită de un fel de plictiseală, de indiferenţă.

Se aşeză în faţa uneia dintre console şi-şi cuplă căştile. Ştia că era inutil. Ar fi dovedit o îngâmfare prostească dacă ar fi crezut că, ascultând numai pe unul sau două canale, va reuşi să detecteze o regularitate pe care un imens sistem de monitorizare prin computer, cu un miliard de canale, nu reuşea s-o observe. Dar gestul îi dădea o măruntă senzaţie de implicare. O făcea să

se simtă utilă. Se lăsă pe spate cu ochii pe jumătate închişi şi o expresie visătoare îi învălui contururile feţei. „Chiar că-i drăguţă”, îndrăzni să gândească inginerul.

Ca de obicei, se auzea un fel de încărcătură statică, un zgomot aleator, continuu, reverberant. Ellie ascultase o dată o parte a cerului care includea steaua AC 79.3888 din Cassiopeea şi i se păruse că aude un fel de cântec care se pierdea şi apoi revenea chinuitor, un cântec care fusese aproape gata să o convingă de faptul că acolo exista într-adevăr ceva. Era steaua pe lângă care urma să treacă în cele din urmă nava spaţială *Voyager I,* ajunsă acum în apropierea orbitei lui Neptun. Nava ducea la bordul ei un disc de aur pe care erau înregistrate saluturi, imagini şi cântece de pe Pământ. Oare în timp ce noi le trimitem pe această cale muzica noastră pot ei s-o trimită pe a lor cu viteza luminii, adică de zece mii de ori mai repede? Alteori – cum se întâmpla acum – câmpul electrostatic era evident lipsit de regularitate. Atunci Ellie îşi aducea aminte de teoria informaţiei şi de faimosul dicton a lui Shannon, care spunea că un mesaj codat cu eficienţă maximă nu poate fi deosebit de zgomot decât dacă deţii deja cheia decodării sale. Apăsă cu iuţeală pe câteva taste de pe consola din faţa ei şi contrapuse două frecvenţe de pe banda îngustă, câte una în fiecare receptor al căştii. Nu auzi nimic. Se uită la cele două planuri de polarizare ale undelor radio şi apoi la contrastul dintre polarizarea circulară şi cea liniară. Avea de ales între un miliard de canale. Îţi puteai pierde toată viaţa încercând să întreci computerul şi ascultând cu urechile şi cu mintea umană, jalnic de limitate, în speranţa că vei detecta vreo regularitate.

Ştia că oamenii se descurcă foarte bine dacă trebuie să recunoască modele ordonate foarte subtil atunci când ele există, dar mai ştia că sunt la fel de buni şi când nu există niciun model regulat şi ei ajung să îşi închipuie unul. Puteau apărea unele grupuri de vibraţii, unele configuraţii ale câmpului electrostatic care formau pentru o secundă un ritm sincopat sau o scurtă melodie. Comută căştile şi începu să asculte sunetele captate de două radiotelescoape orientate spre o cunoscută sursă radio galactică. Auzi un fel de alunecare pe frecvenţele radio, un gen de fluierat datorat disipării undelor radio din cauza electronilor din gazul galactic rarefiat ce plutea între radiosursă şi Pământ. Cu cât fluieratul era mai puternic, cu atât erau mai mulţi electroni în calea radioemisiei şi cu atât mai mare era distanţa

dintre sursă şi Pământ. Ellie făcuse asta de atâtea ori, încât ar fi fost în stare să asculte un fluierat radio pentru prima dată şi să-ţi aprecieze apoi cu mare precizie la ce distanţă era sursa. Cel pe care îl asculta acum era – după opinia ei – cam la o mie de ani-lumină, adică mult mai departe de stelele din imediata vecinătate, totuşi încă mult în interiorul Căii Lactee.

Ellie reveni la programul de supraveghere spaţială al proiectului Argus. Nicio regularitate. Parcă ar fi fost un compozitor ce asculta tunetele îndepărtate ale unei furtuni. Obişnuitele frânturi aparent regulate o urmăreau obsedant şi i se fixau în minte cu atâta putere, încât uneori se simţea obligată să verifice benzile cu înregistrarea unei anumite perioade de observare ca să vadă dacă acolo nu exista ceva pe care ea îl remarcase şi computerele nu.

În decursul vieţii ei cei mai buni prieteni pe care îi avusese erau visele. Visele lui Ellie erau neobişnuit de amănunţite, bine organizate şi mai ales colorate. De exemplu, era în stare să se uite de aproape la chipul tatălui ei sau, altădată, în interiorul unui aparat de radio învechit, iar visul îi furniza detalii virtuale precise. Exceptând momentele când era extraordinar de surmenată, ca atunci când se despărţise de Jesse sau înainte de examenul oral pentru doctorat, era întotdeauna capabilă să-şi reamintească în cele mai fine detalii visele avute. Acum avea din nou probleme cu reamintirea viselor. Mai mult, îşi dădu seama cu surprindere că începuse să viseze sunete, aşa cum fac oamenii care sunt orbi din naştere. În primele ore ale dimineţii mintea ei, subconştientul, producea câte o linie muzicală sau vreun cântecel scurt pe care nu-l mai auzise niciodată. Atunci se trezea, dădea o comandă sonoră luminii de pe noptiera sa, lua stiloul pe care şi-l pusese prin preajmă în acest scop, îşi apropia o mapă şi punea muzica pe note. Uneori, mai ales după o zi de muncă mai lungă, asculta cântecul înregistrat pe bandă şi se întreba unde îl auzise: poate în constelaţia Ophiucus (Şerpilor) sau în Capricorn. În sinea ei îşi spunea cu tristeţe că era mereu bântuită de electronii şi de găurile mişcătoare care locuiau în receptoare şi în amplificatoare, de câmpurile magnetice şi de particulele cu sarcină din interiorul norului de gaz rece şi subţire care se întindea printre stelele pâlpâind îndepărtat.

De data aceasta era o singură notă, repetată, ascuţită şi apoi mai gravă spre final. Nu i-a trebuit decât o clipă ca s-o recunoască. Era sigură că n-o mai auzise de treizeci şi cinci de

ani. Era sunetul scripetelui de metal de la frânghia de rufe, care scârţâia jalnic ori de câte ori mama ei îl trăgea ca să pună la uscat în bătaia soarelui vreun vraf de rufe proaspăt spălate. Când era mică se îndrăgostise de armata de cârlige de rufe mărşăluind pe frânghie, iar când vedea că nu se afla nimeni prin jur fetiţa îşi îngropa faţa între cearşafurile proaspăt uscate. Mirosul lor reavăn şi aromat o pătrundea instantaneu, uimind-o. Să fie asta o adiere a trecutului? Îşi putea aminti şi că, atunci când mama o ridica până la cer – cum i se părea ei –, cu o mişcare graţioasă, şi apoi o ducea pe braţ ca şi cum ar fi fost ea însăşi o legăturică de rufe gata să fie netezită cu grijă şi pusă în lada cu sertare din dormitorul părinţilor, Ellie izbucnea în râs. Râdea încă de când era descoperită şi încerca să se depărteze cu paşi şovăielnici dintre cearşafurile parfumate.

*

– Dr. Arroway? Dr. Arroway?

Inginerul se apropiase şi o privea îngrijorat. Pleoapele femeii cădeau grele şi se ridicau, iar respiraţia îi devenise mai rară. Ellie clipi de două ori, îşi scoase căştile şi îi zâmbi puţin vinovată. Câteodată colegii ei trebuia să strige la ea dacă voiau să se facă auziţi peste zgomotul venit din Cosmos şi amplificat. Ea compensa volumul sunetului din căşti ţipând la interlocutori, căci ura să-şi scoată căştile pentru un banal schimb de replici. Un spectator neavertizat care ar fi asistat la un schimb de amabilităţi obişnuit produs în timpul în care Ellie era profund captivată de radiosurse ar fi crezut că asistă la o ceartă înfiorătoare şi nemotivată care a izbucnit brusc în tăcerea din gigantica instalaţie radio. Dar de data aceasta ea spuse doar:

– Îmi pare rău. Cred că m-am lăsat luată de val.

– V-a sunat dr. Drumlin. E în biroul lui Jack şi zice că avea fixată o întâlnire cu dumneavoastră.

– La dracu’, uite c-am uitat de asta!

Deşi anii treceau, inteligenţa sclipitoare a lui Drumlin rămăsese nealterată. Pe de altă parte Drumlin avea câteva manii personale în plus sau pe care ea nu le observase în perioada în care studiase la Cal Tech, imediat după absolvire. De exemplu, avea obiceiul şocant de a verifica dacă nu are şliţul descheiat atunci când credea că nu-l vede nimeni. Şi o dată cu trecerea timpului a devenit tot mai convins că extratereştrii nu există sau, dacă totuşi există, sunt prea puţini şi prea departe de noi pentru a-i putea detecta. Acum venise la Argus pentru a ţine prelegerea

ştiinţifică săptămânală. Dar Ellie descoperi că venise şi cu un alt scop. Scrisese un memoriu pentru Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă unde insista ca Argus să îşi întrerupă cercetările asupra fiinţelor extraterestre şi să se dedice integral radioastronomiei obişnuite. Acum scoase scrisoarea dintr-un buzunar al hainei, insistând ca ea s-o citească.

– Dar lucrăm la asta de numai patru ani şi jumătate, obiectă Ellie. Am analizat mai puţin de o treime din secţiunea nordică a cerului. Ăsta este primul proiect care poate să verifice întreg spectrul radio pe toate frecvenţele de undă. De ce să-ţi doreşti blocarea lui?

– N-ai dreptate, Ellie. Proiectul nu are capăt. Vor trece câteva zeci de ani şi nu veţi găsi niciun semnal de la nimeni. Atunci veţi cere să fie construit un alt Argus în Australia sau Argentina, ca să supravegheze secţiunea sudică, iar noul proiect va mai înghiţi sute de milioane de dolari. Şi când nici acesta nu va da rezultate veţi pretinde construirea unui paraboloid cu autoalimentare pe orbita Pământului pentru a putea capta şi undele milimetrice. O să fiţi întotdeauna gata să găsiţi un gen de cercetare care n-a fost încă făcută. Şi o să inventaţi întotdeauna o explicaţie legată de faptul că fiinţele inteligente din alte lumi transmit exact acolo unde noi nu le ascultăm.

– Of, Dave, doar am mai discutat asta de o mie de ori. Dacă vom eşua, măcar vom şti că fiinţele inteligente sunt foarte puţin răspândite, cel puţin acel gen de fiinţe inteligente care gândesc asemenea oamenilor şi îşi doresc să intre în legătură cu civilizaţii înapoiate cum este a noastră. Iar dacă vom reuşi, atunci am dat o lovitură măreaţă. Tu îţi poţi imagina o descoperire mai impresionantă decât asta?

– Există proiecte de interes major care nu beneficiază de timp la telescop. Se fac studii legate de evoluţia quasarilor, de pulsarii binari, de cromosferele stelelor apropiate, chiar şi proiecte de cercetare asupra aşa-ziselor proteine interstelare. Toate aceste proiecte stagnează într-o fază sau alta fiindcă instalaţia de aici, care este printre altele cel mai bine sincronizat grup de telescoape din lume, se foloseşte aproape integral în proiectul SETI.

– Nu chiar, Dave. 75 de procente pentru SETI şi 25 de procente pentru radioastronomia clasică.

– N-o numi clasică. Avem posibilitatea să privim înapoi în timp până în perioada în care s-au format galaxiile. Sau poate şi mai

mult. Putem examina miezul norilor moleculari gigantici şi găurile negre din centrele galaxiilor. Astronomia e pe cale să fie revoluţionată şi *tu* te opui revoluţiei.

– Dave, ce-ar fi să încerci să eviţi menţionarea unor persoane? Argus n-ar fi fost construit niciodată dacă n-ar fi fost sprijinit de o majoritate. Ideea acestui proiect nu-mi aparţine mie. Ştii bine că am fost numită director când încă se mai lucra la ultimele patruzeci de farfurii. Fundaţia Naţională este în întregime…

– Nu în întregime şi nu înainte de a-mi spune şi eu cuvântul. Proiectul ăsta e o prostie grandioasă. Îi poate excita pe ţicniţii cu farfuriile zburătoare şi pe puştanii necopţi cu benzile lor desenate despre omuleţii verzi.

Acum Drumlin era cel care aproape că striga şi Ellie simţi o nevoie irepresibilă să întoarcă un comutator şi să-l oprească. Prin natura muncii ei şi a poziţiei pe care o avea fusese deseori pusă în situaţii în care, cu excepţia celor care aduceau cafeaua sau stenografiau discuţiile, era singura femeie prezentă. În ciuda efortului ei de-o viaţă, întotdeauna se forma un grup de *bărbaţi* de ştiinţă care discutau numai unul cu altul, încăpăţânându-se s-o întrerupă sau ignorându-i spusele atunci când acest lucru era posibil. Mai întâlnea câteodată şi inşi asemenea lui Drumlin, care îi arătau o antipatie reţinută. Dar cel puţin el o trata aşa cum făcea de obicei şi cu bărbaţii. Izbucnirile lui Drumlin erau democratice şi se manifestau în egală măsură asupra oamenilor de ştiinţă de ambele sexe. Chiar printre colegii de la Argus prea puţini erau cei care nu se manifestau artificial şi stângaci atunci când apărea ea. Îşi zise că ar trebui să-şi petreacă mai mult timp cu ei. Cu inşi ca şi Kenneth der Heer, biologul molecular de la Salk Institute, care fusese numit de curând consilier ştiinţific prezidenţial. Şi, bineînţeles, cu Peter Valerian.

Ellie ştia că mulţi astronomi împărtăşesc opinia lui Drumlin. După primii doi ani un fel de melancolie pătrunsese în perimetrul proiectului. În camera de comandă sau în timpul lungilor şi neistovitoarelor servicii de supraveghere se purtau discuţii animate de intenţiile posibililor extratereştri. Nu putem să ne dăm seama cât de diferiţi sunt ei faţă de noi. Rareori putem să ghicim intenţiile deputaţilor aleşi de noi pentru Washington. Şi-atunci, care ar fi intenţiile unor fiinţe cu totul diferite trăind pe lumi cu totul diferite de a noastră şi aflate la distanţe de sute sau mii de ani-lumină? Unii credeau că semnalele nu vor fi transmise în niciun caz în spectrul radio, ci în spectrul infraroşu sau în cel

vizibil, dacă nu pe undeva prin zona radiaţiilor gamma. Sau că extratereştrii ne trimiteau mesaje peste mesaje, dar foloseau o tehnică pe care noi o vom inventa abia peste vreo mie de ani.

Astronomii din alte centre de cercetare făceau descoperiri extraordinare legate de stele şi de galaxii, selectând acele obiecte care generau unde radio puternice oricare ar fi fost mecanismul producerii lor. Alţi radioastronomi publicau studii ştiinţifice, participau la conferinţe şi simpozioane, se simţeau înnobilaţi de sentimentul progresului şi de finalitatea muncii lor. Astronomii de la Argus aveau tendinţa să nu publice prea mult şi de obicei erau trecuţi cu vederea atunci când se făceau invitaţiile pentru lucrări şi listele cu participanţii la întâlnirea anuală a Societăţii Astronomice Americane sau la simpozioanele trienale şi la sesiunile plenare ale Uniunii Internaţionale a Astronomilor. Astfel că factorii de decizie din proiectul Argus, după ce au discutat cu cei de la Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă, au dedicat 25 de procente din timpul de observare unor alte proiecte, independente de căutarea fiinţelor extraterestre. Au fost făcute câteva descoperiri importante legate de unele obiecte extragalactice care, paradoxal, păreau să se deplaseze cu o viteză superioară vitezei luminii, dar şi alte descoperiri, despre temperatura la suprafaţa satelitului principal al planetei Neptun, Triton, sau despre materia întunecată din spaţiile dintre galaxiile apropiate, acolo unde nu putea fi văzută nicio stea. Moralul oamenilor a început să se îmbunătăţească. Echipa de cercetare de la Argus simţea că îşi aduce contribuţia la dezvoltarea astronomiei prin descoperiri de ultimă oră. Este adevărat că perioada necesară pentru cercetarea sistematică a întregii bolţi cereşti se prelungise, dar acum carierele lor de specialişti aveau ceva la bază. Era posibil să nu descopere mesaje venite de la alte fiinţe inteligente, dar puteau să smulgă naturii alte secrete.

Căutarea fiinţelor extraterestre, prescurtată în mod universal SETI (asta dacă facem abstracţie de cei care vorbeau cu mult mai mult optimism chiar despre comunicarea cu extratereştrii, adică despre CETI), era în esenţă un proces de supraveghere obişnuită, o preocupare monotonă pentru care fusese construită cea mai mare parte a instalaţiei. Dar un sfert din timp, când instalaţia se folosea pentru alte proiecte, puteai fi sigur că ai la dispoziţie în vederea realizării lor cel mai puternic lanţ de radiotelescoape de pe planetă. Trebuia doar să te obişnuieşti cu partea plictisitoare. Observatori din alte institute de cercetare

beneficiau şi ei de o mică parte din acest timp. Pe măsură ce moralul oamenilor s-a îmbunătăţit, numărul celor care erau de aceeaşi părere cu Drumlin a crescut simţitor. Aceştia se uitau cu jind la miracolul tehnologic reprezentat de cele 131 de telescoape ale proiectului Argus şi îşi imaginau că le-ar avea numai în folosul lor şi al propriilor lor proiecte, fără îndoială demne de interes. Ellie îl trată pe Drumlin când cu înţelegere, când cu intransigenţă, dar niciuna dintre atitudini nu-i folosi la nimic. Drumlin nu era într-o dispoziţie conciliantă.

Prelegerea lui Drumlin era parţial o încercare de a demonstra că nu există extratereştri nicăieri în univers. Dacă noi, oamenii, am realizat atât de multe lucruri în doar o mie de ani de ştiinţă raţională, câte ar fi trebuit să realizeze o specie cu adevărat avansată? Era întrebarea pe care o punea de obicei. Ar trebui să poată deplasa stelele şi să schimbe configuraţia galaxiilor. Cu toate acestea, din toate cercetările astronomice nu s-a descoperit nici măcar un singur fenomen care să nu fie explicabil prin procese naturale, fără să avem nevoie de prezenţa fiinţelor extraterestre. De ce Argus n-a detectat nici până acum un mesaj radio de la ei? Se ştie câte miliarde de stele au fost deja examinate şi analizate? Experimentul a fost remarcabil şi a meritat să-l facem, dar acum s-a terminat. Nu mai este necesar să examinăm şi restul bolţii cereşti. Răspunsul e aici. Nu există niciun semn de inteligenţă extraterestră nici în adâncurile spaţiului, nici pe Pământ. Ei pur şi simplu nu există.

În timpul dedicat întrebărilor unul dintre astronomii din proiectul Argus îl întrebă pe Drumlin despre Ipoteza Zoo, care pretindea că extratereştrii există, dar au hotărât să nu-şi dezvăluie existenţa pentru a le ascunde oamenilor faptul că mai sunt şi alte fiinţe inteligente în univers, în acelaşi fel în care un cercetător care studiază comportamentul primatelor şi-ar dori să stea ascuns într-un tufiş pentru a observa comportamentul unei turme de cimpanzei, dar s-ar strădui să nu se amestece în activitatea acestor maimuţe. În loc de răspuns Drumlin puse şi el o întrebare: cum este posibil ca dintr-un milion de civilizaţii din galaxia noastră – acesta fiind numărul care se pomenea des la Argus – să nu fie nici măcar una care să încalce o astfel de regulă? Cum se face că toate civilizaţiile din galaxie se supun acestei legi a nonintervenţiei? Este posibil ca niciuna dintre ele să nu fie interesată de Pământ? Niciuna nu încalcă regulile?

– Numai că pe Pământ, îi replică Ellie, cei care supraveghează

respectarea legilor şi cei care le încalcă au cam acelaşi nivel tehnologic. Dacă supraveghetorii ar fi numai puţin mai avansaţi şi ar avea, să zicem, radare şi elicoptere rapide, atunci infractorii ar rămâne fără slujbă.

Replica a fost salutată cu căldură de câţiva dintre membrii proiectului, dar Drumlin i-a răspuns sec:

– Nici tu nu mai ai mult, Ellie. Nu prea mult.

*

Când voia să se destindă Ellie obişnuia să plece în lungi călătorii singuratice la volanul unui Thunderbird din 1957, o maşină foarte bine întreţinută, cu nişte gemuleţe mici de aerisire la ferestrele din spate şi cu acoperişul detaşabil. Era singura ei extravaganţă. Adesea demonta partea superioară a acoperişului şi apoi gonea noaptea prin deşertul dezolant, cu ferestrele coborâte şi cu părul ei negru fluturând în bătaia vântului. De-a lungul anilor a ajuns să cunoască fiecare orăşel prăfuit, fiecare culme şi văioagă şi aproape pe toţi agenţii de circulaţie de la sud-vest de New Mexico. După o tură de noapte la observator îi plăcea să treacă în viteză de punctul de control al Argusului (asta se întâmpla înainte de agravarea neînţelegerilor), după care schimba rapid viteza şi accelera, pornind spre nord. Când se apropia de Santa Fe putea zări deasupra munţilor Sangre de Cristo prima izbucnire palidă a zorilor. Legat de acei munţi, Ellie s-a întrebat deseori de ce o religie hotăra să-şi numească teritoriile folosind cuvinte legate de sângele, trupul, inima sau pancreasul celei mai venerate figuri a ei? De ce nu se legau de creier, asta printre alte organe importante şi niciodată amintite?

De data aceasta se îndrepta spre sud-est, către munţii Sacramento. Se întreba dacă Dave nu avea cumva dreptate. Era oare posibil? Oare SETI şi Argus ar putea fi un fel de autoamăgire colectivă a unor astronomi care nu-şi văd lungul nasului? S-ar fi putut ca, indiferent câţi ani treceau fără să recepţioneze vreun mesaj, proiectul să continue, inventând mereu noi posibilităţi prin care am putea găsi un semnal artificial şi noi metode de investigare, tot mai costisitoare? Care ar fi dovada *certă* a eşecului? În ce situaţie ar fi *ea* dispusă să renunţe şi să se reorienteze spre ceva mai sigur şi cu rezultate mai uşor de obţinut? Cei de la observatorul din Nobeyama, din Japonia, anunţaseră de curând că descoperiseră într-un nor molecular foarte dens particule de adenozină, o moleculă organică complexă formată în mare parte din ADN. Ellie era sigură că şi-ar

fi umplut timpul cu ceva folositor dacă s-ar fi apucat să caute în spaţiu molecule organice înrudite cu cele vii, chiar dacă ar fi renunţat la căutarea fiinţelor din alte lumi.

Urcând pe şoseaua abruptă de munte, se uită spre orizont, în partea sudică, şi zări pentru o clipă constelaţia Centaurului. Vechii greci vedeau în acea aglomerare de stele o creatură himerică, jumătate om, jumătate cal, care îl învăţase pe Zeus ce este înţelepciunea. Numai că Ellie nu putea să distingă nici măcar ceva apropiat de forma unui centaur. Acolo era şi Alpha Centauri, steaua cea mai strălucitoare din constelaţia noastră şi favorita tinerei femei. Era şi steaua cea mai apropiată de noi, la doar 4,25 de ani-lumină de Pământ. De fapt Alpha Centauri era un sistem stelar triplu, cu doi sori orbitând strâns unul în jurul celuilalt şi cu un al treilea, mult mai îndepărtat, care îi înconjura pe primii. De pe Pământ cele trei stele se vedeau împreună, un singur punct strălucitor pe cerul nopţii. Uneori, mai ales în nopţile foarte senine cum era aceasta, putea să-l vadă plutind pe undeva deasupra Mexicului. Alteori, când aerul era îmbâcsit de praful deşertului după câteva zile în care furtunile de nisip se iscau neîntrerupt, urca sus pe munte pentru a profita de altitudine şi de atmosfera mai clară de acolo. Atunci se uita îndelung la cel mai apropiat sistem stelar. Acolo puteau exista planete (deşi asta era greu de detectat) care să orbiteze foarte aproape de oricare dintre cele trei stele. O orbită mult mai interesantă, având şi o oarecare stabilitate în mecanica aceasta celestă, ar fi fost o orbită în forma cifrei opt, care se încrucişa în timpul rotaţiei sale printre cele două stele mai apropiate. Oare cum ar fi să trăieşti pe o planetă cu trei sori pe cer? se întrebă ea şi-şi răspunse: probabil şi mai toropitor decât în New Mexico.

*

Ellie remarcă încântată că cele două benzi întunecate ale şoselei erau împânzite cu iepuri. Îi remarcase şi înainte, mai ales atunci când ieşirile sale motorizate o duseseră până în vestul Texasului. Îi vedea, cu picioarele lor lungi şi caraghioase, şi i se părea că merg de-a buşilea pe marginile drumului. Dar în clipa în care erau iluminaţi de noile faruri cu cuarţ ale magnificului Thunderbird se ridicau pe rând pe picioarele din spate, în timp ce labele din faţă le rămâneau pironite în aer de parcă ar fi fost paralizate. Ellie trecea cu zgomot prin noapte, iar aceştia păreau că formează o gardă de onoare a iepurilor deşertului, gardă ce se înşira pe distanţe de mile. Când năvălea printre ei, iepurii

priveau în sus şi Ellie remarca mii de năsucuri roz fremătând, mii de ochi luminoşi sclipind în bezna nopţii.

„Poate că şi asta-i o formă de experienţă mistică”, se gândi ea. Cei mai mulţi păreau să fie iepuri tineri. Probabil că nu mai văzuseră niciodată faruri de maşină. Trebuie să fi fost destul de şocant să vezi două raze puternice de lumină gonind cu 130 de kilometri pe oră. Totuşi, deşi marginile drumului erau înţesate cu mii de iepuri, niciodată nu văzuse vreunul în mijlocul şoselei sau măcar aproape de marcaj. Niciunul dintre ei nu se strecura buimac pe asfalt, niciun trup părăsit nu zăcea mort, cu urechile alungite pe partea carosabilă. De ce se înşirau doar pe marginea şoselei? Ellie se gândi că poate era ceva legat de temperatura asfaltului. Sau poate că îşi căutau hrana în vegetaţia sărăcăcioasă de pe lângă şosea şi erau curioşi să vadă cele două lumini orbitoare. Totuşi era normal ca niciunul dintre ei să nu facă nişte salturi ca să-şi viziteze verişorii de pe cealaltă parte a drumului? Ce credeau ei despre şosea? Li se părea cumva un fel de prezenţă străină construită de nişte creaturi pe care cei mai mulţi dintre ei nu le văzuseră niciodată şi ale căror scopuri erau de neînţeles? Se îndoia însă că vreunul dintre animale îşi bătea capul cu aşa ceva.

Vâjâitul cauciucurilor pe şoseaua uscată era pentru Ellie un fel de zgomot alb. Îşi dădu seama că până şi aici asculta involuntar, căutând o regularitate a sunetului. Avusese ocazia să asculte mult prea multe surse de zgomot alb: motorul unui frigider ce pornea brusc în mijlocul nopţii, apa ce-i curgea la baie, zgomotul maşinii de spălat în zilele când îşi spăla hainele în mica încăpere pentru rufe de lângă bucătărie, vuietul oceanului din timpul scurtei sale excursii de scufundări cu costum de scafandru în insula Cozumel de lângă Yucatan. Excursia aceea şi-o întrerupsese dintr-o dată din cauza nerăbdării de a se întoarce la treabă. Asculta mereu aceste surse zilnice de zgomot aleator şi încerca să-şi dea seama dacă ele aveau mai puţine regularităţi aparente decât zgomotul interstelar.

Anul trecut în august fusese la o întâlnire a URSI (prescurtarea francezilor pentru Uniunea Internaţională a Oamenilor de Ştiinţă din domeniul Radio). I se spusese că metrourile şi staţiile sunt locuri periculoase, dar zgomotul alb era irezistibil. În sunetul de clacka-clacka al metroului i se păruse că întrevede o sugestie. Renunţase hotărâtă la jumătate de zi de conferinţe, plecase de pe Strada 34 pe Coney Island, se întorsese în mijlocul

Manhattanului, apoi o pornise pe o linie diferită până la capătul acesteia, în Queens. Schimbase trenurile la o staţie în Jamaica şi apoi se întorsese la hotelul unde se ţinea întâlnirea, îmbujorată şi cu răsuflarea tăiată. Dar la urma urmei, îşi zisese ea, *era* o zi toridă din august. În metrou, atunci când trenul lua o curbă mai bruscă, luminile din interior se stingeau şi Ellie putea observa o înşiruire de străluciri regulate, luminând într-un fel de albastru electric. Sclipirile respective îi fugeau de sub ochi, rămânând în urmă, ca şi cum ea s-ar fi aflat într-o fantasmagorică navă spaţială interstelară circulând cu viteze hiperrelativiste, şi se înghesuiau într-un ghem de stele tinere, albastre şi extraordinar de mari. Apoi, când trenul reintra pe o linie dreaptă, luminile dinăuntru se aprindeau iar şi Ellie devenea din nou conştientă de mirosul neplăcut, de înghesuiala pe care o creau călătorii ce stăteau în picioare, de camerele video miniaturale supraveghind metroul (care erau închise în cutii blindate şi aveau ecranele acoperite cu spray-uri colorate, deci nu foloseau la nimic), de harta stilizată şi multicoloră ce prezenta întregul sistem de transport subteran din oraşul New York şi mai ales de scrâşnetul ascuţit al frânelor atunci când garnitura oprea în staţii.

Ştia că se comportase puţin ciudat. Dar avusese întotdeauna o imaginaţie bogată. În ordine, poate că exagerase puţin în povestea cu ascultatul zgomotului. Dar nu făcuse niciun rău. Nimeni nu păruse să-şi dea seama de asta. Şi oricum ceea ce făcuse era legat de munca ei. Dacă ar fi fost atât de deşteaptă ar fi putut – probabil – să-şi scadă cheltuielile excursiei în Cozumel din impozitul pe venit, şi asta din cauza zgomotului valurilor. Ţinea la slujba ei. Ei da, poate că *devenea* tot mai obsedată.

Tresări brusc când îşi dădu seama că ajunsese la Centrul Rockefeller. În timp ce cobora grăbită, împrăştiind cu picioarele un vraf de ziare recente abandonate pe podeaua garniturii de tren, ochii îi căzură pe un titlu mare din” News-Post”: LUPTĂTORII DE GHERILĂ AU PUS MÂNA PE POSTUL DE RADIO JOBURG. Uite, îţi zise femeia: dacă ne place de ei îi numim luptători pentru libertate. Dacă nu ne place le zicem terorişti. În situaţia improbabilă în care n-am reuşit încă să ne decidem rămân temporar luptători de gherilă. Pe un alt petic de ziar se vedea fotografia unui ins plin de sine şi roşu în obraji, iar alături titlul anunţa CUM VA VENI SFÂRŞITUL LUMII. FRAGMENTE DIN NOUA CARTE A REVERENDULUI BILLY JO RANKIN. SĂPTĂMÂNA ACEASTA ÎN EXCLUSIVITATE PENTRU „NEWS POST”. Apucase să citească

dintr-o privire ambele titluri şi acum încercă să le uite imediat. În timp ce se mişca greu prin mulţimea îmbulzită se gândi că încă ar putea ajunge la hotel ca să asculte comunicarea lui Fujita despre proiectul radiotelescopului homomorfic.

*

Peste vâjâitul cauciucurilor se suprapunea un zdumpăit periodic provocat de denivelările asfaltului care fusese reparat pe bucăţi de diverse echipe de muncitori din New Mexico în diferite epoci. Un alt gând o făcu să tresară. Ce-ar fi fost dacă proiectul Argus deja mergea şi radiotelescoapele recepţionau un mesaj interstelar, însă unul foarte lent? Dacă informaţiile soseau pe bucăţele mici, să zicem una pe oră sau pe săptămână ori – de ce nu? – una pe deceniu? Poate că există deja şoapte venind din spaţiu, murmure foarte vechi şi stăruitoare transmise de vreo civilizaţie care nu are cum să ştie că oamenii se plictisesc să caute un model repetitiv după câteva secunde sau minute de aşteptare? Să presupunem că ei trăiesc zeci de mii de ani. Şi că vooooooorbeeeeesc fooooooaaaaarteeee rrraaaaaarrrr. Computerul nu şi-ar da seama. Dar cum ar putea să existe fiinţe cu o viaţă atât de lungă? Nu ne putem da seama nici dacă în istoria universului ar fi fost suficient timp ca astfel de creaturi, care s-ar şi înmulţi foarte lent, să ajungă la un grad înalt de civilizaţie. Oare posibila destrămare a legăturilor chimice şi deteriorarea corpurilor fizice în conformitate cu legea a doua a termodinamicii nu i-ar obliga să se reproducă la fel de des cum o fac oamenii? Nu era sigur nici că ei trăiesc la fel de mult ca noi. S-ar putea să locuiască pe vreo planetă îmbătrânită şi îngheţată, unde chiar şi ciocnirile atomilor se produc cu extraordinară încetineală, una pe zi, să zicem. Ellie îşi închipui o stâncă de metan îngheţat pe care era plasat un radioemiţător cu o formă familiară, uşor recognoscibilă, în timp ce în depărtare, la poalele stâncii, valurile unui ocean de amoniac se izbeau fără întrerupere de ţărm, provocând accidental un zgomot alb identic cu cel auzit de ea în Cozumel.

Ar fi putut fi şi invers: fiinţe mici şi agitate care comunicau cu rapiditate şi se deplasau cu mişcări iuţi şi smucite, al căror mesaj radio complet să fie transmis într-o nanosecundă, dar pentru civilizaţia umană să aibă echivalentul a sute de pagini de text scris. Normal că dacă aveai o bandă de ascultare foarte îngustă şi receptorul tău te obliga să asculţi doar un număr restrâns de frecvenţe, atunci erai obligat să accepţi perioada lungă drept

constantă. Oricum nu vei putea să detectezi niciodată o modulaţie rapidă. Era o urmare logică a teoremei integralei lui Fourier, înrudită îndeaproape cu principiul incertitudinii al lui Heisenberg. De exemplu, dacă aveai o bandă de recepţie de un kilohertz nu puteai să percepi un semnal modulat mai rapid de o milisecundă. Ar ieşi un fel de hârâit sonor. Benzile de recepţie de la Argus erau mai înguste de un hertz, deci posibilii emiţători de semnale trebuia să le moduleze foarte lent, la mai puţin de o unitate de informaţie pe secundă. Însă modulaţiile mai lente – să zicem c-ar fi depăşit o oră – puteau fi totuşi detectate cu uşurinţă, cu condiţia ca tu să fii dornic să-ţi îndrepţi telescopul spre acel punct şi să-l menţii aţintit asupra sursei toată acea perioadă de timp. Ar fi trebuit să fii foarte răbdător. Erau atâtea colţuri de cer la care trebuia să fii atent, atâtea mii de milioane de stele care trebuia cercetate, încât nu-ţi puteai pierde timpul fixându-te doar pe câteva dintre ele. Ellie era îngrijorată că, în graba lor de a face o panoramare completă a cerului într-o perioadă mai scurtă decât o viaţă de om şi de a asculta pe un miliard de frecvenţe tot acest vast spaţiu, s-ar putea să-i fi abandonat cu totul atât pe vorbitorii grăbiţi, cât şi pe leneşii laconici.

Dar se reasigură în sinea ei că acele fiinţe ar trebui să ştie mai bine decât noi ce modulaţii de frecvenţă sunt mai probabile. Ei trebuie să aibă experienţă în comunicaţiile interstelare şi în contactele cu civilizaţiile nou-apărute. Dacă civilizaţia care încerca să recepteze mesaje ar fi putut adopta o serie largă de frecvenţe, cei care emiteau probabil şi-ar fi dat seama de acest lucru şi ar fi utilizat acele frecvenţe. Modulaţii de microsecunde sau modulaţii de ore. Cu ce i-ar fi deranjat? După standardele pământene ei trebuie să dispună de tehnici superioare şi de resurse energetice enorme. Toţi sau aproape toţi. Dacă ar dori să comunice ar alege calea cea mai simplă pentru noi. Ar trimite semnale pe frecvenţe diferite. Ar folosi diferite perioade de modulare a mesajului. Ar şti cât suntem de înapoiaţi şi ar fi înţelegători.

Şi-atunci de ce n-am primit niciun semn? Să aibă Dave dreptate? Să nu existe nicăieri vreo civilizaţie extraterestră? Şi toate miliardele de lumi existente vor rămâne lipsite de viaţă, sterpe, fără sens? Era posibil ca fiinţele inteligente să se fi dezvoltat numai în colţişorul acesta obscur, în ciuda inimaginabilei întinderi a Universului? Oricât de mult se străduia

să-şi imagineze o astfel de posibilitate, Ellie nu putea s-o ia în serios. Se potrivea prea bine cu spaimele şi infatuarea oamenilor, cu nedemonstrabilele credinţe despre viaţa de după moarte sau cu pseudoştiinţele de genul astrologiei. Era încarnarea modernă a ideii solipsiste geocentrice. Îngâmfarea care îi stăpânea şi pe strămoşii noştri, ideea că *noi* suntem centrul universului. Numai din aceste motive şi argumentele lui Drumlin tot deveneau suspecte. Prea dorim să ne credem buricul lumii.

„Ia stai un pic”, îşi zise ea dintr-o dată. „De când a început proiectul Argus n-am studiat zona nordică a cerului nici măcar o dată. Dacă peste şapte sau opt ani încă nu vom fi auzit nimic, atunci va fi momentul să ne punem întrebări neliniştitoare. Pentru prima dată în istoria omenirii avem ocazia să căutăm locuitorii unor alte lumi. Dacă eşuăm înseamnă că măcar ne-am făcut o părere despre raritatea şi valoarea imensă a vieţii pe o planetă, un fapt – dacă poate fi numit aşa – care merită să fie ştiut. Iar dacă vom reuşi, vom schimba cursul istoriei speciei umane, vom sfărâma cătuşele provincialismului nostru. Pentru astfel de ţeluri merită să fii gata să-ţi asumi anumite riscuri profesionale”, îşi încheie ea prelegerea către sine. Frână brusc pe marginea drumului, întoarse maşina în trombă, schimbă vitezele de două ori şi apoi acceleră, pornind înapoi spre sistemul de radiotelescoape al proiectului Argus. Iepurii, care mai stăteau încă aliniaţi pe marginea drumului, îşi ridicară capetele pentru a-i urmări plecarea, iar blana lor părea acum roză în lumina palidă a răsăritului.

Capitolul 4

Numerele prime

„Chiar nu există niciun moravian pe Lună de nu s-a găsit până acum niciun misionar care să viziteze acel sărman astru păgân de-al nostru, să civilizeze civilizaţia şi să creştineze creştinătatea?”
Herman Melville – *Cojocelul alb* (1850)

„Numai tăcerea este măreaţă; orice altceva este slăbiciune.”
Alfred de Vigny – *Moartea lupului* (1864)

Vidul negru şi îngheţat rămăsese acum în urmă. Vibraţiile se apropiau de o stea micuţă şi galbenă şi începuseră deja să se împrăştie peste alaiul de lumi din acest sistem solar mărunt. Au plutit peste planete de hidrogen, au intrat în sateliţi îngheţaţi, au penetrat norii organici ai unei lumi friguroase în care se agitau precursori ai vieţii biologice şi apoi au măturat o planetă al cărei apogeu se consumase cu mai mult de un miliard de ani în urmă. Acum vibraţiile se îndreptau spre o lume caldă, albă cu albastru, care se rotea în decorul maiestuos al spaţiului înstelat.

Pe această lume exista viaţă, extraordinar de diversă şi de numeroasă în forme. Existau păianjeni săritori ce trăiau pe vârfurile îngheţate ale celor mai înalţi munţi, şi viermi consumatori de sulf trăind în izvoarele fierbinţi ce izbucneau printre crevasele din adâncul oceanelor. Existau fiinţe care erau otrăvite de oxigen şi fiinţe care nu puteau supravieţui fără oxigen fiindcă de fapt asta respirau.

În special o anumită formă de viaţă, cu o inteligenţă medie, se răspândise recent pe suprafaţa planetei. Aveau deja avanposturi pe fundul oceanelor şi pe orbite de joasă altitudine. Viermuiau prin fiecare colţişor, prin fiecare ungher al măruntei lor lumi. Graniţa care marca trecerea de la noapte la zi se deplasa înspre vest şi milioane de fiinţe din acestea îşi începeau ritualurile dimineţii urmând-o. Îşi puteau pe ei paltoane şi pelerine, beau bere sau cafea, ceai sau răcoritoare, mergeau în automobile, pe biciclete sau cu căruţe şi meditau grăbite la sarcinile şcolare, la proiectele construirii unei fabrici ori la destinul planetei lor.

Primele vibraţii ale lanţului de unde radio s-au insinuat deja în

atmosferă, au trecut printre nori, s-au ciocnit de peisajul planetei şi au fost parţial reflectate înapoi în spaţiu. Pe măsură ce Pământul se rotea dedesubt alte şi alte vibraţii soseau înghiţind nu doar planeta, ci şi întregul sistem solar. Doar o mică parte din energie fusese interceptată de alte lumi. Cea mai mare parte pătrunsese aici nestingherită, în timp ce micuţa stea galbenă şi lumile ce o însoţeau se afundau în bezna adâncă, plutind într-o direcţie cu totul diferită.

Ofiţerul de serviciu purta o jachetă Dacron pe care se putea citi cuvântul „Marauders" scris deasupra unei plase de volei stilizate. Se apropie de clădirea sălii de comandă, pregătindu-se să intre în tura de noapte. Un grup zgomotos de radioastronomi tocmai se pregătea să plece la cină.

– De cât timp tot îi căutaţi pe omuleţii verzi, măi băieţi? întrebă unul dintre ei. De mai bine de cinci ani, mi se pare. Nu-i aşa, Willie?

Astronomii îl ironizau prieteneşte, dar el simţi că depăşiseră o limită cu zeflemeaua.

– Ia să ne mai scutească, Willie, zise un altul. Cercetarea luminozităţii quasarilor e un proiect de milioane. Dar n-o să-l terminăm niciodată cu numai două procente din timpul de telescop.

– Bine, Jack, bine.

– Willie, noi urmărim să ajungem chiar la originea universului. Ăsta e un obiectiv măreţ al proiectului nostru, iar noi ştim că *există* un univers. Voi habar n-aveţi dacă veţi găsi măcar un singur omuleţ din ăla verde.

– Discută asta cu dr. Arroway! îi replică acru cel apostrofat. Sunt sigur că se va bucura când îţi va auzi opinia.

Ofiţerul de serviciu intră în camera de supraveghere. Aruncă o privire scurtă pe cele câteva zeci de ecrane TV care monitorizau desfăşurarea programului de urmărire. Tocmai terminaseră de observat constelaţia Hercules. Se uitaseră cu atenţie în inima unui roi imens de galaxii foarte îndepărtate de Calea Laptelui, în Roiul Hercules, aflat la un milion de ani-lumină de noi. Acolo erau îngrămădite circa 300.000 de stele, poate câteva mai multe sau mai puţine, şi toate erau legate una de alta de gravitaţie. Roiul se învârtea în jurul Căii Lactee pe o orbită aflată la 26.000 de ani-lumină. Examinaseră Ras Algethi, un sistem dublu, şi Zeta şi Lambda Herculis şi alte, alte stele, unele diferite de Soarele

nostru, altele destul de asemănătoare. Cele mai multe dintre stelele care se văd cu ochiul liber sunt la doar câteva mii de ani-lumină depărtare. Ei urmăriseră cu minuţiozitate sute de sectoare mici ale bolţii cereşti, pe miliarde de frecvenţe diferite, şi nu auziseră încă nimic. În anii anteriori studiaseră constelaţiile plasate în partea vestică a Roiului Hercules: Şarpele, Corona Borealis, Boarul Boötes, Canes Venatici… şi nici acolo nu auziseră nimic.

Din câte putea vedea ofiţerul de serviciu, câteva telescoape erau implicate total în culegerea unor date despre Hercules care fuseseră uitate. Celelalte erau orientate spre o parcelă alăturată a bolţii, parcă sfredelind cerul, către următoarea constelaţie de la est de roiul stelar Hercules. Pentru oamenii care locuiau acum câteva mii de ani pe ţărmul oriental al Mediteranei acea constelaţie semăna cu un instrument muzical cu coarde şi fusese asociată unui erou al culturii greceşti: Orfeu. Era constelaţia numită Lira, constelaţia lirei.

Computerele au deplasat telescoapele în aşa fel, încât să poată urmări stelele din Lira de la răsăritul până la apusul lor, au captat fotonii radio, au controlat starea telescoapelor şi au procesat datele într-o formă adecvată pentru a fi înţelese de operatorii umani. Prezenţa unui ofiţer de serviciu era deja un lux. Willie trecu pe lângă un distribuitor de dulciuri, pe lângă un automat de cafea, pe lângă o propoziţie scrisă în rune magice inspirate de Tolkien, de la Laboratorul de Cercetare a Inteligenţei Artificiale din Stanford, şi, după ce depăşi un autocolant pe care scria „Găurile negre nu sunt la vedere”, ajunse lângă consola de comandă. Îl salută amabil pe ofiţerul de serviciu de după-amiază, iar acesta se apucă să îşi strângă hârtiile, pregătindu-se să plece la cină. Deoarece datele acumulate în restul zilei erau rezumate foarte bine în cipurile de memorie ale sistemului şi le avea la dispoziţie oricând, Willie nu se mai osteni să întrebe cum au decurs orele de supraveghere anterioare.

– După cum vezi, nu s-au petrecut prea multe, îi spuse celălalt. A fost o cădere momentană de tensiune la 49, sau cel puţin asta părea să fie, arătă el cu mâna într-o direcţie oarecare spre fereastră. Grupul cu quasarul a eliberat 110-le şi 111-le cam acum o oră. S-ar părea că au obţinut nişte informaţii foarte interesante.

– Mda, mi s-au lăudat şi mie. Ei nu pricep…

Vocea i se stinse brusc în momentul în care lumina alarmei

clipi regulat pe consola din faţa lor. Pe un ecran sub care scria „Intensitate/Frecvenţă” se înălţă un semnal vertical asemenea unei săgeţi.

– Hei, ia uită-te aici! Un semnal monocromatic.

Un alt ecran, sub care scria „Intensitate/Timp”, oferea vederii un grup de vibraţii sau impulsuri ce se deplasau de la stânga la dreapta şi apoi ieşeau de pe ecran.

– Astea-s cifre, rosti Willie cu voce slabă. Cineva transmite cifre.

– Probabil că-i vreo interferenţă cu Forţele Aeriene. Am văzut că era un avion AWACS în dreptul orei 1600. Cred că vine din Kirtland. Sau poate că vor să-şi bată joc de noi.

Se stabiliseră nişte înţelegeri solemne ca măcar câteva frecvenţe să fie păstrate exclusiv pentru astronomie. Însă exact pentru că aceste frecvenţe erau canale de transmisie neaglomerate militarii nu puteau rezista să nu le folosească din când în când. Dacă ar izbucni vreodată alt război mondial probabil că astronomii ar fi primii care ar afla, căci ferestrele lor spre Cosmos ar fi umplute cu ordine legate de deplasarea trupelor, cu transmisiile sateliţilor programaţi să evalueze distrugerile de pe orbita geosincronă şi cu emiterea unor ordine de atac codificate către avanposturile strategice îndepărtate. Chiar dacă n-ar fi existat comunicaţiile militare astronomii trebuia să se aştepte la unele disfuncţionalităţi, din moment ce ascultau simultan pe o mie de frecvenţe. Fulgerele, sistemele de pornire ale automobilelor sau sateliţii de televiziune erau doar câteva dintre posibilele surse de interferenţă radio. Dar computerele aveau semnăturile lor electronice, le cunoşteau caracteristicile şi le ignorau sistematic. Pentru semnalele cu o origine mai nesigură computerul asculta cu foarte mare atenţie şi verifica dacă acestea nu se potriveau cu vreuna dintre listele de informaţii pe care era programat să le înţeleagă. Din când în când pe deasupra lor mai zbura câte o navă aeriană controlată prin computer, având câteodată chiar şi o antenă radar parabolică deghizată sfios într-o farfurie zburătoare cu trenul de aterizare deschis, iar în aceste cazuri Argus detecta imediat şi fără să greşească semnele vieţii inteligente. Numai că întotdeauna se dovedea că era un anumit gen de viaţă, mai degrabă lâncezindă, oarecum inteligentă şi în niciun caz extraterestră. Acum câteva luni un F-29E cu protecţie electronică de ultimul tip trecuse pe deasupra lor la o altitudine de 80.000

de picioare şi făcuse să se declanşeze alarma tuturor celor 131 de telescoape. Pentru ochii necazoni ai astronomilor semnalul radio fusese destul de complex pentru a putea fi luat drept un prim mesaj de la o civilizaţie extraterestră. Dar când au remarcat că telescopul aflat la marginea vestică receptase semnalul cu un minut înaintea celui aflat la extremitatea estică au înţeles imediat că fusese un obiect care trecuse prin învelişul subţire de aer care înconjura Pământul şi în niciun caz o transmisiune de la o civilizaţie inimaginabil de diferită de noi, aflată în depărtările universului. Era aproape sigur că şi acum se întâmpla la fel.

*

Îşi ţinea degetele de la mâna dreaptă în cele cinci receptacule egal distribuite dintr-o cutie destul de plată aflată pe birou. De când beneficia de aparatul respectiv reuşea să economisească jumătate de oră pe săptămână. Dar nu prea putea face mare lucru cu o jumătate de oră în plus.

– Iar eu i-am spus doamnei Yarborough tot ce ştiam despre asta. Ea stă acum în patul alăturat, de când a murit doamna Wertheimer. Nu vreau să-mi fac singură reclamă, dar sunt foarte bine privită din cauza a ceea ce faci tu.

– Da, mamă.

Se uită la luciul unghiilor şi hotărî că mai trebuia ţinute la cutie un minut, cel mult un minut şi jumătate.

– Mi-am amintit de atunci când erai în clasa a patra… ţii minte? Când ploua cu găleata şi tu nu voiai să mergi la şcoală? Voiai să scriu un bilet pentru a doua zi în care să spun că ai lipsit pentru că ai fost bolnavă. Şi eu n-am vrut. Ţi-am spus: „Ellie, dacă lăsăm la o parte frumuseţea, educaţia este cel mai important lucru în viaţa unui om. În privinţa frumuseţii nu poţi face mare lucru, dar problema cu educaţia o poţi rezolva. Du-te la şcoală. N-ai de unde să ştii ce-o să ţi se predea astăzi.” N-a fost aşa?

– Ba da, mamă.

– Nu, adică vreau să zic nu-i aşa că asta ţi-am spus atunci?

– Ba da, mamă, îmi amintesc.

Patru dintre cele cinci unghii aveau un luciu perfect, dar cea de la degetul mare părea încă mată şi aspră.

– Şi-atunci ţi-am adus galoşii şi haina de ploaie, îmi amintesc că era o pelerină din aceea galbenă şi erai foc de nostimă când o puneai, iar după asta ţi-am spus s-o ştergi spre şcoală. Asta a fost în ziua în care n-ai ştiut să-i răspunzi domnului Weisbrod la o

întrebare în ora de matematică, nu-i aşa? Te-ai înfuriat aşa de tare, că te-ai dus la biblioteca de la colegiu şi ai citit până ai ajuns să ştii mai multe despre problema aceea decât ştia chiar domnul Weisbrod. L-ai impresionat tare mult. Aşa mi-a spus.

– Ţi-a spus el asta? N-am ştiut. Când ai vorbit cu domnul Weisbrod?

– La o şedinţă cu părinţii. Mi-a spus: „Fata dumitale, ştii, e iute ca focul” sau ceva de genul ăsta. „S-a enervat aşa de tare pe mine, încât s-a făcut un expert în problema aia.” Expert, chiar aşa a spus. Ştiu că ţi-am vorbit despre asta.

Ellie se sprijinea cu picioarele într-un sertar al biroului şi se balansa pe scaunul pivotant. Îşi păstra echilibrul numai datorită degetelor fixate în aparatul de şlefuit unghiile. Aproape că simţi sirena alarmei cu o clipă înainte de a o auzi. Se ridică imediat.

– Mamă, trebuie să plec.

– Sunt sigură că ţi-am mai spus povestea asta. Numai că tu nu bagi în seamă ce-ţi spun. Domnul Weisbrod a fost un om foarte cumsecade. N-ai fost niciodată în stare să-i vezi partea bună.

– Mamă, chiar trebuie să plec. Am prins un fel de sperietoare.

– Ce sperietoare?

– Ei, mamă, ştii, ceva ce ar putea fi un semnal. Am mai vorbit noi despre asta.

– Frumoasă treabă, şi tu şi eu credem că cealaltă nu ne ascultă. Aşchia nu sare departe de trunchi.

– La revedere, mamă.

– Te las să te duci dacă-mi promiţi că mă suni imediat ce se termină povestea cu sperietoarea.

– Bine, mamă, promit.

Pe tot timpul convorbirii singurătatea şi tristeţea mamei sale au stârnit în Ellie nevoia să încheie cât mai repede discuţia şi să fugă de acolo. Se urî pentru gândurile ei.

*

Intră repezită în camera de supraveghere şi se apropie de consola principală.

– Bună, Willie, Steve. Hai să vedem datele. Bun. Acum pe unde-aţi pus graficul cu amplitudinea? Bun. Aveţi şi poziţia interferometrică? În ordine. Acum hai să vedem dacă în câmpul ăsta vizual există vreo stea mai apropiată. Oho, ajungem la Vega. E-un vecin destul de apropiat.

În timp ce vorbea, degetele ei tastau apăsat pe butoane.

– Uite, nu-i decât la 25 de ani-lumină de noi. A mai fost

urmărită, dar rezultatele au fost mereu negative. Şi eu m-am uitat la ea pe când eram la Arecibo cu primul meu proiect de cercetare. Care-i intensitatea absolută? Sfinte Sisoe! Sute de jansky. Practic îl poţi prinde şi cu radioul tău pe FM.

Se gândi puţin.

– Bine. Deci avem o sperietoare foarte aproape de Vega, în planul cerului. Are o frecvenţă de aproximativ 9,2 gigahertzi şi semnalul nu e chiar monocromatic. Lăţimea benzii de emisie este de câteva sute de hertzi. Este polarizat linear şi transmite un grup de vibraţii mobile ce se limitează la două amplitudini diferite.

Ca urmare a comenzilor tastate de Ellie ecranul prezenta acum direcţionarea tuturor radiotelescoapelor.

– A fost recepţionat de 116 telescoape diferite. În mod sigur nu e vorba de o defecţiune a unuia dintre ele. Stăm bine. Avem o mulţime de date de la care să pornim. Se deplasează o dată cu stelele? Sau ar putea fi vreun avion sau un satelit ELINT?

– Pot confirma deplasarea astrală, dr. Arroway.

– OK, asta-i destul de convingător. Nu vine nici de pe Pământ, nici de la vreun satelit artificial de pe orbita Molniya, deşi ar trebui să verificăm şi acolo. Willie, când ai puţin timp sună la NORAD şi vezi ce zic ei de varianta cu satelitul. Dacă vom putea elimina sateliţii ne mai rămân două posibilităţi: fie e o înscenare, fie am reuşit în cele din urmă să recepţionăm un mesaj. Steve, fă o trecere în revistă a telescoapelor. Încearcă la câteva dintre ele, fiindcă puterea semnalului este suficient de mare, şi vezi cam care ar fi posibilitatea unei înscenări, ştii tu, o glumă efectivă a cuiva care vrea să ne arate cum ne putem păcăli cu propriile noastre metode.

Un alt grup de ingineri şi cercetători, alertaţi la telefoanele lor de computerul Argusului, se îngrămădiseră în faţa consolei de comandă. Pe faţa fiecăruia se distingea un început de zâmbet. Niciunul dintre ei nu se aştepta în mod serios să le sosească deja un mesaj din altă lume, dar erau cuprinşi de sentimentul chiulului regulamentar, bucurându-se de această spargere a obositoarei rutine cu care se obişnuiseră. Şi poate că simţeau şi un suflu palid de speranţă.

– Dacă vreunul dintre voi se poate gândi la vreo altă explicaţie în afară de cea a inteligenţei extraterestre aş vrea să-l aud acum! spuse Ellie, acceptându-le astfel prezenţa.

– Dr. Arroway, nu poate fi în niciun caz Vega. Sistemul nu este

mai bătrân de câteva sute de milioane de ani. Planetele lui trebuie să fie încă în proces de formare. Viaţa inteligentă n-ar fi avut timp să se dezvolte. Trebuie să fie vreo altă stea din spatele ei. Sau o altă galaxie.

– Dar atunci puterea de emisie trebuie să fie îngrozitor de mare, răspunse un cercetător din grupul celor cu quasarul, care se întorsese să vadă ce se întâmplă. Trebuie să punem la punct o cercetare adecvată asupra traiectoriei sursei ca să vedem dacă se deplasează o dată cu Vega.

– Da, Jack, ai dreptate cu deplasarea sincronă, răspunse Ellie. Dar mai există o posibilitate. S-ar putea ca ei să nu fi apărut pe Vega. Poate doar o vizitează.

– Nici asta nu-i uşor de crezut. Sistemul este plin de asteroizi. E un sistem solar degradat sau aflat încă în primele faze de dezvoltare. Dacă ar avea de gând să stea mai mult acolo nava lor spaţială ar fi făcută ţăndări.

– Deci au sosit de curând. Sau poate vaporizează meteoriţii din jurul lor. Sau pornesc pe o rută de ocolire ori de câte ori un asteroid intră pe o traiectorie de coliziune. Sau nici nu sunt în planul inelar, ci pe orbita polară, astfel încât să reducă la minimum riscul ciocnirilor cu asteroizii. Există un milion de posibilităţi. Dar aici ai dreptate: n-are rost să ghicim dacă radiosursa este sau nu în sistemul Vega. O putem afla. Cât timp ar lua studiul ăla asupra traiectoriei corecte? Apropos, Steve, ştii că nu-i tura ta? Cel puţin anunţ-o pe Consuela că o să întârzii la cină.

Willie, care vorbise la telefon de la consola alăturată, se apropie cu un zâmbet slab:

– Ei bine, am reuşit să vorbesc cu maiorul Braintree de la NORAD. El jură pe ce are mai scump că nimic din ce posedă ei n-ar putea genera un astfel de semnal şi în niciun caz la nouă gigahertzi. Bineînţeles că ne spun asta ori de câte ori îi sunăm. Oricum mi-a mai spus că n-au detectat niciun fel de aparat de zbor care să fie la înălţimea şi declinaţia potrivită, în direcţia stelei Vega.

– Şi sateliţii „acoperiţi”?

În acea vreme existau o mulţime de sateliţi „sub acoperire”, cu o arie de supraveghere radar destul de restrânsă, care fuseseră concepuţi pentru vremuri mai grele, până atunci orbitând în jurul planetei neanunţaţi şi nedetectaţi de nimeni. Ei urma să fie folosiţi ca rezerve în cazul unui război nuclear,

sarcina lor fiind să detecteze atacurile lansate de inamic sau să intercepteze comunicaţiile acestuia dacă sateliţii militari creaţi pentru acest scop şi plasaţi în prima linie ar fi fost distruşi sau ar fi dispărut. Accidental câte unul dintre sistemele radar ale marilor observatoare astronomice detecta un satelit „acoperit”, toate ţările negau vehement posibilitatea ca satelitul să le aparţină, şi atunci izbucneau speculaţiile năucitoare legate de o navă spaţială extraterestră care ar fi fost, chipurile, detectată pe orbita planetei. O dată cu apropierea sfârşitului de mileniu sectele şi cultul farfuriilor zburătoare înfloreau iarăşi cu putere.

– Interferometrele care au măsurat lungimea de undă elimină posibilitatea unei orbite tip Molniya. Dr. Arroway…

– Din ce în ce mai bine. Acum hai să ne uităm mai cu atenţie la vibraţiile captate. Presupunând că asta e aritmetică în baza binară, n-a încercat nimeni s-o treacă în bază zecimală? Ştim care este ordinea cifrelor? În ordine, haideţi… putem s-o facem în memorie… 59, 61, 67… 71… Astea nu sunt cumva numere prime?

Un uşor zumzet de nerăbdare trecu prin camera de supraveghere. Chiar şi pe chipul lui Ellie se observa o uşoară fluturare din ceva ascuns în adâncurile sufletului ei. Dar imediat ea îşi reluă obişnuita figură serioasă, cuprinsă fiind de teama că se lăsase luată de val şi ar putea să pară caraghioasă şi lipsită de spirit ştiinţific.

– Bun, hai să încercăm să facem un mic rezumat. O s-o fac în cel mai simplu limbaj posibil. Vă rog să mă corectaţi dacă uit ceva. Am prins un semnal extraordinar de puternic şi nu chiar monocromatic. Cum ieşim de pe banda de emisie a acestui semnal toate celelalte frecvenţe nu oferă nimic altceva decât zgomot. Semnalul nostru este polarizat linear, ca şi cum ar fi transmis de un radiotelescop. Are în jur de nouă gigahertzi, adică aproape minimum în raport cu zgomotul radio galactic de fundal. Este frecvenţa potrivită pentru oricine ar dori să fie auzit la distanţe foarte mari. Ni s-a confirmat şi deplasarea astrală a sursei, adică faptul că se mişcă de parcă ar veni de undeva dintre stele, nu de la un emiţător local de pe planetă. Cei de la NORAD ne-au spus că ei nu detectează niciun satelit al nostru sau al oricui altcuiva care să se afle în aceeaşi poziţie cu sursa. Oricum calculul interferometric exclude posibilitatea existenţei unei surse pe orbita Pământului.

Ellie tăcu o clipă, apoi continuă:

– Steve tocmai a verificat datele cu mâna lui şi s-ar părea că nu e vorba de un program fals strecurat în calculator de cineva cu un simţ pervers al umorului. Secţiunea de cer care ne interesează acum include şi Vega, care este o stea pitică din clasa A-zero. Nu este chiar asemănătoare soarelui nostru, dar e la numai 26 de ani-lumină de noi şi are un inel de asteroizi gravitând în jur. Nu ştim să existe planete acolo, dar s-ar putea ca ele să existe fără ştiinţa noastră. Acum punem la punct un studiu asupra traiectoriei corecte, şi atunci o să ne dăm seama dacă sursa se află pe linia noastră de observaţie cu Vega. Răspunsul o să-l avem în câteva săptămâni dacă ne bazăm doar pe forţele noastre şi în câteva ore dacă aşteptăm întâi nişte calcule interferometrice amănunţite. În fine, ceea ce s-a transmis pare a fi un lung şir de numere prime, numere întregi care nu pot fi împărţite decât cu unu sau cu ele însele. Nu există nicio posibilitate ca vreun proces astrofizic să genereze un astfel de şir. Trebuie să fim cu băgare de seamă, dar eu aş îndrăzni totuşi să afirm că, orice metodă de analiză am lua în considerare, de data aceasta s-ar putea să fi dat peste un mesaj adevărat.

Cercetătorii şi inginerii strânşi în jurul ei o ascultau fără să scoată un murmur.

– Ar mai fi o problemă legată de posibilitatea ca mesajul să fi venit din partea unor fiinţe care s-au dezvoltat pe o planetă în jurul Vegăi. Fiinţele acelea ar fi trebuit să evolueze extraordinar de rapid, fiindcă steaua respectivă are o vechime de abia patru sute de milioane de ani. Nu e un loc prea potrivit pentru un vecin foarte apropiat. De aceea studiul traiectoriei corecte este deosebit de important. Înainte de toate însă aş vrea să mai controlez o dată cu propriile forţe dacă posibilitatea unei farse urâte este cu totul exclusă.

– Ia uitaţi-vă! sări unul dintre astronomii din grupul de cercetare a quasarului, înălţându-se undeva în spatele celor strânşi acolo.

Apoi arătă cu o mişcare a capului spre partea vestică a orizontului. Un uşor halo roz arăta cu certitudine locul unde apusese soarele.

– Vega urmează să apună în vreo două ore, continuă el. N-am putea să sunăm la Sidney, acolo unde probabil a şi răsărit steaua asta, şi să le spunem să-şi aţintească telescoapele spre ea în acelaşi timp cu noi?

– Bună idee. Acolo e abia după-amiaza devreme. Şi împreună

cu ei vom avea suficiente date de pornire pentru analiza aceea a traiectoriei corecte. Dă-mi o copie cu rezumatul datelor noastră şi o să trimit un fax în Australia de la mine din birou.

Cu un calm controlat, Ellie plecă din mijlocul grupului adunat în jurul consolelor computerului. Se întoarse în biroul ei şi, ajunsă acolo, închise uşa cu grijă.

– Sfinte Sisoe! murmură ea.

*

– Alo. Cu Ian Broderick, vă rog. Eleanor Arroway, de la proiectul Argus. Este ceva urgent. Mulţumesc, o să aştept… Alo? Ian? Poate te alarmez degeaba, dar avem aici o sperietoare şi voiam să te întreb dacă n-ai putea să verifici şi tu povestea. Are în jur de nouă gigahertzi şi o lăţime a undei de emisie de câteva sute de hertzi. Îţi trimit parametrii prin fax chiar acum… Cum, deja aţi prins pe telescop un semnal zdravăn de nouă gigahertzi? Ce noroc… Da, Vega e exact în mijlocul câmpului vizual. Şi ceea ce recepţionăm par a fi vibraţii formând un şir de numere prime… Chiar aşa. Bine, o să aştept pe fir.

Se gândi iarăşi ce înapoiată era totuşi comunitatea mondială a astronomilor. Nu exista încă niciun sistem de baze de date comun care să fie folosit de toţi cei interesaţi. Numai pentru transmisiile asincrone prin reţea valoarea sa ar fi…

– Ascultă, Ian, până ce telescopul se reorientează n-ai putea să arunci o privire la raportul amplitudine/timp? Hai să numim vibraţiile cu amplitudine joasă „puncte” şi pe cele cu amplitudine ridicată „linii”. Ne apropiem… Da, exact ăsta-i modelul la care ne uităm de vreo jumătate de oră… Poate. Oricum, e cel mai bun candidat pe care l-am avut în ultimii cinci ani, dar nu pot să nu-mi amintesc cât de tare ne-a prostit Uniunea Sovietică atunci, prin ’74, în incidentul cu satelitul ăla, Păsăroiul. Ei da, dar după cum am înţeles eu toată povestea, Statele Unite făceau o cercetare altimetrică radar asupra Uniunii Sovietice, pentru dirijarea rachetelor de croazieră. Da, o cartografiere a terenului. Iar sovieticii i-au prins pe antenele omnidirecţionale. Nu-şi puteau da seama din ce parte a cerului venea semnalul. Tot ce ştiau era că în fiecare dimineaţă, la aceeaşi oră, receptau acelaşi şir de impulsuri. Oamenii lor i-au asigurat că nu era în niciun caz o comunicaţie militară, aşa încât au crezut, cum era şi normal, că au dat peste extratereştri… Nu, deja am exclus posibilitatea unei transmisiuni prin satelit.

Tăcu o clipă, apoi reveni.

– Ian, te-ar deranja dacă te-am ruga să-l urmăreşti în perioada în care se află în partea voastră de cer? O să discut cu tine mai târziu despre VLBI. Încerc să văd dacă pot lua legătura şi cu alte observatoare care să urmărească semnalul până ajunge din nou la noi. Da, ar trebui să fie distribuite destul de uniform pe longitudine... Da, şi acolo, dar nu ştiu cât mi-ar fi de simplu să dau un telefon direct până în China. Mă gândesc să le trimit o telegramă cu prioritate... Excelent. Şi, Ian... mii de mulţumiri.

Ellie se opri în pragul uşii de la camera de supraveghere, căreia îi spuneau aşa cu o ironie evidentă, deoarece cel care efectua de fapt supravegherea era în cea mai mare măsură computerul plasat într-o altă încăpere. Nu putu să nu privească o clipă micul grup de cercetători care discutau plini de entuziasm şi energie, examinau cu atenţie datele afişate pe ecrane şi se implicau în dialoguri uşor ironice despre originea probabilă a semnalului. Îşi zise că nu erau persoane foarte bine educate, nici nu arătau eleganţi în modul convenţional. Cu toate acestea aveau ceva care îi făcea inevitabil atractivi. Cu toţii excelau în ceea ce făceau şi erau cu totul absorbiţi de munca lor, mai ales când erau pe cale să descopere ceva. Când se apropie tăcură cu toţii şi o priviră întrebători. Pe ecran cifrele erau automat transformate din baza 2 în baza 10 şi se înşiruiau... 881, 883, 887, 907... şi fiecare se dovedea a fi număr prim.

– Willie, dă-mi o hartă a Globului. Şi sună-l, te rog, pe Mark Auerbach de la Harvard, Massachusetts. La ora asta trebuie să fie acasă. Comunică-i mesajul ăsta şi spune-i că e o telegramă cu prioritate pentru toate observatoarele, dar în special pentru radioobservatoarele mari. Foarte urgentă. Şi vezi să verifice numărul de telefon al Observatorului Radio din Beijing. Apoi fă-mi legătura cu consilierul ştiinţific al preşedintelui.

– Vrei să treci peste Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă?

– Ţi-am zis: după Auerbach dă-mi-l pe consilierul ştiinţific al preşedintelui.

I se păru că în mintea ei un strigăt voios se ridica deasupra unei mulţimi de voci gălăgioase.

*

Acea telegramă într-un singur paragraf a fost expediată în centrele astronomice de pe toată planeta. Cu bicicletele, cu dubiţele poştale, prin poştaşi obişnuiţi sau prin telefon. La câteva observatoare radio importante cum sunt cele din China, India, Uniunea Sovietică şi Olanda mesajul a fost transmis prin

teleimprimator. După cum era de bănuit, telegrama era observată fie de vreun astronom în trecere, fie de vreun ofiţer de securitate, apoi hârtia era ruptă din aparat şi dusă în biroul alăturat, însoţită de o privire plină de curiozitate. Mesajul Argusului era următorul:

SURSĂ RADIO NEOBIŞNUITĂ INTERMITENTĂ LA ÎNĂLŢIMEA 18h34m DREAPTA DECLINAŢIA PLUS 38 GRADE 41 MINUTE. DESCOPERITĂ DE PROGRAMUL DE CERCETARE SISTEMATICĂ A CERULUI ARGUS. FRECVENŢA 9,24176684 GIGAHERTZI. UNDĂ CU LĂŢIMEA DE APROXIMATIV 430 HERTZI. AMPLITUDINI BIMODALE DE APROXIMATIV 174 şi 179 JANSKY. AMPLITUDINILE REPREZINTĂ COD ŞIR DE NUMERE PRIME. NEVOIE URGENTĂ DE ACOPERIRE INTEGRALĂ PE LONGITUDINE. VĂ RUGĂM SUNAŢI PENTRU FURNIZAREA DE INFORMAŢII SUPLIMENTARE PENTRU OBSERVAŢII COORDONATE.

E. ARROWAY, DIRECTOR, PROIECTUL ARGUS, SOCORRO, NEW MEXICO, SUA.

Capitolul 5
Algoritmul de decriptare

„O, înger luminos, vorbeşte-mi încă...”
(William Shakespeare – *Romeo şi Julieta)*

Camerele destinate cercetătorilor invitaţi temporar erau toate ocupate şi acolo se înghesuiau la propriu nume dintre cele mai cunoscute ale comunităţii SETI. Când au început să sosească şi delegaţiile oficiale de la Washington, membrii acestora n-au mai găsit nicio posibilitate de cazare decentă în clădirile destinate Argusului şi au fost nevoiţi să facă rezervări la motelurile din Socorro, aflat din fericire în apropiere. Singura excepţie o reprezenta Kenneth der Heer, consilierul ştiinţific prezidenţial. El sosise chiar a doua zi după descoperire, ca urmare a unui telefon urgent de la Eleanor Arroway. În următoarele câteva zile au început să apară şi oficialităţi de la Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă, de la NASA şi Departamentul Apărării, de la Comitetul Ştiinţific Consultativ al preşedintelui SUA, de la Consiliul pentru Securitate Naţională şi de la Agenţia pentru Securitate Naţională. Mai erau şi câţiva funcţionari guvernamentali a căror apartenenţă rămăsese nelămurită.

Cu o seară înainte câţiva dintre aceştia stătuseră la baza telescopului 101 şi li se oferise posibilitatea de a admira steaua Vega pentru prima oară. Lumina alb-albăstruie a stelei a clipit plăcut, parcă amabilă. Unul dintre cei prezenţi a remarcat:

– De fapt am mai văzut-o eu şi înainte, dar n-am ştiut niciodată cum se numeşte.

Pe cer Vega părea mai strălucitoare decât alte stele, dar în niciun caz nu atrăgea atenţia în mod special. Era doar unul dintre cele câteva mii de aştri care se vedeau cu ochiul liber.

Cercetătorii iniţiaseră un seminar de studiu permanent asupra caracterului, originii şi potenţialelor înţelesuri ale impulsurilor radio recepţionate. Biroul de relaţii cu publicul al proiectului – care era mult mai dezvoltat decât la alte observatoare din cauza largului interes stârnit de cercetarea posibililor extratereştri – a primit sarcina de a se ocupa de primirea şi plasarea oficialităţilor de rangul doi. Fiecare nouă apariţie impunea o întâlnire cu întreg personalul proiectului, iar Ellie era frântă de oboseală. Ea trebuia

să-i întâmpine pe funcţionarii şi oficialităţile cu adevărat importante, să supravegheze desfăşurarea cercetărilor şi să răspundă tuturor interogaţiilor sceptice (şi uneori justificate) pe care colegii ei i le plasau neîncetat. Pentru ea desfătarea oferită de o noapte întreagă de somn neîntrerupt devenise de la descoperire încoace un lux inacceptabil.

La început au făcut o tentativă de a păstra tăcerea asupra descoperirii lor. La urma urmei nici nu erau întru totul siguri că era vorba despre un mesaj extraterestru. O declaraţie oficială grăbită sau eronată ar fi fost un dezastru pentru imaginea Argusului. Cel mai rău lucru era că analizele de date ar fi avut şi ele de suferit. Dacă ar începe să apară reporterii ştiinţa s-ar cam termina. Şi cei de la Washington, ca şi cercetătorii de la Argus, erau încântaţi să păstreze tăcerea. Însă cercetătorii şi-au anunţat familiile, telegrama Uniunii Internaţionale a Astronomilor circulase în jurul întregii planete, iar sistemele de baze de date astronomice din Europa, Japonia şi America de Nord, deşi încă rudimentare, făceau să circule ştiri legate de descoperire.

Deşi existaseră o serie de planuri teoretice legate de accesul publicului la orice descoperire potenţială, situaţia actuală îi prinsese aproape cu totul nepregătiţi. Încercau să conceapă o declaraţie cât mai inofensivă şi o făceau publică numai dacă erau nevoiţi s-o facă. Şi atunci bineînţeles că declaraţia făcea senzaţie.

Au apelat la răbdarea şi îngăduinţa presei, însă ştiau că nu va trece prea mult şi reprezentanţii ei vor ateriza în deşert. Au încercat să descurajeze reporterii care voiau să viziteze amplasamentul, explicându-le că semnalele pe care le primeau nu conţineau informaţii concrete, ci erau doar şiruri de numere prime, repetându-se până la plictiseală. Reporterii erau însă neliniştiţi de lipsa unor informaţii explozive. „Cam câte paragrafe crezi că se pot scrie despre ce este un număr prim?” i-a explicat un reporter lui Ellie la telefon.

Echipe înarmate cu camere de televiziune au început să treacă pe deasupra întregii instalaţii în taxiuri aeriene sau elicoptere charter zburând la joasă înălţime, provocând uneori interferenţe radio puternice, dar uşor de detectat de către telescoape. Unii reporteri îi pândeau pe funcţionarii de la Washington seara, când se întorceau la motelurile lor, şi se ţineau după ei tot drumul. Câţiva dintre cei mai întreprinzători au încercat să intre neobservaţi în perimetrul proiectului, care pe

motociclete, care prin apă, unul chiar călare. Ellie fusese nevoită să se intereseze de rezistenţa gardului de protecţie.

De îndată ce a sosit, van Heer a fost primul căruia i s-a prezentat o versiune a ceea ce de acum devenise discursul informativ standard al lui Ellie: intensitatea surprinzător de mare a semnalului, plasarea acestuia într-o zonă a cerului foarte apropiată de steaua Vega, caracterul vibraţiilor transmise.

– E-adevărat că sunt consilier ştiinţific al preşedintelui, i-a spus el lui Ellie, dar nu-s decât un biolog. Deci trebuie să-mi explici totul rar şi răspicat. Înţeleg că, dacă radiosursa se află la 26 de ani-lumină de noi, mesajul trebuie să fi fost trimis acum 26 de ani. Cam prin anii ’60 nişte creaturi caraghioase, cu urechi ascuţite, s-au gândit că am vrea să ştim cum că lor le plac numerele prime. Dar numerele prime nu sunt ceva prea complicat. N-ar avea de ce să se laude cu asta. E ca şi cum ne-ar trimite un fel de aritmetică de întreţinere. Poate ar trebui să ne simţim insultaţi.

– Ei, nu! zâmbi Ellie. Hai să privim lucrurile şi altfel. Asta este un fel de baliză, un semnal de avertizare menit să ne atragă atenţia. Primim semnale de o oarecare regularitate şi de la quasari, de la pulsari, de la radiogalaxii şi de la alte bazaconii… Dar numerele prime sunt diferite, fiindcă sunt foarte artificiale. De exemplu, niciun număr par nu este şi prim. Ar fi greu să-ţi imaginezi nişte radiaţii plasmatice sau o galaxie care explodează trimiţând înspre noi un şir regulat de semnale matematice cum sunt acestea. Numerele prime trebuia să ne atragă atenţia.

– Da, dar *pentru ce?* întrebă consilierul, vădit încurcat.

– Nu ştiu. Într-o situaţie ca asta trebuie să fim foarte răbdători. Poate că după o vreme vor întrerupe transmiterea numerelor prime şi o vor înlocui cu altceva, ceva foarte încărcat de informaţie, adică adevăratul mesaj. Noi n-avem altceva de făcut decât să ascultăm în continuare.

Acesta era lucrul cel mai greu de explicat reporterilor: că în esenţă semnalele acelea nu aveau niciun conţinut, niciun înţeles, fiindcă erau doar primele câteva sute de numere prime transmise în ordine şi apoi reluate, un fel de reprezentare a calculului binar în forma cea mai simplă: 1, 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31… Ellie le explica acestora că 9 nu era un număr prim, fiindcă era divizibil cu 3 (pe lângă 9 şi 1, bineînţeles). Nici 10 nu era un număr prim pentru că putea fi împărţit şi cu 2 şi cu 5 (pe lângă 10 şi 1, normal). 11 însă era un număr prim pentru

că singurii lui divizori erau 1 şi el însuşi. Dar de ce transmit numere prime? Asta îi reamintea de unul dintre acei idioţi geniali, inşii care aveau tot felul de probleme în viaţa de zi cu zi din cauza neadaptării sau care articulau cu greu cuvintele, dar care puteau în schimb să facă isprăvi de aritmetică mentală care te lăsau mască, de exemplu să calculeze, după un moment de gândire, în ce zi a săptămânii va cădea întâi iunie în anul 11.977. N-o făceau cu un scop anume; o făceau pentru că le plăcea s-o facă şi pentru că erau în stare s-o facă.

Deşi era conştientă că trecuseră doar câteva zile de la primirea mesajului, Ellie era în acelaşi timp însufleţită şi profund dezamăgită. După toţi aceşti ani primiseră în sfârşit un semnal. Un fel de-a zice. Deoarece conţinutul lui era sec, vid, găunos. Ea îşi imaginase că vor primi *Enciclopedia Galactică.*

Ţinu să-şi reamintească sieşi că omenirea reuşise să ajungă la folosirea radioastronomiei numai de câteva decenii, şi asta într-o galaxie unde vârsta medie a unei stele este de un miliard de ani. Posibilitatea de a primi un mesaj de la o civilizaţie exact la fel de avansată ca şi a noastră era insignifiantă. Dacă ei ar fi doar cu puţin în urma noastră, atunci le-ar lipsi cu totul posibilitatea tehnică de a comunica, cu noi sau cu altcineva. Deci este mult mai probabil ca semnalele să ne vină de la o civilizaţie mult mai avansată. Şi atunci ar putea să emită integral şi sonor un fel de simfonie, o fugă în oglindă, unde contrapunctul va fi tema scrisă invers. Totuşi decise că de fapt nu era aşa, fiindcă, deşi aceasta era fără nicio îndoială o formă a geniului şi oricum cu mult peste capacităţile sale, era doar o extrapolare măruntă ce pornea iarăşi de la fiinţa umană luată ca model. Bach şi Mozart măcar reuşiseră câteva lucruri memorabile.

Încercă să facă un salt mai mare, să pătrundă în mintea cuiva care era mult mai inteligent, de mii de ori mai inteligent, enorm de inteligent comparativ cu ea sau – să zicem – cu Drumlin, sau poate cu Eda, tânărul fizician nigerian care tocmai primise premiul Nobel. Însă asta îi era imposibil. Putea să-şi închipuie cum s-ar demonstra ultima teoremă a lui Fermat sau ipoteza Goldbach prin doar câteva zeci de ecuaţii. Era în stare să-şi imagineze probleme care ne depăşesc extraordinar de mult puterea de înţelegere şi care pentru ei ar fi floare la ureche. Însă nu era în stare să pătrundă în minţile lor, nu-şi putea imagina ce fel de gândire ar trebui să aibă cineva mult mai inteligent decât o fiinţă umană. Era normal. N-avea de ce să se mire. La ce se

aştepta? Era ca şi cum ar fi vrut să-şi vizualizeze o nouă culoare primară sau ca şi cum ar încerca să-şi imagineze o lume unde ar recunoaşte câteva sute de prieteni şi rude doar după miros… Putea discuta despre aşa ceva, dar nu avea cum s-o înţeleagă. Prin definiţie *trebuia* să-ţi fie foarte greu să înţelegi comportamentul unei fiinţe mult mai inteligente decât tine. Dar chiar şi aşa, totuşi de ce? De ce doar numere prime?

*

În ultimele zile radioastronomii de la Argus înregistraseră câteva progrese. Vega avea o viteză de deplasare pe care o ştiau, compusă din viteza cu care se apropia sau se depărta de Pământ şi dintr-o componentă laterală, ce traversa cerul pe fundalul unor stele mai îndepărtate. Lucrând în colaborare cu observatoarele radio din West Virginia şi din Australia, telescoapele Argusului au stabilit că sursa se deplasa o dată cu steaua Vega. Măsurând cu maximum de precizie posibilă, au ajuns la concluzia că semnalul venea într-adevăr din zona unde se afla steaua Vega, ba chiar mai mult: acest semnal se supunea tuturor deplasărilor caracteristice sau particulare ale stelei. Sursa vibraţiilor de numere prime era într-adevăr sistemul Vega, dacă nu cumva aveau de-a face cu o înscenare de o anvergură extraordinară. Nu exista niciun fel de efect Doppler adiţional datorat deplasării emiţătorului care ar fi trebuit să se afle într-o poziţie fixă, pe o planetă a stelei Vega. Poate era un fel de curtoazie interstelară.

– Este cel mai al dracului de minunat lucru de care am auzit vreodată! afirmase un înalt funcţionar de la Agenţia de Cercetare a Proiectelor Avansate pentru Apărare. Şi n-are nimic de-a face cu proiectele noastre, mai adăugă el, asta înainte de a se întoarce la Washington.

De îndată ce aflase de descoperirea semnalelor, Ellie alesese câteva telescoape care să supravegheze Vega pe o serie de alte frecvenţe. Telescoapele au dat cu destulă uşurinţă peste acelaşi semnal, peste aceeaşi succesiune monotonă de numere prime ţiuind în continuare şi pe linia de hidrogen de 1420 de megahertzi şi pe linia de hidroxil de 1667 de megahertzi şi pe multe, multe alte frecvenţe. De-a lungul şi de-a latul spectrului radio Vega se folosea de o orchestră electromagnetică şi piuia fără încetare numere prime.

– N-are nicio logică, spuse Drumlin, pipăindu-şi aparent întâmplător catarama curelei de la pantaloni. Ar fi trebuit să-l

recepţionăm dinainte. Toată lumea s-a uitat înspre Vega. Ani întregi. Arroway a studiat-o acum zece ani la Arecibo. Şi dintr-o dată miercurea trecută Vega începe să transmită numere prime? De ce acum? Ce se întâmplă atât de important exact acum? Cum de s-au apucat să transmită la doar câţiva ani după ce Argus a început să supravegheze cerul?

Valerian îi sugeră un posibil răspuns:

– Poate că emiţătorul lor a fost defect câteva sute de ani şi de-abia acum au reuşit să-l repare. Poate că perioada în care s-au angajat să emită înspre noi este de doar un an la un milion. Ştii că mai sunt o grămadă de alte planete care ar putea fi locuite. Poate că nu suntem singurul copil din bloc.

Însă Drumlin scutură din cap, profund nemulţumit.

Deşi caracterul lui era unul refractar la orice fel de conspiraţie, Valerian avu impresia că ultima întrebare a lui Drumlin ascunsese un subînţeles. Parcă ar fi vrut să spună: oare toată această poveste nu este doar o încercare disperată şi nesăbuită a celor de la Argus de a împiedica întreruperea prematură a întregului proiect? Nu era imposibil. Valerian dădu din cap. În momentul în care intră, van Heer descoperi astfel că se află în faţa a doi înalţi experţi în probleme SETI care tăceau şi scuturau din cap unul către celălalt.

Oamenii de ştiinţă şi cei de la birou simţeau întotdeauna între ei un fel de apăsare, un disconfort reciproc, un dezacord în problemele fundamentale. Unul dintre inginerii electronişti o numise „inadecvarea impedanţei”. Cercetătorii erau prea puţin pragmatici, prea neglijenţi şi prea interesaţi de cantitate. Birocraţii erau prea lipsiţi de imaginaţie, prea necomunicativi şi prea interesaţi de calitate, sau cel puţin aşa credeau cei mai mulţi cercetători. Ellie şi mai ales van Heer se străduiau din greu să clădească un pod care să treacă peste aceste dezacorduri, dar pontoanele erau tot timpul înghiţite de apele nemulţumirilor.

În noaptea aceea puteai găsi peste tot mucuri de ţigări şi ceşti de cafea. Cercetători îmbrăcaţi neglijent, funcţionari de la Washington cu costumele lor lejere şi chiar un ofiţer superior nimerit din întâmplare se adunaseră cu toţii în camera de supraveghere, în sala de seminar, în micuţul auditorium/sală de conferinţe. Ieşeau afară în valuri, iar acolo, în lumina stelelor şi a jarului de la ţigări, unele dintre discuţii continuau cu îndârjire. Dar nervii oamenilor erau la pământ. Erau semnele oboselii.

*

– Dr. Arroway, acesta este Michael Kitz, secretar adjunct la Apărare, din partea C3I.

Prezentându-i-l pe Kitz şi plasându-se doar la un pas în spatele lui, der Heer voia să-i comunice... ce? Un amestec neplăcut de emoţii. Uimirea înăbuşită de prudenţă? Parcă i-ar cere să fie reţinută. Dar ce, o credea o nechibzuită? „C3I”, pronunţat „ce-trei-i”, adică o dată Comandă, Control şi Comunicaţii, iar apoi Informaţii, toate patru responsabilităţi importante într-o perioadă în care Statele Unite şi Uniunea Sovietică făceau reduceri majore, dar eşalonate, în arsenalele lor nucleare strategice. C3I... Era o slujbă pentru un om precaut.

Kitz se aşeză pe unul dintre cele două scaune din faţa biroului lui Ellie, apoi se întinse puţin în faţă şi privi citatul din Kafka. Citatul nu-l impresionă cu nimic.

– Dr. Arroway, o să intru direct în subiect. Suntem îngrijoraţi din cauză că informaţia descoperită de dumneavoastră a ajuns cunoscută de toată lumea. Nu ştim dacă nu ar putea dăuna Statelor Unite. Trebuie să recunosc că n-am sărit în sus de bucurie fiindcă dumneata ai trimis telegrama aceea în toate colţurile planetei.

– Vrei să spui în China? În Rusia? Sau în India? răspunse Ellie.

În ciuda eforturilor evidente, vocea ei anunţa o iritare acută.

– Voiaţi să păstrez secrete primele 261 de numere prime? Domnule Kitz, dumneata îţi imaginezi cumva că extratereştrii intenţionează să comunice doar cu americanii? Nu ţi se pare că un mesaj de la o altă civilizaţie aparţine de fapt întregii umanităţi?

– Ai fi putut să ne ceri părerea.

– Aş fi riscat să pierd semnalul. Încearcă să pricepi: din câte ştim noi după ce Vega a fost recepţionată aici, în New Mexico, ea ar fi putut să transmită ceva esenţial, ceva unic, dar asta mai târziu, când ajunsese deasupra Beijingului. Semnalele astea nu sunt chiar o convorbire particulară cu Statele Unite ale Americii. Nu sunt nici măcar un apel pentru Pământ. Se comunică de la o staţie la alta şi mesajul e destinat oricărei planete din sistemul solar. Noi am fost mai norocoşi fiindcă am reuşit să ridicăm receptorul.

Der Heer voia să-i spună iarăşi ceva. Ce încerca să-i sugereze prin figura aia a lui? Că îi plăcuse acea analogie banală, dar că ar trebui s-o lase mai moale cu Kitz?

– Oricum, continuă ea, acum e prea târziu. Acum toată lumea

ştie că în sistemul Vega există un fel de viaţă inteligentă.

– Nu sunt sigur că-i prea târziu, dr. Arroway. Pari a fi convinsă că va mai exista o transmisie, un mesaj mult mai bogat în informaţii, pe care îl aştepţi. Doctor der Heer…

Kitz făcu o pauză, surprins de neaşteptata sonoritate a numelui, apoi reluă:

– Doctor der Heer mi-a spus că tu consideri numerele astea prime drept un fel de anunţ, ceva care să ne atragă atenţia. Dacă *va exista* vreun mesaj şi va fi ceva complicat, ceva pe care alte ţări n-ar fi în stare să-l recepţioneze imediat, atunci noi am dori să păstrezi tăcerea o vreme, până când vom discuta ce trebuie făcut.

– Fiecare om îşi doreşte ceva, domnule Kitz, se trezi Ellie spunând cu o voce dulce, în ciuda sprâncenelor încruntate a avertisment ale lui der Heer.

Era ceva enervant, aproape provocator în atitudinea lui Kitz. Dar Ellie bănuia că nici atitudinea ei nu era mai paşnică. Zise:

– Eu, de exemplu, mi-aş dori să pricep care este sensul acestui mesaj, ce se întâmplă acolo, pe Vega, şi care este semnificaţia sa pentru Pământ. S-ar putea ca cercetătorii din celelalte ţări să ne poată oferi rezolvarea problemei. Sau poate că vom avea nevoie de datele recepţionate de ei. Ori de minţile lor. Mă gândesc că asta s-ar putea să fie o problemă mult prea complexă pentru o ţară, oricât de mare ar fi ea.

Der Heer păru uşor alarmat.

– Of, dr. Arroway, zise el. Sugestia domnului secretar Kitz nu este cu totul nerezonabilă. Este foarte probabil că vom implica şi alte ţări în cercetare. Tot ceea ce ţi se cere este ca mai întâi să discuţi cu noi. Şi asta numai în cazul în care va exista vreun mesaj.

Tonul său era calm, dar nu onctuos. Ellie îl privi din nou, mai cu atenţie. Der Heer nu era frumuseţea înnăscută, dar avea un chip blând şi inteligent. Purta un costum albastru şi o cămaşă fină în aceeaşi culoare. Seriozitatea şi încrederea în sine afişate pe chip erau îmblânzite de căldura zâmbetului său. Atunci de ce îi cânta în strună ticălosului ăla? Era cumva de datoria sa? Sau poate că acest Kitz ştia ce spune.

– Oricum este o posibilitate îndepărtată, conchise femeia.

Văzu cum Kitz oftează uşurat şi se ridică în picioare.

– Secretariatul Apărării va aprecia colaborarea dumneavoastră, încercă el să-i forţeze mâna. Deci s-a făcut?

– Trebuie să mă mai gândesc puţin la asta, replică femeia, strângându-i mâna cu precauţie, ca şi cum s-ar fi atins de un peşte mort.

– Vin şi eu în câteva minute, Mike! rosti der Heer plin de veselie.

Ajuns în pragul uşii, Kitz păru că-şi aminteşte ceva ce uitase. Se întoarse, scoase o hârtie oficială din buzunarul de la piept şi o aşeză cu băgare de masă pe colţul biroului lui Ellie.

– Ah, era să uit de asta! Este o copie a Hotărârii Hadden. Probabil că ai auzit despre ea. Se referă la dreptul guvernului federal de a declara secrete orice materiale de care depinde siguranţa Statelor Unite. Chiar dacă datele nu provin de la un proiect secret.

– Vrei să declari numerele prime secret de stat? întrebă Ellie, iar ochii i se deschiseră larg, de parcă nu-i venea să creadă.

– Ken, ne vedem afară, spuse Kitz.

Femeia începu să vorbească imediat ce-l văzu pe Kitz ieşind.

– Ce vrea ăsta? Razele morţii aduse de pe Vega? Crede că vin invadatorii sau ce? Ce urmăreşte el de fapt?

– E doar prevăzător, Ellie. Văd că nu mă crezi. Ai impresia că e mai mult de atât. Bine, dar hai să presupunem că există un mesaj, unul adevărat, ştii, cu un conţinut concret, şi că în mesajul acela există ceva jignitor la adresa musulmanilor, să zicem. Sau a metodiştilor. N-ar fi mai înţelept să-l facem public treptat, cu grijă, astfel încât să nu plătim noi oalele sparte?

– Ken, nu mă lua pe mine cu rahaturi din astea. Omul acela este secretar adjunct în Departamentul *Apărării.* Dacă le-ar fi păsat de musulmani sau de metodişti mi-ar fi trimis un secretar de guvern sau… ce ştiu eu? vreunul dintre fanaticii aceia mistici care stau în capul mesei la dejunurile prezidenţiale cu rugăciuni. Tu eşti consilierul ştiinţific al preşedintelui. Tu ce ai sfătuit-o?

– Încă n-am sfătuit-o nimic. De când sunt aici n-am apucat să discut cu ea decât o dată, la telefon, şi atunci pe fugă. Şi o să fiu sincer cu tine. O să-ţi dezvălui un mic secret: mie nu mi-a spus nimic despre instituirea secretului de stat asupra informaţiilor de aici. Am bănuit că afirmaţiile lui Kitz erau puţin hazardate. Chiar mă gândesc dacă nu cumva acţionează pe cont propriu.

– Cine e *el?*

– Din câte ştiu eu, e avocat. A fost unul dintre înalţii funcţionari executivi din industria electronică înainte de a intra în guvern. Se pricepe foarte bine la C3I, dar asta nu înseamnă că se

mai pricepe şi la altceva.

– Ken, uite, în tine am încredere. Sunt convinsă că tu n-ai plănuit să fiu ameninţată cu Hotărârea Hadden.

Flutură hârtia cu un gest nervos şi apoi continuă, căutând să-l privească în ochi:

– Ştiai că Drumlin bănuieşte existenţa unui alt mesaj în polarizare?

– Nu înţeleg.

– Acum câteva ore Dave a încheiat un studiu statistic aproximativ asupra polarizării. A reprezentat grafic parametrii Stokes prin sfere Poincaré şi a obţinut o mişcare interesantă a acestora, dependentă de timp.

Der Heer o privi inexpresiv şi ea se întrebă dacă biologii nu foloseau totuşi lumină polarizată la microscoapele lor.

– Când o rază de lumină vine spre tine, fie că e lumină vizibilă, undă radio sau orice fel de undă, ea vibrează în unghiuri drepte pe axa ta vizuală. Dacă acea vibraţie se roteşte, atunci se spune că este polarizată eliptic. Dacă se roteşte în sensul acelor de ceasornic, atunci se numeşte polarizare de dreapta; în sens invers acelor de ceasornic avem polarizare de stânga. Ştiu că sunt denumiri stupide. Oricum, poţi transmite informaţii oscilând între aceste două tipuri de polarizare. Un pic de polarizare pe dreapta înseamnă „zero”, apoi un pic de polarizare pe stânga şi avem un „unu”. Pricepi? Este foarte posibil. Noi folosim modulaţia de amplitudine şi modulaţia de frecvenţă, dar printr-o convenţie nescrisă civilizaţia umană nu s-a folosit de modulaţia de polarizare.

– Şi atunci?

– Ei bine, semnalul de pe Vega pare a avea o modulaţie de polarizare. Chiar acum ne ocupăm de asta. Dar Dave a descoperit că aceste două tipuri de polarizare nu apar în proporţii egale. Semnalul nu este polarizat pe stânga la fel de mult cât este polarizat pe dreapta. Şi atunci s-ar putea ca în polarizare să mai existe un mesaj pe care noi nu l-am băgat în seamă. De aceea se îngrijorează prietenul tău. Kitz nu ţine neapărat să-mi ofere sfaturi binevoitoare şi gratuite. Ştie că s-ar putea să fi dat peste ceva nou.

– Linişteşte-te, Ellie. De patru nopţi n-ai mai dormit ca lumea. Tu te ocupi de presă, de primirea oaspeţilor, de cercetare, de administraţie. N-ar trebui s-o iei mai uşor? Deja ai făcut una dintre cele mai importante descoperiri ale secolului şi, dacă am

înţeles eu bine, s-ar putea să fii pe cale de a descoperi ceva şi mai important. E normal să fii cu nervii puţin la pământ. Iar ameninţarea cu militarizarea proiectului a fost o prostie din partea lui Kitz. Înţeleg foarte bine de ce ţi-a trezit unele bănuieli. Dar trebuie să recunoşti că e şi ceva adevărat în tot ce a spus.

– Tu îl cunoşti bine pe tip?

– Am participat la câteva conferinţe împreună cu el. Abia am schimbat două vorbe. Totuşi, Ellie, dacă ar exista într-adevăr un mesaj, unul real, n-ar fi o idee bună să ţinem mulţimea deoparte măcar un timp?

– Bineînţeles. Iar tu pune-mi o vorbă bună la pacostea aia de Washington.

– În ordine. Şi să ştii că dacă laşi hârtia aia de la Kitz pe birou cineva o să intre, o s-o vadă şi o să tragă o concluzie greşită. De ce n-o pui undeva bine?

– Ai de gând să mă ajuţi?

– Atât timp cât lucrurile nu se schimbă radical, da. N-o să fim în stare să facem o treabă prea bună dacă toată povestea devine secret de stat.

Zâmbitoare, Ellie se aplecă spre seiful încastrat în birouaşul ei şi formă combinaţia de şase cifre a codului: 314159. Mai aruncă o ultimă privire la documentul care avea titlul înscris cu litere negre şi mari: *STATELE UNITE contra HADDEN CYBERNETICS,* apoi încuie hârtia în seif.

*

Grupul era format din aproximativ treizeci de persoane: ingineri şi cercetători de la proiectul Argus, câţiva înalţi funcţionari guvernamentali şi printre ei, în haine civile, directorul delegat al Agenţiei pentru Securitate şi Apărare. Din grup făceau parte Valerian, Drumlin, Kitz şi der Heer. Ellie era singura femeie. Pregătiseră un sistem imens de proiecţie televizată cu un ecran de doi metri pe doi plasat pe peretele cel mai îndepărtat. Ellie se ocupa simultan de grupul căruia îi vorbea şi de programul de decriptare, iar degetele îi alergau pe tastatură înaintea cuvintelor.

– De-a lungul anilor ne-am pregătit mult pentru a descifra cu ajutorul computerului multe tipuri de mesaje posibile. Am aflat de curând din analiza profesorului dr. Drumlin că modulaţia de polarizare ar conţine unele informaţii. Toată acea deplasare frenetică dinspre stânga spre dreapta şi înapoi înseamnă de fapt ceva. Nu este un zgomot haotic. Ca să fac o analogie, este ca şi

cum ai arunca o monedă în aer. În mod normal te aştepţi ca ea să cadă de acelaşi număr de ori şi pe o faţă şi pe cealaltă. Şi „cap” şi „pajură”. Dar în loc de asta o să obţii de două ori mai multe „pajuri” decât „cap”. Deci tragi concluzia că moneda e măsluită sau, în cazul nostru, că modulaţia de polarizare nu este accidentală, ci are un conţinut semnificativ... O, şi uitaţi-vă la asta. Ceea ce tocmai a ieşit din computer. E un lucru mult mai interesant. Ordinea exactă de „cap” şi „pajură” se repetă. Este un şir lung şi asta înseamnă că cei care emit vor să fie siguri că am înţeles.

Arătă într-un loc anume:

– Aici, vedeţi? Acesta este mesajul repetat. Suntem acum la prima sa repetare. Fiecare unitate de informaţie sau fiecare „punct” şi „linie” – dacă vă este mai uşor să le spunem aşa – este identic cu cel din ultimul grup de date. Acum analizăm numărul total de unităţi recepţionate. Bun, asta-i! Este un produs de trei numere prime.

Cu toate că şi Drumlin şi Valerian radiau de bucurie, Ellie avu impresia că motivele fiecăruia erau cu totul altele.

– Şi ce? Ce înseamnă încă un grup de numere prime? întrebă unul dintre oaspeţii de la Washington.

– Ar putea să însemne că ni s-a transmis o imagine. Vedeţi, mesajul este format dintr-un număr imens de unităţi de informaţie. Să presupunem că numărul acesta mare este produsul a trei numere mai mici; este un număr supra un număr supra alt număr. Deci există trei dimensiuni ale mesajului. Bănuiesc că este fie o singură imagine statică, tridimensională, asemenea unei holograme imobile, fie o imagine bidimensională care se schimbă în timp, adică un film. Să presupunem că este un film. Asta fiindcă dacă ar fi o hologramă ne-ar lua mult mai mult timp s-o punem pe ecran. Iar pentru film am obţinut algoritmul de decriptare ideal.

Pe ecran apăru un model neclar şi dinamic format din zone perfect albe şi zone perfect negre.

– Willie, pune, te rog, puţin programul de înserare a griului. Ceva rezonabil. Şi încearcă să roteşti imaginea cu nouăzeci de grade în sens contrar acelor de ceas.

– Dr. Arroway, s-ar părea că există şi un canal cu o bandă laterală auxiliară. Poate că este sunetul asociat imaginilor.

– Pune-l şi pe ăsta!

Singura explicaţie practică diferită a numerelor prime la care

s-a putut gândi Ellie a fost criptografierea cu grile care era deja folosită pe scară largă în tranzacţiile comerciale şi în contexte ce ţineau de securitatea naţională. Una dintre aplicaţiile practice era să faci ca un mesaj să fie înţeles de prostănaci, iar cealaltă era să ascunzi mesajul de cei suficient de inteligenţi.

Ellie analiză chipurile celor din jur. Kitz părea îngrijorat de ceva. Poate că se aştepta la vreo invazie extraterestră sau mai rău, la planurile de construcţie a unei arme prea periculoase şi prea secrete pentru a putea avea încredere în cercetători. Willie îşi luase o figură înţeleaptă, însă înghiţea tot timpul în sec. O imagine nu este totuna cu un şir de numere. Posibilitatea apariţiei unui mesaj vizual făcea ca în inimile multora dintre privitori să se işte spaime şi bănuieli nemaiîntâlnite. Pe faţa lui der Heer se distingea o expresie minunată: în acel moment arăta prea puţin a funcţionar guvernamental, a birocrat şi consilier prezidenţial şi mai mult a om de ştiinţă.

Imaginea, încă neclară, era însoţită de un murmur profund şi curgător de sunete oscilând mai întâi în partea superioară a spectrului audio şi apoi în cea inferioară, până când ajunse să se stabilizeze pe undeva, cam la o octavă mai jos de nota do. Grupul privitorilor percepu încetul cu încetul muzica încă îndepărtată, dar pompoasă. Aglomerarea de pete se roti, fu corectată şi apoi focalizată.

Ellie se trezi holbându-se la o imagine zgrunţuroasă, în alb şi negru, imaginea unei tribune oficiale gigantice împodobite cu un imens vultur art deco. Iar ghearele reliefate ale vulturului strângeau în ele…

– O păcăleală! Asta-i o păcăleală! se auziră strigăte exprimând uimirea, neîncrederea, amuzamentul sau isteria paşnică.

– Nu-ţi dai seama! îi zise atunci profesorul Drumlin pe un ton de conversaţie cotidiană. Cineva te-a tras pe sfoară! Toată povestea e o glumă foarte bine pusă la punct. Şi tu ne faci pe toţi să ne pierdem vremea aici, concluzionă el zâmbind.

Ellie reuşi acum să distingă clar că în ghearele puternice ale vulturului se afla o zvastică. Camera de filmat se deplasă deasupra vulturului pentru a prinde faţa zâmbitoare a lui Adolf Hitler, care îşi flutura mâna spre o mulţime mărşăluind ritmic. Uniforma sa, lipsită de podoabe sau decoraţii militare, dădea impresia unei simplităţi modeste. Vocea profundă, de bariton, a unui crainic umplu camera cu sunetele puţin sparte, dar

inconfundabile, ale limbii germane. Der Heer se apropie de tânăra femeie.

– Ştii cumva germana? îi şopti ea. Ce zice?

– Führerul, traduse el încet, urează întregii lumi bun venit în patria germană cu ocazia deschiderii oficiale a Jocurilor Olimpice din 1936.

Capitolul 6
Palimpsest

„Iar dacă Paznicii nu sunt fericiţi, atunci cine altcineva o să fie?”
(Aristotel – *Politica*, cartea a doua, capitolul 5)

În timp ce avionul lua altitudine, iar Albuquerque rămăsese deja la mai bine de o sută de kilometri în urmă, Ellie se uita alene la plăcuţa albă, dreptunghiulară, imprimată cu litere albastre, care fusese capsată pe biletul ei de avion. În acelaşi limbaj, neschimbat de când luase pentru prima dată un avion comercial, pe plăcuţă scria: „Acesta nu este tichetul pentru bagaj (controlul bagajelor) descris în articolul 4 al Convenţiei de la Varşovia”. Se întrebă uimită de ce ar fi companiile aeriene atât de îngrijorate pentru că pasagerii lor ar putea confunda acea plăcuţă de plastic cu tichetul Convenţiei de la Varşovia? Şi în orice caz ce era un tichet al Convenţiei ăsteia de la Varşovia? De ce ea nu văzuse niciodată aşa ceva? Cine şi unde le ţinea? Probabil în vreun incident-cheie, dar repede uitat, din istoria aviaţiei, vreo companie aeriană mai neglijentă va fi uitat să tipărească acest avertisment pe dreptunghiurile de plastic şi va fi fost acţionată în justiţie, iar apoi adusă la faliment de către pasagerii enervaţi şi munciţi de greşeala pe care o făcuseră considerând că acesta *era* tichetul de bagaj impus de Convenţia de la Varşovia. Fără îndoială că existau nişte motive economice (deşi niciodată nimeni nu le făcea cunoscute) care provocau o preocupare planetară asupra tipurilor de plăcuţe de plastic care nu erau conforme acelei convenţii varşoviene. Oare ce s-ar întâmpla, îşi zise ea, dacă tot acest şir inutil de eforturi birocratice ar fi dedicat unei istorii a explorărilor planetei sau, să zicem, a descoperirilor accidentale din ştiinţă ori fie şi unui calcul statistic asupra numărului mediu de mile făcut de un pasager până la prăbuşirea avionului?

Dacă ar fi acceptat oferta lui der Heer de a lua un avion militar ar fi avut de imaginat alte asociaţii de acest gen. Dar, pe lângă faptul că ar fi dovedit o prea mare comoditate, gestul ei ar fi putut sugera o eventuală militarizare a proiectului. Aşa că au preferat să călătorească la bordul unui avion de transporturi

comerciale. Valerian a închis ochii imediat ce a reuşit să se instaleze în scaunul alăturat. Nu aveau niciun motiv special ca să se grăbească, chiar şi după ce s-au ocupat de rezolvarea detaliilor de ultimă oră asupra analizei informaţiilor, făcând o aluzie cum că sunt pe cale de a decoji al doilea strat al cepei. Reuşiseră să urce la bordul unui zbor comercial care urma să sosească la Washington cu destul timp înaintea întâlnirii de a doua zi şi în plus mai aveau şi o noapte în faţă în care puteau să doarmă şi ei nestingheriţi.

Ellie aruncă o privire la sistemul telefax închis cu grijă într-o cutie de piele şi aşezat sub scaunul din faţă. Telefaxul acesta era mai rapid decât modelul învechit pe care îl avea Peter cu câteva mii de kilobiţi pe secundă şi avea o prezentare grafică mult mai îngrijită. Ei, şi poate că mâine va fi nevoită să-i explice preşedintelui Statelor Unite ce caută Hitler pe Vega. În sinea ei recunoscu totuşi că întâlnirea de a doua zi îi crea oarecare nelinişte. Nu mai avusese niciodată ocazia să se întâlnească faţă în faţă cu preşedintele. Dacă ar gândi conform standardelor ultimei părţi a secolului al douăzecilea asta i-ar fi părut partea bună. Partea proastă era că nu apucase să se coafeze şi cu atât mai puţin să-şi facă un tratament facial. Dar, la dracu'! doar nu mergea la Casa Albă ca să fie admirată.

Ce-ar zice acum tatăl ei vitreg? Ar mai îndrăzni să spună că nu avea ce căuta în domeniul ştiinţelor exacte? Sau mama ei, imobilizată într-un scaun cu rotile la o casă de odihnă pentru bătrâni? Ea ce-ar crede? De la descoperirea făcută acum o săptămână reuşise s-o sune numai o dată şi nu vorbiseră prea mult, dar Ellie îşi promise că mâine va suna din nou.

Îşi fixă privirea pe geam, aşa cum mai făcuse de sute de ori în avion, şi îşi imagină ce impresie şi-ar face un extraterestru despre Pământ dacă l-ar observa de la această altitudine de 12 sau 14 kilometri. Asta presupunând că ar avea ochi asemănători cu ai noştri. Într-o parte se distingeau vastele teritorii din Midwest, împărţite foarte grijuliu de către cei cu aplecări spre agricultură sau spre urbanizare în figuri geometrice distincte: cercuri, pătrate, dreptunghiuri. În cealaltă parte, aşa cum se vedea de aici, erau largile spaţii din Southwest unde singurul semn de viaţă inteligentă era câte o linie dreaptă apărând ocazional, întinzându-se printre munţi şi de-a lungul deşerturilor. Oare lumile civilizaţiilor mai avansate sunt cu totul geometrizate sau au fost reclădite din temelii de către locuitorii lor? Ori poate

că urmele unei civilizaţii *cu adevărat* avansate ar fi exact lipsa oricăror urme, a oricărei intervenţii asupra planetei? Oare ar putea ei, doar aruncând o privire fugară asupra Pământului, să-şi dea seama cu exactitate în ce etapă a dezvoltării cosmice şi a dezvoltării noastre ca fiinţe inteligente ne situăm noi acum?

Şi ce-ar mai putea afla? Ar putea să facă o estimare aproximativă a numărului lui Loschmidt, adică un calcul al numărului de molecule într-un centimetru cub de aer la nivelul mării, după intensitatea albastrului cerului. Cam $3x10^{25}$. Şi-ar putea da seama imediat de înălţimea la care plutesc norii pe cer, după lungimea umbrelor acestora pe pământ. Dacă şi-ar da seama că norii sunt de fapt apă condensată ar putea calcula cu aproximaţie şi cum scade temperatura atmosferei după altitudine, fiindcă la înălţimea unde evoluau cei mai înalţi nori pe care Ellie putea să-i vadă trebuia să fie mai mult de minus patruzeci de grade Celsius. Apoi eroziunea formelor de relief, structurile ramificate şi albiile secate ale râurilor, existenţa lacurilor sau a vulcanilor stinşi, toate vorbeau despre o luptă străveche între eroziune şi formarea pământurilor. Era clar dintr-o privire că aveai de-a face cu o planetă îmbătrânită pe care se ivise o civilizaţie nou-nouţă.

Multe dintre planetele galaxiei trebuie să fi fost străvechi, pretehnice, poate chiar lipsite de viaţă. Doar câteva adăposteau poate civilizaţii mult mai vechi decât a noastră. Iar lumile în care civilizaţiile de tip tehnologic abia au început să se dezvolte trebuie să fie extraordinar de rare. Asta ar fi fost singura calitate cu totul specifică Pământului.

Înspre prânz peisajul pământean începu să arate tot mai înverzit pe măsură ce se apropiau de Mississippi Valley. Ellie era de părere că transportul aerian modern era aproape cu totul lipsit de simţul deplasării fizice. Se uită la silueta încă adormită a lui Peter, care respinsese cu un soi de indignare perspectiva unui prânz la bordul avionului. Dincolo de culoar, în scaunul alăturat, se afla o fiinţă umană foarte fragedă, de vreo trei luni sau mai puţin, care se cuibărise confortabil în braţele tatălui său. Oare care era părerea unui copilaş despre călătoriile prin aer? Mergi într-un loc special, intri într-o cameră mare, plină de fotolii, şi te aşezi. Camera zumzăie şi se balansează timp de vreo patru ore. Apoi te dai jos şi pleci. Dar, ca într-o poveste, ai ajuns într-un alt loc. Mijloacele de transport sunt încă ceva nelămurit pentru un bebeluş, dar ideea de bază nu este greu de înţeles şi nimeni nu

pretinde pentru asta o înţelegere a ecuaţiilor Navier-Stokes.

Se făcuse deja după-amiaza târziu, dar avionul încă zbura în cerc deasupra Washingtonului, aşteptând permisiunea să aterizeze. Ellie putu observa un grup mare de oameni între Washington Monument şi Lincoln Memorial. Citise abia cu o oră în urmă pe telefaxul ziarului „Times” că era un marş masiv de protest al afro-americanilor care demonstrau împotriva inegalităţilor economice şi a discriminării din sistemul educaţional. Femeia îşi zise că, dacă luai în considerare justeţea revendicărilor lor, grupul părea foarte liniştit. Se mai întrebă cum va răspunde preşedinta atât la marşul de protest, cât şi la transmisiunea de pe Vega, ştiind că a doua zi trebuia să facă unele declaraţii publice oficiale asupra ambelor evenimente.

*

– Ken, ce vrea să-nsemne asta: „S-au dus”?

– Asta înseamnă că semnalele noastre de televiziune au părăsit planeta, doamnă preşedintă. Au ieşit în spaţiu.

– Şi cât de departe s-au dus în spaţiu?

– Cu tot respectul, doamnă preşedintă, dar trebuie să vă spun că lucrurile nu stau chiar aşa.

– Ei, şi *cum* stau lucrurile?

– Pe măsură ce se depărtează de Pământ, semnalele se propagă în unde sferice, cumva asemănător valurilor dintr-un lac. Călătoresc cu viteza luminii, adică 300.000 de kilometri pe secundă, şi în esenţă se împrăştie la infinit. Cu cât receptoarele unei civilizaţii sunt mai bune, cu atât mai uşor pot să capteze semnalele noastre TV, oricât ar fi de departe. Chiar şi *noi* am putea detecta o transmisiune TV foarte puternică făcută pe o planetă ce se roteşte în jurul stelei mai apropiate de Pământ.

Preşedinta rămase ţeapănă pentru câteva secunde, privind îndelung pe ferestrele franceze ce dădeau înspre Rose Garden. Apoi se întoarse spre der Heer:

– Vrei să spui că recepţia lor… adică prind totul?

– Da. Totul.

– Adică toate programele alea TV de doi bani? Ciocnirile de automobile? Luptele de catch? Canalele porno? Emisiunile de ştiri?

– Totul, doamnă preşedintă, înclină din cap der Heer cu o expresie de consternare înţelegătoare.

– Der Heer, poate nu am înţeles eu corect. Asta înseamnă că toate conferinţele de presă şi dezbaterile pe care le-am avut sau

toate discursurile de inaugurare, toate astea sunt acolo, în spaţiu?

– Asta ar fi partea bună, doamnă preşedintă. Partea proastă este că tot acolo sunt şi toate apariţiile televizate ale predecesorului dumneavoastră. Şi cele ale lui Dick Nixon sau ale liderilor sovietici. Dar şi o mulţime de lucruri oribile pe care contracandidaţii din campania electorală le-au afirmat în legătură cu dumneavoastră. Asta-i un fel de binecuvântare blestemată.

– O, Doamne!… Ei bine, să continuăm.

Preşedinta se întoarse cu spatele la ferestrele franceze şi păru brusc preocupată să studieze mai îndeaproape un bust de marmură al lui Tom Paine, recuperat recent din subsolul Institutului Smithsonian, unde fusese depus de fostul locatar al Casei Albe.

– Hai să luăm în calcul şi ipoteza următoare: Cele câteva minute de imagini televizate de pe Vega au fost transmise la origine în 1936, la deschiderea Jocurilor Olimpice de la Berlin. Chiar dacă au fost difuzate numai în Germania, a fost totuşi prima emisiune televizată de pe Pământ care a fost transmisă la o putere de emisie cel puţin medie. Spre deosebire de transmisiile radio obişnuite din anii ’30, acele semnale TV au trecut de ionosferă şi s-au strecurat în spaţiul cosmic. Încercăm să aflăm ce s-a mai transmis în acea perioadă, însă ne va lua probabil mai mult timp. Poate acel salut al lui Hitler era doar un fragment al transmisiunii pe care am reuşit s-o receptăm noi din tot ce a emis Vega. Deci din punctul lor de vedere Hitler reprezintă primul semn de activitate inteligentă al Pământului. Nu vreau să fiu sarcastic. Ei nu aveau de unde să ştie ce înseamnă respectiva emisiune, deci au înregistrat-o şi ne-au transmis-o înapoi. E ca şi cum ne-ar fi spus „Salut, v-am auzit.” Mie mi se pare că a fost un gest destul de prietenesc.

– Vrei să spui că înainte de al doilea război mondial nu a existat nicio transmisiune TV.

– Niciuna care să conteze. În Anglia s-a făcut o transmisie locală cu ocazia încoronării regelui George al VI-lea şi au mai fost câteva mărunţişuri din astea. Televiziunea s-a dezvoltat pe scară largă abia la sfârşitul anilor ’40. Şi toate acele programe au părăsit planeta cu viteza luminii.

Der Heer gesticulă larg în timp ce continuă:

– Imaginaţi-vă că Pământul este aici… iar aici există o mică

unde circulară care se deplasează cu viteza luminii şi se depărtează de Pământ începând cu 1936. Ea se extinde şi se depărtează tot mai mult de planeta noastră. Mai devreme sau mai târziu ajunge la cea mai apropiată civilizaţie, care pare a fi surprinzător de aproape de noi, la doar 26 de ani-lumină, pe o planetă a stelei Vega. Fiinţele de acolo înregistrează transmisia respectivă şi ne-o trimit înapoi. Dar până când deschiderea Jocurilor Olimpice ajunge înapoi pe Pământ mai trec 26 de ani. Deci celor de pe Vega nu le-a trebuit de fapt decenii ca să priceapă cum stau lucrurile. Trebuie că au stat foarte atenţi, pregătiţi să recepţioneze şi să emită. Aşteptau doar primele semnale TV de la noi. Le-au recepţionat, le-au înregistrat şi după o vreme ni le-au expediat înapoi. Însă n-ar fi avut de unde să afle că noi eram pe cale să inventăm televiziunea decât dacă au fost deja aici, înţelegeţi? Vreo misiune de explorare care s-a aflat în zonă acum vreo sută de ani. De aceea dr. Arroway crede că această civilizaţie supraveghează toate sistemele planetare apropiate pentru a vedea dacă apar unii vecini care reuşesc să îşi perfecţioneze tehnologia.

– Ken, aici sunt multe lucruri la care trebuie să medităm. Este necesară o analiză serioasă. Eşti sigur că aceşti… vegani… eşti deci sigur că nu pot înţelege despre ce este vorba într-un program televizat?

– Doamnă preşedintă, nimeni nu poate pune la îndoială faptul că veganii sunt foarte inteligenţi. Semnalul din 1936 a fost unul foarte slab. Detectoarele lor trebuie să fi fost extraordinar de sensibile ca să îl poată capta. Dar nu văd nicio posibilitate ca ei să priceapă înţelesul lui. Probabil că sunt foarte diferiţi de noi. Cu siguranţă că au avut o altă istorie şi au cu totul alte obiceiuri. Nu există nici cea mai mică şansă ca ei să ştie cine a fost Adolf Hitler sau ce este o zvastică.

– Adolf Hitler! Ken, asta mă enervează *îngrozitor.* A fost nevoie să moară patruzeci de milioane de oameni pentru ca megalomanul ăla să poată fi învins, şi acum devine starul primei noastre emisiuni recepţionate de o altă civilizaţie? El ne reprezintă? Am impresia că asist la materializarea visului unui paranoic.

Preşedinta rămase o clipă tăcută, apoi continuă cu o voce mai calmă:

– Ştii, am fost întotdeauna de părere că Hitler nu-i în stare să facă salutul hitlerist aşa cum trebuie. Nu îl făcea niciodată direct,

drept în faţă, ci-l denatura tot timpul în câte un unghi strâmb. Şi mai făcea şi salutul ăla penibil, cu cotul îndoit. Oricine altcineva ar fi salutat cu atâta neîndemânare ar fi fost trimis pe frontul rusesc.

– Dar nu exista totuşi o diferenţă? Hitler doar răspundea la saluturile altora. Se spunea „Heil Hitler!”. Însă el era acel Hitler.

– Da, el era acela, îi răspunse preşedinta şi apoi, cu un gest, îi dădu de înţeles consilierului că voia să discute cu el între patru ochi.

Îl conduse spre uşă, apoi porniră împreună pe coridor. Brusc ea se opri şi-l privi pe der Heer.

– Şi dacă naziştii n-ar fi avut televiziune în 1936? Ce s-ar fi întâmplat atunci? îl întrebă.

– Ei, presupun că atunci am fi asistat la încoronarea lui George al VI-lea sau la una dintre transmisiile de la Târgul Internaţional din New York din 1939, în ipoteza că transmisiunile respective ar fi fost suficient de puternice ca să fie recepţionate de pe Vega. Sau vreun program oarecare din anii ’40–’50. Ştiţi: Howdy Doody, Milton Berle, anchetele cu armata şi McCarthy, toate acele semne încântătoare care arătau că aici există viaţă inteligentă.

– Uf, programele astea blestemate! Au ajuns ambasadorii noştri în Cosmos. Ele sunt Solia Pământului!

Tăcu un moment ca să savureze expresia tocmai născocită.

– Se presupune că un ambasador reprezintă partea cea mai bună pe care o ai, iar noi de patruzeci de ani trimitem în spaţiu aproape numai gunoaie din astea. Aş vrea să-i văd pe funcţionarii de la audiovizual şi să mă încaier puţin cu ei. Şi nebunul ăla, Hitler… el reprezintă prima informaţie pe care o au ei despre Pământ? Ce-or să creadă despre noi?

*

În momentul în care der Heer şi preşedinta Statelor Unite intrară în Biroul Oval, cei care se grupaseră şi discutau aprins tăcură, iar cei care se aşezaseră ici şi colo se grăbiră să se ridice. Cu un gest neglijent, preşedinta îşi arătă preferinţa pentru o discuţie degajată, neprotocolară, şi-i salută în trecere pe secretarul de stat şi pe unul dintre secretarii adjuncţi de la Departamentul Apărării. Dar privirea ei trecu încet şi scrutător peste fiecare figură din grup. Unii îi întoarseră privirea, aşteptând ceva. Alţii distinseră pe faţa ei o uşoară expresie de iritare şi îşi plecară ochii.

– Ken, unde-i astronomul ăla al tău, Arrowsmith, Arrowroot? A venit?

– Arroway, doamnă preşedintă. A sosit azi-noapte împreună cu dr. Valerian. Poate că n-au reuşit să străbată până aici. Şoselele sunt foarte aglomerate.

Un tânăr spilcuit şi amabil sări să explice:

– Doamna a spus că a primit unele informaţii noi pe telefax şi că ar vrea să le aducă la această întâlnire. Cred că ar trebui să începem în lipsa ei.

Michael Kitz se aplecă în faţă şi rosti pe un ton bănuitor:

– Transmit informaţii recente legate de problema *asta* printr-un telefon public, cu totul nesigur, dintr-o cameră de hotel din Washington?

Der Heer îi răspunse atât de încet, încât Kitz trebui să se aplece şi mai tare în faţă ca să poată auzi:

– Mike, mi se pare că telefaxul lor are cel puţin un sistem de criptografiere comercială. Însă aminteşte-ţi şi că nu s-au stabilit măsuri stricte de securitate în problema de care discutăm. Sunt sigur că, dacă se vor impune unele reguli de acest gen, dr. Arroway va fi întru totul înţelegătoare.

– Bine, atunci să începem, spuse preşedinta. Aceasta este o întâlnire neoficială reunită a Consiliului pentru Securitate Naţională şi a ceea ce am numit provizoriu Grupul Special pentru Situaţii de Urgenţă. Vreau să vă fie clar tuturor că nimic din ceea ce va fi rostit în salonul acesta – repet, *nimic* din ce se va spune – nu poate fi discutat decât cu persoanele care sunt prezente aici sau cu secretarul Departamentului Apărării şi cu vicepreşedintele statului, care sunt acum în străinătate. Dr. der Heer v-a informat rezumativ pe cei mai mulţi dintre voi despre incredibilul program TV transmis de pe steaua Vega. Părerea domnului der Heer şi a altor câtorva persoane – preşedinta aruncă o privire în jurul mesei – este că „doar o întâmplare a făcut ca prima emisiune de televiziune care a ajuns pe Vega să-l aibă ca personaj principal pe Adolf Hitler”. Totuşi este… jenant. I-am cerut şefului Biroului Central de Informaţii să facă o evaluare a posibilelor implicaţii pe care le-ar putea avea acest fapt asupra securităţii naţionale. Vreau să ştiu dacă există vreo ameninţare directă din partea oricui o fi trimis acest blestemat de program. Se pune şi întrebarea dacă am putea avea probleme în cazul în care va apărea un nou mesaj şi altă ţară ar reuşi să-l descifreze înaintea noastră. Dar mai întâi aş vrea ca Marvin să-mi spună dacă

povestea are ceva de-a face cu farfuriile zburătoare.

Directorul Biroului de Informaţii era un om cu o alură autoritară, trecut de vârsta medie, şi purta ochelari cu rame metalice. El făcu o prezentare sumară a problemei. Obiectele Zburătoare Neidentificate, spuse el, numite generic OZN-uri, au fost o preocupare nu foarte constantă a Forţelor Aeriene şi a CIA, cele mai multe cercetări desfăşurându-se în anii ’50–’60, şi asta mai mult din cauza unor zvonuri care sugerau că farfuriile zburătoare ar aparţine unei puteri ostile care le foloseşte pentru a naşte nesiguranţă printre cetăţeni şi pentru a supraîncărca toate canalele de comunicaţie. Câteva dintre incidentele mai veridice s-au dovedit a fi intruziuni în spaţiul aerian al SUA sau zboruri neautorizate peste bazele americane din străinătate, zboruri efectuate de avioane de înaltă performanţă care aparţineau Uniunii Sovietice sau Cubei. Asemenea survolări aeriene sunt de altfel metode clasice de testare a capacităţii de reacţie a posibililor adversari. Statele Unite au efectuat şi ele atacuri simulate sau survolări ale teritoriului Uniunii Sovietice. Concret, un MIG cubanez reuşise să pătrundă 200 de mile în susul bazinului Mississippi înainte de a fi detectat de noi, dar NORAD a considerat că relatarea evenimentului nu ne-ar face o imagine prea grozavă. Reacţia standard a Forţelor Aeriene era să nege că vreunul dintre avioanele *sale* ar fi fost implicat într-o întâlnire cu un OZN şi în acelaşi timp să nu pomenească nimic despre violarea spaţiului nostru aerian. Astfel s-a perpetuat şi chiar întărit această mistificare publică.

Auzind aceste afirmaţii, şeful personalului Forţelor Aeriene s-a simţit uşor stânjenit, dar n-a scos niciun sunet.

– Marea majoritate a OZN-urilor, a continuat directorul Biroului Central de Informaţii, au fost fenomene naturale interpretate eronat de către privitori. Aparate de zbor neconvenţionale sau experimentale, faruri de automobile reflectate pe cerul înnorat, baloane, păsări, insecte luminescente, chiar şi stele sau planete văzute în condiţii atmosferice neobişnuite, toate acestea au fost declarate OZN-uri. Un număr semnificativ de mare dintre informările asupra OZN-urilor s-a dovedit a fi rezultatul unor farse grosolane sau al unor obsesii maniacale. De la sfârşitul deceniului al cincilea, când a fost inventat termenul de „farfurie zburătoare”, au fost înregistrate peste un milion de declaraţii legate de întâlniri sau detectări de OZN-uri pe toată suprafaţa planetei, dar niciuna

dintre ele nu aducea dovezi credibile care să facă o legătură cu o posibilă viaţă extraterestră. Ideea a stârnit totuşi emoţii puternice, au existat tot felul de grupuleţe şi revistuţe pe subiect şi s-au găsit chiar unii oameni de ştiinţă care au perpetuat mitul legăturii dintre OZN-uri şi viaţa pe alte planete. O doctrină milenaristă de dată recentă include şi credinţa în extratereştrii mântuitori veniţi cu farfuriile zburătoare. Investigaţia oficială, efectuată de Forţele Aeriene şi numită în forma sa finală Proiectul Blue Book, a fost sistată încă din deceniul al şaptelea din lipsă de rezultate. Asta cu toate că un oarecare interes, mult mai redus, s-a menţinut atât din partea Forţelor Aeriene, cât şi din partea CIA. Comunitatea ştiinţifică era atât de convinsă că toată povestea nu însemna nimic, încât, atunci când Jimmy Carter a cerut ca NASA să facă un studiu avizat asupra obiectelor zburătoare neidentificate, aceştia au refuzat să răspundă cererii preşedintelui. Lucru neobişnuit, dar relevant.

– De fapt, interveni unul dintre cercetătorii din jurul mesei, mai puţin obişnuit cu regulile implicite în astfel de întâlniri, toată povestea cu OZN-urile ne-a făcut greutăţi când am pornit serios la proiectul SETI.

– În ordine, oftă preşedinta. Există vreo persoană de la această masă care consideră că ar putea exista o conexiune între OZN-uri şi semnalul venit de pe Vega?

Der Heer îşi studia unghiile. Toţi ceilalţi tăcură.

– Lucrurile nu s-au schimbat. Iarăşi o să se audă o mulţime de „v-am spus eu” de la toţi zănatecii ăia cu OZN-urile. Marvin, te-aş ruga să continui.

– Da, doamnă preşedintă. În 1936 un post TV foarte primitiv transmite imagini de la ceremonia de deschidere a Jocurilor Olimpice pentru o mână de abonaţi TV din oraşul Berlin. Este de fapt o încercare de a impresiona lumea. Arată progresul şi superioritatea tehnicii germane. Au mai existat şi înainte câteva transmisii televizate, dar toate au fost extrem de slabe. De fapt o făcusem şi noi, chiar înaintea germanilor. Secretarul comercial Herbert Hoover avusese o scurtă apariţie la televiziune pe… 27 aprilie 1927. În fine… Deci semnalele nemţilor părăsesc planeta, îndepărtându-se cu viteza luminii, şi sosesc pe Vega 26 de ani mai târziu. Cei de acolo, oricine ar fi ei, au studiat semnalul câţiva ani, apoi ni l-au trimis înapoi, însă puternic amplificat. Capacitatea lor de a capta un semnal atât de slab este impresionantă. Şi tot impresionantă este şi capacitatea de a ni-l

retransmite cu o putere de emisie atât de mare. Aici sunt cu siguranţă câteva probleme de resortul securităţii statului. Oricine lucrează în domeniul informaţiilor şi electronicii ar vrea să ştie, de exemplu, cum pot fi detectate semnale foarte slabe cum au fost ale noastre. Oamenii aceia sau orice ar fi cei care transmit de pe Vega sunt cu certitudine mult mai avansaţi decât noi. Poate doar cu câteva decenii, dar poate cu mai mult, cu mult mai mult de atât.

Toată lumea asculta cu atenţie mărită. Marvin continuă:

– Cu excepţia faptului că la anumite frecvenţe semnalul transmis de ei nu are efectul Doppler provocat de mişcarea planetei lor în jurul stelei Vega, nu avem alte informaţii despre expeditorii mesajului. Dar faptul că au eliminat acea mişcare pentru a ne simplifica toate calculele dovedeşte că sunt... să zicem „cooperanţi”. Până acum nu s-a primit nimic care să intereseze din punct de vedere strategic. De fapt din niciun punct de vedere. Tot ceea ce ne-au dat de înţeles este că sunt buni la astronomie, că le plac numerele prime şi că sunt în stare să ne înapoieze prima noastră transmisiune televizată. N-aş putea jura că suntem singura ţară care a aflat asta. Toate ţările care au un observator recepţionează acelaşi clip de trei minute cu Hitler la deschiderea Jocurilor. Îl recepţionează iar şi iar, dar probabil că nu şi-au dat încă seama cum trebuie să-l citească. Mai devreme sau mai târziu este foarte posibil ca ruşii sau nemţii sau oricine altcineva să ajungă şi la acea modulaţie de polarizare. Părerea mea personală, doamnă preşedintă, este că ar fi mai bine dacă ne-am face publică descoperirea înainte de a fi acuzaţi că ascundem ceva important. Nu ştiu dacă şi ceilalţi funcţionari guvernamentali vor fi de aceeaşi părere. Dar eu cred că, dacă situaţia rămâne la fel, dacă nu se vor petrece schimbări dramatice faţă de stadiul în care suntem acum, ar trebui să ne gândim la un comunicat oficial public sau chiar la transmiterea pe reţelele noastre a filmului de trei minute cu Hitler şi deschiderea Jocurilor. Din păcate nu am reuşit să găsim în arhivele germane nicio înregistrare sau măcar o menţiune legată de conţinutul integral al respectivei transmisiuni TV. Nu suntem absolut siguri că fiinţele acelea de pe Vega au lăsat imaginile neschimbate. Poate că au făcut unele modificări în conţinutul emisiunii înainte de a ne retransmite totul. Dar nu avem nicio posibilitate să aflăm asta, chiar dacă în realitate în momentul respectiv Hitler îşi scărpina mustaţa şi nu zâmbea, aşa cum am

văzut în film.

În acea clipă Ellie dădu buzna în salon, respirând precipitat şi urmată îndeaproape de Valerian. Ei încercară să se aşeze într-un loc mai ferit, aproape de perete, pentru a trece neobservaţi, dar fură văzuţi de der Heer, care îi atrase atenţia preşedintei asupra lor.

– Dr. Arrooo… way? ezită ea. Mă bucur că aţi reuşit să ajungeţi cu bine. În primul rând aş vrea să vă felicit pentru splendida dumneavoastră descoperire. Într-adevăr splendidă. Ăăă, Marvin…

– Eu am cam terminat ce aveam de spus, doamnă preşedintă.

– Perfect. Dr. Arroway, ni s-a dat a înţelege că aţi venit cu ceva noutăţi. N-ai vrea să ni le faci cunoscute şi nouă?

– Doamnă preşedintă, în primul rând trebuie să ştiţi că-mi pare rău de întârziere, dar cred că tocmai am dat marea lovitură spaţială. Noi… de fapt e… Nu, haideţi să vă explic aşa: în vremurile de demult, acum mii de ani, pe când pergamentul era o marfă rară, oamenii scriau pe o fâşie de pergament deja scrisă, adică peste scrisul mai vechi, pe care se străduiau să-l şteargă. Ceea ce rezulta este numit azi de noi „palimpsest”. Adică scris peste scris peste alt scris. Iar semnalul acesta de pe Vega este unul foarte puternic. După cum ştiţi, el conţine numere prime, iar cumva sub ele, în ceea ce este numit modulaţia de polarizare, se află acea chestie stranie cu Hitler. Dar de sub stratul de numere prime şi retransmisia emisiunii de la deschiderea Jocurilor Olimpice am reuşit să scoatem la iveală un alt mesaj, şi chiar unul incredibil de consistent. Asta am aflat recent şi suntem aproape siguri că este vorba de un mesaj. Tot ce putem spune deocamdată este că el a fost acolo şi până acum. Noi abia acum l-am detectat. Mă simt ruşinată că n-am fost în stare să-l descopăr mai devreme. E adevărat că semnalul său este mai slab decât cel al semnalului de avertizare, cel cu numerele prime.

– Şi ce se spune în el? întrebă preşedinta. Despre ce este vorba?

– N-avem nici cea mai vagă idee despre asta, doamnă preşedintă. Câţiva dintre cercetătorii proiectului Argus au dat peste el azi-dimineaţă, ora Washingtonului. Ne-am chinuit cu el toată noaptea.

– La un telefon neprotejat? se alarmă iar Kitz.

– Dar folosind un cifru comercial standard, îi răspunse Ellie,

privindu-l şi înfierbântându-se puţin.

Apoi îşi deschise cutia telefaxului şi scoase îndemânatică o folie transparentă, imprimată. Cu un proiector fixat deasupra, fixă imaginea mărită pe un ecran.

– Iată, asta e tot ce ştim până acum. Am obţinut o masă de informaţii ce concentrează în ea cam o mie de biţi. Există un moment de pauză, iar apoi acelaşi bloc de informaţii se repetă bit cu bit, fără nicio modificare. După asta urmează o nouă pauză şi se trece la noul bloc de informaţii. *Şi acesta* este repetat. Probabil că repetarea fiecărui grup de informaţii are menirea să reducă la minimum orice eroare de transmisie. Asta înseamnă că ei s-au gândit serios şi că este foarte important ca noi să recepţionăm cu maximă exactitate orice ne transmit. Eu m-am gândit că fiecare bloc de informaţii ar putea fi numit „pagină”, pentru a simplifica explicaţia. Ei bine, Argus găseşte în fiecare zi câteva zeci de astfel de pagini. Doar că nu ştim ce înseamnă. Nu mai este un cod simplu de imagine, ca acela cu Jocurile Olimpice. Este ceva mult mai profund şi mult mai plin de informaţii. Pentru prima dată dăm peste ceva ce pare a fi informaţie produsă *de ei.* Singura indicaţie pe care am avea-o până acum ar fi că paginile acelea par a fi numerotate. La începutul fiecăreia există un număr în aritmetică binară. Îl vedeţi, aici pe pagină? Şi de fiecare dată când apare o pereche nouă de pagini identice ele sunt numerotate cu acelaşi număr, următorul după cel al paginilor duble anterioare. Acum am ajuns tocmai la pagina... 10.413. Ni s-a trimis un tom masiv. Calculând retroactiv, s-ar părea că mesajul a început cam cu trei luni în urmă. Am avut noroc că am reuşit să-l prindem atât de repede.

Kitz se întinse peste masă până la der Heer:

– Am avut dreptate, nu-i aşa? Ăsta nu e genul de mesaj pe care ai dori să-l oferi ruşilor sau chinezilor, nu?

– Credeţi că va fi uşor de descifrat? întrebă preşedinta, acoperind murmurul lui Kitz.

– Noi vom face toate eforturile, aşa cum e şi normal. Bineînţeles că ar fi bine şi util dacă Agenţia pentru Securitate Naţională ar lucra şi ea la descifrare. Părerea mea este însă că fără nicio explicaţie sosită de pe Vega, fără un punct de pornire, n-o să reuşim mare lucru. Mesajul ăsta nu este scris în niciun caz în engleză, germană sau în orice altă limbă de pe Pământ. Noi sperăm în primul rând că Mesajul va ajunge la final, poate pe la pagina 20.000 sau 30.000, şi după aceea se va derula din nou de

la capăt, astfel încât să putem prinde şi partea de început. Ne-am mai gândit că am putea avea norocul să dăm peste o cheie de decodare înainte ca Mesajul să se repete. Mă gândesc la nişte indicaţii de lectură care să ne permită să citim Mesajul.

– Dacă-mi permiteţi, doamnă preşedintă…

– Doamnă preşedintă, zise cineva, dânsul este dr. Peter Valerian de la Institutul Tehnic din California, unul dintre iniţiatorii acestui gen de cercetare.

– Aveţi cuvântul, domnule Valerian.

– Mesajul acesta al veganilor este special pentru noi. Ei ştiu că suntem aici. Când au interceptat acea transmisie din 1936 şi-au făcut o imagine asupra nivelului nostru tehnologic şi asupra inteligenţei pământenilor. Eu cred că nu s-ar fi deranjat atât dacă nu ar fi vrut ca noi să înţelegem Mesajul lor. Pe undeva pe acolo trebuie să existe şi cheia care să ne facă să înţelegem totul. Până la urmă este o problemă de acumulare de informaţii şi de analiză cât mai minuţioasă.

– Ei bine, şi la ce credeţi că se referă Mesajul?

– Nu văd cum aş putea spune ceva despre asta, doamnă preşedintă. Nu pot decât să repet cele spuse de dr. Arroway: este un mesaj complex şi destul de încâlcit. Civilizaţia emiţătoare este dornică să ne informeze şi ţine ca noi să-l recepţionăm. Ar putea să fie un volumaş din *Enciclopedia Galactică.* Steaua Vega este cam de trei ori mai mare decât soarele nostru şi aproximativ de cincizeci de ori mai luminoasă. Din cauză că îşi consumă combustibilul nuclear aşa de repede, are o durată de viaţă mult mai scurtă decât Soarele…

– Da. Poate că acolo, pe Vega, se întâmplă ceva grav, se repezi directorul Biroului Central de Informaţii, întrerupându-l pe Valerian. Poate că planeta lor va fi distrusă. Şi s-ar putea să-şi dorească acum ca cineva să afle despre civilizaţia lor cât mai multe lucruri înainte ca ea să fie ştearsă de pe suprafaţa planetei.

– Sau poate îşi caută un alt loc în care să se mute, presupuse Kitz. Iar Pământul s-ar putea să le convină perfect. Şi atunci decizia lor de a ne trimite o imagine a lui Adolf Hitler nu a fost chiar accidentală.

– Staţi puţin, se amestecă Ellie, sunt multe explicaţii posibile, dar *nu toate* explicaţiile sunt posibile. Civilizaţia emiţătoare nu are de unde să ştie că noi am recepţionat Mesajul şi cu atât mai puţin dacă reuşim sau nu să-l descifrăm. Dacă vom descoperi că

Mesajul este agresiv, nu suntem obligaţi să le răspundem. Şi chiar dacă le-am răspunde, asta ar face să mai treacă 26 de ani până ca ei să primească replica şi alţi 26 de ani până să ne poată răspunde din nou. Lumina circulă cu o viteză uriaşă, dar nu infinită. Suntem destul de bine izolaţi de Vega. Iar dacă în Mesaj o să găsim ceva care ne-ar putea îngrijora, avem totuşi decenii la dispoziţie ca să decidem ce trebuie să facem. Să nu intrăm încă în panică.

În timp ce enunţa aceste ultime cuvinte, ea zâmbi cu drăgălăşenie spre Kitz. Preşedinta răspunse:

– Apreciez remarcile dumneavoastră, dr. Arroway, dar lucrurile se petrec prea repede. Şi sunt prea mulţi „poate”. N-am făcut încă nicio declaraţie publică legată de Mesaj. Nici măcar despre numerele prime, ca să nu mai pomenesc de rahatul ăla cu Hitler. Acum trebuie să ne gândim ce este această „carte” pe care spuneţi că ne-o expediază. Iar din cauză că voi, oamenii de ştiinţă, nici nu vă gândiţi să vorbiţi unul cu celălalt, zvonurile umplu lumea. Phylis, unde-i dosarul ăla? Iată, uitaţi-vă puţin la titlurile de aici!

Toţi cei prezenţi formară un cerc, apropiindu-se la mai puţin de un metru, şi citiră titlurile care purtau toate acelaşi mesaj, cu variaţii insignifiante ce ţineau de măiestria jurnaliştilor: „Cercetător al spaţiului declară că există un show radio al omuleţilor verzi”, „Telegramă astronomică sugerează existenţa extratereştrilor”, „Voci din cer?” sau „Vin extratereştrii! Vin extratereştrii!”. Preşedinta aruncă tăieturile din ziare pe biroul său.

– Cel puţin nu s-a aflat încă de povestea cu Hitler. Să vedeţi atunci titluri! „Hitler e bine-mersi în spaţiu, spun Statele Unite.” Şi mai rău. Mult mai rău. Cred că ar fi bine să scurtăm această întâlnire şi să ne întrunim din nou mai târziu.

Der Heer se repezi, întrerupând-o pe preşedintă:

– Dacă-mi permiteţi, zise el ezitând îndelung… V-aş ruga să mă iertaţi că o spun, dar cred că există unele implicaţii internaţionale despre care consider că ar fi mai bine să discutăm chiar acum.

Preşedinta pufni uşor nervoasă, dar dădu din cap. Der Heer continuă:

– Dr. Arroway, contraziceţi-mă dacă greşesc. Vega răsare în fiecare dimineaţă deasupra deşertului New Mexico şi în acele momente dumneavoastră obţineţi n-are importanţă câte pagini

din acea transmisiune complicată sau orice o fi ea. Recepţionaţi paginile care se întâmplă să ajungă la planeta noastră în acea perioadă. Apoi, după vreo opt ore, steaua Vega apune. Până aici e bine? În ordine. În ziua următoare steaua răsare din nou la est, dar în perioada în care nu aţi avut posibilitatea să staţi cu telescoapele asupra ei, adică după ce steaua a apus, aţi pierdut deja câteva pagini. Am dreptate? Deci s-ar putea zice că primiţi paginile de la 30 la 50, apoi de la 80 la 100 şi aşa mai departe. Oricât de atenţi am urmări Vega, va exista o imensă cantitate de informaţii pe care noi le vom pierde. Vor exista goluri chiar dacă mesajul se repetă.

– Ai întru totul dreptate, îl aprobă Ellie, ridicându-se şi apropiindu-se de un imens glob reprezentând planeta Pământ.

Era clar pentru oricine că poziţia oblică a planetei nu era acceptată de Casa Albă, căci axa care traversa globul fusese făcută sfidător pe verticală. De curiozitate, Ellie îi dădu un impuls.

– Pământul se roteşte, spuse. Avem nevoie de radiotelescoape distribuite la distanţe egale pe mai multe longitudini. Asta dacă doriţi să nu avem goluri în mesaj. Fiecare ţară care recepţionează mesajul numai pe teritoriul său apucă o halcă din mesaj şi pierde o alta, care ar putea fi partea cea mai interesantă. De fapt este o problemă asemănătoare cu cea întâmpinată de navele spaţiale interplanetare ale Statelor Unite. Ele îşi transmit descoperirile pe Pământ atunci când trec de vreo planetă, dar în acea perioadă de timp s-ar putea ca Statele Unite să fie orientate într-o altă direcţie. De aceea NASA a pus la punct un sistem incluzând trei staţii radio care detectează semnalele rachetelor. Iar cele trei staţii sunt distribuite proporţional în jurul globului, la longitudini diferite. S-au comportat excelent de-a lungul a zeci de ani.

Vocea ei tremură puţin şi Ellie se uită cu timiditate, dar direct, la P.L. Garrison, directorul executiv al NASA, un bărbat prietenos, slab şi palid, care clipi jenat.

– Uh… mulţumesc, doamnă. Da. Sistemul este numit Deep Space Network şi suntem extrem de mândri de el. Avem staţii în deşertul Mojave, în Spania şi în Australia. Bineînţeles că fondurile alocate sunt insuficiente, dar sunt convins că, doar cu puţin ajutor, o să putem face faţă.

– Spania şi Australia? întrebă preşedinta.

– Numai pentru probleme strict ştiinţifice, spuse secretarul de

stat. Sunt sigur că nu e niciun fel de problemă. Totuşi, dacă acest program de cercetare ar avea implicaţii politice, problema ar deveni puţin cam delicată.

În ultimul timp relaţiile americanilor cu aceste două ţări se cam răciseră. Preşedinta replică, puţin nervoasă:

– Bineînţeles că povestea asta are şi implicaţii politice!

– Dar nu e neapărată nevoie să rămânem dependenţi de solul planetei! sugeră un general de aviaţie. Am putea scăpa de problema rotaţiei Pământului. Nu ne trebuie decât un radiotelescop mai mare plasat pe orbita planetei.

Preşedinta aruncă din nou o privire în jur şi decise:

– E în ordine. Avem vreun radiotelescop spaţial? Nu? Şi cât timp ne-ar lua să plasăm unul acolo sus? Cine se pricepe la asta? Dr. Garrison?

– Ăăă... nu chiar, doamnă preşedintă. La NASA noi am înaintat o propunere pentru observatorul Maxwell, şi asta în fiecare dintre ultimii trei ani financiari, dar de fiecare dată proiectul a fost eliminat din buget. Am efectuat şi un studiu de fezabilitate, am realizat şi proiectul, cum era şi normal, dar ne-ar trebui ani, cel puţin trei ani ca să-l putem urca pe orbită. Şi consider de datoria mea să le reamintesc celor prezenţi că până în toamna trecută ruşii aveau un telescop cu unde milimetrice şi submilimetrice care funcţiona pe orbită. Nu ştim de ce s-a defectat, dar ar fi mult mai simplu ca ei să trimită nişte astronauţi să-l repare decât să ne apucăm să construim unul şi să-l plasăm pe orbită, mai ales că noi pornim de la zero.

– Aşa stau lucrurile? întrebă preşedinta. NASA are un telescop în spaţiu, însă nu un radiotelescop şi nici suficient de mare. Deci n-avem acolo sus nimic care ar putea fi folosit pentru mesaj? Nici serviciile secrete nu au ceva? Agenţia pentru Securitate Naţională? Nimeni?

Der Heer încercă să lămurească lucrurile:

– Deci, mergând pe aceeaşi idee, ştiţi că avem de-a face cu un semnal foarte puternic care este recepţionat pe o mulţime de frecvenţe. După ce Vega apune deasupra Statelor Unite, mai sunt totuşi cel puţin şase ţări dotate cu radiotelescoape care detectează şi înregistrează semnalul. Nu sunt atât de sofisticate ca proiectul Argus şi s-ar putea să nu-şi fi dat încă seama de semnificaţia modulaţiei de polarizare. Dar dacă aşteptăm până punem la punct un radiotelescop spaţial şi îl lansăm în spaţiu, este posibil ca până atunci mesajul să fie deja terminat, şi atunci

l-am pierdut. În cazul acesta nu ar fi logic să colaborăm cu alte câteva naţiuni? Dr. Arroway…

– Părerea mea, spuse Ellie, este că nicio ţară nu va reuşi să facă singură toată treaba. Este nevoie de mai multe naţiuni împrăştiate pe longitudine, de pe întreg globul pământesc. Va implica fiecare dispozitiv important din radioastronomie care a fost pus în funcţiune până acum, de la radiotelescoapele mari din Australia, China, India şi Uniunea Sovietică până la cele din Orientul Mijlociu şi din Europa de Vest. Mi se pare o greşeală să riscăm şi să ne trezim cu goluri în spaţiul de acoperire, fiindcă s-ar putea ca unele părţi importante din mesaj să fie transmise exact asupra acelor locuri neacoperite. De aceea va trebui chiar să vedem ce facem cu zona Pacificului de Est şi cu partea centrală a Atlanticului.

– În acest caz, spuse directorul Biroului de Informaţii, am putea să ne înţelegem cu sovieticii. Ei au câteva nave care urmăresc sateliţii ce emit din banda S până în banda X, cum sunt de exemplu „Akademik Keldiş” sau „Mareşalul Nedelin”. Dacă i-am contacta, le-am putea cere să staţioneze cu navele fie în Atlantic, fie în Pacific şi să umple acele goluri. Sunt nişte nave foarte bune, încheie el înciudat.

Ellie deja deschisese gura, dar preşedinta i-o luase înainte:

– Bine, Ken. Poate că ai dreptate. Dar mai spun încă o dată că situaţia se modifică al dracului de repede. Acum eu mai am unele lucruri de rezolvat. Trebuie să particip la diferite chestii. Aş fi foarte mulţumită dacă directorul Biroului de Informaţii şi conducerea Agenţiei de Securitate ar analiza aceste probleme până mâine dimineaţă. Aş vrea să ştiu dacă avem vreo alternativă la colaborarea cu alte ţări şi mai ales cu ţări care nu ne sunt aliate. De asemenea aş dori ca secretarul de stat împreună cu cercetătorii să alcătuiască o listă cât mai completă cu naţiunile şi oamenii pe care să-i contactăm în eventualitatea colaborării. M-ar interesa şi o evaluare aproximativă a consecinţelor acestei colaborări. Să ştim şi noi dacă s-ar supăra vreo ţară căreia nu i-am cere colaborarea, dacă am putea fi şantajaţi de cineva care ne promite datele şi apoi nu-şi respectă promisiunea, dacă n-ar fi mai bine să încercăm să contactăm mai multe ţări pentru aceeaşi longitudine. Gândiţi-vă serios la toate implicaţiile posibile. Şi, adăugă ea, privindu-i în ochi pe toţi cei adunaţi în jurul mesei lungi şi lucioase, nu vorbiţi cu nimeni. Nici dumneata, dr. Arroway. Avem şi-aşa destule probleme.

Capitolul 7

Etanolul din W-3

„Nu se cuvine să acordăm niciun pic de încredere părerii după care… demonii acţionează ca mesageri şi intermediari între divinitate şi oameni sau că aceştia le transmit zeilor toate rugăminţile noastre şi prin ei ne vine după aceea sprijinul ceresc. Din contră, suntem obligaţi să considerăm că ei sunt spirite mult mai dornice de a face rău, fiind cu totul străine de cinste, exagerat de mândre, pline de invidie, pricepute în înşelăciuni…”
(Augustin – *Cetatea lui Dumnezeu,* VIII, 22)

„Că noile erezii se vor ivi pe faţa pământului o ştim din profeţia lui Hristos, dar nu cunoaştem nicio prezicere care să spună că trebuie să le nimicim pe cele vechi.”
(Thomas Browne – *Religio Medici,* I, 8, 1642)

Ellie plănuise să ajungă la avionul lui Vaygay în Albuquerque şi apoi să-l aducă pe acesta cu maşina ei, faimosul Thunderbird, până la corpul de clădiri al proiectului Argus. Restul delegaţiei sovietice ar fi putut veni cu maşinile observatorului. I-ar fi plăcut să gonească pe drumul de la aeroport în aerul răcoros al zorilor, salutată poate de o altă gardă de onoare formată dintr-o gloată de iepuri. Şi mai sperase că pe drum ar fi avut ocazia unei discuţii lungi şi fructuoase cu Vaygay, o discuţie între patru ochi. Numai că personalul de pază proaspăt instalat de către Administraţia Serviciilor Publice se opusese ideii. Din cauza interesului presei şi mai ales după declaraţia sobră a preşedintelui la conferinţa de presă ţinută acum două săptămâni, izolata aşezare din deşert fusese invadată de mulţimi imense de curioşi, iar Ellie a fost informată că exista riscul unor acte de violenţă. Aşa că din acel moment nu mai avea voie să circule decât în automobile ale guvernului şi chiar şi atunci doar cu o escortă discretă, dar înarmată. Micul lor convoi îşi croia drum spre Albuquerque într-un ritm atât de lent şi cu atâta seriozitate, încât Ellie îşi imagină cum piciorul ei drept slăbeşte apăsarea închipuită de pe un accelerator inexistent, relaxându-se pe preşul de cauciuc din faţa ei.

I-ar fi plăcut să-şi mai petreacă puţin timp cu Vaygay. Ultima

dată îl întâlnise la Moscova în urmă cu trei ani, în timpul uneia dintre acele perioade în care lui îi fusese interzis să călătorească în Occident. Dreptul de a călători în străinătate îi era când anulat, când oferit, şi asta de-a lungul deceniilor, în funcţie de modificările în situaţia politică sau de comportamentul imprevizibil al lui Vaygay. După câte o declaraţie cu substrat politic de la care nu putea să se abţină i se interziceau plecările în străinătate, iar apoi, când autorităţile nu puteau găsi pe nimeni altcineva care să aibă competenţa necesară pentru a completa vreo delegaţie de oameni de ştiinţă, i se permitea din nou să plece peste hotare. Primea din toate colţurile lumii invitaţii pentru conferinţe, seminarii, colocvii, cursuri, grupuri de cercetare mixte şi comisii internaţionale. Fiind laureat al premiului Nobel pentru fizică şi membru plin al Academiei Sovietice de Ştiinţe, îşi putea permite să fie puţin mai independent decât mulţi dintre colegii lui. De altfel dădea mereu senzaţia că se joacă inconştient cu răbdarea şi cu limitele impuse de cerinţele nescrise ale guvernului sovietic.

Numele său adevărat era Vasili Gregorovici Lunacearski, însă era cunoscut de întreaga comunitate a oamenilor de ştiinţă din domeniul fizicii după iniţiala primului nume şi cea a patronimului: Vaygay. Relaţiile sale ambigue şi fluctuante cu regimul sovietic puseseră multe probleme colegilor săi din Occident. Şi lui Ellie. Vaygay era o rudă îndepărtată a lui Anatoli Vasilievici Lunacearski, un vechi tovarăş bolşevic al lui Gorki, Lenin şi Troţki. Tatăl lui fusese odinioară Comisar al Poporului în domeniul educaţiei şi apoi ambasador în Spania până în 1933, când murise. Mama lui Vaygay fusese evreică. Se spunea că muncise în cercetare la producerea armelor nucleare sovietice, deşi pe atunci era cu siguranţă mult prea tânără ca să fi avut vreun rol prea important în producerea primei explozii termonucleare a sovieticilor.

Institutul lui Vaygay avea atât aparatură modernă, cât şi specialişti de prestigiu în domeniu, iar productivitatea ştiinţifică a savantului era enormă, deşi dădea impresia că uneori era sâcâit de Comitetul pentru Siguranţa Statului. În ciuda şirului inconstant de interdicţii şi concesii legat de călătoria în străinătate, savantul sovietic participase cu regularitate la cele mai importante întâlniri şi congrese ştiinţifice internaţionale, inclusiv la simpozioanele „Rochester”, al căror subiect era fizica particulelor cu energie mare, la întâlnirile „Texas” legate de astrofizica

relativistă sau la adunările neoficiale, dar destul de influente, intitulate „Pugwash”, care reuşeau să reducă tensiunea existentă la nivel mondial.

Ellie aflase că în deceniul al şaselea Vaygay fusese la Berkeley şi vizitase Universitatea din California, unde rămăsese fascinat de proliferarea sloganurilor ireverenţioase, scatologice şi scandalizante din punct de vedere politic, sloganuri imprimate pe nasturi supradimensionaţi. Îşi aducea aminte cu nostalgie că atunci reuşeai dintr-o singură privire să afli cele mai acute preocupări sociale ale unui individ. Şi în Uniunea Sovietică nasturii erau foarte populari şi comercializaţi cu înfocare, numai că inscripţiile de pe ei ridicau de obicei în slăvi echipa de fotbal Dinamo sau una dintre expediţiile spaţiale reuşite din seria „Luna”, adică prima navă spaţială care coborâse pe Lună. Nasturii de la Berkeley erau cu totul altfel. Vaygay cumpărase zeci de astfel de nasturi, însă îi făcea o plăcere deosebită în special când purta unul anume. Acesta era de mărimea palmei sale şi pe el scria „Rugă pentru sex”. Îl purta până şi la întâlnirile oamenilor de ştiinţă. Când era întrebat despre mesajul sugerat, el răspundea: „La voi în ţară este ofensator într-un singur sens. Dar în ţara mea el reprezintă o dublă ofensă.” Dacă ar fi fost rugat să dea amănunte, el ar fi răspuns numai că faimoasa lui rudă bolşevică scrisese o carte despre locul religiei într-o societate socialistă. De atunci engleza pe care o vorbea se îmbunătăţise considerabil, mult mai mult decât reuşise Ellie cu rusa, însă înclinaţia savantului de a purta la rever nasturi mari şi cu mesaje ofensatoare scăzuse, din păcate, considerabil.

O dată, în timp ce discutau aprins despre calităţile relative ale celor două sisteme politice, Ellie se lăudase că avusese dreptul să demonstreze în faţa Casei Albe şi să protesteze împotriva implicării americanilor în războiul din Vietnam. Vaygay îi replicase că în aceeaşi perioadă avea şi el dreptul să demonstreze în faţa Kremlinului şi să protesteze împotriva implicării americane în războiul din Vietnam.

El nu simţise niciodată nevoia să fotografieze containerele umplute până la refuz cu gunoaie puturoase sau pescăruşii care ţipau ascuţit şi se buluceau în faţa Statuii Libertăţii, aşa cum făcuse un alt savant sovietic, pentru a se distra, atunci când vizitase Statele Unite şi Ellie îl condusese pe un feribot în Staten Island în pauza unei întâlniri desfăşurate la New York. Nu fotografiase nici cocioabele strâmbe şi colibele din tablă ruginită

ale săracilor din Puerto Rico, aşa cum se apucase să facă un alt coleg al său, stând pe plaja din faţa unui hotel luxos şi luând instantanee cu pasiune. Asta se întâmplase în timpul unei excursii cu autobuzul de la observatorul din Arecibo până în oraş. Ellie se întrebase cui urma să-i fie oferite acele fotografii. Îşi imaginase atunci o imensă bibliotecă a KGB-ului dedicată în întregime nefericirii, nedreptăţilor şi contradicţiilor de care era plină societatea capitalistă. Oare în momentele în care îi cuprindea nefericirea din cauza insucceselor societăţii sovietice, aceşti agenţi îşi găseau liniştea şi consolarea răsfoind fotografiile neclare reprezentându-i pe semenii lor păcătoşi din America?

În Uniunea Sovietică existau mulţi oameni de ştiinţă geniali cărora, din pricina unor vini necunoscute, nu le fusese permisă timp de decenii ieşirea din Europa de Est. Un exemplu bun era Konstantinov, care nu fusese în Occident până pe la mijlocul anilor ’60. O dată, la o conferinţă internaţională desfăşurată la Varşovia, în timp ce stăteau la o masă încărcată cu zeci de sticloanţe de rachiu azerbaidjan mai mult goale decât pline, Konstantinov fusese întrebat de ce suferise acea interdicţie. El răspunsese sincer: „Fiindcă ticăloşii ştiau că, dacă mă vor lăsa dincolo, n-o să mai vin niciodată înapoi.” Totuşi în timpul dezgheţului politic în relaţiile dintre cele două ţări, adică prin anii ’60-’70, atunci când şi legăturile dintre oamenii de ştiinţă se îmbunătăţiseră, îl lăsaseră şi pe Konstantinov să plece fără a-i face mari probleme. Iar el revenise în ţară de fiecare dată. Acum interdicţia de ieşire din ţară reintrase în vigoare, iar savantul mai trimitea doar cărţi poştale pentru colegii săi din Occident, cărţi poştale în care era reprezentat chiar el, călare pe o sferă sub care se putea citi ecuaţia Schwarzschild pentru raza unei găuri negre. În imagine Konstantinov cel de pe sferă stătea cu picioarele încrucişate, cu capul plecat şi cu o figură foarte nenorocită. Celor care treceau prin Moscova şi-l vizitau le spunea, folosind metaforele din fizică, că se afla în groapa de potenţial. Iarăşi i se interzisese ieşirea în străinătate.

Răspunzând la întrebările curioşilor, Vaygay spunea tot timpul că poziţia oficială a Uniunii Sovietice era de a considera revoluţia maghiară din 1956 drept o revoltă organizată de criptofascişti, iar Primăvara de la Praga din 1968 drept o mişcare stârnită de un grup antisocialist şi nereprezentativ din conducerea ţării. Dar adăuga întotdeauna că, dacă ceea ce i se spusese nu era adevărat, dacă aceste două revolte fuseseră cu adevărat revolte

ale poporului, atunci ţara sa făcuse o greşeală atunci când le înăbuşise. În cazul războiului din Afganistan nici măcar nu se mai deranja să citeze justificările oficiale ale sovieticilor. O dată, pe când se afla în biroul Institutului, insistase să-i arate lui Ellie propriul său radio pe unde scurte pe care se aflau scrise clar, cu litere chirilice, frecvenţele posturilor de radio din Londra, Paris şi Washington. El i-a spus că era liber să asculte propaganda tuturor naţiunilor.

Într-o perioadă mulţi dintre colegii lui Vaygay fuseseră cuceriţi de retorica naţionalistă îndreptată împotriva pericolului galben. Unul dintre ei chiar i-a spus lui Ellie, punându-i imaginaţia la încercare: „Imaginează-ţi întreaga frontieră dintre China şi Uniunea Sovietică ocupată de soldaţi chinezi stând umăr la umăr, o mulţime compactă de invadatori înarmaţi.” Ellie îşi amintea că stăteau în biroul directorului institutului, strânşi în jurul unui samovar.

– Cu creşterea demografică actuală a chinezilor, cât va mai dura până când se vor năpusti cu toţii peste graniţă? întrebase cercetătorul.

Răspunsul îi fusese dat pe un ton ce combina presimţiri sumbre cu un deliciu matematic:

– O veşnicie.

William Randolph Hearst s-ar fi simţit ca acasă. Dar nu şi Lunacearski. El a adus argumentul conform căruia staţionarea atâtor soldaţi chinezi pe graniţa cu Uniunea Sovietică va reduce automat rata naşterilor, şi de aceea calculele făcute de ceilalţi erau eronate. Lunacearski vorbise despre asta ca şi cum subiectul criticii sale ar fi fost folosirea greşită a modelelor matematice, însă puţini fuseseră cei care nu pricepuseră ce voia să spună. Din câte ştia Ellie, Lunacearski nu se lăsase niciodată înghiţit de paranoia endemică şi de rasism, nici măcar în momentele de maximă tensiune între chinezi şi sovietici.

Ellie era îndrăgostită de samovar şi putea înţelege cu uşurinţă afecţiunea ruşilor pentru acest obiect. I se părea că şi Lunahodul sovietic, vehiculul lunar fără echipaj uman care reuşise în misiunea sa pe Lună, semăna cu o cadă de baie pe roţi sârmoase, dar avea pe undeva la origini şi ceva din tehnologia samovarului. Vaygay o luase o dată, într-o minunată dimineaţă de iunie, şi o dusese să vadă un model al Lunahodului într-un parc de distracţii imens situat în afara Moscovei. Acolo, alături de o clădire în care erau prezentate bunătăţurile şi frumuseţile din

Republica Autonomă Tadjikă, se afla o sală imensă plină până în tavan cu modele în mărime naturală ale vehiculelor spaţiale civile produse de Uniunea Sovietică. Ellie le văzu unul după altul: „Sputnik 1”, prima navă spaţială orbitală, „Sputnik 2”, prima navă care avusese la bord o fiinţă vie, pe căţeluşa Laika, care a murit în spaţiu, apoi „Luna 2”, prima rachetă care a ajuns la un alt obiect ceresc, „Luna 3”, prima navă care a fotografiat faţa întunecată a Lunii, „Venera 7”, prima navă spaţială care a coborât cu bine pe o altă planetă, şi mai ales „Vostok 1”, prima navă spaţială cu echipaj uman, cea care l-a dus pe eroul Uniunii Sovietice, cosmonautul Iuri A. Gagarin, pe o orbită unică în jurul Pământului. În afara navei copiii foloseau aripioarele de la rampa de lansare ale „Vostok”-ului drept tobogane, iar părul lor blond cârlionţat şi cravatele roşii le fluturau în avântul coborârii, în mijlocul unei gălăgii şi a unui amuzament dezlănţuit, până ce ajungeau pe pământ, „zemlia”, cum i se spunea în rusă. Cea mai mare insulă a sovieticilor din Marea Arctică fusese numită Novaia Zemlia, adică Noul Pământ. Acolo fusese detonată, în 1961, o bombă termonucleară sovietică de 58 de megatone, cea mai puternică explozie imaginată şi realizată de specia umană până în prezent. Dar în acea zi de primăvară, când vânzătorii de îngheţată îşi lăudau marfa, îngheţata de care moscoviţii erau atât de mândri, când familii vesele se plimbau liniştite şi un bătrân ştirb zâmbea la Ellie şi la Lunacearski ca şi cum cei doi ar fi fost îndrăgostiţi, bătrânul Pământ părea un loc destul de plăcut.

În rarele vizite pe care Ellie le făcea la Leningrad sau Moscova, Vaygay era cel care se ocupa cel mai des de savanţii occidentali, făcându-le programul pentru serile libere. Un grup de şase sau opt persoane mergea la baletul de la Teatrul Bolşoi sau Kirov. Lunacearski reuşea întotdeauna să facă rost de bilete, într-un fel sau altul. Ellie le mulţumea gazdelor sale, iar acestea îi mulţumeau la rândul lor, explicându-i că doar aflându-se în compania unor oaspeţi din străinătate reuşeau şi ei să ajungă la aceste spectacole. Doar Vaygay zâmbea mereu. Nu-şi aducea niciodată nevasta cu el, iar Ellie nu o întâlnise nici măcar din întâmplare. Vaygay îi spusese că soţia lui era un medic foarte devotat pacienţilor. Ellie îl întrebase odată care era lucrul pe care îl regreta cel mai mult, deoarece ştia că părinţii lui renunţaseră să emigreze în America, deşi se gândiseră s-o facă. Savantul îi răspunsese pe un ton foarte grav:

– Nu regret decât un singur lucru. Fiica mea s-a măritat cu un bulgar.

O dată Vaygay le rezervase o masă pentru cină la un restaurant caucazian din Moscova. Pentru acea seară fusese angajat şi un fel de maestru de ceremonii profesionist, responsabil cu toasturile şi întreţinerea atmosferei, un „tamada” – cum li se spunea acolo – numit Kaladze. Insul era un maestru al acestei forme de artă, însă Ellie ştia prea puţină rusă şi era nevoită să ceară să-i fie traduse cele mai multe dintre toasturile rostite de Kaladze. Insul se întorsese spre ea şi făcuse o remarcă semnificativă pentru întreaga seară:

– Celor care beau fără să toasteze noi le spunem alcoolici.

Seara s-a încheiat devreme cu un toast relativ mediocru comparativ cu cele anterioare: „Pentru pace pe toate planetele”. Vaygay îi explicase că în limba rusă „mir” însemna în acelaşi timp „lume”, „pace” şi un anumit tip de comunitate autonomă de gospodării ţărăneşti ale cărei origini se pierd în negura timpului. Au mai discutat apoi o vreme dacă lumea nu fusese mai paşnică atunci când cele mai mari sisteme de organizare politică nu depăşeau mărimea unui sat. Lunacearski spusese, ridicând paharul:

– Fiecare sat e o planetă.

Iar ea răspunsese:

– Şi fiecare planetă – un sat.

Petrecerile de acest gen erau întotdeauna puţin cam zgomotoase. Se consumau cantităţi enorme de rachiu şi de votcă, dar nimeni nu părea să fie extraordinar de cherchelit. Ieşeau gălăgioşi din vreun restaurant la ora 1 sau 2 noaptea şi încercau, adesea fără succes, să găsească măcar un taxi. De câteva ori el o însoţise pe jos câte cinci-şase kilometri de la restaurant până la hotelul unde fusese cazată. Era prevenitor, uneori chiar afectuos, tolerant în opiniile politice, dar tăios în judecăţile legate de ştiinţă. Deşi escapadele sale erotice deveniseră legendare în rândul colegilor, faţă de Ellie nu-şi permisese niciodată nici măcar un sărut de noapte bună. Atitudinea sa o întrista puţin pe Ellie, deşi afecţiunea lui faţă de ea era evidentă.

În comunitatea ştiinţifică din Uniunea Sovietică existau multe femei, într-o proporţie chiar mai ridicată decât în Statele Unite. Însă ele aveau tendinţa de a se plasa pe poziţii modeste, cel mult de nivel mediu, astfel că savanţii-masculi din Uniunea Sovietică

erau la fel de nedumeriţi ca şi colegii lor americani când se ciocneau de o femeie drăguţă şi cu o competenţă ştiinţifică evidentă care le impunea propriile ei opinii fără să admită să fie ignorată. Unii încercau s-o întrerupă sau se prefăceau că n-au auzit. Atunci Lunacearski se apleca puţin în faţă şi întreba cu un glas mai puternic decât obişnuia: „Ce-aţi spus? Aţi putea repeta, vă rog, dr. Arroway? Nu sunt sigur că v-am auzit.” Ceilalţi amuţeau, iar ea îşi continua expunerea despre arsenidul de galiu saturat sau despre conţinutul în etanol al norului galactic W-3. În acel nor galactic interstelar se afla o cantitate de alcool cu o concentraţie de 200, dar acea cantitate era atât de mare, încât ar fi putut să satisfacă întreaga populaţie a planetei de-a lungul întregii existenţe a sistemului solar, şi asta chiar dacă fiecare adult de pe Pământ ar fi fost alcoolic înveterat. Kaladze, „tamada” acelei petreceri, apreciase remarca. În toasturile următoare făcuseră tot felul de speculaţii: dacă alte forme de viaţă ar fi intoxicate cu etanol, dacă alcoolismul n-ar fi cumva o problemă de interes galactic şi dacă mai există pe vreo altă planetă un maestru al toasturilor la fel de priceput ca Trofim Sergheevici Kaladze al nostru.

*

Când au sosit la aeroportul din Albuquerque au descoperit că, printr-un miracol, zborul comercial de la New York, la bordul căruia se afla delegaţia sovietică, aterizase cu o jumătate de oră mai devreme. Ellie îl descoperi pe Vaygay în magazinul de suveniruri al aeroportului, negociind poate preţul vreunui bibelou. Probabil că şi el o văzuse cu coada ochiului, căci ridică un deget şi spuse, fără să se întoarcă:

– O clipă, Arroway. 19,95? întrebă el, adresându-i-se vânzătorului, care abordase o figură fals dezinteresată. Ieri în New York am văzut un set identic care costa doar 17 dolari şi 50 de cenţi.

Ellie se apropie mai mult şi observă că Vaygay întinsese pe masă un set de cărţi de joc pe care tronau nuduri de ambele sexe în nişte poziţii care ar fi scandalizat generaţia anterioară, dar care acum erau considerate doar inadecvate. Vânzătorul încerca fără prea multă tragere de inimă să strângă cărţile la loc în pachet, în timp ce Lunacearski făcea eforturi serioase şi de altfel eficiente să acopere cu ele întreaga tejghea.

– Îmi pare rău, domnule, se plânse vânzătorul. Nu eu fixez preţurile. Eu doar vând.

– Vezi care sunt defectele unei economii planificate, spuse Vaygay, adresându-i-se lui Ellie, dar întinzându-i în acelaşi timp vânzătorului o bancnotă de douăzeci de dolari. Într-un sistem de piaţă cu adevărat liberă probabil aş fi reuşit să cumpăr astea cu 15 dolari. Poate chiar cu 12,95. Şi nu te uita aşa la mine. Nu le-am cumpărat pentru mine. Aici am 54 de cărţi împreună cu jokerii. Fiecare dintre ele reprezintă un cadou plăcut pentru cercetătorii de la institutul meu.

Femeia zâmbi şi-l luă de braţ.

– Mă bucur să te revăd, Vaygay.

– E-o plăcere rară, draga mea.

*

Printr-un fel de înţelegere nerostită, dar subînţeleasă, au discutat numai despre lucruri plăcute pe tot drumul până la Socorro. Pe scaunele din faţă stăteau Valerian şi şoferul, unul dintre oamenii noi din echipa de pază. Peter, care în condiţii normale nu era un om foarte volubil, se mulţumea să stea întins şi să asculte conversaţia celor doi, care atingea doar tangenţial problema pe care sovieticii veniseră să o discute, adică al treilea nivel al palimpsestului, Mesajul, partea cea mai complexă şi mai elaborată pe care o recepţionau cu toţii şi care rămăsese încă nedescifrată. Cu destul de multe ezitări, guvernul Statelor Unite ajunsese la concluzia că participarea sovieticilor era esenţială. Judecata lor se dovedi corectă şi din cauză că semnalele de pe Vega erau atât de puternice, încât puteau fi detectate chiar şi cu un radiotelescop mai modest. Iar sovieticii, foarte prudenţi, desfăşuraseră încă de mulţi ani o reţea de telescoape mai mici de-a lungul şi de-a latul întregii suprafeţe a Eurasiei, o reţea ce se întindea 9000 de kilometri pe suprafaţa planetei. Ba chiar încheiaseră recent lucrările la un observator radio de dimensiuni mari lângă Samarkand. În plus navele Marinei militare sovietice, dotate cu instalaţii de detectare a sateliţilor, patrulau atât în Oceanul Atlantic, cât şi în Oceanul Pacific.

Unele dintre datele obţinute de sovietici se suprapuneau cu cele înregistrate de observatoarele din Japonia, China, India sau Irak. Însă numai unele. Este adevărat că fiecare radiotelescop important de pe planetă care avea Vega în zona observabilă urmărea radioemisia stelei. În Marea Britanie, Franţa, Olanda, Suedia, Germania sau Cehoslovacia, în Canada, Venezuela sau Australia astronomii înregistrau părţi reduse din faimosul Mesaj şi se străduiau să urmărească Vega de la răsăritul până la apusul ei

pe cer. În unele observatoare echipamentul de radiorecepţie nu era suficient de sensibil şi nu reuşea să capteze nici măcar vibraţiile de bază, dar şi acolo era ascultat zgomotul de fond ce se auzea în loc. Fiecare dintre aceste ţări deţinea câte o bucată din imensul mozaic al Mesajului, şi asta din cauză că – aşa cum îi reamintise Ellie lui Kitz – Pământul se rotea tot timpul. Fiecare ţară încerca să descopere sensul ascuns al impulsurilor recepţionate. Însă problema era dificil de rezolvat. Nimeni nu putea spune cu certitudine nici măcar dacă Mesajul era scris cu caractere simbolice sau era în imagini codificate.

Cel mai logic raţionament era acela că nimeni nu va putea descifra Mesajul până ce nu va fi emis din nou de la prima pagină şi va începe iarăşi cu introducerea, cu alfabetul sau cheia de decodare. Dar nu era sigur că asta se va mai întâmpla. În timp ce Vaygay compara în tihnă deşertul arid cu taigaua de acasă, Ellie se gândi că mesajul era probabil foarte lung şi că s-ar putea să nu se deruleze din nou decât după vreun secol. Sau că alfabetul necesar înţelegerii lui nu exista. Poate că Mesajul (pe care toţi oamenii de pe planetă începuseră să-l scrie cu majusculă) era un test de inteligenţă, astfel încât acele lumi care erau prea idioate ca să-l poată descifra vor fi de asemenea incapabile să îi folosească în mod greşit conţinutul. Şi brusc ea înţelese ce umilinţă ar fi pentru specia umană dacă până la urmă vor fi nevoiţi să recunoască neputinţa lor de a pricepe Mesajul. Căci în momentul în care americanii şi sovieticii deciseseră să colaboreze şi înţelegerea oficială de parteneriat fusese semnată în cadru solemn, toate celelalte ţări care deţineau fie şi un singur radiotelescop căzuseră de acord să coopereze. Se crease un fel de Consorţiu Planetar al Mesajului şi toţi oamenii îl numeau deja aşa. Aveau nevoie unii de alţii, de inteligenţa şi de datele recepţionate, dacă voiau să descifreze vreodată acest Mesaj.

Ziarele abia dacă mai pomeneau de alte evenimente. Jalnic de puţinele fapte concrete care erau cunoscute – adică numerele prime, transmisiunea de la Jocurile Olimpice şi existenţa certă a unui mesaj foarte complex – erau reluate până la saturaţie. Era greu să mai găseşti vreo fiinţă umană care să nu fi auzit în vreun fel sau altul despre Mesajul sosit de pe Vega.

Sectele religioase, fie aparţinând unor rituri cu tradiţie, fie marginale, dar şi unele proaspăt inventate cu ocazia apariţiei Mesajului, se porniseră să analizeze minuţios implicaţiile teologice ale acestuia. Unii spuneau că vine de la Dumnezeu,

alţii că de la diavol. Uimitor era faptul că o parte dintre credincioşi oscilau între ambele variante. Se iscase şi o nefericită renaştere a interesului asupra lui Hitler şi a nazismului, iar Vaygay îi spusese lui Ellie că în reclamele publicate în suplimentul de duminică *New York Times Book Review* descoperise în total opt zvastici. Ea i-a răspuns că opt era un număr decent, dar că oricum ştie că prietenul ei exagerează; în unele săptămâni nu vedeai mai mult de două sau trei. Exista şi un grup care se autonumise „Spaţioarienii" şi care oferea dovezi indubitabile conform cărora farfuriile zburătoare fuseseră inventate în Germania hitleristă. De fapt, după ei, pe Vega s-ar fi dezvoltat o nouă rasă de nazişti „necorciţi" care acum erau gata să facă ordine şi pe Pământ.

Existau şi inşi care priveau mesajul ca pe o monstruozitate şi care îndemnau la încetarea recepţionării lui sau alţii care îl considerau drept un semn al Revenirii lui Iisus şi care cereau construirea unor radiotelescoape încă şi mai mari, unele dintre ele chiar în spaţiu. Unii avertizau asupra pericolului de a lucra cu informaţii date de sovietici, în ideea că ar putea fi falsificate sau greşite, cu toate că pe longitudinile unde se suprapuseseră cu Irakul, China şi Japonia datele recepţionate erau aproape identice. Mai erau şi aceia care simţeau o schimbare în climatul politic mondial şi care susţineau că însăşi existenţa Mesajului, chiar dacă acesta nu va fi niciodată înţeles, era un element ce exercita o influenţă susţinută asupra comportamentului unor state cu tendinţe războinice. De vreme ce era clar că acea lume care transmitea mesajul era mai avansată decât a noastră şi cu toate acestea nu se autodistrusese, cel puţin până acum 26 de ani, atunci rezulta – după cum argumentau unii oameni – că o civilizaţie tehnologică nu ajunge neapărat să se autodistrugă. Întreaga populaţie a găsit în Mesaj un motiv de speranţă, mai ales într-o lume în care se experimentau mereu arme nucleare cu încărcături tot mai mari şi cu sisteme de lansare tot mai evoluate. Mulţi credeau că Mesajul reprezintă prima ştire îmbucurătoare din ultimii ani, căci timp de decenii la rând tinerii încercaseră să nu se gândească prea mult la ziua de mâine. Acum însă se părea că în cele din urmă apăruse şi o speranţă pentru viitor.

Indivizii care aveau tendinţa de a lua în considerare în special astfel de prognoze optimiste ajungeau să-şi dea seama că se îndreptau spre opinii nu foarte mulţumitoare ce se asemănau

izbitor cu cele anunţate în ultimul deceniu de mişcarea milenaristă. Unii dintre milenarişti susţineau că sosirea iminentă a mileniului al treilea va fi însoţită de întoarcerea lui Iisus sau a lui Buddha, a lui Krishna sau a Profetului, şi cel care va veni – oricare ar fi acesta – va institui pe planetă o teocraţie îngăduitoare, dar aspră în judecarea greşelilor făcute de muritori. Probabil Mesajul povestea Urcarea la Ceruri a omenirii. Sau Judecata de Apoi. Însă alţi milenarişti, mult mai mulţi decât cei pomeniţi mai înainte, susţineau că, aşa cum se prezisese fără putinţă de tăgadă în multele, deşi contradictoriile scrieri profetice din vechime, o condiţie indispensabilă pentru a doua venire a lui Iisus era distrugerea fizică a lumii noastre. Milenariştii Apocalipsei erau îngrijoraţi de detensionarea atmosferei de pe planetă şi îi nelinişte a cantitatea tot mai scăzută de arme strategice din depozitele de armament ale omenirii. Mijlocul cel mai la îndemână pentru îndeplinirea dogmei de bază a doctrinei lor era de a distruge totul cât mai repede. Alte catastrofe posibile, cum erau suprapopularea, poluarea industrială, cutremurele, exploziile vulcanice, efectul de seră, o nouă epocă glaciară sau impactul unei comete cu planeta, erau fie prea lente, fie prea improbabile sau insuficient de apocaliptice pentru scopul urmărit de ei.

Unii dintre conducătorii milenariştilor îi convinseseră pe credincioşii lor în mitinguri şi adunări masive că, exceptând anumite accidente, asigurarea pe viaţă era un semn al ezitărilor întru credinţă şi că, în afara celor foarte bătrâni, cei care îşi cumpărau un loc de veci sau îşi făceau alte planuri de înmormântare fără a fi neapărat necesare se făceau vinovaţi de acte de necredinţă. Toţi adevăraţii credincioşi îşi vor înălţa trupurile la ceruri şi în numai câţiva ani se vor afla în faţa scaunului lui Dumnezeu.

Ellie cunoştea faptul că acea rudă vestită a lui Lunacearski fusese un caz extrem de rar întâlnit: un revoluţionar bolşevic care era interesat din punct de vedere ştiinţific de religiile umanităţii. Însă la el în ţară atenţia pe care Vaygay o acordase ferventei dezvoltări a mişcărilor religioase pe plan mondial fusese trecută sub tăcere. Vaygay spusese:

– În ţara mea principala problemă religioasă va fi dacă veganii l-au anunţat pe Leon Troţki, aşa cum era de datoria lor.

*

Pe măsură ce se apropiau de amplasamentul Argusului

marginile şoselei deveneau tot mai aglomerate din cauza automobilelor, rulotelor şi a altor vehicule parcate acolo, a corturilor, a turiştilor şi vilegiaturiştilor. Noaptea câmpiile odinioară liniştite din San Augustin erau iluminate de focuri de tabără. Era evident că oamenii înşiraţi de-a lungul autostrăzii nu erau toţi prea bogaţi. Ellie remarcă două cupluri tinere. Bărbaţii purtau tricouri şi blugi strânşi pe talie, mergeau puţin ţanţoşi, aşa cum fuseseră învăţaţi de cei din anii mai mari când intraseră la liceu, şi discutau cu aprindere. Unul dintre ei împingea un cărucior dărăpănat în care stătea un băieţel lipsit de griji în vârstă de vreo doi ani. Femeile veneau în urma soţilor lor. Una dintre ele ţinea în mână un ţânc care abia se iniţia în arta umană a mersului pe picioare, iar cealaltă umbla balansându-se uşor din cauza burţii proeminente din care într-o lună sau două urma să apară o nouă fiinţă născută pe această planetă insignifiantă.

Aici se găseau călugări din comunităţile izolate din afara Taosului, care foloseau psilocibina halucinogenă pentru taina împărtăşaniei, dar şi călugăriţe de la o mănăstire din apropierea oraşului Albuquerque care se foloseau de etanol pentru aceleaşi scopuri. Puteai vedea inşi cu pielea tăbăcită şi faţa ridată care îşi petrecuseră întreaga viaţă sub cerul liber, dar şi studenţi cu feţele palide de la Universitatea Arizona din Tucson. Se vedeau cravate de mătase şi cravate-şiret strânse în insigne de argint şlefuit care erau vândute de antreprenorii Navajo la preţuri exorbitante, ca un fel de revanşă măruntă în cadrul istoricelor legături comerciale dintre albi şi indienii originari din America. Militarii de la baza aeriană americană Davis-Monthan veneau în învoiri sau permisii şi vindeau cu îndârjire gumă şi tutun de mestecat. Iată şi un bătrân cu părul alb, îmbrăcat într-un costum foarte elegant de 900 de dolari şi cu o pălărie Stetson asortată la costum. Insul părea să fie foarte bine un simplu fermier. Mai erau mulţi oameni care locuiau în barăci şi zgârie-nori, în cocioabe din chirpici, în dormitoare comune sau în parcuri pentru rulote. Unii veniseră aici pentru că nu aveau altceva mai bun de făcut, alţii pentru că voiau să le poată povesti nepoţilor că fuseseră în acest loc. Unii sperau să asiste la un eşec, alţii erau convinşi că vor fi martorii unui miracol. În lumina strălucitoare a soarelui de după-amiază mulţimea fremăta şi se distingeau sunete exprimând încredere nestrămutată, veselie răutăcioasă, extaz mistic şi aşteptare calmă. Câţiva au întors capetele şi au aruncat o privire indiferentă după caravana de automobile care trecea pe lângă

ei, fiecare automobil având înscris pe el „Agenţia de Intermediere şi Transport a Guvernului SUA”.

Oamenii strânşi de-a lungul drumului se apucaseră să prânzească şi întinseseră masa pe panourile deschise ale rulotelor. Unii se duceau să studieze mărfurile vânzătorilor ambulanţi ale căror magazine pe roţi erau inscripţionate cu litere mari: „Snackmobil” sau „Suveniruri spaţiale”. În faţa unor construcţii mai mici, dar zdravene, în care putea intra doar o singură persoană, se făcuseră cozi lungi. Cei care lucrau la Argus se gândiseră să le ofere şi această facilitate vizitatorilor sosiţi acolo. Copiii se fugăreau printre maşini, saci de dormit, pături şi mese pliante de picnic, iar adulţii nu-i certau decât rareori, atunci când micuţii ajungeau prea aproape de autostradă sau de gardul ce înconjura telescopul 61, unde un grup de tineri maturi, raşi în cap şi îmbrăcaţi în robe galbene ca şofranul îngenuncheau şi intonau cu solemnitate silaba sacră „om”. Tot acolo se puteau vedea postere mari cu reprezentări imaginare ale fiinţelor extraterestre, multe dintre ele deja cunoscute din filme sau din cărţile de benzi desenate. Undeva scria: „Printre Noi Există Fiinţe Extraterestre.” Un bărbat cu cercei de aur se bărbierea, folosind oglinda retrovizoare a unei camionete, şi o femeie cu un poncho mexican ridică o ceaşcă de cafea, salutând convoiul care trecu în viteză pe lângă ea.

În timp ce se apropiau de noua intrare principală, lângă telescopul 101, Ellie reuşi să observe un tânăr ridicat pe o platformă improvizată şi şubredă, care vorbea unei mulţimi destul de mari. Tânărul purta un tricou pe care Pământul era reprezentat ca fiind lovit de un fulger venit din ceruri. Femeia remarcă faptul că mai erau unii inşi din mulţime care purtau acelaşi însemn enigmatic. O dată ce trecură de poarta principală, Ellie ceru să oprească. Traseră maşina la marginea drumului, coborâră geamurile portierelor şi ascultară. Vorbitorul era cu spatele spre ei, dar Ellie îi vedea pe cei din mulţime. După chipurile lor înţelese că oamenii aceia erau profund impresionaţi de ceea ce auzeau.

Vorbitorul era în mijlocul discursului: „… iar alţii zic că s-a făcut un pact cu diavolul şi că oamenii de ştiinţă şi-au vândut sufletele. În fiecare dintre aceste telescoape se găsesc pietre preţioase.” Şi vorbitorul arătă cu mâna spre telescopul 101. „Asta o recunosc chiar şi cercetătorii care lucrează aici. Unii oameni spun că asta este partea diavolului în afacerea

încheiată.”

– Huliganism religios, murmură întunecat Lunacearski, iar ochii îi alunecară nerăbdători spre drumul ce ducea la telescop.

– Nu, nu. Hai să mai stăm puţin! răspunse ea.

Un surâs de uimire i se ivi pe buze. Oratorul continua: „Există unii oameni, cei credincioşi, oameni cu frica lui Dumnezeu, care cred că Mesajul vine de la alte fiinţe din spaţiu, de la nişte entităţi sau creaturi ostile, duşmani ai Omului, străini care vor să ne distrugă.” Ultima frază fusese aproape urlată, după care vorbitorul păstră un moment de tăcere semnificativă. „Însă voi, voi toţi, sunteţi sătui, sunteţi dezgustaţi de corupţia şi decăderea societăţii de azi, o decădere adusă de nesăbuinţa, nestăpânirea şi necredinţa oamenilor de ştiinţă. Eu nu ştiu care dintre voi are dreptatea de partea lui. Nu vă pot spune nici care este înţelesul Mesajului sau de la cine vine el. Am bănuielile mele. În curând vom şti sigur. Dar ceea ce ştiu cu siguranţă este că oamenii de ştiinţă, politicienii şi birocraţii refuză să ne spună adevărul. Nu ne-au spus tot ce au aflat. Continuă să ne înşele, aşa cum au făcut-o dintotdeauna. Prea mult timp am îndurat, Doamne, minciunile pe care ni le-au vârât pe gât şi corupţia pe care ne-au impus-o.”

Spre uimirea femeii, din mulţime s-a ridicat un cor de zgomote profunde şi aprobatoare. Insul făcuse să ţâşnească un izvor al nemulţumirilor umane de care Ellie abia dacă fusese conştientă.

„Aceşti oameni de ştiinţă nici nu cred că noi suntem fiii lui Dumnezeu. Ei cred că suntem progeniturile unor maimuţe. Printre ei sunt o mulţime de comunişti notorii. Şi acum suntem noi de acord ca astfel de oameni să decidă soarta umanităţii?”

Mulţimea răspunse cu un „Nu!” bubuitor, ca un tunet.

„Vreţi voi ca o haită de necredincioşi să ajungă să vorbească cu Dumnezeu?”

„Nu!” urlă din nou mulţimea.

„Sau să vorbească cu diavolul? Ei stau şi negociază şi ne hotărăsc viitorul împreună cu monştrii din adâncurile spaţiului. Fraţii mei, surorile mele, în acest loc s-a cuibărit Răul.”

Ellie crezuse că oratorul nu ştia de prezenţa lor acolo, în spatele lui. Dar în acel moment el se întoarse pe jumătate şi arătă prin gardul anticiclon în direcţia convoiului încremenit: „Ei nu vorbesc în numele nostru! Nu ne reprezintă pe noi! Nu au niciun drept să hotărască pentru noi!”

Câţiva inşi din mulţime, care se aflau mai aproape de amplasament, începură să se împingă şi se scuture ritmic gardul ce înconjura telescopul. Atât Valerian, cât şi şoferul se alarmară. Motoarele fuseseră lăsate în funcţiune, aşa că într-o clipă şoferii apăsară pe acceleraţie şi se depărtară de poartă, luând-o înspre clădirea administraţiei proiectului Argus, până la care mai aveau mulţi kilometri de mers prin deşertul plin de mărăcini. Pe când se depărtau, în sunetul scos de cauciucul roţilor demarând pe ciment şi de mulţimea vuindă, Ellie reuşi să audă vocea oratorului articulând clar:

– Răul cuibărit în acest loc va fi distrus. Jur că aşa va fi.

Capitolul 8

Accesare directă

„Un teolog îşi poate permite să se lase atras de plăcuta sarcină a descrierii Religiei ca şi cum ea ar coborî direct din ceruri, înveşmântată în inocenţa ei înnăscută. Istoricului i se pretinde o atitudine mult mai pesimistă. El este dator să descopere amestecul inevitabil de greşeli şi corupţie pe care aceasta l-a căpătat în lunga sa şedere pe Pământ în mijlocul unei rase de făpturi slabe şi degenerate.”

(Edward Gibbon – *Declinul şi căderea Imperiului Roman,* vol. XV)

Ellie nu luă în seamă sistemul de accesare directă a programelor TV şi trecu în revistă unul după altul toate posturile de televiziune. Pe două canale învecinate se transmitea *Cum trăiesc ucigaşii în masă,* respectiv *Pune-ţi curu' la bătaie.* O singură privire era suficientă ca să-ţi dai seama că oferta mediatică era nesatisfăcătoare. Pe alt canal se desfăşura un meci de baschet foarte disputat între Johnson City Wildcats şi Union-Endicott Tigers, în care tinerii jucători şi jucătoare îşi dădeau sufletul pentru victorie. Pe următorul canal se ţinea o predică în persană despre restricţiile şi obligaţiile rituale ale Ramadanului. Urma unul dintre acele canale codate, care părea să fie dedicat unor practici sexuale cu totul dezgustătoare. Apoi Ellie nimeri pe un canal principal cuplat pe computer, specializat în jocurile interactive fantasmatice în care intrai în pielea unui erou, şi care acum nu o ducea prea bine. Dacă îl accesai prin computerul personal, ţi se oferea o singură intrare într-o aventură nouă. Cea din ziua de azi se numea parcă *Ghilgameş Galactic* şi – ca în toate jocurile de tipul ăsta – se spera că oamenii vor considera respectiva aventură imaginară suficient de interesantă pentru a comanda discul floppy corespunzător pe unul dintre canalele de vânzare. Se luau şi măsurile de precauţie necesare în astfel de cazuri, astfel încât să nu poţi înregistra respectivul program în perioada unicei sale derulări. Ellie considera că cele mai multe dintre aceste jocuri video erau doar încercări disperate şi ineficiente de a-i pregăti pe adolescenţi pentru un viitor oricum incert.

Atenţia îi fu atrasă de un crainic cu o figură serioasă de pe unul dintre canalele de televiziune clasice, care discuta cu o îngrijorare vădită despre ceea ce părea să fie un atac nemotivat asupra Flotei a şaptea americane din Golful Tonkin de către nişte nave torpiloare nord-vietnameze. Preşedintele Statelor Unite ceruse să fie autorizat să ia „toate măsurile necesare” pentru a răspunde provocării. Programul respectiv, *Ştirile de ieri,* era unul dintre preferatele lui Ellie şi el relua programe şi emisiuni de ştiri ale canalului realizate cu câţiva ani în urmă. A doua parte a emisiunii consta din disecarea meticuloasă, punct cu punct, a greşelilor de informare din prima parte şi scoaterea în evidenţă a credulităţii îndărătnice a canalelor informative în faţa oricăror ştiri oferite de orice oficialitate, oricât de nefondate şi de autoelogioase ar fi fost ele. Era unul dintre cele câteva programe de televiziune produse de o reţea mass-media numită REALI-TV, cum erau şi emisiuni gen *Vorbe, vorbe…* care era dedicată unor analize post-factum a promisiunilor electorale neîndeplinite la nivel local, de stat şi naţional, sau emisiunea *Aiureli şi păcăleli,* în care erau demolate fără cruţare opinii larg răspândite cum sunt prejudecăţile, miturile şi sloganele propagandistice. Pe ecranul televizorului se putea citi în colţul de jos data de 5 august 1964. Un val de amintiri – căci „nostalgie” nu era un cuvânt potrivit aici – o învălui pe Ellie, readucându-i în memorie zilele sale în liceu. Apăsă pe buton şi schimbă canalul.

Tot sărind de pe un program pe altul, trecu repede peste o emisiune de reţete culinare orientale care în săptămâna respectivă se ocupa de prepararea hibachiului, peste o reclamă lungă la prima generaţie de roboţi casnici universali produşi de Hadden Cybernetics, peste ştirile în rusă de la Ambasada Sovietică, câteva programe de ştiri şi pentru copii, un canal specializat în matematici care prezenta o orbitoare realizare grafică pe computer a noului curs de geometrie analitică Cornell, peste programul local pentru vânzări de terenuri şi locuinţe şi, în fine, peste un şir nesfârşit de seriale cotidiene execrabile. Ajunse în cele din urmă pe canalele de emisiuni religioase unde se discuta cu o ardoare nemărginită şi unanim împărtăşită despre Mesajul din spaţiu.

În toată America numărul celor care mergeau la biserică sporise extraordinar de mult. Ellie era de părere că Mesajul reprezenta un fel de oglindă în care fiecare om îşi vedea periclitate sau confirmate propriile sale convingeri. Era o

justificare comună pentru doctrine religioase apocaliptice sau escatologice, care altfel se excludeau reciproc. În Peru, Algeria, Mexic, Zimbabwe, Ecuador sau la populaţiile Hopi, peste tot se ţineau dezbateri publice serioase pe tema venirii din spaţiu a civilizaţiilor de care aparţineau. Părerile care sprijineau ideea fuseseră atacate pentru colonialismul lor. Catolicii discutau despre starea de graţie extraterestră. Protestanţii dezbăteau posibilitatea unor misiuni mai recente ale lui Iisus pe planetele apropiate şi, bineînţeles, despre revenirea Lui pe Pământ. Musulmanii se întrebau îngrijoraţi dacă Mesajul nu contravenea cumva interdicţiei de a-ţi face chip cioplit. În Kuweit un bărbat s-a autoproclamat Imamul Ascuns al Şiiţilor. Fervoarea mesianică i-a cuprins până şi pe hasidiţii Sossafer. În unele congregaţii ale evreilor ortodocşi a renăscut interesul pentru Astruc, un fanatic care se temuse că ştiinţa ar putea să submineze puterea credinţei şi care în 1305 îl convinsese pe rabinul Barcelonei, liderul clerului evreiesc din acea vreme, să le interzică persoanelor sub 25 de ani studiul ştiinţelor şi al filosofiei, sub ameninţarea cu tortura sau excomunicarea. Tendinţe similare se distingeau tot mai puternic în cadrul Islamului. Un filosof din Salonic, numit pe bună dreptate Nikolas Polydemos, a atras atenţia publicului cu un set de argumente susţinute pasionat în favoarea a ceea ce el numea „reunificarea” religiilor, guvernelor şi popoarelor de pe planetă. Criticile au început prin punerea sub îndoială a particulei „re”.

Grupuri de adepţi ai OZN-urilor au organizat gărzi permanente, ziua şi noaptea, la baza aeriană americană Brooks de lângă San Antonio, unde se spunea că s-ar afla congelate în taină trupurile perfect păstrate a patru ocupanţi ai unei farfurii zburătoare care s-ar fi prăbuşit în 1947. Se spunea chiar că extratereştrii respectivi ar fi fost înalţi de un metru şi că ar fi avut dinţi mărunţi şi fără cusur. În India s-au anunţat apariţii ale lui Vishnu, iar în Japonia ale lui Amida Buddha, la Lourdes s-au petrecut sute de vindecări miraculoase şi în Tibet s-a autoproclamat un nou Bodhisattva. Un nou cargocult a fost adus din Noua Guinee în Australia: propovăduia construirea unor cópii după un radiotelescop pentru a atrage generozitatea extratereştrilor. Uniunea Mondială a Libercugetătorilor a considerat Mesajul drept o dovadă a inexistenţei lui Dumnezeu. Biserica Mormonă l-a declarat drept a doua revelaţie după îngerul Moroni.

Diferite grupuri şi organizaţii au văzut în Mesaj o dovadă a existenţei mai multor zei sau a unuia singur ori, dimpotrivă, a niciunuia. Milenarismul înflorea. Unii preziceau Millenium-ul, sfârşitul lumii, în 1999, deoarece era o inversiune cabalistică a lui 1666, an ales odinioară de Sabbatai Zevi pentru „millenium"-ul său. Alţii se opriseră la anii 1996 sau 2033, adică la presupusa aniversare a două mii de ani de la naşterea sau de la moartea lui Iisus. Pe de altă parte Marele Ciclu al vechilor maya urma să se încheie în 2011, când – potrivit acestei concepţii tradiţionale independente – cosmosul îşi va afla sfârşitul. Amestecul prezicerii maya cu milenarismul creştin a născut în Mexic şi în America Centrală un fel de frenezie apocaliptică. Unii dintre milenariştii care credeau în datele mai apropiate începuseră deja să-şi dăruiască averea săracilor, în parte din cauză că oricum în curând bunurile nu vor mai avea nicio valoare, dar şi ca un fel de investiţie înţeleaptă în Dumnezeu, un fel de mită pentru Judecata de Apoi.

Zelul religios, fanatismul, teama, speranţa, dezbaterile înflăcărate, rugăciunile tăcute, reevaluările istovitoare, dăruirea de sine exemplară, bigotismul îngust şi un interes dramatic pentru ideile noi, toate acestea erau molipsitoare, însufleţind cu febrilitate întreaga suprafaţă a micuţei planete Pământ. Detaşându-se cu greu din această masă efervescentă şi puternică, Ellie crezu că poate să vadă zorile unei recunoaşteri a lumii drept un unic firicel în imensa tapiserie a Cosmosului. În tot acest timp Mesajul însuşi continua să reziste tentativelor de a-l descifra.

Pe canalele de bârfe denigratoare, protejate şi ele de Primul Amendament al Constituţiei, ea, Vaygay, der Heer şi – într-o măsură mai mică – Peter Valerian erau aspru acuzaţi de o mulţime de delicte, printre care se aflau ateismul, comunismul şi păstrarea Mesajului în folosul propriu. Ellie nu-l considera pe Vaygay prea comunist, iar în ceea ce-l privea pe Valerian ştia că acesta credea în Dumnezeu, fiind un creştin profund şi rafinat care nu făcea tapaj de credinţa lui. Dacă vor avea suficient noroc să găsească vreo cale de decodificare a Mesajului, ea se declară gata să i-l prezinte personal acelui nimic făţarnic ce se credea comentator de televiziune. Pe de altă parte David Drumlin era prezentat ca un fel de erou, omul care decodificase cu adevărat pentru prima dată misterul numerelor prime şi transmisiunea de la Olimpiadă. Drumlin apărea drept genul de savant de care

avem nevoie. Ellie oftă şi schimbă din nou canalul.

Ajunsese la TABS, Sistemul de Transmisie American Turner, singurul supravieţuitor al unei mari reţele TV comerciale care dominase Statele Unite până la apariţia şi răspândirea transmisiunilor direct prin satelit şi a cablului TV cu 180 de canale. Pe acest post Palmer Joss era în mijlocul uneia dintre rarele sale apariţii televizate. Ca majoritatea americanilor, Ellie recunoscu dintr-o privire vocea sa puternică, ţinuta impresionantă şi uşor nonconformistă şi uşoarele cearcăne de sub ochi, ce te făceau să crezi că omul nu dormise niciodată de grija noastră a tuturor.

– Ce-a făcut de fapt ştiinţa pentru noi? declama el. Chiar suntem mai fericiţi decât înainte? Nu mă refer numai la receptoarele de imagini holografice şi la strugurii fără seminţe. Suntem noi *fericiţi* în adâncurile sufletului? Sau poate că savanţii ne păcălesc cu nişte jucării, ne dau tot felul de fleacuri tehnologice şi în acest timp ne subminează credinţa?

Ellie văzu în acest ins un om care tânjea după o epocă mai simplă, un om care îşi petrecuse întreaga viaţă încercând să concilieze ireconciliabilul. El condamnase excesele cele mai flagrante ale religiei pop şi credea că astfel îşi justifică şi atacurile asupra evoluţionismului şi relativităţii. De ce n-ar ataca existenţa electronului? Palmer Joss nu văzuse niciodată aşa ceva, iar Biblia nu pomenea nimic de electromagnetism. De ce să credem în electroni? Cu toate că nu-l mai ascultase niciodată vorbind, Ellie era sigură că mai devreme sau mai târziu Palmer va ajunge şi la Mesaj. Şi aşa se întâmplă.

– Oamenii de ştiinţă îşi ţin descoperirile doar pentru ei, iar nouă ne dau doar fragmente şi rămăşiţe, atât cât consideră necesar pentru a ne ţine liniştiţi. Ei cred că suntem prea proşti ca să înţelegem ce fac. Ne dau concluzii fără să ne ofere şi dovezi, ne prezintă descoperirile lor ca şi cum ar fi literă de evanghelie, şi nu simple speculaţii, teorii şi ipoteze, adică ceea ce oamenii obişnuiţi ar numi bănuieli. Nu se întreabă niciodată dacă vreuna dintre noile lor teorii este la fel de bună pentru oameni ca şi credinţa pe care se străduiesc s-o înlocuiască. Pun prea mult preţ pe ceea ce ştiu ei şi prea puţin preţ pe ceea ce ştim noi. Când le cerem explicaţii ne spun că ne-ar lua ani ca să înţelegem. Ştiu asta pentru că şi în religie sunt lucruri care cer ani de studiu pentru a fi înţelese. Îţi poţi consuma întreaga viaţă fără să reuşeşti a ajunge mai aproape de înţelegerea naturii

Dumnezeului Atotputernic. Dar n-o să-i vedeţi pe savanţi să vină la conducătorii religioşi şi să-i întrebe despre anii *lor* de studiu, de meditaţie interioară şi rugăciune. Ei nu ne acordă niciun pic de atenţie decât atunci când ne înşeală şi ne duc pe căi greşite.

Insul tăcu o clipă, apoi reluă:

– Acum ei zic că au un mesaj de pe steaua Vega. Dar o stea nu poate trimite mesaje. *Cineva* îl trimite. Cine? Mesajul ăsta are un ţel divin sau demonic? Când vor descifra mesajul, ce va scrie la sfârşit: „Al dumneavoastră, Dumnezeu” sau „Cu sinceritate, Satana”? Şi atunci când aceşti savanţi vor ajunge să ne spună ce conţine Mesajul ne vor spune ei tot adevărul? Sau poate vor omite ceva din cauză că vor crede iar că nu suntem în stare să înţelegem sau poate din cauză că nu se potriveşte cu ceea ce cred *ei?* Nu sunt ei cei care ne-au învăţat cum să ne distrugem unii pe alţii?

Palmer continuă neabătut:

– Ascultaţi-mă bine, prieteni, ştiinţa este prea importantă pentru a o lăsa pe mâna savanţilor. Se cuvine ca la procesul de descifrare să ia parte şi reprezentanţi ai credinţelor majore ale umanităţii. Se cuvine să aruncăm şi noi o privire la informaţiile neprelucrate. Căci aşa le spun oamenii de ştiinţă: „neprelucrate”. Altfel… altfel ce se va întâmpla cu noi? Ei ne vor spune ceva despre Mesaj. Poate ne vor spune ceea ce cred ei cu adevărat. Sau poate că nu. Şi, orice ne-ar spune, noi va trebui să acceptăm. Există unele lucruri pe care le ştiu doar oamenii de ştiinţă. Dar sunt şi unele lucruri – şi vă rog să mă credeţi pe cuvânt – despre care ei nici măcar nu au habar. Poate că au recepţionat un mesaj venit de la o altă fiinţă din ceruri. Poate că nu. De unde pot fi ei siguri că Mesajul nu e de fapt un Viţel de Aur? Nu cred că l-ar recunoaşte dacă l-ar vedea. Gândiţi-vă că aceştia sunt cei care ne-au adus bomba cu hidrogen. Iartă-mă, Doamne, că nu pot fi mai recunoscător acestor suflete generoase!

Vocea i se înălţă tot mai sus:

– Eu L-am văzut pe Dumnezeu. Eu Îl ador, cred în El. Îl iubesc cu tot sufletul, cu întreaga mea fiinţă. Nu cred că cineva ar putea avea o credinţă mai puternică decât am eu. Nu văd nici cum ar putea savanţii să creadă în ştiinţa lor mai mult decât cred eu în Domnul. Atunci când o idee nouă răsare în ştiinţă ei sunt gata să renunţe la toate „adevărurile” în care credeau. Şi sunt mândri de asta! Li se pare că nu există nicio limită pentru ştiinţă. Îşi

închipuie că noi ne-am închistat în ignoranţă până la sfârşitul vremilor şi că nicăieri în natură nu există nimic sigur. Newton l-a detronat pe Aristotel. Einstein l-a detronat pe Newton. Mâine altcineva îl va detrona şi pe Einstein. Abia ce apucăm să pătrundem înţelesul unei teorii, că şi apare alta în loc. Nu m-ar deranja atât de tare dacă ne-ar avertiza că vechile idei sunt provizorii. Ei vorbesc despre *legea* lui Newton asupra gravitaţiei. O numesc tot aşa şi acum. Dar, dacă ar fi o lege a naturii, cum ar putea fi greşită? Cum s-o aruncăm la gunoi? Numai Dumnezeu poate revoca legile naturii. Nu savanţii. Ei doar le înţeleg greşit. Dacă Albert Einstein a avut dreptate, atunci Isaac Newton a fost un amator şi un cârpaci. Amintiţi-vă, savanţii nu au dreptate întotdeauna. Vor să ne ia credinţa şi evlavia şi nu ne oferă în schimb nimic care să aibă valoare spirituală. Nici nu-mi trece prin cap să-l las pe Dumnezeu numai pentru că nişte oameni de ştiinţă scriu o carte şi spun că avem un mesaj venit de pe Vega. Nu voi deveni un adorator al ştiinţei. Nu voi încălca prima poruncă şi nu mă voi închina viţelului de aur.

*

Pe când era foarte tânăr, mult înainte de a ajunge cunoscut şi admirat de o mulţime de oameni, Palmer Joss fusese un fel de om bun la toate la un circ ambulant. Nu era niciun secret, oricine putea citi asta în profilul făcut de revista *Newsweek.* Tot atunci luase o hartă a Pământului în proiecţie cilindrică şi pusese să-i fie tatuată pe tors, îndurând durerea operaţiunii în speranţa că va face bani din asta. Îşi expunea bustul la târgurile şi spectacolele date de trupa sa ambulantă din Oklahoma până la Mississippi, ca o rămăşiţă desprinsă, rătăcită, dintr-o perioadă mult mai fertilă pentru trupele itinerante din zonele rurale, asemenea altor câţiva ca el. Pe întinderea oceanului albastru se puteau vedea cei patru zei ai vânturilor cu obrajii umflaţi şi suflând mai ales înspre vest şi nord-est, iar când Palmer îşi flexa pectoralii îl putea face pe Boreus să se umfle o dată cu zona mediană a Atlanticului. Apoi obişnuia să le declame privitorilor uimiţi câteva versuri din cartea a şasea a *Metamorfozelor* lui Ovidiu:

„Monarh al violenţei, rostogolind la nori,
Eu zgudui ape-adânci, prăval gigantici arbori…
Şi, stăpânit de urlet de demoni, eu pătrund
Cele mai tăinuite caverne sub Pământ,
Mă-ncord şi, din adâncuri de nimenea pătrunse,
Împrăştii umbre pline de spaimele din iad

Sau mân ucigătoare cutremure în lume!”

Flăcări şi pucioasă venite din vechea Romă. Cu puţin efort al braţelor, el demonstra practic alunecarea continentelor, împingea Africa de Vest înspre America de Sud şi acestea se uneau ca piesele unui puzzle, aproape exact pe longitudinea buricului. Oamenii îl numeau „Geo, Omul-Planetă”.

Joss era un cititor pasionat şi, deoarece nu fusese îngreunat de o educaţie formală oferită altora de şcoala elementară, nu aflase că pentru oamenii obişnuiţi ştiinţa şi scriitorii clasici erau o hrană ruşinoasă a spiritului. Ajutat de ţinuta sa vag neglijentă, dar protocolară, intra în graţiile bibliotecarilor din oraşele prin care trecea odată cu circul său ambulant şi întreba ce cărţi serioase ar trebui să citească. Le spunea că voia să-şi desăvârşească educaţia. Plin de râvnă, citea despre cum se pot câştiga prieteni sau cum se fac investiţiile în afaceri imobiliare şi chiar despre modul în care se pot intimida cunoştinţele fără ca ele să-şi dea seama, dar simţea că aceste cărţi erau cumva lipsite de substanţă. Prin contrast, i se păru că descoperă calitatea în cărţile de ştiinţă moderne şi în literatura scriitorilor din vechime. Ori de câte ori poposeau undeva, Joss pornea în căutarea bibliotecii oraşului sau a districtului. A învăţat ceva geografie şi istorie, care erau legate de profesie, după cum i-a spus Elvirei, Fata-Elefant, când aceasta l-a întrebat curioasă despre plecările sale. Ea îl suspecta de viciul unor distracţii devenite regulă, chiar spuse o dată ceva despre un bibliotecar în fiecare port, dar trebui să admită că prestaţia lui se îmbunătăţea tot mai mult. Substanţa era cam pretenţioasă, însă rezultatul se dovedea familiar. În mod surprinzător, micul număr al lui Joss începu să aducă bani buni trupei ambulante.

Într-o zi, stând cu spatele la spectatori, prezenta ciocnirea Indiei cu Asia având ca rezultat înălţarea şi încreţirea munţilor Himalaia. Tocmai atunci din cerul înnourat, dar fără ploaie, un fulger ivit pe neştiute scăpără şi-l izbi în plin. Joss căzu jos, mort. În sud-estul Oklahomei erau furtuni dese, dar astfel de vreme era neobişnuită pentru sud. Joss Palmer simţi cu o luciditate uimitoare cum îşi părăseşte trupul năruit jalnic pe podeaua acoperită cu rumeguş, în timp ce oamenii îl priveau cu teamă şi cu un sentiment înrudit cu respectul. Simţi apoi cum se ridică, cum se înalţă ca printr-un tunel întunecat şi lung, cum se apropie încetul cu încetul de o lumină sclipitoare. Iar în haloul de lumină distinse tot mai clar o figură de proporţii eroice, cu adevărat

dumnezeiască.

Când se trezi simţi că o parte din el e nemulţumită din cauză că a rămas în viaţă. Fusese întins pe un pat de campanie într-un dormitor modest mobilat. Deasupra sa stătea aplecat reverendul Billy Jo Rankin, nu actualul deţinător al numelui, ci tatăl lui, un surogat de predicator venerabil din a doua jumătate a secolului al 20-lea. Joss avu impresia că vede pe fundal, în spatele reverendului, vreo zece siluete cu glugi pe cap, care cântau „Kyrie Eleison”. Dar nu era sigur de asta.

– O să trăiesc? şopti tânărul.

– O să le faci pe amândouă, băiete, îi răspunse reverendul Rankin.

În curând Joss fu copleşit de un sentiment puternic descoperind existenţa lumii. Dar cumva, într-un fel pe care-i era greu să-l pună în cuvinte, acest sentiment intra în conflict cu imaginea divină pe care o contemplase şi cu bucuria nesfârşită pe care o promitea acea viziune. Putea simţi cum cele două sentimente contradictorii i se luptau în adâncul sufletului. În diverse situaţii devenea conştient în mijlocul unei propoziţii că una sau cealaltă dintre cele două tendinţe opuse îi influenţa cuvintele sau faptele. După o vreme s-a mulţumit să accepte să trăiască împăcându-le pe amândouă.

Fusese *cu adevărat* mort, i s-a spus după o vreme. Un medic îl declarase decedat. Însă oamenii se rugaseră pentru el, cântaseră imnuri religioase şi încercaseră chiar să-i readucă viaţa în trup făcându-i masaje corporale (în special în apropierea Mauritaniei). Şi îl readuseseră la viaţă. Joss renăscuse în adevăratul sens al cuvântului. Din moment ce relatarea corespundea atât de bine cu propria sa imagine asupra experienţei suferite, a acceptat bucuros întreaga istorisire. Deşi nu discuta aproape niciodată despre respectivul eveniment, devenea tot mai convins de semnificaţia lui. Nu fusese trăsnit sau ucis degeaba. Şi nu fusese readus la viaţă fără motiv.

Sub tutela patronului său, Joss a început să studieze în mod serios Sfânta Scriptură. Ideea Reînvierii şi doctrina mântuirii l-au impresionat profund. A început să-l asiste pe reverendul Rankin, mai întâi ajutându-l cu treburi mai mărunte, iar apoi chiar înlocuindu-l, mai ales în angajamentele pentru predici ce erau prea apăsătoare sau prea departe pentru bătrân. Făcea asta tot mai des după ce tânărul Billy Jo Rankin a plecat în statul Texas, în Odessa, răspunzând la chemarea Domnului. În curând Joss şi-a

găsit un stil propriu de a predica, nu atât moralizator, cât mai curând explicativ. Într-un limbaj simplu, brodat cu metafore banale, el explica taina botezului şi a vieţii de după moarte, legătura dintre revelaţia creştină şi miturile Greciei şi Romei antice. Ideea planului divin aplicat lumii pământene şi concordanţa dintre ştiinţă şi religie atunci când ambele sunt înţelese aşa cum trebuie. Modul său de a predica nu era cel obişnuit şi pentru gusturile multora părea prea ecumenic. Dar s-a dovedit că era incontestabil un stil ce devenea popular.

Bătrânul Rankin îi spusese:

– Joss, tu ai renăscut. Aşa că s-ar cuveni să-ţi schimbi numele. Pe de altă parte Palmer Joss e un nume atât de potrivit pentru un predicator, încât ar trebui să fii prost să nu ţi-l păstrezi.

Joss a remarcat că, asemenea medicilor sau avocaţilor, cei care vindeau religie rareori îşi criticau metodele şi ideile unul altuia. Însă într-o noapte a asistat la slujba de la noua Biserică a Domnului Cruciat pentru a-l asculta pe tânărul Billy Jo Rankin, care urma să predice mulţimii după ce se întorsese din Odessa aureolat de glorie. Billy Jo a prezentat o doctrină rigidă legată de pedeapsă, de răsplată şi de înălţarea la ceruri. Noaptea aceea urma să fie o noapte tămăduitoare. Credincioşilor adunaţi li s-a spus că instrumentul vindecător era cea mai sfântă dintre moaşte, mult mai sfântă decât o aşchie din Sfânta Cruce sau chiar decât osul coapsei Sfintei Tereza din Avila, os pe care generalissimul Francisco Franco îl ţinea în biroul său pentru a-i impresiona pe credincioşi. Ceea ce adusese Billy Jo Rankin era adevăratul lichid amniotic care învăluise şi protejase trupul Domnului nostru Iisus Hristos. Lichidul fusese păstrat cu grijă într-un vas antic de pământ ars care se spunea că odinioară aparţinuse Sfintei Ana. Billy Jo a promis că un mărunt strop din acel lichid va vindeca orice suferinţă umană, printr-o intervenţie specială a Graţiei Divine. În acea noapte cel mai sacru dintre toate lichidele sacre era acolo, în mijlocul credincioşilor.

Joss a fost îngrozit nu atât de faptul că Rankin încerca să folosească un truc atât de naiv, cât de posibilitatea ca vreunii dintre membrii congregaţiei să fie atât de creduli încât să accepte înşelăciunea. În viaţa sa anterioară fusese martor la multe încercări de a păcăli publicul. Dar acolo era altceva. Iar aici era vorba de religie. Religia era prea importantă pentru a răstălmăci adevărul şi cu atât mai puţin pentru a fabrica miracole. Aşa că a decis să urce în amvon şi să denunţe

înşelătoria.

Pe măsură ce zelul său creştea, Joss începea să încline spre alte forme deviante de fundamentalism creştin, inclusiv acel cult reptilianofil ai cărui adepţi îşi testau credinţa jucându-se cu şerpii, după preceptul biblic conform căruia aceia care au sufletul curat nu trebuie să se teamă de veninul şerpilor. Într-una dintre predicile sale faimoase (poate cea mai citată) Joss îl parafrază pe Voltaire. El spuse că nu şi-ar fi imaginat niciodată că ar putea găsi preoţi atât de stricaţi încât să îi sprijine pe blasfemiatorii care zic că primul preot ar fi fost primul pungaş care l-a întâlnit pe primul prostănac. Astfel de religii erau religii dăunătoare, a spus el, arătând cu degetul înspre cer într-un gest plin de graţie.

Joss susţinea că fiecare religie are o limită doctrinală dincolo de care orice exagerări sunt insulte la adresa inteligenţei practicanţilor acelei religii. Oamenii cu judecată se pot contrazice asupra limitei exacte, a locului unde trebuie trasată acea limită, însă religiile care trec zdravăn dincolo de limită îşi pun în pericol însăşi fiinţa lor. Joss era convins că oamenii nu sunt proşti. Bătrânul Rankin i-a trimis însă vorbă cu o zi înainte de a muri, atunci când îşi punea toate treburile în ordine, că nu mai vrea să dea niciodată ochii cu el.

În acea perioadă Joss începuse să predice pe ideea că nici ştiinţa nu deţinea toate răspunsurile. El descoperi inconsecvenţe în teoria evoluţionismului. Spunea că există descoperiri stânjenitoare şi fapte care nu se potrivesc teoriei, pe care savanţii le ascund prin sertarele lor. Nici ei nu puteau şti cu adevărat că Pământul are 4,6 miliarde de ani, aşa cum nici arhiepiscopul Ussher nu ştia cu certitudine că planeta apăruse abia acum 6000 de ani. Nimeni nu văzuse procesul evoluţiei şi nimeni nu calculase timpul care trecuse de la Creaţie. Odinioară îşi şi imaginase cu voce tare cum ar intona răbdătorul socotitor al timpului, numărând secundele de la naşterea lumii: „Două sute de catralioane, apare Mississippi...”

Nici teoria relativităţii, cea a lui Einstein, nu putea fi demonstrată. Orice ar fi spus Einstein, tot nu puteai călători mai repede decât lumina. Şi atunci de unde să ştim adevărul? Cât de aproape de viteza luminii ajunsese Einstein ca să poată şti? De fapt relativitatea era doar un mod de a vedea lumea. Einstein nu putea să prevadă ce va face omenirea în viitorul îndepărtat. Şi mai ales nu ar fi avut cum să impună limite asupra a ceea ce putea face Dumnezeu. Dacă El ar vrea, ar putea călători cu o

viteză mai mare decât a luminii? Dacă Dumnezeu ar dori asta, ne-ar putea face El *pe noi* să călătorim cu o viteză mai mare decât a luminii? Aşa cum existau excese în religie, existau excese şi în ştiinţă. Un om cu mintea limpede nu va fi înspăimântat nici de unele, nici de celelalte. Şi Evanghelia şi lumea înconjurătoare erau interpretate şi explicate în mai multe feluri. Amândouă fuseseră create de Dumnezeu, deci trebuia ca amândouă să se împace una cu alta. Ori de câte ori apare câte o discrepanţă este sigur că fie un teolog, fie un savant – dacă nu cumva amândoi – nu şi-a făcut treaba cum trebuie.

Palmer Joss îşi combina această critică nepărtinitoare asupra religiei şi ştiinţei cu o pledoarie susţinută în favoarea corectitudinii morale şi a respectului pentru inteligenţa credincioşilor pe care îi păstorea. Încetul cu încetul a ajuns să-şi câştige o reputaţie la nivel naţional. În toate dezbaterile publice legate de predarea în şcoli a „creaţionismului ştiinţific”, de statutul etic al avortului şi al embrionilor congelaţi sau în problema acceptării ingineriei genetice, el a încercat în felul său să păstreze o poziţie echilibrată şi să reconcilieze caricaturile ştiinţei şi religiei. Ambele tabere combatante se simţeau jignite de intervenţiile sale, iar popularitatea predicatorului creştea neîncetat. Deveni confidentul preşedinţilor. Fragmente din predicile sale apăreau pe primele pagini ale ziarelor importante şi cu tradiţie. Dar el refuza multe dintre invitaţiile făcute, cum fusese oferta linguşitoare de a fonda o biserică prin computer. Continuă să trăiască simplu, retras şi – în afara cazurilor în care primea invitaţii din partea preşedinţilor sau participa la congresele ecumenice – rareori pleca din zona rurală din Sud. Deşi afişa un patriotism convenţional, hotărâse ca din principiu să nu se amestece în politică. Într-un domeniu în care apăreau tot timpul personalităţi de succes, dintre care multe păreau a avea o moralitate dubioasă, Palmer Joss, prin erudiţia şi autoritatea sa morală, devenise cel mai important predicator creştin fundamentalist din acea perioadă.

*

Der Heer întrebase dacă nu ar putea cina undeva într-un loc liniştit. Sosise cu avionul pentru sesiunea rezumativă asupra ultimelor realizări legate de interpretarea Mesajului, laolaltă cu Vaygay şi restul delegaţiei sovietice. Însă partea de sud şi de centru a oraşului New Mexico părea să colcăie de ziarişti din toată lumea şi pe o rază de o sută de kilometri nu se afla niciun

restaurant în care ar fi putut discuta fără a fi văzuţi sau auziţi. Astfel că Ellie pregăti ea însăşi o cină în modestul ei apartament de lângă clădirile destinate oaspeţilor la amplasamentul Argus. Aveau multe de vorbit. Uneori aveau impresia că soarta întregului proiect atârna de un fir de păr prezidenţial. Dar femeia era cumva conştientă că măruntul tremur de nerăbdare pe care îl simţise înainte de sosirea lui Ken fusese provocat de mai mult decât atât. Joss Palmer nu era chiar în centrul atenţiei lor, aşa că au vorbit despre el în timp ce aşezau farfuriile murdare în automatul de spălat.

– Omul ăsta e speriat de moarte, zise Ellie. Vede lucrurile aşa de limitat! Îşi închipuie că Mesajul va fi un comentariu inacceptabil la adresa Bibliei sau că îi va zdruncina credinţa într-un fel oarecare. Habar n-are de modul în care o nouă paradigmă ştiinţifică le include pe cele anterioare ei. Vrea să ştie ce-a făcut pentru el ştiinţa în ultimul timp. Şi unii cred că el ar fi vocea raţiunii…

Der Heer replică:

– Dacă îl comparăm cu Milenariştii Apocalipsei sau cu Primii Pământeni, Palmer Joss este întruchiparea moderaţiei. Poate că noi n-am fost în stare să explicăm aşa cum trebuie care sunt metodele ştiinţelor exacte. Zilele astea gândul nu mi-a dat deloc pace. Şi apoi, Ellie, eşti sigură că Mesajul nu vine de la…?

– De la Dumnezeu? Sau de la Satana? Ken, doar nu vorbeşti serios!

– Bine, dar ce-ai zice de nişte creaturi avansate ca civilizaţie care sunt dominate fie de bine, fie de rău în sensul uman al cuvântului, fiinţe pe care cineva ca Joss le-ar considera identice cu Dumnezeu sau cu diavolul?

– Ken, oricine ar fi acele fiinţe din sistemul stelei Vega, îţi garantez că nu ele au creat universul. Şi nu seamănă în niciun caz cu Dumnezeul din Vechiul Testament. Aminteşte-ţi că Vega, Soarele nostru şi toate celelalte stele din vecinătate sunt undeva în fundul unei galaxii dintre cele mai banale. De ce Eu-Sunt-Cel-Care-Sunt s-ar plimba numai prin zona asta? Sunt convinsă că are lucruri mult mai importante de făcut.

– Ellie, adevărul e că suntem la strâmtoare. Ştii că Joss are o influenţă foarte mare. A fost prieten apropiat a trei preşedinţi, inclusiv al actualei preşedinte. Preşedinta tinde să-i facă unele concesii, deşi nu cred că ar ajunge să-l pună, pe el şi încă o mână de predicatori, în Comitetul de Descifrare Preliminară

laolaltă cu tine, cu Valerian şi cu Drumlin, ca să nu mai vorbim de Vaygay şi de colegii lui. Fiindcă e greu de imaginat că ruşii ar lucra într-un comitet împreună cu nişte preoţi fundamentalişti. S-ar putea ca toată încurcătura să se rezolve din acest motiv. Şi atunci de ce n-am merge să vorbim cu el? Preşedinta spune că Joss este cu totul fascinat de ştiinţă. Să presupunem că am reuşi să-l convingem…

– Vrei să mergem şi *să-l convertim* pe Palmer Joss?

– Nu îmi imaginez că o să-l facem să-şi schimbe religia. Dar am putea să-l facem să priceapă cu ce se ocupă de fapt proiectul Argus, să-i explicăm că nu suntem obligaţi să răspundem la Mesaj dacă nu ne convine conţinutul lui şi că distanţele interstelare ne apără foarte bine de Vega.

– Ken, tipul ăsta nu crede nici măcar că viteza luminii este o limită de viteză în Cosmos. O să vorbim fiecare pe limba lui. Mai mult, eu am trecut prin multe eşecuri încercând să mă adaptez la religiile convenţionale. Aşa am căpătat tendinţa de a răspunde destul de dur la inconsecvenţa şi la ipocrizia lor. Nu cred că ţi-ai dori ca eu să dau nas în nas exact cu Joss Palmer. Nici preşedinta n-ar fi încântată.

– Ellie, îi răspunse el, ştiu pe cine mă bazez *eu.* Nu văd cum o simplă întâlnire cu acest om ar putea înrăutăţi situaţia.

Zâmbi. Iar Ellie îşi luă libertatea de a-i răspunde, zâmbind la rândul ei.

*

Din momentul în care navele de supraveghere a sateliţilor au fost orientate spre Vega şi s-au mai instalat şi câteva radiotelescoape mici, dar eficiente, în locuri cum ar fi Reykjavik sau Djakarta, pe fiecare linie longitudinală suprafaţa era mai mult decât acoperită şi semnalul de pe Vega era recepţionat permanent. Întreg Consorţiul Planetar al Mesajului îşi programase o conferinţă importantă ce urma să aibă loc la Paris. În timpul pregătirilor fiecare dintre naţiunile care deţineau o parte mai importantă din datele recepţionate a considerat normal să organizeze o discuţie ştiinţifică preliminară. Ei se tot întâlniseră pe aproape întreaga perioadă de patru zile, cât durase colocviul, iar scopul acelei sesiuni rezumative era să-i pună în mişcare pe cei asemenea lui der Heer, care slujeau ca intermediari între oamenii de ştiinţă şi oamenii politici. Delegaţia sovietică, deşi formal era condusă de Lunacearski, includea câţiva savanţi şi tehnicieni cu o pregătire şi un prestigiu

asemănătoare. Printre ei se afla Genrik Arhanghelski, care fusese numit recent în funcţia de conducător al organizaţiei spaţiale internaţionale conduse de sovietici şi numite Intercosmos, şi Timofei Goţridze, care figura ca Ministru al Industriei Grele şi ca membru al Comitetului Central al PCUS.

Vaygay se simţea foarte tensionat, şi asta se vedea clar: începuse să fumeze ţigară de la ţigară. Ţinea ţigara între degetul mare şi arătător, o răsucea spre căuşul palmei şi vorbea.

– Sunt de acord cu voi, spuse el, când spuneţi că acoperirea pe longitudine este realizată adecvat, dar redundanţa mă îngrijorează. O defecţiune la sistemul de lichefiere a heliului de la bordul *Mareşalului Nedelin* sau o cădere de tensiune la Reykjavik ar pune imediat în pericol continuitatea Mesajului. Să presupunem că ar trece doi ani până când Mesajul s-ar derula până la capăt şi ar reîncepe. Dacă vom pierde o bucată din el va trebui să aşteptăm încă doi ani ca să umplem golul. Şi ar fi bine să vă amintiţi că nu suntem siguri dacă Mesajul se va repeta sau nu. Dacă nu se va repeta, atunci nu vom mai umple niciodată golurile apărute. Eu consider că ne-ar trebui un plan care să ia în considerare chiar şi accidentele foarte improbabile.

– Şi la ce te-ai gândit? îl întrebă der Heer. La nişte generatoare de curent pentru situaţii de urgenţă care să fie plasate la fiecare observator al Consorţiului?

– Da, dar şi amplificatori de energie independenţi, spectrometre, autocorelatori, disk drivere şi aşa mai departe. Toate astea la fiecare observator. Şi unele sisteme de furnizare rapidă, pe cale aeriană, a heliului lichid pentru observatoarele îndepărtate, în caz de necesitate.

– Ellie, eşti de acord?

– Bineînţeles.

– Altceva?

– Cred că ar trebui să continuăm să supraveghem steaua Vega pe o gamă de frecvenţe cât mai largă, spuse Vaygay. Poate că mâine ne trezim cu un alt mesaj care va fi transmis doar pe una dintre frecvenţele Mesajului actual. Ar trebui să mai supraveghem şi alte regiuni ale cerului. Poate că acea cheie pentru Mesajul nostru nu va veni de pe Vega, ci din cu totul altă parte…

– Staţi să vă spun de ce cred că opinia lui Vaygay este importantă, interveni Valerian. La ora actuală suntem într-un impas istoric, fiindcă recepţionăm un mesaj, dar n-am progresat

niciun pic în descifrarea lui. Nu avem niciun fel de experienţă în astfel de situaţii. Trebuie să ne asigurăm din toate părţile. N-am vrea să ne pierdem un an sau doi certându-ne unii cu alţii pentru că am uitat să luăm nu ştiu ce măsură de precauţie elementară sau fiindcă am trecut cu vederea vreun calcul simplu. Ideea că Mesajul se va repeta de la sine e numai o presupunere. Din câte am văzut eu nimic din Mesaj nu ne arată că el s-ar repeta. Orice ocazie pierdută acum ar putea fi pierdută pentru vecie. Sunt de acord şi cu faptul că trebuie să ne îmbunătăţim partea tehnică. Din ceea ce am aflat până acum palimpsestul are şi un al patrulea nivel.

– Mai e şi problema oamenilor cu care lucrăm, continuă Vaygay. Haideţi să presupunem că Mesajul va fi transmis nu de-a lungul unui an sau a doi ani, ci că va dura câteva decenii. Sau să presupunem că acesta e numai primul dintr-o lungă serie de mesaje pe care le vom capta din întreg spaţiul. Pe glob există cel mult câteva sute de radioastronomi cu adevărat capabili. În situaţia noastră, când miza e atât de ridicată, numărul ăsta este foarte mic. Ţările industrializate trebuie să înceapă deja pregătirea unui număr cât mai mare de radioastronomi şi ingineri radioelectronişti cu o pregătire de cea mai înaltă ţinută.

Ellie remarcă faptul că Goţridze, care nu scosese nicio vorbă, nota cu minuţiozitate tot ce se vorbea. Fu din nou uimită de cât de bine ştiau ruşii engleza în comparaţie cu americanii şi jalnicele lor cunoştinţe de rusă. Pe la începutul secolului toţi savanţii de pe planetă vorbeau – sau cel puţin citeau – în limba germană. Înainte de asta fusese perioada francezei şi mai înainte a latinei. Într-un secol viitor ar fi putut apărea o altă limbă obligatorie pentru savanţi, poate chineza. Dar deocamdată limba universal folosită era engleza şi toţi savanţii de pe glob se străduiau să-i înveţe neregularităţile şi să-i înţeleagă ambiguităţile de exprimare.

Aprinzându-şi o nouă ţigară de la capătul incandescent al celei precedente, Vaygay continuă:

– Mai trebuie spus şi altceva. Dar asta e doar o speculaţie. Nu este nici măcar la fel de plauzibil ca ideea reluării Mesajului de la capăt, idee pe care profesorul Valerian a numit-o cum nu se poate mai bine „presupunere”. În mod normal n-aş fi amintit de o supoziţie atât de improbabilă într-un stadiu atât de prematur. Dar dacă speculaţia mea ar căpăta contur, atunci va trebui să ne gândim imediat la anumite măsuri care să fie întreprinse ulterior.

Dacă academicianul Arhanghelski n-ar fi ajuns la aceeaşi concluzie nici n-aş fi avut curajul să amintesc de această problemă. Eu m-am contrazis cu dânsul în problema cuantificării deplasărilor spre roşu ale quasarilor, în explicarea surselor de lumină superluminice, asupra masei de repaus a unui neutrino, asupra fizicii quarcului în stelele neutronice… de fapt ne-am contrazis în mai multe probleme. Am impresia că, într-un asemenea stadiu de început şi speculativ al unei probleme, nu am căzut de acord mai niciodată. Dar de data aceasta suntem de aceeaşi părere. Genrik Dmitrici, ai vrea să ne explici cum stau lucrurile?

Arhanghelski părea tolerant şi chiar amuzat de situaţie. Între el şi Lunacearski exista o rivalitate personală ce dura de mulţi ani şi născuse deja dispute ştiinţifice aprinse şi o controversă faimoasă asupra nivelului la care ar fi prudent să se menţină sprijinul pentru cercetările sovietice în domeniul fizicii nucleare.

– Noi bănuim, spuse Arhanghelski, că Mesajul conţine instrucţiuni pentru a construi o maşină. Bineînţeles că nu ştim cum să decodificăm conţinutul acestui Mesaj. Dovada există însă în referinţele interne ale lui. Să vă dau un exemplu. Aici, la pagina 15441, există o referire clară la o pagină anterioară, 13097, pe care din fericire o avem. Ultima pagină menţionată a fost recepţionată de aici, din New Mexico, iar cealaltă de observatorul nostru de lângă Taşkent. La pagina 13097 există o altă trimitere, de data asta spre o perioadă în care nu acoperisem toate liniile de longitudine. Şi mai sunt multe cazuri de astfel de trimiteri şi referiri. În general – şi ăsta este lucrul cel mai important – paginile mai recente conţin instrucţiuni mai complicate, iar paginile mai vechi, mai de la început, au instrucţiuni mai simple. Într-un caz am găsit chiar opt trimiteri la materiale recepţionate anterior şi toate pe aceeaşi pagină.

– Băieţi, ăsta nu e un argument teribil de convingător, spuse Ellie. Poate că avem de-a face cu un set de exerciţii matematice şi cele mai complicate se bazează pe acelea mai simple, de la început. Poate că e un roman foarte lung în care evenimentele ulterioare sunt puse în legătură cu amintirile copilăriei sau cu ce au ei acolo pe Vega când sunt tineri. Şi trebuie să aibă nişte vieţi foarte lungi pentru un astfel de roman voluminos…

– Cele zece miliarde de porunci, râse der Heer.

– Poate, spuse Lunacearski, învăluit într-un nor de fum şi cu privirea fixată spre cadrul ferestrei, înspre telescoape.

Se părea că îşi pierde destul de mult timp admirând cerul. Dar apoi rosti:

– Dacă o să vă uitaţi la modelele trimiterilor încrucişate, cred că o să ajungeţi totuşi la aceeaşi concluzie ca şi noi. O să vedeţi că Mesajul arată mai mult ca un manual cu instrucţiuni de construire a unei maşini. Dar ce fel de maşină o fi asta, Dumnezeu ştie…

Capitolul 9
Numinosul

„Miracolul stă la baza adoraţiei.”
Thomas Carlyle – *Sartor Resartus,* 1833–1834

„Susţin că sentimentul religios cosmic este cel mai puternic şi cel mai nobil impuls pentru cercetarea ştiinţifică.”
Albert Einstein – *Idei şi opinii,* 1954

Ellie reuşi să-şi reamintească momentul exact când, într-unul dintre multele ei drumuri la Washington, descoperise că era îndrăgostită de Ken der Heer.

Preparativele necesare pentru întâlnirea cu Palmer Joss păreau să nu se mai termine. Aparent Joss şovăia să viziteze instalaţiile proiectului Argus şi acum afirma că nu-l interesa interpretarea pe care savanţii o dădeau Mesajului, ci impietatea comisă de aceştia. Mai spunea că avea nevoie de un teritoriu ceva mai neutru pentru a putea judeca caracterul lor. Ellie se declarase gata să meargă oriunde, iar un secretar special al preşedintelui se afla în negocieri cu Joss. Nu aveau să fie acolo alţi astronomi, căci preşedinta voia doar prezenţa lui Ellie.

Ellie mai aştepta şi ziua – aflată încă la multe săptămâni în viitor – când urma să meargă la Paris pentru prima întâlnire oficială a tuturor oamenilor implicaţi direct în Consorţiul Planetar al Mesajului. Ea coordona programul de culegere şi strângere a datelor globale împreună cu Vaygay. Captarea şi înregistrarea semnalelor devenise acum o simplă rutină, iar în ultimele luni nu se semnalase decât un singur gol în acoperirea suprafeţei de recepţie. Astfel Ellie află cu surprindere că dispunea de foarte puţin din timpul său. Şi-a promis să aibă o discuţie mai lungă cu mama ei şi să rămână prietenoasă şi politicoasă chiar dacă va fi provocată. Era nevoită să treacă în revistă o mulţime imensă de documente şi mesaje sosite prin poşta electronică (şi nu erau doar felicitări sau critici de la colegii din branşă, ci şi poveţe religioase, speculaţii pseudoştiinţifice susţinute cu o încredere oarbă sau scrisori de la fanii de pe toată planeta). În schimb nu mai citise nici ea nu ştia de câte luni *Revista de Astrofizică,* deşi era autor principal al unui articol de dată recentă care era cu

siguranţă cel mai percutant studiu publicat vreodată în prestigioasa revistă. Semnalul de pe Vega era atât de puternic, încât mulţi radioamatori, sătui de receptoarele lor, începuseră să-şi facă propriile lor radiotelescoape, împreună cu aparatele de analiză a semnalului. În prima fază a colectării „paginilor” Mesajului aceşti radioamatori oferiseră nişte informaţii folositoare, iar de atunci Ellie era tot mai asaltată de unii dintre ei cu date despre care aceştia credeau că scăpaseră din vederea specialiştilor SETI. Ellie se simţea obligată să le scrie câteva rânduri de încurajare. De asemenea la staţia Argus mai erau şi alte programe de radioastronomie importante şi acestea trebuia să fie la rândul lor urmărite îndeaproape, aşa cum era studiul quasarilor. Totuşi, în loc să se ocupe de toate aceste lucruri, Ellie descoperi că îşi petrecea aproape tot timpul cu der Heer. De fapt Ken.

Bineînţeles că datoria ei era să-l implice cât de mult putea în proiectul Argus pe consilierul ştiinţific al preşedintelui, fiindcă preşedinta trebuia să deţină informaţii complete şi corecte. Tânăra se gândea că ar fi bine dacă şi conducătorii altor state ar fi la fel de sistematic puşi la curent cu ultimele noutăţi despre Vega, aşa cum era preşedinta Statelor Unite. Ea nu avea cine ştie ce cunoştinţe ştiinţifice, dar îi plăcea cu adevărat domeniul şi era dispusă să sprijine studiile ştiinţifice nu numai pentru foloasele practice, dar şi – măcar în parte – pentru bucuria de a şti. Acelaşi lucru fusese valabil şi la alţi câţiva foşti preşedinţi americani de la James Madison şi John Quincy Adams încoace.

Cu toate acestea era uimitor cât de mult timp îşi petrecea la Argus Ken der Heer. Este adevărat că îşi dedica o oră pe zi, uneori mai mult, transmisiunilor pe undă lungă adresate Serviciului Strategic de Ştiinţe şi Tehnologie din vechiul amplasament al Biroului Executiv din Washington. Dar, din câte observase Ellie, în restul timpului el se afla mereu… pe-aproape. Îşi vâra nasul în mecanismul de funcţionare a reţelei de computere sau vizita fiecare radiotelescop în parte. Uneori avea cu el vreun funcţionar de la Washington, dar de cele mai multe ori era singur. Îl vedea mereu în biroul care îi fusese oferit: stătea întotdeauna cu uşa deschisă, cu picioarele întinse pe birou, citind vreun raport sau vorbind la telefon. Când o vedea, îi făcea vesel cu mâna şi se cufunda iar în lucru. Uneori îl vedea discutând cu Drumlin sau cu Valerian, dar şi cu tehnicienii obişnuiţi sau cu funcţionarii de la birouri, care declaraseră despre

el nu o dată că este un ins „fermecător”. Cel puţin asta auzise ea.

Dar der Heer o chestiona şi pe ea de nenumărate ori. La început întrebările lui fuseseră pur tehnice, adresate pe un ton oficial, dar nu trecu mult până ce ele alunecară spre tot felul de planuri referitoare la o varietate largă de evenimente posibile în viitor şi apoi spre speculaţii gratuite. În acele zile avea impresia că discuţiile legate de proiect erau un simplu pretext pentru a petrece mai mult timp împreună.

Într-o după-amiază frumoasă de toamnă preşedinta a fost nevoită să amâne una dintre întâlnirile Grupului Special pentru Situaţii Neprevăzute din cauza crizei Tyrone Free. După un zbor de noapte de la New Mexico la Washington, Ellie şi der Heer descoperiră astfel că au câteva ore libere şi se hotărâră să viziteze Memorialul Vietnam, proiectat de Maya Ying Lin pe când era încă studentă la arhitectură, înainte de a absolvi Universitatea Yale. Der Heer părea nepotrivit de vesel în mijlocul rămăşiţelor jalnice şi întunecate ale unui război stupid, aşa că Ellie începu iar să facă speculaţii asupra defectelor sale de caracter. În urma lor păşeau cu discreţie doi paznici din Administraţia Publică, îmbrăcaţi civil, dar cu microfoane de culoarea pielii plasate în urechi şi cu un mers rutinat.

Der Heer încerca să convingă o omidă de un albastru superb să se caţăre pe o rămurică. Omida se deplasa vioaie, iar trupul său lung iriza în unduirile provocate de mişcarea celor patrusprezece perechi de picioare. Ajunsă la capătul rămuricii omida rămase agăţată, iar cu ultimele cinci segmente ale corpului bâjbâi prin aer plină de temeritate, încercând să găsească un alt punct de sprijin. Nu găsi nimic, aşa că se întoarse cu isteţime şi porni înapoi. Der Heer apucă rămurica de celălalt capăt, astfel încât atunci când omida urma să ajungă la punctul de plecare să nu găsească nici acum o altă cale. Omida făcu astfel mai multe drumuri dus-întors, asemenea unor mamifere carnivore închise în cuşcă, dar Ellie avu impresia că ultimele drumuri fură făcute cu o resemnare tot mai evidentă. Simţi deodată că îi este milă de sărmana creatură, chiar dacă ar fi aflat că este, să zicem, larva care provoca mana orzului.

– Ce program minunat există în capul tipului ăstuia! exclamă der Heer. Funcţionează ireproşabil, ca un sistem de supravieţuire perfect. Vezi, ştie cum să se menţină. Mă gândesc că rămurica asta e efectiv suspendată în aer, iar omida nu are astfel de

experienţe în mod natural, fiindcă în natură crengile sunt întotdeauna legate sau sprijinite de ceva. Ellie, tu te-ai întrebat vreodată cum ar funcţiona un astfel de program în capul tău? Adică ai impresia că, atunci când ai ajunge la capătul acestei crenguţe, ai şti cu certitudine ce ai de făcut? Ai avea senzaţia că judeci bine? Nu te-ai întreba măcar de unde ştii că trebuie să-ţi balansezi prin aer cele zece picioare din faţă, dar că trebuie să te ţii strâns de creangă cu celelalte optsprezece?

Ellie înclină uşor capul şi se uită scrutător mai mult la el decât la omidă. Ken părea să nu întâmpine prea multe probleme imaginându-şi-o în chip de insectă. Încercă să-i răspundă pe un ton neutru, amintindu-şi că pentru el problema avea un interes strict profesional.

– Şi-acum ce-o să faci cu ea?

– Păi, cred c-o s-o pun înapoi în iarbă. Ce altceva aş mai putea face?

– Unii ar omorî-o.

– E greu să omori o creatură după ce te-a făcut să înţelegi că raţionează.

Se mai plimbară un timp în tăcere printre cele aproape 55.000 de nume gravate în plăci de granit negru, lucios. Der Heer încă mai ţinea în mână rămurica şi omida de pe ea.

– Fiecare guvern ce se pregăteşte de război îşi descrie adversarii ca pe nişte monştri, spuse Ellie. Nu vor să te gândeşti că şi celălalt este uman. Dacă inamicul poate simţi şi gândi, atunci s-ar putea să eziţi când trebuie să-l omori. Iar omorul este foarte important aici. E mai bine să fie monştri.

– Hei, ia uită-te la frumuseţea asta! îi răspunse el după o clipă. Chiar că-i frumoasă. Priveşte-o mai de-aproape.

Femeia îl ascultă. Înfrângându-şi un uşor tremur de repulsie, încercă să vadă omida cu ochii bărbatului.

– Uită-te ce face, continuă el. Dacă ar fi la fel de mare ca mine sau ca tine i-ar îngrozi de moarte pe toţi. Ar fi un monstru *adevărat,* aşa-i? Numai că e mică. Mănâncă frunze, îşi vede de treaba ei şi mai adaugă un pic de frumuseţe lumii ăsteia.

Ellie îl luă de mâna rămasă liberă şi apoi se plimbară îndelung, fără să mai scoată vreun cuvânt, printre şirurile de nume înscrise în ordine cronologică, după data morţii. Erau, bineînţeles, numai victimele americane. Nicăieri pe planetă nu exista vreun memorial asemănător închinat celor două milioane de asiatici care muriseră în acel conflict. Poate doar în inimile

rudelor şi prietenilor celor căzuţi. În Statele Unite cel mai des întâlnit comentariu legat de acest război era unul care vorbea de paralizia politică în care intrase puterea militară, o judecată înrudită psihologic – sau cel puţin aşa gândea Ellie – cu explicaţia de tipul „cuţitul înfipt pe la spate” pe care o dădeau fanaticii belicoşi din Germania în legătură cu înfrângerea din primul război mondial. Pentru conştiinţa naţională a americanilor războiul din Vietnam era o bubă cu puroi pe care până acum niciun preşedinte nu avusese curajul s-o spargă, iar tendinţele politice ulterioare din Republica Democratică Vietnameză nu uşuraseră deloc lucrurile. Îşi aminti cu câtă uşurinţă pomeneau soldaţii americani de acei „maimuţoi galbeni”, „capete teşite”, „ochi oblici” şi alte denumiri, chiar mai jignitoare. Cum să trecem cu bine în următoarea etapă a istoriei umanităţii dacă nu reuşim mai întâi să scăpăm de această tendinţă de dezumanizare a adversarului?

*

În conversaţiile pe care le purta în mod obişnuit der Heer nu vorbea ca un universitar. Dacă l-ai fi întâlnit la chioşcul de ziare din colţ pe când îşi cumpăra vreun ziar sau vreo revistă, n-ai fi crezut că e om de ştiinţă. Nu-şi pierduse accentul de stradă new-yorkeză. La început aparenta neconcordanţă dintre limbajul său şi calitatea activităţii ştiinţifice i-a amuzat pe colegii din cercetare. Pe măsură ce studiile făcute de el şi ca urmare şi persoana sa au devenit mai cunoscute, accentul a devenit un simplu semn particular al savantului. Dar, ca să dăm un exemplu, atunci când pronunţa „trifosfat de guanozină”, această moleculă paşnică părea să capete proprietăţi explozive.

Ellie şi Ken der Heer au avut nevoie de ceva timp ca să-şi dea seama că s-au îndrăgostit unul de altul. Mulţi alţii trebuie să fi remarcat asta mai devreme. Cu câteva săptămâni înainte, pe când Lunacearski se afla încă la Argus, se lansase într-una dintre tiradele lui ocazionale asupra lipsei de raţionalitate a limbajului. De data aceasta luase în obiectiv engleza americană.

– Ellie, spune-mi de ce zic oamenii „să faci din nou aceeaşi greşeală”? De ce mai adaugă şi „din nou”? Sau… corectează-mă dacă greşesc… nu-i aşa că la voi „burn up” şi „burn down” înseamnă acelaşi lucru, adică „a arde complet”? Iar când îi spuneţi cuiva să încetinească sau s-o ia mai uşor, ziceţi „slow up” ori „slow down” şi iar înseamnă acelaşi lucru. Atunci de ce, când v-aţi săturat de cineva, ziceţi doar „screw up”, şi nu şi

„screw down”? Asta lăsând la o parte sensurile licenţioase.

Ellie dădu din cap, aprobând plictisită. Îl auzise nu o dată pe Vaygay plângându-li-se colegilor lui ruşi despre inconsecvenţele limbii ruse şi era sigură că la conferinţa de la Paris va avea ocazia să asculte şi varianta cu franceza. Ea era mulţumită să ştie că, deşi toate limbile aveau destule inconsecvenţe şi inadvertenţe, ele se foloseau totuşi de multe căi şi resurse pentru a evolua şi a elimina micile lipsuri. Ar fi fost de mirare ca limbajul să fie perfect coerent şi autosuficient. Însă Vaygay părea să se distreze atât de bine văitându-se asupra subiectului, încât nu avea inima să se contrazică acum cu el.

– Ce să mai vorbim de o expresie cum e „head over heels în love”, continuă el, adică îndrăgostit de parcă ai avea capul deasupra tălpilor. E o expresie foarte folosită, nu? Dar lucrurile sunt exact pe dos. Adică, mai exact, cu susu-n jos. Oamenii au capul deasupra tălpilor *în mod normal.* Şi-atunci când eşti îndrăgostit ar trebui să fii cu *tălpile* deasupra capului. Nu-i aşa, Ellie? *Tu* eşti cea care ar trebui să ştie cel mai bine. Dar cel care a inventat expresia asta habar n-avea ce-i aia iubire. Şi-a imaginat că mergi aşa, ca orice om, în loc să pluteşti prin aer cu capul în jos, ca în creaţiile pictorului aceluia francez... cum îl chema oare?

– Era rus, replică Ellie.

Marc Chagall îi furnizase o cale de ieşire neîndemânatică dintr-o conversaţie încâlcită şi destul de incomodă. Mai târziu se întrebă dacă Vaygay o tachinase pur şi simplu sau voise să vadă cum reacţionează. S-ar fi putut ca, inconştient, să bănuiască relaţia tot mai strânsă dintre ea şi der Heer.

Dar cel puţin era evident pentru oricine că der Heer avea unele reţineri. Iată-l, consilierul ştiinţific al preşedintelui Statelor Unite, iată-l cum îşi petrecuse o parte imensă din timpul său: implicat într-o relaţie delicată, nesăbuită şi de neiertat. Implicarea emoţională în relaţiile cu unul dintre directorii proiectului crea un risc imens. Era evident că preşedintele ţinea la obiectivitatea judecăţilor consilierului său. El trebuia să fie apt de a recomanda anumite căi de acţiune, chiar dacă Ellie s-ar fi opus, sau trebuia să susţină ca propunerile acesteia să fie respinse. La un anumit nivel dragostea pentru Ellie ar fi compromis eficacitatea lui der Heer.

Cu Ellie lucrurile erau şi mai încurcate. Înainte de a-şi cuceri un anumit grad de respectabilitate stabilă în funcţia de

conducător al unui radioobservator important avusese mai mulţi parteneri. Deşi se simţise îndrăgostită şi chiar o declarase de câteva ori, căsătoria nu o ispitise niciodată cu adevărat. Îşi amintea vag versurile (parcă ale lui William Butler Yeats) cu care încerca să-i împace pe foştii săi iubiţi atunci când aceştia se amărau fiindcă întotdeauna ea era cea care hotăra să sfârşească o poveste de dragoste:

„Iubirea mea, tu-mi spui că nu-i iubire
Decât dacă durează-o veşnicie,
Dar e absurd; doar noi am trăit clipe
Mai bune decât tot ce-ar fi să vie.”

Îşi aduse aminte ce fermecător era John Staughton faţă de ea în vremea în care îi făcea curte mamei sale şi cu câtă uşurinţă renunţase la falsa lui bunăvoinţă după ce îi devenise tată vitreg. După ce te măriţi cu un bărbat vezi cum din el se iveşte adesea o făptură nouă, necunoscută şi monstruoasă, pe care până atunci abia dacă ai întrezărit-o. Ellie bănuia că predispoziţia sa romantică o făcea vulnerabilă. Dar nu avea de gând să facă aceeaşi greşeală ca şi mama ei. Iar undeva în adâncul sufletului îi stăruia şi teama de a se îndrăgosti fără rezerve, de a se dărui cuiva care apoi i-ar putea fi smuls de alături. Sau pur şi simplu ar părăsi-o. Deşi, dacă nu te-ai îndrăgostit niciodată cu totul, nu ai de unde şti ce poţi pierde. Numai că Ellie nu iubise niciodată profund şi era vag conştientă că ideea respectivă nu suna prea veridic. Pe de altă parte, din moment ce nu fusese niciodată cu adevărat îndrăgostită, nici nu trădase pe cineva – în adevăratul sens al cuvântului, aşa cum simţea în străfundul inimii că făcuse mama ei, trădându-l pe tatăl său după ce acesta murise. De el, de tatăl ei, încă îi era dor, groaznic de dor.

Cu Ken der Heer lucrurile *păreau* altfel. Sau poate că pretenţiile sale scăzuseră tot mai mult o dată cu trecerea anilor? Spre deosebire de mulţi alţi bărbaţi pe care îi cunoştea ea, Ken scotea la iveală o latură a sa mai blândă şi mai miloasă atunci când era sub tensiune sau când se simţea provocat. Înclinaţia lui spre compromis şi îndemânarea în abordarea ştiinţifică a politicii făceau parte dintre calităţile cerute de slujbă, dar sub aceste caracteristici Ellie simţea că se putea întrezări ceva stabil şi sigur. Îl respecta pentru felul în care ştiuse să facă din ştiinţă o parte a vieţii lui şi pentru sprijinul curajos acordat cercetării ştiinţifice, atitudine pe care tot el încercase s-o impună celor două administraţii sub care funcţionase.

Ellie şi Ken locuiau de câtăva vreme destul de mult timp împreună, încercând să fie cât mai discreţi în această privinţă. Conversaţiile lor, în care ideile zburau de la unul la altul precum mingile de tenis, aveau un farmec savuros. Uneori îşi răspundeau unul altuia la gânduri încă neexprimate, cu o intuiţie aproape vizionară. Ken era un iubit tandru şi inventiv, iar ei îi plăceau oricum feromonii emanaţi de el.

Uneori Ellie rămânea ea însăşi uimită de ce era în stare să facă şi să zică atunci când era cu el şi simţea că se iubesc. Ajunsese atât de îndrăgostită, încât iubirea îi afectase încrederea în forţele proprii şi, pe de altă parte, se plăcea mai mult din cauza lui. Mai exista şi un fel de evoluţie a iubirii şi a respectului reciproc care stătea la baza relaţiei lor, mai ales că şi Ken simţea aceleaşi lucruri ca şi ea. În prezenţa multora dintre prietenii ei Ellie simţea pe undeva cum se strecoară singurătatea. Dar cu Ken singurătatea dispărea.

Se simţea bine când îi descria visurile ei, când îi povestea frânturi din viaţa trecută sau taine ruşinoase ale copilăriei. Ken nu părea doar interesat, ci de-a dreptul fascinat. O făcea să-i vorbească ore în şir despre anii copilăriei. Întrebările lui erau întotdeauna directe, câteodată puse cu aerul cercetătorului, dar niciodată triviale. Ellie începu să înţeleagă de ce îndrăgostiţii ajungeau să-şi vorbească uneori asemenea copiilor mici, parcă prostindu-se. În societate nu existau circumstanţe acceptabile în care să-i dai voie copilului ascuns în tine să se manifeste. Dacă persoana iubită pare să aibă afinităţi cu copilul de un an, de cinci ani, de doisprezece ani şi chiar cu tânărul sau tânăra de douăzeci de ani, toţi aceştia ascunşi în tine, atunci există o şansă ca toate aceste fiinţe de sub masca ta să fie fericită alături de cealaltă fiinţă. Iubirea pune capăt lungii lor izolări. S-ar putea ca profunzimea iubirii să poată fi calculată după numărul de euri proprii care se implică într-o legătură sentimentală dată. Se părea că în cazul partenerilor pe care-i avusese anterior abia una dintre aceste Ellie interioare fusese în stare să găsească compatibilitate şi înţelegere; celelalte ipostaze ale sale rămăseseră simpli chibiţi nemulţumiţi.

*

În duminica de dinaintea întâlnirii pe care o programaseră cu Joss Palmer stăteau amândoi întinşi pe pat, scăldaţi în lumina soarelui de după-amiază, care se strecura jucăuş printre stinghiile jaluzelelor veneţiene şi crea modele geometrice pe

formele trupurilor lor îmbrăţişate.

– Într-o discuţie obişnuită, zise Ellie, pot să vorbesc despre tata fără să simt decât… aşa, o uşoară înţepătură de tristeţe. Dar dacă mă las *cu adevărat* în voia amintirilor şi o fac cu amănunţime, amintindu-mi de simţul umorului pe care-l avea sau, să zicem, de… o anume pasiune pentru sinceritate, atunci toată masca mea cade şi-mi vine să plâng fiindcă el nu mai este.

– Nu încape nicio îndoială: limba ne ajută să ne eliberăm de sentimente apăsătoare… sau cel puţin o face uneori, replică der Heer.

O mângâie pe umăr, continuând:

– Poate că asta e una dintre funcţiile ei: să ne facă să înţelegem lumea fără să devenim cu totul copleşiţi de complexitatea ei.

– Dacă-i aşa, atunci inventarea limbajului nu e numai o binecuvântare. Ştii, Ken, aş da orice – adică orice sunt în stare să dau – numai să-mi mai pot petrece câteva minute cu tata.

Ellie îşi închipui cum ar arăta raiul, plin de taţi şi de mame, toţi frumoşi şi plutind sau zburând cu aripile lor lungi pe deasupra vreunui nor ce le ieşea în cale. Trebuia să fie un loc încăpător pentru a-i putea primi pe toţi, zeci de miliarde de oameni care trăiseră şi apoi muriseră de când apăruse specia umană. Ellie se gândi că era normal să fie un loc foarte aglomerat, dacă nu cumva cerul creştin nu era construit la o scară comparabilă cu cea a cerului astronomic. Fiindcă în acest caz ar fi loc din belşug.

– Trebuie să fie vreun calcul care să măsoare totalul populaţiei de fiinţe inteligente din Calea Lactee, spuse ea. Tu câţi crezi că sunt? Dacă ar fi, să zicem, vreun milion de civilizaţii şi fiecare dintre ele ar avea cam un miliard de locuitori, asta ar fi cam… 10 la puterea 15. Numai fiinţe inteligente. Dar dacă cele mai multe civilizaţii sunt mai avansate decât noi, atunci poate că însăşi ideea de individ devine în cazul lor inadecvată. Poate că asta e doar o altă formă de şovinism pământean.

– Desigur. Şi atunci ai putea calcula volumul de producţie la nivel galactic pentru ţigările Gauloises şi pentru Twinkies, pentru Volgile tip Sedan şi pentru emiţătoarele Sony de buzunar. După aceea putem calcula şi produsul galactic brut. O dată ce l-am aflat, putem să ne apucăm de calcularea Produsului Cosmic…

– Îţi baţi joc de mine, îl întrerupse femeia, zâmbind uşor, fiindcă nu se simţea chiar nemulţumită. Dar gândeşte-te la

numere de asemenea mărime. Vreau să spun că trebuie să te gândeşti *într-adevăr* ce înseamnă. Toate acele planete, populate cu fiinţe mult mai avansate ca noi. Nu te înfioară puţin ideea?

Ar fi putut spune la ce se gândea el, dar continuă grăbită:

– Ia uită-te puţin la chestia asta. M-am pregătit din ea pentru întâlnirea cu Joss.

Se întinse şi căută cu mâna pe poliţa de la capul patului, apucând de acolo volumul al 16-lea dintr-o ediţie mai veche din *Encyclopaedia Britannica Macropaedia,* volum intitulat „De la Rubens la Somalia”, apoi deschise la o pagină unde pusese ca semn de carte o fâşie dintr-o cartelă de computer. Îi arătă cu degetul articolul intitulat „Sacru sau Sfânt”.

– Se pare că teologii au determinat un anumit aspect legat de simţul sacrului sau al divinului, un aspect special, neraţional – deşi eu i-aş zice mai degrabă iraţional. L-au numit „numinos”, adică un fel de plan al spiritului. Termenul a fost folosit pentru prima dată de… ia să vedem… de un anume Rudolph Otto într-o carte apărută în 1923, *Ideea de Sacru.* Acest ins credea că fiinţele umane sunt predispuse la a detecta şi a venera numinosul. A dat fenomenului numele de „mysterium tremendum”. Chiar şi latina pe care o ştiu eu mi-e suficientă ca să înţeleg asta. În prezenţa acestui „mysterium tremendum”, fior al misterului iraţional, oamenii se simt îngrozitor de mărunţi, dar – dacă am citit eu bine – nu ajung cu totul alienaţi. Otto a conceput numinosul ca fiind ceva „cu totul altfel”, iar reacţia umană la numinos a numit-o „uluire absolută”. Ei, dacă asta vor să spună credincioşii atunci când vorbesc despre sacru sau despre divin, atunci sunt şi eu de aceeaşi părere. Şi eu simt ceva comparabil numai când ascult un semnal, chiar dacă nu îl recepţionez în realitate. Doar îl ascult. Şi cred că întreg domeniul ştiinţelor exacte e susceptibil de un astfel de respect. Şi-acum ascultă aici.

Ellie îi citi din textul cărţii:

„De-a lungul ultimelor câteva sute de ani un număr mare de filosofi şi de sociologi au sugerat ipoteza dispariţiei sacrului şi au prezis moartea religiei. Un studiu asupra istoriei religiilor ne arată că formele de manifestare a sentimentului religios sunt în continuă schimbare şi că nu a existat niciodată o opinie unanimă în ceea ce priveşte caracterul şi forma manifestă a religiei. Omul…”

Ellie se întrerupse.

– Omul! Bărbatul, nu? Bineînţeles că sexiştii scriu şi editează şi articole despre religie.

Apoi reveni la text:

„Omul ar putea fi acum într-o situaţie inedită în care să dezvolte structuri sau valori fundamentale radical diferite de cele furnizate în cadrul conştiinţei tradiţionale a sacrului. Dacă lucrurile stau sau nu aşa este o problemă de importanţă vitală.”

– Deci? întrebă Ken.

– Deci eu cred că religiile de tipul acela birocratic încearcă să instituţionalizeze percepţia umană a numinosului în loc să ofere mijloacele şi căile cele mai potrivite pentru a percepe direct numinosul, aşa cum percepi lucrurile direct când priveşti printr-un telescop de şase inci. Dacă simţul numinosului este cel care stă la baza religiei, atunci nu e normal să te întrebi cine este mai credincios: insul care urmează religiile acestea instituţionalizate şi birocratice sau omul care se autoeducă în spiritul ştiinţei?

– Hai să vedem dacă am înţeles bine, îi replică der Heer.

Asta era o frază de-a ei pe care o adoptase şi el.

– Este o după-amiază tihnită de sâmbătă şi în camera asta un cuplu dezbrăcat zace în pat şi-şi citesc unul altuia din *Encyclopaedia Britannica,* discutând dacă nu cumva galaxia Andromeda are mai mult „numinos” decât Misterul Învierii. Tipii ăştia doi chiar că ştiu să se distreze, nu-i aşa?

Partea a II-a
Maşina

„Atotputernicul Învăţător, atunci când a aşezat principiile ştiinţei în structura universului, l-a chemat pe om la studiu şi la urmarea căii Sale. Este ca şi cum El le-ar fi spus locuitorilor globului pe care îl numim «al nostru»: «Eu am făcut pământul pentru ca omul să sălăşluiască pe faţa lui şi am clădit cerurile înstelate şi uşor de văzut, toate acestea pentru a-l învăţa pe om ştiinţa şi artele. Acum el se poate îngriji de starea lui şi poate învăţa din bunătatea Mea pentru toate creaturile că trebuie să fie înţelegător cu semenii săi».”

(Thomas Paine – *Epoca raţiunii*, 1794)

Capitolul 10
Precesiunea echinocţiilor

„Chiar dacă socotim că zeii există, putem să ne înşelăm pe noi înşine cu vise străvezii şi cu minciuni, în vreme ce lumea este stăpânită numai de schimbare şi de norocul orb şi nepăsător?”
(Euripide – *Hecuba)*

Lucrurile au decurs într-un mod ciudat. Ellie îşi închipuise că Palmer Joss va veni la amplasamentul Argusului, va privi cum se recepţionează semnalul prin radiotelescoape şi cum se stochează informaţia şi va remarca imediat camera imensă şi plină de discuri şi benzi magnetice în care erau stocate datele de câteva luni înainte. Credea că insul va pune câteva întrebări cu caracter ştiinţific şi apoi va examina câteva dintre imprimatele de computer cu multiplicitatea lor de zerouri şi unităţi din maldărele de hârtie conţinând Mesajul încă indescifrabil. Nu-şi închipuia că-şi va pierde ore în şir contrazicându-se pe teme de teologie sau filosofie. Însă Joss refuzase să vină la Argus. Spunea că nu are intenţia să analizeze benzile magnetice, ci sufletul uman implicat acolo. Pentru o astfel de discuţie Peter Valerian ar fi fost partenerul ideal. El era nepretenţios, putea să-şi exprime ideile cu claritate şi era protejat cumva de credinţa sa înnăscută în Hristos, pe care şi-o reafirma în fiecare zi. Se părea că preşedinta nu acceptase varianta acestuia. Ea voise o întâlnire restrânsă şi ceruse explicit ca Ellie să participe la ea.

Joss fusese cel care insistase ca întâlnirea să aibă loc aici, la Muzeul şi Institutul de Cercetare Ştiinţifică asupra Bibliei din Modesto, California. Ellie aruncă o privire peste der Heer, dincolo de paravanul de sticlă ce separa biblioteca de suprafaţa expoziţiei. Exact în faţa ei se afla o amprentă din ghips luată dintr-un banc de nisip de pe Red River, amprentă în care se vedeau urmele picioarelor unui dinozaur amestecate cu cele ale unui om încălţat în sandale, fapt ce dovedea, după cum explica tăbliţa informativă, că oamenii şi dinozaurii fuseseră contemporani. Cel puţin în statul Texas. Se părea că erau implicaţi şi pantofarii din mezozoic. Concluzia la care ajungea textul din tăbliţa informativă era că evoluţionismul susţinea un neadevăr. Ellie observase încă de acum două ore că opinia

multor paleontologi – cum că de fapt amprenta din bancul de nisip era trucată – nu era menţionată în text. Amprentele amestecate ale picioarelor constituiau unul dintre exponatele unei serii vaste intitulate „Înşelăciunea lui Darwin”. În stânga se afla un pendul al lui Foucault ce demonstra aserţiunea ştiinţifică a rotaţiei Pământului. Aparent această idee nu era contestată aici. În dreapta Ellie remarcă un ansamblu holografic Matsushita de dimensiuni imense, plasat pe podiumul unui mic teatru şi în care imagini tridimensionale ale celor mai renumiţi clerici puteau comunica direct cu credincioşii.

Dar Ellie comunica acum mult mai direct cu reverendul Billy Jo Rankin. Până în ultimul moment ea nu aflase că Joss îl invitase pe Rankin şi vestea o luase prin surprindere. Între ei doi existau disensiuni permanente pe teme teologice, dintre care mai importante erau cele legate de funcţia miracolelor în cadrul slujbelor sau dacă se apropia a doua venire a lui Iisus şi dacă această a doua pogorâre divină trebuia să fie însoţită de Apocalipsă. Însă de curând cei doi ajunseseră la o reconciliere puternic mediatizată şi făcută, din câte se spunea, pentru binele întregii comunităţi fundamentalist-creştine din America. Semnele de îmbunătăţire a relaţiilor dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite au iscat tot felul de ramificaţii sociale la nivel mondial în domeniul reconcilierii diverselor dispute. Probabil faptul că întâlnirea avea loc aici era preţul pe care Joss a trebuit să-l plătească pentru reconciliere. Era de presupus şi că, în cazul unei dispute axate pe probleme ştiinţifice, Rankin se baza pe exponate ca sprijin concret în favoarea poziţiei sale. Iar acum, după ce discuţia dura de vreo două ore, Rankin oscila între critici dure şi rugăminţi patetice adresate celor de faţă. Purta un costum croit impecabil, avea manichiura proaspăt făcută, iar zâmbetul său strălucitor contrasta oarecum cu ţinuta neglijentă, boţită şi mai uzată a lui Joss Palmer. Pe chipul lui Joss încremenise cel mai vag zâmbet posibil, ochii îi erau pe jumătate închişi şi capul plecat într-o atitudine ce semăna foarte mult cu poziţia clasică de rugăciune. El nu vorbise prea mult. Ellie aprecie că, dacă făcea abstracţie de ţipetele extatice, remarcile lui Rankin de până acum nu se puteau diferenţia doctrinar de discursul televizat al lui Joss.

– Voi, savanţii, sunteţi atât de timizi! spunea Rankin. Vă place să vă ascundeţi lumina ştiinţei sub un obroc. Din titlurile articolelor voastre nu se poate ghici niciodată conţinutul lor.

Prima lucrare a lui Einstein legată de teoria relativităţii a fost intitulată *Electrodinamica corpurilor în mişcare.* Nu scria sus $E = mc^2$. Nu, domnule, doar *Electrodinamica corpurilor în mişcare.* Cred că, dacă însuşi Domnul Dumnezeu ar apărea în faţa unui întreg cârd de oameni de ştiinţă, poate chiar la una dintre acele adunări importante ale Asociaţiei voastre, ei s-ar apuca să scrie ceva despre asta şi ar pune un titlu gen *Despre combustia spontană dendritoformă în atmosferă.* Savanţii au o mulţime de ecuaţii şi vorbesc despre „ipoteza minimă”, dar nu pomenesc niciodată niciun cuvânt despre Dumnezeu. Din câte înţeleg, voi, savanţii, sunteţi prea sceptici.

După felul cum dădu din cap vorbitorul, cu un aer de bătrân înţelept, Ellie deduse că der Heer era şi el inclus în această evaluare.

– Voi vă îndoiţi de orice! continuă Rankin. Sau cel puţin încercaţi. Nu păreţi să fi auzit despre expresii ca „Lasă lucrurile aşa cum sunt” sau „Dacă nu-i nimic stricat, nu încerca să repari”. Vreţi întotdeauna să verificaţi dacă un lucru este, după cum spuneţi voi, „adevărat”. Iar „adevărat” la voi înseamnă doar informaţii empirice, oferite de simţuri, lucruri pe care le puteţi vedea şi atinge. În lumea voastră nu există loc pentru inspiraţie sau revelaţie. Voi excludeţi încă de la început aproape orice ar putea avea legătură cu religia. Nu am încredere în oamenii de ştiinţă pentru că oamenii de ştiinţă nu au încredere în nimeni şi nimic.

Împotriva voinţei sale, Ellie recunoscu în sinea ei că Rankin prezentase lucrurile bine. Şi se zicea că el era cel mai nătâng dintre videoevangheliştii moderni! De fapt nu, se corectă ea, nu nătâng: el era cel care îi considera nătângi pe credincioşii din turma sa. Din câte îşi dădea seama femeia, el părea să fie foarte inteligent. Într-adevăr. Dar oare trebuia să-i răspundă la toate astea? Discuţia era înregistrată atât de oamenii muzeului, cât şi de der Heer, iar Ellie se temea ca nu cumva să vorbească după cum credea ea de cuviinţă, şi astfel să o facă pe preşedintă de râs. Sau să stânjenească desfăşurarea proiectului. Totuşi ambele tabere căzuseră de acord ca înregistrările să nu fie făcute publice. Iar remarcile lui Rankin deveneau tot mai insuportabile, în timp ce nici Joss, nici der Heer nu păreau să aibă intenţia să intervină.

Parcă fără să vrea, Ellie se auzi vorbind:

– Presupun că vrei un răspuns. Nu o să auzi acum o poziţie

„oficială” a oamenilor de ştiinţă în legătură cu problemele amintite şi nu am pretenţia de a vorbi în numele tuturor cercetătorilor ştiinţifici. Nici măcar în numele celor de la proiectul Argus. Eu o să fac doar câteva remarci în numele meu, dacă nu te deranjează.

Rankin o aprobă, dând din cap cu putere şi zâmbind încurajator. Joss aştepta placid.

– Aş vrea să înţelegeţi că eu nu atac credinţa niciunei fiinţe. În ceea ce mă priveşte aveţi dreptul să vă dedicaţi oricărei doctrine voiţi, chiar dacă s-ar putea dovedi că e greşită. Iar multe dintre lucrurile pe care le susţineţi atât dumneata, cât şi reverendul Joss – pe care l-am văzut predicând acum câteva săptămâni la televizor – nu pot fi negate din start, pur şi simplu. Este nevoie de puţină trudă. Dar o să încerc să vă explic de ce cred eu că ideile voastre sunt improbabile, asta dacă-mi permiteţi.

„Până acum”, îşi zise ea, „am fost ca pâinea caldă.”

– Vă deranjează scepticismul ştiinţei. Dar el a apărut din cauză că lumea este foarte complexă. Şi mai ales subtilă. De aceea prima idee care se iveşte în mintea cuiva nu este neapărat şi cea corectă. Mai mult, oamenii au tendinţa de a se păcăli singuri. O au şi savanţii. De-a lungul istoriei tot felul de doctrine sociale respingătoare au fost susţinute şi de savanţi, unii chiar de renume, al căror nume era cunoscut de toată planeta. Politicienii au susţinut şi ei astfel de doctrine. Dar şi unii conducători religioşi respectabili. Putem lua exemplul nazismului şi al rasismului tipic, sau pe cel al sclaviei. Şi savanţii greşesc, şi teologii greşesc uneori. Toată lumea face greşeli. Eroarea face parte din caracterul uman. O spuneţi şi voi: „a greşi e omenesc”.

Ellie privi o clipă în jur, apoi continuă:

– Atunci soluţia prin care putem evita să greşim sau cel puţin putem reduce posibilitatea de a face erori este de a fi sceptici. Ideile trebuie verificate. Şi se verifică după nişte standarde riguroase impuse de necesitatea demonstraţiei. Eu personal nu cred că adevărul revelat există cu adevărat. Dar dacă este admisă punerea în discuţie a opiniilor contrastante şi dacă orice ins sceptic poate să experimenteze pe cont propriu pentru a verifica un anumit punct de vedere, atunci adevărul are şanse să iasă la iveală. Asta ne-a arătat-o experienţa întregii istorii a ştiinţei. Nu este o abordare perfectă, dar pare a fi singura care dă rezultate. Iar acum, dacă încerc să analizez religia, observ că există o groază de păreri contradictorii. Spre exemplu, creştinii

cred că Universul a apărut în urmă cu un număr finit de ani. Din exponatele pe care le-am văzut aici e clar că unii creştini (dar şi evreii sau musulmanii) cred că universul a apărut abia acum 6000 de ani. Pe de altă parte hinduşii – căci pe lume există şi o mulţime de credincioşi hinduşi – cred că Universul are o vechime imemorabilă şi că de fapt pe parcursul istoriei sale a existat un număr infinit de creaţii şi distrugeri ale lumii. Nu e posibil ca ambele afirmaţii să fie adevărate. Fie universul are o vârstă anume, finită, fie el este etern. Prietenii voştri de aici – Ellie arătă cu mâna spre uşa de sticlă dincolo de care se vedeau câţiva muzeografi plimbându-se agale prin zona „Înşelăciunii lui Darwin” – ar trebui să discute problema cu hinduşii. S-ar zice că Dumnezeu le-a spus altceva faţă de ce v-a spus vouă. Însă voi vreţi să discutaţi numai între voi.

„Poate am fost cam prea dură”, îşi zise ea în sine. Dar continuă:

– Cele mai importante religii ale planetei se contrazic una pe alta în dreapta şi-n stânga. Nu se poate să aibă toate dreptate. Dar ce-ar fi dacă toate ar fi greşite? Vedeţi, şi asta este posibil. Trebuie să vă intereseze adevărul, aşa-i? Ei bine, singura cale de a alege adevărul de eroare în toată această diversitate de credinţe este să fim sceptici. Eu una sunt la fel de sceptică şi în ceea ce priveşte convingerile voastre religioase, dar şi asupra fiecărei noi idei aduse în ştiinţă şi despre care aud pentru prima dată. Însă în domeniul meu aceste idei sunt numite ipoteze, nu inspiraţie divină sau revelaţie.

De data aceasta Joss se agită puţin, însă cel care răspunse fu tot Rankin:

– Există mii de revelaţii şi de preziceri trimise de Dumnezeu şi confirmate de realitate, şi în Vechiul şi în Noul Testament. Venirea Izbăvitorului este prevestită în Isaia 53, în Ezechiel 14, în Prima Carte a Cronicilor 17. În Mica 5 se găseşte profeţia care spune că El se va naşte în Betleem. La Matei 1 stă scris că El va fi descendent al lui David şi…

– Şi la Luca de asemenea. Dar pentru voi asta ar trebui să fie o piedică, nu o profeţie împlinită. Matei şi Luca transmit genealogii diferite ale lui Iisus. Mai grav, ei urmăresc linia genealogică de la David la Iosif, nu de la David la Maria. Sau poate că nu credeţi în Dumnezeu Tatăl?

Rankin continuă netulburat. Poate că femeia aceasta nu pricepuse prea bine ce voia el să spună…

– …sfinţenia lui Iisus şi patimile Sale sunt prevestite la Isaia 52 şi 53 şi în Psalmul 21. La Zaharia 11 stă scris clar că El va fi trădat pentru treizeci de monede de argint. Un om cinstit nu poate ignora dovezile oferite de aceste profeţii împlinite. Ba mai mult, Biblia vorbeşte şi despre vremurile noastre. Israelul şi arabii, Gog şi Magog, America şi Rusia, războiul nuclear, toate sunt scrise în Biblie. Orice om care are un grăunte de bun simţ îşi poate da seama de asta. Nu-i nevoie neapărat să fii vreun amărât de profesor de liceu.

Ellie replică rece:

– Problema voastră este lipsa imaginaţiei. Aproape toate profeţiile de care ai pomenit sunt vagi, ambigue, neclare şi permit interpretări eronate sau tendenţioase. Toate acele texte se pretează la o mulţime de interpretări posibile. Chiar şi profeţiile de bază, cele de care nu vrei să aminteşti acum, aşa cum e promisiunea lui Iisus cum că Împărăţia lui Dumnezeu ar fi urmat să vină încă din timpul vieţii unora dintre cei care l-au văzut şi ascultat. Şi să nu-mi spui acum că Împărăţia Domnului este în sufletul omului. Credincioşii lui Iisus i-au luat vorbele în sensul literal. Iar voi vă folosiţi doar de citatele care par să fie profeţii îndeplinite, ignorând restul Bibliei. Asta fără a mai aminti că există o dorinţă neostoită a oamenilor de a vedea profeţii împlinite.

Schimbând puţin tonul, Ellie reluă:

– Dar imaginaţi-vă doar că genul de dumnezeu în care credeţi – unul atotputernic, atoateştiutor şi atoateiertător – ar dori cu adevărat să lase un semn pentru generaţiile viitoare şi să arate fără putinţă de îndoială că el există cu adevărat. Să zicem că ar lăsa acest semn pentru urmaşii lui Moise dintr-un viitor îndepărtat. I-ar fi atât de simplu, aproape banal! Doar nişte fraze, acolo, nişte propoziţii enigmatice şi vreo poruncă aspră care să fie transmisă nealterată…

Joss se aplecă aproape imperceptibil şi murmură:

– Cum ar fi…?

– Cum ar fi o propoziţie de genul „Soarele este o stea”. Sau „Marte este o planetă îmbătrânită, plină de deşerturi şi vulcani, asemenea Sinaiului”. Sau „Un corp în mişcare are tendinţa de a rămâne în mişcare”. Sau, dacă stăm să socotim…

Ellie mâzgăli repede nişte cifre pe un petic de hârtie.

– …să zicem „Pământul este de un milion de milioane de milioane de ori mai greu decât un copil”. Şi apoi, deşi văd că voi

amândoi aveţi reticenţe în ceea ce priveşte cazul special al relativităţii, măcar că teoria este confirmată cu regularitate în fiecare zi fie în acceleratoarele de particule, fie în analiza razelor cosmice, deci ce-aţi zice de „Nu există cadre de referinţă privilegiate”? Ori chiar „Nu se cade ca voi să drumeţiţi mai repede decât raza de lumină”. Lucruri de acest gen, orice informaţii ştiinţifice care nu ar fi putut fi cunoscute cu trei mii de ani în urmă.

– Mai ai şi alte exemple? întrebă Joss.

– Păi există un număr indefinit de posibilităţi sau cel puţin câte una pentru fiecare principiu din fizică. Ce-ar mai fi? „Căldura şi lumina sunt ascunse chiar şi în cea mai măruntă piatră.” Ori chiar, să zicem, „Legile Pământului fac cât două, dar legile pietrelor magnetice fac cât trei”. Propoziţia ar face aluzie la faptul că forţa gravitaţională urmează legea inversului pătratului, pe când forţa magnetică de dipol urmează legea inversului cubului. Sau în biologie (şi, pomenind de asta, Ellie înclină capul spre der Heer, care părea să fi depus un legământ al tăcerii), cum ar suna „Taina vieţii e legată de două şuviţe întreţesute”?

– Ei, asta e o propoziţie interesantă! spuse Joss. Te referi, bineînţeles, la ADN. Dar ştii care e simbolul medicinei, chestia aia specifică doctorilor? Medicii militari o poartă pe peltiţe sau epoleţi. Se numeşte caduceu. Acolo sunt doi şerpi înlănţuiţi. De fapt e o axă elicoidală dublă perfectă. Acesta a fost simbolul salvării vieţii încă din vremuri străvechi. Nu ar fi exact tipul de conexiune pe care ai sugerat-o?

– Totuşi, eu o vedeam ca pe o spirală, nu ca pe o elice. Dar pe de altă parte cred că, dacă există o mulţime de simboluri şi de profeţii şi o cantitate zdravănă de mituri şi de folclor, atunci în cele din urmă unele dintre ele vor ajunge să se potrivească printr-un simplu accident concepţiei ştiinţifice curente. Nu pot fi sigură de asta. S-ar putea să ai dreptate. Poate imaginea caduceului chiar *este* un mesaj de la Dumnezeu. Bineînţeles că nu e totuşi un simbol creştin şi nici nu e simbolul niciuneia dintre religiile importante ale zilelor noastre. Nu cred că te-ai putea gândi la faptul că zeii le vorbeau numai vechilor greci. Ceea ce vreau să spun este că, dacă Dumnezeu voia să ne lase un mesaj, iar scrierile vechi erau singura cale la care s-a gândit pentru asta, atunci ar fi putut să o facă mult mai bine. De fapt nici măcar n-ar fi trebuit să se limiteze la scrieri. De ce n-a lăsat un crucifix gigantic care să orbiteze în jurul Pământului? De ce n-a

acoperit suprafaţa Lunii cu textul celor Zece Porunci? De ce a trebuit ca Dumnezeu să se exprime atât de clar în Biblie şi atât de neclar în lume?

Joss tocmai păruse pregătit să răspundă cu câteva propoziţii bine alese, căci pe chip îi răsărise o satisfacţie neaşteptată şi netăinuită, însă şuvoiul de cuvinte al femeii îl făcu să piardă momentul şi se gândi poate că ar fi fost nepoliticos din partea lui să o întrerupă.

– Mai mult, de ce aţi crede că Dumnezeu ne-ar fi abandonat? Voi sunteţi convinşi că el stabilise obiceiul de a sta de vorbă cu patriarhii şi cu profeţii în fiecare zi de marţi. Spuneţi că este omniscient şi omnipotent. Deci pentru el n-ar fi fost un efort prea mare să ne reamintească direct şi clar care sunt dorinţele sale, măcar de câteva ori la fiecare generaţie. Deci cum vine asta, dragilor. De ce nu-l vedem curat ca şi cristalul?

– Ba *Îl vedem!* interveni Rankin şi propoziţia fu spusă cu o încordare enormă. El se află pretutindeni în jurul nostru. Ne răspunde la rugăciuni. Zeci de milioane de oameni din această ţară au renăscut şi au fost martori la bunătatea maiestuoasă a Domnului. Biblia ne vorbeşte şi nouă la aceste vremuri la fel de clar cum a făcut-o şi în vremea lui Moise sau a lui Iisus.

– Ei, hai să fim serioşi. Ştii ce vreau să spun. Unde sunt tufişurile în flăcări, stâlpii de foc, vocea din înalturi care să tune asupra noastră, spunându-ne „Eu Sunt Cel Ce Sunt”? De ce Dumnezeu îşi face simţită prezenţa prin metode atât de subtile şi discutabile când ar putea să se manifeste într-un mod cu totul clar şi de netăgăduit?

– Dar tocmai tu eşti cea care a descoperit o voce din înalturi, comentă Joss cu aparentă detaşare în momentul în care Ellie se opri să-şi tragă răsuflarea.

Se priviră ochi în ochi pentru câteva clipe. De cealaltă parte Rankin prinse imediat ideea:

– Absolut. Chiar asta voiam să spun. Nici Avraam, nici Moise nu aveau radiouri sau telescoape. N-ar fi putut să-L audă pe Atotputernic vorbindu-le pe unde lungi. S-ar putea ca astăzi Dumnezeu să ne vorbească prin alte mijloace şi să ne dea voie să accedem la un alt gen de cunoaştere. Sau poate că nu Dumnezeu, ci…

– Da, Satana. I-am auzit pe unii vorbind despre asta. Dar sună aiurea. Hai să ne oprim puţin doar la posibilitatea de care vorbeaţi, dacă nu aveţi nimic împotrivă. Voi credeţi că Mesajul ar

putea fi Glasul lui Dumnezeu, al Dumnezeului în care credeţi voi. Când s-a mai întâmplat în cadrul religiei voastre ca Dumnezeu să răspundă la o rugăciune prin repetarea rugăciunii, asemenea unui ecou?

– Eu personal n-aş zice că un jurnal de actualităţi al naziştilor este o rugăciune, spuse Joss. Tu ai spus că rolul lui era de a ne face atenţi.

– Atunci cum explicaţi faptul că Dumnezeu s-a hotărât să le vorbească savanţilor, nu predicatorilor, aşa cum sunteţi voi?

Rankin se lovi cu arătătorul în piept, scoţând un bufnet surd.

– Domnul vorbeşte tot timpul *cu mine,* zise el. Iar reverendul Joss, aici de faţă, aude şi el glasul Domnului. Domnul mi-a spus că ne aflăm în pragul unei revelaţii. Când sfârşitul lumii va fi aproape, asupra noastră se va abate judecata păcătoşilor, ochii noştri vor vedea pe Dumnezeu şi cei aleşi se vor înălţa la ceru…

– V-a spus el că are de gând să facă un anunţ al judecăţii folosindu-se de spectrul radio? Aţi înregistrat undeva discuţia voastră cu Dumnezeu, ca să putem verifica dacă lucrurile s-au întâmplat cu adevărat aşa? Sau trebuie să vă credem pe cuvânt? De ce s-ar fi hotărât Domnul Dumnezeul vostru să-i anunţe mai întâi pe radioastronomi, nu pe bărbaţii şi femeile credincioşi lui? Nu vi se pare puţin ciudat că, după două mii de ani sau poate mai mult, primul mesaj pe care îl primim de la Dumnezeu este un şir de numere prime… şi imaginea lui Adolf Hitler la deschiderea Jocurilor Olimpice din 1936? S-ar zice că Dumnezeul în care credeţi are un simţ al umorului destul de pronunţat.

– Domnul Dumnezeul meu poate avea orice simţ doreşte El să aibă.

Der Heer se alarmă evident la acest prim semn de animozitate.

– Ăăă, poate ar fi cazul să vă reamintesc tuturor care este scopul cu care ne-am adunat aici, începu el.

„Iată-l pe Ken în postura de împăciuitor”, gândi Ellie. „În unele situaţii e curajos, dar de cele mai multe ori asta se întâmplă când nu are niciun fel de răspundere asupra acţiunilor sale. Este un combatant straşnic… în discuţiile între patru ochi. Dar în politica ştiinţifică şi mai ales când o reprezintă pe preşedintă, devine foarte conciliant şi este gata să facă compromisuri şi cu diavolul.” Se stăpâni să continue, căci limbajul teologic părea s-o fi prins şi pe ea.

– Asta-i cu totul altceva, spuse, întrerupându-şi şirul

gândurilor şi totodată şi pe cel al vorbelor lui der Heer. Dacă semnalul acesta vine de la Dumnezeu, atunci de ce este emis doar dintr-un anumit loc de pe cer, din apropierea unei stele destul de strălucitoare şi nu foarte depărtate de noi? De ce nu vine din tot cerul în acelaşi timp, revărsându-se ca şi radiaţia cosmică de fundal a corpurilor întunecate? Din moment ce vine din direcţia altei stele, pare a fi un semnal de la o altă civilizaţie. Dacă ar fi venit din toate direcţiile, atunci ar fi fost mult mai asemănător cu un astfel de mesaj de la Dumnezeul creştin.

– Dumnezeu poate să facă astfel încât un semnal să vină şi din oiştea Carului Mare dacă asta este voinţa Lui, se precipită Rankin, iar faţa lui se înroşi puternic. Iartă-mă, dar m-ai enervat teribil. Dumnezeu poate face *orice.*

– Orice este dincolo de înţelegerea dumitale, domnule Rankin, pare să cadă în sarcina Domnului. Pentru dumneata Dumnezeu este locul în care înghesui toate misterele lumii, tot ceea ce ne provoacă inteligenţa şi raţiunea. Dumneata îţi decuplezi pur şi simplu creierul şi spui că Domnul a făcut şi a dres.

– Doamnă, n-am venit aici ca să fiu insultat!

– Ai venit aici? Eu credeam că aici *locuieşti.*

– Doamnă… începu Rankin.

El dădu impresia că este gata să spună ceva, dar după o clipă se răzgândi. Se abţinu cu greu. Trase adânc aer în piept şi reluă subiectul anterior:

– Noi ne aflăm într-o ţară creştină. Creştinii adevăraţi deţin adevărata cunoaştere asupra problemei în discuţie şi au sfânta responsabilitate de a se asigura că sfintele cuvinte ale Domnului sunt înţelese şi…

– Eu sunt creştină, dar tu nu vorbeşti în numele meu. Te-ai încâlcit singur într-un gen de manie misticoidă demnă de secolul al cincilea. Dar de atunci a existat şi o Renaştere, a trecut şi Iluminismul. Tu unde-ai fost?

Joss şi der Heer se ridicaseră pe jumătate din scaunele în care şedeau.

– Vă rog, imploră Ken, uitându-se direct la Ellie. Dacă nu ne limităm mai strict la ordinea subiectelor în discuţie nu văd cum am putea ajunge la rezultatele cerute de preşedinte.

– Da, dar voi aţi avut un schimb direct de păreri…

– E-aproape ora prânzului, remarcă Joss. Ce-ar fi să luăm o pauză pentru masă?

După ce ieşiră din sala de conferinţe a bibliotecii, Ellie se

rezemă pe balustrada ce înconjura pendulul lui Foucault şi începu un schimb de cuvinte murmurate rapid cu der Heer.

– Tare mi-ar plăcea să-i ard un pumn în nas atotştiutorului ăla ţanţoş cu sfinţenia lui superioară...

– De ce, Ellie? Chiar, de ce? Neştiinţa şi persistenţa în eroare nu sunt suficient de dureroase?

– Ba da, dacă şi-ar ţine gura. Dar el corupe milioane de oameni.

– Draga mea, şi el gândeşte la fel despre tine.

*

Când se întoarse de la masă împreună cu der Heer, Ellie observă imediat că acesta luase o figură umilă, în timp ce Joss, care deschise primul discuţia, părea voios şi cu siguranţă mult mai primitor decât ar fi cerut-o simpla cordialitate.

– Dr. Arroway, începu el, din câte am înţeles eu sunteţi nerăbdătoare să ne prezentaţi descoperirile dumneavoastră şi nu sunteţi interesată de disputele teologice. Totuşi vă rugăm să mai aveţi puţină răbdare cu noi. Dumneavoastră aveţi o limbă foarte ageră. Nici nu mai ţin minte când l-am văzut ultima dată atât de nervos pe părintele Rankin din cauza problemelor credinţei religioase. Cred că de-atunci au trecut mulţi ani.

Joss aruncă o privire scurtă spre colegul său, care mâzgălea cu un aer trândav pe un dosar galben şi care îşi descheiase gulerul de la cămaşă şi îşi slăbise nodul cravatei.

– Am fost izbit de câteva dintre lucrurile de care aţi amintit azi-dimineaţă. Aţi spus că sunteţi creştină. Aş putea să vă întreb în ce sens consideraţi că sunteţi creştină?

– Ştiţi, când am acceptat funcţia de director al programului Argus n-am găsit menţionat aspectul în cadrul sarcinilor de serviciu, spuse ea cu un aer nepăsător. Mă consider creştină în sensul că îl consider pe Iisus Hristos o figură istorică admirabilă. Sunt de părere că Predica de pe Munte este una dintre cele mai măreţe declaraţii etice şi unul dintre cele mai reuşite discursuri din istorie. Mai cred că îndemnul „Iubeşte-l pe duşmanul tău” ar putea fi o soluţie cu bătaie lungă în problema războiului nuclear. Mi-aş dori ca el să trăiască în zilele noastre. Ar fi spre binele fiecărui om de pe planetă. Dar mai cred şi că Iisus a fost doar o fiinţă umană. Un om mare, un om curajos, un om care a văzut cu claritate adevăruri inconfortabile. Nu cred că el a fost Dumnezeu sau fiul Domnului sau nepotul lui Dumnezeu.

– Dumneata nu *vrei* să crezi în Dumnezeu.

Joss o spuse cu aerul că face o afirmaţie evidentă. Continuă:

– Dumneata îţi imaginezi că poţi să fii creştină fără să crezi în Dumnezeu. Dă-mi voie să te întreb direct: crezi sau nu crezi în Dumnezeu?

– Întrebarea dumitale are o structură ciudată. Dacă aş spune „nu”, asta ar însemna că sunt sigură că Dumnezeu *nu* există sau că nu sunt sigură că Dumnezeu *există?* Fiindcă avem de-a face astfel cu două afirmaţii foarte diferite una de alta.

– Hai să vedem dacă sunt chiar atât de diferite, dr. Arroway. Îmi daţi voie să vă spun „doctor”? Ei, cred că sunteţi de acord cu „briciul lui Occam”, aşa-i? Dacă ai două explicaţii diferite şi la fel de bune pentru acelaşi fenomen, atunci o alegi pe cea mai simplă. Dumneata spui că întreaga istorie a ştiinţei sprijină un astfel de comportament. Atunci, dacă ai îndoieli serioase asupra faptului că *există* un Dumnezeu, îndoieli destul de puternice ca să te împiedice să te dedici necondiţionat Credinţei, atunci trebuie să fii capabilă să-ţi imaginezi o lume *fără* Dumnezeu, o lume care se naşte fără contribuţia lui Dumnezeu şi care îşi urmează cursul de zi cu zi în absenţa Lui, o lume în care oamenii mor fără Domnul. Nu există pedeapsă. Nu există recompensă. Ar însemna că dumneata ai considera că toţi sfinţii şi profeţii, toţi credincioşii care au trăit pe lume au fost nişte nătângi din cauza a tot ce au făcut. Ai spune, probabil, că s-au autoiluzionat. Ar fi o lume în care n-ar exista niciun motiv serios pentru care ne-am afla pe Pământ, adică nu am avea niciun rost aici. Totul s-ar reduce la nişte coliziuni atomice complicate. Am dreptate sau nu? Incluzând şi atomii care sunt în constituţia fiinţelor umane. Pentru mine asta ar fi o lume insuportabilă, inumană. Nu mi-aş dori să trăiesc în ea. Dar dacă *dumneata* eşti în stare să-ţi imaginezi o astfel de lume, atunci de ce mai stai la îndoială? De ce te menţii în dubiu? Dacă deja crezi toate astea, n-ar fi mult mai simplu să spui că de fapt nu există Dumnezeu? Pentru că aşa nu respecţi briciul lui Occam. Părerea mea este că dumneata nu vrei să vorbeşti deschis. Dacă dumneata poţi măcar să-ţi *imaginezi* o lume lipsită de Dumnezeu, cum ar putea un savant scrupulos şi corect cu el însuşi să fie agnostic? Nu credeţi că *trebuie* să fiţi atei dacă gândiţi astfel?

– Credeam că ai de gând să-mi argumentezi că Dumnezeu este ipoteza cea mai simplă, spuse Ellie, dar ai abordat problema dintr-o perspectivă mult mai eficace. Şi aş fi de acord cu opinia dumitale, reverend Joss, dacă ar fi doar un subiect de discuţii

ştiinţifice. Preocuparea de bază a ştiinţei este examinarea şi corectarea ipotezelor. Atât timp cât legile naturii explică toate evenimentele existente fără a fi necesară o intervenţie supranaturală sau cel puţin le explică la fel de bine ca şi ipoteza existenţei lui Dumnezeu, atunci eu mă voi considera atee până la proba contrarie. Însă dacă ulterior se descoperă un singur fapt care nu se potriveşte legilor amintite, atunci mă voi depărta de ateism. Acum suntem suficient de capabili ca să detectăm unele goluri în legile naturii. Există unele inconsecvenţe. Motivul pentru care nu mă declar atee este că în mare măsură problema nu este de natură ştiinţifică. Este o problemă religioasă şi politică. Caracterul experimental al ipotezelor ştiinţifice nu se extinde şi asupra domeniilor de care am amintit. *Nu* vorbim despre Dumnezeu ca despre o ipoteză ştiinţifică. Dumneata crezi că ai atins adevărul, iar ceea ce încerc eu să lămuresc este că s-ar putea să fi scăpat din vedere unele lucruri. Însă dacă mă întrebi mă bucur să-ţi pot răspunde: nu pot fi *sigură* că am dreptate.

– Eu am fost întotdeauna de părere că un agnostic este un ateu fără curajul convingerilor sale.

– La fel de bine ai putea spune că un agnostic este o persoană profund religioasă căreia îi lipseşte cea mai rudimentară urmă de cunoştinţe despre imperfecţiunea umană. Când spun că sunt agnostică vreau să spun de fapt că nu există dovada clară. Nu avem o dovadă indubitabilă că Dumnezeu există, cel puţin pentru Dumnezeul în care crezi dumneata. Dar nu avem nicio dovadă indubitabilă că el *nu* există. De vreme ce musulmanii, creştinii şi evreii nu reprezintă nici jumătate din populaţia globului, aş spune că nu pot găsi argumente riguroase pentru existenţa tipului vostru de divinitate. Dacă ar fi fost altfel, atunci toţi oamenii de pe Pământ s-ar fi convertit. Repet, dacă Dumnezeul în care credeţi ar fi vrut să ne convingă, ar fi putut face o treabă mult mai bună decât a făcut-o. Apoi remarcaţi cât de clar şi de autentic este Mesajul. Este recepţionat pe tot globul pământesc. Radiotelescoapele recepţionează semnalul în ţări cu istorii diferite, cu limbi diferite, cu sisteme politice şi religii diferite. Cu toţii recepţionează aceleaşi informaţii din acelaşi loc din spaţiu, pe aceleaşi frecvenţe şi cu aceeaşi modulaţie de polarizare. Şi musulmanii şi hinduşii şi creştinii, chiar şi ateii recepţionează acelaşi mesaj. Orice sceptic ar putea să-şi construiască propriul lui radiotelescop – care nici n-ar trebui să fie prea mare – şi ar recepţiona informaţii identice.

– Doar nu încerci să sugerezi că mesajul tău radio *este* de la Dumnezeu, se oferi Rankin.

– În niciun caz. Vreau doar să sugerez că civilizaţia de pe Vega, care are puteri infinit mai reduse decât cele pe care voi i le acordaţi lui Dumnezeu, a fost capabilă să facă lucrurile foarte clare. Dacă Dumnezeu voia să ne transmită ceva peste miile de ani care au trecut fără să se folosească de mijloace nesigure cum sunt cele orale, folclorice, sau cum sunt scrierile vechi, atunci ar fi putut s-o facă în aşa fel, încât să nu mai încapă nicio îndoială asupra existenţei sale.

Ellie se opri, dar nici Joss, nici Rankin nu rostiră vreun cuvânt, aşa că ea încercă din nou să aducă discuţia la datele recepţionate de pe Vega.

– N-aţi vrea totuşi să nu ne pripim cu judecăţile măcar o vreme, până ce reuşim să progresăm ceva mai mult în descifrarea Mesajului? Nu v-ar interesa să vedeţi câteva dintre datele recepţionate?

De data aceasta cei doi predicatori consimţiră, şi încă destul de repede. Însă tot ce putea arăta ea erau maldăre de zero şi unu, şiruri care nu lămureau şi nici nu inspirau nimic. Ellie le explică meticuloasă cum stăteau lucrurile cu presupusa paginaţie a Mesajului şi cu cheia pe care sperau s-o descopere. Printr-o înţelegere tacită nici ea, nici der Heer nu pomeniră nimic despre ipoteza sovieticilor conform căreia Mesajul ar constitui planurile unei maşini, fiindcă ideea era în cel mai bun caz o supoziţie oarecare şi nici nu fusese făcută publică de către sovietici. Ca şi cum gândul i-ar fi venit mai târziu, Ellie începu să explice unele lucruri despre steaua Vega: masa stelei, temperatura la suprafaţă, culoarea, distanţa până la Pământ, durata vieţii acesteia, inelul de asteroizi care se rotea în jurul ei şi care fusese descoperit de Satelitul de Observaţie Astronomică în Infraroşu în anul 1983.

– Dar în afară de faptul că este una dintre cele mai strălucitoare stele de pe cer, nu mai există şi altceva special legat de Vega? vru să ştie Joss. Sau ceva care ar avea legătură cu Pământul?

– Păi nu cred că pot găsi ceva, dacă mă gândesc la proprietăţile stelare specifice sau la alte lucruri de genul ăsta. Dar există un amănunt neesenţial, mai degrabă accidental: acum douăsprezece mii de ani Vega a fost steaua polară a Pământului şi va redeveni stea polară cam peste patrusprezece mii de ani.

Rankin, care încă mai nota alene ceva pe o foaie de hârtie, spuse fără a ridica privirea:

– Eu credeam că steaua polară a planetei este chiar Steaua Polară.

– Aşa şi este, de vreo câteva mii de ani. Dar nu dintotdeauna. Pământul este asemenea unui titirez. Axa lui se deplasează încet într-un cerc.

Ellie le arătă cum se petrec lucrurile, folosindu-şi creionul pentru a vizualiza axa Pământului.

– Procesul este numit de astronomi „precesiunea echinocţiilor”.

– A fost descoperit de Hiparchus din Rhodos, adăugă Joss. În secolul al doilea după Hristos.

Era surprinzător ca o astfel de informaţie să-i stea la îndemână predicatorului fundamentalist şi Ellie spuse doar:

– Exact.

Apoi continuă:

– Deci în acest moment o săgeată imaginară pornind din centrul planetei spre Polul Nord ar arăta în direcţia unei stele numite Polaris din constelaţia Carului Mic, sau Ursa Mică. Îmi amintesc, domnule Rankin, că aţi amintit de această constelaţie înainte de prânz. În deplasarea sa lentă, axa Pământului este îndreptată spre cer pe direcţii diferite şi nu întotdeauna spre steaua Polaris. Zona din cer spre care este direcţionată acea axă ce trece prin Polul Nord descrie un cerc complet într-o perioadă de 26.000 de ani. La ora actuală Polul Nord este orientat foarte mult spre Polaris, oricum destul de aproape de acea stea pentru a putea fi folosit ca reper în navigaţie. Accidental, acum douăsprezece mii de ani orientarea axei planetare era spre steaua Vega. Însă nu există nicio legătură concretă. Faptul că axa Pământului este înclinată cu 23 de grade şi jumătate nu are nimic de-a face cu modul în care sunt aranjate stelele din Calea Lactee.

– Totuşi acum douăsprezece mii de ani era anul 10.000 înainte de Hristos, adică o perioadă în care abia lua naştere civilizaţia umană. Greşesc cumva? întrebă Joss.

– Nu, dacă nu cumva eşti de părere că Pământul a fost creat în anul 4004 înainte de Hristos.

– Nu, noi nu credem aşa ceva. Nu-i aşa, frate Rankin? Noi pur şi simplu nu credem că vârsta planetei poate fi cunoscută cu atâta precizie, aşa cum afirmaţi voi, oamenii de ştiinţă. În

problema vârstei Pământului noi suntem ceea ce aţi numi „agnostici”.

Spunând asta, Joss îşi afişă zâmbetul său cel mai atrăgător.

– Deci dacă oamenii de acum zece mii de ani navigau pe ape şi dacă ar fi plutit prin Marea Mediterană sau, să zicem, prin Golful Persic, ei s-ar fi orientat după steaua Vega?

– Asta se întâmpla în ultima perioadă glaciară. Cred că era puţin cam devreme pentru navigaţie pe ape. Însă vânătorii care traversau pământurile nordice prin strâmtoarea Behring spre America trebuie să se fi folosit de ea. O stea atât de strălucitoare orientată exact spre nord le-o fi părut un fel de dar surprinzător sau providenţial, dacă vă sună mai bine. Pun pariu că o mulţime de oameni şi-au salvat vieţile datorită acestei coincidenţe.

– Ei, asta este tare interesant.

– N-aş vrea să credeţi că am folosit cuvântul „providenţial” în alt sens decât metaforic.

– Nici nu mi-ar trece prin cap, stimată doamnă.

Joss dădea semne care sugerau că întâlnirea din acea după-amiază se apropia de sfârşit şi s-ar fi zis că nu părea nemulţumit de rezultat. Dar pe agenda de discuţii a lui Rankin mai rămăseseră, după toate aparenţele, câteva probleme de discutat.

– Sunt uimit când văd că nu vă gândiţi la Înţelepciunea Divină când spuneţi că Vega a fost odată Steaua Polară. Credinţa mea este atât de puternică, încât nu are nevoie de dovezi, însă de câte ori se descoperă câte ceva, acel ceva nu face decât să-mi confirme credinţa în Dumnezeu. Ei bine, cred că aţi ascultat cu foarte mare atenţie cuvintele pe care le-am spus azi-dimineaţă. Nu-mi place ideea că ne-am afla aici într-un fel de competiţie a credinţei şi că voi sunteţi învingătorii mărinimoşi. Din câte ştiu eu, până acum voi nu v-aţi pus credinţa la încercare. Este vreunul dintre voi gata să-şi rişte viaţa în numele credinţei? Eu sunt dornic să mi-o risc pe a mea. Numai uitaţi-vă puţin pe fereastră. Afară se află un pendul al lui Foucault, unul imens. Greutatea lui trebuie să cântărească vreo 300 de kilograme. Credinţa mea îmi spune că, oricât de mult ai balansa greutatea pendulului din poziţia verticală, amplitudinea mişcării sale nu va creşte niciodată, ci va scădea permanent. Eu sunt gata să ies afară, să mă aşez cu faţa exact în faţa greutăţii pendulului, să-i dau drumul şi să-l împing în faţă. Iar apoi voi aştepta nemişcat să se întoarcă la mine. Dacă opiniile mele sunt greşite, atunci voi

primi drept în faţă o lovitură de 300 de kilograme. Ei, ce ziceţi? Vreţi să-mi puneţi credinţa la încercare?

– Nu, ai dreptate, nu-i nevoie. Eu te cred, îi răspunse Joss.

Totuşi Rankin îşi susţinu ideea în continuare. Ellie presupuse că îşi imagina cum ar arăta faţa *ei* după o astfel de încercare. Aşa că zise:

– Ai fi însă în stare să stai doar cu jumătate de metru mai aproape de acelaşi pendul şi să te rogi lui Dumnezeu ca să scurteze cursa greutăţii? Dacă în acel moment se dovedeşte că ai înţeles lucrurile greşit şi că predicile tale nu conţin în niciun caz voia Domnului? Poate că sunt de fapt opera Satanei. Sau poate că sunt simplă imaginaţie umană. Cum poţi să fii *cu adevărat* sigur?

– Prin credinţă, inspiraţie, revelaţie şi devoţiune, răspunse Rankin. Nu-i judeca şi pe ceilalţi după propria-ţi experienţă mărginită. Simplul fapt că tu Îl respingi pe Domnul nu-i poate împiedica pe ceilalţi oameni să Îi recunoască măreţia.

– Ascultă-mă. Toţi oamenii sunt însetaţi de miracol. Este o caracteristică profund umană. Şi ştiinţa şi religia sunt dependente de miracol. Vreau să spun că nu-i nevoie să inventaţi tot felul de istorii şi nu-i nevoie nici să exageraţi. În lumea reală există şi miracole şi devoţiune, şi încă din belşug. Natura se pricepe cu mult mai bine decât noi la inventarea minunilor.

– Poate că suntem cu toţii drumeţi porniţi pe calea adevărului, replică Joss.

Der Heer se strecură cu abilitate în discuţie şi, în nota optimistă sugerată de ultima replică, spuse că ar fi cazul să plece, deşi spiritele erau încă încinse. Ellie se întrebă dacă reuşiseră să realizeze ceva folositor. „Valerian ar fi fost mult mai eficient şi mult mai puţin provocator”, îşi spuse ea. Acum îşi dorea să se fi stăpânit mai bine.

– Am avut o zi extrem de interesantă, dr. Arroway, şi vă mulţumesc pentru ocazia oferită, zise Joss, care dădea iarăşi impresia de detaşare, dincolo de politeţea afişată.

Totuşi îi strânse mâna cu căldură, iar Ellie nu putu să nu remarce asta. În drum spre ieşire, către maşina guvernamentală care îi aştepta, trecură pe lângă un exponat tridimensional de o mărime respectabilă care reprezenta „Eroarea teoriei expansiunii Universului” şi unde Ellie remarcă o tăbliţă. Citi: „Domnul Dumnezeul Nostru Este Viu şi Sănătos. Ne Pare Rău de al

Vostru.” Femeia îi şopti în ureche lui der Heer:

– Iartă-mă. Ţi-am îngreunat misiunea.

– Nu, Ellie, în niciun caz, răspunse el. Te-ai comportat bine.

– Palmer Joss ăsta e un bărbat plin de farmec. Nu cred că am vreo şansă să-l convertesc. Dar crede-mă că eram gata să mă las eu convertită.

Bineînţeles că glumea.

Capitolul 11
Consorţiul Planetar al Mesajului

„Aproape toată lumea este divizată, iar ceea ce a rămas în afară este pe cale de a fi împărţit, cucerit şi colonizat. Să mă gândesc la stelele pe care le vedem noaptea deasupra capetelor noastre, la acele lumi vaste pe care nu le vom atinge niciodată. Dacă aş putea, aş anexa planetele; mă gândesc de multe ori la asta. Când le văd atât de limpezi şi totuşi atât de îndepărtate mă întristez.”
(Cecil Rhodes – *Testamentul şi ultima dorinţă,* 1902)

Stând la masa de la fereastra camerei lor, Ellie putea să vadă ploaia care cădea din cer în şuvoaie, împroşcând caldarâmul. Un trecător ud leoarcă, cu gulerul hainei ridicat, se grăbea voiniceşte, trecând prin faţa ei. Proprietarul localului manevra prin butoaiele cu stridii folosindu-se de o sită dungată, din pânză groasă, şi oferind un fel de publicitate stradală pentru specialitatea casei. Ellie simţea căldura şi confortul dinăuntrul restaurantului Chez Dieux, vestitul loc de întâlnire al artiştilor. Nu avea cu ea nici umbrela, nici haina de ploaie, căci meteorologii prognozaseră vreme frumoasă.

La fel de degajat ca întotdeauna, Vaygay deschise un nou subiect de discuţie.

– Prietena mea, Meera, este o ecdysiastă, anunţă el. Aşa se spune, nu? Atunci când dă spectacole în ţara voastră o face doar pentru grupuri de specialişti, la întâlnirile oficiale şi la convenţii. Meera zice că atunci când îşi dă jos hainele în faţa clasei muncitoare, la congrese ale sindicatelor şi alte întâlniri de felul ăsta, toţi inşii din sală parcă înnebunesc. Încep să-i strige oferte indecente, unii chiar vor să se urce la ea pe scenă. Dar când dă exact acelaşi gen de spectacol în faţa unor medici sau avocaţi, toţi stau nemişcaţi pe scaunele lor. De fapt ea zice că unii dintre ei îşi mai ling buzele. Întrebarea mea este: sunt avocaţii mai virili decât oţelarii?

Se ştiuse dintotdeauna că Vaygay avea cunoştinţe feminine din cele mai diverse medii. Modul în care aborda femeile (cu excepţia lui Ellie, din motive care o enervau şi în acelaşi timp o făceau să se simtă bine) era întotdeauna unul direct şi

extravagant, astfel încât ele puteau spune „nu” fără să se simtă vreodată stânjenite. Cele mai multe spuneau „da”. Dar noutăţile legate de Meera veneau cumva pe nepregătite.

Îşi petrecuseră toată dimineaţa făcând o comparaţie de ultimă oră a înregistrărilor existente şi încercând interpretări ale noilor date recepţionate. Transmiterea neîntreruptă a Mesajului ajunsese la o etapă nouă şi importantă. De pe Vega se transmiteau diagrame în modul în care se transmit fotografiile pentru ziar prin telegraf. Fiecare imagine se constituie dintr-o mulţime ordonată de şiruri. Numărul măruntelor punctuleţe albe şi negre care formau imaginea era produsul a două numere prime. Din nou numerele prime intrau în componenţa transmisiei. Se recepţionase un set imens de astfel de diagrame dispuse una după alta şi toate erau independente de text. Nu exista nicio intercalare. Era un fel de secţiune cu ilustraţii lucioase anexată la sfârşitul unui volum. După transmiterea unui şir lung de astfel de diagrame, textul ininteligibil continuă. Însă cel puţin câteva dintre diagramele recepţionate arătau clar că Vaygay şi Arhangelski avuseseră dreptate şi că măcar o parte din Mesaj conţinea instrucţiunile şi planurile pentru construirea unei maşini. Scopul ei rămânea încă necunoscut. Ellie împreună cu Vaygay urma să prezinte pentru prima oară câteva dintre amănuntele acestea la sesiunea plenară a Consorţiului Planetar al Mesajului care urma să aibă loc a doua zi la palatul Elysee, unde se vor aduna şi reprezentanţi ai altor naţiuni incluse în Consorţiu. Dar ipoteza legată de planurile unei maşini ajunsese pe nesimţite la urechile tuturor celor interesaţi.

În timpul prânzului Ellie făcuse o prezentare sumară a întâlnirii ei cu Rankin şi Joss. Vaygay fusese foarte atent, dar nu pusese nicio întrebare. Ellie se simţi ca şi cum şi-ar fi mărturisit nişte înclinaţii personale neruşinate şi poate gândul respectiv îi declanşase şirul de asociaţii, făcând-o să întrebe:

– Vaygay, tu ai o prietenă pe nume Meera, care face striptease? O artistă cu angajamente internaţionale, nu?

– De vreme ce Wolfgang Pauli a descoperit principiul excluziunii în timp ce se uita la un spectacol la Folies Bergere, am considerat că datoria mea profesională de fizician îmi impune să vizitez Parisul cât mai mult posibil. Consider asta ca un fel de omagiu adus lui Pauli. Dar nu ştiu cum se face că nu reuşesc să conving oficialităţile din ţara mea să-mi aprobe călătoriile numai pentru acest motiv. De obicei sunt obligat să mă ocup şi de

aspecte mai prozaice ale fizicii. Însă în asemenea locuri, cum este cel în care am întâlnit-o pe Meera, sunt un învăţăcel al naturii, aşteptând să fie izbit de o iluminare interioară.

Brusc vocea sa îşi schimbă tonalitatea de la pasional la pragmatic:

– Meera zice că specialiştii americani din toate domeniile sunt inhibaţi sexual şi sunt măcinaţi de sentimente de îndoială şi vinovăţie.

– Chiar aşa. Şi ce zice Meera despre specialiştii ruşi din toate domeniile?

– A, din categoria de care ai amintit nu mă cunoaşte decât pe mine. Deci e normal să aibă o părere bună. Mă gândesc că aş face mai bine dacă mâine aş ieşi cu Meera.

– Dar toţi prietenii tăi vor fi la întâlnirea Consorţiului, spuse Ellie cu aparentă nepăsare.

– Da, aşa-i. Mă bucur că veţi fi acolo, replică rusul morocănos.

– Ei, Vaygay! Ce te îngrijorează aşa de tare?

Până ce Vaygay se hotărî să răspundă momentul de tăcere se prelungi nefiresc de mult şi, când deschise gura, savantul rus avu o ezitare aproape neobservabilă, dar care nu-i stătea în obicei.

– Nu ştiu dacă e vorba de îngrijorare. Dar sunt câteva lucruri care mă preocupă. Dacă Mesajul chiar *este* un plan de construire a unei maşini? O să construim acea maşină? Şi *cine* o s-o construiască? Toţi laolaltă? Consorţiul? Naţiunile Unite? Mai multe ţări concurându-se una pe alta? Mă întreb ce se va întâmpla dacă pentru construirea maşinii vor trebui nişte sume de bani imense. Cine o să plătească? Şi ce s-ar putea pretinde pentru banii daţi? Ce-o să se întâmple dacă maşina nu va funcţiona? S-ar putea ca unele ţări să fie afectate economic de construirea acestei maşini sau, cine ştie, ar putea fi afectate din alte puncte de vedere.

Fără să îşi întrerupă torentul de întrebări Lunacearski goli vinul rămas în sticlă în paharele de pe masă. Iar discursul său continuă:

– Chiar dacă Mesajul este transmis până la capăt şi apoi reluat şi chiar dacă reuşim să-l descifrăm integral, cât o să fie de bună traducerea noastră? Ştii ce spunea Cervantes? Că lectura unei traduceri este asemenea studierii *dosului* unei tapiserii. S-ar putea să nu fim în stare să facem o traducere perfectă a Mesajului. În cazul acesta nici nu vom reuşi să construim cu

exactitate maşina aceea. Mai mult, suntem atât de siguri că avem toate informaţiile transmise? Poate că pe o altă frecvenţă pe care nu am descoperit-o încă nu s-au transmis alte informaţii esenţiale. Ştii, Ellie, m-am gândit că oamenii vor fi foarte suspicioşi când vor afla de construcţia acestei maşini. Dar s-ar putea să apară chiar mâine unele păreri care să ceară începerea imediată a lucrărilor, adică imediat după ce primim cheia de descifrare şi decriptăm Mesajul, dacă vom face asta vreodată. Ce are de gând să propună delegaţia americană?

– Nu ştiu, îi răspunse Ellie cu o voce slabă.

Însă îşi aminti că, la scurt timp după ce captaseră materialul cu diagramele, der Heer se apucase s-o întrebe care era probabilitatea ca maşina respectivă să depăşească posibilităţile tehnologice şi economice ale Pământului. Iar ea nu putea să-i dea niciun răspuns foarte sigur în niciuna dintre privinţe. Îşi mai aminti că în ultimele săptămâni der Heer arătase foarte preocupat şi uneori chiar irascibil la culme. Bineînţeles că, dacă avea responsabilităţi serioase legate de problemă…

– Dr. der Heer şi Kitz stau în acelaşi hotel cu tine? auzi ea.

– Nu, ei s-au instalat la Ambasadă.

Aşa stăteau lucrurile. Din cauza caracterului economiei sovietice şi a necesităţii primordiale de a cumpăra tehnologie militară în loc de bunuri de larg consum în schimbul puţinei valute de care dispuneau, ruşii aveau întotdeauna puţini bani de cheltuială ori de câte ori ajungeau în Occident. Erau obligaţi să stea la hoteluri de mâna a doua sau a treia, uneori chiar să închirieze camere. Asta în timp ce colegii lor din ţările vestice locuiau în condiţii de lux, dacă stăteai să faci comparaţia. Toată povestea constituia o sursă permanentă de stinghereală pentru savanţii din ambele ţări. Chiar simplul act al achitării notei pentru această masă relativ modestă ar fi fost un fleac pentru Ellie şi o povară pentru Vaygay, în ciuda poziţiei sale privilegiate în ierarhia oamenilor de ştiinţă sovietici. Totuşi ce voia Vaygay…

– Vaygay, spune-mi drept, ce te frământă? Ce vrei să zici? Crezi că Mike Kitz şi Ken au de gând să facă ceva fără noi?

– Ai zis „drept”. Ăsta-i un cuvânt interesant: nici la stânga, nici la dreapta, ci tot înainte. Mă îngrijorează faptul că în următoarele câteva zile vom auzi tot felul de discuţii premature despre construirea unui lucru pe care nu avem dreptul să-l construim. Politicienii cred că ştim totul, când de fapt noi nu ştim aproape nimic. O astfel de situaţie ar putea deveni periculoasă.

În cele din urmă în creierul lui Ellie se făcu lumină şi ea înţelese că Vaygay se considera personal responsabil pentru că descoperise caracterul Mesajului. Dacă lucrurile s-ar fi încheiat cu o catastrofă el ar fi considerat că este vinovat de ea. Mai avea şi câteva motive personale, cum era normal.

– Vrei să vorbesc cu Ken? întrebă femeia.

– Dacă tu crezi că se cuvine. Ai multe ocazii să vorbeşti cu el?

Vaygay încheiase asta pe un ton nonşalant.

– Vaygay, doar nu eşti gelos! Cred că ţi-ai dat seama de ceea ce simt pentru Ken înainte să aflu eu. Ştii, atunci când te-ai întors la Argus. Ken şi cu mine eram mai mult sau mai puţin împreună de vreo două luni. Ai vreunele reţineri?

– Nu, Ellie, deloc. Nu sunt nici tatăl tău, nici vreun amant gelos. Aş vrea să ai parte de toată fericirea din lume. Numai că mi-e teamă să văd că există atât de multe posibilităţi neplăcute.

Nu spuse mai mult de atât.

Discuţia a revenit la interpretările preliminare date de ei unora dintre diagramele şi schiţele transmise şi până la urmă acestea au ajuns să acopere cu totul masa. Pentru a nu cădea în monotonie, au mai vorbit puţin şi despre politică, axându-se pe discuţiile din Statele Unite asupra Principiilor lui Mandela ca mijloc de rezolvare a crizei din Africa de Sud şi pe războiul declaraţiilor dintre Uniunea Sovietică şi Republica Democrată Germană, război care luase amploare în ultimele zile. Aşa cum erau obişnuiţi, Arroway şi Lunacearski s-au distrat denunţându-şi unul altuia practicile politice externe ale propriilor lor ţări. Era mult mai interesant decât să critice fiecare politica externă a ţării celuilalt şi era la fel de uşor de făcut. În miezul disputei lor devenite ritual, legate de problema împărţirii responsabilităţii şi a controlului mondial, Ellie observă că torentele de ploaie se transformaseră într-o burniţă măruntă.

*

În scurt timp vestea despre Mesajul de pe Vega pătrunsese în fiecare colţişor şi în fiecare cotlon locuit de oameni de pe planetă. Oameni care habar nu aveau de radiotelescoape şi care nu auziseră în viaţa lor de numerele prime au aflat despre o poveste ciudată cu o voce venită din stele şi cu fiinţe necunoscute – diferite de oameni, dar care nu erau nici zei –, fiinţe despre care se spunea că trăiau în noaptea stelară. Fiinţele acelea nu erau de pe Pământ. Casa lor dintre stele putea fi zărită cu uşurinţă chiar şi când era lună plină. În mijlocul acestei

neîntrerupte frenezii de comentarii sectare devenise evident că pe tot întinsul planetei renăscuse un simţ al miracolului şi chiar al veneraţiei. Se petrecea ceva miraculos, se simţea o transformare majoră. Era o atmosferă promiţătoare ce dădea senzaţia unui nou început.

Un editorialist al unui mare cotidian american crease o frază memorabilă: „Omenirea a ajuns la vârsta liceului."

În Univers existau şi alte fiinţe inteligente, iar noi puteam comunica cu ele. Fiinţele acelea erau, probabil, mai în vârstă decât omenirea şi n-ar fi fost de mirare să fie mai înţelepte. Ne trimiteau tone de informaţii complexe. Peste tot globul se instala o senzaţie generală de anticipare a unei revelaţii seculare iminente. Din acest motiv specialiştii din fiecare domeniu al societăţii umane au început să fie îngrijoraţi. Matematicienii au început să se întrebe ce descoperiri elementare le-ar fi putut scăpa din vedere. Liderii religioşi se temeau ca nu cumva valorile gândirii vegane, oricât de străine ar fi fost ele, să nu găsească adepţi nesocotiţi, mai ales în rândurile tinerilor needucaţi. Astronomii erau îngrijoraţi de posibila existenţă a unor probleme fundamentale legate de stelele din apropierea noastră şi pe care ei le-ar fi putut interpreta greşit. Oamenii politici şi liderii guvernelor naţionale se temeau că o civilizaţie superioară ar putea aprecia pozitiv alte sisteme de guvernare, poate dintre cele mult diferite de formele de guvernământ aplicate în perioada contemporană. Oricare ar fi fost cunoştinţele veganilor, ele nu erau în niciun caz influenţate de istoria, biologia sau instituţiile specifice umanităţii. Ce s-ar întâmpla dacă cele mai multe dintre lucrurile pe care noi le considerăm corecte n-ar fi decât cazuri particulare, greşeli de interpretare sau chiar erori grosolane de logică? Experţii au început să-şi reevalueze cu îngrijorare fundamentele domeniilor în care lucrau.

Dincolo de această îngrijorare specifică diverselor ştiinţe şi organizaţii sociale exista senzaţia unei măreţe şi avântate aventuri pentru specia umană. Era ca şi cum ai lăsa trecutul în urmă şi ai năvăli într-o nouă epocă, iar simbolismul acestei percepţii era puternic amplificat de apropierea celui de-al treilea mileniu. Încă mai existau conflicte politice, iar unele dintre ele – cum era criza neîntreruptă din Africa de Sud – se dovedeau destul de grave. Totuşi în multe colţuri ale planetei se făcea simţit un declin serios al retoricilor şoviniste şi al naţionalismului autolaudativ şi pueril. Toate acestea erau prea puţin importante

în comparaţie cu sentimentul de apartenenţă la întreaga specie umană: miliarde de creaturi mărunte împrăştiate pe tot globul, creaturi cărora li se oferise o şansă nemaiîntâlnită sau care puteau fi ameninţate de un pericol imens, pericol ce îi va afecta pe toţi. O dată născut acest simţ comunitar, multora li se părea absurd ca statele şi naţiunile aflate în conflict să-şi continue certurile lor nimicitoare de vieţi atunci când omenirea se confrunta cu o civilizaţie extraterestră cu capacităţi mult mai măreţe decât noi. În aer se simţea un suflu de speranţă. Unii oameni, nefamiliarizaţi cu o astfel de senzaţie, au confundat-o cu altceva: confuzie sau, poate, laşitate.

După 1945 decenii de-a rândul depozitele de arme nucleare strategice au sporit constant. Liderii politici erau înlocuiţi, sistemele militare se schimbau şi se modernizau, strategiile erau modificate, însă numărul armelor strategice creştea mereu. Într-o perioadă se ajunsese la un număr de 25.000 pe întreaga planetă, adică zece dispozitive nucleare pentru fiecare oraş important. Tehnologia lor se îmbunătăţea mereu în privinţa scurtării timpului de zbor prin sporirea vitezei, în crearea de sisteme de descoperire şi lovire a ţintei şi în detectarea, cel puţin „de facto”, a unui atac inamic. Numai un pericol atât de grandios putea să combată o stupizenie atât de mare susţinută de atât de mulţi lideri ai atâtor ţări şi pe o perioadă de timp aşa lungă. Totuşi în cele din urmă existenţa veganilor a făcut ca lumea să-şi revină din paranoia războinică (cel puţin în această privinţă) şi Statele Unite, Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Franţa şi China au semnat un acord prin care îşi anunţau intenţia de a scăpa lumea de arme nucleare. Prea puţini oameni se aşteptau să se trezească trăind într-o astfel de lume utopică. Însă americanii şi ruşii şi-au pus în aplicare decizia de a-şi reduce arsenalele lor strategice până la o mie de arme nucleare de fiecare parte. Detaliile procesului au fost analizate cu grijă, astfel încât niciuna dintre superputeri să nu fie simţitor dezavantajată în nicio etapă a procesului de demontare a armamentului strategic. Marea Britanie, Franţa şi China au fost de acord să înceapă reducerea propriilor lor arsenale din momentul în care cele două superputeri vor ajunge la un număr de arme nucleare mai mic de 3200 de unităţi. Spre bucuria întregii planete, au fost semnate Acordurile de la Hiroshima şi exact lângă acel loc s-a aşezat o placă comemorativă devenită faimoasă, în memoria victimelor din primul oraş şters de pe faţa planetei de o explozie nucleară.

Pe acea placă stă scris: „Odihniţi-vă în pace, fiindcă astfel de lucruri nu se vor mai petrece niciodată.”

În fiecare zi focoasele nucleare de la un anumit număr de rachete, număr identic pentru Statele Unite şi pentru Uniunea Sovietică, erau transportate până la o instalaţie specială condusă de tehnicieni ruşi şi americani. Plutoniul extras din armele nucleare era împachetat, sigilat şi apoi transportat de echipe speciale comune la centralele energetice nucleare, unde era consumat şi transformat în energie electrică. Acest aranjament, cunoscut sub numele de Planul Gayler, după numele unui amiral american, a fost aclamat pe plan internaţional ca fiind un pas esenţial în aşa-zisa transformare a săbiilor în pluguri. De vreme ce fiecare stat îşi mai păstra încă o capacitate distructivă devastatoare, până la urmă şi comandamentele militare au ajuns să accepte Planul Gayler. Generalii, asemenea oamenilor obişnuiţi, nu-şi doreau nici ei ca fiii lor să moară în război, iar războiul nuclear era negaţia oricăror virtuţi militare convenţionale, căci e greu de găsit ceva eroic într-o banală apăsare pe buton. Prima ceremonie de distrugere a rachetelor nucleare, transmisă în direct şi apoi reluată de mai multe ori pe canalele de televiziune, îi arăta pe tehnicienii americani şi sovietici îmbrăcaţi în costume de protecţie albe şi rostogolind două obiecte metalice de culoare gri-întunecat, mari cât nişte canapele, fiecare dintre ele împodobit diferit: unul cu dungile şi stelele americane, celălalt cu secerile şi ciocanele sovietice. Evenimentul a fost urmărit de un număr imens de locuitori ai planetei. Ştirile de seară ale posturilor de televiziune începuseră să numere mereu câte arme strategice fuseseră demontate de fiecare parte şi câte mai erau de distrus. Oricum şi aceste informaţii urma să ajungă pe Vega peste ceva mai mult de două decenii.

În următorii ani demontarea armelor strategice a continuat aproape fără piedici. La început au fost acceptate reducerile în bugetul de înarmare, dar fără prea multe schimbări în strategia folosită. Mai târziu însă reducerile de fonduri s-au făcut simţite şi s-a trecut la demontarea celor mai destabilizatoare sisteme de armament strategic. O astfel de situaţie fusese considerată imposibilă de către experţi, care o considerau „contrară caracterului uman”. Dar, după cum scria Samuel Johnson, o condamnare la moarte stimulează extraordinar mintea umană. În următoarele şase luni, în ciuda dezaprobărilor şi manifestărilor

publice de îngrijorare stârnite de comandamentele militare ale ambelor naţiuni, distrugerea armamentului nuclear de către Statele Unite şi Uniunea Sovietică a continuat în salturi uriaşe, implicând şi echipe de control inopinat care urma să fie instalate de fiecare dintre cele două superputeri pe teritoriul celeilalte. Naţiunile Unite au descoperit că sunt neaşteptat de eficiente în mediatizarea disputelor internaţionale, reuşind să pună capăt atât războiului din vestul Iranului, cât şi celui de la graniţa dintre Chile şi Argentina. Mai mult, deja se zvonise – şi nu cu totul nemotivat – că se pregătea un pact de neagresiune între NATO şi ţările Tratatului de la Varşovia.

Astfel delegaţii care veneau la prima sesiune plenară a Consorţiului Planetar al Mesajului erau înclinaţi spre o cordialitate nemaiîntâlnită într-un asemenea grad de multe decenii.

*

Era reprezentată fiecare naţiune care deţinea fie şi doar o mână de fragmente din Mesaj. Toate îşi trimiseseră delegaţi politici şi oameni de ştiinţă, iar un număr surprinzător de mare delegaseră şi reprezentanţi ai forţelor armate. În destule cazuri delegaţiile erau conduse de miniştrii de Externe ai statelor respective sau chiar de şefi de guverne. Delegaţia Marii Britanii îl includea pe vicontele Boxforth, Lord al Sigiliului Secret, un titlu onorific pe care Ellie îl considerase în sinea ei drept caraghios. Delegaţia URSS era condusă de B. Ia. Abukimov, preşedintele Academiei Sovietice de Ştiinţe, şi îi includea în poziţii importante pe Goţridze, ministrul Industriei Grele, şi pe Arhanghelski. Preşedinta Statelor Unite insistase ca delegaţia americană să fie condusă de Ken der Heer, deşi ea îl mai includea pe subsecretarul de stat Elmo Honicutt şi, printre alţii, pe Michael Kitz, de la Departamentul Apărării.

O hartă imensă şi detaliată, proiectată în secţiuni egale, arăta dispunerea tuturor radiotelescoapelor de pe suprafaţa planetei, incluzând şi navele de detecţie sovietice care patrulau pe oceane. Ellie aruncă o privire prin sala de conferinţe recent finisată şi care se învecina cu birourile şi reşedinţa preşedintelui Franţei. Deşi se afla abia în al doilea an al mandatului său de şapte ani, preşedintele făcuse toate eforturile pentru a garanta reuşita întâlnirii. Pe suprafaţa lucioasă a meselor lungi şi arcuite, lucrate în lemn de mahon, şi pe pereţii tapetaţi cu oglinzi se reflectau mulţimi de chipuri, drapele şi îmbrăcăminte cu specific naţional. Femeia recunoscu prea puţine persoane din rândul

militarilor şi politicienilor, dar în fiecare delegaţie văzu cel puţin un chip familiar, al unui savant sau al unui inginer: Annunziata şi Ian Broderick din Australia, Fedirka din Cehoslovacia, Braude, Crebillon şi Boileau din Franţa, Kumar Chandrapurana şi Devi Sukhavati din India, Hironaga şi Matsui din Japonia… Ellie se gândi că majoritatea delegaţilor, în special cei japonezi, erau mai degrabă tehnicieni valoroşi decât radioastronomi recunoscuţi. Modificările de ultimă oră în structura delegaţiilor fuseseră motivate de ideea că pe ordinea de zi a acestei întâlniri ar putea fi problema construirii unei maşinării gigantice.

Îi mai recunoscu pe Malatesta din Italia, pe Bedenbaugh, un fizician care se implicase în politică, pe Clegg, care sporovăia cu venerabilul Sir Arthur Chatos în spatele unui steguleţ al Marii Britanii, acel Union Jack care se găseşte pe mesele tuturor restaurantelor din staţiunile europene. Mai erau şi Jaime Oriz din Spania, Prebula din Elveţia (lucru de mirare, de vreme ce – din câte ştia ea – Elveţia nici măcar nu *avea* vreun telescop), Bao, care se descurcase minunat la coordonarea lanţului de telescoape din China, Wintergaden din Suedia. Delegaţiile din Arabia Saudită, Pakistan şi Irak erau surprinzător de mari, cum era – bineînţeles – şi cea a Uniunii Sovietice, în care se observă cum Nadia Rojdestvenskaia şi Genrik Arhanghelski împărtăşeau un moment de amuzament pur.

Ellie îl căută din ochi pe Lunacearski şi reuşi în cele din urmă să îl descopere printre membrii delegaţiei chineze. Tocmai dădea mâna cu Yu Renqiong, directorul radioobservatorului din Beijing. Americanca îşi aminti că cei doi erau prieteni şi colegi încă de pe vremea colaborării chino-sovietice. Însă mai apoi neînţelegerile dintre cele două state au făcut ca orice legătură între cei doi bărbaţi să fie întreruptă, căci restricţiile impuse de chinezi cu privire la călătoriile în străinătate ale savanţilor de valoare din ţară erau şi acum cel puţin la fel de severe ca şi constrângerile impuse de sovietici. Ellie înţelese că era martoră la prima lor întâlnire după aproape un sfert de secol.

– Cine-i bătrânul acela chinez care dă mâna cu Vaygay? întrebă Kitz.

Pentru el asta era o încercare de apropiere. În ultimele zile făcuse tot felul de mici tentative de acest gen, dar Ellie considera noua lui atitudine drept lipsită de perspective.

– Yu, directorul observatorului din Beijing.

– Eu credeam că ruşii şi chinezii s-ar strânge mai degrabă de

gât unul pe altul.

– Michael, răspunse femeia, lumea e şi mai bună, şi mai rea decât crezi tu.

– S-ar putea să mă baţi la partea cu „mai bună”, îi replică Kitz, dar pun pariu că nu-mi faci faţă la partea mai rea.

*

După discursul de bun venit ţinut de preşedintele Franţei (care, spre uimirea tăcută a celor prezenţi, a rămas să audă şi prezentările de deschidere) şi după o discuţie asupra procedurilor şi a ordinii de zi, discuţie susţinută de cei doi copreşedinţi ai conferinţei, der Heer şi Abukimov, a venit vremea ca Ellie şi Vaygay să prezinte împreună un rezumat al datelor acumulate. Ei au făcut prezentările de date numite de acum „standard”, legate de modul de funcţionare a radiotelescoapelor, de distribuţia în spaţiu a stelelor mai apropiate şi de povestea palimpsestului din Mesaj. Au evitat detaliile prea specializate din cauza politicienilor şi militarilor aflaţi în număr mare în sală. Prezentarea în tandem a fost încheiată de o trecere în revistă a materialului diagramelor recepţionat recent dinspre Vega, iar imaginile au fost prezentate pe monitoare pentru fiecare delegaţie. Ellie a avut grijă să prezinte modul în care modulaţia de polarizare a fost transformată în şiruri de zero şi unu şi felul în care aceste două cifre se combinau pentru a forma o imagine, specificând că în cele mai multe cazuri nu aveau nici cea mai vagă idee despre ceea ce exprima imaginea recepţionată.

Informaţiile mai importante au fost rearanjate pe ecranele computerelor. Ellie distinse în sala aflată acum în semiîntuneric chipurile celor prezenţi luminate de monitoare în alb, verde şi chihlimbariu. Diagramele prezentau reţele cu ramificaţii complexe, forme de viaţă asimetrice, aproape indecente, apoi un dodecaedru regulat schiţat cu măiestrie. Un şir lung de pagini fusese reorganizat într-un fel de construcţie tridimensională reprodusă cu minuţiozitate în cele mai mici detalii şi care se rotea lin. Fiecare dintre obiectele enigmatice prezentate era însoţit de o legendă ininteligibilă.

Vaygay puse şi mai mult accent decât ea pe incertitudinile Mesajului. Cu toate acestea el era de părere că, fără nicio îndoială, Mesajul reprezenta un manual cu instrucţiuni de construire a unei maşini. În prezentarea sa omise să menţioneze că ideea conform căreia Mesajul ar fi o schiţă a aşa ceva fusese iniţial a lui şi a lui Arhanghelski, dar Ellie nu pierdu ocazia de a

rectifica această scăpare a savantului sovietic.

În ultimele luni Ellie Arroway discutase destul de mult despre acest subiect şi ştia că atât publicul specializat, cât şi cel profan era de multe ori fascinat de detaliile descâlcirii sensului Mesajului, dar şi obsedat de conceptul încă nelămurit al unei chei de decriptare. Dar nu ştia care va fi reacţia unui public sobru, cum era de aşteptat să fie cel din acea zi. Alături de Vaygay îi fusese uşor. Reuşiseră să se completeze unul pe altul în prezentările făcute şi, în momentul în care au terminat, sala a vuit de aplauze susţinute. Delegaţiile sovietice şi est-europene aplaudau la unison, ritmic, cu o frecvenţă de una-două bătăi din palme pe secundă. Americanii, ca şi mulţi alţii, aplaudau independent, iar aplauzele lor dezorganizate răsunau în mulţime ca o mare de zgomot alb. În timp ce o neobişnuită senzaţie de însufleţire o cuprindea pe de-a-ntregul, Ellie nu putu să nu se gândească la deosebirile existente între caracterele diverselor popoare, la individualismul american şi la implicarea ruşilor într-un efort colectiv. Mai mult, remarcă modul în care americanii aflaţi într-o mulţime încearcă să-şi sporească distanţarea faţă de tovarăşii lor, în timp ce sovieticii înclinau să se piardă în grupul lor cât mai mult posibil. Ambele tipuri de aplauze o încântau, deşi americanii erau evident dominanţi. Pentru o clipă gândurile îi rătăciră spre tatăl ei vitreg. Şi spre tatăl ei adevărat.

După prânz a urmat un întreg şir de alte prezentări pe baza interpretării şi culegerii de informaţii. David Drumlin a prezentat o lucrare extraordinar de incitantă asupra analizei statistice pe care o aplicase de curând asupra tuturor paginilor din Mesaj care făceau referire la diagramele primite recent şi numerotate. El susţinea că Mesajul nu conţine doar planul de construire a unei maşini, ci şi o descriere a tuturor metodelor şi mijloacelor de fabricare a componentelor şi subcomponentelor necesare. Bănuia că în multe cazuri existau acolo prezentări ale unor tehnici cu totul noi, încă necunoscute de pământeni. Ellie, care rămăsese cu gura căscată, îl mustră cu degetul de la distanţă pe Drumlin, apoi îl întrebă în şoaptă pe Valerian dacă avusese habar despre ipoteza avansată. Valerian îşi muşcă buzele şi dădu din umeri, ridicând palmele spre cer a mirare. Tânăra aruncă o privire în jur, în primul rând pentru a detecta emoţiile celorlalţi delegaţi, dar reuşi să remarce că majoritatea celor prezenţi dădeau semne evidente de oboseală. Profunzimea materialelor ştiinţifice şi necesitatea, mai mult sau mai puţin urgentă, de a

lua decizii politice creaseră o stare de încordare. După sesiunea de comunicări îl felicită pe Drumlin pentru interpretarea sa şi îl întrebă de ce nu-i spusese nimic despre asta până acum. Drumlin îi răspunse în timp ce se depărta:

– O, dar nu m-am gândit c-ar fi ceva destul de important ca să-mi permit să te deranjez. A fost un fleac cu care mi-am pierdut vremea în timp ce tu te consultai cu fanaticii religioşi.

Ellie îşi spuse că dacă Drumlin ar fi fost îndrumătorul lucrării ei de doctorat, probabil că *încă* ar mai fi lucrat la ea. Insul n-o plăcuse niciodată pe deplin. Niciodată n-ar fi ajuns să împărtăşească cu el o relaţie colegială netulburată. Oftând, se întrebă dacă măcar Ken ştiuse ceva despre noua lucrare a lui Drumlin. Numai că der Heer era copreşedintele întâlnirii şi stătea pe podium împreună cu omologul său sovietic, faţă în faţă cu delegaţii aşezaţi în potcoava formată de şirurile de scaune din sală. Era la fel de inaccesibil cum fusese şi în ultimele câteva săptămâni. Bineînţeles că Drumlin nu era obligat să-i comunice şi ei ultimele sale descoperiri, iar Ellie ştia că fusese la fel de ocupată ca şi der Heer în zilele premergătoare conferinţei plenare. Totuşi de ce întotdeauna când discuta cu Drumlin era atât de conciliantă şi devenea decisă numai în cazuri extreme? Evident, o parte din ea încă se temea că acordarea doctoratului şi posibilitatea de a-şi continua studiile în viitor depindeau şi acum de deciziile lui Drumlin.

*

În dimineaţa celei de-a doua zile a întâlnirii a luat cuvântul unul dintre delegaţii sovietici pe care Ellie nu-l cunoştea. Vitagraficele care apăreau pe ecranul computerului ei formară numele şi funcţia delegatului: „Ştefan Alexeevici Baruda, directorul Institutului de Studii pentru Pace din Moscova din cadrul Academiei Sovietice de Ştiinţe, membru în Comitetul Central al PCUS.”

– Ei, acum începem să jucăm dur! îl auzi ea pe Kitz şoptindu-i lui Elmo Honicutt, subsecretar în Departamentul de Stat al Apărării.

Baruda era un ins îngrijit, care purta un costum de om de afaceri occidental la modă, costum croit impecabil şi elegant, probabil de un designer italian. Vorbea o engleză cursivă şi aproape fără accent. Se născuse într-una dintre republicile baltice, părea cam prea tânăr pentru a ajunge conducătorul unei astfel de instituţii (instituţie care fusese creată pentru a studia

implicaţiile pe termen lung ale unei strategii politice de reducere a armamentului nuclear) şi era un exemplu strălucit al ascensiunii „noii generaţii” în structurile de conducere sovietice.

– Hai să fim sinceri, spunea Baruda. Din depărtările spaţiului cosmic ni s-a trimis un Mesaj. Cea mai mare parte a informaţiilor au fost recepţionate şi sistematizate de Statele Unite şi Uniunea Sovietică. Alte ţări au contribuit şi ele cu fragmente importante de Mesaj. Toate aceste ţări au trimis reprezentanţi la această conferinţă. Orice stat care ar fi acţionat singur, cum ar fi spre exemplu Uniunea Sovietică, ar fi trebuit să aştepte până ce Mesajul se va fi repetat de câteva ori – aşa cum sperăm că se va întâmpla – şi astfel să umple multele goluri care ar fi existat în recepţie. Povestea ar fi durat mulţi ani, poate chiar decenii, iar noi suntem puţin cam nerăbdători. Aşa că ne-am folosit cu toţii de datele obţinute în comun. Orice ţară ar putea plasa pe orbita Pământului radiotelescoape de mari dimensiuni, cu receptoare sensibile acordate pe frecvenţele de transmitere a Mesajului. Iarăşi aş da exemplul Uniunii Sovietice. Dar la fel de bine o puteau face şi americanii. Poate şi Japonia sau Franţa sau Agenţia Spaţială Europeană. În acest caz o singură ţară, oricare ar fi fost ea, ar fi putut recepţiona singură toate datele Mesajului, fiindcă în spaţiu un radiotelescop poate sta orientat spre Vega tot timpul. Dar o astfel de acţiune putea fi interpretată şi ca un semn de ostilitate. Nu mai e niciun secret că Statele Unite şi Uniunea Sovietică au mijloacele necesare pentru a distruge astfel de sateliţi. Deci s-ar putea ca şi acesta să fi fost un motiv pentru care am beneficiat cu toţii de informaţiile integrale recepţionate.

După o pauză, delegatul sovietic continuă:

– Este mai bine să cooperăm. Savanţii noştri doresc să le împărtăşească celorlalţi nu numai datele culese, ci şi speculaţiile, ipotezele lor, chiar… visele lor. Din această perspectivă voi toţi, oamenii de ştiinţă, sunteţi la fel. Eu nu sunt om de ştiinţă. Profesiunea mea este guvernarea, conducerea. Astfel eu ştiu că şi popoarele sunt asemănătoare. Fiecare popor este precaut. Fiecare popor este suspicios. Niciunul dintre noi nu şi-ar avantaja un potenţial adversar dacă ar şti că nu este nevoit s-o facă. De aceea au existat două păreri – de fapt poate mai multe, dar cel puţin două –, iar una dintre ele susţinea schimbul total de informaţii, în timp ce cealaltă propunea ca fiecare stat să caute să iasă în avantaj faţă de alte state. Ultimii spuneau: „Fiţi siguri

că şi ceilalţi caută să obţină un avantaj asupra noastră.” Lucrurile stau la fel în cele mai multe dintre ţările lumii.

Urmă o nouă pauză, poate strategică.

– Până la urmă savanţii au câştigat confruntarea de opinii, conchise Baruda. Astfel, spre exemplu, Statele Unite şi Uniunea Sovietică au făcut schimb cu aproape toate datele recepţionate de unul sau altul dintre state. Precizez: *aproape* toate, nu toate. Iar cele mai multe dintre datele captate de alte ţări au circulat pe tot globul pământesc. Suntem fericiţi că am luat o astfel de hotărâre.

Ellie îi şopti lui Kitz:

– Asta nu prea îmi sună a „joc dur”.

– Fii pe fază! răspunse Kitz, tot în şoaptă.

Baruda trecu la o altă tonalitate a vocii:

– Există însă şi alte feluri de pericole. Noi am dorit să menţionăm unul dintre ele, spre judecata Consorţiului.

Vocea lui Baruda îi aminti femeii de tonul adoptat de Vaygay la prânzul din ziua trecută. Ce-o fi oare în mintea sovieticilor ăstora?

– Am înţeles că academicianul Lunacearski, dr. Arroway şi alţi câţiva savanţi de renume au fost cu toţii de acord cu ideea că recepţionăm nişte instrucţiuni pentru construirea unei maşinării complicate. Haideţi să presupunem că, după cum s-ar părea că se aşteaptă cu toţii, va sosi şi sfârşitul Mesajului, că Mesajul va fi reluat de la început şi că vom primi şi noţiunile introductive sau – care-i cuvântul englezesc, „cheia”? –, deci cheia de decriptare care ne va permite să citim acest Mesaj. Să mai presupunem că vom continua să cooperăm cu toţii fără reţineri. Ne vom împărtăşi datele recepţionate, dar şi fanteziile şi visele. În ceea ce priveşte fiinţele de pe Vega, e clar că nu ne trimit aceste instrucţiuni doar pentru a se distra. Ele doresc ca noi să construim maşina. Poate că ne vor spune şi la ce foloseşte maşinăria respectivă. Dar poate că n-o vor face. Şi chiar dacă ne vor spune, ce motive avem să-i credem? După cum vedeţi, vă destăinui propriile mele fantezii, propriul meu vis. Şi nu este unul feeric. Maşina de care vorbim ar putea fi un fel de cal troian. Noi construim maşina cu mari eforturi şi cheltuieli, o pornim şi dintr-o dată din ea se revarsă o armată invadatoare. Sau ce-ar fi dacă e o Maşină a Apocalipsei? O construim, o pornim şi tot Pământul sare în aer. Poate că aceasta este metoda lor de suprimare a civilizaţiilor care încep să iasă în spaţiul cosmic. Nici nu i-ar costa

prea mult: ei plătesc doar telegrama, iar civilizaţiile care vor să parvină se autodistrug din obedienţă şi neştiinţă.

Iată care era problema ce-l frământa pe delegatul sovietic.

– Ceea ce mi-aş îngădui să vă supun aprobării este o simplă sugestie, o temă de discuţie. O propun judecăţii voastre obiective. Aş vrea să fie una constructivă, fiindcă problema li se adresează tuturor. Locuim pe aceeaşi planetă şi avem aceleaşi interese. Fără îndoială că voi ridica problema fără menajamente. Iată care este întrebarea mea: n-ar fi mai bine să ardem toate hârtiile cu datele recepţionate şi să distrugem radiotelescoapele?

Au urmat o gălăgie şi o vânzoleală de nedescris. Mai multe delegaţii au cerut simultan dreptul la cuvânt. În loc de asta, copreşedinţii confederaţiei au găsit mult mai important să le reamintească tuturor delegaţiilor că discuţiile nu pot fi înregistrate nici video, nici audio. Au reamintit şi că nu trebuie să fie acordate interviuri în legătură cu discuţiile Consorţiului, deoarece vor exista comunicate de presă zilnice asupra conţinutului cărora vor cădea de acord copreşedinţii împreună cu liderii delegaţiilor prezente. Deci nici măcar comentariile la discursul anterior nu trebuia să ajungă dincolo de sala de conferinţe.

Câţiva delegaţi au cerut Preşedinţiei sesiunii să clarifice lucrurile. Unul dintre delegaţii olandezi a strigat:

– Dacă Baruda are dreptate când pomeneşte de calul troian sau de Maşina Apocalipsei, nu este de datoria noastră să informăm populaţia?

Însă microfonul său nu fusese activat, căci nu i se dăduse dreptul la cuvânt. S-a trecut la alte probleme, mult mai presante.

Ellie a tastat repede pe terminalul computerului coordonator din faţa ei pentru a obţine dreptul la intervenţie, căci se crease deja o coadă imensă. Descoperi că reuşise totuşi să fie programată a doua, după Sukhavati şi înaintea unuia dintre delegaţii chinezi.

Nu o cunoştea prea bine pe Devi Sukhavati. Indianca era o femeie robustă, trecută bine de 40 de ani, care îşi coafase părul în stil occidental, purta nişte pantofi delicaţi cu tocuri înalte şi cu baretă în spate şi un sari de mătase foarte elegant. Deşi iniţial studiase pentru a deveni medic, ulterior devenise unul dintre cei mai buni experţi ai Indiei în biologia moleculară şi acum îşi împărţea timpul între Colegiul Regal de la Cambridge şi Institutul Tata din Bombay. Devi era unul dintre puţinii membri indieni ai

Societăţii Regale din Londra, membru cu drepturi depline, şi se zicea despre ea că ar fi foarte bine plasată din punct de vedere politic. Ellie o întâlnise ultima oară la un simpozion internaţional desfăşurat la Tokio cu câţiva ani în urmă, înainte ca primirea Mesajului să fi eliminat obligatoriile semne de întrebare existente în titlurile unora dintre lucrările lor ştiinţifice. Simţise atunci un fel de afinitate reciprocă, datorată numai în parte faptului că erau printre puţinele femei care participau la întâlnirile ştiinţifice legate de problema vieţii extraterestre.

– Trebuie să recunosc, începu Devi Sukhavati, că academicianul Baruda a ridicat o problemă importantă şi delicată. Ar fi o prostie să ignorăm posibilitatea unui Mesaj–cal troian înainte de o analiză serioasă. Ţinând cont de istoria contemporană a planetei, ipoteza este una normală şi mă mir numai că a durat atât până să fie sugerată. Totuşi eu aş vrea să vă pun în gardă asupra acestor spaime. Este aproape cu totul imposibil ca fiinţele de pe acea planetă a stelei Vega să fie exact la nivelul nostru de dezvoltare tehnologică şi ştiinţifică. Nici măcar pe planeta noastră diferitele culturi nu evoluează sincronizat. Unele încep mai devreme, altele mai târziu. În vremea când India, China, Egiptul şi Irakul aveau civilizaţii foarte dezvoltate, Europa şi Rusia se aflau în cel mai bun caz în epoca de fier şi în perioada nomadă, iar culturile Americii, abia în epoca de piatră. Iar în circumstanţele actuale diferenţele tehnologice sunt mult mai mari. Extratereştrii ar trebui să fie cu mult mai avansaţi decât noi. Cu siguranţă au mai mult de câteva sute de ani în faţa pământenilor, dar s-ar putea să fie vorba de mii de ani sau chiar de milioane. Şi atunci ce-ar fi să comparăm puţin situaţia lor cu ritmul de dezvoltare a tehnologiei umane din ultima sută de ani?

„Pune foarte bine problema”, îşi spuse Ellie.

– Eu am crescut într-un sat micuţ din sudul Indiei, continuă Sukhavati. În acele vremuri maşina de cusut cu pedală era o minunăţie tehnică. De câte lucruri ar fi capabile nişte fiinţe care sunt cu câteva mii de ani în avans faţă de noi? Sau cu câteva milioane de ani? Odinioară un filosof din acea parte a lumii a spus: „Artefactele realizate de o civilizaţie extraterestră suficient de avansată nu s-ar deosebi în ochii noştri de arta magiei.” Deci, orice ar fi, noi nu putem reprezenta o ameninţare pentru ei. Nu au de ce să se teamă de noi, iar acest lucru va rămâne valabil pentru foarte mult timp. Nu avem de-a face cu o confruntare

între greci şi troieni, popoare care se aflau cam în acelaşi stadiu de evoluţie. Nu este niciun film science-fiction în care fiinţe venite de pe alte planete se înfruntă cu arme asemănătoare alor noastre. Dacă şi-ar dori să ne distrugă, ar fi în stare să o facă şi cu siguranţă n-ar avea nevoie de colaborarea noas…

– Dar cu ce preţ? o întrerupse cineva din sală. Nu înţelegeţi? Exact asta este problema! Baruda spune că emisiunile noastre de televiziune transmise prin sateliţi sunt semnul pe care îl aşteptau ca să ne distrugă, iar Mesajul este mijlocul pe care îl folosesc. Expediţiile de pedepsire sunt costisitoare. Mesajul costă mai puţin.

Ellie nu reuşi să-şi dea seama cine intervenise cu atâta forţă. I se păru că fusese cineva din delegaţia britanică. Opiniile sale nu fuseseră răspândite prin sistemul de amplificare audio al sălii, fiindcă vorbitorul nu ceruse nici de data aceasta permisiunea copreşedinţilor pentru a lua cuvântul. Totuşi acustica sălii de conferinţe era suficient de bună şi individul se auzise cu claritate. Din scaunul său prezidenţial, der Heer se străduia să restabilească ordinea. Abukimov se aplecă într-o parte şi îi şopti ceva unuia dintre consilieri.

– Deci credeţi că există un pericol ascuns în construirea acestei maşini, replică Sukhavati. Eu cred că există un pericol dacă *nu* vom construi maşina. Mi-ar fi ruşine de planeta noastră dacă vom ajunge să întoarcem spatele propriului nostru viitor. Strămoşii dumitale, apăsă ea pe cuvinte, fixându-l cu degetul pe interlocutor, n-au fost atât de timizi atunci când au pornit prima dată pe mări în căutarea Indiei sau a Americii.

„Întâlnirea se arată plină de surprize”, îşi zise Ellie, deşi se îndoia că Raleigh sau Clive ar fi fost cele mai bune modele pentru luarea unei decizii în situaţia actuală. Poate că Sukhavati aruncase doar o ironie la adresa britanicilor pentru necazurile pricinuite în perioada colonială a Imperiului. Dar americanca aşteptă răbdătoare până ce pe consola sa se aprinse lumina verde, care arăta că primise dreptul la cuvânt şi că microfonul îi fusese activat.

– Domnule preşedinte, începu ea.

Fu puţin surprinsă când îşi dădu seama că i se adresa lui der Heer în această postură formală şi oficială, după ce abia dacă îl mai văzuse în ultimele câteva zile. Hotărâseră ca a doua zi după-amiază să-şi petreacă împreună timpul liber oferit de o pauză în lucrările conferinţei plenare. Gândindu-se la ce şi-ar fi putut

spune unul altuia, femeia simţi o uşoară teamă. „Hopa, gândesc aiurea!” îşi dădu seama, aşa că reveni:

– Domnule preşedinte, cred că aş putea clarifica într-o oarecare măsură cele două ameninţări posibile: cea a calului troian şi cea a Maşinii Apocalipsei. Iniţial voiam să pun problema în discuţia de mâine dimineaţă, dar cu siguranţă ea va fi mult mai relevantă acum.

Degetele ei acţionară pe consola computerului, formând câteva numere de cod, pentru a găsi schiţele şi planşele pe care şi le pregătise. Imensa sală cu oglinzi se întunecă.

– Iată, spuse ea. Dr. Lunacearski şi cu mine suntem convinşi că toate acestea sunt proiecţii diferite ale aceleiaşi configuraţii tridimensionale. Am prezentat ieri întreaga configuraţie într-o rotaţie simulată pe computer. Nu suntem cu totul siguri, dar noi credem că schiţele de faţă ne arată cum va arăta interiorul maşinii. Până acum nu am găsit nicio indicaţie clară a scării de mărime folosite. Poate că este una kilometrică sau poate că este submicroscopică. Dar vă rog să remarcaţi aceste cinci obiecte plasate uniform în jurul periferiei camerei interioare centrale, înăuntrul dodecaedrului. Iată o imagine mărită a unuia dintre ele. Cam astea sunt singurele lucruri din camera respectivă care par cât de cât recognoscibile. Cel de aici pare a fi un fotoliu obişnuit, dar excesiv de capitonat, şi cu o formă adaptată perfect corpului uman. Este greu de imaginat că nişte fiinţe extraterestre care au evoluat pe o altă planetă, mult diferită de Pământ, ne-ar putea semăna atât de mult încât să aibă aceleaşi preferinţe cu noi în ceea ce priveşte mobila de sufragerie. Totuşi fiţi atenţi la incinta de aici! Seamănă cu ceva ce exista în camera de oaspeţi din casa mamei în vremea în care tocmai crescusem mai măricică.

Într-adevăr, obiectul aproape dădea impresia că este învelit în huse cu modele florale. Ellie avu, fără nicio legătură, o scurtă străfulgerare de remuşcare. Înainte de a pleca în Europa uitase s-o sune pe mama ei şi, ca să fie sinceră până la capăt, trebuia să recunoască şi că, de când începuse să lucreze la Mesaj, nu o sunase decât o dată sau de două ori. „Cum ai putut face aşa ceva?” se dojeni în sinea ei.

Apoi îşi aruncă din nou ochii pe schiţele prezentate de computer. Simetria încincită a dodecaedrului se reflecta în cele cinci scaune interioare, fiecare scaun fiind plasat în faţa unei suprafeţe pentagonale.

– Astfel controversa dintre mine şi dr. Lunacearski a pornit de

la întrebarea dacă cele cinci scaune sunt create pentru noi. Pentru fiinţele umane. Asta ar însemna că toată camera interioară a maşinii măsoară doar câţiva metri, iar exteriorul ei în jur de zece sau douăzeci de metri în diametru. Fără îndoială că tehnica lor este formidabilă, dar nu credem că este cazul să vorbim despre o construcţie apropiată de dimensiunile unui oraş. Sau de una la fel de complicată ca o aeronavă de călători. Dacă ne unim forţele laolaltă, vom putea construi cu uşurinţă obiectul acesta, orice ar fi el. Încerc să vă sugerez că nu se obişnuieşte să se pună scaune în interiorul bombelor. Nu cred că este vorba de vreun cal troian sau de vreo Maşină a Apocalipsei. Sunt cu totul de acord cu spusele doamnei dr. Sukhavati sau cu ceea ce a vrut ea să spună: ideea că maşina ar fi un fel de cal troian este ea însăşi o sugestie pentru cât de departe putem să mergem.

În sală se auzi iar un strigăt. Dar de această dată der Heer nu făcu niciun efort să stăpânească situaţia, ci pur şi simplu activă microfonul nemulţumitului gălăgios. Era acelaşi delegat care o întrerupsese cu câteva minute în urmă şi pe Sukhavati, adică Philip Bedenbaugh, din Partidul Laburist, ministru într-un fragil guvern din Marea Britanie.

– …pur şi simplu nu pricep care este de fapt interesul vostru. Dacă ar fi cu adevărat un cal de lemn nici măcar n-am fi tentaţi să aducem construcţia străină în interiorul cetăţii. Noi ni l-am citit pe Homer. Dar numai ce vedem că-i împodobit cu nişte tapiserie, şi toate suspiciunile noastre se sting. De ce? Pentru că ne simţim flataţi. Sau mituiţi. Mai este implicată şi o aventură de dimensiuni istorice. Există şi promisiunea unor noi tehnologii, ba chiar şi o aluzie de acceptare în rândurile unor… cum să le zicem?… unor fiinţe mai măreţe. Însă eu spun că, oricare ar fi fanteziile trufaşe pe care le nutresc radioastronomii, atât timp cât există şi cea mai mică posibilitate ca maşina aceea să fie un mijloc de distrugere, ar fi mult mai bine să n-o construim. Sau şi mai bine, aşa cum a propus delegatul sovietic, să distrugem benzile cu datele recepţionate şi să declarăm construirea radiotelescoapelor drept o infracţiune majoră.

Întâlnirea oficială se transformă într-un haos. Zeci de delegaţi stăteau la rând, făcând apeluri electronice pentru autorizarea de a lua cuvântul. Gălăgia crescu până ajunse la un zgomot surd şi neîntrerupt ce-i aminti lui Ellie de anii în care asculta zgomotele de fond radioastronomice. Nu se întrevedeau şanse să se ajungă la vreun consens, cel puţin pentru un timp, iar copreşedinţii erau

practic puşi în imposibilitate de a-i stăpâni pe delegaţi.

În timp ce unul dintre delegaţii chinezi se ridicase pentru a lua cuvântul, Ellie remarcă lipsa informaţiilor despre individ pe ecranul computerului său şi căută pe cineva din preajmă care s-o ajute. Habar nu avea cine era vorbitorul respectiv, dar Nguyen „Bobby” Bui, membru în Consiliul pentru Securitatea Naţională şi repartizat ca asistent al lui der Heer, se aplecă peste masă şi-i spuse:

– Se numeşte Xi Qiaomu. Se scrie cu „x” şi cu „i”, dar se pronunţă „şi”. Un tip dur. Născut în timpul Marşului cel Lung. Ca adolescent s-a dus voluntar în Coreea. Funcţionar guvernamental cu sarcini în primul rând politice. Revoluţia Culturală aproape că-l măturase. Acum e membru în Comitetul Central. Foarte influent. Recent implicat în poveste. Mai coordonează şi săpăturile arheologice ale chinezilor.

Xi Qiaomu era un bărbat înalt şi lat în umeri. Părea să aibă în jur de şaizeci de ani. Ridurile care-i brăzdau faţa îl făceau parcă mai bătrân, însă ţinuta sa şi alura atletică îi dădeau un aer aproape tineresc. Purta acel gen de tunică încheiată până la guler în stilul obligatoriu pentru liderii politici chinezi, aşa cum pentru înalţii funcţionari din guvernul american era obligatoriu costumul cu cravată şi vestă. Cu excepţia preşedintelui SUA, bineînţeles... Pe ecranul computerului apărură în sfârşit informaţiile legate de vorbitor şi Ellie îşi aminti că citise recent un lung articol despre Xi Qiaomu într-una dintre revistele video de informaţii. Liderul chinez tocmai spunea:

– Dacă suntem înfricoşaţi nu vom fi în stare de nimic. Şi nici nu vom face nimic. Asta le va amâna puţin planurile. Dar nu uitaţi că ei ştiu de noi, ştiu că suntem aici. Programele noastre de televiziune ajung până pe planeta lor. Astfel îşi vor aminti de noi zilnic. Voi v-aţi uitat la programele noastre de televiziune? N-o să ne uite niciodată. Dacă nu vom acţiona, iar ei îşi vor face probleme din cauza noastră, atunci o să vină peste noi, cu maşină sau fără maşină. Nu ne putem ascunde. N-am fi avut de înfruntat o asemenea problemă dacă am fi păstrat tăcerea. Dacă am avea doar televiziune prin cablu şi n-ar exista radare militare mari, atunci poate nici n-ar fi aflat de noi. Acum însă e prea târziu. Nu mai putem da înapoi. Drumul pe care s-o apucăm este deja trasat.

Xi Qiaomu atacase problema direct şi era greu să vezi lucrurile altfel.

La fel de tranşant, el trecu la propuneri concrete:

– Dacă vă temeţi atât de mult că maşina aceea misterioasă ar distruge planeta, atunci n-o construiţi pe Pământ. Construiţi-o altundeva. După aceea, dacă *este* într-adevăr o Maşină a Apocalipsei şi va arunca în aer lumea… ei, nu va fi lumea noastră. Numai că soluţia asta ar fi costisitoare. Probabil prea costisitoare. Iar dacă nu suntem chiar atât *de* speriaţi, haideţi s-o construim într-un deşert izolat. În Pustiul Takopi din provincia Xinjing o explozie extraordinar de puternică tot n-ar avea pe cine să ucidă. În fine, dacă nu ne temem deloc de maşina veganilor, o putem construi la Washington. La Moscova. Sau la Beijing. Ori în acest minunat oraş.

Bătrânul Xi Qiaomu se pregăti să încheie:

– În Vechea Chină Vega împreună cu cele două stele mai apropiate erau numite Chih Neu. Asta înseamnă „tânăra cu roata de tors”. Este un simbol de bun augur, o maşină care va face haine noi pentru locuitorii Pământului. De fapt noi am primit o invitaţie. O invitaţie cu totul neobişnuită. Poate că suntem chemaţi la un banchet. Până acum Pământul n-a fost niciodată invitat la un banchet şi eu zic că ar fi nepoliticos din partea noastră să refuzăm.

Capitolul 12
Izomerul Delta-Unu

„Atunci când admir stelele încep întotdeauna să visez, aşa cum visez când mă uit la punctele negre care reprezintă oraşele şi satele pe o hartă. Şi atunci mă întreb de ce punctele strălucitoare de pe cer n-ar fi la fel de accesibile ca şi punctele negre de pe harta Franţei?”

Vincent van Gogh

Era o după-amiază minunată de toamnă, totuşi neobişnuit de caldă pentru acel anotimp. Devi Sukhavati chiar renunţase la haină şi acum se plimba împreună cu Ellie de-a lungul aglomeratului Champs-Elysées, îndreptându-se spre Place de la Concorde. Diversitatea de rase şi naţii rivaliza doar cu Londra, Mannhattan şi alte câteva oraşe de pe glob. Nu era nimic neobişnuit să vezi două femei plimbându-se împreună, una dintre ele îmbrăcată într-o fustă şi un pulover, în timp ce cealaltă purta un sari.

În faţa unei tutungerii se profila o coadă lungă, ordonată şi poliglotă, formată din oameni atraşi de prima săptămână de intrare în legalitate a vânzării de ţigări aromate cu cannabis produse în Statele Unite. Legea franceză nu permitea vânzarea şi consumarea lor decât pentru persoanele trecute de optsprezece ani. Cei mai mulţi dintre inşii postaţi la coadă erau de vârstă medie sau mai bătrâni. Unii dintre ei păreau marocani sau algerieni naturalizaţi. În California şi Oregon fuseseră cultivate varietăţi de cannabis extrem de puternice, destinate în special exportului, iar în tutungeria respectivă era prezentată o varietate nouă şi mult prea lăudată. Cultivată la lumină ultravioletă, varietatea respectivă transforma câţiva dintre cannabinoizi în izomerul Δ-1. Se numea „Sărutul Soarelui”. Ambalajul, prezentat într-un cadru de sticlă din vitrină, la o dimensiune de un metru şi jumătate înălţime, avea înscris în franceză sloganul „Un extras din contul dumneavoastră din Paradis”.

Vitrinele magazinelor înşirate de-a lungul bulevardului afişau o explozie de culori. Cele două femei şi-au cumpărat nişte castane de la un vânzător ambulant şi s-au delectat cu gustul şi consistenţa acestora. Din cine ştie ce cauză, ori de câte ori

vedea câte un înscris cu reclamă pentru BNP, Banca Naţională Pariziană, Ellie îl citea ca şi cum ar fi fost „biir”, cuvântul rusesc pentru bere, cu litera din mijloc inversată dinspre stânga spre dreapta. Respectivele semne deveniseră pentru ea „BERE”, fuseseră smulse din respectabilele şi obişnuitele lor înclinaţii fiduciare şi păreau s-o îndemne: BERE RUSEASCĂ. Nepotrivirea o amuza şi după aceea cu greu mai reuşi să-şi convingă acea parte a creierului însărcinată cu cititul că avea în faţa ochilor alfabet latin, nu chirilic. Continuându-şi plimbarea, cele două femei au admirat Obeliscul, un monument militar antic furat cu mari cheltuieli pentru a deveni un monument militar modern. Hotărâră să-şi prelungească periplul.

Der Heer anulase întâlnirea pe care o avea cu Ellie, sau cel puţin aşa dăduse de înţeles. O sunase în dimineaţa acelei zile, spăşit, dar nu foarte disperat. Fuseseră prea multe probleme politice care se ridicaseră în sesiunea plenară. Secretarul de Stat american urma să sosească pe aeroport în ziua următoare, întrerupându-şi o vizită în Cuba. Der Heer nu mai dispunea de el însuşi şi spera că Ellie o să-l înţeleagă. Ea îl înţelese. Se detestă pe sine însăşi pentru că se culcase cu el. Şi, pentru a scăpa de o după-amiază petrecută în singurătate, o sunase pe Devi Sukhavati.

– Unul dintre cuvintele sanscrite pentru victorie este „abhijit”. Este şi numele pe care îl purta Vega în India antică. Abhijit. Zeităţile hinduse, eroii culturii noastre, i-au înfrânt pe asuras, zeii Răului, sub influenţa benefică a stelei Vega. Ellie, mă asculţi?… Ei, acum vine o problemă curioasă. Şi în Persia existau asuras, dar acolo aceşti asuras erau zei ai Binelui. Religiile care s-au născut în cele din urmă acolo aveau un zeu suprem, zeul luminii, zeul soarelui, şi el se numea Ahura-Mazda. Aşa era, spre exemplu, panteonul adepţilor zoroastrismului. Şi cel al mitraismului. Ahura şi Asura sunt de fapt acelaşi nume. Zoroastrismul mai există şi astăzi, iar mitraiştii le-au pus probleme serioase creştinilor. Însă în aceeaşi istorisire aceleaşi zeităţi hinduse – care, printre altele, erau în mare parte femei – se numeau Devis. Este originea propriului lor nume. În India Devis sunt zei ai Binelui. În Persia, Devis devin divinităţi ale Răului. Unii lingvişti cred că până la urmă de aici vine şi cuvântul englezesc pentru diavol, „devil”. Simetria este completă. Toată istoria de care-ţi spun este probabil o relatare aproape uitată a invaziei arienilor, care i-au împins pe strămoşii mei, dravidienii,

înspre sud. Deci Vega este fie de partea lui Dumnezeu, fie de partea Satanei, depinde pe ce coastă a Munţilor Kirthar ai ajuns să locuieşti.

Această povestioară nostimă i-a fost relatată lui Ellie ca un fel de cadou din partea indiencei, care auzise cu siguranţă câte ceva despre peripeţiile religioase pe care americanca le trăise în California în urmă cu două săptămâni. Ellie îi fu recunoscătoare. Dar îşi aminti astfel că nici nu-i pomenise lui Joss de posibilitatea ca Mesajul să conţină schiţele şi planurile unei maşini al cărei scop este necunoscut. În curând Joss va afla toate aceste informaţii din presă sau de la televizor. Îşi spuse decisă că ar trebui neapărat să sune peste ocean şi să-i explice predicatorului cum evoluaseră lucrurile. Dar apoi îşi aminti că auzise cum că Joss s-ar fi izolat de lume. După întâlnirea lor din Modesto nu făcuse niciun fel de declaraţii publice. În schimb Rankin anunţase într-o conferinţă de presă că, atât timp cât pericolele erau doar potenţiale, el nu se opunea recepţionării integrale a Mesajului de către oamenii de ştiinţă. Dar traducerea lui era cu totul altceva. Acolo se impunea un control periodic făcut de toate segmentele societăţii şi mai ales – spunea el – de către cei cărora li se încredinţase perpetuarea valorilor morale şi spirituale.

Cele două femei se apropiau de grădinile Tuilleries, unde nuanţele stridente ale toamnei acopereau totul. Undeva se iscase o dispută viguroasă între nişte bărbaţi delicaţi şi mai în vârstă, pe care Ellie îi consideră drept originari din sud-vestul Asiei. Porţile negre, de fier forjat, erau decorate cu baloane multicolore expuse spre vânzare. O Amphitrită de marmură trona în mijlocul unui bazin cu apă. În jurul statuii se întreceau nişte bărcuţe de jucărie încurajate de o ceată zgomotoasă de copii mici cu aspiraţii de Magellan. Oglinda apei fu spartă brusc de un drac-de-mare care scufundă barca din frunte, în timp ce băieţeii şi fetiţele fură înmărmuriţi şi subjugaţi de apariţia cu totul neaşteptată a animalului. Soarele coborâse mult spre apus şi Ellie simţi o trecătoare pală de răcoare.

S-au apropiat de L'Orangerie. Într-o anexă a ei se organizase o expoziţie specială căreia îi făcea reclamă un poster uriaş: „Images Martiennes”. Expediţia mixtă americano-franco-sovietică spre Marte lansase pe suprafaţa planetei roşii vehicule de teren autonome care realizaseră o cantitate impresionantă de fotografii color. Unele îşi depăşeau cu mult simpla lor funcţionalitate ştiinţifică, devenind mostre de artă. Posterul

expoziţiei cu imaginile marţiene înfăţişa un peisaj fotografiat în vastul podiş Elysium. În prim plan se vedea o piramidă în trei colţuri, netedă, foarte erodată şi cu un crater provocat de meteoriţi exact la baza sa. Eroziunea fusese produsă de milioanele de ani în care sălbaticele vânturi marţiene proiectaseră cu forţă trombe de nisip asupra piramidei. Aşa explicaseră geologii. Un al doilea vehicul de teren, care fusese destinat explorării Cydoniei, pe cealaltă faţă a planetei Marte, se scufundase într-o dună de nisip mişcător şi cei care îl dirijau din Pasadena nu reuşiseră până acum să răspundă strigătelor de ajutor ale părăsitului explorator mecanic.

Ellie descoperi că se apucase să studieze cum arată Sukhavati: cu ochii ei negri, imenşi, cu ţinuta dreaptă şi având pe ea un alt sari magnific. Îşi spuse: „Eu nu sunt deloc graţioasă.” Ştia că de obicei era în stare să poarte o conversaţie obişnuită în timp ce mintea ei era preocupată de alte lucruri. Astăzi însă i se părea greu să urmărească până la capăt o singură idee, darămite două. În timp ce comentau calităţile unora dintre opiniile legate de construirea Maşinii, mintea americancei se întoarse în timp la imaginea acelor Devi din timpul invaziei ariene din India, cu 3500 de ani în urmă: un război între două naţiuni şi în care fiecare se declarase victorioasă, exagerând relatările istorice din prea mult patriotism. În cele din urmă întreaga istorie s-a transformat într-un război între zei. Bineînţeles că tabăra „noastră” este cea mai bună. Şi e normal ca tabăra celorlalţi să fie cea rea. Şi-l închipui pe diavolul occidentalilor cu ţăcălia lui, cu coada în formă de frunză cu peţiolul excesiv de lung şi cu copitele lui despicate evoluând cu paşi lenţi pe scara istoriei timp de mii şi mii de ani de la vreun strămoş hindus care, din câte ştia Ellie, avea cap de elefant şi era vopsit în albastru.

– Calul troian al acestui Baruda, spuse ea pe negândite. Poate că nu e o idee cu totul tâmpită. Dar Xi a spus clar cum stau lucrurile şi nici eu nu cred că avem de ales. Dacă vor, ei pot să *ajungă* aici peste vreo douăzeci de ani.

Ajunseseră la un arc monumental construit în stil roman, în vârful căruia era plasată o statuie eroică, cu adevărat apoteotică, reprezentându-l pe Napoleon în postura de conducător de car. Cât de jalnică era totuşi această postură dintr-o perspectivă atemporală sau extraterestră! Cele două femei se aşezară pe o bancă din apropiere pentru a se odihni, iar umbrele lor prelungi se întinseră deasupra unui strat de flori plantate în culorile

drapelului Republicii Franceze.

Ellie tânjea să discute despre încurcătura ei sentimentală, însă discuţia ar fi putut căpăta implicaţii politice. Sau, în cel mai bun caz, ar fi fost indiscretă. N-o cunoştea atât de bine pe Sukhavati. În loc de asta o încurajă pe tovarăşa ei de plimbare să vorbească despre problemele *ei* personale. Sukhavati consimţi cu destulă uşurinţă.

Devi Sukhavati se născuse într-o familie de brahmani, însă una săracă şi cu tendinţe matriarhale, undeva în partea de sud din Tamil Nadu. Gospodăriile de tip matriarhal mai erau şi acum un lucru obişnuit în tot sudul Indiei. Reuşise să fie admisă la Universitatea Hindu din Benares. În timpul cât se afla la studii medicale în Anglia îl întâlnise pe Surindar Ghosh, un coleg de la facultatea de medicină, şi se îndrăgostise orbeşte de el. Dar Surindar era un „Harijan", un paria. Făcea parte dintr-o castă atât de rău famată, încât simpla vedere a membrilor ei era considerată de către brahmanii ortodocşi drept o pângărire a vederii. Strămoşii lui Surindar fuseseră obligaţi să ducă o existenţă nocturnă, asemenea liliecilor şi bufniţelor. Familia fetei a ameninţat-o că, dacă se vor căsători, ea va fi renegată. Tatăl lui Devi a anunţat-o că o fiică adevărată nici nu s-ar putea gândi la o astfel de legătură. Dacă se va mărita cu Ghosh el o s-o jelească şi o s-o considere moartă. Cu toate acestea fata s-a căsătorit cu alesul ei.

– Eram prea îndrăgostiţi, explică ea. Nu puteam face altfel.

După un an el muri dintr-o septicemie făcută în timp ce efectua o autopsie cu nişte asistenţi nepricepuţi.

Totuşi moartea lui Surindar nu a făcut-o pe Devi să se împace cu familia ei, ci dimpotrivă, astfel că după ce a absolvit facultatea şi a devenit medic tânăra a decis să rămână în Anglia. Acolo şi-a descoperit o înclinaţie parcă înnăscută pentru biologia moleculară şi a considerat că o continuare a studiilor sale medicale ar fi pierdere de vreme. Nu după mult timp descoperi că avea un talent deosebit în noua şi meticuloasa ei disciplină. Cunoştinţele despre replicaţia acidului nucleic au condus-o în direcţia studierii originii vieţii şi apoi la ideea apariţiei vieţii pe alte planete.

– Ai putea crede că întreaga mea carieră ştiinţifică a fost un şir de asociaţii involuntare. Fiecare lucru m-a condus la următorul, explică ea.

De câtăva vreme lucra la analiza materiei organice de pe

Marte, materie detectată în câteva zone ale planetei roşii de aceleaşi vehicule teleghidate care realizaseră şi uimitoarele materiale fotografice prezentate în expoziţia pe lângă care tocmai trecuseră şi-i admiraseră reclama. Devi nu se mai recăsătorise niciodată, deşi îi spusese lui Ellie că existau unii bărbaţi care îi făceau propuneri. În ultimul timp se întâlnea cu un cercetător din Bombay pe care îl descria drept un „computer wallah”, adică un om-maşină.

După ce mai merseră puţin se treziră în Cour Napoleon, curtea interioară a muzeului Luvru. În centrul curţii se afla o intrare pe sub o piramidă recent terminată şi foarte controversată, iar în nişele înalte ce înconjurau curtea se găseau reprezentări sculptate ale eroilor civilizaţiei franceze. Pe tăbliţele prinse sub fiecare dintre statuile câte unuia dintre acei bărbaţi onorabili – căci acolo erau prea puţine exemplare de femei onorabile – se afla scris numele respectivului ins. Din loc în loc unele litere erau roase fie de intemperii, fie de trecătorii ofensaţi, care în unele cazuri răzuiseră puţin la vreuna dintre tăbliţe. La una sau două dintre statui devenise dificil să descifrezi numele savantului reprezentat. Pe o statuie rămăseseră doar literele LTA, care dovedeau că respectivul fusese lovit de cea mai puternică antipatie a publicului.

Deşi soarele se pregătea să apună, iar Luvrul nu era deschis decât până după-amiaza devreme, Ellie şi Devi nu intrară în muzeu. Au preferat să se plimbe agale pe malurile Senei, urmând cursul fluviului de-a lungul vestitului Quai d’Orsay. Proprietarii chioşcurilor de ziare trăgeau obloanele, fiindcă era timpul să închidă. Femeile mai colindară o vreme, mergând braţ la braţ, în stilul european.

Puţin în faţa lor văzură o pereche de francezi. Ieşiseră să se plimbe cu fetiţa lor, pe care fiecare dintre ei o ţinea de câte o mână. Fetiţa părea să aibă în jur de patru ani şi găsea o plăcere deosebită în a se arunca periodic pe caldarâmul străzii. Era evident că în scurta sa perioadă de plutire la zero *g* micuţa trăia o senzaţie înrudită cu extazul. Părinţii în schimb discutau despre Consorţiul Planetar al Mesajului. Nu era niciun fel de coincidenţă, de vreme ce în ziare abia dacă mai încăpeau şi alte informaţii. Bărbatul era de acord cu construirea Maşinii, fiindcă ar fi putut crea noi tehnologii şi ar fi sporit numărul de locuri de muncă din Franţa. Femeia era mult mai precaută şi temătoare, dar îi era greu să găsească argumente. Fetiţa se zbenguia cu codiţele

fluturându-i în urmă şi era cu totul indiferentă în privinţa folosului unor planuri venite din stele.

*

În dimineaţa următoare der Heer, Kitz şi Honicutt au programat o adunare foarte matinală la Ambasada Americană, pentru a se pregăti în vederea vizitei Secretarului de Stat care urma să sosească în acea zi. Întâlnirea avea un caracter secret şi avea să se ţină în Camera Întunecată a ambasadei, o sală decuplată electromagnetic de lumea exterioară şi unde era imposibilă supravegherea sau spionarea discuţiilor chiar şi cu cele mai sofisticate mijloace electronice existente. Cel puţin aşa se pretindea. Ellie era de părere că se puteau crea instrumente care ar face ca toată vâlva din jurul misterioasei protecţii electronice să se sfârşească lamentabil.

După ce şi-a petrecut întreaga după-amiază cu Devi, Ellie primi un mesaj la hotel şi încercă să-l sune pe der Heer. Dădu în schimb numai peste Kitz şi îl anunţă că nu era de acord ca o adunare având acest subiect să aibă caracter secret. Era o problemă de principiu. Kitz i-a replicat că cel puţin americanii nu ascunseseră niciun fel de date faţă de restul lumii şi că întâlnirea lor era una mai mult consultativă, urmând să ajute Statele Unite în dificilul proces de negocieri care va urma. Kitz apelă la patriotismul ei, la propriul ei interes şi ajunse în cele din urmă şi la invocarea acelei Hotărâri Hadden. Îndemnul lui a fost următorul:

– Din câte ştiu eu hârtia respectivă încă mai stă necitită în seiful dumitale. Citeşte-o.

Ellie încercă din nou să-l găsească pe der Heer, dar nu reuşi. Asta era. Mai întâi tipul apare la amplasamentul Argusului şi se învârte peste tot, adulmecând ca un câine. Se mută în apartamentul tău, împreună cu tine. După o grămadă de ani eşti pentru prima dată sigură că ai întâlnit marea dragoste. Şi-apoi trec nişte zile şi te trezeşti că nici măcar nu-ţi mai răspunde la telefon. Ellie luă hotărârea să participe la adunarea de la ambasadă. Măcar va avea ocazia să-l vadă pe Ken şi să-l privească în ochi.

Kitz era înnebunit de bucurie la ideea că ar putea construi Maşina şi pleda entuziast în favoarea ei. Şi Drumlin era de acord, deşi avea unele rezerve. Der Heer şi Honicutt nu afişau niciun fel de opinie. În fine, Peter Valerian se zbătea într-o indecizie apăsătoare. Kitz şi Drumlin deja se apucaseră să discute unde să

construiască maşinăria. Varianta manufacturării sau fie şi a asamblării acesteia pe faţa întunecată a Lunii era excesiv de costisitoare, aşa cum sugerase şi Xi, chiar dacă se luau în calcul numai cheltuielile de transport.

Bobby Bui făcu o propunere:

– Dacă am folosi frânarea aerodinamică ne-ar ieşi mai ieftin să trimitem un kilogram de material pe Phobos ori Deimos decât dacă l-am trimite pe partea întunecată a Lunii.

Kitz vru să ştie unde dracu’ se afla Fobosor Demos.

– Sunt sateliţii lui Marte, i se răspunse. Phobos şi Deimos. Vorbeam despre frânarea aerodinamică în atmosfera de pe Marte.

– Şi cam cât ar lua un drum până la Phobos sau Deimos? întrebă Drumlin, în timp ce învârtea linguriţa în ceaşca lui de cafea.

– În jur de un an, dar din momentul în care vom avea o flotă de vehicule pentru transferul interplanetar şi conducte de combustibil suficiente pentru aprovi…

– Asta în comparaţie cu trei zile, cât ar lua drumul până la Lună? bolborosi Drumlin. Bui, ne faci să pierdem vremea degeaba!

– Era doar o sugestie, protestă cel interpelat. Ştiţi, o idee pe care să o luaţi în calcul.

Der Heer părea agitat şi neatent. Nu era greu de văzut că îl apăsa o grijă prost ascunsă. Din câte remarcă Ellie, Ken îi evita privirea, plecând ochii, iar în clipa următoare o privea cu furie, parcă încercând să-i comunice ceva. Ellie consideră că atitudinea lui era dătătoare de speranţă. Drumlin tocmai spunea:

– Dacă vă trebuie un motiv ca să vă îngrijoraţi în legătură cu Maşinile Apocalipsului de care vorbiţi, atunci ar fi cazul să vă puneţi problema resurselor de energie. Dacă n-o să dispună de resurse gigantice de energie, atunci n-o să fie nicio Maşină din asta apocaliptică. Eu cred că, atât timp cât instrucţiunile nu pretind prezenţa unui reactor nuclear de nu ştiu câţi gigawaţi, nu e cazul să ne facem probleme cu maşinăria superdistructivă.

– De ce bărbaţii sunt atât de grăbiţi să se apuce de construirea Maşinii? întrebă Ellie, adresându-li-se concomitent lui Ktiz şi lui Drumlin.

Bărbaţii interogaţi se plasaseră unul lângă altul şi aveau pe masă, exact între ei, o farfurie plină cu croasante. Înainte de a răspunde, Kitz se uită la Honicutt, apoi la der Heer. În fine rosti:

– Întâlnirea aceasta este strict secretă. Ştim cu toţii că nimic din cele ce se vor discuta aici nu va fi transmis prietenilor voştri din Rusia. Lucrurile stau în felul următor: nu ştim ce va face Maşina respectivă, dar din analizele lui Drumlin reiese clar că ea ascunde tehnologie nouă şi probabil şi tehnici sau cunoştinţe necunoscute oamenilor. De aceea construirea maşinii va avea neapărat şi o valoare economică, ţinând cont de ceea ce vom învăţa din asta. S-ar putea să aibă şi valoare militară. Cel puţin la aşa ceva se gândesc ruşii. Vedeţi voi, ruşii sunt în groapă. Aici există o cantitate imensă şi cu totul necunoscută de tehnologie foarte avansată pe care ruşii trebuie să pună mâna dacă vor să ţină pasul cu Statele Unite. Poate că Mesajul conţine informaţii despre nişte arme imbatabile sau despre obţinerea unor avantaje economice de neimaginat. Ei n-au de unde să ştie. Vor fi nevoiţi să încerce să afle, chiar dacă îşi vor da peste cap toată economia. N-aţi băgat de seamă că Baruda insista pe ideea eficienţei şi a cheltuielilor? Dacă toată chestia cu Mesajul s-ar duce de râpă, adică am arde datele şi am distruge telescoapele, atunci ruşii ar putea menţine echilibrul militar. Din cauza asta sunt atât de precauţi. Şi, normal, din cauza asta noi trebuie să-i dăm bătaie! încheie el, zâmbind.

Ellie îşi spuse că Michael Kitz era un ins fără vlagă; temperamental părea lipsit de sânge în vene. Dar în niciun caz nu era prost. Atunci când se purta rece sau stătea retras lumea avea tendinţa să-l ocolească. De aceea îşi crease o mască personală de amabilitate urbană pe care o folosea oricând era necesar. Doar că pentru ochii astronomei masca respectivă era cât un strat monomolecular de subţire. Kitz îşi reluă discursul:

– Ei, şi-acum daţi-mi voie să vă întreb *pe voi* ceva. Aţi auzit aluzia lui Baruda despre nu ştiu ce date sau informaţii tăinuite? *Există* astfel de date?

– Numai din prima perioadă, replică femeia. Bănuiesc că e vorba de primele câteva săptămâni, fiindcă nu la mult timp după aceea au existat şi nişte goluri semnificative în reţeaua de acoperire a chinezilor. Ambele părţi mai deţin un număr nu prea mare de date care nu au fost schimbate de la una la alta. Dar nu văd în asta niciun semn serios de îngrijorare. Oricum vom capta toate fragmentele pe care le-am scăpat atunci când Mesajul va fi reluat.

– *Dacă* va fi reluat, mormăi Drumlin.

Der Heer coordona o adunare ale cărei planuri se bazau pe

presupuneri: ce vor face când şi dacă vor primi cheia de decriptare, care ramuri ale industriei din America, Japonia şi Germania ar trebui anunţate din timp asupra unor posibile proiecte majore de dezvoltare, cum să aleagă savanţii, cercetătorii şi inginerii care să lucreze la construirea Maşinii dacă se va hotărî să se meargă înainte cu asta şi, în esenţă, cum să acţioneze pentru a trezi entuziasmul populaţiei americane şi al Congresului faţă de acest posibil proiect. Der Heer se grăbise să adauge că toate acestea nu sunt decât planuri ipotetice, că nu s-a luat încă nicio decizie finală şi că îngrijorarea sovieticilor din cauza ideii cu calul troian era cel puţin parţial îndreptăţită.

Kitz întrebă care ar fi compoziţia „echipajului”:

– Veganii ne cer să plasăm cinci oameni în nişte scaune frumos capitonate. Bine, dar ce fel de oameni? Cum hotărâm asta? Probabil că se va impune un echipaj internaţional. Câţi vor fi americani şi câţi ruşi? Va mai intra şi altcineva? Nici nu ştim ce-o să se întâmple cu cei cinci inşi care se vor aşeza în scaunele alea, dar vrem să-i avem acolo pe cei mai buni oameni de care dispunem.

Ellie nu muşcă din momeală, aşa că Michael Kitz continuă:

– O întrebare de importanţă capitală ar fi următoarea: cine şi ce plăteşte, cine şi ce construieşte, cine va fi însărcinat cu coordonarea globală a activităţilor? Cred că aici am putea face o afacere bună cedând câte ceva în schimbul unei reprezentări americane cât mai zdravene în acel echipaj.

– Totuşi vrem să trimitem oamenii cei mai buni pe care-i avem, remarcă der Heer, puţin prea bătător la ochi.

– Normal, i-a întoarse Kitz, dar ce înţelegem prin „cei mai buni”? Oameni de ştiinţă? Sau oameni cu o instrucţie militară temeinică? Inşi puternici şi rezistenţi? Patrioţi?... ăsta nu-i un cuvânt obscen, să ştiţi... Şi apoi, mai zise el, înmuindu-şi un croasant într-un sos unsuros şi aruncând o privire direct spre Ellie, mai e şi problema sexului. Vreau să spun a sexelor. Să trimitem numai bărbaţi? Fiindcă, dacă sunt şi bărbaţi şi femei, atunci unul dintre sexe va avea mai mulţi reprezentanţi decât celălalt. Sunt cinci locuri, număr impar. Mă întreb şi dacă toţi membrii echipei vor reuşi să muncească serios împreună. Da, o să fie o groază de negocieri dure dacă îi dăm înainte cu proiectul.

– Mie toată discuţia asta nu-mi sună bine, zise Ellie. Aici nu-i vorba de vreo funcţie într-o ambasadă, pe care ţi-o cumperi finanţând campanii electorale. Asta-i o treabă foarte serioasă. Pe

de altă parte aţi vrea să trimiteţi acolo vreun tăntălău plin de muşchi, vreun puşti de două’ş’ceva de ani care nu ştie nimic despre rosturile lumii, ci se pricepe doar să scoată un timp bun la 100 de metri-garduri şi să se supună orbeşte ordinelor? Aveţi poate chef de vreo căzătură de politician? Călătoria de care vorbim nu are *nimic* în comun cu aşa ceva!

– Ai dreptate, n-are, zâmbi Kitz. Cred că vom găsi nişte oameni care să satisfacă pretenţiile tuturor.

Der Heer declară şedinţa închisă. Acum arăta ca un sălbatic, cu nişte pungi mari sub ochi şi cu faţa suptă de oboseală. Reuşi să-i arunce femeii un zâmbet furişat, dar abia îl schiţă din vârful buzelor, fără să-şi dezvelească dinţii, cum făcea de obicei. Limuzinele ambasadei aşteptau afară şi-i duseră înapoi la palatul Elysee.

*

– Să-ţi spun de ce ar fi mai bine să trimitem ruşi, explica Vaygay. Pe vremea când voi, americanii, cucereaţi teritoriile ţării voastre cu pionierii, vânătorii, cercetaşii indieni şi toţi ăialalţi, nu aţi găsit pe nimeni care să vi se pună împotrivă. Sau cel puţin pe nimeni cu acelaşi nivel tehnologic. Aţi gonit pe continentul vostru de la Atlantic până la Pacific. După o vreme aţi ajuns să credeţi că totul va fi uşor de făcut. Cu noi lucrurile stau altfel. Am fost cuceriţi de mongoli. Nivelul lor de dezvoltare era mult superior celui rusesc, mai ales în privinţa cailor. Atunci când ne-am extins spre est am făcut-o cu mare grijă. Ori de câte ori am traversat sălbăticiile nu ne-am aşteptat să ne fie uşor. De aceea suntem obişnuiţi cu condiţiile grele, dacă ne comparăm cu voi. În plus americanii s-au obişnuit să fie mai avansaţi din punct de vedere tehnologic. Noi ne-am obişnuit să recuperăm avansul vostru. La ora actuală *toţi* oamenii de pe planetă sunt ruşi. Înţelegi, vorbesc de poziţia noastră istorică faţă de vegani. Misiunea asta are mai mare nevoie de sovietici decât de americani.

Simplul fapt că ei doi se întâlneau implica destule riscuri pentru Vaygay, dar şi pentru ea, lucru pe care Kitz i-l reamintise într-un mod care nu-i era caracteristic. Din când în când, în timpul vreunei întâlniri ştiinţifice desfăşurate în Europa sau în America, lui Vaygay i se mai admitea să-şi petreacă o după-amiază cu Ellie Arroway. De cele mai multe ori era însoţit de colegii săi sau de câte o „doică” KGB, care era un individ prezentat drept translator, deşi engleza lui era evident inferioară celei vorbite de Vaygay. Alteori însoţitorul era un cercetător de la

nu ştiu care comisie academică, măcar că se vedea de la o poştă cât de superficiale îi sunt cunoştinţele în probleme ştiinţifice. De câte ori era întrebat despre ei Vaygay dădea din cap. În general însă el era de părere că aceste „doici” făceau parte din joc şi erau preţul care trebuia plătit pentru a ţi se permite să vizitezi Occidentul. Nu o dată Ellie a avut impresia că distinge în vocea lui Vaygay o notă de duioşie atunci când pomenea de „doica” sa. La urma urmei trebuia să fie destul de frustrant să mergi într-o ţară străină şi să te dai drept expert într-un domeniu de care abia dacă ai auzit. Poate că în adâncul sufletului lor „doicile” îşi urau sarcinile de serviciu de acest gen la fel de mult ca şi Vaygay.

Acum ei doi stăteau la aceeaşi masă de la Chez Dieux, lângă geam. În aer se simţea un val de aer rece, un fel de prevestire a iernii ce venea, iar pe stradă un tânăr trecea cu paşi mari pe lângă butoaiele cu stridii îngheţate din faţa ferestrei. Tânărul purta un fular lung şi albastru, singura concesie pe care o făcuse frigului ce se instalase în oraş. Din remarcile neîntrerupte ale lui Lunacearski (atitudine ce nu-i stătea în obicei) Ellie deduse că în delegaţia sovietică se produsese oarecare dezordine. Sovieticii se temeau că Maşina ar putea spori în vreun fel avantajul strategic al Statelor Unite după o competiţie planetară ce durase cinci decenii. De fapt Vaygay fusese şocat de ideea lui Baruda de a arde datele recepţionate şi de a distruge radiotelescoapele. Nu ştiuse nimic despre poziţia pe care urma s-o ia acesta. Vaygay ţinea la ideea că sovieticii jucaseră un rol capital în receptarea Mesajului, fiindcă aveau cea mai mare acoperire în longitudine de pe planetă şi în plus mai aveau şi singurele radiotelescoape serioase care pluteau pe oceane. Orice s-ar întâmpla, orice s-ar hotărî, ei se aşteptau să aibă un cuvânt greu de spus. Ellie l-a asigurat că, în ceea ce o privea, îl vor avea.

– Gândeşte-te, Vaygay, ei au dedus din transmisiunile noastre de televiziune că Pământul se roteşte şi că pe planetă sunt mai multe naţiuni. Numai transmisiunea de la Jocurile Olimpice era suficientă ca să-i informeze de asta. Următoarele transmisiuni, venite şi de la alte naţiuni, n-au făcut decât să le întărească presupunerea. Aşa că, dacă sunt atât de buni pe cât credem, ar fi fost în stare să-şi sincronizeze transmisia Mesajului atât de precis în raport cu mişcarea de rotaţie a Pământului, încât Mesajul să ajungă numai la o naţiune. Au hotărât să nu facă aşa ceva. Au vrut ca Mesajul lor să fie recepţionat de *întreaga*

planetă. Se aşteaptă ca şi Maşina să fie construită de întreaga omenire. Proiectul ăsta *nu poate* fi numai american sau numai rusesc. Nu asta vrea… clientul nostru.

Totuşi i-a spus lui Vaygay că nu ştia dacă va juca sau nu vreun rol în hotărârile legate de construirea Maşinii şi de alegerea „echipajului”. Urma să se întoarcă în Statele Unite chiar a doua zi, în primul rând pentru a ajunge să vadă noile date radio recepţionate în ultimele câteva săptămâni. Aceste sesiuni plenare ale consorţiului păreau să nu se mai sfârşească. Nici măcar nu se stabilise o zi pentru încheierea discuţiilor. În schimb lui Vaygay i se ceruse să mai stea măcar o vreme, fiindcă de curând sosise Ministrul Afacerilor Externe şi acesta preluase conducerea delegaţiei sovietice. Vaygay oftă:

– Mă tem că toate astea se vor sfârşi rău. Sunt atâtea lucruri care pot da greş. Defecţiuni tehnice. Neînţelegeri politice. Greşeli omeneşti. Şi chiar dacă trecem cu bine de toate astea, dacă nu ajungem la un război din cauza Maşinii veganilor, dacă reuşim s-o construim cum trebuie şi nu ne autodistrugem cu ea, eu tot mă mai tem.

– Din ce cauză? Ce vrei să spui?

– Lucrul cel mai bun care se poate întâmpla este să ne facem de râs.

– Cine să se facă de râs?

– Arroway, tu chiar nu-nţelegi? se înfurie Vaygay şi Ellie văzu cum îi zvâcneşte o venă de la gât. Mă surprinde că nu pricepi cum stau lucrurile. Pământul e… un ghetou. Da, un ghetou, o mahala. Toate fiinţele umane sunt captive aici. Am auzit vag de nişte oraşe mari care s-ar afla undeva dincolo de ghetou, oraşe cu bulevarde largi şi spaţioase, pline de caleşti şi de femei frumoase, parfumate, îmbrăcate în blănuri. Numai că oraşele acelea sunt prea departe, iar noi suntem prea săraci fie şi ca să ajungem acolo. Nici cei mai bogaţi dintre noi nu sunt în stare de asta. De altfel ştim că indivizii de acolo nu ne vor. Acesta este motivul pentru care ne-au părăsit de la început în sătucul ăsta jalnic.

Vaygay respiră adânc.

– Şi-acum apare invitaţia. Exact cum a spus Xi. Elegantă, tentantă. Ne-au trimis o carte de vizită cu blazon şi o caleaşcă goală. Noi trebuie să alegem cinci pârliţi şi să-i trimitem cu caleaşca spre… cine ştie? Varşovia. Sau spre Moscova. Poate chiar Paris. Bineînţeles că unii sunt tentaţi să meargă.

Întotdeauna vor exista oameni care vor fi măguliţi de o invitaţie sau care îşi vor imagina că pot găsi o cale să scape din sătucul lor prăpădit. Şi ce crezi c-o să se întâmple când vor ajunge acolo? Crezi că Marele Duce o să-i invite să cineze cu el? Sau că preşedintele Academiei o să le pună câteva întrebări interesante despre traiul zilnic din jegoasa noastră aşezare? Crezi că un cetăţean dintr-o ditai metropolă rusească ortodoxă o să se apuce să ne ţină un discurs savant despre comparativismul în studiul religiilor? Nu, Arroway, în niciun caz! O să ne holbăm ca viţeii la marele oraş, iar ei vor râde în pumni pe la spatele nostru. O să ne expună curiozităţii publice. Cu cât vom fi mai înapoiaţi, cu atât mai bine se vor simţi ei. Se vor linişti mai bine dacă ne vom dovedi mai primitivi. Un fel de sistem de compensare, pricepi? La fiecare câteva sute de ani cinci dintre noi merg să-şi petreacă un weekend pe Vega. Fiţi milostivi cu provincialii şi asiguraţi-vă că au înţeles cine le sunt superiorii.

Capitolul 13
Babilon

„Cu cei mai josnici tovarăşi, am colindat uliţele Babilonului...”
(Augustin – *Confesiuni,* II, 3)

Cray 21, computerul central de pe Argus, fusese programat să compare datele recepţionate în fiecare zi dinspre Vega cu cele mai recente înregistrări de pe nivelul 3 al palimpsestului. Astfel o înşiruire lungă şi ininteligibilă de zero şi unu era comparată automat cu o altă înşiruire, recepţionată mai devreme, dar asemănătoare. Programul făcea parte dintr-o comparaţie statistică de largi proporţii a diverselor segmente din textul încă nedescifrat. S-au găsit unele şiruri mai scurte, dar identice, cu cifrele zero şi unu repetate de nenumărate ori, şiruri pe care analiştii le-au numit, plini de speranţă, „cuvinte”. Dar multe dintre secvenţele recepţionate apăreau numai o dată la o mie de pagini de text sau chiar mai rar. Genul acesta de abordare statistică a unui mesaj cifrat îi era cunoscut lui Ellie încă din liceu. Însă subrutinele furnizate de experţii de la Agenţia pentru Securitate Naţională, puse la dispoziţia lor doar ca urmare a unei directive prezidenţiale şi chiar şi aşa dotate cu instrucţiuni de autodistrugere în cazul unei examinări minuţioase a lor, ei bine, acela subrutine erau geniale.

„Câte minuni ale inventivităţii umane s-au irosit numai pentru ca să ne citim unul altuia corespondenţa”, îşi spuse Ellie. Confruntarea planetară dintre Statele Unite şi Uniunea Sovietică, deşi se mai domolise în ultima vreme, încă îngrijora întreaga omenire. Nu era vorba numai de resursele financiare destinate organizaţiilor armate ale tuturor statelor lumii, deşi acestea ajungeau la aproape trei mii de miliarde de dolari pe an şi numai ele se dovedeau costisitoare până la ruină când existau atât de multe nevoi mult mai urgente pentru fiinţele de pe planetă. Dar cel mai dăunător era efortul intelectual destinat cursei înarmărilor şi Ellie ştia asta.

Se estimase că aproape jumătate dintre oamenii de ştiinţă de pe planetă erau angajaţi de una dintre cele aproape două sute de organizaţii militare de pe întreaga suprafaţă a Pământului. Şi nu era vorba de mediocrităţile de la programele de doctorat în

fizică sau matematică. Unii dintre colegii ei se consolau cu o astfel de idee ori de câte ori se pomeneau în încurcătură aflând că unul dintre tinerii candidaţi la doctorat era solicitat de laboratoarele din producţia de armament (asta pentru a da un exemplu banal). Ellie îşi aminti că într-o astfel de situaţie îl auzise pe Drumlin spunând: „Dacă ar fi fost bun de ceva, i s-ar fi oferit un post de asistent la Standord.” Nu era aşa. Era nevoie de un anumit tip de creier şi caracter pentru a te simţi atras de aplicaţiile militare ale matematicii sau ştiinţelor de alt gen, cum ar fi indivizii cărora le plăceau, de exemplu, exploziile puternice sau cei care nu aveau nicio înclinaţie spre lupta corp la corp şi care, pentru a-şi răzbuna nedreptăţile suferite în curtea şcolii, aspirau la comanda militară. Ori indivizii obsedaţi de rezolvarea ghicitorilor şi a scrierilor codificate, cei care visau să descifreze cele mai complexe mesaje existente. Uneori impulsul era de natură politică, avându-şi originea în disputele internaţionale, în politicile de imigrare ale unor state, în ororile din perioada vreunui război, în brutalitatea politică sau în propaganda naţională a unui stat sau a altuia, şi era un imbold a cărui origine se găsea la decenii în trecut. Femeia ştia că mulţi dintre cercetătorii aceştia erau cu adevărat talentaţi, chiar dacă avea destule rezerve în ceea ce privea motivaţiile acţiunilor lor. Încercă să-şi imagineze cum ar fi fost dacă toată cantitatea de inteligenţă folosită astfel ar fi fost cu adevărat destinată bunăstării speciei umane şi a planetei.

În cele din urmă se cufundă în studiile care se acumulaseră în timpul cât lipsise. Cu toate că analizele statistice stăteau acum îngrămădite într-un vraf de hârtie de vreun metru înălţime, nu se făcuse aproape niciun progres în descifrarea Mesajului. Toată povestea era extrem de descurajantă.

Îşi dori să fi avut pe cineva aici la Argus, de preferinţă o prietenă apropiată căreia să-i fi putut destăinui toată mânia şi amărăciunea provocate de comportamentul lui Ken. Dar nu era nimeni şi Ellie nu avea chef să se folosească de telefon în astfel de scopuri. Reuşi să-şi petreacă un week-end în Austin cu Becky Ellenbogen, prietena ei din colegiu, însă Becky – ale cărei aprecieri asupra bărbaţilor oscilau pe undeva între dezgust şi anatemizare – fu de această dată surprinzător de îngăduitoare în criticile ei.

– Gândeşte-te că este consilierul ştiinţific al preşedintelui şi are de-a face cu cea mai uimitoare descoperire din istoria

omenirii. Aşa că nu fi prea aspră cu el! o îndemnă Becky. O să-şi revină.

Numai că Becky era încă una dintre cei care îl găseau pe Ken „fermecător”, căci îl întâlnise o dată, la inaugurarea Observatorului Naţional pentru Neutrini. Probabil că mai avea şi tendinţa să accepte acţiunile puterii. Dacă der Heer ar fi tratat-o aşa pe Ellie pe vremea când era un biet profesor de biologice moleculară pe undeva prin ţară, Becky l-ar fi fript de viu şi l-ar fi pus la saramură.

După ce se întorsese de la Paris der Heer se mobilizase într-o campanie de penitenţă şi devotament dusă după toate regulile. I-a spus iubitei că trecuse printr-o perioadă de presiuni extraordinare şi că fusese copleşit de mulţimea de responsabilităţi ce îl priveau, incluzând aici chestiuni politice dificile, cu totul neobişnuite. I-a explicat că însăşi poziţia sa de lider al delegaţiei americane şi de copreşedinte al sesiunii plenare ar fi fost afectată dacă lumea ar fi aflat despre legătura dintre ei. Iar Kitz fusese pur şi simplu insuportabil. Ken trecuse prin prea multe nopţi consecutive în care avusese prea puţine ore de somn. Ellie apreciase că, luate laolaltă, erau prea multe explicaţii. Totuşi acceptă să continue relaţia cu der Heer.

*

Atunci când s-a întâmplat, cel care a observat primul a fost tot Willie, doar că de data asta era în tura de noapte. Mai târziu Willie a apreciat că viteza cu care se făcuse descoperirea se datora mai puţin computerului superrapid sau programelor ANS, cât noilor circuite Hadden de recunoaştere a contextului. În orice caz, în momentul în care computerul a declanşat alarma parţială Vega cobora spre apus şi mai avea aproape o oră până să dispară. Destul de enervat, Willie a lăsat cartea pe care o citea (un nou manual de spectroscopie rapidă Fourier Transform) şi a remarcat cuvintele care se imprimau pe ecran:

REPRINT TEXT PAG. 41617–41619; DIFERENŢĂ BIŢI: 0/2271.

COEFICIENT DE CORELARE: 0,99

În timp ce se uita pe ecran, 41619 deveni 41620 şi apoi 41621. Numărul de după bara oblică creştea mereu, dând impresia că ar fi o pată în mişcare. Willie privea, iar cifrele se modificau atât la numărul paginii, cât şi la coeficientul de corelare, un coeficient care măsura probabilitatea (sau mai bine zis improbabilitatea) ca o anume corelaţie să fie întâmplătoare. Până să ajungă Willie la telefonul cu fir direct spre apartamentul

lui Ellie mai trecură două pagini.

Femeia dormea adânc şi pentru moment fu buimăcită. Însă aprinse repede lampa de lângă pat şi, după o clipă, dădu ordin ca toţi membrii importanţi din echipa Argusului să se strângă la sala de comandă.

– Eu îl voi căuta pe der Heer, spuse. E pe undeva prin zonă.

Nu era ceva prea greu de făcut. Ellie se întoarse spre Ken şi-l scutură de umăr:

– Ken, trezeşte-te! Sunt cuvinte care se repetă!

– Ce?

– Mesajul se reia de la capăt. Sau cel puţin asta mi-a spus Willie. Eu o iau într-acolo. Ce-ar fi să aştepţi vreo zece minute şi să vii şi tu, ca să putem pretinde că ai fost în camera ta din BSQ?

Aproape că ajunsese la uşă când îl auzi strigând în urma ei:

– Cum să se repete deja? Încă nu am dat peste cheia de decriptare!

Pe ecrane alergau şiruri de perechi de zero şi unu într-o comparaţie în timp real a datelor abia recepţionate cu datele dintr-o pagină anterioară a textului, primite la Argus cu un an înainte. Programul trebuia să selecteze orice diferenţă ar fi apărut. Până în acel moment nu apăruse niciuna. Verificarea îi asigură încă o dată că nu transcriseseră greşit textul, că nu existau erori evidente de transmisie şi că, dacă se va fi întâmplat ca vreun mărunt şi des nor interstelar plasat între Vega şi Pământ să fi înghiţit accidental vreun zero sau vreun unu, atunci fusese doar o întâmplare nu prea frecventă. De acum Argus ajunsese în comunicare directă cu zeci de alte telescoape care aparţineau Consorţiului Planetar al Mesajului, iar vestea reluării trecuse la următoarele staţii de observare din zona vestică, în California, în Hawaii, pe nava „Mareşalul Nedelin”, aflată acum în sudul Pacificului, şi apoi în Sidney. Dacă descoperirea ar fi fost făcută când Vega era orientată deasupra altui radiotelescop al reţelei, Argusul ar fi fost anunţat imediat.

Lipsa cheii de decriptare crease o dezamăgire împovărătoare, însă nu fusese unica surpriză. Numerele paginilor Mesajului au sărit aleatoriu, fără nicio continuitate, de la 40.000 la 10.000, lăsând la o parte o zonă în care Mesajul nu mai fu reluat. Acum era clar că cei de la Argus descoperiseră transmisiunea de pe Vega aproape în momentul în care începutul Mesajului atinsese planeta noastră. Semnalul era extraordinar de puternic şi ar fi putut fi detectat chiar şi de micile telescoape omnidirecţionale.

Dar a fost o coincidenţă surprinzătoare ca transmisiunea să ajungă pe Pământ exact în momentul în care radiotelescoapele Argusului erau orientate spre Vega. Şi mai era ceva: care era sensul unui text care începea cu o pagină de ordinul zecilor de mii? Se pierduseră cumva chiar zece mii de pagini? Sau numerotarea paginilor unei cărţi începând cu cifra 1 era o practică învechită a provincialilor de pe Pământ? Poate că aceste şiruri de numere succesive nu erau numerele paginilor, ci cu totul altceva. Pe Ellie o îngrijora cel mai mult ipoteza că exista o deosebire fundamentală în modul în care judecau lucrurile oamenii spre deosebire de extratereştri. Dacă ar fi fost aşa, atunci ar fi apărut nişte implicaţii teribil de îngrijorătoare în ceea ce priveşte capacitatea Consorţiului de a descifra Mesajul primit, cu cheia sau fără cheia mult-pomenită.

Mesajul s-a repetat cu precizie, toate golurile din el au fost umplute, dar nimeni nu putea citi o iotă din el. Era cu totul improbabil ca acea civilizaţie care îl transmisese şi care se dovedise meticuloasă în toate celelalte privinţe să fi uitat de necesitatea unei chei de decriptare. Cel puţin transmiterea imaginilor de la Jocurile Olimpice şi schiţa interiorului Maşinii păreau proiectate exact pentru oameni. Veganii nu s-ar fi apucat să-şi bată capul cu organizarea şi transmiterea Mesajului fără a se asigura cumva că oamenii vor fi în stare să-l citească. Deci era clar că oamenilor le scăpa ceva. În curând toată lumea căzu de acord că exista pe undeva încă un nivel al palimpsestului, al patrulea la rând. Dar unde?

Diagramele au fost publicate într-o ediţie de lux în opt volume vândută într-un tiraj complet şi apoi repede reeditată pe întreaga planetă. Oameni din toate colţurile lumii încercau să deducă ce reprezentau imaginile şi schiţele de acolo. În special dodecaedrul şi formele cvasibiologice din schiţe păreau foarte sugestive, aşa că o mulţime de inşi au găsit tot felul de explicaţii şi au făcut tot felul de propuneri de interpretare. Propunerile mai ingenioase au fost selectate cu grijă de personalul de la Argus. Existau, bineînţeles, o imensitate de explicaţii aiuristice puse la dispoziţia oricui era interesat, mai ales în publicaţiile săptămânale. Autorilor Mesajului nici nu le trecuse prin minte ce fel de noi preocupări va naşte acesta şi ce metode de înşelare a publicului vor folosi ca momeală diagramele transmise de ei. Se înfiinţase Ordinul Mistic şi Originar al Dodecaedrului. Maşina era de fapt un OZN. Maşina era Carul lui Iezechiel. Un înger s-a pogorât şi a

revelat sensul Mesajului unui om de afaceri brazilian care şi-a distribuit propria interpretare în toată lumea, la început pe banii lui, iar apoi contra cost. La atâtea diagrame misterioase care se cereau interpretate o mulţime de religii au ajuns inevitabil să recunoască elemente ale iconografiei lor în Mesajul venit dinspre stele. Una dintre secţiunile transversale principale ale Maşinii semăna oarecum cu o crizantemă şi similitudinea a stârnit un val de entuziasm printre japonezi. Dacă s-ar fi întâmplat ca printre toate diagramele respective să apară şi imaginea unei feţe umane, probabil că zelul mesianic ar fi ajuns la paroxism.

Chiar şi aşa se găsise un număr surprinzător de mare de inşi care se apucaseră să-şi rezolve toate problemele şi să-şi lichideze afacerile, pregătindu-se pentru a doua venire a lui Iisus şi pentru Judecata de Apoi. Toată planeta înregistra o scădere dramatică a activităţii industriale. Au fost destui cei care şi-au dăruit averea şi bunurile celor săraci şi care, din cauză că sfârşitul lumii s-a amânat, au fost nevoiţi să ceară ajutorul asociaţiilor de caritate. Iar unii dintre filantropii respectivi au ajuns să fie ajutaţi din propriile lor averi, deoarece asociaţiile caritabile îşi obţineau resursele în mare parte tocmai din astfel de cadouri şi donaţii. Tot felul de delegaţii li s-au adresat liderilor de guverne, îndemnându-i să pună capăt fie biliarzisului, fie foametei de pe planetă, fie altui flagel cunoscut, fiindcă, dacă problemele nu se vor rezolva până la Judecata de Apoi, cine ştie ce ni s-ar putea întâmpla. Alţii sugerau sfătoşi, dar mai puţin zgomotos, că dacă se prevestea un deceniu de adevărată nebunie la nivel mondial, atunci trebuie să existe şi nişte avantaje naţionale sau monetare considerabile care ar putea fi obţinute de undeva.

Unii ziceau că nu există nicio cheie de descifrare a Mesajului şi că întreaga poveste avea rolul de a ne învăţa să fim umili sau că trebuia să ne ia minţile. Editorialele unor ziare explicau că nu suntem atât de deştepţi pe cât ne credem şi îşi vărsau frustrările în capul savanţilor şi cercetătorilor care, după tot sprijinul pe care li-l acordau şi încă îl acordă guvernele, ne-au făcut de râs eşuând atunci când aveam mai mare nevoie de ei. Alţii sugerau că fiinţele umane sunt mai idioate decât au crezut veganii sau că poate în Mesaj exista un „ceva” care le păruse evident tuturor civilizaţiilor nou-apărute pe care le contactaseră fiinţele de pe Vega, ceva pe care până acum nicio civilizaţie din istoria Galaxiei nu-l scăpase din vedere. Destui comentatori ai evenimentelor au

adoptat cu un adevărat entuziasm această perspectivă a unei umilinţe de nivel cosmic, fiindcă demonstra ceea ce ei susţinuseră de atâta vreme în legătură cu specia umană. După o vreme Ellie a hotărât că avea nevoie de ajutor.

*

S-au strecurat în taină prin Poarta Enlil, urmaţi de o escortă trimisă de proprietar. Detaliile sistemelor de securitate de la Administraţia Serviciilor Publice excelau prin minuţiozitate în ciuda (sau poate că din cauza) protecţiei suplimentare existente.

Deşi lumina soarelui gata să apună se mai strecura puţin printre clădiri, străzile murdare erau luminate de vase de mangal, lămpi de ulei şi, din loc în loc, de lumânări groase de ceară. Două amfore suficient de mari ca să poată ascunde fiecare câte un bărbat adult în interiorul său stăteau de o parte şi de alta a intrării unui local pentru vânzarea cu de-amănuntul a uleiului de măsline. Reclama dughenei era făcută cu caractere cuneiforme. Pe o clădire publică învecinată se zărea un basorelief magnific din timpul domniei lui Assurbanipal, înfăţişând o vânătoare de lei. În timp ce se apropiau de Templul lui Assur în mulţime se iscă o încăierare şi escorta femeii fu derutată. În cercul care o înconjura apăru o spărtură largă prin care putu admira nestânjenită Ziguratul de-a lungul unui bulevard larg şi luminat de torţe. Ziguratul era mult mai impunător decât în fotografii; ţi se tăia respiraţia. Undeva se auzeau nişte acorduri marţiale iscate dintr-un instrument de alamă necunoscut; pe lângă ei trecură în zdrăngănit de roţi trei inşi şi un cal înhămat. Vizitiul purta o cuşmă frigiană. Vârful Ziguratului era învăluit în norii coborâţi ai crepusculului, de parcă totul se petrecea într-o transpunere medievală a unei parabole moralizatoare din Geneză. Au părăsit Drumul zeiţei Ishtar şi au intrat în Zigurat printr-o stradă laterală. În ascensorul particular al proprietarului paznicul ei apăsă pe butonul pentru ultimul etaj. Lângă buton scria „patruzeci”. Fără cifre. Numai cuvântul. Imediat după aceea, pentru a nu lăsa nici urmă de ambiguitate, un panouaş de sticlă lumină scurt. Pe el se putu citi: „Zeii”.

Da, normal, domnul Hadden va sosi imediat. Dorea cumva ceva de băut în timp ce-l aştepta? Luând în calcul reputaţia locului în care ajunsese, Ellie şovăi. Babilonul se întindea dedesubt, la picioarele ei, plin de măreţie şi fascinaţie, aşa cum spunea oricine îl vedea, o restaurare izbutită a unor vremuri şi locuri de mult apuse. În timpul zilei autobuze încărcate cu

amatori de muzee, câteva şcoli (destul de puţine) şi agenţiile de turism îşi trimiteau încărcătura umană la Poarta zeiţei Ishtar, unde oamenii îşi puneau pe ei hainele specifice epocii şi călătoreau înapoi în timp. Într-un gest bine gândit, Hadden dona toate câştigurile obţinute de la clientela sa din timpul zilei unor instituţii de caritate din New York City şi din Long Island. Tururile de oraş din timpul zilei erau extraordinar de populare, fapt datorat în parte şi ocaziei grandioase oferite celor care nici n-ar fi visat să ajungă vreodată să vadă Babilonul noaptea şi se mulţumeau cu vizitele diurne. De fapt sărmanii poate că ar fi visat şi aşa ceva…

După lăsarea întunericului Babilonul devenea ceva numit parc de distracţii pentru adulţi. Era de o opulenţă, măreţie şi risipă de imaginaţie care depăşeau cu mult locuri asemenea – să zicem – cunoscutei Reeperbahn din Hamburg. Fără nicio urmă de îndoială Babilonul nopţii era cea mai importantă atracţie turistică din zona metropolitană a New Yorkului şi aducea incontestabil cele mai mari venituri brute. Toată lumea ştia cum de reuşise Hadden să-i convingă pe responsabilii oficiali ai oraşului-mamă al Babilonului, New York-ul, şi să-i facă să accepte nu doar şocanta construcţie, ci şi o „îmblânzire” a legilor locale şi statale legate de prostituţie. Acum o călătorie cu trenul din inima Manhattanului până la Poarta Ishtar dura jumătate de oră. În ciuda rugăminţilor stăruitoare ale oamenilor din trupele de securitate, Ellie insistase să meargă cu trenul şi astfel descoperise că aproape o treime dintre vizitatorii Babilonului erau femei. Remarcă de asemenea că aici nu se vedeau graffiti, că pericolul jafurilor era aproape inexistent, dar şi că zgomotul alb pe care îl distingea era de o marcă mult inferioară celui din sistemele de transport din metrourile oraşului New York.

Deşi Hadden era membru al Academiei Naţionale de Inginerie, Ellie află că el nu participase niciodată la vreuna dintre întâlnirile sau şedinţele academice, aşa că femeia nu reuşise să-l vadă niciodată faţă în faţă. Totuşi chipul său devenise cunoscut milioanelor de americani încă de mulţi ani datorită unei campanii împotriva sa duse de Departamentul de Publicitate. Îşi aminti de plăcuţa prinsă sub un portret care îl prezenta pe Hadden într-o atitudine puţin măgulitoare: „Neamericanul”, cum era scris sub fotografie. Chiar şi aşa Ellie tot fu surprinsă atunci când fu smulsă din gândurile sale şi-şi abătu privirea de la peretele de sticlă înclinat spre făptura micuţă şi grăsulie care îi făcu semn cu

mâna.

– O, scuză-mă, îl auzi ea. N-o să pricep niciodată cum de pot speria pe cineva.

Vocea sa era surprinzător de muzicală. De fapt chiar dădea impresia că vorbeşte într-o gamă diatonică, de cinci note. Nu se gândise nicio clipă că ar fi nevoie să se prezinte, ci înclină din nou capul în direcţia uşii pe care o lăsase larg deschisă. Ellie n-avea nici cel mai mic motiv să-şi imagineze că în aceste condiţii ar putea deveni brusc victima unei crime pasionale, aşa că trecu în camera cealaltă, dând curs invitaţiei mute fără să rostească la rându-i vreun cuvânt.

Hadden o conduse înspre o machetă instalată pe o masă, o realizare măiastră şi migăloasă care reprezenta un oraş antic cu un aspect mai puţin impresionant decât Babilonul.

– Pompei, spuse el pe un ton de explicaţie. Stadionul ăsta este cheia. De când cu noile restricţii impuse boxului n-a mai rămas niciun sport sângeros mai de Doamne-ajută în toată America. E foarte important. Mai suge ceva din otrăvurile amestecate în sângele naţiunii. Toată povestea asta este gata proiectată, autorizaţiile sunt în ordine şi acum apare asta.

– Care „asta”?

– Fără lupte de gladiatori. Tocmai m-au anunţat de la Sacramento. Există o cartă dintr-o legislatură anterioară care pune în afara legii luptele de gladiatori din California. Zic că-s prea violente. Au dat autorizaţia de construcţie pentru un nou zgârie-nori şi nu ştiu că acolo vor fi vreo doi-trei muncitori constructori care vor muri. Sunt accidente de muncă. Sindicatele ştiu, constructorii ştiu şi totul se face pentru a construi nişte birouri companiilor de petrol sau avocaţilor din Beverly Hills. Normal, şi noi am pierde nişte oameni. Dar ne-am axat mai mult pe trident şi pe plasă decât pe spada scurtă. Numai că legiuitorii ăia nu ştiu clar care sunt priorităţile.

Zicând acestea, bărbatul îi aruncă o privire de bufniţă şi îi propuse să bea ceva, iar Ellie refuză a doua oară.

– Aşa, conchise Hadden. Deci vrei să discuţi despre Maşină cu mine, iar eu aş vrea să vorbesc despre Maşină cu tine. Începe tu. Ţi-ai dori să ştii unde e cheia cifrului?

– Noi cerem ajutorul numai câtorva persoane importante despre care credem că ar putea avea ceva idei. Ne-am gândit că dumneavoastră deţineţi un număr mare de invenţii proprii şi că cipul dumneavoastră de recunoaştere a contextului a jucat un rol

important şi în descoperirea reluării Mesajului. De aceea credem că v-aţi putea pune în locul veganilor şi aţi avea o idee despre locul în care ar fi plasat ei acea cheie. Ştim că sunteţi foarte ocupat şi îmi pare rău că eu…

– A, nu! Nu-i nicio problemă. E adevărat, am foarte mult de lucru. Încerc să fac ordine în afacerile mele fiindcă am de gând să-mi schimb radical viaţa…

– Din cauza Apocalipsei?

Ellie încercă imediat să şi-l imagineze pe bărbatul din faţa ei renunţând la S.R. Hadden and Co., la firma de tranzacţii bursiere de pe Wall Street, la Genetic Engineering Inc., la Hadden Cybernetics şi la Babilon. Cum ar fi fost să le dăruiască pe toate săracilor?

– Nu chiar. Nu. Deşi mă amuză să-mi imaginez cum ar fi. Mă simt bine acum, că m-ai întrebat. Ştii, m-am uitat peste diagrame.

Spunând asta, Hadden arătă neglijent cu mâna înspre setul de opt volume, care stăteau împrăştiate în dezordine pe masa lui de lucru.

– Acolo am văzut nişte lucruri minunate, zise el, dar nu cred că este locul unde se ascunde cheia voastră. Nu în diagrame. Habar n-am ce v-a făcut să credeţi că algoritmul de decriptare trebuie să se găsească *în* cadrul Mesajului. Poate că veganii au lăsat cheia pe undeva pe Marte sau pe Pluton sau chiar pe Norul Oorth, şi atunci o vom descoperi peste câteva secole. În prezent nu ştim decât că există această minunată Maşină, pe lângă care ni s-au dat şi schiţele, proiectul ei, laolaltă cu treizeci de mii de pagini de instrucţiuni de folosire. Dar nu ştim dacă am fi în stare să construim ciudăţenia aia, chiar dacă am putea citi textul. Aşa că o să mai aşteptăm câteva secole, o să mai avansăm un pic cu tehnica, fiindcă vom fi siguri că mai devreme sau mai târziu o să vină momentul când vom fi pregătiţi pentru construirea Maşinii. Faptul că *nu* avem cheia ne leagă de generaţiile care vor veni, fiindcă fiinţelor umane li s-a trimis o problemă care nu poate fi rezolvată decât în câteva generaţii. Nu cred că ăsta e un lucru aşa de rău. S-ar putea dovedi chiar benefic. Poate că faceţi o greşeală când căutaţi neapărat cheia de descifrare. Poate că e mai bine să n-o găsiţi.

– Nu, se supără Ellie, nu-i aşa! Vreau să găsim cheia cât mai repede! Nu ştim dacă vom putea aştepta la infinit. Dacă fiinţele de acolo închid telefonul fiindcă noi nu ne învrednicim cu un

răspuns va fi mai rău decât dacă nu ne-ar fi sunat niciodată.

– Mda, poate că ai şi tu oareşcare dreptate. Oricum eu m-am gândit la o mulţime de posibilităţi. O să-ţi sugerez câteva variante mai banale şi apoi una mai neobişnuită. Întâi cele mai normale: cheia se află în Mesaj, dar e plasată într-un ritm temporal foarte diferit de el. Presupunând că în interiorul textului ar exista un alt mesaj transmis în ritm de un bit pe oră, crezi că l-ai putea detecta?

– Fără îndoială. Oricum de obicei controlăm orice deplasare pe termen lung a receptorilor. Dar şi în cazul unui bit pe oră am avea cam... să vedem... cam zece-douăzeci de mii de biţi distonanţi până când Mesajul să ajungă la capăt şi să fie reluat.

– Deci varianta de care am pomenit ar avea sens numai dacă respectiva cheie ar fi *mult* mai simplă decât Mesajul în sine. *Tu* crezi că nu-i aşa. Şi *eu* cred la fel. Bun, atunci ce-ai zice de o transmitere a lui mai rapidă, cu un ritm mai accelerat decât al Mesajului? De unde ştii că sub fiecare bit al Mesajului despre Maşină nu se ascund milioane de biţi din mesajul cu cheia de descifrare?

– Pentru că ar produce nişte lărgiri monstruoase ale benzii de emisie. Ne-am da seama imediat.

– În ordine. Şi cum stau lucrurile cu informaţiile transmise accelerat şi plasate din loc în loc? Gândeşte-te că ai de-a face cu echivalentul unui microfilm. Există o bucăţică minusculă de microfilm ascunsă în repetiţiile, vreau să spun în părţile repetitive ale Mesajului. Îmi imaginez ceva ca o cutiuţă care spune într-un limbaj obişnuit „Eu sunt cheia Mesajului”, după care urmează imediat un punct. Iar în acel punctuleţ mărunt se află sute de milioane de biţi transmişi foarte rapid. Ar trebui să vedeţi dacă n-aveţi astfel de cutiuţe.

– Credeţi-mă că le-am fi remarcat de mult.

– Bun. Şi-acum ce zici de modulaţia de fază? Pe Pământ o folosim la radare şi în telemetria spaţială şi aproape că nu interferează cu spectrul. Ai dat de vreun corelator de fază?

– Nu. Asta e o idee folositoare. O să verific.

– Bun, şi-acum vine şi ideea mai neobişnuită: dacă Maşina va fi vreodată construită şi dacă oamenii noştri se vor aşeza în interiorul ei, la un moment dat cineva va trebui să apese pe un buton şi toţi cei cinci inşi o să plece undeva. N-are importanţă încotro. Acum ar mai fi o întrebare interesantă, şi anume dacă cei cinci oameni se vor întoarce vreodată înapoi. Poate că nu. Îmi

place să mă gândesc că tot proiectul Maşinii ăsteia a fost inventat de hoţii de trupuri de pe Vega. Mă-nţelegi, studenţii lor de la medicină, antropologii sau cam aşa ceva. Le trebuia câteva corpuri de umanoizi de pe Terra. Ca să ajungi pe Pământ ai multă bătaie de cap, ştii, îţi trebuie permisiunea de aterizare, vize de tranzit de la autorităţi... e-al dracului de mult de lucru faţă de rezultat. Dar cu puţin, foarte puţin efort, poţi trimite un Mesaj în direcţia Pământului şi atunci pământenii îşi vor bate capul cu toate problemele ca să trimită cinci trupuri spre Vega. E ca şi cum ai colecţiona timbre. Când eram copil îmi plăcea să colecţionez aşa ceva. Trimiţi o scrisoare cuiva dintr-o altă ţară şi în cele mai multe cazuri primeşti şi răspuns. N-are importanţă ce-ţi scriu sau ce le scrii. Nu te interesează decât timbrul de pe plic. Deci cam aşa îmi imaginez eu că stau lucrurile: pe Vega există câţiva colecţionari de trupuri. Când au chef, se apucă şi trimit timbre în afara graniţelor şi atunci de pe tot cuprinsul spaţiului încep să le sosească în zbor răspunsuri cu corpuri de fiinţe inteligente. Nu ţi-ar plăcea să le vezi colecţia? se interesă jucăuş Hadden.

Zâmbi şi o privi o clipă pe Ellie, apoi reluă:

– OK, dar ce-are asta a face cu descoperirea cheii de care tot vorbim? Nimic. Are importanţă numai dacă eu mă înşel. Dacă presupunerea mea e greşită, dacă cei cinci oameni se vor întoarce înapoi pe Pământ, atunci ne-ar fi de mare ajutor să fi inventat deja zborul spaţial. Oricât de inteligenţi ar fi veganii, tot le-ar veni foarte greu să trimită aici o Maşină care să aterizeze perfect. Sunt prea multe obiecte în mişcare prin spaţiu. Numai Dumnezeu ştie ce sistem de propulsie se foloseşte. Dacă te repezi din spaţiu cu numai cinci metri mai jos decât ar trebui, ai încurcat-o. Şi ce înseamnă cinci metri în comparaţie cu douăzeci şi şase de ani-lumină? Nu, e prea riscant. Când Maşina o să se întoarcă, ea se va materializa – sau orice va face ca ea să ajungă aici – undeva în spaţiul cosmic, în apropierea Pământului. În niciun caz pe Pământ sau în el. Deci ei trebuie să se asigure că ne pricepem la zborurile spaţiale, astfel ca acei cinci oameni să se poată salva. Dar se grăbesc şi nu pot să stea liniştiţi să aştepte până când ştirile de seară din 1957 vor ajunge pe Vega. Şi ce fac? Aranjează lucrurile în aşa fel, încât o parte din Mesaj să nu poată fi detectată decât din spaţiu. Ce parte e aceea? Exact alfabetul lor, cheia de decodare a Mesajului. Dacă suntem în stare să detectăm cheia aceasta înseamnă că am descoperit

zborul spaţial şi atunci cei cinci oameni se pot întoarce în siguranţă acasă. Aşa că eu îmi închipui cheia de descifrare transmisă altfel, pe frecvenţa absorbţiilor de oxigen în spectrul microundelor sau aproape de infraroşu, oricum într-o zonă a spectrului care nu poate fi detectată decât după ce am ajuns destul de departe de atmosfera planetei noastre…

– Am orientat telescopul Hubble spre Vega şi l-am programat să supravegheze în tot spectrul vizibil, în ultraviolete şi înspre infraroşu. N-a găsit nici urmă de ceva concret. Ruşii şi-au reparat instrumentul lor pe unde milimetrice. Aproape că nu se mai uită la nimic altceva în afară de Vega, şi totuşi nici ei n-au descoperit nimic. Vom continua să supraveghem spectrul, normal. Alte posibilităţi?

– Sigur nu vrei ceva de băut? Eu unul nu beau, dar sunt mulţi oameni care o fac.

Ellie refuză din nou oferta.

– Bine… Nu, nu mai văd alte posibilităţi. E rândul meu? Da. Vezi, eu chiar voiam să-ţi cer ceva. Dar nu mă pricep să cer. Nu m-am priceput niciodată. Imaginea pe care o au oamenii despre mine este a unui ins bogat, cu o figură caraghioasă şi lipsit de scrupule. Un tip care caută slăbiciunile şi defectele sistemului pentru a se repezi să obţină nişte profituri de pe urma lor. Să nu-mi spui acum că tu nu crezi nimic din toate astea. Toată lumea crede aşa sau cel puţin crede o parte a lucrurilor ce se zvonesc în legătură cu Hadden. Presupun că ai auzit câte ceva din cele ce-ţi voi spune acum, dar ai răbdare vreo zece minute şi-o să îţi povestesc cum a început totul. Aş vrea să ştii unele lucruri despre mine.

Ellie se lăsă pe spătarul fotoliului, întrebându-se ce şi-ar fi putut dori de la ea insul bogat şi influent din faţa sa. Alungă însă repede fanteziile lenevoase care amestecau Templul lui Ishtar cu însuşi Hadden şi cu o umplutură de doi sau trei vizitii pentru un plus de culoare locală.

Cu mulţi ani în urmă Hadden inventase un modul care se ataşa la televizor şi care anula cu totul sonorul ori de câte ori pe ecran apărea câte o reclamă. La început nu fusese un mecanism de recunoaştere a contextului. În loc de asta monitorul controla pur şi simplu amplitudinea undei purtătoare. Cei care implantau reclamele TV deciseseră să le transmită cu un sunet mai puternic şi cu mai puţin zgomot de fond în comparaţie cu emisiunile în cadrul cărora apăreau. Vestea despre modulul lui Hadden s-a

răspândit din gură în gură. Oamenii au declarat că simţeau un fel de uşurare, ca şi cum li s-ar fi luat o povară de pe suflet, ba chiar un fel de bucurie ghiduşă datorată eliberării de barajul publicitar care îi enerva în cele şase până la opt ore pe zi, cam cât îşi petrecea americanul mediu în faţa aparatului TV. Înainte ca domeniul publicităţii televizate să ajungă la o reacţie concertată, Adnix-ul devenise deja extrem de răspândit. Aparatul respectiv i-a obligat pe producătorii de reclame şi pe cei din reţelele de televiziune să caute noi variante şi noi metode de folosire a undei purtătoare de semnal, dar la fiecare nouă strategie Hadden contraataca printr-o nouă invenţie. De câteva ori imaginase circuite de combatere a unor strategii pe care agenţiile de publicitate şi reţelele de televiziune nu le descoperiseră încă. În astfel de cazuri spunea că îi scutea de o bătaie de cap, fiindcă nu mai erau nevoiţi să se gândească la acele invenţii şi să caute strategiile respective, cheltuind astfel pe degeaba banii acţionarilor. Fiindcă – spunea el – oricum acele strategii erau sortite eşecului. Pe măsură ce volumul vânzărilor sale sporea Hadden reducea tot mai mult preţurile, intrând într-un fel de război electronic. Iar războiul era câştigat tot de el.

Au încercat să-l acţioneze în justiţie. L-au chemat în instanţă în legătură cu o conspiraţie fantezistă ce urmărea limitarea comerţului. Au avut suficientă putere politică pentru a-i respinge moţiunea în care se plângea de judecata sumară, dar nu destulă pentru a câştiga procesul până la capăt. Procesul intentat l-a obligat pe Hadden să investigheze codurile legislative relevante. Nu mult după aceea a depus o cerere printr-o agenţie publicitară binecunoscută de pe Madison Avenue, agenţie în care deţinea partea majoritară a acţiunilor la adăpostul anonimatului. Cerea pur şi simplu să-şi facă reclamă propriului său produs pe canalele televiziunilor comerciale. După câteva săptămâni de controverse cererea i-a fost refuzată. Atunci Hadden a dat în judecată toate cele trei reţele de televiziune comercială şi în *acest* proces a reuşit să dovedească vina de conspiraţie în vederea limitării comerţului liber. A obţinut o despăgubire uriaşă care în acea vreme reprezenta un record în procesele de acest gen şi care a contribuit într-o oarecare măsură la declinul şi falimentul reţelelor implicate.

Bineînţeles că au existat şi vor exista întotdeauna oameni cărora le face plăcere să privească reclamele TV şi pentru ei nu era nevoie de un Adnix. Numai că astfel de inşi reprezentau o

minoritate insignifiantă. Prin măcelărirea reclamelor televizate Hadden a reuşit să facă o grămadă de bani. A reuşit totodată să-şi facă şi o mulţime de duşmani.

În perioada în care circuitele de recunoaştere a contextului se găseau deja pe piaţă Hadden terminase şi Prednix-ul, un submodul care putea fi cuplat la Adnix. Prednix-ul schimba pur şi simplu canalul dacă se întâmpla ca postul respectiv să difuzeze chiar atunci un program doctrinar religios. Privitorul putea selecta dinainte anumite cuvinte-cheie cum ar fi „răstignire" sau „apocalipsă" şi să face salturi zdravene prin programele TV disponibile. Prednix-ul a fost un fel de mană cerească pentru o minoritate aflată de mult în suferinţă şi destul de mare în raport cu numărul spectatorilor TV. Deja se zvonea, mai în glumă, mai în serios, că următorul submodul pe care-l va crea Hadden se va numi „Flecarnix" şi că va acţiona automat numai în transmisiunile discursurilor publice ale preşedintelui, premierului şi ale altor înalţi funcţionari.

Pe măsură ce îşi dezvolta circuitele de recunoaştere a contextului înţelegea tot mai clar că ele aveau aplicaţii mult mai largi, de la domenii precum educaţia, ştiinţele teoretice sau medicina până la serviciile de informaţii şi spionaj militar sau industrial. Din această cauză s-a ajuns până la urmă la apariţia faimosului proces „Statele Unite contra Hadden Cybernetics". Unul dintre circuitele produse de Hadden a fost considerat prea bun pentru a fi folosit de publicul larg şi, la recomandarea Agenţiei pentru Securitate Naţională, instalaţiile şi angajaţii de bază folosiţi în scopul producerii celui mai avansat circuit de recunoaştere a contextului au fost preluaţi de guvern. Pur şi simplu era mult prea important să poată citi corespondenţa ruşilor. Inventatorului i s-a spus că s-ar putea întâmpla lucruri îngrozitoare dacă ruşii ar reuşi să citească scrisorile şi poşta americanilor.

Hadden a refuzat să colaboreze la această preluare şi şi-a jurat să-şi diversifice activitatea în domenii care nu vor putea fi legate în niciun caz de securitatea naţională. Declarase că guvernul se apucase să naţionalizeze industria. Pretindeau cu toţii că sunt capitalişti, că trăim într-un stat capitalist, dar când se vedeau la strâmtoare îşi arătau adevăratul chip socialist. Mai zicea că el găsise o cerere a publicului care nu fusese satisfăcută şi atunci folosise o tehnologie nouă, legală şi care exista în comerţ pentru a le oferi oamenilor ceea ce-şi doreau. Era un

exemplu de capitalism clasic. Pe de altă parte existau destui capitalişti respectabili care ţi-ar fi spus că Hadden deja mersese prea departe cu Adnix-ul şi că declanşase o adevărată ameninţare la adresa stilului de viaţă american. Într-un articol tăios semnat de un oarecare V. Petrov „Pravda” numise povestea „un exemplu concret al contradicţiilor capitalismului”. „Wall Street Journal” contraatacase, deşi nu chiar la subiect, şi afirmase că „Pravda” este un exemplu concret al contradicţiilor comunismului fiindcă numele ziarului însemna „adevăr”.

Hadden bănuia că preluarea de către guvern fusese doar un pretext şi că adevărata sa vină era aceea de a fi atacat programele de publicitate şi evanghelismul televizat. El a argumentat în mai multe ocazii că Adnix şi Prednix erau esenţa antreprenoriatului capitalist, căci ideea de bază a capitalismului ar fi trebuit să fie aceea de a le furniza oamenilor alternative.

– Vezi tu, *absenţa* reclamelor este tot o alternativă. Le-am spus asta. Programelor de publicitate li se afectează sume imense numai atunci când nu există nicio diferenţă între un produs şi altul. Dacă produsele ar fi cu adevărat diferite oamenii l-ar cumpăra pe cel care este mai bun decât celălalt. Publicitatea îi învaţă pe oameni să fie tâmpiţi. O ţară puternică are nevoie de oameni deştepţi. Deci Adnix-ul meu este patriotic. Producătorii ar face mai bine să folosească o parte din bugetul pentru publicitate ca să-şi îmbunătăţească produsele. Beneficiul va fi al consumatorului, afacerile cu ziare, reviste şi servicii de presă directă vor prospera. Astfel se va uşura şi situaţia agenţiilor de publicitate. Nu văd care ar fi problema aici.

Adnix a dus direct la dispariţia reţelelor de televiziune comercială, reuşind ceea ce nu putuseră să facă nenumărate procese de calomnie intentate acestora. O perioadă de timp puteai întâlni peste tot o măruntă armată de directori de publicitate rămaşi fără slujbă, foşti angajaţi ai reţelelor de televiziune şi foste vedete văduvite de aura gloriei lor de odinioară. Toţi îşi juraseră cu o ură neîmblânzită să verse cu mâna lor sângele lui Hadden. Pe lângă aceştia Hadden mai avea şi un număr de duşmani mult mai teribili, număr care sporea mereu. Ellie îşi spuse că Hadden era indubitabil un personaj extrem de interesant.

– Deci mi-am închipuit că ar cam fi timpul s-o întind undeva. Am făcut mult mai mulţi bani decât aş putea cheltui vreodată, nevastă-mea nu mă poate suferi şi am duşmani peste tot. Vreau

să fac ceva important, ceva care să simt că merită făcut. Vreau să fac ceva atât de grandios, încât sute de ani de acum înainte oamenii să se gândească la trecut şi să se bucure că am existat.

– Adică vrei…

– Vreau să construiesc Maşina. Gândeşte-te, mă potrivesc perfect cu treaba asta. Am cea mai bună calificare în cibernetică, în cibernetica aplicată, folosită în afaceri, mai bună decât Carnegie-Mellon, mai bună decât MIT, mai bună chiar decât o diplomă Stanford sau Santa Barbara. Şi dacă este ceva clar în planurile pe care le aveţi e faptul că treaba asta nu-i deloc potrivită pentru un producător învechit de scule şi unelte. Mai mult, o să aveţi nevoie şi de ceva gen inginerie genetică. Nu veţi găsi pe nimeni atât de dornic să facă aşa ceva. În plus vreau s-o fac cu orice preţ.

– Vedeţi, domnule Hadden, adevărul este că problema constructorilor Maşinii – dacă se va ajunge vreodată la decizia asta – nu depinde în niciun caz de mine. Este o decizie la nivel mondial. Aici sunt implicate toate genurile de aranjamente politice. La Paris încă se mai discută *dacă* să construim sau nu chestia respectivă, asta când vom descifra Mesajul şi, normal, *dacă* îl vom descifra vreodată.

– Crezi că nu ştiu asta? Ce crezi că fac de-o vreme încoace? Bineînţeles că recurg şi la obişnuitele canale de influenţă şi la corupţie. Vreau totuşi să fie cineva care să pună o vorbă bună pentru mine şi din motive oneste, de partea îngerilor. Pricepi ce zic? Şi, fiindcă veni vorba de îngeri, să ştii că i-ai scuturat zdravăn pe Palmer Joss şi pe Billy Jo Rankin. Nu i-am mai văzut atât de agitaţi din vremea scandalului pe care l-a iscat povestea cu apa Fecioarei Maria. Şi Rankin tot zice că i-au fost răstălmăcite cuvintele şi a fost înţeles greşit când a pomenit de sprijin pentru Maşină. Vai, vai…

Ellie văzu cu surprindere că Hadden îi strânge mâna şi afişează o uimire comică. Probabil că exista o duşmănie personală şi de lungă durată între aceşti evanghelizatori dinamici şi inventatorul Prednixului, o duşmănie destul de durabilă ca să-l facă pe Hadden să reacţioneze astfel. Ellie fu înduioşată şi le luă apărarea celor doi:

– Să ştii că amândoi sunt mult mai inteligenţi decât ai crede. Iar Palmer Joss e… ei bine, există în el ceva genuin, ceva înnăscut. Tipul nu e un farsor.

– Eşti sigură că nu-i vorba de o altă mască simpatică a lui?

Iartă-mă, dar e foarte important ca oamenii să înţeleagă care sunt adevăratele lor sentimente legate de povestea cu Maşina. E prea important ca să nu se ştie. Eu îi cunosc pe clovnii ăştia. Sub aparenţa lor blândă se ascund nişte şacali care se ivesc cum îi prinzi la înghesuială. O mulţime de oameni cred că religia este atractivă, ştii, din punct de vedere personal, sexual… Ar trebui să vezi ce se petrece în Templul Zeiţei Ishtar.

Ellie îşi înăbuşi un mic tremur de repulsie.

– Cred că *vreau* totuşi să beau ceva, spuse ea.

Privind în jos de la mansarda unde se afla, femeia remarcă etajele Ziguratului aranjate în straturi, unde fiecare strat era îmbrăcat în flori, unele naturale, altele artificiale, în funcţie de anotimp. Acolo erau reconstruite grădinile suspendate ale Babilonului, una dintre cele şapte minuni ale lumii antice. Ellie fu uimită să vadă că totul fusese aranjat într-un fel miraculos astfel încât să nu semene prea tare cu un hotel Hyatt. Jos de tot se distingea o procesiune de torţe care se întorcea de la Zigurat, îndreptându-se spre Poarta Enlil. Procesiunea avea în frunte un fel de lectică purtată de patru bărbaţi vânjoşi şi cu busturile dezgolite. Nu reuşi să-şi dea seama cine sau ce era aşezat în lectică.

– E o ceremonie în cinstea lui Ghilgameş, unul dintre eroii culturii antice a Sumerului, îi spuse Hadden.

– Am auzit de el.

– Se ocupa cu nemurirea.

Spuse cuvintele pe un ton neutru, ca un fel de explicaţie, apoi se uită la ceas.

– Poate nu ştiai, dar regii obişnuiau să meargă sus, pe culmea Ziguratului, ca să primească instrucţiuni de la zei. Mai ales de la Anu, zeul cerurilor. Apropos, am căutat să văd cum numeau ei Vega. Tiranna, aşa-i ziceau. Tiranna, adică viaţa Cerului. Nu-i cam ciudat?

– Şi tu ai primit vreodată instrucţiuni?

– Nu, ele au ajuns la palatul tău, nu la al meu. Dacă te interesează, pe la ora nouă va mai fi o procesiune a lui Ghilgameş.

– Mă tem că nu pot sta atât de mult, îi răspunse ea. Dar dă-mi voie să te mai întreba ceva: de ce Babilonul? Şi Pompei… Uită-te la tine! Eşti unul dintre cei mai inventivi oameni de prin jur. Ai creat câteva ramuri industriale importante şi ai bătut industria publicitară cu propriile ei arme. Bine, ai fost lovit serios de

hotărârea guvernamentală legată de circuitul de recunoaştere a contextului. Dar mai sunt o mulţime de lucruri pe care le-ai fi putut face. De ce… asta?

În depărtare procesiunea se zărea tot mai greu. Ajunsese la Templul lui Assur.

– De ce nu ceva mai… demn de laudă? întrebă la rândul lui Hadden. Eu încerc doar să satisfac nişte nevoi ale societăţii, pe care guvernul le ignoră sau nici nu le cunoaşte. Ăsta-i capitalismul. E legal. Face fericiţi o mulţime de oameni. Şi eu cred că e şi o supapă de siguranţă pentru câteva dintre nebuniile pe care le naşte permanent orice societate. Dar în primul moment nu m-am gândit la toate cu precizie. Nu, e mult mai simplu. Îmi amintesc exact clipa în care ideea Babilonului mi-a răsărit în minte. Eram la Walt Disney World şi călătoream pe o navă cu zbaturi pe Mississippi împreună cu nepotul meu, Jason. Pe atunci Jason avea cam patru-cinci ani. Mă gândeam ce soluţie inteligentă au găsit oamenii ăia de la Disney World când au renunţat la biletele individuale pentru fiecare călătorie sau orice altceva şi le-au înlocuit cu un permis de o zi care îţi permitea să mergi oriunde şi să faci orice. Au economisit şi nişte salarii, cum ar fi de exemplu cele pentru încasatoarele de la ghişeul de bilete. Însă cea mai inteligentă găselniţă a fost asta: şi-au dat seama că oamenii au tendinţa să-şi supraevalueze pofta de distracţii. Aşa că ei plătesc ceva în plus ca să aibă acces peste tot şi apoi se simt mulţumiţi cu mult mai puţin.

Ellie recunoscu în sinea ei că Hadden avea dreptate, iar acesta continuă:

– Ei bine, chiar lângă mine şi Jason stătea un băieţel de opt ani cu o privire pierdută undeva în depărtare. De fapt nu ştiu exact câţi ani avea. Am zis opt, dar puteau fi şi zece. Tatăl lui îl întreba tot felul de lucruri şi el îi răspundea monosilabic. Băiatul mângâia încărcătorul unei puşti de jucărie pe care o sprijinise de şezlongul în care stătea. Între picioare ţinea strâns patul armei. Nu voia altceva decât să fie lăsat în pace şi să-şi mângâie puşca lui de jucărie. În urmă se vedeau turnurile şi crenelurile din Tărâmul Vrăjit şi atunci ideea mi-a apărut clar în minte.

Terminând de povestit, îşi umplu un pahar înalt cu Cola dietetică şi îl ciocni de paharul ei:

– Încurcături duşmanilor tăi! toastă el binevoitor. O să le spun paznicilor să te scoată din oraş pe la Poarta Ishtar. Din cauza procesiunii drumul spre Poarta Enlil o să fie cam aglomerat.

Ca prin minune amândoi inşii din trupele de pază apărură lângă ei şi Ellie înţelese că întâlnirea se terminase. Nici ea nu-şi dorea prea mult să mai zăbovească.

– Ocupă-te de modulaţia de fază şi verifică liniile oxigenului! îi reaminti Hadden. Şi chiar dacă n-o să am dreptate în privinţa cheii de descifrare, nu uita: sunt singurul om care trebuie să construiască Maşina!

Poarta Ishtar era luminată ca ziua de şuvoaie de lumini sclipitoare. Era acoperită cu reprezentări în ţiglă emailată ale unui animal albastru. Arheologii îi numiseră dragoni.

Capitolul 14
Oscilatorul armonic

„Scepticismul este nevinovăţia intelectului şi este ruşinos să renunţi la el prea devreme sau în favoarea primului venit; există o nobleţe a menţinerii lui, cu demnitate şi răceală, de-a lungul unei lungi perioade de tinereţe până când în cele din urmă, atunci când instinctele şi libertatea de decizie vor fi stăpânite de maturitate, el va putea fi cedat fără riscuri în schimbul fidelităţii şi fericirii."

George Santayana – *Scepticismul şi credinţa animală,* IX

Se afla într-o misiune de rebeliune şi sabotare. Duşmanul era de dimensiuni mult mai mari şi avea o forţă mult superioară. Dar el ştia care erau punctele slabe ale duşmanului. Putea prelua conducerea guvernului străinilor şi astfel ar fi folosit resursele lor pentru realizarea propriilor sale scopuri. Acum, având milioane de agenţi devotaţi în poziţii…

Preşedinta strănută şi încercă să găsească un şerveţel de hârtie curat în buzunarul umflat al halatului prezidenţial flauşat. Nu era machiată, însă buzele ei crăpate şi uscate aveau urme evidente de balsam mentolat.

– Doctorul mi-a zis că trebuie să stau la pat, altfel voi ajunge să fac o pneumonie virală. I-am cerut un antibiotic şi mi-a răspuns că nu există antibiotice pentru virusuri. Dar de unde ştie el că am contactat un virus?

Der Heer deschisese gura, gata să-i răspundă, dar nici nu apucă să termine gestul, fiindcă preşedinta i-l tăie scurt, zicând repede:

– Nu, nu contează. O să începi să-mi explici despre ADN şi despre recunoaşterea gazdei şi-atunci o să am nevoie de toate resursele de atenţie pe care le mai deţin ca să-ţi ascult povestea. Dacă nu ţi-e teamă de virusul meu, trage-ţi un scaun mai aproape.

– Mulţumesc, doamnă preşedintă. Eu am venit să vă vorbesc despre cheia aceea de descifrare. Am adus şi raportul cu mine. Există acolo o secţiune tehnică mai lungă care este inclusă ca un apendice la sfârşitul raportului. M-am gândit că aţi putea fi interesată şi de partea respectivă. Pe scurt, am ajuns să citim şi

să înţelegem clar toată chestia aproape fără nicio problemă. Este un program educativ al dracului de inteligent conceput! Când spun „al dracului” nu mă refer la niciun sens literal, vă daţi seama. Până acum cred că am ajuns să avem un vocabular de vreo trei mii de cuvinte.

– Nu pot să pricep cum de aţi reuşit. Îmi dau seama cum au procedat ca să vă înveţe numele cifrelor pe care le folosesc ei. Se face un punct şi sub el se scrie cu litere „unu”, apoi două puncte sub care se scrie „doi” şi aşa mai departe. Îmi pot imagina şi că vi se dă cumva desenul unei stele sub care scriu după aceea cuvântul „stea”. Dar nu-mi trece prin cap cum ar putea reprezenta verbele, timpurile trecute sau condiţionalele lor.

– O parte dintre lucrurile astea sunt explicate prin filme. Filmele, imaginile în mişcare, sunt perfecte pentru explicarea verbelor. Iar multe dintre problemele limbajului lor sunt explicate chiar prin numere. Până şi abstracţiunile, vă daţi seama? Ne pot comunica abstracţiuni folosindu-se de numere. Sistemul funcţionează cam în felul următor: mai întâi ne înşiră cifrele în limbajul lor, după care introduc cu ajutorul lor unele cuvinte noi, cuvinte pe care nu le înţelegem. Uitaţi, o să vă dau un exemplu. Ca să fie mai simplu o să înlocuiesc cuvintele cu litere. Deci avem de citit ceva de genul 1A1B2Z 1A2B3Z 1A7B8Z. Vă reamintesc că literele înlocuiesc cuvinte şi simboluri nou-introduse de vegani. Ce credeţi că înseamnă şirul ăsta?

– Seamănă cu carnetul meu de note din liceu. Ceea ce-mi ziceai înseamnă că în loc de A există o combinaţie de linii şi puncte din Mesaj şi că pentru B aveţi o altă combinaţie de linii şi puncte şi tot aşa?

– Exact. Ştim ce înseamnă „unu” şi „doi” fiindcă le-am învăţat de la început, dar nu ştim ce înseamnă A sau B. Ce vă spune dumneavoastră un şir ca acesta?

– Păi A înseamnă „plus” şi B înseamnă „egal”. Aici voiai să ajungi?

– Corect. Totuşi încă nu ştim ce înseamnă Z, aşa-i? Ei, după şirul acesta urmează ceva cam aşa: 1A2B4Y. Aţi înţeles?

– Poate. Mai dă-mi un exemplu care să se termine cu Y.

– 2000A4000B0Y.

– În ordine, cred că m-am prins. Atât timp cât nu mă apuc să citesc ultimele trei simboluri ca un cuvânt în sine. Z înseamnă „adevărat” şi Y înseamnă „fals”.

– Exact. Foarte corect. Destul de bine pentru un preşedinte atacat de un virus şi cu o criză sud-africană pe cap. Deci din câteva şiruri de text ne-au învăţat deja patru cuvinte: plus, egal, adevărat, fals. Patru cuvinte extrem de folositoare. După aceea se apucă să ne înveţe împărţirea, îl împart pe 1 cu zero şi ne dau echivalentul lor pentru „infinit” şi „infinitate”. Deşi ar putea fi echivalentul vegan pentru „nedeterminat”. Ori, un alt exemplu, ne spun: „Suma unghiurilor interioare ale unui triunghi este egală cu două unghiuri drepte.” După aceea fac un comentariu în care specifică adevărul propoziţiei dacă spaţiul este un plan şi falsitatea ei dacă spaţiul este curbat. Iată că am învăţat şi cum să spunem „dacă” şi…

– Eu nu ştiam că spaţiul *este* curbat. Ken, despre ce dracu' te-ai apucat să vorbeşti? Cum să fie spaţiul curbat? Nu, nu contează, zău că nu contează. Oricum asta n-are nimic de-a face cu problema cu care ne confruntăm.

– De fapt…

– Sol Hadden mi-a spus că tu ai venit cu ideea locului în care ar trebui să căutăm cheia de descifrare. Nu te uita aşa la mine, der Heer! Eu ţin să discut cu toate genurile de oameni.

– N-am vrut să spun… mmm… nu că… Din câte am înţeles eu, domnul Hadden a oferit de bună voie câteva sugestii care fuseseră făcute deja şi de cercetătorii noştri. Dr. Arroway le-a verificat şi a dat lovitura norocoasă cu una dintre aceste ipoteze. Se numeşte modulaţie de fază sau semnal de fază.

– Da, aşa-i. Ei, Ken, aşa stau lucrurile? Până la urmă Mesajul conţinea în el chestia care era împrăştiată pe tot cuprinsul lui, nu? Şi se tot repeta, de o grămadă de ori. A existat un fel de alfabet sau cheie a comunicării transmisă imediat după ce Arroway a captat semnalul pentru prima dată.

– De fapt imediat după ce a recepţionat al treilea nivel al palimpsestului, adică schiţele Maşinii.

– Şi sunt o mulţime de ţări care au tehnologia necesară pentru a citi cheia asta, nu-i aşa?

– Păi au nevoie de un dispozitiv numit corelator de fază. Dar în principiu e-adevărat. Ţările care contează îl au oricum.

– Atunci am dreptate când spun că ruşii ar fi putut citi cheia încă de acum un an? Ruşii sau chinezii sau japonezii. De unde ştim noi că la ora actuală nu sunt pe cale să termine de construit Maşina?

– M-am gândit şi la asta, dar Marvin Yang mi-a spus că-i

imposibil. Fotografiile luate din satelit, supravegherea electronică, oamenii implicaţi în contrainformaţii, toţi şi toate ne-au confirmat că nu există niciun semn al vreunui proiect de construcţie important, aşa cum ar cere construirea Maşinii veganilor. Nu, *toţi* am fost prostiţi în acelaşi fel. Ne-am lăsat vrăjiţi de ideea că această cheie de lectură trebuie să fie plasată la începutul Mesajului şi în niciun caz n-ar fi sădită ici şi colo pe parcursul lui. Abia după ce Mesajul s-a încheiat şi a fost reluat, iar noi ne-am dat seama că nu era nimic la începutul lui, abia atunci ne-a dat prin cap să căutăm şi alte variante posibile. Toată activitatea s-a desfăşurat în strânsă colaborare cu ruşii şi cu toate celelalte state implicate. Pe de o parte nu credem că există cineva care să aibă vreun avans faţă de noi, dar pe de altă parte la ora actuală toată lumea are cheia de descifrare a Mesajului. Din acest moment mă tem că nu mai avem nicio şansă să dăm un curs unilateral evenimentelor.

– Nici *nu vreau* ca americanii să acţioneze unilateral. Vreau doar să mă asigur că *nici altcineva* nu va acţiona unilateral. Bun, dar hai să ne întoarcem la descifrarea Mesajului. Aţi aflat cum să spuneţi „adevărat – fals”, „dacă – atunci” şi „spaţiul este curbat”. Cum să construieşti Maşina numai cu asta?

– Ştiţi, nu cred că răceala asta sau ce-o fi boala pe care aţi contractat-o are de gând să vă lase în pace... Uitaţi, toată povestea abia începe de la primele cuvinte pe care le-am înţeles. De exemplu, ei ne desenează un tabel periodic al elementelor şi de acolo obţinem numele tuturor elementelor chimice, apoi ideea de atom, după care ajungem la nucleu, protoni, neutroni, electroni. După aceea veganii ne dau câteva noţiuni de mecanică cuantică pentru a se asigura că ne păstrăm atenţia trează. Să ştiţi că deja am găsit nişte căi noi de cercetare pornind de la problemele astea, puse mai mult pentru a ne verifica. Abia după aceea Mesajul începe să se fixeze asupra materialelor specifice de care avem nevoie pentru construcţia propriu-zisă. De exemplu, din cine ştie ce motive, avem nevoie de două tone de erbiu, aşa că ne-au transmis şi o metodă grozav de eficientă pentru extracţia erbiului. Din pietrele cele mai obişnuite.

Der Heer ridică mâna cu palma întinsă înspre preşedintă, într-un gest de liniştire:

– Să nu mă întrebaţi de ce avem nevoie de tone de erbiu. Nu am nici cea mai vagă idee.

– Nici n-aveam de gând să te întreb aşa ceva. Voiam să ştiu

cum v-au explicat cât cântăreşte o tonă.

– Ne-au calculat-o în unităţi de masă Planck. Ştiţi, o unitate de masă Planck este…

– Nu contează cât este. Las-o baltă. Bănuiesc că e ceva cunoscut de toţi fizicienii de pe planetă. Iar eu n-am auzit niciodată de aşa ceva. Acum hai să tragem o concluzie. Înţelegem destul de bine limba lor? Le ştim alfabetul suficient de bine ca să ne apucăm de citit Mesajul? O să fim în stare să construim maşinăria aia sau nu?

– S-ar părea că răspunsul este afirmativ. Da. Deşi am găsit cheia de descifrare abia acum câteva săptămâni, sunt capitole întregi din Mesaj care pot fi citite fără nicio problemă. Proiectul maşinii este făcut cu minuţiozitate, e plin de explicaţii suplimentare şi pe ansamblu este extraordinar de redundant. Până joi, când va avea loc întâlnirea pentru selectarea echipajului, o să vă punem la dispoziţie un model tridimensional al Maşinii. Sper ca până atunci să fiţi în stare să participaţi. Deocamdată încă nu ne-am dat seama ce face Maşina şi n-avem nici cea mai vagă idee la ce-ar folosi ea. În proiectul transmis se găsesc şi nişte componente chimice organice destul de ciudate care nu par a-şi avea locul în construcţia unei maşini. Totuşi aproape toată lumea este de părere că vom reuşi s-o construim.

– Cine *nu* crede asta?

– Păi Lunacearski şi ruşii, în general. Şi Billy Jo Rankin, cum era de aşteptat. Mai sunt încă destui care cred că Maşina o să arunce planeta în aer sau o să-i schimbe axa de rotaţie, poveşti de genul ăsta. Dar cei mai mulţi cercetători au rămas impresionaţi de acurateţea cu care au fost întocmite instrucţiunile şi de nenumăratele moduri în care s-au gândit veganii să ne explice de mai multe ori acelaşi lucru.

– Şi ce zice de asta Eleanor Arroway?

– Ea zicea că, dacă veganii ar vrea să pună mâna pe noi, oricum o să ajungă aici peste vreo douăzeci şi cinci de ani şi în douăzeci şi cinci de ani nu putem face mai nimic ca să ne salvăm. Sunt mult prea avansaţi faţă de noi. Aşa că spune şi ea „Construiţi-o, iar dacă vă temeţi de vreun accident imprevizibil, construiţi-o într-un loc izolat”. Iar profesorul Drumlin spunea că, din partea lui, putem s-o construim şi în centrul Pasadenei. De fapt mai spunea şi că va fi acolo tot timpul cât va dura construirea Maşinii, astfel încât să fie primul care să crape dacă toată şandramaua explodează.

– Drumlin… nu-i cumva tipul care şi-a dat seama pentru prima dată că ni se transmite un proiect pentru o Maşină?

– Nu, nu chiar. El…

– O să citesc toate materialele informative până la întâlnirea de joi. O să mă pun la punct. Mai ai ceva să-mi spui?

– Chiar vă gândiţi să-l lăsaţi pe Hadden să construiască Maşina?

– Da, dar ştii că asta nu mai depinde de mine. Tratatul acela care se tot elaborează la Paris ne dă nouă, americanilor, un sfert din puterea de decizie. Ruşii au şi ei un sfert, chinezii şi japonezii au împreună al treilea sfert, iar restul ţărilor au la un loc ultimul sfert. Cam aşa stau lucrurile pe ansamblu. O mulţime de ţări vor să construiască ele Maşina sau cel puţin unele părţi din ea. Toate se gândesc la prestigiul lor, dar şi la noi ramuri industriale şi la cunoştinţele ştiinţifice aferente. Mie îmi sună foarte bine atât timp cât nimeni nu ne-o ia înainte. S-ar putea ca şi Hadden să primească o parte din proiectul de construcţie. Ar fi vreo problemă? Crezi că n-ar fi suficient de competent?

– Ba cu siguranţă că este. Numai că…

– Ei, dacă nu mai ai nicio problemă, dragă Ken, atunci ne vom vedea joi, cu permisiunea virusului.

În momentul în care der Heer închise uşa în urma lui şi pătrunse în sala de aşteptare alăturată, se auzi un strănut prezidenţial exploziv. Ofiţerul de serviciu pe acea zi, care stătea ţeapăn pe o canapea, tresări brusc, vizibil speriat. Valiza de la picioarele sale era împănată cu codurile de autorizare pentru rachetele nucleare. Der Heer reuşi să îl liniştească tăcut, întinzând mâinile în faţă cu palmele întoarse spre podea într-un gest repetat şi blând. Ofiţerul zâmbi încurcat, parcă dezvinovăţindu-se.

*

Preşedinta era vădit dezamăgită. Se simţea din tonul vocii ei.

– Asta-i Vega? întrebă ea. Din cauza asta s-a iscat toată tevatura?

Timpul acordat presei pentru fotografii se terminase, iar ochii preşedintei deveniseră aproape adaptaţi la întuneric după asaltul la care fuseseră supuşi de bliţurile fotografilor şi luminile camerelor de filmat. Fotografiile publicate a doua zi în ziare şi care o prezentau privind cu ochi de vultur prin telescopul observatorului Marinei erau, bineînţeles, o înşelătorie nevinovată. În realitate femeia nu reuşise să distingă nimic prin

telescop decât după ce fotografii au plecat şi camera a redevenit întunecoasă.

– De ce se deplasează în zigzag? întrebă din nou şefa statului.

– Este din cauza turbulenţei atmosferice, doamnă preşedintă, îi explică der Heer. Particulele de aer cald trec prin faţa telescopului şi distorsionează imaginea.

– A, e ca atunci când mă uitam la Si peste masa întinsă la micul dejun şi prăjitorul de pâine stătea între noi. Îmi aduc aminte că am văzut cum i se prăbuşise jumătate din faţă, zise femeia pe un ton afectuos, adresându-i-se consortului prezidenţial, care se afla prin preajmă şi discuta cu comandantul observatorului, un ins îmbrăcat în uniformă.

Fraza fu rostită destul de tare, astfel ca soţul primei doamne să poată s-o audă.

– Mda, zilele astea nu-i niciun prăjitor pe masă la micul dejun, răspunse el cu amabilitate.

Înainte de a se pensiona, Seymour Lasker fusese un membru de rang înalt în Sindicatul Internaţional al Muncitorilor din Industria de Confecţii pentru Femei. O întâlnise pe actuala lui soţie cu multe decenii în urmă, în vremea când ea era reprezentanta companiei New York Girl Coat, şi se îndrăgostiseră unul de altul în perioada unui congres sindical prelungit. Dacă ţinem cont de ineditul situaţiei prezente a ambilor soţi, trăinicia evidentă a legăturii lor merita toate laudele.

– Nu mă pot descurca fără micul dejun, aprecie preşedinta, dar nu mai apuc prea multe dejunuri cu Si.

Zicând acestea, făcu o mică strâmbătură comică în direcţia aproximativă a soţului ei, apoi se întoarse la instrumentul monocular:

– Arată ca o amibă albastră şi e toată… cumva turtită.

După ce scăpase de dificila întâlnire pentru alegerea echipajului, preşedinta se simţea extrem de bine-dispusă, de parcă i s-ar fi luat o piatră de pe inimă. Răceala ei aproape că se vindecase.

– Şi dacă n-ar exista niciun pic de turbulenţă, Ken? Ce-aş vedea atunci?

– Atunci ar fi ca un telescop spaţial plasat dincolo de atmosfera Pământului. Aţi vedea un punct de lumină fixă, nepâlpâitoare.

– Numai steaua? Numai pe Vega asta? Fără planete, fără inele, fără staţii de luptă cu lasere?

– Fără, doamnă preşedintă. Toate astea sunt mult prea mărunte şi prea puţin luminoase şi nu le-aţi putea vedea nici cu un telescop foarte mare.

– Ei, măcar sper că savanţii voştri au habar de ce fac, rosti femeia aproape şoptit. Ne facem o groază de obligaţii şi angajamente pentru ceva ce nu se poate vedea.

Der Heer fu puţin surprins.

– Dar am văzut treizeci şi una de mii de pagini de text! Imagini, cuvinte, plus un dicţionar imens ascuns în cheia de descifrare.

– După judecata mea asta nu-i acelaşi lucru cu *văzutul.* Totul e puţin cam prea… inductiv. Nu-mi mai aminti că toţi cercetătorii de pe toată planeta au recepţionat aceleaşi informaţii. Ştiu toate astea. Şi nu-mi spune nici cât de clare şi lipsite de ambiguitate sunt schiţele proiectului pentru Maşină. Ştiu şi asta. Sunt conştientă că, dacă noi dăm înapoi, altcineva tot va construi Maşina. Sunt la curent cu toată situaţia. Totuşi sunt neliniştită.

Suita prezidenţială o porni agale înapoi, de la Observatorul Marinei spre reşedinţa vicepreşedintelui. În ultimele săptămâni la Paris se încercaseră tot felul de înţelegeri în privinţa alegerii echipelor de lucru şi astfel se consumase multă energie şi diplomaţie. Statele Unite şi Uniunea Sovietică au pretins fiecare câte două locuri în echipajul de cinci persoane al Maşinii, iar în această privinţă cele două ţări s-au dovedit aliaţi de nădejde. Dar în Consorţiul Planetar al Mesajului era foarte greu să susţii o astfel de idee în faţa celorlalte naţiuni implicate. În acele zile Statele Unite şi Uniunea Sovietică, deşi era vorba de probleme în care ambele căzuseră de acord, au întâmpinat mult mai multe dificultăţi să-şi susţină punctele de vedere înaintea celorlalte ţări decât avuseseră odinioară în situaţii mult mai încordate.

Proiectul era de-acum cunoscut peste tot ca o activitate comună întregii specii umane. Numele de „Consorţiul Planetar al Mesajului” era pe cale să fie schimbat în „Consorţiul Planetar al Maşinii”. Toate ţările care deţineau fragmente din Mesaj încercau să folosească acest argument ca pe o metodă de acces pentru unul dintre conaţionalii lor din rândul membrilor echipajului. Chinezii au argumentat cu calm că pe la mijlocul secolului următor pe planetă vor fi un miliard şi jumătate de cetăţeni de-ai lor, şi asta în condiţiile în care în China cele mai multe naşteri erau ale unor copii unici la părinţi şi statul chinez susţinea încă experimentul de control al natalităţii. Când vor fi mari, acei copii

urma să fie – după părerea oficialităţilor chineze – mult mai inteligenţi decât copiii altor ţări care nu aveau reguli aşa de stricte în privinţa numărului copiilor. De vreme ce în următorii cincizeci de ani chinezii vor ajunge astfel să joace un rol mult mai important în problemele internaţionale, ei considerau că merită cel puţin unul dintre cele cinci locuri din Maşină. Era un argument care devenise subiect de discuţie al politicienilor din multe ţări lipsite de orice putere de decizie asupra Mesajului sau Maşinii.

Ţările europene şi japonezii au renunţat la reprezentarea lor în echipajul Maşinii în schimbul acordării unui rol important în producerea componentelor ei, activitate din care credeau că vor obţine beneficii economice remarcabile. Până la urmă Statele Unite, Uniunea Sovietică, India şi China au primit câte un loc dintre cele cinci existente, iar ultimul loc liber a rămas în rezervă. Rezultatul final s-a datorat unor lungi şi dificile tratative multilaterale, unde au fost aduse în discuţie numărul de locuitori, puterea economică, industrială şi militară, sistemul politic al ţărilor implicate şi chiar argumente legate de istoria speciei umane.

Pentru ultimul loc rămas liber Brazilia şi Indonezia şi-au pretins fiecare dreptul pe baza numărului de locuitori şi a echilibrului geografic; Suedia s-a oferit ca arbitru în cazul apariţiei unor dispute politice; Egiptul, Irakul, Pakistanul şi Arabia Saudită au pretins locul pe baza unei egalizări religioase. Alţii au sugerat totuşi ca măcar acest ultim loc rămas liber să fie atribuit pe baza unor merite individuale şi nu în funcţie de naţionalitate. Deocamdată hotărârea a fost lăsată în bătaia vântului, ca un potenţial măr al discordiei pentru mai târziu.

Cele patru naţiuni selectate au început un proces de alegere a candidaţilor în care s-au implicat oameni de ştiinţă, lideri naţionali şi tot felul de alţi inşi care îşi susţineau propriile lor propuneri. În Statele Unite s-a ajuns la un fel de dezbatere la nivel naţional. Cu mai mult sau mai puţin entuziasm, în statistici şi în sondaje de opinie erau propuşi şi susţinuţi lideri religioşi, campioni ai feluritelor sporturi, astronauţi, câştigători ai Medaliei de Onoare a Congresului american, oameni de ştiinţă, actori de cinema, o fostă soţie de preşedinte SUA, realizatori de emisiuni de dezbateri televizate şi crainici TV renumiţi, membri ai Congresului american, milionari cu ambiţii politice, preşedinţi de fundaţii, cântăreţi de muzică rock sau country, rectori

universitari şi chiar jucăuşa Miss America pe anul în curs.

După o tradiţie păstrată de multă vreme, încă de când reşedinţa oficială a vicepreşedintelui Statelor Unite fusese deplasată pe terenul Observatorului Marinei, personalul de serviciu era format din subofiţeri filipinezi angajaţi în cadrul Marinei americane. Ei purtau nişte sacouri sport pe care scria „Vicepreşedintele Statelor Unite". Acum serveau cafeaua unui cerc restrâns de oaspeţi, fiindcă cei mai mulţi dintre participanţii la întâlnirea pentru alegerea echipajului nu fuseseră invitaţi la această şedinţă nocturnă neoficială.

Soarta nemiloasă făcuse ca Seymour Larkin să devină unicul Prim Domn al Americii. Îşi purta povara pe seama căreia se amuzau caricaturiştii cotidianelor şi suporta glumele usturătoare sau ironiile care mergeau până la o limită încă neatinsă de oameni, dar o făcea cu atâta naturaleţe şi cu atât de mult bun-simţ, încât America se simţise nevoită să-l ierte că se căsătorise cu o femeie care avea suficientă putere şi imaginaţie pentru a conduce jumătate de glob. Lasker, nevasta vicepreşedintelui şi cu fiul acestuia, un adolescent simpatic, izbucniră într-un hohot de râs zgomotos chiar când preşedinta îl îndruma pe der Heer într-o anexă a bibliotecii, o cămăruţă lipită de sala cu cărţi.

– În ordine, începu ea. Astăzi nu trebuie luată nicio decizie oficială şi nici nu trebuie să anunţăm public rezultatul dezbaterilor noastre. Dar hai să vedem dacă am putea încropi un rezumat al situaţiei. Nu ştim ce va face afurisita aia de Maşină, dar este logic să presupunem că va porni spre Vega. Nimeni nu are nici cea mai palidă idee despre modul în care va funcţiona sau despre durata călătoriei. Mai spune-mi o dată: cât de departe e Vega?

– Douăzeci şi şase de ani lumină, doamnă preşedintă.

– În cazul acesta, dacă Maşina ar fi nu ştiu ce navă spaţială şi ar călători cu viteza luminii… da, am habar că nu se poate călători cu viteza luminii, ci numai aproape de viteza asta, aşa că nu mă întrerupe… deci în cazul acesta ar fi necesari douăzeci şi şase de ani pentru ca ea să ajungă acolo. Douăzeci şi şase de ani, dar numai în timpul real de pe Pământ. Am dreptate, der Heer?

– Da, aveţi perfectă dreptate. Mai adăugaţi în jur de un an pentru a accelera până la viteza luminii şi încă un an pentru deceleraţie în momentul intrării în sistemul Vega. Însă din punctul de vedere al membrilor echipajului va trece mult mai

puţin. Un an sau poate doi, depinde de cât de mult se apropie nava de viteza luminii.

– Der Heer, ai ajuns să ştii foarte multă astronomie pentru un biolog.

– Mulţumesc, doamnă preşedintă. Am făcut tot posibilul să mă afund în problemă.

Femeia se uită la el fix, dar numai o clipă, după care reluă:

– Deci atât timp cât Maşina va călători cu o viteză cât mai apropiată de cea a luminii nu va conta prea mult cât sunt de bătrâni membrii echipajului ei. Dar dacă ar trece zece ani, douăzeci sau chiar mai mult – iar tu mi-ai spus că nu e imposibil –, atunci ar trebui să alegem pe cineva mai tânăr. Pe de altă parte ruşilor nu le pasă de această posibilitate. Am înţeles că deocamdată oscilează între Arhanghelski şi Lunacearski, care au amândoi peste şaizeci de ani.

Citise numere cu oarecare şovăială de pe o foiţă pe care o avea în faţă.

– Suntem aproape siguri că şi chinezii îl vor alege pe Xi. Şi el are peste şaizeci de ani. Deci, dacă mi-aş închipui că ei ştiu mai bine ce vor să facă, aş fi tentată să zic „Ei, dă-o dracului, hai să trimitem şi noi pe cineva de şaizeci de ani”.

Der Heer îşi aminti că Drumlin avea exact şaizeci de ani.

– Pe de altă parte… încercă el să i se opună.

– Ştiu, ştiu: doctorul indian. Femeia aceea care abia a trecut de patruzeci… Într-un fel ăsta este cel mai idiot lucru de care am auzit. Ne apucăm să alegem pe cineva pentru Jocurile Olimpice, dar habar n-avem care vor fi probele de acolo. Nici nu ştiu de ce vorbim numai de trimiterea unor oameni de ştiinţă. Mahatma Gandhi da, pe ăsta ar fi trebuit să-l expediem spre vegani. Sau, dacă tot am ajuns aici, Iisus Hristos. Nu-mi aminti că nu sunt disponibili. Ştiu asta, der Heer.

– Atunci când nu ştii care vor fi probele de concurs trimiţi un campion la decatlon.

– Şi după aceea afli că de fapt concursul era unul de şah, de oratorie sau de sculptură şi te trezeşti că decatlonistul tău iese pe ultimul loc. Bine, hai să zicem că ar trebui să fie cineva preocupat de inteligenţa extraterestră şi care a fost implicat îndeaproape în recepţionarea şi decriptarea Mesajului.

– O persoană de acest gen ar fi cât de cât familiarizată cu stilul de gândire al veganilor. Sau cel puţin ar fi mai apropiată de ceea ce cred veganii că reprezintă judecata umană.

– Iar dacă vorbim de oamenii care excelează în domeniu, tu erai de părere că sfera de selecţie s-ar restrânge la numai trei persoane.

Preşedinta îşi consultă din nou foile cu notiţe înainte de a rosti:

– Ar fi Arroway, Drumlin şi… cel care crede că e un general roman.

– Dr. Valerian, doamnă preşedintă. Nu ştiam că el *crede* să fie general roman; doar că poartă numele unui general roman.

– Valerian nici măcar n-a vrut să răspundă la chestionarul Comitetului de Selecţie. N-a vrut să-l bage în seamă… fiindcă nu vrea să-şi părăsească nevasta? Aşa stau lucrurile? Nu, să ştii că nu-l dezaprob. Nu-i un idiot. Ştie cum să menţină o relaţie cu cineva. Nu-i din cauză că nevastă-sa e bolnavă sau ceva asemănător?

– Nu, din câte ştiu eu soţia lui are o constituţie de fier.

– E bine. Bine pentru ei. Trimite-i, te rog, un mesaj personal din partea mea, ceva în care să scrie că trebuie să fie o femeie formidabilă dacă un astronom e în stare să renunţe la întreg universul pentru ea. Dar ai grijă la exprimare, der Heer, vezi cum alegi cuvintele. Ştii la ce mă gândesc. Şi bagă acolo şi un citat. Poate nişte versuri. Dar să nu fie prea siropoase.

Preşedinta îl avertiză cu degetul pe biolog.

– Valerianii ăştia ne pot da tuturor lecţii, zise ea. Ce-ar fi să-i invităm la un dineu oficial? Peste vreo două săptămâni ne va vizita regele Nepalului. Cred că ar fi un moment bun.

Der Heer nota cu furie. Se gândi că va trebui să sune la Secretarul de Stat însărcinat cu întâlnirile de la Casa Albă. Urma să-l sune acasă imediat ce va pleca de la această întâlnire. Şi mai avea de dat un telefon şi mai urgent. Nu mai apucase să ajungă la un telefon de o grămadă de ceasuri.

– Deci ar rămâne Drumlin şi cu Arroway. Ea e cu vreo douăzeci de ani mai tânără, dar ştiu că Drumlin e într-o formă fizică excelentă. Zboară cu planorul, face paraşutism şi scufundări… este şi un savant strălucit. A fost de un mare ajutor la spargerea codului Mesajului şi se va simţi minunat contrazicându-se cu toţi bătrânii ceilalţi. N-a lucrat nici în domeniul armamentului nuclear, nu-i aşa? N-aş vrea să trimitem pe cineva care s-a ocupat de arme nucleare. Pe de altă parte şi Arroway este un savant de geniu. Ea a fost la conducerea proiectului Argus, ştie toate amănuntele despre Mesaj şi are o

minte iscoditoare. Toată lumea spune că este interesată de o mulţime de domenii dintre cele mai diferite. În plus ar fi purtătoarea unei imagini mai tinere a Americii.

Preşedinta făcu o pauză strategică înainte de a spune:

– Iar tu, Ken, o placi. Nu-i nimic rău în asta. Şi mie îmi place Arroway. Dar uneori am impresia că o ia pe arătură. Ai ascultat cu atenţie răspunsurile ei la chestionar?

– Cred că ştiu la ce pasaj vă referiţi, doamnă preşedintă. Însă Comitetul de Selecţie a ţinut-o aproape opt ore numai în întrebări şi uneori ea se enervează când aude ceea ce ei i se par a fi întrebări cretine. Şi Drumlin e la fel. Poate că el a învăţat-o aşa ceva. Ştiţi că i-a fost studentă o vreme.

– Mda, şi el a spus nişte chestii idioate. Uite, pe videocasetofonul ăsta s-ar zice că ni s-au selectat toate replicile semnificative. Mai întâi e chestionarul la care a fost supusă Arroway, după care vine cel al lui Drumlin. Apasă pe butonul de pornire, Ken.

Ecranul televizorului se lumină şi apăru imaginea lui Ellie, care fusese intervievată la biroul ei de la amplasamentul proiectului Argus. Der Heer reuşi să distingă până şi bucăţica de hârtie îngălbenită cu citatul din Kafka. Dacă te apucai să judeci toate aspectele problemei, poate că Ellie ar fi fost mai fericită dacă aştrii nu i-ar fi transmis decât tăcerea lor. Se vedea că are ochii umflaţi şi că îi apăruseră nişte riduri în jurul gurii. Se mai distingeau şi nişte şanţuri verticale, neobişnuite, care porneau de pe frunte până la puţin deasupra nasului. Pe banda video Ellie arăta îngrozitor de surmenată şi der Heer simţi o undă de vinovăţie.

– Ce cred eu despre criza de suprapopulare? spunea Ellie. Vreţi să ştiţi dacă sunt pentru sau împotrivă? Credeţi că este una dintre întrebările esenţiale la care va trebui să răspund pe Vega şi vreţi să vă asiguraţi că voi da răspunsul corect? Bine. Suprapopularea este motivul pentru care mă declar în favoarea homosexualităţii şi a preoţilor celibatari. Obligativitatea celibatarismului la preoţi mi se pare chiar o idee foarte bine găsită, fiindcă tinde să suprime orice înclinaţie ereditară spre fanatism.

Ellie aşteptă neclintită, de parcă ar fi îngheţat aşa, atentă la următoarea întrebare. Preşedinta apăsă pe butonul de „pauză”.

– Ei bine, sunt de acord, unele întrebări s-ar putea să nu fi fost foarte bine alese, reluă ea. Dar n-am vrea să ne trezim că într-o

poziţie atât de importantă şi la un proiect care are într-adevăr nişte implicaţii pozitive pe plan internaţional am ales pe cineva care se dovedeşte ulterior un rasist încuiat. În problema de faţă vrem ca lumea dezvoltată să fie de partea noastră. De aceea întrebarea de mai înainte a fost pusă cu un rost clar. Nu ţi se pare că răspunsul ei dovedeşte puţină… lipsă de tact? Face puţin pe deşteapta doctor Arroway a ta! Acum hai să aruncăm o privire la Drumlin.

Drumlin purta un papion albastru cu picăţele, era bronzat şi arăta într-o formă fizică perfectă.

– Da, ştiu că avem cu toţii sentimente, spunea el, dar haideţi să judecăm puţin despre ce sentimente este vorba. Ele nu sunt altceva decât justificări ale unui comportament de adaptare rămas dintr-o epocă în care oamenii erau prea proşti ca să poată raţiona asupra lumii. Însă pot să-mi dau seama că, dacă o haită de hiene năvăleşte asupra mea, o să am probleme serioase. Nu-mi trebuie niciun miligram de adrenalină în plus ca să înţeleg cum stau lucrurile. Pot să-mi dau seama şi că pentru mine ar fi important să contribui cu zestrea mea genetică la formarea noii generaţii. Nu-i nevoie neapărat de un flux de testosteron care să mi se infuzeze în sânge. Mă descurc şi fără. Dar voi sunteţi siguri că o creatură extraterestră mult mai avansată decât noi ar mai avea nevoie de povara sentimentelor? Ştiu că există oameni care mă consideră prea rece şi prea distant. Dacă vreţi să-i înţelegeţi cu adevărat pe extratereştri ar trebui totuşi să mă trimiteţi pe *mine.* Nu veţi mai găsi pe nimeni atât de asemănător lor.

– Ce mai alegere! zise preşedinta. Unul e ateu şi celălalt deja se crede pe Vega. De ce să fim obligaţi să trimitem oameni de ştiinţă? De ce n-am putea trimite pe cineva… normal? Nu, e doar o întrebare retorică, adăugă ea repede. Ştiu de ce suntem nevoiţi să trimitem oameni de ştiinţă. Mesajul se referă la ştiinţă şi este scris într-un limbaj ştiinţific. Ştiinţa este ceva pe care suntem siguri că îl avem în comun cu cei de pe Vega. Nu, Ken, sunt motive destul de bune. Ţin cont de ele.

– Dar Ellie nu e atee. Ea e agnostică. Mintea îi este deschisă. Nu e nici mărginită de dogme. E inteligentă, hotărâtă şi o foarte bună profesionistă. Are un bagaj de cunoştinţe vast din cele mai diverse domenii. Este exact persoana de care avem nevoie într-o astfel de situaţie.

– Ken, sunt încântată să văd cu câtă dăruire susţii integritatea acestui proiect. Dar oamenii neimplicaţi în discuţii, populaţia

planetei şi a ţării e încă stăpânită de spaime. Să nu crezi că nu m-am gândit la popor şi la cât de multe a trebuit să accepte fără crâcnire până acum. Mai mult de jumătate dintre oamenii cu care am discutat se gândesc că n-avem nimic de câştigat dacă ne apucăm să facem drăcia aia. Dacă nu mai avem cum să dăm înapoi, cel puţin vreau să trimitem pe cineva de încredere. Probabil că Arroway este exact aşa cum mi-ai descris-o, dar în niciun caz nu este de încredere. Primesc tot felul de veşti şi avertismente dinspre senat, de la Primii Pământeni, de la propriul meu Comitet Naţional, de la conducătorii bisericilor. Presupun că Arroway l-a impresionat pe Palmer Joss când cu întâlnirea din California, dar a reuşit să-l înfurie grozav pe Billy Jo Rankin. M-a sunat ieri şi mi-a spus „Doamnă preşedintă”… ştii, nu-şi poate ascunde dezgustul când trebuie să spună „doamnă”, „doamnă preşedintă”… mi-a spus deci: „Maşina aceea o să zboare direct la Dumnezeu sau la Satana. La oricare dintre ei ar ajunge, aţi face bine să trimiteţi un creştin cu frica lui Dumnezeu.” Doamne sfinte, a încercat să se folosească de prietenia lui cu Palmer Joss ca să mă forţeze să accept. Bănuiesc, ba chiar sunt aproape sigură ce vrea: îşi face reclamă ca să plece el. Pentru Rankin, Drumlin va fi un personaj mult mai acceptabil decât este Arroway. Recunosc că Drumlin are ceva dintr-un peşte, rece şi alunecos. Dar e demn de încredere, e patriot şi e sănătos. Referinţele despre activitatea lui ştiinţifică sunt excelente. Mai şi vrea să plece. Da, trebuie să-l alegem pe Drumlin. Cel mai bun lucru pe care ţi-l pot oferi este s-o păstrăm pe ea ca rezervă.

– Pot să-i spun asta?

– Nu, nu-i spune nimic lui Eleanor Arroway înainte să-l anunţăm pe Drumlin. N-am dreptate? O să te anunţ de îndată ce vom lua o hotărâre irevocabilă şi după ce-l vom anunţa pe Drumlin… Of, Ken, înviorează-te! *Nu vrei c*a ea să rămână aici, pe Pământ?

*

Ellie îşi termină informarea asupra „Tiger Team”-ului din departamentul de stat (cei care îi asistau pe negociatorii americani de la Paris) abia după ora şase. Der Heer îi promisese că o va suna de îndată ce o să scape din acea şedinţă de selecţie a echipajului. Voia ca el şi nu altcineva să fie cel care să o anunţe dacă fusese sau nu aleasă. Ellie ştia că nu fusese suficient de respectuoasă cu examinatorii şi că putea să piardă locul, din

acest motiv şi din alte câteva zeci. Cu toate acestea îşi spuse că s-ar putea să mai aibă unele şanse.

La hotel o aştepta un mesaj. Nu era obişnuitul formular roz de tipul „Cât ai fost plecată te-a căutat…”, ci o scrisoare adusă de un comisionar, sigilată şi fără nicio ştampilă. Pe plic scria: „Ne întâlnim la Muzeul Naţional al Ştiinţei şi Tehnicii, ora 20.00, în seara asta. Palmer Joss.”

Niciun „bună”, nicio explicaţie, niciun semn despre subiectul întâlnirii şi nici măcar o formulă banală, un „cu sinceritate, al dumitale”, îşi spuse Ellie. „Individul ăsta chiar *este* credincios.” Hârtia pe care era scris biletul şi plicul în care era închis purtau antetul hotelului ei. Nu exista nicio adresă pentru răspuns. Din câte presupunea ea, Joss trebuie să fi fost deja în oraş. Aflase de la secretarul de stat că ea era aici şi probabil se plimbase toată după-amiaza, aşteptând-o să se întoarcă. Fusese o zi extrem de obositoare, iar femeia era deranjată de ideea că urma să-şi piardă timpul altfel decât descifrând şi aranjând Mesajul. Deşi o parte din ea o îndemna să nu se ducă, merse totuşi în cameră, făcu un duş, îşi schimbă hainele, apoi coborî, cumpără o cutie cu smochine şi în patruzeci şi cinci de minute se afla deja într-un taxi.

Mai era în jur de o oră până la închiderea muzeului şi sălile erau aproape goale. Rarii vizitatori treceau pe lângă maşinării imense şi întunecate înghesuite prin toate colţurile unei săli largi de la intrare. În acest muzeu se găsea mândria ramurilor industriale din secolul al 19-lea cum erau industria încălţămintei, a textilelor sau a cărbunelui. O orgă cu aburi prezentată la expoziţia mondială din 1876 cânta un cântecel vesel pentru un grup de turişti din vestul Africii. Ellie presupuse că respectivul cântec fusese compus iniţial pentru o fanfară. Dar nu reuşi să-l vadă nicăieri pe Joss. Îşi înăbuşi impulsul de a se întoarce pe călcâie şi de a pleca fără să se mai uite în urmă şi încercă să raţioneze. Îşi spuse „Dacă ştii că trebuie să te întâlneşti cu Palmer Joss în acest muzeu şi singurul lucru despre care ai discutat vreodată cu el a fost problema religiei în cazul Mesajului, unde crezi că l-ai putea găsi?” Problema semăna oarecum cu cea a selectării frecvenţelor în programul SETI: încă nu s-a recepţionat niciun mesaj de la vreo civilizaţie mai avansată, dar trebuie luată o hotărâre privind frecvenţele pe care aceste fiinţe – despre care nu se ştie practic nimic, nici măcar dacă există – s-ar putea decide să transmită mesaje. Frecvenţa este neapărat

legată de unele cunoştinţe comune atât oamenilor, cât şi presupuşilor extratereştri. Cu siguranţă că atât ei, cât şi noi ştim care este atomul cel mai răspândit în univers şi, în consecinţă, unica frecvenţă radio în care acest atom emite şi absoarbe unda radio în mod specific. Aşa s-a desfăşurat lanţul deducţiilor logice prin care frecvenţa de 1420 de megahertzi, caracteristică atomului neutru de hidrogen, a fost inclusă în programele de cercetare SETI încă de la primele tentative de acest gen. „Dar aici, în muzeu, care ar fi echivalentul hidrogenului?” gândi Ellie. „Telefonul lui Alexander Graham Bell? Telegraful? Radioul lui… A, dar era normal!”

– Există în muzeul dumneavoastră vreun pendul al lui Foucault? i se adresă ea unui paznic.

Tocurile pantofilor lui Ellie ţăcăneau pe podelele de marmură, iar sunetul acut avea un ecou puternic în sala goală. Ellie se apropie de rotonda în care Joss stătea rezemat de balustradă, fixând cu privirea o reprezentare a punctelor cardinale făcută în ţiglă mozaicată. În jurul pendulului se vedeau nişte borne verticale care marcau orele. Unele erau culcate la pământ, cu siguranţă datorită greutăţii pendulului care le ciocnise mai devreme, iar altele stăteau încă drepte. În jurul orei şapte cineva oprise balansul pendulului, iar acum greutatea atârna nemişcată. Ellie şi Joss erau cu desăvârşire singuri. El o auzise apropiindu-se de cel puţin un minut, însă nu scosese nicio vorbă.

– Ai ajuns cumva la concluzia că *poţi* opri pendulul prin rugăciune? întrebă femeia, zâmbind.

– Ar însemna să ultragiezi dreapta credinţă, replică predicatorul.

– Nu văd de ce. Ai reuşit să converteşti o mulţime de oameni. Lui Dumnezeu nu i-ar fi deloc greu să te ajute la aşa ceva, mai ales că – dacă-mi amintesc eu bine – vorbeşti cu El destul de des… Nu-i vorba de asta, nu? De fapt vrei să-mi pui la încercare credinţa în fizica oscilatoarelor armonice? În ordine.

Cu o parte a minţii Ellie se amuza că Joss voia să o verifice astfel, dar era decisă să treacă oricum cu succes proba sugerată. Îşi lăsă poşeta să-i alunece de pe umăr şi îşi descălţă pantofii. Palmer Joss trecu plin de agilitate peste balustrada de alamă ce proteja pendulul şi o ajută şi pe ea să o sară. Mai mergând, mai alunecând pe panta acoperită cu mozaic, reuşiră să se strecoare cu bine până ajunseră în aceeaşi linie cu greutatea pendulului. Greutatea avea un capăt turtit şi negru, iar Ellie nu se răbdă să

nu se întrebe dacă o fi fost din oţel sau din plumb.

– Va trebui să-mi dai o mână de ajutor, zise ea.

Înconjură cu uşurinţă greutatea, cuprinzând-o cu braţele, după care o împinseră amândoi cu putere până când formă un unghi destul de înclinat faţă de verticală şi Ellie se plasă în faţa ei, apucând-o în braţe. Joss se uita la pendul cu foarte mare atenţie. Nu o întrebă dacă era sigură de ce face, nu se îngriji s-o avertizeze în legătură cu balansul în faţă şi n-o ajută nici cu vreun sfat, ca de exemplu, să nu-i imprime greutăţii o componentă de acceleraţie în momentul în care se hotăra să-i dea drumul. În urma ei, înainte ca podeaua să se încline într-o pantă abruptă şi să devină un zid circular, mai avea un metru, poate un metru şi jumătate de teren drept sub picioare. Femeia îşi spuse că, dacă ţinea să mai facă pe şmechera cu pendulul, nu prea avea mult loc de întors. Era literalmente la strâmtoare.

Îi dădu drumul. Greutatea se depărtă de ea, balansându-se în direcţia opusă.

„Perioada unui pendul obişnuit”, gândi ea, puţin ameţită de situaţie, „este de 2Π, rădăcină pătrată din *L* supra *g,* unde *L* este lungimea pendulului şi *g* acceleraţia gravitaţională. În cursa lui pendulul înfruntă forţa de frecare şi din cauza asta nu se poate balansa niciodată mai mult decât la poziţia lui iniţială. Deci atunci când greutatea o să facă cursa înapoi nu trebuie decât să stau nemişcată şi să nu mă aplec în faţă”, îşi reaminti sieşi.

În apropiere de balustrada din partea opusă greutatea îşi încetini mişcarea şi ajunse într-un punct mort. Se opri, apoi îşi reluă traiectoria înapoi, deplasându-se dintr-o dată mult mai rapid decât îşi închipuise. I se păru că, pe măsură ce se îndreaptă spre ea, greutatea îşi măreşte dimensiunea înfricoşător de mult. Era enormă şi se prăvălea asupra-i. Ellie îşi ţinu răsuflarea…

– Am tresărit, zise ea nemulţumită în timp ce greutatea pendulului se îndepărta din nou în direcţia opusă.

– Cea mai mică tresărire posibilă.

– Nu, m-am mişcat, asta-i.

– Crezi. Crezi în ştiinţă. Abia dacă ai o vagă umbră de îndoială.

– Nu, lucrurile nu stau aşa cum spui. Aici sunt implicaţi un milion de ani de raţiune luptându-se cu un miliard de ani de instincte animalice. Din cauza asta slujba ta e cu mult mai uşoară decât a mea.

– De data aceasta slujbele noastre coincid, spuse Joss. E

rândul meu, adăugă, apucând cu o mişcare repezită greutatea pendulului.

În traiectoria sa greutatea ajunsese exact la punctul cel mai înalt al balansului.

– Dar nu verificăm credinţa *ta* în conservarea energiei.

Predicatorul zâmbi şi încercă să se ţină bine pe picioare. În acel moment se auzi o voce stridentă:

– Hei, ce faceţi voi acolo jos? Sunteţi ţicniţi?

Unul dintre paznici, care se apucase plin de zel să verifice dacă toţi vizitatorii părăsiseră muzeul după ora închiderii, nimerise peste o privelişte neverosimilă: un bărbat, o femeie şi un pendul, toate cufundate într-o groapă circulară dintr-un cotlon cu totul pustiu al clădirii imense cu aspect de peşteră multiramificată.

– Nu-i nicio problemă, domnule gardian, rosti Joss pe un ton vesel. Ne puneam la încercare credinţa.

– N-aveţi voie să faceţi aşa ceva într-o instituţie publică, îi replică grav paznicul. Nu în Institutul Smithsonian. Ăsta este un muzeu.

Râzând zgomotos, Joss şi Ellie se luptară cu greutatea pendulului până o fixară la mijloc, într-o poziţie cât de cât staţionară. După aceea se căţărară înapoi pe pereţii înclinaţi, placaţi cu ţiglă mozaicată.

– Totuşi ar trebui să se permită şi aşa ceva. Ar fi trebuit menţionată în primul amendament al Constituţiei, spuse Ellie.

Iar Joss o secondă:

– Sau în Prima Poruncă.

Ellie îşi strecură picioarele în pantofi, îşi puse poşeta pe umăr şi porni spre ieşirea din rotondă, ţinând capul sus şi încadrată de Joss şi de paznicul muzeului. Până la urmă reuşiră să-l convingă pe paznicul vigilent să nu-i aresteze, fără a fi nevoiţi să-şi spună numele. Însă până la ieşirea din muzeu fură escortaţi de o falangă de angajaţi ai pazei şi protecţiei, care îi urmau îndeaproape de parcă s-ar fi temut ca nu cumva Ellie şi Joss să se strecoare în orga cu aburi în căutarea unui Dumnezeu ascuns.

*

Strada era pustie, iar cei doi se plimbau de-a lungul aleii fără să scoată vreun cuvânt. Noaptea era senină, încât Ellie reuşi să distingă pe linia orizontului constelaţia Lirei. Atunci deschise gura şi rosti:

– Steaua aia strălucitoare. Uite acolo! E Vega.

Joss se uită îndelung spre cer, fixând faimosul astru ceresc. Într-un târziu femeia îl auzi spunând:

– Decodarea Mesajului a fost o realizare extraordinară.

– Haide, fii serios! A fost ceva banal. Era cel mai simplu mesaj pe care îl putea concepe o civilizaţie avansată. Ar fi fost o palmă zdravănă pe obrazul civilizaţiei noastre să nu fi reuşit să-l înţelegem.

– Am remarcat că nu-ţi place să ţi se aducă laude. Crede-mă totuşi, asta e una dintre acele descoperiri care schimbă faţa planetei. Sau cel puţin ne schimbă perspectiva asupra viitorului. De acum avem alte ţeluri, alte speranţe. O poţi compara cu descoperirea focului, a scrisului sau a agriculturii. Sau cu Buna Vestire.

Predicatorul îşi ridică din nou privirea spre Vega.

– Dacă ai reuşi să primeşti unul dintre locurile din Maşină şi ai putea să faci drumul până la expeditorul Mesajului, ce-ţi imaginezi că ai vedea acolo? întrebă el.

– Evoluţia e un proces aleatoriu. Există prea multe posibilităţi ca să-ţi permiţi să faci presupuneri rezonabile despre formele de viaţă care ar putea evolua în alte lumi. Dacă ai fi avut ocazia să vezi Pământul înainte de apariţia vieţii, ţi-ai fi imaginat existenţa unor creaturi ca girafa sau cosaşul?

– Ştiu răspunsul la această întrebare. Presupun că după mintea ta inşii ca mine îşi imaginează unele chestii, le citesc prin tot felul de cărţi sfinte sau le descoperă meditând şi rugându-se în vreun şopron. Să ştii că nu-i chiar aşa. Deţin cunoaşterea sigură şi de netăgăduit din propria mea experienţă. Nu am cum să ţi-o spun mai clar decât aşa: Am stat faţă în faţă cu Dumnezeu.

Profunzimea credinţei şi a dăruirii sale nu mai admiteau nicio umbră de îndoială.

– Povesteşte-mi cum a fost.

El îi povesti.

*

Când termină, îi spuse:

– Bun, deci erai mort din punct de vedere medical, după care ai reînviat şi îţi aminteşti că te-ai înălţat dintre neguri înspre o lumină strălucitoare. Ai văzut o făptură radiind lumină şi având formă umană pe care ai luat-o drept Dumnezeu. Dar nimic din experienţa prin care ai trecut nu îţi demonstra că acea făptură luminoasă ar fi creat universul sau că ar fi impus legea morală.

Experienţa ta e doar o experienţă. Nu încape nicio îndoială că ai fost impresionat profund. Dar mai sunt şi alte explicaţii plauzibile.

– Cum ar fi…?

– Păi, cum ar fi naşterea. Naşterea este o înălţare printr-un tunel lung şi întunecos înspre o lumină strălucitoare. Gândeşte-te cât de strălucitoare trebuie să fie pentru bebeluşul care şi-a petrecut nouă luni în beznă. Naşterea este prima sa întâlnire cu lumina. Gândeşte-te cât de şocat şi înfiorat ai fi la primul tău contact cu culorile sau cu amestecul de umbră şi lumină sau cu forma feţei umane, pe care probabil că suntem preprogramaţi s-o recunoaştem. S-ar putea ca în momentul în care eşti aproape mort kilometrajul vieţii tale să revină pentru un moment la zero. Înţelege-mă, nu persist în ideea că asta ar fi explicaţia reală. Nu este decât una dintre multele posibilităţi. Încerc să-ţi sugerez că s-ar putea să-ţi fi interpretat greşit experienţa trăită.

– Tu n-ai văzut ce-am văzut eu.

Spunând acestea, Joss se mai uită o dată la lumina rece şi pâlpâind în alb-albăstrui care era Vega, după care se întoarse spre astronomă.

– Tu nu simţi niciodată că eşti… pierdută în universul tău? Cum să ştii ce trebuie să faci sau cum să te comporţi dacă nu există Dumnezeu? Te supui legii doar pentru a nu fi arestată?

– Pe tine te îngrijorează sentimentul pierderii, Joss. Tu te temi că s-ar putea să nu fii buricul universului, că nu eşti motivul pentru care a fost creat universul. În universul văzut de mine ordinea este atotprezentă. Gravitaţia, electromagnetismul, mecanica cuantică, superunificarea, toate acestea implică anumite legi. Iar în ceea ce priveşte comportamentul, de ce n-am putea să judecăm chiar *noi* ce este în interesul nostru ca specie?

– Ellie, tu ai o perspectivă notabilă şi idealistă asupra lumii. Sunt convins că lucrurile stau aşa şi aş fi ultimul care ar nega că inima omului ascunde multă bunătate. Dar câtă cruzime nu a existat pe lume atunci când a lipsit iubirea de Dumnezeu?

– Şi câtă cruzime nu a adus iubirea de Dumnezeu? Torquemada şi Savonarola îl iubeau pe Domnul sau cel puţin pretindeau că-l iubesc. Religia voastră pleacă de la ideea că toţi oamenii sunt nişte copii care au nevoie de o sperietoare ca să-i oblige să se poarte frumos. Voi vreţi ca oamenii să creadă în Dumnezeu pentru a se supune legilor. Nu v-a trecut prin cap altă metodă decât să imaginaţi un fel de forţă de poliţie seculară şi

necruţătoare, plus ameninţarea pedepsei venite de la un Dumnezeu atoatevăzător pentru orice scăpare a poliţiei voastre. Aveţi o părere proastă despre fiinţele umane. Palmer, tu ai impresia că, dacă eu nu am experienţa voastră religioasă, nici nu pot înţelege măreţia dumnezeului în care credeţi. Dar e exact invers. Te ascult şi-apoi îmi zic „Dumnezeul lui este prea mărunt! O planetă neînsemnată, câteva mii de ani de existenţă… abia dacă ar merita atenţia unei zeităţi minore, ce să mai vorbim de Creatorul acestui univers!"

– Mă bagi în aceeaşi oală sau poate că mă confunzi cu vreun alt predicator. Muzeul în care ne-am întâlnit era pe teritoriul fratelui Rankin. Eu cred că aparţin unui univers vechi de câteva miliarde de ani. Am spus doar că savanţii n-au dovedit-o încă.

– Iar eu am spus că n-ai înţeles cum stau lucrurile. Dacă înţelepciunea convenţională şi „adevărurile" religioase sunt mincinoase, atunci ar putea ele să facă bine oamenilor? Dacă tu crezi cu adevărat că oamenii sunt destul de maturi, atunci trebuie să le ţii o predică mult diferită.

Urmă un moment de tăcere accentuat de zgomotul paşilor lui pe caldarâm.

– Îmi pare rău dacă am fost prea tăioasă, spuse într-un târziu femeia. Mi se mai întâmplă când şi când.

– Dr. Arroway, îţi dau cuvântul meu că voi cântări cu multă grijă tot ce mi-ai spus în seara aceasta. Ai pus nişte întrebări la care eu s-ar cuveni să pot răspunde. Dar, păstrând acelaşi spirit, îmi dai voie să te întreb şi eu câte ceva?

Ellie dădu din cap afirmativ şi Joss continuă:

– Gândeşte-te ce simte în acest moment raţiunea ta, cum acţionează ea exact acum. O *simţi* asemenea unor miliarde de atomi mărunţei care se agită acolo, înăuntru? Iar dacă mergem dincolo de maşinăria biologică, din ce ştiinţă poate învăţa un copil ce este iubirea? Asta-i…

Pagerul femeii sună scurt. Probabil că era Ken, cu noutăţile pe care ea le tot aştepta. Dacă era aşa însemna că pentru el întâlnirea trebuie să fi fost una foarte lungă. Totuşi putea să aibă veşti bune. Se uită la literele şi cifrele ce se formau pe cristalul lichid: numărul lui Ken de la birou. Prin apropiere nu se găsea niciun telefon public, dar reuşiră după vreo câteva minute să oprească un taxi liber.

– Îmi pare rău că trebuie să plec atât de repede, se scuză Ellie. Mi-a făcut plăcere să discutăm şi mă voi gândi foarte serios

la întrebările tale… Mai vrei să-mi pui vreuna în plus?

– Da. Care dintre principiile care stau la baza ştiinţei îi împiedică pe savanţi să facă rău?

Capitolul 15
Pivotul de erbiu

„Pământul, atâta mi-ajunge,
Nu-mi trebuie constelaţii oricât de apropiate,
Ştiu că ele se descurcă acolo unde sunt,
Ştiu că le sunt de-ajuns celor care le locuiesc.”
Walt Whitman – *Fire de iarbă*
Cântec pentru calea deschisă, 1855

Le-au fost necesari ani întregi. Era un vis al tehnicii şi un coşmar al diplomaţiei. Dar până la urmă au ajuns la decizia de a construi Maşina. Proiectul urma să capete un nume. S-au propus diverse neologisme sau nume ce evocau mituri ale antichităţii. Totuşi la început toată lumea îi spusese simplu „Maşina” şi aceasta a devenit şi denumirea sa oficială. Neîntreruptele negocieri internaţionale, inimaginabil de complicate şi de delicate, au fost numite de nişte editorialişti din Occident „Afacerea Maşinii”. Iar când s-a făcut prima estimare avizată a cheltuielilor totale necesare, până şi titanii industriei aerospaţiale au încremenit de uimire. În cele din urmă s-a ajuns la 500 de miliarde de dolari pe an în situaţia în care proiectul urma să dureze câţiva ani buni, adică aproximativ o treime din bugetul total alocat armamentului nuclear şi convenţional pe întreaga planetă. Unii au început să-şi exprime temerile că proiectul de construcţie a Maşinii va ruina economia mondială. „Război economic lansat de Vega?” se întrebau cei de la ziarul „Economist” din Londra, iar titlurile zilnice din „The New York Times” erau mult mai stranii decât cele folosite cu un deceniu înainte de un alt ziar, „National Enquirer”, care acum dispăruse de pe piaţă. Stranietatea respectivelor titluri era evidentă pentru orice observator detaşat şi cu simţul măsurii, dar aşa stăteau lucrurile pe ansamblu. Oamenii se temeau încă.

Bineînţeles că au existat mulţi inşi care au pretins că prevăzuseră cu claritate evenimentele viitorului, dar făcuseră greşeala de a uita să le scrie sau anunţe dinainte. Oricum documentele vremii le pot arăta celor interesaţi că niciun medium, clarvăzător, profet sau ghicitor, niciun astrolog, numerolog sau vreo altă persoană cu capacităţi parapsihologice

declarate, nici măcar vreun agent publicitar al cărţii „Anul ce va urma” nu preziseseră, măcar în al doisprezecelea ceas, nici Mesajul, nici Maşina, cu atât mai puţin povestea cu Vega, numerele prime, Adolf Hitler, Jocurile Olimpice şi tot ce a urmat. De fapt prezicerile ce anticipează evenimente surprinzătoare din viitor se dovedesc întotdeauna mai exacte atunci când autorul lor nu are cum să dovedească cu o hârtie scrisă dinainte că se aflase cu un pas înaintea istoriei. Scandalul post factum al profeţiilor aşa-zis „împlinite” este unul dintre evenimentele ce se repetă cu o regularitate stranie în viaţa de zi cu zi. Multe dintre religii s-au încadrat într-o categorie puţin mai deosebită: o lectură minuţioasă şi mai ales inventivă a scrierilor lor sfinte va dovedi, după cum s-a tot spus, că toate aceste întâmplări miraculoase au fost prezise acolo cu claritate.

Alţi oameni erau de părere că Maşina reprezenta o mină de aur pentru industria aerospaţială mondială, care, de când Acordurile de la Hiroshima intraseră în vigoare, se afla într-un declin îngrijorător. De atunci nu se mai lucra decât foarte rar la dezvoltarea unor noi sisteme de armament strategic. Crearea unor zone locuibile în spaţiu se dovedise o afacere tot mai rentabilă, dar ea nu reuşea să compenseze dezinteresul pentru staţiile de luptă orbitale dotate cu lasere şi pentru alte echipamente militare de apărare strategică luate în calcul de guvernele şi administraţiile dinainte. Astfel o parte dintre cei care se temeau pentru siguranţa planetei în cazul în care Maşina ar fi fost construită au renunţat cu uşurinţă la scrupulele lor atunci când şi-au dat seama de implicaţiile proiectului în domeniul locurilor de muncă, al câştigurilor financiare şi mai ales în vederea avansării în funcţie.

Câţiva dintre oamenii bine plasaţi în societate au venit cu argumentul conform căruia nu s-ar fi putut găsi un stimul mai bun şi o perspectivă mai strălucită în dezvoltarea ramurilor industriale cu tehnologie cât mai avansată decât ameninţarea unei invazii din spaţiu. Astfel vor trebui create sisteme de apărare, radare de supraveghere de o putere gigantică, poate şi unele avanposturi pe Pluton sau pe Norul Oorth. Vizionarii din această categorie nu puteau fi intimidaţi de niciun discurs referitor la diferenţele militare dintre pământeni şi extratereştri, oricât de logic le-ar fi argumentat. Ei se întrebau „Chiar dacă nu ne-am putea apăra împotriva lor, n-aţi vrea să-i vedem şi noi venind odată?” Aici era vorba de profituri mari şi unii oameni

simţeau asta. Construiau Maşina, bineînţeles, şi era vorba de o maşină ce valora mii de miliarde de dolari; dar, dacă ştiau cum să joace atuurile pe care le aveau, Maşina urma să fie doar începutul.

În urma realegerii preşedintelui Lasker (de fapt a preşedintei Lasker) s-a coagulat o alianţă politică neverosimilă, fiindcă alegerile au devenit de fapt un referendum naţional în problema construirii sau renunţării la construirea Maşinii. Adversarul preşedintei se folosea de avertismentul cu caii troieni şi cu Maşina Apocalipsei, ba chiar prevedea o demoralizare a spiritului creator american în faţa străinilor de pe Vega care „deja inventaseră totul”. Preşedinta s-a declarat convinsă că tehnologia americană va accepta provocarea şi – deşi nu a spus-o clar, ci doar a sugerat-o – că de fapt creativitatea americanilor va ajunge în cele din urmă la acelaşi nivel cu orice aveau tipii de pe Vega. Astfel fu realeasă cu o majoritate respectabilă, deşi în niciun caz nu obţinu ceea ce se cheamă o victorie zdrobitoare.

Instrucţiunile în sine fuseseră un factor hotărâtor. Veganii nu lăsaseră loc niciunei ambiguităţi şi explicaseră în detaliu atât limbajul şi tehnologia primară folosite în cadrul codului de descifrare şi iniţiere, cât şi tehnica de construire a Maşinii prezentată în Mesajul propriu-zis. Uneori etapele intermediare, care ar fi fost evidente pentru oricine, erau explicate cu detalii plictisitoare. Un exemplu paralel ar fi cel din aritmetica de bază a pământenilor, unde li se explică elevilor că, dacă s-a dovedit că doi ori trei fac şase, atunci şi trei ori doi fac tot şase. La fiecare etapă a construcţiei Maşinii interveneau puncte de control: erbiul produs prin procedeul explicat de vegani trebuia să aibă o puritate de 96 de procente şi să nu conţină mai mult de o fracţiune de procent de impuritate din celelalte metale rare. Când se obţine componenta 31 şi după ce este aşezată într-o soluţie de acid fluorhidric cu o concentraţie de 6 moli, elementele structurale rămase trebuie să arate ca în diagrama din figura alăturată. După asamblarea componentei 408 aplicarea unui câmp magnetic transversal de doi megagauss trebuie să facă rotorul să se învârtească cu un anumit număr de rotaţii pe secundă înainte de a reveni de la sine în stare de repaus. Dacă vreunul dintre teste nu dădea rezultatele cerute trebuia s-o iei de la capăt şi să refaci toată povestea.

După o vreme oamenii ajunseră să se obişnuiască cu testele şi cu realizarea componentelor în aşa fel, încât să nu mai dea

greş. Procesul era înrudit cu învăţarea mecanică. Cea mai mare parte a componentelor erau elaborate în uzine speciale construite din temelii pe baza respectării *ad litteram* a instrucţiunilor din Mesaj. Piesele obţinute erau o provocare la adresa intelectului uman. Cu toate acestea oamenii au reuşit. Chiar şi în astfel de situaţii ajungeau să găsească aplicaţii practice ale noilor tehnologii. Din când în când se părea că apar şi unele perspective promiţătoare pentru folosirea lor în tehnologia obişnuită, de exemplu în metalurgie sau în producerea semiconductorilor organici. În unele cazuri veganii furnizaseră câteva tehnici de producţie alternative pentru obţinerea aceleiaşi componente sau a uneia echivalente, ca şi cum extratereştrii n-ar fi fost siguri care dintre metode ar fi mai uşor de realizat la nivelul tehnologic al Pământului.

După ce s-au construit primele uzine şi acestea au ajuns să producă primele prototipuri, îndoielile privind capacitatea umană de a reconstrui tehnologia extraterestră după un Mesaj scris într-un limbaj necunoscut au început să scadă. Era o senzaţie îmbătătoare, ca atunci când te duci nepregătit la un examen la facultate şi descoperi că poţi găsi răspunsurile corecte folosindu-te numai de cultura generală şi de judecata raţională sau de bunul simţ. Ca în toate examenele concepute cu competenţă, chiar examenul în sine era o experienţă educativă şi plină de noi cunoştinţe. La început au fost testele care trebuia trecute. Erbiul avea puritatea cerută. După ce materialul anorganic a fost îndepărtat prin tratarea cu acid fluorhidric suprastructura schiţată în Mesaj a apărut aşa cum se cuvenea. Rotorul s-a învârtit la viteza cerută. Criticii ziceau că Mesajul îi flata pe savanţi şi pe ingineri, făcându-i să nu se lase cu totul prinşi de latura tehnologică şi să piardă din vedere pericolele ascunse.

Pentru obţinerea uneia dintre componente erau specificate nişte serii complicate de reacţii chimice organice neobişnuite, iar produsul rezultat trebuia introdus într-un amestec mare (cam de capacitatea unui bazin de înot) care conţinea formaldehidă şi amoniac puternic hidratat. Amestecul s-a umflat şi s-a separat în componente specializate, după care a rămas aşa, de o complexitate extraordinară, mult mai elaborat decât orice şi-ar fi imaginat oamenii că pot realiza sau decât ştiau ei să producă. Avea o reţea complex ramificată de tuburi delicate, goale pe dinăuntru, prin care se presupunea că urma să circule cine ştie ce fluid. Era un produs coloidal, cărnos, de culoare roşie

întunecată. Nu se reproducea, nu făcea cópii ale sale, dar era suficient de biologic pentru a băga spaima într-o mulţime de oameni. Au repetat procedeul şi au obţinut ceva aparent identic. Rămânea un mister cum se ajungea la un produs final mult mai complicat pornind de la nişte instrucţiuni care erau relativ simple. Iar acea masă organică stătea grămadă pe platforma unde fusese aşezată fără să facă nimic altceva. Cel puţin aşa se arăta observaţiilor minuţioase ale cercetătorilor. Urma să fie introdusă în interiorul dodecaedrului, exact în zonele de deasupra şi dedesubtul spaţiului echipajului.

În Statele Unite şi în Uniunea Sovietică se începuse construirea unor maşini identice. Ambele naţiuni se hotărâseră să le construiască în teritorii destul de izolate şi îndepărtate, nu atât pentru a proteja zonele cu densitate mare de populaţie în cazul în care se dovedea că au de-a face cu o Maşină a Apocalipsei, cât pentru a împiedica accesul ochilor indiscreţi, al protestatarilor şi al inşilor din mass-media. Statele Unite au început construcţia în Wyoming, iar Uniunea Sovietică s-a decis pentru un loc în Caucaz, în Republica Uzbekă. În apropierea respectivelor şantiere de asamblare au fost construite fabrici noi. Acolo unde componentele puteau fi produse prin procedee asemănătoare celor deja existente în diverse ramuri industriale manufacturarea lor era dispersată pe zone foarte mari. Spre exemplu, exista o filială de firmă producătoare din domeniul opticii care făcea şi testa componente pe care le trimitea apoi atât în America, cât şi în Uniunea Sovietică, dar totodată şi în Japonia, unde fiecare piesă era examinată până în cele mai mici detalii pentru a înţelege, atât cât era posibil, modul ei de funcţionare. În afară de Hokkaido, nicăieri nu s-au prea obţinut succese semnificative.

Apăruse şi preocuparea ca nu cumva vreun test la care ar fi fost supusă oricare dintre componente şi care nu ar fi fost autorizat de Mesaj să fi ajuns să distrugă cine ştie ce simbioză subtilă dintre diversele piese din structura Maşinii atunci când aceasta urma să fie pusă în funcţiune. Una dintre substructurile importante ale mecanismului vegan era formată din trei cochilii sferice exterioare, dispuse concentric şi aranjate pe trei axe perpendiculare una pe alta, proiectate să se rotească la viteze foarte mari. În cele trei cochilii sferice trebuia tăiate nişte reţele foarte complicate şi foarte delicate. S-ar fi putut ca o astfel de cochilie să nu funcţioneze ca lumea când va fi asamblată în

Maşină dacă oamenii ar fi supus-o la nişte rotaţii în plus într-un test neautorizat de vegani? Iar o cochilie testată mai puţin decât cereau instrucţiunile ar fi funcţionat cumva perfect?

Prima companie americană cu care s-a făcut un contract pentru construirea Maşinii a fost Hadden Industries. Sol Hadden a insistat să nu se facă niciun fel de testare neautorizată şi nici măcar vreo montare a componentelor altfel decât în ansamblul final şi în ordinea cerută în instrucţiuni. El ordonase ca instrucţiunile să fie urmate până la ultimul bit (fiindcă în Mesaj nu existau litere propriu-zise, ci doar biţi de informaţie). Angajaţilor săi li s-a cerut de fapt să se comporte ca şi cum ar fi nişte necromanţi medievali urmărind în detaliu toate cuvintele unui descântec vrăjitoresc. „Nici să nu vă gândiţi să pronunţaţi vreo silabă în plus!” le-a spus Hadden.

Toate acestea se întâmplau cu doi ani înainte de sosirea noului mileniu. Comportamentul oamenilor se deosebea în funcţie de atitudinea lor asupra evenimentului, de perspectiva (calendaristică sau eshatologică) prin care vedeau evoluţia lucrurilor. Din cauză că o mulţime de oameni se „retrăseseră” şi aşteptau luminoşi fie a doua venire a lui Iisus, fie Judecata de Apoi, fie pe amândouă o dată, în unele ramuri ale industriei se înregistră o lipsă de muncitori calificaţi. De aceea până în acel moment disponibilitatea lui Hadden de a-şi restructura întreprinderile pentru a îmbunătăţi procesul de construcţie a Maşinii şi de a acorda tot felul de facilităţi şi stimulente materiale firmelor asociate sau filialelor s-a dovedit un factor esenţial pentru succesul americanilor.

Dar, fapt surprinzător pentru cei care aveau cunoştinţă despre concepţiile lui Hadden în legătură cu religia, inventatorul Prednixului se „retrăsese” el însuşi undeva. Hadden spusese cândva „Milenariştii m-au făcut să devin ateu” şi cuvintele sale erau deseori citate. Acum deciziile esenţiale erau încă în mâna sa, ori cel puţin aşa spuneau subordonaţii lui, însă comunicarea cu el se făcea printr-o reţea electronică asincronă rapidă. Subordonaţii îi expediau rapoartele de activitate pe ultima perioadă, cererile pentru autorizaţii şi eventualele întrebări într-o cutie poştală sigilată a unui serviciu de poştă electronică pe teme ştiinţifice foarte popular în acea vreme. Răspunsurile lui urmau să sosească într-o altă cutie poştală sigilată cu un cod electronic. Era un mod de comunicare cam ciudat, dar până la urmă se pare că funcţiona. Pe măsură ce primele şi cele mai

dificile etape erau depăşite cu succes şi Maşina începea practic să capete forma de maşină, a început să se audă tot mai puţin de S.R. Hadden. Veştile de la el erau tot mai rare, iar responsabilii oficiali din Consorţiul Planetar al Maşinii s-au îngrijorat. Însă după ce au efectuat o vizită prelungită împreună cu domnul Hadden într-un loc rămas necunoscut de către public, respectivii responsabili s-au întors liniştiţi. Domiciliul unde îşi făcea veacul inventatorul american a rămas necunoscut pentru toţi ceilalţi oameni.

Pentru prima dată de la mijlocul anilor ’50 inventarul armelor strategice de pe glob a scăzut sub 3200 de dispozitive nucleare. Se înregistrau progrese şi în discuţiile multilaterale asupra unor etape mai dificile în procesul de dezarmare, adică scăderea numărului armelor strategice până la un minimum numit „de intimidare”. Cu cât erau mai puţine arme la una dintre părţi, cu atât mai periculoasă devenea păstrarea de cealaltă parte a unui număr, fie şi redus, de rachete nucleare. Iar atât timp cât numărul sistemelor de lansare scădea vertiginos (fapt mult mai uşor de verificat), când se realizaseră noi mijloace de supraveghere electronică în vederea respectării tratatului şi când se încheiaseră noi acorduri privind autorizarea inspecţiilor la obiectivele militare ale celorlalţi, perspectivele unor viitoare reduceri ale armamentului se dovedeau promiţătoare. Procesul de dezarmare crease un fel de impuls autogenerat atât în minţile experţilor, cât şi în cele ale oamenilor obişnuiţi. Aşa cum se întâmplă de obicei în orice cursă a înarmărilor, cele două superputeri se străduiau să se ţină una de alta şi chiar să o ia înaintea adversarului, dar de data aceasta în reducerea numărului de arme strategice. În termeni militari concreţi niciuna dintre ţările implicate nu renunţase la prea multe, fiindcă fiecare deţinea încă suficientă putere nucleară pentru a distruge întreaga civilizaţie a Pământului. Totuşi în optimismul general cu care era privit viitorul şi cu speranţa prinzând rădăcini în mentalitatea noii generaţii, putem spune că acest început fusese deja o realizare majoră. Numărul conflictelor armate de pe glob înregistrate între diverse naţiuni scăzuse în fiecare an şi mai mult, influenţat poate şi de sărbătorirea inevitabilă la nivel planetar a Mileniului, atât a celui calendaristic cât şi a celui religios. Arhiepiscopul cardinal al oraşului Mexico City a denumit această tendinţă „Pacea Domnului”.

În Wyoming şi în Uzbekistan se dezvoltau rapid noi ramuri

industriale şi apăreau ca din pământ oraşe întregi care nu existaseră până atunci. Cheltuielile au fost suportate în mai mare măsură de către naţiunile puternic industrializate, aşa cum era şi logic, dar costul mediu pe capul unui locuitor de pe Pământ fusese estimat la aproximativ o sută de dolari pe an. Pentru un sfert din populaţia planetei o sută de dolari însemna o parte destul de mare din venitul anual. Banii cheltuiţi pe construcţia Maşinii nu aduceau direct nici produse, nici servicii, adică niciun beneficiu palpabil pe termen scurt. Dar prin faptul că stimula dezvoltarea unor noi tehnici proiectul a fost considerat o afacere foarte bună, chiar dacă Maşina n-ar fi ajuns să funcţioneze.

Au fost mulţi cei cărora li s-a părut că ritmul era prea rapid şi care au considerat că fiecare etapă parcursă trebuia înţeleasă înainte de a se trece la următoarea. Ei au argumentat că n-ar fi nimic rău în asta, chiar dacă pentru a construi Maşina ar fi nevoie de câteva generaţii, fiindcă defalcarea pe câteva decenii a cheltuielilor de dezvoltare a proiectului ar uşura povara economică pe care o suportă planeta prin construirea agregatului vegan. Sfatul era înţelept din mai multe puncte de vedere, dar era şi greu de pus în practică. Cum s-ar fi putut să produci şi să analizezi numai una dintre componentele Maşinii, lăsându-le pe celelalte patru pe mai târziu? Asta când pe toată planeta cercetători şi ingineri din cele mai diverse ramuri şi discipline ştiinţifice se căzneau să obţină cât mai multă libertate în studierea acelor aspecte ale Maşinii care se suprapuneau cu domeniile în care se specializaseră.

Mai erau şi dintre cei care se temeau că, dacă Maşina nu va fi construită repede, nu va mai fi construită niciodată. Preşedinta Statelor Unite şi premierul sovietic îşi angajaseră popoarele în acest proiect al Maşinii vegane. Dar asta nu reprezenta o garanţie în privinţa succesorilor lor potenţiali. De asemenea cei care fuseseră însărcinaţi cu respectarea proiectului îşi doreau să-l vadă terminat atât timp cât încă se aflau în posturi de decizie, dar din motive personale uşor de înţeles. Unii chiar au declarat că transmiterea unui Mesaj pe atât de multe frecvenţe, cu atâta putere şi atât de mult timp impunea ca o urgenţă de la sine înţeleasă realizarea celor cerute în Mesajul din stele. Ei nu cereau ca Maşina să fie construită atunci când oamenii sunt pregătiţi pentru asta. Ei cereau să fie construită pe loc. Ritmul de lucru s-a accelerat.

Toate subsistemele realizate mai la început se bazau pe

tehnologii elementare descrise oricum în prima parte, adică în codul Mesajului. Testele impuse aici fuseseră trecute cu destulă uşurinţă. Pe măsură ce se trecea la verificarea unor subsisteme mai complexe şi se avansa cu proiectul, apăreau când şi când unele eşecuri. Nu erau prea dese, dar erau evidente în cazul ambelor naţiuni, deşi mult mai frecvent în Uniunea Sovietică. Din cauză că nimeni nu ştia cum funcţionau componentele respective de obicei era imposibil să se urmeze calea inversă, de la rezultatul testului eşuat la identificarea etapei unde se greşise în procesul de producere a componentei. În unele cazuri aceleaşi componente au fost realizate în paralel de către doi producători diferiţi care concurau în viteza cu care lucrau şi în precizia executării comenzii. Dacă până la urmă apăreau două componente şi ambele treceau testele cerute în instrucţiuni, fiecare naţiune avea tendinţa să aleagă produsul fabricat pe teritoriul ei. În acest fel Maşinile care se asamblau în cele două ţări nu aveau să fie absolut identice.

În cele din urmă cei din Wyoming au ajuns şi ziua în care să înceapă integrarea tuturor sistemelor, adică asamblarea componentelor separate într-o Maşină completă. Ar fi trebuit să fie partea cea mai uşoară a întregului proiect. Se părea că totul putea fi terminat într-un an sau doi. Unii oameni încă mai credeau că punerea în funcţiune a Maşinii va aduce sfârşitul lumii exact aşa cum fusese programat: la Millenium.

*

Iepurii din Wyoming erau mult mai vicleni. Sau mai blegi. Era greu să-ţi dai seama de realitate. Farurile automobilului Thunderbird prinseseră în lumina lor câte un iepure rătăcit pe marginea drumului, dar numai ocazional. Aparent obiceiul de a se organiza în şiruri de câteva sute exista numai în New Mexico şi nu se răspândise printre iepurii din Wyoming. Din alte puncte de vedere Ellie descoperi că situaţia de aici nu se deosebea prea mult de cea de la Argus. Şi aici exista un amplasament ştiinţific important înconjurat de zeci de mii de kilometri pătraţi de peisaje încântătoare şi aproape lipsite de locuitori. De data aceasta nu ea conducea acţiunea şi nici măcar nu aparţinea echipei. Dar *era* acolo şi muncea în cadrul unuia dintre cele mai măreţe proiecte imaginate vreodată de omenire. Cu siguranţă că descoperirea făcută la Argus va fi considerată un moment crucial în istoria umanităţii, indiferent ce se va întâmpla după ce Maşina va fi pusă în stare de funcţionare.

„Exact în momentul în care se simţea nevoia unei forţe suplimentare care să ne unească apare şi acest fulger ca din senin”, îşi zise ea, apoi se corectă: „Nu din senin. Din beznă. De la o distanţă de douăzeci şi şase de ani lumină, adică de la 230 de trilioane de kilometri.” Într-adevăr îţi venea greu să te mai gândeşti la conştiinţa ta naţională primară de scoţian, de sloven sau de luxemburghez când primeai salutări nediscriminatorii, ca simplu pământean, din partea unei civilizaţii mai avansate decât noi cu câteva milenii. Diferenţa dintre ţările mai puţin dezvoltate tehnologic de pe Pământ şi cele puternic industrializate era cu siguranţă mult mai redusă decât diferenţa dintre acele ţări foarte dezvoltate şi fiinţele de pe Vega. Dintr-o dată deosebiri care odinioară păruseră ireconciliabile, cum erau cele rasiale, religioase, naţionale, etnice, lingvistice, economice şi culturale, au început să pară mult mai puţin importante.

„Suntem oamenii cu toţii.” Fraza aceasta se auzea tot mai des. Atunci s-a văzut şi faptul semnificativ că, în deceniile anterioare, sentimente şi idei asemănătoare fuseseră foarte rar exprimate, mai ales în presă şi la radio sau televiziune. „Împărţim aceeaşi planetă”, se mai spunea peste tot, „şi suntem, în mare, aceeaşi civilizaţie unitară.” Era greu de imaginat că extratereştrii ar fi luat în serios o cerere pentru negocieri preferenţiale şi separate cu fiecare dintre reprezentanţii uneia sau alteia dintre facţiunile ideologice existente. Chiar dacă se făcea abstracţie de rolul său enigmatic, prin apariţia sa Mesajul a reprezentat un mijloc de strângere a legăturilor între oameni. Oricine putea vedea cu ochii lui cum evolua unificarea planetară.

Când aflase că Ellie nu fusese selecţionată pentru echipajul Maşinii prima întrebare a mamei sale fusese: „Ai plâns?” Da, plânsese. Era totuşi ceva normal. Bineînţeles că o parte din ea îşi dorea mult să se afle la bordul maşinăriei. Dar, aşa cum îi spusese şi mamei ei, Drumlin fusese o alegere de prima mână.

În schimb sovieticii nu luaseră nicio decizie în alegerea omului lor. Nu-l eliminaseră nici pe Arhanghelski, nici pe Lunacearski. Amândoi se „antrenau” pentru misiune, deşi era greu să-ţi dai seama ce fel de antrenament ar fi potrivit pentru asta înainte de a reuşi să înţelegi cât mai clar posibil rosturile Maşinii, lucru pe care nici ei şi nici altcineva nu îl reuşise. Unii americani i-au acuzat pe sovietici că de fapt urmăreau să obţină doi reprezentanţi în echipajul Maşinii, lucru pe care Ellie îl consideră un semn de rea-voinţă din partea conaţionalilor ei. Ea ştia că atât

Lunacearski, cât şi Arhanghelski erau extrem de capabili. Se întreba numai cum vor reuşi sovieticii să-l aleagă doar pe unul dintre ei. Lunacearski fusese recent în Statele Unite, dar nu ajunsese până în Wyoming. Stătuse la Washington împreună cu o delegaţie de înalţi demnitari sovietici care veniseră pentru o întâlnire oficială cu secretarul de stat al guvernului american şi cu Michael Kitz, recent promovat în funcţia de secretar adjunct al Departamentului Apărării. În schimb Arhanghelski se întorsese în Uzbekistan.

Noua metropolă care creştea tot mai tare în Wyoming a primit numele de Machine: oraşul Machine din statul Wyoming. Geamănul său din Uniunea Sovietică a primit acelaşi nume, dar în rusă: oraşul Makina. Fiecare dintre aceste oraşe era construit dintr-un complex de locuinţe, diverse clădiri destinate serviciilor publice, zone rezidenţiale, instituţii oficiale, zone comerciale şi – în cea mai mare măsură – fabrici şi uzine. Unele dintre fabrici, cel puţin dacă le priveai din exterior, nu păreau cine ştie ce. Dar la altele puteai să remarci aspectul lor bizar dintr-o singură aruncătură de ochi, căci acolo se înălţau domuri, minarete sau kilometri întregi de reţele de conducte exterioare şerpuind într-un sistem complex şi labirintic pe lângă clădiri. Americanii plasaseră în pustietatea din statul Wyoming numai uzinele care fuseseră considerate potenţial periculoase, cum erau acele uzine producătoare de componente organice. Produsele tehnologice cerute de vegani şi care li se păruseră mai inteligibile oamenilor erau repartizate pe întreg globul. Centrul acestui roi de ramuri industriale novatoare era Systems Integration Facility, un complex industrial construit în apropierea unui oraş numit odinioară Wagonwheel, tot în statul Wyoming. Aici erau expediate toate componentele produse şi testate în alte părţi. Adesea Ellie vedea când soseşte câte o componentă a Maşinii şi-şi dădea seama cu uimire că era prima fiinţă umană care are ocazia să admire piesa finisată, cunoscută de restul omenirii doar din schiţele extratereştrilor. Se obişnuise să se repeadă de fiecare dată când sosea o nouă componentă şi să asiste la despachetarea ei, inspectând-o cu atenţie şi cu admiraţie. Pe măsură ce piesele constitutive ale Maşinii erau depozitate una peste alta, iar subsistemele treceau rând pe rând de testele cerute în instrucţiuni, Ellie simţea cum o învăluie un fel de lumină caldă şi blândă. Presupuse că era ceva înrudit cu mândria maternă.

*

Ellie, Drumlin şi Valerian veniseră pentru o întâlnire de rutină, programată cu mult timp înainte, al cărei scop era să verifice monitorizarea semnalului de pe Vega. Deşi era acum cu totul redundantă, supravegherea stelei amintite continua, pentru a nu apărea cine ştie ce surprize. Când sosiră acolo descoperiră că subiectul care se afla pe buzele tuturor era incendierea Babilonului. Incendiul izbucnise în primele ore ale dimineţii, la o oră când locul era probabil bântuit de cei mai nelegiuiţi şi mai periculoşi obişnuiţi ai locului. O echipă de asalt, echipată cu mici tunuri mortiere şi cu proiectile incendiare, năvălise simultan prin Poarta Enlil şi prin Poarta Ishtar, dărâmând zidurile. Zigurat-ul fusese incendiat până la temelii. Ziarele publicaseră fotografii în care se distingea o mulţime de oameni îmbrăcaţi sumar şi cu tot felul de articole ciudate. Mulţimea se înghesuia la ieşirea din Templul lui Assur. Era remarcabil că nimeni nu fusese ucis, deşi se înregistrase un număr mare de răniţi.

Ziarul „New York Sun”, care era controlat de Primii Pământeni şi avea expus pe frontispiciu un glob pământesc lovit de un fulger, primise un telefon anonim chiar înaintea atacului asupra Babilonului. Cel care dăduse telefonul anunţase că atacul urma să aibă loc în curând. Vorbitorul afirmase plin de zel că era o pedeapsă inspirată de Dumnezeu şi că cei care porniseră la atac o făceau în numele decenţei şi a moralităţii americanilor, în numele tuturor celor care se săturaseră până peste cap de murdăria şi corupţia de acolo. Preşedintele companiei Babylon Inc. dăduse câteva declaraţii în care deplângea atacul respectiv şi condamna o presupusă conspiraţie criminală împotriva firmei. În schimb până în acel moment nu se înregistrase nicio reacţie din partea lui S.R. Hadden, oriunde ar fi fost el atunci.

Câţiva dintre angajaţii proiectului, care ştiau că Ellie îl vizitase odinioară pe Hadden în Babilon, au încercat să-i vadă reacţiile la auzul veştilor. Până şi Drumlin era interesat de părerea ei personală asupra subiectului, deşi se putea bănui că el însuşi vizitase oraşul lui Hadden şi probabil că nu doar o dată. Oricum era evident că se familiarizase foarte bine cu geografia locului. Ellie cel puţin nu întâmpina nicio dificultate să şi-l imagineze pe profesor în chip de vizitiu în Babilon. Deşi poate că fostul ei maestru doar citise despre oraşul lui Hadden. Toate revistele săptămânale publicaseră hărţi fotografice ale acestuia.

În cele din urmă oamenii au revenit la treburile lor. În esenţă

Mesajul continua să fie retransmis pe aceleaşi frecvenţe şi benzi de unde radio, în aceleaşi perioade de timp şi cu aceeaşi modulaţie de fază şi de polarizare. Proiectul Maşinii şi codul de descifrare şi iniţiere al Mesajului se regăseau sub nivelul cu numere prime şi cu transmisia Jocurilor Olimpice. Civilizaţia din sistemul stelei Vega părea a fi foarte decisă să ne atragă atenţia. Sau poate că pur şi simplu uitaseră să oprească emiţătorul.

Valerian avea o privire pierdută.

– Peter, de ce trebuie să te uiţi în tavan când începi să gândeşti? se auzi vocea lui Drumlin.

Se spunea că de-a lungul ultimilor câţiva ani Drumlin s-ar mai fi îmblânzit, însă – aşa cum dovedea şi interpelarea de acum – transformarea lui nu era întotdeauna evidentă. Spunea adesea că pentru el era o mare onoare să fie ales de preşedintele Statelor Unite pentru a reprezenta naţiunea americană în faţa extratereştrilor. Apropiaţilor săi le spusese că presupusa călătorie va fi încoronarea întregii sale vieţi. Soţia lui Drumlin, mutată şi ea temporar în Wyoming şi încă exasperant de credincioasă, trebuia să suporte aceleaşi spectacole cu vechile diapozitive ale soţului, prezentate acum unui public nou, cel al cercetătorilor şi tehnicienilor care lucrau la construirea Maşinii. Deoarece aşezarea Machine se afla aproape de oraşul său natal, Montana, Drumlin mergea din când în când în scurte vizite acasă. O dată Ellie îl dusese cu maşina ei până în Missoula. Pentru prima dată de când se cunoşteau Drumlin reuşise să se poarte frumos cu ea timp de mai multe ore consecutiv.

– Sst! replică Valerian. Mă gândesc. Folosesc o tehnică de suprimare a zgomotului. Eu încerc să elimin din câmpul meu vizual tot ce mi-ar putea distrage atenţia, iar tu vii şi mă bruiezi în spectrul audio. Acum m-ai putea întreba de ce nu mă holbez pur şi simplu la o foaie de hârtie albă. Singura problemă e că foaia de hârtie este prea mică. În câmpul vizual periferic încă se mai pot vedea lucruri şi asta m-ar deranja. Dar să lăsăm asta… Uite la ce mă gândeam: De ce ni se mai transmit mesajul lui Hitler şi emisiunea aia de la Jocurile Olimpice? Au trecut destui ani. Până acum trebuie să fi ajuns la ei şi emisiunea cu încoronarea regelui Marii Britanii. De ce nu ne-au transmis nişte prim-planuri cu coroana regală şi sceptrul, cu mantia de hermină? Să auzim o voce intonând solemn: „… încoronat azi sub numele de George al VI-lea, prin graţia divină rege al Angliei şi al Irlandei de Nord, împărat al Indiei…”?

Ellie întrebă:

– Eşti sigur că în timpul transmisiunii de la încoronare Vega era orientată spre Anglia?

– Da, am verificat asta încă la câteva săptămâni după ce am recepţionat transmisiunea de la Jocurile Olimpice. Iar intensitatea transmisiei era mai mare decât la povestea cu Hitler. Sunt sigur că fiinţele de pe Vega ar fi putut prinde transmisiunea încoronării.

– Te îngrijorează cumva bănuiala că ei nu-şi doresc să aflăm tot ce ştiu despre noi? reveni Ellie.

– Se grăbesc! articulă Valerian.

Din când în când Peter era înclinat să facă tot felul de afirmaţii profetice.

– Ar fi mai probabil, sugeră Ellie, ca ei să ţină să ne reamintească faptul că ştiu ce-i cu Hitler.

– Asta-i cam acelaşi lucru cu ce-am spus eu, replică Valerian.

– În ordine. Ce-ar fi totuşi să nu ne mai pierdem vremea hoinărind prin Ţara Fanteziei? se burzului Drumlin.

Nu putea să suporte când oamenii din jurul lui făceau speculaţii asupra motivaţiilor extratereştrilor. Spunea întotdeauna că discuţiile de genul ăsta erau o pierdere de vreme incontestabilă, din moment ce vom afla în curând cum stau lucrurile cu adevărat. Între timp el îndemna pe toată lumea, fără excepţie, să se concentreze asupra Mesajului, care avea informaţii importante, redundante, clar exprimate şi excepţional de bine structurate.

– Ia fiţi atenţi puţin. Un pic de realitate cred că v-ar aduce pe amândoi la normal. De ce n-am merge în zona de asamblare a Maşinii? Cred că acum se ocupă de integrarea sistemelor cu pivoţii aceia de erbiu.

Schema geometrică a Maşinii era extrem de simplă. Detaliile însă erau extraordinar de complicate. Cele cinci locuri, fotoliile în care urma să stea echipajul, se aflau în mijlocul maşinăriei, în interiorul dodecaedrului, şi anume în locul unde acesta avea cea mai proeminentă convexitate. Nu se vedeau nicăieri instalaţii pentru hrănire sau spaţii de dormit, nici alte facilităţi necesare funcţiilor fiziologice umane, de unde se deducea clar că întreaga călătorie la bordul Maşinii – în cazul în care urma să fie vreo călătorie – nu putea să dureze prea mult. Au existat şi alte păreri, care spuneau că sensul simplităţii construcţiei era altul: cum că Maşina, o dată pornită, va decola spre un loc de întâlnire cu un

vehicul interstelar din spaţiu, aflat acum în vecinătatea planetei noastre. Singura obiecţie ce se aducea aici era aceea că toate cercetările minuţioase făcute prin radar sau cu sisteme optice de înaltă rezoluţie nu au putut descoperi nicio urmă de astfel de navă interstelară. Pe de altă parte era prea puţin probabil ca extratereştrilor să le fi scăpat din vedere faptul că oamenii au nişte necesităţi fiziologice elementare. Dar poate că Maşina nu urma să *plece* nicăieri. Poate că urma să le *facă* ceva celor din echipaj. În zona echipajului nu existau niciun fel de instrumente, nu se vedea nimic cu care să fi condus ipotetica astronavă, nici măcar un buton de pornire, ci doar cele cinci scaune dispuse în cerc, astfel încât cei cinci membri ai echipajului să se poată uita unul la altul. În plus se transmisese şi o limită superioară stabilită în detaliu pentru greutatea totală a oamenilor de la bord şi a lucrurilor pe care şi le-ar fi luat cu ei. În practică limitarea era în avantajul indivizilor de statură mică.

Deasupra şi dedesubtul zonei echipajului, în partea mai îngustată a dodecaedrului, erau plasate misterioase produse organice cu arhitectura lor complexă şi de neînţeles. De-a lungul acestei laturi interioare a dodecaedrului se găsea şi locul unde trebuia aşezaţi, aparent la întâmplare, pivoţii de erbiu. Apoi în jurul dodecaedrului se găseau cele trei cochilii sferice concentrice, fiecare reprezentând cumva una dintre cele trei dimensiuni fizice. Cochiliile se aflau într-o stare de suspensie magnetică evidentă, sau cel puţin instrucţiunile prevedeau şi includerea unui generator de câmp magnetic puternic. În fine, spaţiul dintre cochiliile sferice şi dodecaedru urma să fie un spaţiu vidat la presiune înaltă.

Mesajul nu dădea nume niciuneia dintre componentele Maşinii. Erbiul era identificat drept atomul cu şaizeci şi opt de protoni şi nouăzeci şi nouă de neutroni. Feluritele părţi componente ale Maşinii erau de asemenea denumite prin cifre: componenta 31, componenta 102... Aşa că cele trei cochilii sferice concentrice care urma să se rotească în ansamblul vegan fură denumite benzele. Numele fusese găsit de un inginer ceh care aflase respectivul nume în istoria tehnicii; era vorba de Gustav Benzel, cel care inventase în 1870 caruselul.

Modelul şi modul de funcţionare a Maşinii rămâneau de neînţeles, impuneau folosirea în construcţie a unor tehnologii cu totul noi, dar aparatul era totuşi făcut din materie şi structura Maşinii putea fi descrisă prin schiţe şi diagrame, iar forma sa

finală a fost vizualizată cu uşurinţă. Mai mult, mijloacele de informare de pe toată planeta au publicat schiţele tehnice în secţiune şi în detaliu, astfel încât oricine voia şi avea cunoştinţele necesare putea să-şi facă o idee cât de cât onorabilă despre proiectul vegan. Lumea trecea printr-o stare de optimism tehnologic netulburat.

Drumlin, Valerian şi Arroway trecură prin obişnuitul filtru de identificare (procedură care implica prezentarea acreditărilor şi legitimarea, verificarea amprentelor digitale şi vocale), după care li se dădu voie să pătrundă în imensa hală de montare a componentelor. Macarale suspendate cu câte trei niveluri aşezau pivoţii de erbiu în matricea organică. Câteva panouri pentagonale pentru partea exterioară a dodecaedrului stăteau atârnate pe o linie suspendată asemănătoare liniilor de tren. Sovieticii avuseseră de înfruntat unele probleme, în schimb americanii ajunseseră în stadiul în care toate subsistemele lor trecuseră de verificările cerute şi acum structura de ansamblu a Maşinii ieşea la iveală încetul cu încetul. „Toate îşi găsesc locul unde trebuie”, îşi spuse Ellie, privind înspre locul unde urma să fie montate benzelele. Când construcţia va lua sfârşit un spectator din exterior ar putea asemăna sfera Maşinii cu una dintre acele sfere armilare ale astronomilor renascentişti, reprezentări ale globului pământesc străbătute de inele metalice la ecuator, la tropice şi prin alte zone de reper. Ce-ar fi spus oare Johann Kepler să vadă toată această maşinărie?

Parterul halei de asamblare, precum şi culoarele circulare plasate la diferite înălţimi în imensa clădire destinată montării Maşinii erau pline cu tehnicieni, oameni de ştiinţă, înalţi funcţionari guvernamentali şi reprezentanţi ai Consorţiului Planetar al Maşinii. Toţi urmăreau curioşi activitatea febrilă şi neobişnuită ce se desfăşura acolo. În timp ce Drumlin şi Ellie priveau şi ei operaţiunile de asamblare Valerian le spuse că preşedinta începuse să corespondeze regulat cu soţia lui, iar aceasta nu voia să-i spună soţului ei nici măcar despre ce îşi scriau. Îl anunţase că are şi ea dreptul la confidenţialitatea corespondenţei.

Aşezarea pivoţilor de erbiu în poziţiile cerute era aproape încheiată şi acum, pentru prima dată, urma să se întreprindă un test important, o verificare a integrării sistemelor. Unii se gândeau că agregatul construit conform cerinţelor vegane era un telescop de undă gravitaţional. În momentul în care testul era

gata să înceapă toţi cei prezenţi s-au îndepărtat de stâlpii de susţinere ai sălii pentru a putea observa mai bine desfăşurarea nemaiîntâlnitei acţiuni.

Şi dintr-o dată Drumlin se trezi plutind, suspendat în aer. De fapt toate lucrurile din jur îşi luaseră şi ele zborul, ridicându-se smucit de la sol. Ellie îşi aduse aminte de uraganul care o luase pe Dorothy din curtea ei şi o purtase până în ţara lui Oz. Drumlin plutea înclinat pe o parte şi se îndrepta spre ea lent, ca într-un film rulat cu încetinitorul. Ţinea braţele întinse în lături şi se azvârli cu brutalitate peste ea, aruncând-o la pământ. Femeia se întrebă dacă, după atâţia ani de experienţă, asta era concepţia lui despre un preludiu erotic. Fiindcă, dacă lucrurile stăteau aşa, profesorul mai avea multe de învăţat.

*

Nu s-a aflat niciodată cine a făcut-o. Dintre organizaţiile care şi-au asumat public responsabilitatea pentru atentat am putea înşira câteva cum ar fi Primii Pământeni, Facţiunea Armatei Roşii, Jihadul Islamic, organizaţia – în prezent clandestină – numită Fundaţia de Unificare a Energiei, separatiştii sikh, Calea Luminoasă, khmerii verzi, Renaşterea Afgană, aripa radicală a Mamelor Adversare ale Maşinii, Biserica Reunită a Reunificării, Omega Şapte, Milenariştii Apocalipsei (deşi în acest caz Billy Jo Rankin a negat orice legătură cu atentatorii şi a pretins că toate confesiunile fuseseră implicate de un necredincios, într-o încercare blestemată de a-l discredita pe Dumnezeu), Broederbond Group, El Catorce de Febrero, Armata Secretă a Kuomintagului, Liga Sionistă, Partidul Domnului şi, în fine, recent renăscutul Front de Eliberare a Symbioniei. Cele mai multe dintre aceste organizaţii nu dispuneau de mijloacele necesare pentru a pune în practică sabotajul, iar lungimea listei era mai degrabă un avertisment asupra largii răspândiri pe care o căpătase mişcarea de respingere a Maşinii.

Ku Klux Klan-ul, Partidul Nazist American, Partidul Naţional-Socialist Democratic şi alte câteva organizaţii cu concepţii asemănătoare s-au abţinut şi nu şi-au declinat responsabilitatea pentru acţiunea teroristă din Machine. O minoritate cu influenţă mare în rândurile membrilor acestor partide extremiste credea că Mesajul fusese transmis chiar de Hitler. După una dintre variantele cunoscute, spiritul lui plecase de pe Pământ în mai 1945, folosindu-se de o realizare a tehnologiei germane în domeniul rachetelor, iar în anii care au trecut de atunci naziştii ar

fi reuşit să avanseze foarte mult în domeniu.

Câteva luni mai târziu preşedinta declarase: „Nu ştiu unde urma să plece Maşina veganilor, dar dacă trebuia să ajungă într-un loc măcar pe jumătate atât de păcătos pe cât este planeta asta, atunci oricum nici nu merita să facem călătoria."

După cum a arătat reconstituirea făcută de comisia de anchetă, unul dintre pivoţii de erbiu fusese despicat în două de o explozie. Cele două fragmente în formă de cutie de medicamente s-au prăbuşit înspre podea de la o înălţime de douăzeci de metri şi în acelaşi timp au fost propulsate în lateral cu o viteză considerabilă. Unul dintre pereţii de susţinere din interiorul halei fusese izbit zdravăn şi se prăbuşise sub impact. Unsprezece oameni au fost ucişi şi patruzeci şi opt au fost răniţi. Un număr de componente importante ale Maşinii au fost iremediabil distruse. Mai mult, de vreme ce în seturile de teste prezentate în Mesaj nu exista nicio încercare de acest gen, s-ar fi putut ca explozia să fi distrus şi alte piese ale Maşinii, care păreau neafectate. Atunci când habar nu ai despre modul de funcţionare a maşinăriei trebuie măcar să fii foarte grijuliu când o construieşti.

În ciuda supraabundenţei de organizaţii care aproape că implorau să li se acorde atenţie, în Statele Unite bănuielile în legătură cu atentatul s-au concentrat imediat asupra a două dintre puţinele grupuri care nu-şi asumaseră responsabilitatea: extratereştrii şi ruşii. Discuţiile despre Maşina Apocalipsei au ajuns din nou la ordinea zilei. Erau destui cei care explicau că extratereştrii programaseră Maşina în aşa fel încât să explodeze atunci când este montată şi să provoace o catastrofă, dar că – din fericire – oamenii fuseseră neglijenţi la montarea ei şi astfel numai o mică parte din încărcătură sau poate doar declanşatorul Maşinii Apocalipsei explodase. Aceştia îndemnau la stoparea construirii maşinăriei până nu era prea târziu şi cereau ca toate părţile componente salvate din explozie să fie îngropate în mine de sare aflate la mare depărtare unele de altele.

Însă comisia de anchetă a găsit dovezi suficiente pentru a arăta că Dezastrul Maşinii – cum fusese numit atentatul – avea o origine mai degrabă pământeană. Pivoţii aveau în interior o cavitate elipsoidală centrală al cărei scop rămânea necunoscut. Peretele interior al cavităţii era tapetat cu o reţea complicată de fire foarte subţiri de gadoliniu. Această cavitate fusese umplută cu un exploziv plastic şi cu un ceas declanşator, materiale care

nu se aflau în inventarul componentelor transmis de Mesaj. Locul unde fusese realizat pivotul, unde se tapetase cavitatea şi se testase şi sigilase produsul final cerut era o fabrică din Terre Haute, Indiana, care aparţinea firmei Hadden Cybernetics. Reţeaua fină de gadoliniu era prea complicată pentru a fi realizată manual. Se impunea folosirea unor servomecanisme robotizate care cereau la rândul lor construirea unei fabrici destul de mari şi de complexe. Cheltuielile de construcţie pentru această fabrică fuseseră suportate integral de Hadden Cybernetics, dar pe de altă parte produsele care se realizau aici mai aveau şi alte aplicaţii, de data aceasta profitabile pentru firmă.

Ceilalţi trei pivoţi de erbiu produşi în acelaşi lot fuseseră verificaţi şi nu conţineau nici urmă de plastic exploziv. La verificare echipele speciale ale sovieticilor şi japonezilor efectuaseră un set de testări delicate de la distanţă înainte de a îndrăzni să despice în două respectivii pivoţi. Era clar că, puţin înainte de finalizarea pivotului ce urma să explodeze, cineva intervenise în linia de producţie şi umpluse cu grijă cavitatea de erbiu cu încărcătura explozivă la care ataşase ceasul programat precis. O dată ce ieşise pe poarta fabricii pivotul incriminat, laolaltă cu alţii din diverse serii de producţie, fusese transportat la Wyoming cu un tren special şi sub pază înarmată. Programarea precisă a exploziei şi caracterul atentatului sugerau că autorul fusese cineva implicat serios în construcţia maşinii, cineva dintr-o funcţie de răspundere din interiorul programului guvernamental.

Totuşi cercetările nu au avansat prea mult. Printre oamenii care ar fi avut ocazia să comită sabotajul (fiindcă era mai greu să verifici cine avea mijloacele necesare sau motivele de a o face) se includeau câteva zeci de persoane: tehnicieni, ingineri, controlori de calitate, inspectori care sigilau componentele înainte de a le preda. Cei care eşuau la testele cu detectorul de minciuni aveau nişte alibiuri de fier. Niciunul dintre suspecţi nu scăpase măcar o aluzie, nu făcuse nicio mărturisire involuntară în vreunul dintre momentele de relaxare petrecute în vreun bar din vecinătate. Niciunul nu a început să cheltuiască mai mult decât îi permiteau veniturile regulate şi niciunul nu a cedat la interogatoriu. În ciuda a ceea ce păreau a fi eforturi viguroase ale departamentelor de păstrare a ordinii şi legalităţii, misterul a rămas nerezolvat.

Cei care credeau că sovieticii ar fi responsabili pentru sabotaj spuneau că motivul ruşilor era foarte clar: voiau să-i împiedice pe americani să fie primii care puneau Maşina în funcţiune. Ruşii deţineau mijloacele tehnice necesare pentru realizarea bombei cu declanşare întârziată şi, bineînţeles, aveau cunoştinţe detaliate asupra tehnicilor cerute pentru construirea Maşinii, ba chiar dobândiseră suficientă experienţă practică pe ambele maluri ale Pacificului. Imediat după producerea dezastrului Anatoli Goldmann, unul dintre foştii studenţi ai lui Lunacearski şi care era acum legătura sovieticilor din Wyoming, sunase de urgenţă la Moscova şi le spusese să-şi demonteze toţi pivoţii pe care îi făcuseră. La prima vedere această conversaţie (care fusese, ca de obicei, supravegheată de Agenţia pentru Securitate Naţională) părea să demonstreze că ruşii nu erau implicaţi în atentat, dar s-au găsit destui care să argumenteze că telefonul fusese doar o farsă menită să adoarmă bănuielile americanilor sau că lui Goldmann nu i se spusese dinainte că urma să aibă loc un atentat. Opinia care îi făcea responsabili pe sovietici era susţinută mai ales de cei nemulţumiţi de ultimele acorduri de pace şi de semnele reconcilierii dintre cele două superputeri nucleare. Cum era şi normal, Moscova s-a revoltat la auzul unei astfel de bănuieli.

În realitate sovieticii întâmpinau mult mai multe probleme decât se făcuse public în procesul de construire a Maşinii lor. Folosindu-se de Mesajul descifrat, ministrul Industriei Grele realizase progrese considerabile în extracţia de minereu, în metalurgie, în producţia de maşini–unelte şi în alte domenii de acest gen. Însă noile elemente de microelectronică şi cibernetică erau mult mai dificil de aplicat, aşa că majoritatea componentelor din această categorie necesare Maşinii sovieticilor erau produse sub contract altundeva, în Europa sau în Japonia. Pentru industria internă a sovieticilor o problemă şi mai greu de rezolvat s-a dovedit a fi chimia organică, unde cele mai multe dintre tehnicile de producţie aparţineau domeniului biologiei moleculare.

Genetica sovietică avusese de suportat o lovitură care era cât pe ce să-i fie fatală atunci când Stalin a decis că genetica mendeliană modernă era incompatibilă ideologic cu linia partidului. Asta se întâmpla prin anii ’30. Stalin a dat atunci un decret prin care instituia drept corectă din punct de vedere ideologic genetica excentrică a unui agricultor foarte versat din

punct de vedere politic. Respectivul agricultor-politician se nume Atrofim Lâsenko. Două generaţii de studenţi sovietici talentaţi n-au învăţat nimic din bazele ştiinţei eredităţii. Iar acum, după şaizeci de ani, sovieticii erau cu mult în urma altor ţări în studiul biologiei moleculare şi al ingineriei genetice, iar descoperirile importante făcute de savanţii sovietici în aceste domenii puteau fi numărate pe degetele de la o mână. Ceva similar era cât pe ce să se întâmple şi în Statele Unite, unde din motive de ordin teologic se încercase eliminarea lecţiilor despre evoluţionism, adică ideea centrală a biologiei moderne, din programele şcolilor de stat. Încercarea, din fericire, eşuase, căci problema fusese tratată fără menajamente. O interpretare de tip fundamentalist a Bibliei era considerată în ochii opiniei publice ca neconformă cu procesul evoluţionist. A fost un mare noroc al americanilor că fundamentaliştii din Statele Unite nu aveau atâta putere de decizie câtă avea Stalin în Uniunea Sovietică.

Raportul Serviciului de Apărare Naţională, care fusese pregătit pentru preşedinta statului şi se referea la sabotajul din Machine, se încheia cu concluzia că nu exista nicio dovadă a implicării sovieticilor în sabotaj. Era mai logic ca aceştia să aibă motive serioase pentru a sprijini Statele Unite în încercarea lor de a definitiva Maşina, din moment ce aveau şi ei, ca şi americanii, un membru al echipajului ales din rândurile lor. Directorul serviciului de contrainformaţii al statului explicase:

– Dacă tehnologia ta se situează la nivelul Trei, iar adversarul tău te-a depăşit şi se află la nivelul Patru, atunci e normal să te bucuri când te trezeşti dintr-o dată că ţi se oferă tehnologie aparţinând nivelului Cincisprezece. Mai ales când este dovedit că atât tu, cât şi adversarul aveţi acces în mod egal la tehnologia respectivă şi dispuneţi amândoi de resursele potrivite.

Prea puţini dintre înalţii demnitari ai guvernului american crezuseră că sovieticii ar fi răspunzători de acea explozie, iar preşedinta o spusese public nu numai o dată. Însă e greu să înveţi un cal bătrân să meargă în buiestru. Obiceiurile vechi se pierd cel mai greu.

– Niciun grup de trăsniţi, oricât de bine organizat ar fi el, nu va abate omenirea de la acest ţel istoric! declarase preşedinta.

Cu toate acestea, în realitate acum devenise mult mai dificil să se realizeze un consens la nivel naţional. Sabotajul făcuse să renască toate vechile obiecţii care fuseseră în vogă cu câtva timp în urmă, indiferent dacă ele erau justificate sau le lipsea şi

cea mai mică fărâmă de logică. Numai credinţa că sovieticii vor reuşi să definitiveze Maşina lor îi făcea pe americani să-şi continue propriul proiect.

*

Soţia lui Drumlin ar fi vrut ca funeraliile soţului ei să se desfăşoare în cadrul restrâns al familiei, dar şi aici, ca în multe alte situaţii din viaţă, bunele sale intenţii au fost zădărnicite. Fizicieni, navigatori amatori, deltaplanorişti, înalţi demnitari din guvern, fanatici ai scufundărilor marine, radioastronomi, paraşutişti, scafandri, comunitatea mondială SETI, toţi voiau să participe la înmormântare. O vreme s-au gândit că slujba de înmormântare ar trebui să se ţină la catedrala Sf. Ioan Botezătorul din New York City, fiindcă era singura biserică din ţară care avea capacitatea necesară. Cel puţin aici soţia lui Drumlin înregistră o mică victorie, izbutind să ţină ceremonia religioasă în aer liber, în oraşul natal al profesorului, Missoula din Montana. Autorităţile au acceptat ideea deoarece Missoula simplifica problemele de pază şi protecţie necesare.

Cu toate că Valerian nu fusese grav rănit, medicii săi l-au sfătuit să nu se ducă la funeraliile lui Drumlin. În ciuda opiniei lor, Peter a ţinut una dintre cuvântările elogioase şi funebre stând într-un scaun cu rotile. Valerian a spus că talentul special al lui Drumlin fusese acela de a şti ce întrebare trebuie pusă. A mai amintit că acesta abordase problema comunicării cu civilizaţiile extraterestre cu mult scepticism, fiindcă scepticismul stă la baza adevăratei ştiinţe. După ce a devenit clar că omenirea primea un Mesaj nimeni nu s-a dovedit mai devotat descifrării lui şi mai plin de inventivitate în abordarea straniului text. Secretarul adjunct al Departamentului Apărării, Michael Kitz, reprezentantul preşedintei Statelor Unite, a accentuat calităţile personale ale lui Drumlin: căldura sa sufletească, interesul pentru problemele şi sentimentele celorlalţi oameni, inteligenţa sa şi remarcabilele sale calităţi atletice. Dacă acel tragic şi mişelesc atentat n-ar fi avut loc, Drumlin ar fi intrat în istorie ca primul american care a vizitat vreodată o altă stea.

Ellie îi spusese lui der Heer că ea n-o să ţină niciun fel de discurs. Şi nici n-o să dea interviuri pentru presă. Poate câteva fotografii... Cu asta era de acord, înţelegea importanţa câtorva fotografii. Dar nu avea încredere în ea însăşi, se temea că n-o să spună ceea ce se cuvine. De ani în şir servise drept un fel de purtător de cuvânt calificat pentru SETI, pentru Argus, apoi

pentru Mesaj şi pentru Maşină. De data asta era cu totul altceva. Îi trebuia şi ei ceva timp ca să-şi revină, să poată trece peste toate cele întâmplate.

Din cât putuse să-şi dea seama, Drumlin murise salvându-i viaţa *ei.* El văzuse explozia mai înainte ca alţii să o audă, apucase să deducă într-un fel că bolovanul de erbiu de câteva sute de kilograme se îndrepta în cădere asupra lor şi, cu reflexele sale rapide şi antrenate, se azvârlise asupra lui Ellie şi o împinsese în spatele unui stâlp de susţinere.

Ellie îi spusese lui der Heer varianta ei, la fel de posibilă, asupra morţii lui Drumlin. Der Heer îi replicase sec:

– Probabil că Drumlin plonjase ca să-şi salveze pielea, iar tu pur şi simplu te-ai nimerit în drumul lui.

Remarca lui Ken era uşor nesimţită şi Ellie se întrebă dacă el chiar intenţionase să fie nepoliticos. După aceea, simţind nemulţumirea ei, der Heer continuase în acelaşi ton, spunând că Drumlin fusese pur şi simplu aruncat în ea de explozia erbiului care se prăvălise pe podeaua halei unde se strânseseră atâţia spectatori.

Dar Ellie era sigură că judecase corect. Ea văzuse cum se desfăşuraseră lucrurile. Drumlin fusese preocupat să-i salveze viaţa. Şi o făcuse. Dacă trecea cu vederea câteva zgârieturi superficiale, ea scăpase fără nicio rană. Valerian, care fusese cu adevărat protejat de stâlpii de susţinere, se alesese cu amândouă picioarele rupte din cauza prăbuşirii unui perete. În schimb ea avusese mai mult noroc decât ar fi crezut. Nici măcar nu leşinase.

De îndată ce a priceput ce se întâmplase acolo, primul ei gând nu a fost la bătrânul profesor David Drumlin, care zăcea strivit oribil chiar sub ochii ei; nu fusese deloc uimită când înţelesese că Drumlin se sacrificase pentru a-i salva ei viaţa; nu se gândise nici la poticnirea întregului proiect al Maşinii vegane. Nu, deloc. Primul ei gând, limpede precum cristalul, fusese *„Acum pot pleca, trebuie să mă trimită pe mine fiindcă nu mai e nimeni altcineva şi deci o să plec, eu, eu o să plec!”*

După o clipă reuşise să se controleze. Îşi dădu seama de ce făcuse. Dar era deja prea târziu. Rămăsese şocată de cât de interesată putea să fie şi ce egoism demn de dispreţ ieşise la iveală din ascunzişurile sufletului ei în acel moment de criză. Nu conta că Drumlin păruse să aibă defecte asemănătoare. Ellie era îngrozită la gândul că se descoperise, fie şi pentru un moment,

aşa cum nu se ştia, aşa de... decisă, preocupată, calculând cursurile viitoare ale evenimentelor şi uitând de orice altceva cu excepţia ei. Ce ura cel mai mult era lipsa totală de cunoştinţă faţă de ego-ul ascuns în ea. Ego-ul ei tăinuit nu-şi făcea niciun reproş, nu se milostivea nici de un câine şi îşi urma drumul neabătut. Era imperfect şi bolnav. Ştia că i-ar fi imposibil să-l smulgă din rădăcini, să nu mai lase nicio urmă din el. Trebuia să şi-l înfrângă cu răbdare, să discute raţional, să-i distragă atenţia şi chiar să-l ameninţe.

Când echipele de investigaţii au sosit la locul exploziei Ellie era lipsită de orice chef şi nu voia să vorbească. Zisese doar:

– Mă tem că nu vă pot spune prea multe. Noi trei mergeam alături înspre zona de lucru şi dintr-o dată s-a produs explozia. Totul a început să plutească prin aer. Îmi pare rău că nu vă pot ajuta mai mult. Aş vrea s-o fac.

După aceea le-a dat de înţeles şi colegilor săi, fără a lăsa loc vreunui dubiu, că nu avea chef să vorbească despre accident. S-a închis în apartamentul ei şi a stat acolo izolată atât de mult timp, încât ceilalţi au trimis o echipă de cercetare să vadă ce se întâmplă cu ea. Ellie încerca să-şi reamintească fiecare moment şi fiecare detaliu al incidentului. Se străduia să refacă discuţia pe care o purtaseră înainte de a pătrunde în spaţiul rezervat vizitatorilor, să-şi amintească ce vorbise cu Drumlin când îl dusese cu maşina ei în Missoula, voia să refacă imaginea lui Drumlin aşa cum îi apăruse prima dată, când îl întâlnise atunci, la începutul carierei sale ştiinţifice. Încetul cu încetul descoperi că exista ceva în ea care îşi dorise ca Drumlin să moară, asta chiar dinainte ca ei doi să se înfrunte pentru locul americanilor din echipajul Maşinii. Îl urâse pentru că o ignorase în favoarea altor studenţi din grupa lor, îl urâse pentru că se opusese proiectului Argus şi pentru ceea ce îi spusese atunci, demult, imediat după ce vizionaseră filmul cu Hitler refăcut după Mesajul de pe Vega. Încă de atunci îşi dorise ca el să moară. Iar acum el *era* mort. Urmând un anumit raţionament – pe care ea însăşi îl recunoscu imediat ca fiind întortocheat şi absurd – s-ar fi putut crede răspunzătoare de moartea lui.

Oare Drumlin ar fi ajuns să păţească aşa ceva dacă n-ar fi fost *ea?* Cu siguranţă, îşi spuse femeia. Altcineva tot ar fi descoperit Mesajul şi Drumlin s-ar fi implicat imediat. Să zicem. Dar nu cumva ea fusese cea care, poate prin propria ei neglijenţă ştiinţifică, îl provocase şi îl făcuse să se implice şi mai mult în

proiectul Maşinii? Pas cu pas, Ellie trecu în revistă toate variantele posibile. Cu cât posibilităţile la care se gândea erau mai neplăcute, cu atât Ellie le analiza cu mai multă încăpăţânare, fiindcă era sigură că acolo se ascundea ceva. Se gândi la bărbaţi, la bărbaţii pe care îi admirase dintr-un motiv sau altul. Drumlin. Valerian. Der Heer. Hadden… Joss. Jesse… Staughton?… Tatăl ei.

– Doctor Arroway?

Ellie îi fu cumva recunoscătoare celei care o smulsese din gândurile ei nu prea vesele. Îşi ridică ochii. În faţa ei se afla o femeie blondă şi zdravănă la vreo patruzeci de ani, îmbrăcată într-o rochie albastră cu imprimeu. Chipul său i se părea cunoscut de undeva. Pe ecusonul de identificare din material textil aplicat în dreptul pieptului ei generos se putea citi: „H. Bork, Göteborg”.

– Doctor Arroway, îmi pare rău pentru dumneavoastră… pentru pierderea suferită de noi. David mi-a vorbit despre dumneata.

Bineînţeles! Era legendara Helga Bork, partenera de scufundări submarine a lui Drumlin, pe care o văzuse în atâtea spectacole cu diapozitive care o plictisiseră când era studentă. Pentru prima dată se întrebă mirată cine făcuse acele fotografii. Oare invitau câte un fotograf care să-i însoţească în rendez-vous-urile lor subacvatice?

– Mi-a spus că eraţi foarte apropiaţi.

„Ce vrea să spună femeia asta? Oare Drumlin a îndrăznit să-i sugereze…?” Ochii i se umplură de lacrimi.

– Îmi pare rău, doctor Bork. Nu mă simt prea bine zilele astea, articulă ea.

Apoi se grăbi să iasă, cu capul adâncit în piept.

La funeraliile lui Drumlin veniseră mulţi dintre cei pe care Ellie ar fi vrut să-i întâlnească: Vaygay, Arhanghelski, Goţridze, Baruda, Yu, Xi, Devi. Şi Abonnema Eda, despre care se vorbea tot mai mult. Fiindcă dacă naţiunile aveau vreo importanţă, îşi zise ea, şi dacă Maşina va fi realizată vreodată de către omenire, atunci Abonnema ar fi trebuit să fie al cincilea membru al echipajului. Dar rezistenţa sa la prezenţa altor oameni era distrusă şi deocamdată ştia că n-ar fi putut suporta întâlnirile lungi. În primul rând nu mai avea încredere în puterea ei de a conversa. Cât din cele pe care le-ar spune ar fi în folosul proiectului şi cât ar vorbi pentru a-şi satisface nevoile ei? Ceilalţi erau buni la suflet şi înţelegători. La urma urmei ea fusese

persoana cea mai apropiată de Drumlin atunci când pivotul de erbiu îl izbise şi-l terciuise pe podea.

Capitolul 16
Străbunii ozonului

„Dumnezeul pe care îl recunoaşte ştiinţa trebuie să fie un Dumnezeu numai al legilor universale, un Dumnezeu care face lucrurile deodată, nu unul câte unul. El nu îşi poate adapta acţiunile după interesele indivizilor.”
William James – *Diversitatea experienţei religioase,* 1902

Dacă te afli la câteva sute de kilometri altitudine, Pământul umple jumătate din cerul vizibil, iar fâşia de albastru care se întinde de la Mindanao până la Bombay şi pe care ochiul tău o cuprinde dintr-o singură privire îţi poate frânge inima de atâta frumuseţe. „Acolo e acasă”, te gândeşti. „Acasă. Acolo este lumea mea. E locul din care am plecat, locul de unde vin. Toţi cei pe care-i cunosc, toţi cei de care am auzit vreodată au crescut acolo jos, sub acel albastru neîntrerupt şi vrăjit.”

Pluteşti înspre est dintr-un orizont în altul, dinspre un răsărit înspre celălalt, înconjurând întreaga planetă într-o oră şi jumătate. După o vreme ajungi s-o cunoşti atât de bine, ajungi să-i analizezi particularităţile şi anomaliile. Poţi vedea atât de multe cu ochiul liber! În curând vei avea din nou sub ochi Florida. Oare furtuna tropicală pe care ai văzut-o data trecută, rotaţia trecută, furtuna care se rostogolea şi gonea deasupra Mării Caraibelor o fi ajuns la Fort Lauderdale? Oare vara aceasta va lipsi zăpada de pe vreunul dintre munţii Kush ai hinduşilor? Simţi nevoia să admiri recifele albastre-verzui din Marea Coralilor. Arunci o privire la banchiza de gheţuri din vestul Antarcticii şi te întrebi dacă prăbuşirea ei ar putea într-adevăr să inunde toate oraşele de coastă de pe planetă.

Totuşi, la lumina zilei este greu să distingi vreun semn al prezenţei umane. În schimb noaptea, exceptând aurora boreală, tot ce se vede se datorează activităţii oamenilor care zumzăie şi luminează de-a lungul şi de-a latul planetei Pământ. Acea brazdă de lumină este partea estică a Americii de Nord, întinzându-se neîntreruptă de la Boston până la Washington şi formând practic un megalopolis, chiar dacă teoretic nu este numit aşa. Mai încolo se vede flacăra deschisă a gazului natural din Libia. Luminile orbitoare ale flotei de pescuit creveţi se deplasează înspre sudul

Mării Chinei. E flota japoneză a micilor pescari, care îşi urmează cursul neabătut. La fiecare rotaţie pe orbită, Pământul îţi spune alte şi alte poveşti. Poţi vedea o erupţie vulcanică în Kamciatka, o furtună de nisip pornită din Sahara şi care se apropie de Brazilia, vremea rece şi lipsită de anotimpuri din Noua Zeelandă. Începi să te îngrijorezi pentru planeta ta, începe să îţi pese şi să-i doreşti binele. Graniţele naţionale sunt la fel de invizibile ca şi meridianele de longitudine sau ca şi Tropicul Racului şi cel al Capricornului. Graniţele sunt arbitrare. Planeta însă este reală.

Din aceste motive zborul spaţial este subversiv. Cei mai mulţi oameni, dacă sunt destul de norocoşi ca să ajungă la o plimbare pe orbita Pământului, ajung să aibă gânduri similare după numai un pic de meditaţie asupra lucrurilor. Naţiunile care au dezvoltat zborurile spaţiale au făcut-o cu atât avânt în primul rând din motive naţionaliste, de aceea este o mică ironie faptul că aproape toţi cei care ajungeau în spaţiu recepţionau o imagine surprinzătoare cu o perspectivă transnaţională. Vedeau Pământul ca pe o singură lume.

Nu era greu să-ţi imaginezi că va veni o vreme când ceea ce va conta va fi loialitatea faţă de această planetă albastră sau poate chiar faţă de roiul de planete înghesuindu-se în jurul unei stele galbene şi mărunte din apropierea lor, o stea pe care odinioară oamenii, fiindcă nu ştiau că fiecare stea este un soare, au răsplătit-o cu articolul hotărât: *Soarele.* Abia de curând, de când tot mai mulţi oameni ajungeau în spaţiu, rămâneau acolo perioade mai mari de timp şi îşi îngăduiau un pic de răgaz pentru meditaţie, abia din aceste momente a început să se facă simţită forţa unei perspective planetare, globale. S-a dovedit mai apoi că un număr destul de însemnat dintre cei care se plimbaseră pe o orbită mai joasă în jurul planetei au ajuns să aibă o influenţă destul de mare pe Pământ.

Mai pe la începuturi, înainte ca oamenii să ajungă în spaţiul cosmic, au trimis acolo sus câteva animale. Amibe, musculiţe de oţet, şobolani, câini, maimuţe, toate aceste făpturi au devenit veterani încercaţi ai zborului cosmic. Pe măsură ce au devenit posibile zboruri de durată mai mare s-a descoperit ceva cu totul neaşteptat. Fenomenul nu avea efect asupra microorganismelor şi avea un efect foarte redus asupra musculiţelor de oţet. În schimb se părea că în cazul mamiferelor expunerea la spaţii cu gravitaţie zero mărea durata de viaţă a creaturilor. Cu 10 sau chiar 20 de procente. Dacă oamenii ar trăi într-un câmp zero *g,*

atunci corpul lor ar cheltui mult mai puţină energie luptându-se cu forţa de gravitaţie, celulele umane s-ar oxida mai încet şi oamenii ar trăi mai mult. Unii dintre medicii specialişti au declarat că efectul amintit ar putea să fie mult mai accentuat în cazul oamenilor comparativ cu cel al şobolanilor. În aer se simţea un parfum foarte slab de nemurire.

Proporţia apariţiei cancerului era mai scăzută cu 80 de procente la animalele de pe orbită comparativ cu un grup de control aflat pe Pământ. Leucemia şi carcinoamele limfatice scădeau chiar cu 90 de procente. Existau şi unele dovezi, poate nu întru totul semnificative din punct de vedere statistic, care arătau că rata diminuării spontane a afecţiunilor neoplasmice era mult mai ridicată în spaţiile cu gravitaţie zero. Cu cincizeci de ani în urmă chimistul german Otto Warburg avansase ipoteza după care oxidarea celulelor stă la originea multor cazuri de cancer. Dintr-o dată consumul mai redus de oxigen din celule în condiţiile lipsei de greutate păru o posibilitate foarte tentantă. Indivizi care cu câteva decenii în urmă ar fi pornit într-un pelerinaj spre Mexic pentru a se curăţa de păcate vociferau acum pentru a obţine un bilet în spaţiul cosmic. Numai că preţul unui bilet era exorbitant. Fie că era un medicament curativ sau doar unul preventiv, zborul spaţial nu era pentru toată lumea.

Deodată sume de bani de care până atunci nu se mai pomenise deveniră disponibile pentru investiţii în staţii orbitale civile. Până la sfârşitul celui de al doilea mileniu existau deja câteva hoteluri rudimentare de refacere plasate la câteva sute de kilometri în spaţiu. Pe lângă preţul extraordinar de mare mai apăru, cum era de bănuit, şi un alt dezavantaj serios: deteriorarea progresivă a sistemului vascular şi a celui osos, inevitabilă în lipsa gravitaţiei, făcea imposibilă pentru oricine revenirea la câmpul gravitaţional de pe suprafaţa planetei. Însă pentru câţiva dintre magnaţii mai în vârstă problema nu se dovedi un impediment prea important. În schimbul unui deceniu de viaţă în plus erau bucuroşi să se retragă la cer şi în cele din urmă să moară acolo sus.

Erau destul de mulţi cei care se temeau că asemenea investiţii erau o imprudenţă şi că urma să afecteze bogăţia limitată a planetei. Ei spuneau că lumea era prea plină de nevoi urgente şi de plângeri justificate ale celor săraci şi lipsiţi de putere şi că nu era cazul să cheltuim sume imense pentru a-i cocoloşi pe cei bogaţi şi puternici. După părerea lor era o

nesăbuinţă să i se permită unei clase elitiste să emigreze în spaţiu, în timp ce masele de oameni obişnuiţi vor rămâne lipite de Pământ, iar planeta va deveni în cele din urmă o lume părăsită ai cărei stăpâni vor fi absenţi pentru totdeauna. Aceeaşi situaţie era considerată de alţii drept un fel de dar dumnezeiesc: marii proprietari ai planetei o vor părăsi, plecând în cârduri, şi după aceea vor ajunge acolo sus, unde nu vor putea face atât rău cât le stătea în putere să facă aici jos.

Aproape nimeni nu reuşise să anticipeze principalul beneficiu al situaţiei nou-apărute, adică transferul unei perspective globale vii de la idealiştii lipsiţi de mijloace de pe Pământ la cei care puteau face cel mai mult bine. După câţiva ani printre cei care trăiau pe orbita planetei aproape că nu mai rămăsese niciun naţionalist. Mai mult decât atât, confruntarea nucleară planetară le punea probleme serioase celor care tindeau spre nemurire.

Pe orbită se aflau industriaşi japonezi, magnaţi ai companiilor maritime greceşti, prinţi ai coroanei din Arabia Saudită, un fost preşedinte american, un fost secretar general al partidului comunist sovietic, un baron al contrabandei chineze şi un lider al traficului cu heroină, actualmente retras din afaceri. În Occident, dacă facem abstracţie de câteva invitaţii cu scopuri publicitare, funcţiona un singur criteriu pentru a obţine rezidenţa pe orbita Pământului: trebuia să fii în stare să plăteşti. Locuinţele sovieticilor erau oarecum diferite. Ele se numeau „staţii de studiu spaţiale”, iar fostul secretar general al PCUS se afla acolo, chipurile, pentru „cercetări gerontologice”. Totuşi pe ansamblu masele de oameni nu erau nemulţumite, fiindcă îşi imaginau că într-o zi vor ajunge şi ei acolo sus.

Cei care locuiau pe orbita Pământului înclinau să fie circumspecţi, grijulii şi tăcuţi. Familiile şi angajaţii lor aveau calităţi personale asemănătoare. Aceştia se aflau în centrul interesului, manifestat cu discreţie de alţi indivizi bogaţi şi puternici care se mai aflau încă pe Pământ. Nu făceau niciun fel de declaraţii publice, dar ideile lor se insinuau treptat în gândirea liderilor politici şi militari de pe tot globul pământesc. Neîntrerupta reducere şi demontare a armelor nucleare de către cele cinci puteri nucleare ale lumii era o decizie pe care o sprijineau şi venerabilii de pe orbită. Cu discreţie, ei au susţinut şi construirea Maşinii vegane, deoarece au văzut în ea o posibilitate de a uni lumea. Din când în când organizaţiile naţionaliste mai scriau câte ceva despre o vastă conspiraţie ce

se crease pe orbita planetei, conspiraţie formată din boşorogi ramoliţi şi caritabili care îşi vindeau cu naivitate patriile unde crescuseră.

Apăruseră pamflete despre care se pretindea că ar fi stenograme ale unei întâlniri de la bordul staţiei „Methuselah” şi la care se spunea că ar fi participat reprezentanţi ai tuturor celorlalte staţii orbitale particulare. În acest scop respectivele staţii s-ar fi apropiat, cică, de „Methuselah”. A apărut în curând şi o listă cu „direcţii de acţiune” astfel calculate încât să stârnească spaima în inimile celor mai indiferenţi cetăţeni. „Timesweek” a declarat că pamfletul era o înşelăciune lipsită de logică şi l-a numit „Protocoalele Străbunilor Ozonului”.

*

În zilele care au trecut repede în aşteptarea plecării Ellie a încercat să îşi petreacă ceva din timpul său liber pe Cocoa Beach, mai ales după răsăritul soarelui. Închiriase un apartament cu o vedere splendidă spre plajă şi spre largul Oceanului Atlantic. Îi plăcea să îşi aducă la ea bucăţi de pâine şi se amuza aruncându-le la pescăruşi. Păsările erau destul de bune acrobate şi de multe ori prindeau din zbor bucăţile de pâine. Ellie calculase că din această perspectivă pescăruşii obţineau o medie comparabilă cu cea realizată de un jucător de cricket care prindea mingile. În unele momente grupuri de câte douăzeci sau treizeci de pescăruşi se ridicau în aer şi pluteau la doar un metru sau doi deasupra capului ei. Băteau din aripi cu putere ca să se menţină în acelaşi loc, iar ciocurile le stăteau larg deschise, încordate, anticipând apariţia miraculoasă a hranei. Se strecurau unul peste altul într-o mişcare aparent haotică, dar femeia remarcă uimită că efectul de ansamblu era al unui model identic, neschimbat. În ziua aceea Ellie o luă înapoi spre apartament şi, pe drumul de întoarcere, observă pe jos o frunză de palmier micuţă şi – în felul ei umil – perfectă. Frunza zăcea la marginea plajei, dar femeia o ridică din nisip şi o duse în apartament. Acolo o curăţă cu grijă de firele de nisip lipite de ea, netezind-o cu degetele.

Hadden o invitase nu de mult să-l viziteze la casa lui departe de casă, în castelul său din spaţiu, pe care îl numise „Methuselah”. Din pricina dorinţei lui Hadden de a sta departe de ochii lumii, Ellie nu avu voie să pomenească nimănui despre invitaţie, cu excepţia funcţionarilor guvernamentali care erau oricum informaţi despre situaţie. Adevărul era că deocamdată nu

ştiau prea mulţi cum că Sol Hadden îşi cumpărase o locuinţă pe orbită şi se retrăsese în spaţiu. Toţi inşii care lucrau la guvern şi pe care îi întrebase cum să reacţioneze la invitaţie au fost de părere că ar trebui să se ducă. Sfatul lui der Heer fusese clar:

– O schimbare de aer ţi-ar prinde tare bine! îi spusese el.

Şi preşedinta îşi exprimase acordul în legătură cu vizita amintită, mai ales fiindcă la următoarea navetă spaţială care urma să fie lansată în spaţiu, bătrâna STS „Intrepid”, unul dintre locuri se eliberase în ultimul moment. De obicei transportul până la casele de odihnă de pe orbită era realizat cu aeronave comerciale. În ultima vreme un număr destul de mare de vehicule spaţiale catapultate treceau prin testele finale pentru a obţine autorizarea. Totuşi calul de bătaie al tuturor activităţilor militare sau civile pe care le desfăşurau în spaţiu Statele Unite ale Americii rămăsese tot vechea flotă de navete spaţiale.

Unul dintre piloţii-astronauţi îi explicase:

– Nu-i mare lucru aici. Când ne vârâm ’napoi în atmosferă ne zboară o grămadă de pene şi dup-aia le lipim iar la loc înainte să plecăm din nou.

Nu existau niciun fel de cerinţe fizice specifice pentru un astfel de zbor. Singurul lucru care se cerea era să fii sănătos şi să nu suferi de nicio boală gravă în momentul plecării. Zborurile comerciale plecau de obicei încărcate şi reveneau de pe orbită cu magaziile goale. În schimb zborurile cu navete spaţiale aveau locuri pline atât la plecare, cât şi la întoarcere. Cu o săptămână înainte, la ultimul zbor al lui „Intrepid”, naveta se întâlnise în zborul ei cu staţia „Methuselah” şi o abordase pentru a lua doi pasageri care se întorceau pe Pământ. Ellie îi cunoştea după nume: unul dintre ei era proiectant de sisteme de propulsie, iar celălalt se specializase în criobiologie. Femeia se întrebă ce-or fi căutat pe „Methuselah”.

– O să vezi, continuă pilotul cu explicaţiile, e ca şi cum am cădea dintr-un copac. Aproape nimeni n-a găsit c-ar fi neplăcut şi la cei mai mulţi tipi le-a plăcut la nebunie.

I-a plăcut şi ei. Stând înghesuită înăuntrul navetei, laolaltă cu pilotul, doi specialişti în misiuni spaţiale, un cadru militar cu buzele strânse şi un funcţionar al Serviciului de Venituri Interne, Ellie simţi cum se desprinde lin de podea şi apoi trăi bucuria primei sale experienţe în gravitaţie zero, mult mai lungă decât atunci când lua liftul cu frânare accelerată în World Trade Center, faimoasa clădire new-yorkeză. După ce făcură o rotaţie şi

jumătate în jurul planetei se întâlniră cu staţia „Methuselah”. Peste două zile transportorul comercial „Narnia” urma s-o preia pe Ellie şi s-o ducă înapoi pe Pământ.

Castelul, pe care Hadden insista să-l numească astfel, se rotea încet în jurul axei, făcând o rotaţie completă la aproximativ nouăzeci de minute. Astfel staţia era întotdeauna îndreptată spre Pământ cu aceeaşi parte, în timp ce cealaltă rămânea întunecată. Datorită străduinţei lui Hadden staţia oferea prin peretele orientat către planetă o panoramă magnifică asupra globului albastru. Nu era un ecran de televizor, ci o fereastră transparentă, un hublou adevărat. Fotonii pe care îi vedea femeia fuseseră reflectaţi pe culmile înzăpezite ale Anzilor doar cu o fracţiune de secundă mai înainte. În afară de marginile ferestrei, unde gradul de înclinaţie a stratului gros de polimer era mai accentuat, nicăieri nu se observa vreo distorsiune evidentă a imaginii. Mulţi dintre oamenii pe care îi cunoştea Ellie, chiar şi dintre aceia care se considerau a fi credincioşi, considerau că sentimentul de veneraţie era ceva stânjenitor. „Totuşi”, gândi ea, „ar trebui să fii de lemn ca să stai în faţa acestui hublou şi să nu simţi aşa ceva. Poate ar fi bine să trimitem aici poeţi tineri şi compozitori încă activi, artişti şi producători de filme, dar şi oameni profund religioşi, dintre aceia care nu au ajuns supuşi cu totul sectarismelor birocratice. O experienţă de genul ăsta ar putea fi transmisă astfel cu mare uşurinţă oricărui individ obişnuit de pe planetă. Ce păcat că nimeni nu s-a gândit serios să încerce ceva măcar comparabil!”

Sentimentul care o învăluia era asemănător… numinosului.

*

– Te obişnuieşti cu asta, îi spuse Hadden. Dar nu te plictiseşti niciodată. Din când în când simţi cum te cuprinde veneraţia.

La fel de abstinent ca şi odinioară, bărbatul sugea liniştit dintr-o cutie de cola dietetică. Ellie refuză să accepte ceva mai tare, zicându-şi că pe orbită adaosul comercial la etanol trebuie să fi fost foarte mare.

– Bineînţeles că-ţi lipsesc destule lucruri, continuă Hadden. Ţi-e dor de câte ceva, de plimbările lungi, de înotul în apa oceanului, de vechii prieteni care îţi pică în vizită neanunţaţi. Dar oricum lucrurile astea nu însemnau cine ştie ce. Şi, după cum vezi, prietenii tot mai pot să pice într-o vizită pe la mine.

– Cu un preţ imens, răspunse ea.

– Pe vecinul meu de alături, un japonez numit Yamagishi, îl

vizitează o femeie. În a doua marţi din fiecare lună, fie că plouă sau ninge, ea apare la locuinţa lui. O să ţi-l prezint mai târziu şi pe el. E un tip straşnic. A fost criminal de război. Gradul 1, dar numai acuzat, înţelegi? N-a fost condamnat niciodată.

– Totuşi care-i farmecul? întrebă Ellie. Nu eşti printre cei care cred că vine sfârşitul lumii. Atunci ce cauţi aici sus?

– Îmi place perspectiva pe care o am. Şi mai există şi nişte chichiţe juridice care mă avantajează.

Femeia îl privi intrigată.

– Vezi tu, o persoană aflată în poziţia în care sunt eu, cu invenţii noi şi cu noi ramuri industriale în dezvoltare, se află întotdeauna la limita legalităţii şi e oricând în pericol să încalce nu ştiu ce reglementări. Toate se întâmplă de obicei pentru că vechile legi n-au ajuns să fie adaptate la noua tehnologie. Din cauza asta ajungi să-ţi pierzi o groază de timp prin judecăţi, procese şi contestaţii. În cele din urmă ţi se reduce eficienţa. În timp ce tot ce vezi aici…

Hadden gesticulă larg, cuprinzând parcă laolaltă Castelul şi Pământul între mâini.

– … tot ce vezi aici nu aparţine niciunui stat. Acest Castel îmi aparţine mie, lui Yamagishi şi altor câţiva prieteni de-ai noştri. Niciodată nu va fi considerat ilegal să fiu alimentat cu mâncare şi cu alte bunuri materiale necesare. Totuşi, pentru a fi cu totul siguri, folosim sisteme ecologice închise. De fapt acum le punem la punct. Şi nu există niciun acord de extrădare între Castelul nostru şi vreunul dintre statele de pe planetă. Pentru mine e mult mai… eficient să stau aici, pe orbită.

Bărbatul se opri o clipă şi o privi pe Ellie în ochi. Reluă apoi, pe un ton serios:

– N-aş vrea să crezi că am făcut ceva cu adevărat ilegal. Numai că atunci când te ocupi cu atât de multe chestii inteligente e mai bine să te asiguri dinainte. De exemplu, ştii că sunt o mulţime de indivizi care cred cu adevărat că eu sunt cel care a sabotat Maşina, cu toate că am cheltuit o cantitate ridicol de mare din averea mea tocmai încercând s-o construiesc? Despre Babilon şi ceea ce i-au făcut sunt sigur că ai auzit. Echipa de anchetatori de la compania unde sunt asigurat crede că şi la Babilon şi la Terre Haute au acţionat aceiaşi oameni. Nu înţeleg de ce. S-ar părea că am o mulţime de duşmani. Nici asta nu pot s-o pricep. Eu cred că am făcut destul de mult bine oamenilor. Oricum, dacă le pun la socoteală pe toate, pentru mine e mai

bine să stau aici, pe orbită…

Urmă un nou moment de tăcere pe care îl întrerupse tot Hadden:

– Ei, de fapt eu voiam să-ţi vorbesc despre Maşină. A fost îngrozitor! Mă gândesc la catastrofa aceea cu pivotul de erbiu din Wyoming. Îmi pare tare rău de Drumlin. Vorbesc serios. Era un tip dat dracului. Zdravăn şi hotărât. Şi pentru tine trebuie să fi fost un şoc teribil. Sigur nu vrei ceva de băut?

Dar Ellie se mulţumi să privească în continuare Pământul şi să-l asculte pe bărbatul micuţ care o invitase la el.

– Dacă *eu* nu sunt descurajat de accidentul ăla cu Maşina, continuă el, nu văd de ce ar trebui să fii tu. Probabil te îngrijorează ideea teribilă că nu va mai exista niciodată o Maşină americană din cauză că sunt prea mulţi oameni care îşi doreau şi încă îşi mai doresc să eşuăm. Şi preşedinta este îngrijorată din aceleaşi motive. Mai sunt şi toate fabricile pe care le-am construit, fiindcă acolo nu s-au montat linii de producţie obişnuite. Nu produceau decât componentele specifice şi va fi foarte costisitor să înlocuim părţile distruse. Dar în primul rând te gândeşti că toată povestea a fost o greşeală încă de la început. Îţi zici că s-ar putea să ne fi comportat prosteşte fiindcă am vrut s-o facem atât de repede. Şi chiar dacă tu nu gândeşti exact aşa, să ştii că preşedinta o face. Dar ştii că, dacă nu am fi făcut-o repede, s-ar fi putut să n-o mai facem niciodată? Pe mine asta mă îngrijora. Pe lângă asta ar mai fi ceva: eu unul cred că invitaţia nu va rămâne valabilă pentru totdeauna.

– E ciudat să te aud spunând aşa ceva. Exact despre asta discutam eu cu Drumlin şi cu Valerian cu puţin înaintea accidentului. A sabotajului, se corectă Ellie. Continuă-ţi ideea, te rog.

– Vezi tu, inşii credincioşi, adică cei mai mulţi dintre noi, cred că planeta noastră este într-adevăr un experiment. Aici ajung până la urmă ideile şi credinţele lor. Dintre toţi zeii pe care îi au întotdeauna există unul care îşi bagă nasul peste tot, trebăluieşte, repară, se distrează cu nevestele neguţătorilor, dă nişte legi sau ţine nişte predici pe munţi, îţi ordonă să-ţi mutilezi copiii, le spune oamenilor ce cuvinte au voie să pronunţe şi ce cuvinte sunt interzise, îi face pe oameni să se simtă vinovaţi fiindcă se distrează laolaltă şi tot felul de lucruri din astea. De ce n-ar putea toţi zeii ăştia la fel de bine să ne lase în pace? Toate intervenţiile lor sugerează de fapt incompetenţa. Dacă

Dumnezeu ar fi vrut ca soţia lui Lot să nu se uite în urmă, atunci de ce n-a făcut-o atât de supusă încât să asculte fără crâcnire ceea ce-i spusese bărbatul ei? Sau dacă nu l-ar fi făcut pe Lot atât de papă-lapte, atunci poate că ea ar fi fost mult mai supusă unui soţ autoritar. Dacă Dumnezeu este atotputernic şi atoateştiutor, atunci de ce n-a făcut de la început universul cum trebuia, în aşa fel încât acesta să evolueze după dorinţele Sale divine? De ce trebuie tot timpul să se plângă şi să facă reparaţii? Nu, crede-mă, nu există decât un singur lucru care reiese clar din Biblie: Dumnezeul biblic este un constructor neîndemânatic. Nu se pricepe la proiecte şi se pricepe şi mai puţin la executarea lor. Dacă ar fi avut vreun concurent ar fi dat faliment imediat.

Hadden îşi încheie expozeul concluzionând:

– Din cauza asta eu nu pot să cred că noi suntem un experiment. S-ar putea ca universul să fie împănat cu planete experimentale, locuri special amenajate în care zeii-ucenici să fie nevoiţi să-şi dovedească aptitudinile. Ce păcat că Rankin şi cu Joss nu s-au născut pe o astfel de lume!

Arătă iar cu un gest larg spre hublou:

– Dar pe *această* planetă nu există niciun fel de microintervenţie. Zeii nu se nimeresc să vină la noi şi să repare lucrurile atunci când noi facem treabă de mântuială. Numai să arunci o privire peste istoria omenirii şi-ţi dai imediat seama că am fost de capul nostru.

– Până acum, replică Ellie. *Deus ex machina?* La asta te gândeşti? Îţi închipui cumva că în cele din urmă zeii s-au milostivit de noi şi ne-au trimis Maşina?

– Mai degrabă la ceva gen *machina ex deo* sau cum o suna asta mai bine în latină. Nu, eu nu cred că omenirea este un experiment. Cred că noi suntem singurii care ne supraveghem, că stăm pe o planetă care nu interesează pe nimeni altcineva, într-un loc în care nimeni, niciodată, nu s-a deranjat să intervină. Suntem o lume-etalon care se sălbăticeşte. Vezi, asta se întâmplă dacă ei nu au chef să intervină. Pământul este de fapt un obiect de studiu practic pentru zeii-ucenici. Li se spune la şcoală: „Dacă o să dai chix, atunci o să faci o lume asemenea Pământului.” Şi atunci bineînţeles că ar fi o pierdere importantă să laşi să se distrugă o lume atât de folositoare. De aceea din când în când mai trec pe la noi, pentru orice eventualitate. S-ar putea ca la fiecare vizită să-i aducă după ei şi pe zeii-ucenici care au dat greş. Ultima dată când au venit să ne verifice noi tocmai

ne distram prin savane, încercând să întrecem în fugă antilopele. „Bun, lucrurile merg de minune”, au zis ei. „Tipii ăştia n-o să ne dea nicio bătaie de cap. O să mai trecem pe-aici peste vreo zece milioane de ani. Totuşi, ca să fim cu totul siguri, supravegheaţi-i pe frecvenţele radio.” După care într-o zi se trezesc cu o alarmă. Un mesaj dinspre Pământ. „Cum? Deja au ajuns să aibă televiziune? Haideţi să vedem cu ce se mai ocupă.” Văd stadionul olimpic. Drapelele naţionale. Pasărea de pradă. Pe Adolf Hitler. Mii de oameni care îl aclamă. „O-ho-hoo!” zic ei. Fiindcă ei recunosc semnalele de avertisment. Mai repede ca fulgerul, sar să ne spună: „Măi băieţi, lăsaţi-o baltă! Voi aveţi acolo o lume extraordinar de folositoare. Cam dezorganizată, dar funcţională. Ia mai bine construiţi Maşina asta şi lăsaţi-vă de prostii!” De data aceasta le pasă de noi. Sunt îngrijoraţi. Îşi dau seama că suntem pe o pantă descendentă. Părerea lor este că trebuie să ne grăbim pentru a remedia situaţia. Iar asta este şi părerea mea. *Trebuie* să construim Maşina.

Ellie se gândi ce-ar fi spus Drumlin dacă ar fi auzit astfel de argumente. Ştia cum gândea fostul ei profesor. Cu toate că multe dintre cele spuse de Hadden erau concordante cu propria ei opinie, era sătulă de asemenea speculaţii pline de încredere şi ademenitoare legate de ceea ce ar fi intenţionat de fapt fiinţele de pe Vega. Voia ca proiectul să continue, ca Maşina să fie construită până la capăt şi pusă în funcţiune, voia să vadă cum începe o nouă etapă în istoria omenirii. Încă nu avea încredere în propriile ei motivaţii şi scopuri, încă era prudentă, cu toate că fusese menţionată ca unul dintre potenţialii membri ai echipajului Maşinii. Dacă aceasta va fi vreodată definitivată. Astfel amânările ce interveneau în definitivarea construcţiei aveau un scop care îi puteau folosi şi ei. Îi puneau la dispoziţie timpul necesar pentru a se răfui cu ea însăşi.

– O să luăm cina cu Yamagishi. O să-ţi placă, să vezi. Numai că ne facem destule griji în legătură cu el. Se încăpăţânează să păstreze presiunea parţială a oxigenului la un nivel foarte scăzut în timpul nopţii.

– Ce mai înseamnă şi asta?

– Cum să-ţi explic… cu cât există mai puţin oxigen în aer, cu atât omul trăieşte mai mult. Cel puţin aşa ne-au explicat medicii. Aşa că noi avem grijă cu toţii să ne verificăm cantitatea de oxigen din aerul existent în camerele de aici. În timpul zilei nu prea poţi să scazi oxigenul la mai puţin de douăzeci de procente,

fiindcă ajungi să ameţeşti. În schimb noaptea, când oricum dormi, poţi să reduci presiunea parţială a oxigenului. Totuşi şi aici există un pericol. Dacă nu calculezi bine, o reduci prea mult. Yamagishi a ajuns zilele trecute s-o reducă până la paisprezece procente, fiindcă vrea să trăiască veşnic. Rezultatul? Omul nu mai este lucid până la ora de prânz.

– Toată viaţa mea eu am petrecut-o aşa, la douăzeci de procente de oxigen, râse Ellie.

– Acum Yamagishi face nişte experienţe cu medicamente nootropice. Speră că astea o să-i facă să dispară starea de ameţeală şi leşinurile. Ştii, cam acelaşi efect pe care-l are piracetamul. Sigur este că medicamentele de tipul ăsta îmbunătăţesc memoria. Nu ştiu dacă te fac cu adevărat mai deştept decât erai, dar aşa spun toţi. Aşa că Yamagishi înghite acum îngrozitor de multe nootropice, iar noaptea nu respiră suficient oxigen.

– Aşadar tipul e cam ţicnit?

– Ţicnit? Greu de zis. Nu cunosc prea mulţi criminali de război de gradul 1 şi ajunşi la 92 de ani.

– Vezi, de aceea orice experiment trebuie ţinut sub control, îi replică Ellie.

Hadden zâmbi.

*

Chiar şi la vârsta sa înaintată, Yamagishi îşi păstrase acea ţinută dreaptă şi impunătoare pe care o dobândise de-a lungul îndelungatei sale cariere în Armata Imperială. Era un omuleţ mic de statură, complet chel, cu o mustaţă albă aproape neobservabilă şi cu o expresie blândă pe chip.

– Mă aflu aici din cauza şoldurilor, le explică el. Ştiu povestea cu cancerele şi cu durata vieţii. Dar eu sunt aici din cauza şoldurilor. La vârsta mea oasele se rup cu mare uşurinţă. Baronul Tsykyma a murit fiindcă a căzut din pat pe propriul lui tatami. Jumătate de metru, atât a căzut. Jumătate de metru. Şi i s-au rupt oasele. La zero *g* şoldurile nu se mai rup.

Părea foarte logic.

Se făcuseră câteva compromisuri gastronomice, însă cina a fost de un rafinament surprinzător. Fusese creată o întreagă tehnică, special pentru servirea mesei în condiţiile lipsei de greutate. Ustensilele pentru servit aveau folii protectoare, paharele de vin aveau capace şi paie. Mâncărurile de genul alunelor sau fulgilor de porumb erau interzise.

Yamagishi îi servi femeii caviarul. Era unul dintre puţinele feluri de mâncare occidentală care costa mai mult decât transportul lui de pe Pământ. El îi explicase că un kilogram de caviar cumpărat pe planetă era mai scump decât cheltuielile de expediţie a kilogramului respectiv până pe orbită. Ellie se gândi că oamenii aveau cu adevărat noroc fiindcă exista coeziunea icrelor din caviar. Încercă să-şi imagineze miile de icre separate, fiecare în cădere liberă, independentă, înghesuindu-se şi plutind pe coridoarele acestui lăcaş de odihnă orbital. Apoi îşi aminti dintr-o dată că şi mama ei se afla într-o casă de odihnă, dar într-una cu câteva stele mai modestă decât cea pe care o vizita ea acum. „De fapt", îşi zise ea, „dacă m-aş orienta după Marile Lacuri, care sunt vizibile în acest moment de aici, de pe orbită, aş putea să mă uit cu multă atenţie prin hublou şi să stabilesc exact locul unde se află mama." O cuprinse un sentiment de vinovăţie. Era în stare să-şi piardă două zile stând la taclale cu nişte miliardari cunoscuţi drept „băieţi răi" şi retraşi pe orbita Pământului, dar nu găsea niciun sfert de oră liber ca să-i dea un telefon mamei ei? Îşi promise solemn că de data asta o să o sune imediat ce o să aterizeze la Cocoa Beach. Se gândi că o convorbire de pe orbita planetei ar fi fost totuşi o noutate prea năucitoare pentru cetăţenii pensionari de la casa de odihnă din Janesville, Wisconsin.

Yamagishi îi întrerupse şirul gândurilor pentru a o informa că el era cel mai în vârstă bărbat din spaţiul cosmic. Cel mai în vârstă om care ajunsese vreodată în spaţiu. Până şi fostul vicepremier chinez era mai tânăr decât el. Apoi îşi dădu jos haina, îşi suflecă mâneca dreaptă de la cămaşă, îşi încordă bicepşii şi îi ceru să-i pipăie muşchii. După puţin timp începu să povestească despre acţiunile de caritate la care contribuise din plin, dând o mulţime de detalii şi relatând cu vioiciune şi pasiune toate aceste activităţi merituoase.

Ellie încercă să menţină un nivel politicos de conversaţie.

– E foarte multă tihnă şi linişte aici, pe orbită. Probabil că vă bucuraţi de retragerea dumneavoastră din activitate.

Această remarcă afabilă îi fusese adresată lui Yamagishi, dar cel care răspunse fu Hadden:

– Locul nu este cu totul lipsit de activitate. Câteodată intervine câte o criză şi atunci trebuie să ne mişcăm repede.

– Explozii solare, foarte dăunătoare, se oferi Yamagishi. Te fac steril.

– Mda, zise Hadden, dacă telescopul detectează vreo furtună solară mai puternică, din acel moment mai avem cam trei zile până când particulele de sarcină ajung să lovească în Castel. În astfel de momente locuitorii stabili ai Castelului, cum suntem noi, Yamagishi-san şi cu mine, mergem în adăpostul contra furtunilor solare. Un loc foarte spartan, foarte mic. Dar este suficient de bine protejat în exterior încât să ne apere cât de cât de radiaţii. Se simte o diferenţă. Bineînţeles că mai sunt şi unele radiaţii secundare. Problema cea mai mare este că, dacă se întâmplă aşa ceva, toţi cei aflaţi temporar aici, ca şi vizitatorii, trebuie să plece înainte de a trece perioada aceea de trei zile. O astfel de situaţie poate pune la grea încercare flota comercială. Uneori trebuie să-i chemăm pe cei de la NASA sau pe sovietici ca să-i salveze pe oameni. Nici nu ţi-ar veni să crezi pe cine dăm afară în timpul furtunilor solare: mafioţi, şefi ai serviciilor secrete, femei şi bărbaţi fermecători…

– De ce am impresia că sexul este unul dintre cele mai cerute produse de import de pe planetă? întrebă femeia, după o scurtă ezitare.

– Ooo, bineînţeles că este. Sigur. Şi din o mulţime de motive. Gândeşte-te la clientelă, la amplasarea staţiilor. Dar principalul motiv este gravitaţia zero. La zero *g* eşti în stare să faci la optzeci de ani lucruri pe care nu le-ai fi crezut posibile la douăzeci. Ar trebui să-ţi faci şi tu o vacanţă aici, la noi. Împreună cu prietenul tău, normal. Poţi să o consideri ca pe o invitaţie concretă.

– Nouăzeci, spuse Yamagishi.

– Scuzaţi-mă, n-am înţeles.

– Eşti în stare să faci la *nouăzeci* de ani lucruri la care nici n-ai fi visat la douăzeci. Asta vrea să spună Yamagishi-san. Şi de aceea toată lumea vrea să vină aici.

Când ajunseră la cafea, Hadden reveni la subiectul care-l interesa: Maşina.

– Yamagishi-san şi cu mine suntem parteneri de afaceri cu alţi câţiva inşi, zise el. El este preşedinte de onoare al consiliului de administraţie de la Yamagishi Industries. După cum ştii, firma aceasta este cel mai important colaborator în domeniul testării componentelor Maşinii, care se desfăşoară la Hokkaido. Acum încearcă să-ţi imaginezi problema noastră. O să-ţi dau un exemplu, ca să fiu mai clar. Există trei cochilii sferice de mari dimensiuni, introduse una în alta. Cochiliile sunt fabricate dintr-

un aliaj de niobiu, au nişte şanţuri şi modele speciale tăiate în ele şi sunt proiectate evident pentru a se roti în vid cu o viteză foarte mare şi în trei direcţii ortogonale. Li s-a dat numele de benzele. Ştii şi tu toate astea, sunt convins. Dar ce se întâmplă dacă ne apucăm să construim un model la aceeaşi scară a celor trei benzele şi le rotim cu o viteză foarte mare? Ce se întâmplă atunci? Toţi fizicienii cu reputaţie cred că n-o să se întâmple nimic. Numai că, bineînţeles, nimeni nu a făcut un astfel de experiment. Adică exact experimentul ăsta. Deci de fapt nimeni nu ştie cum stau lucrurile. Să presupunem că atunci când punem Maşina în funcţiune se va întâmpla ceva. Acel „ceva” depinde de viteza de rotire a sferelor? Sau depinde de compoziţia benzelelor? Poate că ceea ce contează este modelul şanţurilor săpate în ele. Sau poate că este vorba de dimensiunea exactă a lor. Deci noi ne apucăm să construim toate piesele respective, după care le verificăm. Şi modelele cerute în Mesaj şi copiile identice ale lor. Ambele. Noi am vrea să rotim la viteză mare versiunea noastră după benzelele mari, pe cele care copiază celelalte componente ale celor două Maşini. Presupunem că nu se întâmplă nimic. După aceea să ne gândim că vrem să adăugăm şi alte componente suplimentare ale Maşinii. Am continua să le ataşăm acolo, una câte una, făcând un fel de integrare a sistemelor mai puţin pretenţioasă, dar treptată. Şi apoi poate că va sosi un moment când vom ataşa una dintre piese, nu ultima, ci doar una dintre ultimele. Iar Maşina va face ceva care ne va lăsa pe toţi muţi de uimire. De fapt ceea ce urmărim noi este să ne dăm seama cum funcţionează Maşina. Înţelegi unde vreau să ajung?

– Vrei să-mi spui că voi montaţi în Japonia o copie identică a Maşinii, o copie de care nu ştie nimeni?

– Ei, nu-i chiar un secret. Noi verificăm componentele individuale ale Maşinii. Nimeni nu ne-a spus că n-avem voie să le verificăm altfel decât una câte una. Aşa că iată ce propunem noi, Yamagishi-san şi cu mine: noi o să modificăm programarea experimentelor din Hokkaido. O să facem acum testul final de integrare a sistemelor pe ansamblul lor, iar dacă nu iese nimic, atunci o să facem după aceea şi testarea componentelor bucată cu bucată. Oricum banii pentru asta au fost deja alocaţi. Ne-am gândit că vor mai trece multe luni sau poate chiar ani până când americanii să ajungă iar în stadiul la care ajunseseră. Şi asta după eforturi pe care acum nu ştiu dacă mai au chef să le facă.

Cât despre ruşi, noi credem că n-o vor putea face nici măcar în câţiva ani. Unica posibilitate este Japonia. Nu trebuie să luăm imediat o astfel de decizie importantă cum este activarea Maşinii fără întârziere. Noi doar testăm componentele.

– Şi voi doi puteţi să luaţi o astfel de hotărâre pe cont propriu?

– Oho, aşa ceva abia acoperă o mică parte din ceea ce se numeşte „sfera responsabilităţilor” afectate nouă. Noi credem că în maximum şase luni am putea ajunge în stadiul în care era Maşina din Wyoming. Bineînţeles că de data asta va trebui să avem mult mai multă grijă la sabotaje. Dar dacă toate componentele o să fie în ordine, atunci eu mă gândesc că şi Maşina o să fie în ordine. Hokkaido este un loc în care-i cam greu să pătrunzi. Apoi, când totul va fi controlat şi pregătit, o să-i putem întreba pe cei de la Consorţiul Planetar al Maşinii dacă n-ar vrea să facă o încercare. Şi dacă echipajul va fi dornic s-o facă, pun pariu că şi Consorţiul va merge pe aceeaşi idee. Ce părere ai, Yamagishi-san?

Yamagishi nu auzise întrebarea. Fredona încetişor „Free-Fall” şi se delecta de unul singur. „Free-Fall” era unul dintre ultimele succese de top şi subiectul cântecului era cum să cedezi ispitelor de pe orbita Pământului. Versurile erau pline de detalii, pline de vioiciune, dar japonezul nu ştia toate cuvintele, după cum explică el însuşi când Hadden îşi repetă întrebarea.

Imperturbabil, Hadden continuă:

– Ar mai fi ceva. Unele dintre componente o să fie rotite sau scuturate sau altceva asemănător. Dar în orice caz va fi obligatoriu ca fiecare dintre ele să treacă de testele cerute în instrucţiuni. Nu m-am gândit în niciun caz că asta ar putea să te sperie şi să te facă să renunţi. Adică eu, personal, nu cred asta.

– Personal? Adică de ce ai crede că am fost aleasă? În primul rând nimeni nu m-a întrebat nimic şi apoi mai există un număr de factori care au intervenit recent.

– Ascultă-mă, probabilitatea ca acel Comitet de Selecţie a Echipajului să-ţi ceară să pleci este foarte ridicată, iar preşedinta va fi cu totul de acord. Şi încă va fi încântată. Haide, rânji Hadden, doar nu vrei să-ţi petreci toată viaţa în cârje?

Marea Nordului şi Peninsula Scandinavă erau acoperite de nori, iar Canalul Mânecii se întrezărea printr-o ţesătură dantelată şi aproape transparentă de ceaţă.

– Da, tu mergi! zise şi Yamagishi.

Japonezul se ridicase în picioare şi-şi ţinea mâinile pe lângă

corp. Avea o alură demnă şi ceremonioasă. Făcu o plecăciune adâncă în faţa femeii şi-i spuse:

– Vorbind în numele celor douăzeci şi două de milioane de angajaţi ai corporaţiei pe care o deţin, trebuie să vă spun că a fost o adevărată încântare să vă cunosc.

*

Retrasă în micul dormitor pe care i-l oferiseră cei doi, Ellie avu un somn agitat, trezindu-se din când în când. Patul din nişa îngustă care închipuia dormitorul era agăţat superficial între doi pereţi astfel încât să nu se proiecteze singură peste vreun obstacol în eventualitatea că s-ar fi zbătut în somn, uitând – cum era de bănuit – că se află într-un spaţiu cu gravitaţie zero. Se trezi şi observă că toţi ceilalţi nu păreau să fi renunţat încă la somn, aşa că porni spre imensul hublou al staţiei orbitale, căutându-şi singură nişte prize de susţinere şi deplasându-se greoi, asemenea unui alpinist. În cele din urmă reuşi. Îşi concentră privirea prin geam la planeta-mamă ce se zărea „jos”. Staţia tocmai trecea prin partea învăluită de noapte a Pământului. Globul se vedea întunecat şi negru, cu excepţia unor petice şi punctuleţe de lumină care dovedeau încercările curajoase ale fiinţelor umane de a înfrunta opacitatea lumii lor în perioada în care emisfera planetei era lipsită de strălucirea soarelui. După vreo douăzeci de minute, pe când jos soarele tocmai răsărea, Ellie se hotărî ca, în cazul în care va fi întrebată, să accepte cooptarea ei în echipaj.

Hadden apăru brusc în spatele ei şi o făcu să tresară puţin.

– E o privelişte minunată, recunosc! zise el. Mi-am petrecut deja destui ani aici şi tot mi se pare că arată superb. Dar nu te deranjează că în jurul tău, învelindu-te ca pe un plod, se află o construcţie spaţială? Vezi, asta ar fi o experienţă pe care încă n-a încercat-o nimeni. Să stai într-un costum spaţial, iar în apropierea ta să nu fie nicio navă spaţială, nimic de care să atârni. Poate că Soarele îţi stă în spate şi eşti înconjurat de stele din toate părţile. Poate că sub tine se vede Pământul. Ori poate vreo altă planetă. Cumva îmi imaginez şi eu cam cum ar fi Saturn. Gândeşte-te, eşti acolo, pluteşti prin spaţiul cosmic ca şi cum ai fi cu adevărat una cu universul. Costumele spaţiale de acum au suficiente rezerve ca să-ţi ajungă pentru câteva ore bune. Nava spaţială care te-a aruncat în spaţiu ar putea să fi plecat de mult. Poate că te vei ciocni de ea peste o oră, când o să te ia înapoi. Sau poate că nu. Cel mai bine ar fi dacă nava nu

s-ar mai întoarce. Ar fi ultimele tale ore de viaţă. Le-ai petrece înconjurat din toate părţile de spaţiu, de stele şi de alte lumi. Dacă ai suferi de o boală incurabilă sau dacă ai vrea să-ţi ispăşeşti păcatele într-un mod cu totul excepţional ce soluţie ai alege ca să-ţi încununezi sfârşitul vieţii?

– Vorbeşti serios? Nu cumva te gândeşti să introduci pe piaţă această… metodă?

– Ei nu, e încă prea devreme să vorbim de lansarea pe piaţă. Poate că nu e cel mai precis mod de definire a ideii. Hai să zicem numai că îmi pun la punct nişte studii asupra fezabilităţii.

Ellie se hotărî să nu-i spună lui Hadden la ce hotărâre ajunsese în sinea ei, dar nici el n-o întrebă nimic despre asta. Puţin mai târziu, când „Narnia” se apropie de punctul de întâlnire cu „Methuselah” şi începu manevrele de andocare, Hadden o luă deoparte pe cercetătoare.

– Tocmai îţi spusesem că Yamagishi este cea mai în vârstă persoană de pe orbită, zise el. Ei bine, dacă e să luăm în calcul toţi inşii care stau *permanent* aici, adică nu ne gândim la personalul de întreţinere, la ceilalţi angajaţi, la cosmonauţi sau la animatoare, atunci eu sunt *cel mai tânăr* bărbat de-aici. Bineînţeles că sunt direct interesat în aflarea răspunsului la problema ce i-a adus pe cei mai mulţi pe orbită, dar să ştii că există cu adevărat o posibilitate acceptată şi de medici: ca gravitaţia zero să mă păstreze în viaţă pentru câteva secole. După cum vezi, m-am implicat într-un experiment legat de nemurire.

Ellie bănuia că asta fusese doar introducerea. Şi într-adevăr Hadden reluă:

– Ştii, nu am pomenit de ideea cu nemurirea ca să mă laud. Nu, am amintit de ea dintr-un motiv practic. Dacă până şi noi reuşim să ne imaginăm nişte metode de prelungire a duratei vieţii umane, gândeşte-te la ce rezultate trebuie să fi ajuns creaturile acelea de pe Vega. Probabil că ei sunt *cu adevărat* nemuritori sau cel puţin pe-aproape. Eu unul sunt o fiinţă practică şi în ultimul timp m-am gândit mult la nemurire. Cred că am meditat la subiectul ăsta mai mult timp şi cu mai multă seriozitate decât orice alt om de pe Pământ. Şi-ţi pot spune un singur lucru legat de nemurire şi de care sunt sigur: fiinţele nemuritoare sunt foarte precaute. Nu lasă niciodată lucrurile la voia întâmplării. Au investit prea multe eforturi în încercarea lor de a deveni nemuritori. Nu ştiu cum arată fiinţele acelea, nu-mi

pot imagina nici ce vor de la noi, dar dacă ajungi vreodată faţă în faţă cu ele ţine minte singurul sfat practic pe care ţi-l pot da: orice lucru care ţie ţi s-ar părea floare la ureche, sigur şi lipsit de pericole, lor le va crea impresia unui risc inacceptabil. Dacă vei ajunge acolo sus şi vor începe cine ştie ce negocieri, nu uita ce ţi-am spus eu acum!

Capitolul 17
Visul furnicilor

„Vorbirea umană este asemenea unei oale sparte pe fundul căreia batem cu palmele, născocind ritmuri sălbatice care fac urşii să danseze în timp ce noi visăm să creăm melodii ce vor îmblânzi stelele.”

Gustave Flaubert – *Doamna Bovary*, 1857

„Teologia populară… este o adunătură masivă de inconsecvenţe provenite din ignoranţă… Zeii există din cauză că natura însăşi a imprimat în minţile oamenilor ideea existenţei lor.”

Cicero – *De Natura Deorum*, I, 16

Ellie se afla în toiul pregătirilor de plecare. Îşi împacheta hârtiile şi notiţele, îşi ordona benzile magnetice, printre bagaje se strecura o frunză de palmier care urma să fie şi ea transportată în Japonia cu restul lucrurilor, şi chiar în acele momente femeia primi vestea cum că mama ei suferise o hemoragie cerebrală. Aproape imediat după aceea curierul de la Argus îi aduse o scrisoare de la John Staughton. Scrisoarea începea direct, fără niciun fel de introducere politicoasă:

„Am discutat adesea cu mama ta despre defectele şi despre greşelile tale. Conversaţia pe acest subiect era întotdeauna dificilă. Atunci când îţi luam apărarea (şi, cu toate că n-o să-ţi vină să crezi, o făceam adesea) mama ta îmi zicea că mă prosteai cu prea multă uşurinţă şi că în faţa ta eram moale ca o cârpă. Atunci când te criticam îmi spunea să nu-mi bag nasul în treburi care nu mă privesc.

Totuşi am vrut să ştii că dezinteresul tău faţă de ea şi faptul că nu te-ai arătat dornică s-o mai vizitezi de când a început povestea cu Vega a fost pentru ea o sursă de neîncetată durere. Le spunea tot timpul vecinilor şi tovarăşilor ei de la azilul ăla jalnic unde tu ai insistat să se instaleze că o vei vizita cât de curând. Le-a spus asta an după an. „În curând.” Îşi făcea planuri despre cum o să se afişeze prin toate colţurile azilului împreună cu faimoasa ei fiică, se gândea în ce ordine să-ţi facă cunoştinţă

cu toată liota aceea de boşorogi.

Probabil că nu ai fi dorit să auzi aşa ceva şi ţi-o spun cu părere de rău. Dar este în interesul tău. Dintre toate relele ce au rănit-o în viaţă comportamentul fiicei ei i s-a părut cea mai groaznică lovitură, mai dureroasă chiar decât moartea tatălui tău. S-ar putea ca acum să fi ajuns ditamai celebritatea. Holograma ta poate fi văzută în toate colţurile lumii şi tu te baţi pe burtă cu politicienii şi alte chestii asemănătoare. Dar ca fiinţă umană n-ai mai învăţat nimic de când erai în liceu...”

Ellie începu să rupă scrisoarea şi plicul în bucăţi mici, în timp ce ochii îi şiroiau de lacrimi. Degetele i se poticniră peste o bucată mai dură de hârtie aflată înăuntrul plicului, o hologramă parţială creată dintr-o fotografie bidimensională veche printr-o tehnică de extrapolare aplicată pe computer. Rezultatul era mulţumitor: privitorul avea o impresie vagă, dar suficient de convingătoare, că reuşeşte să vadă dincolo de marginile şi colţurile fotografiei. Fotografia respectivă era una pe care Ellie n-o mai văzuse niciodată. În ea apărea mama ei pe când era încă destul de tânără şi arăta drăguţ. Femeia zâmbea şi-şi ţinea braţul cu nonşalanţă în jurul umerilor unui bărbat, tatăl lui Ellie, care afişa neglijent o figură nerasă de cel mult o zi. Amândoi păreau fericiţi şi radioşi. Într-un acces de senzaţii amestecate care includea remuşcare, vinovăţie, furie la adresa lui Staughton şi un pic de autocompătimire, Ellie cântări în minte realitatea incontestabilă: nu va mai vedea niciodată pe niciunul dintre oamenii din fotografie.

*

Mama ei stătea în pat, imobilă. Expresia feţei ei era ciudat de detaşată, căci acolo nu se puteau citi nici bucuria şi nici regretele, ci mai degrabă... un soi de aşteptare. Singura mişcare pe care o făcea din când în când era să clipească din ochi. Nu ştia nimeni dacă era sau nu în stare să audă ori să înţeleagă ceea ce îi spunea fiica ei. Ellie se gândi la codurile de comunicare folosite în asemenea situaţii. Îi fu ciudă pe ea, dar nu se putea stăpâni să n-o facă. Dacă clipeai o dată spuneai „da”. Dacă clipeai de două ori spuneai „nu”. Sau ar fi putut să o cupleze la un encefalograf cu un ecran cu raze catodice pe care să-l poată vedea şi bătrâna, iar apoi s-o înveţe cum să-şi moduleze undele beta. Numai că în faţa ei nu se afla constelaţia Alpha Lyrae, ci *mama ei,* şi nu fusese chemată pentru vreun alt algoritm de

decriptare, ci din dragoste.

Ellie o luă pe mama sa de mână, i-o ţinu strâns într-a ei şi îi vorbi ore în şir. Sporovăi vrute şi nevrute despre ea şi mama ei şi tatăl ei care murise, despre zilele din copilărie. Îşi aminti de momentele în care, fiind abia un ţânc, se strecura printre cearşafurile proaspăt spălate şi era săltată în sus până aproape de cer. Vorbi şi despre John Staughton. Îşi ceru iertare pentru o mulţime de lucruri. Plânse puţin.

Apoi remarcă pe neaşteptate că părul bătrânei era încâlcit. Căută o perie de păr şi începu să i-l aranjeze. În timp ce făcea asta se uita cu atenţie la chipul ridat al mamei pentru ca să descopere că era asemenea chipului ei. Ochii mamei erau adânci şi umezi şi aveau o privire fixă de parcă, deşi bolnava mai clipea din când în când, s-ar fi aflat deja undeva departe.

– Ştiu cine sunt, îi şopti Ellie cu tandreţe.

Mama ei îşi mişcă încet capul, o mişcare aproape imperceptibilă dintr-o parte în alta, dar nu ca şi cum ar fi refuzat ceva, ci dând impresia că îi părea rău după toţi aceşti ani în care ea şi fiica sa se îndepărtaseră, se înstrăinaseră una de alta. Ellie strânse încetişor mâna bolnavei şi i se păru că simte la rândul ei o uşoară apăsare din partea bătrânei.

I se spusese că viaţa mamei sale nu era în pericol. Medicii i-au promis că o vor suna imediat la biroul ei din Wyoming dacă va interveni vreo schimbare în starea bolnavei. Părerea lor era că în câteva zile vor putea să-i facă ieşirea din spital şi s-o trimită înapoi la casa de odihnă, unde condiţiile erau adecvate şi bătrâna va putea beneficia de toate îngrijirile necesare. O asigurară pe Ellie că aşa stăteau lucrurile cu adevărat şi că n-avea de ce să se îngrijoreze.

Staughton părea îngrijorat şi Ellie remarcase la el o profunzime a sentimentelor faţă de mama ei pe care n-o bănuise niciodată. Află mai apoi că ea îl suna deseori la telefon şi că vorbeau destul de mult.

*

Pe holul auster, îmbrăcat în marmură, se afla o statuie adevărată, nu o hologramă oarecare. Statuia părea puţin nelalocul ei şi reprezenta o femeie goală sculptată în stilul lui Praxiteles. Urcară într-un lift Otis-Hitachi unde Ellie observă că a doua limbă folosită pe tăbliţe nu era limbajul orbilor, braille, cum ar fi fost normal, ci engleza. Ieşind din lift, femeia fu condusă într-o cameră imensă, cam de dimensiunile unui hambar, în care

oamenii stăteau aplecaţi deasupra unor procesoare text.

Principiul era relativ simplu: se putea imprima un cuvânt în Hiragana, alfabetul fonetic japonez de cincizeci şi una de litere, iar pe ecran apărea ideograma chinezească corespunzătoare în alfabetul Kanji. Existau sute de mii de asemenea ideograme sau caractere depozitate în memoriile computerelor, deşi pentru a citi un ziar nu erau necesare de obicei decât trei sau patru mii de semne. Din cauză că existau mai multe caractere cu sensuri cu totul diferite, dar exprimate prin acelaşi cuvânt rostit, toate posibilele traduceri ale acestor cuvinte din Kanji în japoneză erau imprimate în memorie într-o ordine statistică. Procesorul de cuvinte avea o subrutină contextuală în care toate caracterele potenţiale erau ordonate ierarhic după estimarea sensului intenţionat în text, estimare făcută tot de computer. Rareori apărea vreo greşeală. Procesorul acesta realiza acum o revoluţie comunicaţională nu foarte apreciată de tradiţionalişti, într-un limbaj care până de curând nu avusese nici măcar o formă tipărită.

Ajunşi în sala de conferinţe s-au aşezat pe nişte scaune joase – o concesie clară făcută gusturilor occidentale –, în faţa unor măsuţe la fel de joase şi lăcuite. Li s-a oferit ceai. Dincolo de fereastră Ellie putea să vadă o panoramă a oraşului Tokio. Privind îndelung la imaginea oraşului, Ellie îşi spuse că îşi pierdea totuşi cam prea mult timp în faţa ferestrelor. Ziarul pe care-l văzuse mai înainte se numea „Asahi Shimbun”, adică „Ştirile de la Soare-Răsare”, iar Ellie fusese surprinsă să vadă că unul dintre jurnaliştii specializaţi pe domeniul politic era o femeie, caz rar după standardele presei americane şi ale celei sovietice. Dar Japonia se angajase într-o acţiune concertată de reevaluare a rolului femeilor în societate. Privilegiile tradiţionale ale masculilor dispăreau încetul cu încetul într-un fel de luptă neoficială în care bărbaţii cedau redută după redută. Numai ieri preşedintele unei firme numite Nanoelectronics i se plânsese că nu mai găseai în tot oraşul Tokio vreo „fetiţă” care să aibă habar cum se leagă un obi. La fel cum se întâmplase şi în cazul papioanelor prinse cu capse, un simulacru de obi uşor de produs în serie reuşise să acapareze piaţa. Femeile japoneze aveau lucruri mai bune de făcut decât să îşi piardă jumătate de oră în fiecare zi împăturind şi făcând pliuri după vechiul obicei. Reporteriţa respectivă era îmbrăcată într-un costum sobru, de om de afaceri, iar tivul fustei îi ajungea până peste genunchi.

Pentru a asigura protecţia zonei, la amplasamentul Hokkaido Machine nu era permis accesul oamenilor din presă. Pentru a suplini acest neajuns membrii echipajului sau demnitarii responsabili cu proiectul Maşinii programau întotdeauna când soseau în insula mare din Honshu o serie de interviuri şi conferinţe de presă la care erau chemaţi atât corespondenţi de ştiri din Japonia, cât şi reporteri din străinătate. Aşa cum se întâmplă întotdeauna, întrebările erau previzibile. Reporterii de pe întreaga planetă abordau într-un mod aproape identic problema Maşinii vegane, dacă facem abstracţie de câteva idiosincrazii personale care apăreau când şi când la unii dintre oamenii de presă. Ellie ştia cam ce fel de întrebări urma să audă ea. Era oare mulţumită de faptul că, după „dezamăgirile” celelalte, americană şi sovietică, în Japonia se construia o altă Maşină? Se simţea cumva izolată în insula nordică din Hokkaido? Era îngrijorată că piesele componente ale Maşinii folosite în Hokkaido fuseseră testate fără a respecta cu stricteţe instrucţiunile din Mesaj?

Înainte de 1945 această zonă a oraşului aparţinuse Marinei Imperiale a Japoniei şi, într-adevăr, în imediata sa apropiere Ellie remarcă acoperişul Observatorului Marinei cu cele două domuri argintate care adăposteau telescoape folosite şi acum pentru verificarea orei exacte şi pentru alte scopuri calendaristice. Domurile luceau în bătaia soarelui de amiază.

De ce Maşina conţinea un dodecaedru şi trei cochilii sferice numite benzele? Da, reporterii înţelegeau că ea n-are de unde să ştie. Dar ce *credea* despre asta? Ellie le explică pe un ton calm că în astfel de situaţii ar fi o prostie să-ţi face o părere după ureche în absenţa oricăror dovezi. Reporterii insistară, iar ea făcu un panegiric al virtuţilor toleranţei în faţa ambiguităţii. Dar dacă exista un pericol real, nu ar fi posibil să trimită roboţi în locul oamenilor, aşa cum recomandaseră specialiştii în domeniul inteligenţei artificiale din Japonia? Există anumite obiecte personale pe care şi-ar dori să şi le ia cu ea în Maşină? Care ar fi acelea? Câteva fotografii din albumul de familie? Microcomputere? Un briceag elveţian?

Ellie observă două siluete care apărură pe acoperişul observatorului din vecinătate, strecurându-se printr-un chepeng. Chipurile le erau ascunse de nişte căşti cu vizoare de sârmă împletită. Erau înveşmântaţi în nişte armuri gri-albăstrui cu fustanele, de tipul celor din Japonia medievală. Fluturând nişte

bâte de lemn mai mari decât ei, cei doi se aşezară unul în faţa celuilalt, făcură câte o plecăciune ceremonioasă, încremeniră o clipă, cât să-ţi ţii răsuflarea, după care în următoarea jumătate de oră se porniră cu bâtele unul asupra altuia, burduşindu-se sau parând loviturile adversarului. Femeia începu să le răspundă reporterilor pe un ton bombastic, pronunţând cuvintele mai rar decât de obicei. De fapt era captivată de spectacolul pe care îl urmărea pe fereastră şi pe care nimeni altcineva nu părea să-l fi remarcat. Cele două bâte trebuie să fi fost grele, fiindcă ceremoniala luptă se desfăşura lent, ca şi cum combatanţii ar fi fost nişte războinici plasaţi pe fundul unui ocean.

Iar întrebările continuau. Îi cunoscuse pe dr. Lunacearski şi pe dr. Sukhavati cu mult timp înainte de a recepţiona Mesajul? Dar pe dr. Eda? Şi pe dl Xi? Ce părere avea despre ei şi despre realizările lor? Cât de bine se înţelegeau cei cinci împreună? Adevărul era că Ellie încă se minuna în sinea ei cum de ajunsese să fie selectată într-un grup atât de distins.

Care erau opiniile ei în legătură cu calitatea componentelor japoneze? Ce le putea spune despre întâlnirea pe care o avuseseră Cei Cinci cu împăratul Akihito? Discuţiile pe care le purtaseră cu conducătorii mişcărilor religioase budiste şi shintoiste făceau parte dintr-un efort de ansamblu din cadrul Proiectului Maşinii, având ca scop o cât mai bună cunoaştere a personalităţilor religioase ale lumii înainte de a pune în funcţiune Maşina şi, probabil, înainte de a pleca? Sau fusese doar un gest de curtoazie faţă de gazdele lor din Japonia? Credea cumva că mecanismul vegan ar putea fi un fel de cal troian sau o Maşină a Apocalipsei? Ellie se strădui ca răspunsurile să fie politicoase, succinte şi lipsite de contradicţii. Funcţionarul angajat de la serviciul de relaţii publice al Proiectului Maşinii era evident mulţumit de atitudinea ei.

Conferinţa de presă se încheie brusc. Reporterii îi urară succes prin intermediul editorului coordonator al conferinţei. Le urară succes şi colegilor ei. Sperau cu toţii să mai aibă ocazia să o intervieveze atunci când se va întoarce. Îşi doreau ca după aceea să o mai întâlnească în timpul vizitelor sale în Japonia, vizite pe care le sperau cât mai dese.

Gazdele îi zâmbiră şi se înclinară ceremonios. Între timp luptătorii în fustanele de pe acoperişul observatorului se retrăseseră prin acelaşi chepeng. Ellie văzu cum oamenii din corpul de pază care o protejau stăteau cu ochii în patru în pragul

sălii de conferinţe care acum se deschisese. În timp ce-şi făcea drum spre ieşire o întrebă pe reporteriţa japoneză despre făpturile acelea ieşite parcă din Japonia medievală.

– A, da! răspunse femeia. Sunt astronomii de la paza de coastă. În fiecare zi, la ora prânzului, fac exerciţii de Kendo. Ai putea să-ţi potriveşti ceasul după apariţia lor.

*

Xi se născuse în timpul Marşului cel Lung şi era încă tânăr când luase parte la revoluţia chineză, luptând cu Kuomintag-ul. A fost apoi trimis în Coreea, ca ofiţer de contrainformaţii, ajungând în cele din urmă într-o funcţie de importanţă naţională ca însărcinat cu tehnologia strategică a chinezilor. Totuşi în timpul Revoluţiei Culturale a fost ostracizat în public şi a fost condamnat la domiciliu forţat în interiorul graniţelor ţării. Mai târziu a fost reabilitat cu oarecare pompă.

Ceea ce în ochii responsabililor cu Revoluţia Culturală reprezentase unul dintre marile delicte ale lui Xi fusese admiraţia acestuia pentru câteva dintre anticele virtuţi confucianiste şi în special pentru un fragment din „Marea Învăţătură” pe care de secole fiecare chinez cu o oarecare spoială de educaţie îl ştia pe de rost. Sun Iat Sen spusese că propria sa mişcare naţionalist-revoluţionară de la începutul secolului al douăzecilea se baza pe acest fragment:

„Când voiau să impună modele de virtute exemplară pe întreg cuprinsul Regatului lor, cei din vechime îşi puneau în ordine lucrurile în propriile lor domenii. Dorindu-şi să pună în ordine domeniile care le aparţineau, mai întâi îşi educau propriile lor familii. Pentru a-şi putea educa propriile lor familii, mai întâi se instruiau pe ei înşişi. Pentru a se educa pe ei înşişi, mai întâi îşi purificau sufletele. Pentru a-şi purifica sufletele, mai înainte ei căutau să aibă gândurile curate. Pentru a avea gândurile curate, încercau mai înainte de toate să-şi dezvolte la maximum cunoştinţele despre lume. O astfel de dezvoltare a cunoaşterii se găseşte în studierea lucrurilor.”

Astfel Xi era de părere că dezvoltarea cunoaşterii umane era esenţială pentru bunăstarea Chinei. Dar Gărzile Roşii nu gândeau la fel.

În timpul Revoluţiei Culturale Xi fusese trimis ca muncitor la o gospodărie colectivă foarte săracă din provincia Ningxia, o regiune aflată în apropierea Marelui Zid şi cu o bogată tradiţie musulmană. Aici, în timp ce se străduia să are un pământ

neroditor, a descoperit un coif de bronz cu ornamente migăloase aparţinând dinastiei Han. Când şi-a recăpătat locul în conducerea statului şi-a îndreptat atenţia de la armele strategice la arheologie. Revoluţia Culturală încercase să rupă o tradiţie culturală chineză neîntreruptă şi veche de cinci mii de ani. Reacţia lui Xi a fost de a ajuta la clădirea unor arcuri spre trecutul naţional. Şi-a dedicat tot mai mult timp şi interes săpăturilor arheologice din oraşul funerar subteran Xian.

Acolo se făcuse acea măreaţă descoperire a unei armate de soldaţi din lut ars, armată aparţinând împăratului după care îşi luase numele chiar statul China. Numele său oficial fusese Qin Shi Huangdi, însă trecând prin inconstanţele transliteraţiei a devenit Ch'in, nume sub care este recunoscut de majoritatea statelor din lumea occidentală. În secolul al treilea î.Hr. Qin a unificat ţara, a construit Marele Zid şi a decretat cu milostenie ca după moartea sa membrii anturajului imperial, compus din soldaţi, servitori şi nobili, să fie înlocuiţi în morminte cu modele identice ale acestora, făcute însă din lut ars. Astfel el a renunţat la o tradiţie mai veche care cerea ca membrii anturajului împăratului să fie îngropaţi de vii laolaltă cu corpul său. Armata soldaţilor de lut era formată din 7500 de oameni, ceea ce abia dacă însemna o divizie. Fiecare soldat avea trăsăturile feţei distincte faţă de ceilalţi. Un observator avizat îşi putea da seama că erau reprezentaţi oameni de pe întreg cuprinsul Chinei. Împăratul reuşise să sudeze multele provincii separate şi adeseori duşmănoase, făcând din ele o singură ţară. Un mormânt aflat în vecinătate conţinea trupul aproape perfect conservat al Marchizei de Tai, un titlu de funcţionar minor de la curtea imperială. Tehnica folosită la conservarea corpurilor era în mod evident superioară celei folosite în Egiptul antic. Aici puteai distinge cu claritate chiar trăsăturile severe ale Marchizei, poate rafinate de deceniile în care muştruluise servitorii de la curte.

Qin simplificase scrierea, organizase sistemul juridic, impusese legi, construise drumuri, definitivase Marele Zid şi unificase ţara. De asemenea confiscase şi armele. Deşi fusese acuzat că îi masacrase pe cărturarii care îi criticaseră deciziile politice şi că le arsese cărţile din cauză că unele cunoştinţe puteau crea tulburări în rândurile populaţiei, el susţinuse cu tărie că nu făcuse altceva decât să elimine corupţia ce se înstăpânise în ţară şi că instituise pacea şi ordinea. Asta i-a reamintit lui Xi de Revoluţia Culturală. Îşi imagină cum trebuie să fi fost

reconcilierea acestor înclinaţii contradictorii în sufletul unei singure fiinţe. Aroganţa lui Qin atinsese proporţii cu adevărat înspăimântătoare. Pentru a pedepsi un munte care îl jignise, el poruncise ca acel munte să fie curăţat de întreaga vegetaţie şi să fie vopsit cu totul în roşu, culoarea purtată de infractorii condamnaţi. Qin fusese un împărat măreţ, dar şi nebun. Ar fi putut totuşi să unifice o adunătură de popoare diferite şi chiar inamice dacă n-ar fi fost puţin nebun? Xi îi spusese lui Ellie, râzând, că trebuia să fii nebun numai să încerci aşa ceva.

Tot mai fascinat de domeniu, Xi reuşi să obţină acordul pentru săpături arheologice de anvergură în oraşul Xian. Cu timpul deveni convins că însuşi împăratul Qin zăcea pe undeva în aşteptare, perfect conservat, în vreo groapă aşezată nu prea departe de armata de lut ars dezgropată de arheologi. Conform documentelor vechi, pe undeva prin apropiere, sub o movilă uriaşă, trebuia să se găsească îngropată şi o machetă detaliată a statului China în anul 210 î.Hr., în care erau reprezentate cu minuţiozitate fiecare templu şi pagodă existente. Se mai spunea că râurile erau făcute din mercur şi că joaca miniaturală a împăratului plutea veşnic pe apele domeniului lui subpământean. Când se descoperi că pământul din oraşul Xian era contaminat cu mercur, agitaţia lui Xi spori vizibil.

Xi mai dezgropase o relatare contemporană acelor ani în care era descris un dom imens comandat de împărat pentru a acoperi miniaturalul ţinut. Se spunea acolo că ţinutul respectiv fusese numit, asemenea celui real, Imperiul Celest. Deoarece chineza scrisă nu se modificase prea mult în ultimii 2200 de ani, Xi fusese capabil să citească relatarea istorică fără a apela la vreun expert lingvist. O citise el însuşi. Un cronicar din timpul împăratului Qin i se adresa direct lui Xi. Multe nopţi după aceea Xi adormea în timp ce încerca să vizualizeze măreaţa Cale a Laptelui care înconjura bolta cerească din mormântul împăratului şi noaptea scânteind de cometele care se iveau când trecea pe acolo, pentru a-i cinsti memoria.

Căutarea mormântului lui Qin şi a machetei universului comandată de acesta a fost preocuparea care l-a acaparat pe Xi tot deceniul care trecuse. Nu descoperise încă nimic, dar cercetările lui captivaseră imaginaţia întregii Chine. Despre el se spunea: „În China sunt două miliarde de oameni, dar există un singur Xi”, iar în cadrul unei naţiuni care renunţa cu mare greutate la restricţiile impuse individului în faţa comunităţii, Xi

dădea senzaţia că exercită o influenţă constructivă.

Era clar că împăratul Qin fusese obsedat de nemurire. Omul care dăduse numele celei mai numeroase populaţii de pe planetă, omul care construise ceea ce pe atunci era cea mai mare construcţie de pe glob se temea – şi asta nu era greu de dedus – să nu fie uitat. De aceea a impus să fie construite şi mai multe clădiri monumentale, a conservat sau a reprodus trupurile şi chipurile curtenilor săi pentru a fi păstrate de-a lungul veacurilor, şi-a clădit propria machetă a lumii şi mormântul încă de negăsit şi, în fine, a trimis neîncetat expediţii pe Marea Chinei pentru a găsi elixirul vieţii. Ori de câte ori organiza o nouă expediţie se plângea cu amărăciune de cheltuielile la care era obligat. Fiecare dintre aceste misiuni de explorare implica zeci de jonci care porneau pe mări cu echipaje totalizând vreo 3000 de bărbaţi şi femei. Expediţiile nu se întorceau niciodată, iar soarta lor rămânea necunoscută. Fabuloasa apă a nemuririi nu putea fi găsită.

La nici cincizeci de ani după aceea în Japonia au apărut dintr-o dată culturile de orez în pământuri umede şi tehnica prelucrării fierului, descoperiri care au modificat profund economia japoneză şi au creat o clasă de aristocraţi războinici. Xi era de părere că şi numele pe care îl dădeau japonezii Japoniei reflecta cu claritate originea chinezească a culturii japoneze: Ţara Soarelui-Răsare. Unde ar trebui să stai pentru ca să vezi soarele răsărind deasupra Japoniei? Era întrebarea favorită a lui Xi. Răspunsul era clar: până şi numele cotidianului pe care Ellie tocmai îl vizitase era, după părerea lui Xi, o denumire evocatoare a vieţii şi vremurilor împăratului Qin. Ellie se gândi că, dacă te apucai să faci o comparaţie, Alexandru cel Mare părea un biet şcolar bătăios pe lângă împăratul Qin. Sau ceva de genul ăsta.

Dacă împăratul Qin fusese obsedat de nemurire, Xi era obsedat de Qin. Ellie îi povesti cum decursese vizita ei pe orbita planetei, la reşedinţa lui Sol Hadden, şi căzură amândoi de acord că, dacă împăratul Qin ar fi trăit în anii de declin ai secolului al douăzecilea, locul lui ar fi fost cu siguranţă pe orbită. Apoi ea i-l prezentă pe Xi lui Hadden prin videofon şi-i lăsă să discute singuri. Engleza excelentă pe care o vorbea venerabilul chinez devenise şi mai performantă datorită recentei sale implicări în transferul Coloniei Regale a Hong Kongului de sub jurisdicţia britanică sub cea a Republicii Populare Chineze. Când staţia „Methuselah” apuse cei doi încă mai discutau şi de aceea fură

nevoiţi să continue folosindu-se de reţelele de sateliţi de comunicaţie aflaţi pe orbita geosincronă. Probabil că Hadden şi Xi se înţelegeau de minune. La puţin timp după încheierea dialogului Hadden ceru ca punerea în funcţiune a Maşinii să fie programată în aşa fel, încât în momentul respectiv el şi staţia lui să se afle deasupra zonei de lansare. El spuse că, atunci când va veni vremea, voia să îşi poată fixa telescopul asupra Japoniei, spre Hokkaido.

*

În timp ce se îndreptau spre locul de întâlnire cu stareţul cu care urma să ia masa, Ellie întrebă:

– Budiştii cred sau nu în Dumnezeu?

Vaygay îi replică cu un umor sec:

– Din câte ştiu eu, ei cred că Dumnezeul lor este atât de mare, încât nici nu are nevoie să existe.

În timp ce maşina accelera pe drumul de ţară ce ducea spre locul întâlnirii, discutau despre Utsumi, stareţul celei mai vechi mănăstiri zen budiste din Japonia. Acum câţiva ani, la o ceremonie care marca cincizeci de ani de la distrugerea Hiroshimei, Utsumi ţinuse un discurs care atrăsese atenţia întregii omeniri. Stareţul era la curent cu viaţa politică a Japoniei şi servea adeseori ca un fel de consilier spiritual al partidului politic aflat la putere, dar îşi petrecea cea mai mare parte a timpului cu activităţile de la mănăstire, în rugăciune şi alte preocupări cucernice.

Sukhavati aminti în trecere:

– Şi tatăl lui a fost tot stareţ al unei mănăstiri budiste.

Ellie înălţă din sprâncene.

– Nu te uita aşa de mirată. Aveau voie să se căsătorească, la fel ca şi preoţii ortodocşi ruşi. Nu-i aşa, Vaygay?

– Asta se întâmpla înainte de a mă naşte eu, răspunse cel întrebat, cu un aer uşor confuz.

Restaurantul era aşezat într-o pădurice de bambuşi şi se numea Ungetsu, adică „Luna Înnourată”. Vizitatorii observară că într-adevăr un nor acoperea faţa lunii pe cerul întunecat al înserării. Gazdele lor japoneze aranjaseră lucrurile în aşa fel, încât acolo să nu mai fie niciun alt oaspete. Ellie şi tovarăşii ei îşi descălţară pantofii şi, lipăind cu picioarele în ciorapi, intrară într-o sufragerie micuţă care dădea spre un crâng de bambus.

Stareţul era ras complet pe cap şi purta pe el o tunică neagră cu argintiu. Îi salută într-o engleză conversaţională perfectă. Mai

târziu Xi le spuse colegilor săi că şi chineza pe care o vorbea călugărul era la fel de corectă. Împrejurimile erau liniştite, iar conversaţia se derula cu uşurinţă şi degajare. Fiecare fel de mâncare era o micuţă operă de artă, o nestemată comestibilă. Ellie înţelese de ce noul spirit gastronomic îşi avea originile în tradiţia culinară japoneză. Dacă obiceiul locului i-ar fi cerut să mănânce totul legată la ochi ea ar fi fost mulţumită. Dacă în loc de asta delicatesele ar fi fost aduse numai pentru a fi admirate şi nu ar fi avut voie să le mănânce niciodată, tot ar fi fost mulţumită. Dar să admiri şi să mănânci în acelaşi timp i se părea a fi un dar al cerului.

Ellie se aşezase vizavi de stareţ şi îl avea alături pe Lunacearski. Ceilalţi se interesau de specia sau cel puţin de ţara din care provenea una sau alta dintre bucăţelele din meniu. Între sushi şi nucile de ginkgo conversaţia se orientă, după cum era de aşteptat, înspre misiunea celor cinci.

– Dar *de ce* comunicăm? întrebă stareţul zen budist.

– Pentru a se face schimb de informaţii, îi răspunse Lunacearski, care părea să-şi îndrepte toate eforturile înspre lupta sa cu recalcitrantele beţigaşe pe care le primise drept tacâmuri.

– Dar de ce *ne dorim* să facem schimb de informaţii?

– Pentru că ne alimentăm cu informaţie. Informaţiile sunt necesare pentru a supravieţui. Fără informaţii murim.

Lunacearski îşi dedicase atenţia unei nuci de ginkgo care îi aluneca dintre beţigaşe ori de câte ori încerca s-o ridice până la nivelul gurii. În cele din urmă rusul îşi plecă mai jos capul pentru a se întâlni cu beţigaşele la jumătatea drumului.

Abatele îşi continuă ideea:

– Părerea mea este că oamenii comunică fie din iubire, fie din milă.

Apoi apucă una dintre nucile de ginkgo din faţa sa cu degetele şi o vârî direct în gură.

– Atunci dumneavoastră credeţi că Maşina este o unealtă a milei? întrebă Ellie. Credeţi că nu există niciun risc?

Ca şi cum ar fi răspuns, abatele continuă imperturbabil:

– Eu pot comunica şi cu o floare. Pot vorbi cu o piatră. Voi n-o să aveţi nicio problemă când va trebui să înţelegeţi fiinţele – sper că am ales cuvântul potrivit –, făpturile acelea din altă lume.

– Sunt perfect pregătit să vă cred când spuneţi că o piatră poate comunica cu dumneavoastră, zise Lunacearski, mestecând

nuca de ginkgo.

Până la urmă urmase exemplul abatelui şi apucase fructul cu mâna.

– Dar mă întreb totuşi cum comunicaţi dumneavoastră cu o piatră, continuă el. Lumea este plină de confuzie. Cum vă puteţi da seama că nu vă amăgiţi de unul singur?

– A, faimosul scepticism ştiinţific!

Pe chipul stareţului răsări un zâmbet pe care Ellie îl aprecie drept absolut victorios. Era un zâmbet inocent, aproape de copil.

– Pentru ca să comunici cu o piatră trebuie să devii mult mai puţin… preocupat. Nu ai voie să te gândeşti atât de mult, nu-ţi poţi permite să vorbeşti atât de mult. Când eu zic că am comunicat cu o piatră nu mă refer la cuvinte. Creştinii spun că „la început a fost Cuvântul”. Dar eu vorbesc despre un fel de comunicare mult mai profundă şi cu mult înainte de asta.

– Numai în Cartea lui Ioan se pomeneşte despre Cuvânt, comentă Ellie şi i se păru că tonul ei fusese puţin pedant chiar în clipa în care rostise cuvintele. Cărţile scrise anterior celei a lui Ioan nu pomenesc nimic despre aşa ceva. Este de fapt un adaos târziu sub influenţa filosofiei greceşti. La ce fel de comunicare preverbală vă referiţi dumneavoastră?

– Întrebarea dumitale este făcută din cuvinte. Dumneata îmi ceri să folosesc iarăşi cuvintele pentru a descrie ceva ce nu are nimic de-a face cu vorbele. Totuşi o să încerc. Există o povestire japoneză intitulată „Visul furnicilor”. Povestea se petrece în Regatul Furnicilor. Este o poveste lungă şi n-o să v-o spun acum pe toată. Dar cheia, înţelesul întregii poveşti este următorul: pentru a înţelege limba în care vorbesc furnicile trebuie să devii tu însuţi o furnică.

– Limbajul furnicilor este în realitate un limbaj chimic, interveni Lunacearski, privindu-l pe stareţ cu insistenţă direct în ochi. Furnicile lasă pe terenul pe unde trec nişte urme moleculare specifice care indică drumul pe care trebuie să-l urmeze ca să găsească mâncarea. Pentru a înţelege limba furnicilor nu-mi trebuie decât un cromatograf cu gaz sau un spectrometru de masă. Nu sunt nevoit să devin şi eu furnică.

– Probabil că asta e singura metodă pe care o ştii pentru a te transforma în furnică, îi replică stareţul.

În timp ce vorbea călugărul nu se uita la cineva anume. Aşa că întrebarea lui păru a-i viza pe toţi:

– Aţi putea să-mi spuneţi de ce oamenii studiază semnele pe

care le lasă furnicile?

– După părerea mea, se oferi Ellie, un entomolog ar putea spune că este o plăcere să înţeleagă furnicile şi modul de organizare a societăţii furnicilor. Cercetătorilor le face plăcere să cunoască, să înţeleagă.

– Acesta este doar un alt fel de a spune că ei iubesc furnicile.

Ellie îşi înăbuşi un uşor tremurat. Spuse:

– O fi aşa, însă cei care îi finanţează pe entomologi spun cu totul altceva. Ei sunt de părere că aceste cercetări le pot folosi pentru a controla comportamentul furnicilor, pentru a le putea face să părăsească o locuinţă pe care au invadat-o (asta ca să dau un exemplu concret). Sau pentru a înţelege particularităţile solului pe care vor să-l folosească în agricultură, cu tot cu ecosistemul specific dintr-o anumită zonă. Le-ar putea furniza o soluţie mai bună decât folosirea pesticidelor. Presupun că aţi considera că şi aici există un fel de iubire pentru furnici, cugetă femeia cu voce tare.

– Dar este şi în interesul nostru, o completă Lunacearski. Pesticidele sunt toxice şi pentru oameni.

– De ce vorbiţi despre pesticide tocmai când ne aflăm la o astfel de cină? le aruncă sec Sukhavati, care stătea pe cealaltă latură a mesei.

– O să visăm altă dată visul furnicilor, spuse stareţul cu blândeţe, uitându-se direct la Ellie, iar pe chipul lui apăru din nou acel zâmbet perfect, lipsit de orice frământare.

Ajutându-se de nişte limbi de pantofi lungi de un metru, invitaţii se încălţară din nou la ieşirea din restaurant şi apoi se îndreptară spre micuţa lor caravană de automobile. În tot acest timp proprietara localului şi cei care îi serviseră la masă le zâmbeau şi făceau plecăciuni ceremonioase. Ellie şi Xi văzură cum stareţul intra într-o limuzină împreună cu una dintre gazdele lor japoneze. Xi îi spuse femeii:

– L-am întrebat şi eu ceva: „Dacă sunteţi în stare să comunicaţi cu pietrele, n-aţi putea comunica şi cu cei morţi?”

– Şi ce ţi-a răspuns?

– Mi-a spus că nu-i nicio problemă. Cu morţii e uşor. Cel mai greu îi este cu cei vii.

Capitolul 18
Superunificarea

„O mare aspră!
Întinzându-se peste Sado
Calea Lactee.”
Matsuo Basho (1644–1694) – *Poem*

Poate că Hokkaido fusese aleasă datorită reputaţiei sale nonconformiste. Climatul zonei impunea anumite tehnici de construcţie care erau cu totul neconvenţionale în comparaţie cu standardele japoneze, iar insula însăşi era considerată lăcaşul neamului Ainu, o populaţie primitivă care era dispreţuită şi acum de mulţi dintre japonezi. Iernile erau la fel de aspre ca şi cele din Minnesota sau din Wyoming. Hokkaido ridica anumite probleme legate de transport şi aprovizionare, însă era destul de izolată. În cazul unei catastrofe faptul că fizic Hokkaido era separată de celelalte insule japoneze părea o uşurare. Acum însă nu mai era în niciun caz atât de izolată de lume, căci un tunel lung de cincizeci şi unu de kilometri o lega de Honshu. Tunelul fusese construit şi dat în folosinţă de curând şi era cel mai lung tunel submarin din lume.

Hokkaido părea a fi un loc suficient de sigur pentru testarea individuală a componentelor Maşinii. Cu toate acestea s-au auzit unele voci care îşi exprimau îngrijorarea în legătură cu asamblarea Maşinii pe această insulă. Era o regiune în care se înregistrau periodic erupţii vulcanice puternice, unele de dată recentă, iar munţii care înconjurau amplasamentul proiectului prezentau dovezi suficient de îngrijorătoare. Unul dintre munţi creştea cam cu un metru pe zi. Până şi sovieticii şi-au făcut cunoscute temerile legate de această alegere, deoarece insula Sahalin, care le aparţinea, se afla la doar patruzeci şi trei de kilometri depărtare de Hokkaido, dincolo de Soya sau strâmtoarea La Perouse. Dar unde merge mia merge şi suta; din câte putuseră să-şi dea seama oamenii de ştiinţă, chiar dacă ar fi construit Maşina pe faţa întunecată a Lunii, tot n-ar fi putut fi siguri că aceasta n-ar fi aruncat în aer întreaga suprafaţă a Pământului atunci când ar fi fost pusă în funcţiune. Factorul esenţial în prevenirea sau acceptarea pericolelor era decizia

construirii Maşinii; dacă se hotărâseră s-o construiască, atunci *unde* se construia întreaga maşinărie devenea o chestiune cu totul secundară.

Pe la începutul lunii iulie Maşina începuse să capete din nou forma cerută. În Statele Unite activitatea încă se împleticea din cauza controverselor politice sau religioase, iar Maşina ce se construia în Uniunea Sovietică avea într-adevăr nişte probleme tehnice serioase. Însă aici, în Japonia, într-o uzină mult mai modestă decât cea din Wyoming, pivoţii fuseseră deja montaţi şi se încheiase şi construcţia dodecaedrului, deşi niciuna dintre realizări nu fusese făcută publică. De altfel vechii discipoli pitagoreici afirmaseră odinioară că însăşi existenţa dodecaedrului, pe care ei îl descoperiseră pentru prima dată, constituia un secret, iar pedepsele pentru divulgarea unui astfel de secret erau foarte severe. Deci ar fi fost potrivit ca, după 2600 de ani şi la o jumătate de glob distanţă de vechii discipoli ai lui Pitagora, secretul dodecaedrului să fie cunoscut doar de câţiva aleşi.

Conducătorul Proiectului din Japonia dăduse un ordin conform căruia toată lumea urma să-şi ia câteva zile de odihnă. Cel mai apropiat oraş destul de mare pentru a putea fi numit astfel era Obihiro, o aşezare drăguţă plasată la confluenţa râurilor Yubetsu şi Tokachi. Unii dintre angajaţi plecară să schieze pe pârtiile unde zăpada nu se topise încă, pe muntele Asahi. Alţii s-au dus să facă zăgazuri provizorii la izvoarele termale din apropiere, folosindu-se de bolovani grei şi încălzindu-se în apele îmbibate de rămăşiţele descompuse ale unor elemente radioactive create cu miliarde de ani în urmă din explozia vreunei supernove. Destul de mulţi dintre angajaţii Proiectului au mers la cursele din Bamba, unde nişte cai de tracţiune masivi trăgeau după ei sănii încărcate cu greutăţi de-a lungul unor benzi paralele de pământ bătătorit. Dar echipa celor Cinci îşi dorea o sărbătorire adevărată a evenimentului şi zbură cu un elicopter la Sapporo, cel mai mare oraş al insulei Hokkaido, aflat la mai puţin de două sute de kilometri distanţă.

Se dovediră destul de norocoşi, fiindcă ajunseră exact în perioada festivalului Tanabata. Pericolele care i-ar fi putut ameninţa erau considerate destul de reduse deoarece nu cei cinci oameni, ci Maşina era mult mai importantă, chiar esenţială pentru reuşita proiectului. În afară de studierea temeinică a Mesajului, a construcţiei Maşinii şi a instrumentelor miniaturizate

pe care urma să le ia cu ei, membrii echipajului nu fuseseră supuşi niciunui program de pregătire special. Ellie se gândi că, într-o lume raţională, ei ar fi fost uşor de înlocuit, cu toate că impedimentele politice pe care le implica selectarea altor cinci persoane care să fie acceptate de întreg Consorţiul Planetar al Maşinii erau considerabile.

Xi şi Vaygay spuseseră că trebuia „să rezolve nişte afaceri” pe care nu le puteau discuta decât la un pahar de saké. Astfel Ellie, Devi Sukhavati şi cu Abonnema Eda se treziră conduşi de către gazdele lor japoneze de-a lungul uneia dintre străzile care dădeau înspre Odori Promenade. Trecură pe lângă standuri unde erau expuse modele complicate de serpentine din hârtie viu colorată, lanterne tot din hârtie, desene şi picturi de frunze, broaşte ţestoase, căpcăuni. Văzură o reprezentaţie atractivă de păpuşi cu un bărbat şi o femeie îmbrăcaţi în costume medievale. Între două clădiri înalte fusese întinsă o bucată uriaşă şi groasă de pânză de in, pânză pe care cineva pictase un păun plin de viaţă şi ţanţoş în penajul său multicolor.

Ellie aruncă o privire la însoţitorii săi. Eda se îmbrăcase în roba lui lungă până la călcâie, brodată cu măiestrie, iar pe cap purta o bonetă înaltă şi tare. Sukhavati îşi pusese pe ea un alt sari uluitor de frumos. Americanca decise că se simţea minunat în compania lor. Până acum Maşina construită în Japonia trecuse de toate verificările cerute şi se căzuse de acord asupra unui echipaj care era reprezentativ – deşi nu întru totul – pentru populaţia planetei şi care în plus includea nişte indivizi integri, neinfluenţaţi de căutătorii oficiali de noduri în papură ale celor cinci naţiuni de care aparţineau. Într-un fel sau altul fiecare dintre cei cinci era un rebel.

Eda era un exemplu bun. Iată-l: marele fizician, cel care descoperise un principiu numit de el „superunificare”, o teorie elegantă în care erau incluse toate cazurile speciale ale fizicii, toată varietatea de teorii pornind de la gravitaţie şi ajungând până la quarci. Era o realizare comparabilă cu cele ale lui Isaac Newton şi Albert Einstein, iar Eda fusese deseori comparat cu amândoi. Se născuse într-o familie musulmană din Nigeria. Faptul în sine nu era ceva neobişnuit, numai că Eda era unul dintre adepţii unei facţiuni islamice neortodoxe numite Ahmadiyah, facţiune care se înrudea teologic cu sufismul. După seara petrecută cu stareţul Utsumi, Eda le explicase că sufiştii erau pentru Islam ceea ce era Zen pentru budişti. Ahmadiyah

proclamase necesitatea unui „jihad al stiloului, nu al sabiei”.

În ciuda comportamentului său liniştit şi cu adevărat paşnic, Eda era un adversar înfocat al conceptului mai convenţional numit de musulmani „jihad”, adică „războiul sfânt”. În locul acestui război religios Eda milita pentru un schimb de idei liber şi cât mai bine dezvoltat. Dintr-o astfel de perspectivă pentru mulţi dintre islamiştii conservatori Eda reprezenta un element stânjenitor, de aceea unele dintre statele islamice s-au opus serios ca fizicianul nigerian să fie ales ca membru în echipajul Maşinii. De altfel nici n-au fost singurii. Un negru laureat al premiului Nobel şi despre care se zicea uneori că ar fi cea mai inteligentă persoană de pe planetă se dovedea prea mult pentru cei care îşi ascundeau rasismul de dragul noilor schimbări benefice produse în societate. Acum patru ani, când Eda îl vizitase pe Tyrone Free în închisoare, negrii americani reacţionaseră imediat, afişându-şi cu mândrie calitatea rasei. Tot atunci Eda devenise un model de urmat, un ideal pentru tinerii afroamericani. Faimosul fizician reuşise să scoată la iveală ce era mai rău la rasişti şi ce era mai bun la toţi ceilalţi oameni de pe planetă.

Odinioară îi spusese lui Ellie:

– Timpul pe care mi-l ocup cu fizica este pentru mine un lux. Pe lume există o mulţime de inşi care ar putea face acelaşi lucru ca şi mine dacă ar avea aceleaşi posibilităţi. Însă dacă eşti obligat să umbli pe străzi ca să cauţi de mâncare, atunci nu vei avea destul timp pentru fizică. Obligaţia mea este să fac tot ce pot ca să îmbunătăţesc condiţiile de viaţă ale cercetătorilor tineri din ţara mea.

În timp ce în Nigeria devenea încetul cu încetul un erou naţional, vorbea tot mai mult despre corupţie, despre dobândirea pe cale necinstită a unor drepturi, funcţii, averi, despre importanţa cinstei şi a integrităţii în cercetarea ştiinţifică, dar şi peste tot globul, despre marea şi puternica naţiune care ar putea fi Nigeria. Spunea că Nigeria avea cam aceeaşi populaţie ca şi Statele Unite din anii ’20. Era o ţară bogată în resurse naturale şi multele culturi existente acolo reprezentau o forţă. Eda argumenta cu seriozitate, spunând că, dacă Nigeria ar reuşi să-şi rezolve problemele, ar putea să devină un far călăuzitor pentru tot restul omenirii. În timp ce în toate celelalte domenii care îl interesau căuta liniştea şi singurătatea, în problemele legate de ţara sa se manifesta în public. Mulţi dintre bărbaţii şi femeile din

Nigeria, fie că erau musulmani, creştini sau animişti, tineri sau mai puţin tineri, îi luau în serios viziunea glorioasă.

Dintre trăsăturile de caracter ale lui Eda poate că cea mai impresionantă era modestia sa. Rareori îl auzeai exprimându-şi părerile. La cele mai directe întrebări răspundea laconic, la obiect. Nu puteai să-ţi dai seama de profunzimea gândirii sale decât dacă îi citeai scrierile sau, uneori, şi după felul cum vorbea, dar asta numai după ce ajungeai să-l cunoşti suficient de bine. În miezul tuturor speculaţiilor legate de Mesaj şi de Maşină, despre ce s-ar putea întâmpla după ce complicatul agregat vegan va fi pus în funcţiune, Eda se oferise cu un singur comentariu care suna cam astfel: „Povestea spune că în Mozambic maimuţele nu vorbesc fiindcă ştiu că, dacă vor scoate un singur cuvinţel, o să vină vreun om care să le ia şi să le pună să muncească.”

Într-un echipaj atât de volubil era destul de straniu să apară şi cineva aşa de taciturn cum era Eda. Asemenea multor altora, Eda era extraordinar de atent chiar şi în expresiile sale cele mai obişnuite. Îşi numea adesea versiunea primară asupra teoriei superunificării, o versiune mai simplistă şi numai parţial reuşită, o „eroare de prostănac”. Nigerianul avea peste treizeci de ani şi era năucitor de atractiv. În această ultimă privinţă Ellie şi Devi ajunseseră să cadă de acord după o discuţie între patru ochi asupra calităţilor fizicianului. Ellie aflase şi că bărbatul era căsătorit, avea o singură nevastă şi era fericit cu ea. În acel moment soţia şi copiii lui Eda se aflau în Lagos, capitala Nigeriei.

O estradă din beţe de bambus care fusese amplasată special pentru astfel de ocazii fusese pavoazată şi împodobită cu ghirlande, ba chiar se sufoca sub povara miilor de benzi de hârtie colorată. Printre cei care îmbogăţeau ciudatul frunziş cu noi şi noi culori se observau în special foarte mulţi tineri şi tinere. De altfel festivalul Tanabata este unic în Japonia pentru modul său de a celebra dragostea. Pe toate şirurile de panouri cu desene simbolice, cât şi în reprezentaţiile ce se ţineau pe scene improvizate în aer liber, erau prezentate personajele poveştii originare, care se referea la două stele. Cele două stele se îndrăgostiseră una de alta, însă erau despărţite de Calea Lactee. Cei doi îndrăgostiţi au reuşit să găsească o metodă pentru a se întâlni, dar numai o dată pe an, în cea de-a şaptea zi a celei de-a şaptea luni după calendarul lunar, şi asta cu condiţia ca în acea zi să nu plouă. Ellie aruncă o privire la albastrul cristalin al cerului de munte şi le ură noroc îndrăgostiţilor din poveste. Iar

legenda continuă în zecile ei de reprezentaţii. Tânărul-astru era, după tradiţie, un fel de cowboy japonez şi era reprezentat de steaua pitică A7 din constelaţia Altair. Tânăra-stea era o ţesătoare şi era reprezentată de Vega. Lui Ellie i se păru cam ciudat că steaua Vega era o figură centrală a unui festival japonez cu numai câteva luni înainte de a pune în funcţiune Maşina vegană construită aici. Dar mai ştia şi că, dacă studiai cu atenţie suficiente culturi tradiţionale, aveai să găseşti destule legende interesante despre multe dintre stelele vizibile de pe cer, dacă nu despre toate. Legenda era de fapt de origine chineză şi la ea făcuse aluzie Xi cu câţiva ani în urmă, atunci când Ellie îl auzise la prima întâlnire în plen a Consorţiului Planetar al Mesajului, întâlnire ţinută la Paris.

În cele mai multe dintre oraşele mari ale Japoniei festivalul Tanabata era pe cale să dispară. Căsătoriile aranjate de familie încetaseră să mai reprezinte regula şi astfel suferinţele îndrăgostiţilor despărţiţi nu mai atingeau cu atâta putere corzile sufletului, aşa cum o făcuseră odinioară. Totuşi în câteva locuri cum erau Sapporo, Sendai şi alte câteva oraşe festivalul devenea tot mai popular cu fiecare an ce trecea. În Sapporo mai ales festivalul avea un caracter special, mai incitant şi mai contrariant, tocmai datorită opiniei încă destul de răspândite după care toate căsătoriile între japonezi şi ainu reprezentau o încălcare gravă a normelor societăţii. Pe insulă mai subzista încă o întreagă reţea domestică de detectivi particulari care, în schimbul unei taxe, erau gata să investigheze originea, rudele şi strămoşii posibililor candidaţi la căsătoria cu fiii sau fiicele celor interesaţi. O origine ainu era considerată şi acum de mulţi părinţi drept un motiv serios pentru un refuz fără comentarii. La aflarea unor astfel de detalii cea mai revoltată a fost Devi, care îşi aminti cât suferise ea împreună cu soţul ei, cu mulţi ani înainte, dar din aceleaşi motive. Fără îndoială că şi Eda ştia o poveste sau două în acelaşi spirit, însă el preferă să tacă.

Pentru oamenii care la ora actuală aveau doar rareori ocazia să vadă în realitate cele două stele, Altair şi Vega, festivalul Tanabata din oraşul Sendai de pe insula Honshu era acum atracţia principală a ţării şi putea fi urmărită la postul naţional de televiziune. Ellie se întrebă dacă cei de pe Vega ar fi în stare să transmită Pământului acelaşi Mesaj şi în continuare, la infinit. Oricum Maşina beneficia de o atenţie considerabilă în cadrul comentariului televizat care însoţea transmisiunea din acel an de

la festivalul Tanabata. Interesul acordat se datora în parte şi faptului că Maşina se construise şi se definitivase în Japonia. Pe de altă parte Cei Cinci, cum erau deseori numiţi membrii echipajului, nu fuseseră invitaţi să apară la televiziunea japoneză, iar prezenţa lor aici, în Sapporo, cu ocazia festivalului Tanabata, nu era ceva de care să ştie prea mulţi. Chiar şi aşa fură recunoscuţi cu uşurinţă pe când se plimbau pe stradă. Reveniră toţi trei pe Obori Promenande în acompaniamentul unor aplauze răzleţe şi politicoase produse de trecători. Mulţi dintre ei se şi înclinau în faţa lor. Un difuzor plasat în faţa unui magazin de muzică izbucni pe neaşteptate, lansând în aer o melodie rock'n'roll pe care Ellie o recunoscu imediat: era „Vreau să ricoşez din tine", o piesă cântată de grupul de negri White Noise. În lumina apusului se profila un câine bătrân, cu ochii urduroşi, care se apropia de ei încet, dând din coadă cu un aer trist.

Comentatorii japonezi vorbeau despre Machindo, Calea Maşinii, o perspectivă comună şi tot mai probabilă în care Pământul era considerat o singură planetă unită, iar toţi oamenii beneficiau de şanse şi drepturi egale la viitorul ei. Ceva asemănător fusese proclamat de unele religii, dar niciodată de toate. Credincioşii aparţinând acelor religii nu acceptau – cum era şi de înţeles – ca o astfel de pătrundere în esenţa umanităţii să fie atribuită unei Maşini a extratereştrilor. Ellie se gândi că, dacă acceptarea unei noi imagini asupra locului nostru în univers poate fi considerată drept o convertire religioasă, atunci Pământul era invadat de o revoluţie teologică. Până şi milenariştii din America şi din Europa fuseseră influenţaţi de Machindo. Dar, se mai întrebă femeia, dacă Maşina nu va funcţiona, iar Mesajul va dispărea, atunci cât timp va dura această nouă perspectivă? Fiindcă, îşi continuă ea raţionamentul, chiar dacă am fi făcut unele greşeli când am descifrat planul de construcţie a Maşinii, chiar dacă n-am fi priceput niciodată nimic în plus despre vegani, Mesajul demonstrează oricum fără nicio umbră de îndoială că în univers mai există şi alte fiinţe raţionale şi că ele sunt cu mult mai avansate decât noi. Ellie îşi spuse că asta ar trebui să fie suficient pentru a păstra unitatea planetei, fie şi numai pentru o vreme. Apoi îl întrebă pe Eda dacă avusese vreodată vreo experienţă religioasă care să-l influenţeze.

– Da, spuse el.

– Când?

Uneori trebuia să-l încurajezi să vorbească.

– Atunci când am dat prima dată de Euclid. Şi când am înţeles pentru prima oară legea gravitaţiei a lui Newton. Şi la ecuaţiile lui Maxwell, şi la teoria relativităţii generalizate. Şi în timpul când lucram la teoria superunificării. Am fost destul de norocos să beneficiez de mai multe experienţe religioase.

– Nu, îi replică Ellie. Ştii ce vreau să spun. În afară de ştiinţă.

– Niciodată, îi răspunse el imediat. Niciodată în afara ştiinţei.

Eda îi povestise câte ceva despre religia de care aparţinea prin naştere. Zicea că nu se simţea legat de toate dogmele şi riturile acesteia, dar era mulţumit că nu-l stânjenea. De altfel, după opinia lui, o astfel de religie ar fi putut face mult bine. Era o sectă relativ nouă, contemporană cu Ştiinţa Creştină şi cu Martorii lui Iehova, întemeiată în punjab de către Mirza Ghulam Ahmad. Ellie află că şi Devi ştia câte ceva despre Ahmadiyah şi-i caracterizase drept o sectă care făcea convertiri şi-şi căuta prozeliţi. Originile religiei lui Eda se regăseau în ideile eshatologice. Ahmad pretinsese că este Mahdi, persoana sfântă pe care musulmanii o aşteptau să apară la sfârşitul lumii. El susţinea şi că ar fi Hristos revenit pe Pământ, o încarnare a lui Krishna şi în acelaşi timp un „buruz”, adică o nouă apariţie a lui Mohammed. La ora actuală milenarismul creştin influenţase religia Ahmadiyah, astfel că revenirea lui Ahmad era dată drept iminentă de câţiva dintre credincioşii sectei sale. Se considera că anul 2008, când se comemora centenarul morţii lui Ahmad, era o dată favorabilă pentru Ultima Întoarcere a lui în chip de Mahdi. Râvna mesianică de care fusese cuprinsă planeta, deşi se disipa, pe ansamblu dădea impresia că se extinde în continuare, şi Ellie îi mărturisi lui Devi că era îngrijorată de înclinaţiile iraţionale ale speciei umane.

– La un festival al dragostei, îi răspunse indianca, nu ar trebui să fii atât de pesimistă.

*

În Sapporo avusese loc o abundentă cădere de zăpadă, astfel că obiceiul locului de a face sculpturi din gheaţă şi din zăpadă care să reprezinte animale şi personaje mitologice fusese puţin decalat. Cineva sculptase cu meticulozitate un imens dodecaedru care era prezentat în mod regulat la ştirile de seară, ca un fel de semn de recunoaştere. După zilele călduroase şi nepotrivite anotimpului care interveniră pe neaşteptate sculptorii în gheaţă puteau fi văzuţi cum solidificau gheaţa, o ciopleau sau o finisau, încercând să repare distrugerile provocate de soare.

De acum se auzeau tot mai multe voci care îşi manifestau spaima că Maşina, o dată pusă în funcţiune, ar putea declanşa într-un fel sau altul o apocalipsă planetară. Responsabilii Proiectului Maşina ripostau oferind maselor largi garanţii că nu se va întâmpla nimic, asigurau plini de încredere guvernele că situaţia era sub control şi luară hotărârea ca data punerii în funcţiune a Maşinii să rămână secretă. Unii oameni de ştiinţă au propus ca activarea să aibă loc la 17 noiembrie, seara, când se preconiza a avea loc cea mai spectaculoasă ploaie de meteoriţi a secolului. Spuneau că ar fi fost un fel de simbol de bun augur. Însă Valerian a ripostat, zicând că, dacă Maşina urma să se lanseze în spaţiu, părăsind Pământul în acele momente, atunci ar fi fost nevoită să zboare printr-un nor de fragmente cosmice care n-ar face altceva decât să creeze un risc suplimentar şi inutil. Aşa că data activării fu amânată cu câteva săptămâni, până la sfârşitul ultimei luni din anul o mie nouă sute şi ceva. Măcar că această dată nu era cu adevărat cea a intrării în Mileniul Trei, ci cu un an mai înainte, cei care nu se deranjau să priceapă convenţiile calendaristice sau cei are îşi doreau să sărbătorească trecerea în noul mileniu de două ori consecutiv la sfârşiturile lunilor decembrie plănuiră cu toţii petreceri şi serbări de dimensiuni impresionante.

Extratereştrii menţionaseră cu o minuţiozitate ce friza pedanteria masa fiecărei componente a maşinăriei lor şi masa totală admisă, cu toate că nu aveau de unde să ştie cât va cântări fiecare membru al echipajului. Nu rămăsese decât foarte puţin loc pentru echipamentul tehnic de producţie terestră. Cu câţiva ani înainte acest fapt fusese folosit ca argument pentru constituirea unui echipaj format numai din femei, deoarece într-o asemenea situaţie cantitatea de echipament admisă ar fi fost mai mare. Până la urmă ideea a fost respinsă şi categorisită drept frivolă.

Nu exista loc nici pentru costume spaţiale. Cei Cinci nu puteau decât să spere că veganii îşi vor aminti tendinţa accentuată a pământenilor de a respira oxigen. Din cauză că nu aveau practic niciun fel de dotare tehnică proprie, porneau spre o destinaţie necunoscută şi urma să se ciocnească de nişte diferenţe culturale imense, era clar că membrii echipajului porneau într-o misiune care implica riscuri imense. În mass-media se discuta adeseori despre asta, dar Cei Cinci între ei n-o făceau niciodată.

Echipajului i s-a oferit o diversitate de aparate: aparate de filmat miniaturale, spectrometre de dimensiuni reduse, supercomputere supraconductibile, biblioteci pe microfilme. Avea şi totodată n-avea rost. La bordul Maşinii nu existau instalaţii amenajate nici pentru dormit sau gătit, nici pentru spălat sau alte nevoi umane. Membrii echipajului urma să-şi ia cu ei doar un minimum de provizii, iar o mare parte din ele aveau să fie înghesuite în buzunarele salopetelor. Devi trebuia să aibă la ea o trusă medicală de strictă necesitate. În ceea ce o privea, Ellie îşi zise că n-avea de ce să poarte după ea mai mult decât o periuţă de dinţi şi poate un schimb de lenjerie. Era convinsă că, dacă extratereştrii o puteau duce pe Vega într-un scaun, atunci cu siguranţă vor fi capabili să le ofere şi cele necesare unui trai comod. Le-a spus şi responsabililor Proiectului că, dacă va avea nevoie de un aparat de filmat, o să le ceară pur şi simplu veganilor să-i facă rost de unul.

Exista o opinie răspândită şi care se referea cu destulă seriozitate la un aspect aparent neimportant: Cei Cinci ar trebui să plece dezbrăcaţi. Se spunea că, atât timp cât în instrucţiuni nu fuseseră menţionate articolele de îmbrăcăminte, ele nici n-ar trebui folosite, fiindcă ar fi posibil să perturbe în vreun fel buna funcţionare a Maşinii. Ellie şi Devi, asemenea multor altor inşi, s-au amuzat mult pe această temă şi au arătat că nu exista niciun fel de indicaţie *împotriva* îmbrăcămintei, care ţinea de un obicei uman larg răspândit şi de altfel evident în transmisiunea de la Jocurile Olimpice din Berlin. Xi şi Vaygay au protestat gălăgios, declarând că veganii ştiau că oamenii poartă îmbrăcăminte. Singurele restricţii impuse se refereau la greutatea totală. Revoltaţi, cei doi întrebară dacă n-ar trebui cumva să-şi extragă şi dinţii implantaţi sau să-şi lase acasă ochii de sticlă. Imaginea concretă născocită de ei se răspândi repede şi echipajul ieşi victorios, într-o oarecare măsură şi datorită unor ţări care ezitau să fie asociate cu un proiect care să atingă tocmai la final o culme a indecenţei şi caraghioslâcului. Polemica însă stârni un val uşor de umor frust atât în rândul presei şi al tehnicienilor de la Proiect, cât şi printre membrii echipajului. Lunacearski mai făcuse o remarcă acidă:

– Dacă vreţi să o luăm aşa, în Mesaj nici nu se specifică exact cine trebuie să plece. Nu ni se spune că acolo trebuie neapărat să stea oameni. Poate că pentru vegani cinci cimpanzei ar fi la fel de satisfăcători ca şi noi.

Lui Ellie i se spusese că până şi o singură fotografie bidimensională a unei maşini extraterestre ar fi de o valoare inestimabilă. Şi atunci cât ar valora o fotografie în care să apară chiar extratereştrii? N-ar vrea ea să se răzgândească şi să ia totuşi un aparat de filmat sau chiar de fotografiat în Maşină? Dar der Heer, care se afla deja în Hokkaido împreună cu o delegaţie numeroasă de americani, îi spuse să fie serioasă. Miza era prea mare pentru ca să... Sfatul fu întrerupt însă de Ellie, care îi aruncă o privire atât de rece, încât der Heer nu mai reuşi să-şi încheie propoziţia. În mintea ei, femeia ghicise deja ce voia să-i spună Ken: riscurile erau prea mari pentru ca ea să-şi permită să se poarte copilăreşte. Era uimitor (şi Ellie nu contenea să se minuneze): Ken se comporta ca şi cum, după toate câte se întâmplaseră între ei doi, el ar fi fost cel ofensat. Simţind nevoia unei confesiuni, femeia i se destăinui lui Devi. Indianca nu se arătă cu totul de partea sa. Zicea că der Heer i se păruse „foarte drăguţ”. Până la urmă Ellie acceptă să ia cu ea o cameră video ultraminiaturizată.

Pe lista cerută de responsabilii proiectului, la secţiunea „Efecte personale”, Ellie trecu: „Frunză, palmier; 0.811 kilograme.” Der Heer fu trimis să discute cu ea.

– Ştii că la trei sferturi de kilogram ai putea să iei cu tine un sistem de fotografiere în infraroşu splendid. De ce ţii să duci acolo o ramură de copac? întrebă el.

– O frunză! preciză Ellie. Ştiu că ai crescut în New York, dar trebuie să ştii ce-i ăla un palmier. Găseşti toate explicaţiile în „Ivanhoe”. Nu l-ai citit când erai în liceu? În vremea cruciadelor pelerinii care se întorceau din lunga lor călătorie în Ţara Sfântă aduceau cu ei o frunză de palmier pentru a le arăta oamenilor că au fost într-adevăr acolo. Eu o iau cu mine ca să-mi păstrez optimismul. Nu-mi pasă *cât* de avansaţi sunt cei de pe Vega. Pământul este Ţara *mea* Sfântă. Le voi duce o frunză de la noi pentru a le arăta de unde vin.

Der Heer nu mai zise nimic, dar scutură din cap nemulţumit. Când îi explică motivele ei şi lui Vaygay, rusul îi răspunse:

– Asta o înţeleg şi eu foarte bine.

Ellie îşi aminti de grijile pe care şi le făcea Vaygay şi de povestea pe care i-o spusese pe când erau la Paris. O impresionase mai ales imaginea acelei caleşti trimise în satul cel nevoiaş. În acel moment îşi dădu seama că frunza de palmier mai avea pentru ea şi o altă semnificaţie. Avea nevoie de ceva

care să-i aducă aminte de Pământ. Se temea că o să fie tentată să nu se mai întoarcă.

*

Cu o zi înainte ca Maşina să fie pusă în funcţiune Ellie primi un pacheţel care fusese transmis prin comisionari, din mână în mână, de la apartamentul în care stătuse cât fusese în Wyoming, şi care trecuse peste ocean prin intermediul unui curier. Nu exista nicio adresă de retur, iar în interior nu se zărea niciun bileţel sau semnătură care să-i deconspire expeditorul. Pachetul conţinea un lanţ de aur cu medalion. Dacă te gândeai bine, putea fi folosit şi ca pendul. Pe ambele părţi ale medalionului era gravată o inscripţie cu litere foarte mărunte, dar uşor de citit. Ellie citi una dintre feţele medalionului:

„Hera, regină superbă, cu rochiile ei aurite,

L-a supus pe Argus ale cărui priviri furioase cuprind întreaga lume.”

Pe reversul medalionului textul era mai lung, dar în proză:

„Acesta este răspunsul pe care l-au dat apărătorii Spartei în faţa comandantului armatei romane: «Dacă eşti zeu, atunci nu-i vei lovi pe cei care nu ţi-au făcut niciodată vreun rău. Dacă eşti bărbat, înaintează şi vei găsi destui bărbaţi pe măsura ta». Şi femei.”

Ştia cine îi trimisese pachetul.

*

În ziua următoare, Ziua Pornirii, se făcu un sondaj de opinie printre conducătorii echipelor din cadrul proiectului. Întrebarea se referea la ce credeau ei că avea să se întâmple cu Maşina. Mulţi erau de părere că nu se va întâmpla nimic, deoarece Maşina nu va funcţiona. Un număr mai redus de persoane credea că Cei Cinci vor ajunge cumva în sistemul stelei Vega, şi încă foarte repede, neexcluzând totuşi şi varianta contrarie. Alţii au sugerat tot felul de alte variante: că Maşina ar fi un vehicul pentru explorarea sistemului solar, că de fapt ar reprezenta cea mai costisitoare farsă izbutită din istorie, că era o sală de clasă sau poate o maşină a timpului, dacă nu cumva o cabină telefonică galactică. Unul dintre cercetători scrisese: „În scaune se vor materializa încetul cu încetul cinci înlocuitori hidoşi, cu nişte solzi verzi şi cu dinţi foarte ascuţiţi.” Dintre toate răspunsurile acesta fusese cel mai apropiat de scenariul calului troian de care se pomenise atât. Şi mai era cineva, o singură persoană, care scrisese scurt „Maşina Apocalipsei”.

A avut loc şi un fel de ceremonie. S-au ţinut discursuri, s-au servit mâncăruri şi băutură. Oamenii se îmbrăţişau unul pe altul. Unii plângeau înăbuşit. Numai o parte dintre cei prezenţi îşi afişau deschis scepticismul. Îţi puteai da seama că, orice s-ar fi întâmplat în momentul pornirii (sau, poate, al Lansării), reacţia celor din jur va fi cutremurător de puternică. Pe multe feţe se puteau distinge semne de bucurie şi speranţă.

Ellie apucase să sune la casa de odihnă unde se afla mama ei şi îşi luase rămas bun de la ea. Rostea cuvintele într-o galenă telefonică din Hokkaido şi în Wisconsin se auzeau aceleaşi sunete. Dar nu se auzi niciun răspuns. Asistenta care avea grijă de bătrână îi spuse că abia acum mama ei îşi vindeca unele dintre funcţiile motrice din partea afectată de paralizie temporară. Dar în curând, o asigură ea, bătrâna va putea să articuleze câteva cuvinte. Pe la sfârşitul convorbirii Ellie simţi încetul cu încetul cum i se ia o piatră de pe inimă. Se liniştise aproape cu totul.

Tehnicienii japonezi aveau în jurul capetelor nişte benzi de pânză care le acopereau frunţile şi care se numeau „Hachimaki”. Hachimaki se purtau, după cum spunea tradiţia, în momentele în care individul trebuia să se pregătească pentru un efort mental, fizic sau spiritual deosebit şi în special în luptă. Pe banderolele tehnicienilor era imprimată o reprezentare convenţională a globului pământesc. Nicio naţiune nu deţinea vreun rol proeminent.

Nu se făcuse nici prea mult caz de discursurile patriotice. Din câte putu Ellie să-şi dea seama, nimeni nu a fost îndemnat să se adune strâns în jurul drapelului ţării sale. Conducătorii de state şi de guverne au trimis scurte cuvântări înregistrate pe benzi video. Americanca era de părere că discursul preşedintei sale fusese unul deosebit de reuşit.

„Aceasta nu este o cuvântare şi niciun rămas bun”, începuse preşedinta. „Fiecare dintre voi face călătoria în numele a un miliard de suflete. Voi reprezentaţi toate popoarele de pe cuprinsul planetei. Dacă se va întâmpla să fiţi transportaţi altundeva, atunci ţineţi ochii larg deschişi pentru noi toţi. Nu mă refer doar la ştiinţă, ci la tot ce aţi putea învăţa. Voi reprezentaţi întreaga specie umană, cu trecutul, cu prezentul şi cu viitorul ei. Orice s-ar întâmpla, voi v-aţi câştigat un loc sigur în istorie. Voi sunteţi eroii planetei noastre. Să vorbiţi în numele nostru, al tuturor. Să fiţi înţelepţi. Şi... să vă întoarceţi.”

Câteva ore mai târziu Cei Cinci intrară în interiorul Maşinii pentru prima oară. Se strecurară unul câte unul printr-o ecluză. În acel moment luminile interioare instalate în nişte orificii adânci, deloc impunătoare, se aprinseră. Chiar şi după ce Maşina fusese construită şi asamblată până la ultima piesă, chiar şi în ziua în care toate verificările se încheiaseră cu bine, conducătorii proiectului se temuseră să-i lase pe Cei Cinci să-şi încerce locurile înainte de a veni momentul potrivit. Unii dintre angajaţi se temeau ca nu cumva simpla aşezare pe scaun să pună Maşina în funcţiune, chiar dacă benzelele erau nemişcate. Dar acum iată că se aflau toţi cinci înăuntru şi deocamdată nu se întâmplase nimic extraordinar. Era pentru prima dată când Ellie se putu rezema de spătarul scrobit şi capitonat cu material plastic al fotoliului, întinzându-se totuşi cu oarecare prudenţă. Şi-ar fi dorit ca scaunele să fi fost învelite în creton. Husele de creton ar fi fost perfecte pentru astfel de scaune. Deşi până şi asta era o problemă de mândrie naţională, după cum îşi dădu ea seama după un moment de reflecţie. Plasticul părea mult mai modern, mai ştiinţific şi mai serios.

Din cauză că se ştia de obiceiurile de fumător neglijent ale lui Vaygay, se dăduse ordin ca la bordul Maşinii să nu existe fum de ţigară. La auzul interdicţiei Lunacearski proferase blesteme şi ocări foarte colorate şi cursive în zece limbi ale Pământului. El intră înăuntrul Maşinii în coada celorlalţi, terminându-şi pe drum ultima ţigară Lucky Strike. Când se aşeză lângă Ellie se simţi că respiraţia bărbatului era puţin greoaie, având un uşor hârâit tabagic. Fiindcă în proiectul extras din Mesaj nu existau niciun fel de centuri de siguranţă, nici la bordul Maşinii japoneze nu exista vreuna. Cu toate acestea unii dintre angajaţii proiectului afirmaseră că era o nebunie să omită aşa ceva.

*

„Maşina *pleacă* undeva”, îşi zise Ellie. Era doar un vehicul, un mijloc de transport, o deschidere spre altundeva… sau spre altcândva. Era un tren de marfă care se clătina şi vâjâia în noapte. Dacă te căţărai la bordul lui te putea duce departe de înăbuşitoarele târguri provinciale ale copilăriei. Puteai ajunge la marile oraşe de cristal. Era o descoperire şi o cale de scăpare, era un sfârşit al singurătăţii. Fiecare întârziere administrativă, fiecare amânare a construcţiei, fiecare dispută legată de cea mai potrivită interpretare a vreunui subparagraf al instrucţiunilor o azvârlise în braţele disperării. Nu gloria era ţelul urmărit de ea…

nu era principalul lucru, în orice caz… ci un fel de eliberare.

Drogul ei era minunea, miracolul. Era dependentă de miracole. În mintea ei Ellie se închipuia în mii de ipostaze: era un reprezentant al unui trib primitiv, care stătea cu gura căscată în faţa adevăratei Porţi a lui Ishtar din Babilonul antic; era Dorothy în clipa în care zărea pentru prima dată turlele arcuite ale Oraşului de Smarald din Ţara lui Oz; era un băieţaş din cele mai sordide cartiere ale Brooklynului, aruncat direct în Coridorul Naţiunilor de la Târgul Mondial din 1939, cu Trylonul şi Perisfera ademenindu-l de la distanţă; era Pocahontas navigând în susul estuarului Tamisei şi văzând Londra care i se întindea înaintea ochilor de la un orizont la celălalt.

Inima ei cânta de bucuria aşteptării. Era sigură că avea să descopere ce alte lucruri sunt posibile, ce a putut realiza o altă specie inteligentă, alte fiinţe, creaturi măreţe care aproape sigur călătoriseră printre aştrii universului pe vremea când strămoşii omului încă se mai săltau de pe o creangă pe alta în micile luciri de lumină solară care se strecurau prin acoperământul verde al pădurii.

Drumlin o caracterizase drept o romantică incurabilă, aşa cum mai făcuseră mulţi alţi oameni pe care îi cunoscuse de-a lungul anilor, iar Ellie îşi dădu seama că se mira din nou, ca şi în alte dăţi, de ce o astfel de trăsătură era considerată de majoritatea indivizilor drept un handicap de care trebuia să te ruşinezi. În decursul vieţii sale romantismul îi fusese un stimul puternic şi în acelaşi timp un izvor de plăceri. Avocat şi practicant al romantismului, iată că ea plecase să-l vadă pe Vrăjitorul din Oz.

*

Prin radio se transmise un raport asupra situaţiei. Din cât se putuse observa cu mulţimea de instrumente care fuseseră amplasate în exteriorul Maşinii, nu existau niciun fel de defecţiuni evidente ale acesteia. Principalul interes al cercetătorilor era să vadă modul în care se va crea vidul dintre benzele şi din jurul acestora. Maşina avea, se pare, un sistem de o eficienţă extraordinară care pompa afară tot aerul din zona benzelelor şi reuşi să creeze cel mai complet spaţiu vid realizat vreodată pe Pământ. Ellie mai verifică o dată modul de ambalare a microcamerei video pe care o primise şi netezi cu palma frunza de palmier. În exteriorul dodecaedrului se aprinseră nişte lumini puternice. Două dintre cochiliile sferice se învârteau acum cu o viteză pe care Mesajul o denumise „viteza critică”. Cei care le

priveau din afară nu mai distingeau decât o nebuloasă, o pată rotitoare. Într-un minut şi al treilea benzel urma să atingă acea viteză critică. În jur se creă o sarcină electrică extrem de puternică. Când toate cele trei cochilii sferice cu axele lor perpendiculare una pe cealaltă vor ajunge la aceeaşi viteză numită „critică”, atunci Maşina va fi pusă în funcţiune. Sau cel puţin aşa se spunea în Mesaj.

Ellie îi privi pe colegii săi. Chipul lui Xi arăta o hotărâre aprigă, cel al lui Lunacearski, un calm deliberat, Sukhavati deschisese ochii larg, iar Eda afişa numai o atitudine de concentrare tăcută. Devi se uită spre Ellie, îi prinse privirea şi zâmbi.

Ellie îşi dori să fi avut un copil. A fost ultimul ei gând înainte ca pereţii să licărească şi să devină transparenţi, înainte de a avea impresia că Pământul se deschisese şi o înghiţea.

Partea a III-a
Galaxia

„Astfel mă preumblu prin munţii fără de margini
Şi ştiu că există speranţă
Pentru Acela pe care Tu l-ai plămădit din ţărână
Ca să se însoţească cu lucrurile veşnice.”

Din *Manuscrisele de la Marea Moartă*

Capitolul 19
Infinitul pur

„... urcând spre paradis
Pe scara uimirii.”
Ralph Waldo Emerson – *Merlin,* în *Poeme,* 1847

„Este posibil ca pentru o fiinţă infinit superioară întreg universul să nu fie mai mare decât o câmpie unde distanţa dintre o planetă şi alta să fie cât porii dintr-un grăunte de nisip şi spaţiile dintre un sistem stelar şi alt sistem stelar să nu fie mai mari decât spaţiile dintre un grăunte şi grăuntele alăturat.”
Samuel Taylor Coleridge – *Omniania*

Cădeau. Panourile pentagonale ale dodecaedrului deveniseră transparente. La fel tavanul şi podeaua. Ellie reuşi să distingă deasupra şi dedesubtul ei dantelăria de organosilicat şi pivoţii de erbiu implantaţi în corpul Maşinii. Pivoţii păreau să se mişte rapid. Parcă vibrau sau se agitau cu vioiciune. Iar cele trei benzele dispăruseră. Dodecaedrul se prăbuşea, gonind parcă în josul unui tunel lung şi întunecat, un tunel abia atât de larg cât să permită trecerea vehiculului în care se aflau cei cinci pământeni. Acceleraţia era de aproximativ un *g.* Drept urmare Ellie, care se afla cu faţa în direcţia de mers (sau mei degrabă de prăbuşire) era împinsă în spate şi strivită de spătarul scaunului, în timp ce Devi, care stătea în faţa ei, se înclinase în faţă, stând puţin aplecată din mijloc. Poate că ar fi trebuit totuşi să pună nişte centuri de siguranţă.

Era greu să reziste gândului fantezist că se scufundaseră în scoarţa planetei şi săltau în jos spre miezul de fier topit al acesteia. Sau poate că drumul lor ducea direct la... Ellie se strădui să-şi imagineze că această călătorie ar putea fi un fel de traversare cu feribotul lumii moderne peste miticul fluviu Styx, deşi varianta fantastică născută din imaginaţia şi lecturile femeii era una mai greu de acceptat.

Pereţii tunelului pe care îl traversau aveau o anumită structură după care, trecând pe lângă ei, puteau deduce viteza cu care se deplasau. Modelele ce se observau pe marginile pereţilor erau pestriţe şi neregulate, cu marginile moi şi rotunjite.

Niciunul nu avea o formă bine definită. Pereţii nu erau remarcabili după felul cum arătau, ci numai pentru rolul lor. Doar era ştiut că la câteva sute de kilometri sub scoarţa planetei toate rocile trebuia să strălucească roşiatic din cauza temperaturii ridicate. Iar aici nu se vedea nici urmă de strălucire. Nicio echipă de diavoli mărunţi nu dirija circulaţia şi nici nu se vedeau nicăieri dulapuri pline cu borcane de marmeladă. Astfel aveau o dovadă, oricât de fragilă ar fi fost ea, că nu se îndreptau înspre adâncurile propriei lor planete.

Din când în când unul sau altul dintre colţurile ascuţite ale dodecaedrului se freca de peretele tunelului, răzuind şi jupuind fragmente dintr-un material necunoscut. Din astfel de ciocniri dodecaedrul părea să iasă neatins şi în curând în urma lor se întinse un nor destul de gros de particule fine care îi urma credincios. De fiecare dată când dodecaedrul atingea zidul Ellie simţea un fel de vălurire, ca şi cum ceva moale se retrăsese uşor pentru a mai reduce din forţa impactului. Lumina din interiorul Maşinii, galbenă şi discretă, se împrăştia difuz şi uniform peste capetele lor. Câteodată tunelul făcea câte o curbă lină şi dodecaedrul era nevoit să urmeze curbura, virând cu eleganţă. Din câte putea să vadă Ellie, până în acel moment niciun alt obiect nu se îndrepta înspre ei, venind din direcţia opusă. La asemenea viteze până şi o ciocnire cu o vrăbiuţă ar fi avut ca rezultat o explozie devastatoare. Nu era cazul. Dar dacă nu făceau altceva decât să cadă şi iar să cadă şi iar să cadă, într-o prăbuşire nesfârşită în adâncurile unui puţ fără fund? Gândul acesta o făcea pe Ellie să simtă o stare permanentă de spaimă fizică, materializată într-un fel de gol vibrându-i în stomac. Chiar dacă ar fi fost aşa… Femeia nu îndrăzni să se gândească mai departe.

„O gaură neagră”, îşi zise brusc. „E o gaură neagră. Mă prăbuşesc, am trecut de limita gravitaţională, de graniţa unei găuri negre care m-a prins şi-o să ne poarte într-o cădere infinită şi îngrozitoare, fără capăt, fără speranţă. Sau poate că nici nu suntem într-o gaură neagră. Poate că mă îndrept spre infinitul pur. Aşa îl numesc fizicienii: infinitul pur, un punct în apropierea căruia cauzalitatea poate fi încălcată, efectele pot fi anterioare cauzelor, timpul poate să curgă invers, iar probabilitatea de supravieţuire este atât de redusă, încât nici nu merită luată în calcul. Cu atât mai puţin speranţa de a-ţi rememora experienţa trăită în acest straniu loc infinit.” Scotocindu-şi memoria în

căutarea cunoştinţelor acumulate cu mulţi ani în urmă, Ellie îşi aminti că în cazul unei găuri negre aflate în rotaţie nu exista un simplu punct de acest gen, ci un spaţiu circular sau poate mult mai complex pe care nu-l puteau evita nicidecum. Găurile negre erau nemiloase. Forţele de atracţie gravitaţională dezlănţuite acolo erau atât de mari, încât, dacă făceai imprudenţa de a te lăsa prins de una, puteai fi torsionat şi alungit până să ajungi la forma unui fir subţire ca o aţă. Şi în acelaşi timp ai fi fost strivit din părţile laterale. Din fericire nu simţea nimic asemănător. Privind prin suprafaţa gri-transparentă care reprezenta acum tavanul sau prin podeaua cu structură identică, femeia vedea tot felul de mişcări agitate. Într-o activitate neîntreruptă, matricea organosilicică se destrăma de la sine în unele zone şi se extindea în altele, iar pivoţii de erbiu înlănţuiţi în şiruri simetrice, încastraţi în matricea pulsândă, se învârteau şi se rostogoleau nebuneşte. Tot ce se afla în interiorul dodecaedrului, inclusiv ea şi tovarăşii ei de călătorie, arăta destul de banal. Poate că imaginea era totuşi incitantă, dar deocamdată nu se transformaseră în fire lungi şi subţiri de materie.

Ellie era conştientă că gândurile îi erau doar de circumstanţă, ca să-ţi treacă timpul mai repede. Fizica găurilor negre nu era specialitatea ei. Totuşi încă nu putea pricepe ce legătură avea experienţa lor cu găurile negre, *dacă* avea vreuna. Găurile negre erau fie primordiale, adică apăruseră o dată cu naşterea universului, fie se iviseră într-o perioadă mai târzie din colapsul unei stele mult mai mari decât era Soarele. După aceea forţa de gravitaţie trebuia să fie atât de puternică, încât, făcând abstracţie de efectele secundare, nici măcar lumina nu putea să scape din ghearele ei. Numai câmpul gravitaţional ar mai fi rezistat, asta fără nicio îndoială. De aici venea numele de „gaură” şi de aceea i se adăugase şi adjectivul „neagră”. Dar veganii nu făcuseră să explodeze nicio stea şi nici nu era uşor de imaginat vreo metodă prin care să fi capturat o gaură neagră primordială. De altfel nimeni nu ştia unde s-ar putea ascunde cea mai apropiată gaură neagră de genul acesta. Oamenii doar construiseră Maşina şi puseseră în mişcare benzelele rotitoare.

Femeia aruncă o privire spre Eda, care lucra ceva pe un computer miniatural. De fiecare dată când dodecaedrul – sau dodecul, cum se apucase să-l alinte – se freca de un zid, simţea şi în acelaşi timp auzea un zgomot surd şi grav care i se transmitea prin toate oasele. De aceea, când i se adresă

fizicianului, ridică puţin vocea pentru a se face auzită.

– Tu înţelegi ceva din ce se întâmplă? întrebă ea.

– Deloc! strigă el în semn de răspuns. Aproape că pot dovedi imposibilitatea unui astfel de fenomen. Ai auzit cumva de coordonatele Boyer-Lindquist?

– Nu, îmi pare rău.

– Nu-i nimic. O să-ţi explic eu mai târziu.

Ellie se simţi mai bine auzind că Eda credea într-un posibil „mai târziu”.

Simţi deceleraţia înainte de a vedea cum încetinesc, ca şi cum ar fi trecut de o pantă abruptă pe care ar fi coborât nebuneşte într-un trenuleţ gen „montagne russe” şi acum s-ar fi oprit brusc la capătul pantei descendente şi ar fi început să urce încetişor pe şinele trenuleţului, abordând o pantă mult mai blândă. Cu puţin înainte de a simţi deceleraţia observase că în tunel se distingea un şir complicat de ghemotoace şi urzeli stranii. Nu remarcă în schimb vreo modificare evidentă nici în nuanţa şi nici în intensitatea luminii din jur. Ellie puse mâna pe camera video, reglă obiectivul pentru filmare la distanţă şi privi prin el drept înainte, cât de departe putu. Nu izbutea să distingă decât cotitura următoare din întortocheatul lor drum. Văzută prin lentilele aparatului, care mărea imaginea, structura zidului părea foarte complicată şi lipsită de orice regularitate. Pentru o clipă femeia avu impresia că încurcatele urzeli luminau slab din interior.

Dodecaedrul îşi încetinise mişcarea şi acum părea că se târăşte. Nu se zărea nici urmă de capăt al tunelului. Ellie se întrebă dacă exista vreunul, indiferent de direcţia în care mergeau. Ar fi fost posibil ca proiectanţii extratereştri să fi greşit ceva. Poate că Maşina nu fusese bine construită şi avusese un mic defect. Poate ceea ce în Hokkaido păruse un defect de producţie nesemnificativ să le fi semnat de fapt condamnarea la pieire, atât lor, cât şi misiunii care îi adusese aici, în… indiferent ce loc o fi acesta. Aruncând o privire la norul de particule fine care îi urmărea şi din când în când le-o mai lua înainte, femeia îşi închipui că poate Maşina se izbise de pereţi puţin prea des şi pierduse din impulsul iniţial mai mult decât calculaseră proiectanţii ei că ar fi fost admisibil pentru ca aparatul să reziste. Deja spaţiul rămas liber între dodec şi peretele tunelului devenise teribil de îngust. Mai exista şi o altă posibilitate pe care şi-o imagină femeia: să ajungă să se blocheze zdravăn între

pereţii tunelului, într-o lume a nimănui, părăsită şi uitată, şi să lâncezească aici până în clipa când li se va termina oxigenul. Era posibil ca veganii să se fi chinuit atât cu toate detaliile Mesajului şi ale Maşinii, dar să fi uitat că oamenii au nevoie de aer ca să respire? Nu şi-au dat seama de asta nici când i-au văzut pe toţi naziştii aceia urlând?

Vaygay şi Eda se afundaseră în arcanele tainice ale fizicii gravitaţionale: twistorii, renormalizarea transmiţătorilor slabi, vectorii pseudo-temporali Killing, invarianţa măsurărilor non-abeliene, recentrarea geodezică, manifestările gravitaţiei în spaţiul cu unsprezece dimensiuni Kaluza-Klein şi, bineînţeles, teoria originală şi inovatoare a lui Eda asupra superunificării. Oricine i-ar fi privit fie şi numai pentru o clipă şi-ar fi dat seama că cei doi fizicieni nu vor ajunge prea curând la o explicaţie clară. Ellie bănuia că abia după vreo câteva ore colegii ei vor reuşi să facă unele progrese. Teoria superunificării includea practic toate nivelurile şi toate aspectele fizicii cunoscute pe Pământ. Era greu de crezut că acest... tunel nu era şi el un fel de soluţie a ecuaţiilor de câmp Eda, soluţie până azi nedescoperită.

Vaygay întrebă:

– A văzut cineva vreo zonă de infinit pur?

– Nu ştiu cum arată aşa ceva, îi replică Devi.

– Scuză-mă. De fapt probabil că n-ar fi chiar „pur”. N-aţi simţit niciunul vreo inversiune a cauzalităţii sau altceva straniu, ceva cu adevărat aiurea? Poate ceva în modul cum gândiţi, vreo chestie amintind de nişte ouă dintr-o omletă, care se separă, formând din nou albuşuri şi gălbenuşuri...?

Devi îşi îngustă privirea, uitându-se tăios spre Vaygay.

– E-n ordine! interveni Ellie cu repeziciune, gândindu-se că Vaygay este cu siguranţă puţin agitat. Astea sunt întrebările obişnuite atunci când e vorba de găuri negre. Chiar dacă toate sună cam ţicnit.

– Nu, răspunse atunci Devi, rar şi apăsat. N-am văzut şi n-am simţit nimic aiurea. Cu excepţia întrebării în sine.

O secundă mai apoi se înveseli totuşi şi zise:

– De fapt a fost o excursie minunată.

Erau cu toţii de aceeaşi părere. Vaygay părea în extaz.

– Aceasta este o variantă foarte dură a cenzurii cosmice, spuse el. Punctele de infinit pur sunt invizibile chiar şi *în interiorul* găurilor negre.

– Nu luaţi totul de bun, adăugă Eda. Vaygay glumeşte. Din

momentul în care ai pătruns în sfera de atracţie a unei găuri negre, nu mai ai nicio şansă de salvare.

În ciuda asigurărilor date de Ellie, Devi încă îi mai privea neîncrezătoare atât pe Vaygay, cât şi pe Eda. Fizicienii se simt obligaţi să inventeze cuvinte şi fraze pentru concepte mult deosebite de experienţa cotidiană. Le stă în obicei să evite neologismele pure şi să folosească altele care să amintească, fie şi vag, de vreun loc comun analog teoriilor lor sofisticate. Şi mai aveau o soluţie alternativă: să dea ecuaţiilor sau descoperirilor făcute numele unuia sau altuia dintre ei. Asta o făceau destul de des. Şi după aceea, dacă nu îţi dădeai seama că oamenii ăştia vorbeau despre fizică, începeai să-ţi faci probleme în legătură cu ei.

Ellie se ridică pentru a traversa spaţiul până la Devi, dar exact în clipa aceea Xi scoase un strigăt care îi făcu să tresară. Pereţii tunelului începuseră să unduiască, strângându-se asupra dodecaedrului şi apoi împingându-l înainte. Înaintarea Maşinii continua într-un ritm regulat stabilit de acele mişcări ondulatorii. De fiecare dată când dodecaedrul încetinea şi era gata să se oprească, pereţii se strângeau şi-l mai împingeau o dată în faţă. Americanca simţi cum i se face uşor greaţă din cauza unei astfel de deplasări. Avea un fel de rău de Maşină. În unele locuri deplasarea devenea foarte chinuită, pereţii se contractau şi-i împingeau din greu, valuri de contracţii şi dilatări făceau tunelul să pulseze ritmic. În alte locuri, în special când ajungeau pe porţiuni în linie dreaptă, dodecaedrul aluneca destul de uşor.

Privind în faţa ei pe canalul îngust al tunelului Ellie observă undeva departe o lucire slabă de lumină care devenea încetul cu încetul tot mai puternică. O strălucire albăstruie începu să se scurgă înăuntrul dodecaedrului, Putea să o vadă cum făcea să scânteieze cilindrii negri de erbiu, care acum arătau aproape imobili. Contrastul dintre lumina slabă şi blândă din interiorul Maşinii, lumină care rămăsese constantă pe tot parcursul călătoriei, şi şuvoiul luminos care se vedea în faţa lor era izbitor, cu toate că întregul periplu nu durase mai mult de zece sau cincisprezece minute. Acum se îndreptau cu iuţeală spre acea năvală de lumină, gonind prin tunel cu viteza tunetului şi apoi ţâşnind afară, undeva într-un loc din spaţiul cunoscut. În faţa lor, surprinzător de aproape, se afla un imens soare albăstrui, iar Ellie ştiu din prima clipă că era steaua Vega.

*

Ellie nu îndrăznea să se uite direct la steaua albăstruie prin obiectivul aparatului, fixat pe distanţă focală mare. Ar fi fost un gest nesăbuit chiar şi în cazul Soarelui, care era o stea mai rece şi mai puţin strălucitoare. Aşa că scoase o bucată de hârtie albă, o puse în aşa fel încât să fie în planul focal al obiectivului şi abia după aceea luă câteva imagini ale strălucitoarei stele. Reuşi să distingă două grupuri de pete solare mari şi ceea ce i se păru a fi un fel de umbră de ceva în materia din zona inelului. Apoi puse jos aparatul de filmat, întinse braţul în faţă cu palma îndreptată în sus pentru a acoperi discul stelei Vega şi fu recompensată de imaginea unei coroane solare întinse şi extrem de luminoase care mai înainte fusese invizibilă, deoarece o eclipsa lumina orbitoare degajată de stea.

Ţinând în continuare palma întinsă în faţă, se uită cu atenţie la inelul de asteroizi care înconjura steaua. Încă de la recepţionarea Mesajului cu numerele prime natura sistemului solar vegan fusese un subiect care stârnise dezbateri înfocate pe toată întinderea planetei. Ellie speră în sinea ei că nu va face cine ştie ce greşeli de manevrare, căci acţiona în numele întregii comunităţi astronomice de pe Pământ. Apoi se apucă să înregistreze, fixând camera video la diverse distanţe focale şi folosindu-se de mai multe viteze de filmare. Maşina îi scosese din tunel pe undeva prin zona inelului, într-un spaţiu circumstelar lipsit de asteroizi. Inelul de asteroizi era extraordinar de subţire în comparaţie cu giganticele sale dimensiuni pe laterale. Ellie putu să distingă în cadrul diverselor inele nişte diferenţe slabe de culoare, dar gradate. Nu se distingeau însă deosebiri între particulele individuale ce formau ansamblul inelar. Dacă ar fi fost cu totul identice inelelor lui Saturn, atunci o particulă cu diametrul de câţiva metri ar fi fost un gigant. Poate că inelele vegane erau toate formate din grăunţe de praf, din fărâmături de stânci şi din cioburi de gheaţă.

Femeia se întoarse şi privi în urmă ca să vadă locul pe unde ieşiseră. Văzu o zonă neagră, circulară, o întunecime rotundă, mai neagră decât catifeaua şi chiar mai neagră decât cerul nopţii. Eclipsa o zonă din sistemul inelar al Vegăi, zonă care de altfel era foarte uşor de văzut atunci când nu era acoperită de această apariţie sumbră. Holbându-se cu mai multă atenţie prin lentile şi apropiind şi mai mult imaginea, Ellie avu impresia că exact din centrul acelei întunecimi ţâşnesc când şi când raze palide de lumină. Putea fi radiaţia Hawking? Nu, se contrazise ea,

fiindcă lungimea de undă ar fi trebuit să fie mult mai mare. Poate că era lumina venită de pe Pământ şi care încă mai gonea de-a lungul tubului, ajungând în capătul acesta? La celălalt capăt se afla Hokkaido.

Planetele. Unde erau planetele? Trecu în revistă tot planul inelelor, folosindu-se de obiectivul fixat la distanţă focală mare şi uitându-se după planete înlănţuite sau cel puţin după domiciliul fiinţelor care transmiseseră Mesajul. De fiecare dată când dădea peste un gol în inelele de asteroizi căuta cu privirea o lume călăuzitoare a cărei influenţă gravitaţională să fi creat acele cărări limpezi prin norii de praf din inelele de asteroizi. Şi niciodată nu reuşi să găsească nimic.

– N-ai reuşit să dai de nicio planetă? o întrebă Xi.

– Nici urmă, răspunse ea. Sunt câteva comete prin apropiere. Le pot vedea cozile. Dar nu văd nimic care să semene măcar cu o planetă. Cred că aici se află câteva mii de inele distincte şi, din câte pot eu să-mi dau seama, toate sunt formate din acelaşi gen de fragmente mărunte. S-ar părea că gaura neagră a creat un gol imens în interiorul inelelor. De aceea suntem şi noi aici şi orbităm lent în jurul stelei Vega. Sistemul Vegăi e foarte tânăr, nu are decât câteva sute de milioane de ani, şi sunt unii astronomi care cred că e prea devreme pentru ca aici să se fi format vreo planetă. Însă atunci de unde ne-a venit acea transmisiune?

– Poate că nu suntem lângă Vega, se oferi Vaygay cu un răspuns. Poate că doar semnalul radio pe care l-am captat venea de pe Vega, dar tunelul ne-a adus într-un alt sistem solar.

– S-ar putea, dar nu e o coincidenţă stranie că acest alt sistem solar are cam aceeaşi nuanţă de căldură ca şi Vega? Fiindcă poţi vedea de aici că e albăstruie. Şi pe deasupra are şi un sistem de asteroizi asemănător. Este adevărat că nu pot verifica şi constelaţiile care ne înconjoară, din cauza luminozităţii stelei. Dar tot sunt gata să pariez cu tine zece contra unu că steaua de lângă noi este Vega.

– Şi atunci unde sunt ei? întrebă Devi.

Xi, care avea o vedere extrem de ageră, se uită în sus, prin matricea organosilicică, dincolo de panourile pentagonale şi transparente ale Maşinii, observând cu atenţie cerul din zona îndepărtată de deasupra planului inelelor. Nu scoase nicio vorbă, iar Ellie îşi îndreptă şi ea privirea într-acolo. Iar acolo exista ceva, într-adevăr se afla ceva care lucea în lumina stelei şi care avea o

mărime unghiulară apreciabilă. Ellie privi prin obiectivul focalizat pentru distanţe mari. Reuşi să distingă un fel de poliedru gigantic, de formă neregulată, cu fiecare dintre faţete acoperită cu… cu un fel de cerc? Un disc? O farfurie? Sau mai degrabă un fel de castron?

– Uite, Qiaomu, ia ăsta şi priveşte pe aici, exact în direcţia aceea. Spune-ne şi nouă ce vezi.

– Da, văd… văd. Sunt nişte radiotelescoape, tovarăşele alor noastre. Sunt câteva mii, din câte îmi dau eu seama, şi fiecare este orientat într-o altă direcţie. Nu este o lume. E doar un mecanism.

Fiecare dintre ei luă aparatul de filmat şi se uită la rându-i prin obiectiv. Ellie îşi stăpâni nerăbdarea, deşi abia aştepta să se mai uite şi ea o dată. Principiul fundamental al unui radiotelescop era mai mult sau mai puţin explicat de fizica undelor radio, dar femeia descoperi că este dezamăgită fiindcă o civilizaţie care era în stare să creeze sau cel puţin să utilizeze găuri negre pentru un fel de călătorie hiperrelativistă se mai folosea încă de radiotelescoape uşor de recunoscut după formă, indiferent de cât de masive erau ele. Asta dădea impresia unui anacronism al veganilor sau mai degrabă a lipsei lor de imaginaţie. Înţelese ce avantajoasă fusese plasarea telescoapelor pe orbita polară în jurul stelei, fiindcă acolo – cu excepţia a două momente la fiecare mişcare de revoluţie – mecanismul era ferit de ciocnirile cu fragmente din inelul de asteroizi. Dar radiotelescoapele care erau orientate în toate direcţiile bolţii stelare, mii de radiotelescoape fixate pe direcţii diferite, sugerau un proiect cuprinzător de supraveghere a cerului, ceva ce amintea de un Argus pus pe fapte mari. O mulţime incalculabilă de posibile lumi locuite era supravegheată de aceşti ochi care urmăreau transmisiunile de televiziune, radarele militare şi poate tot felul de transmisiuni radiofonice primitive de care pământenii habar nu aveau. Ellie se întrebă dacă instalaţia aceasta nimerea adesea peste semnale de la lumi locuite sau Pământul era prima lor reuşită după vreun milion de ani de observaţii. Nicăieri nu se vedea nici urmă de vreun comitet de primire a oaspeţilor pământeni. Oare o delegaţie sosită din provincie era chiar atât de neînsemnată încât nimeni să nu fi fost însărcinat fie şi să bifeze undeva sosirea lor?

Când camera de filmat îi fu înapoiată, Ellie verifică cu foarte mare atenţie focalizarea, distanţa focală şi timpul de expunere.

Îşi dorea să facă înregistrări cât mai bune şi mai rezistente în timp, pentru a le dovedi celor de la Fundaţia Naţională pentru Ştiinţă cât de serioasă era o activitate precum radioastronomia şi ce minuţiozitate presupunea ea. Şi-ar fi dorit să găsească o metodă prin care să calculeze mărimea acelei lumi poliedrice. Telescoapele o acopereau asemenea unor scoici lipite de trupul unei balene. În esenţă un radiotelescop plasat în gravitaţie zero putea avea orice dimensiune. Ellie ştia că, după ce imaginile vor fi developate, se va putea calcula mărimea unghiulară, care putea fi de câteva minute, dar mărimea lineară, adică adevăratele dimensiuni ale construcţiei, era imposibil de stabilit atât timp cât nu ştiau la ce distanţă se află ei de obiectul respectiv. Oricum îşi dădea seama că era ceva imens.

– Dacă aici nu sunt niciun fel de lumi locuibile, se auzi deodată vocea lui Xi, atunci nu sunt nici vegani. Aici nu locuieşte nimeni. Vega e doar un corp de gardă, un loc în care patrula de graniţă vine să-şi încălzească mâinile îngheţate. Iar acele radiotelescoape, continuă el, privind în sus, acele radiotelescoape sunt turnurile de pază ale Marelui Zid. Dacă eşti stăvilit de limita de viteză, de viteza luminii, atunci e greu să păstrezi unitatea unui imperiu galactic. Ordoni unei garnizoane să înăbuşe o revoltă undeva. Abia peste zece ani afli ce s-a întâmplat cu ei. Nu-i bine. E prea lent. Aşa că le dai autonomie şi libertate de decizie comandanţilor de garnizoană. Iar atunci nu mai ai un imperiu. Dar *acestea,* accentuă el şi arătă cu mâna spre pata întunecată care se îndepărta, acoperind cerul în urma lor, *acestea* sunt drumurile imperiale. Persia a avut aşa ceva. Şi Roma le-a avut. Şi China. Iar în cazul acesta nu mai depinzi de viteza luminii, nu mai eşti îngrădit de ea. Dacă ai drumuri poţi să păstrezi unitatea unui imperiu.

Însă Eda, deşi dus pe gânduri, clătină nemulţumit din cap. Îl deranja ceva legat de fizică.

Gaura neagră, dacă era într-adevăr aşa ceva, putea fi văzută acum orbitând în jurul stelei Vega pe un coridor larg şi cu totul lipsit de fragmente cosmice. Atât inelele interioare, cât şi cele exterioare se retrăgeau din calea ei, lăsându-i un spaţiu larg de manevră. Pata respectivă era inimaginabil de neagră, mai neagră decât orice altceva, mai neagră decât hăurile iadului.

În timp ce lua câteva imagini panoramice în secvenţe scurte ale inelului de resturi cosmice din faţa ei, Ellie se întrebă dacă toate aceste fragmente vor forma vreodată un sistem planetar

independent, dacă particulele de aici se vor ciocni, se vor alipi una alteia, devenind tot mai masive, până când vor apărea condensări gravitaţionale şi în cele din urmă se vor crea, din toată mulţimea de asteroizi mărunţi din zonă, doar câteva corpuri planetare mari care se vor roti în jurul stelei. Lucrurile erau destul de asemănătoare cu imaginea pe care o aveau astronomii despre formarea planetelor din jurul Soarelui nostru, care s-ar fi petrecut acum patru miliarde şi jumătate de ani. Acum reuşi să distingă ici şi colo câteva neomogenităţi în structura inelelor, locuri unde se zărea câte o umflătură şi în care avea impresia că fragmentele de stâncă şi gheaţă crescuseră laolaltă.

Deplasarea găurii negre în jurul Vegăi produsese un freamăt vizibil în fâşiile de asteroizi imediat alăturate. Şi dodecaedrul producea un astfel de freamăt, dar indiscutabil mult mai modest. Femeia ar fi vrut să ştie dacă aceste perturbaţii gravitaţionale accidentale, aceste rarefieri şi condensări ce se propagau acum tot mai mult, vor avea vreo consecinţă pe termen lung şi dacă vor schimba cumva structura viitoarei formări a planetelor. Dacă ar fi aşa, atunci însăşi existenţa unei planete la câteva miliarde de ani în viitor s-ar putea datora exact prezenţei aici a găurii negre şi a Maşinii... prin urmare şi datorită Mesajului, deci şi datorită proiectului Argus. Ştia că priveşte această posibilitate dintr-o perspectivă mult prea personală. La urma urmei dacă ea n-ar fi existat s-ar fi găsit vreun alt radioastronom care, mai devreme sau mai târziu, ar fi recepţionat cu siguranţă Mesajul. Atunci Maşina ar fi fost pusă în funcţiune într-un alt moment şi dodecul şi-ar fi croit drum până aici într-o altă zi din istoria Pământului. Totuşi nu era exclus ca vreo viitoare planetă din acest viitor sistem stelar să-şi datoreze existenţa prezenţei ei. Pe de altă parte, tot ea era aceea care retezase dreptul la existenţă al vreunei alte lumi care s-ar fi format aici în cazul în care Ellie n-ar fi existat. Legea compensaţiei. Ideea era oarecum împovărătoare, fiindcă nu era plăcut să simţi că de acţiunile tale nevinovate depinde soarta unor lumi necunoscute şi încă nenăscute.

Încercă să mai ia o imagine panoramică, pornind din interiorul dodecaedrului şi apoi orientând camera spre exterior, spre panourile pentagonale, transparente, trecând apoi spre acel spaţiu gol din inelele de asteroizi, spaţiu în care se roteau ei împreună cu gaura neagră. Urmări golul acesta delimitat de două

inele de culoare albăstruie, deplasând camera tot mai departe. Deasupra capetelor lor se zărea ceva puţin cam ciudat, ceva asemănător unei arcade ce se boltea în următorul inel interior.

– Qiaomu, spuse ea, întinzându-i chinezului aparatul. Uită-te în direcţia aceea şi spune-mi ce vezi.

– Unde?

Ellie îi arătă din nou direcţia. După o clipă Xi găsi ceea ce căuta. Femeia îşi dădu seama după gura de aer pe care o trase discret în piept bătrânul. Era un gest aparent insignifiant, dar de fapt destul de semnificativ.

– Încă o gaură neagră, rosti Xi. Una mult mai mare.

*

Cădeau din nou. De data aceasta tunelul era mult mai încăpător şi se părea că scoteau un timp mai bun.

– Asta-i *tot?*

Ellie îşi dădu seama că striga la Devi, dar nu putu să se abţină şi continuă:

– Asta-i! Ne-au adus pe Vega ca să se laude cu găurile lor negre! Ne oferă o imagine a radiotelescoapelor lor de la o mie de kilometri depărtare! Ne petrecem zece minute pe Vega şi după aceea ne aruncă într-o altă gaură neagră ca să ne expedieze înapoi pe Pământ! Pentru asta am cheltuit noi trei mii de miliarde de dolari?

– Poate că asta este ceva în plus faţă de scopul lor, interveni Lunacearski. Poate că singurul lor scop real a fost de a face legătura cu Pământul.

Ellie îşi imagină nişte săpături nocturne pe sub porţile Troiei.

Eda îşi întinse mâinile înspre ei cu toate degetele răşchirate, făcând un gest de liniştire.

– Staţi să vedem, zise el. Acum suntem într-un cu totul alt tunel. De ce credeţi că duce înapoi, spre Pământ?

– Nu se presupunea că ar trebui să ajungem pe Vega? întrebă Devi.

– Metoda experimentală. Staţi mai întâi să vedem unde o să fim aruncaţi de data aceasta.

În tunelul acesta se frecau mai rar de pereţi şi simţeau mai puţine unduiri ale Maşinii. Eda şi Vaygay discutau aprins asupra unei diagrame spaţio-temporale pe care o trasaseră pe coordonatele Kruskal-Szekeres. Ellie habar nu avea despre ce era vorba în dialogul celor doi. Etapa deceleraţiei, partea aceea a călătoriei în care simţeau că parcă urcă un deal, era totuşi

buimăcitoare.

De data aceasta lumina ce se zărea la capătul tunelului era portocalie. Ieşiră din el cu o viteză considerabilă şi se văzură ajunşi într-un sistem stelar binar de contact, cu doi sori care se atingeau. Straturile dinspre suprafaţa unei stele roşii gigantice şi parcă umflate, o stea de o vârstă apreciabilă, dădeau impresia că se revarsă în fotosfera unei alte stele, micuţe, zdravene şi de culoare galbenă, o stea nu foarte bătrână, destul de asemănătoare Soarelui. Zona de contact dintre cele două stele era strălucitoare, iradiind lumină. Ellie se uită să vadă inele de asteroizi sau planete sau poate radioobservatoare orbitând în jurul sistemului dublu, dar nu văzu nimic de genul acesta. „Asta nu înseamnă totuşi prea mult”, îşi spuse ea. „Sistemul ar putea să aibă un număr bunicel de planete proprii, iar eu să nu le pot vedea din cauza acestui aparat drăguţ.” Ca şi în celălalt sistem stelar, proiectă imaginea stelei duble pe o foaie de hârtie albă şi fotografie imaginea, fixând aparatul pe o distanţă focală mică.

Din cauză că aici nu existau inele sau centuri de asteroizi, lumina din acest sistem stelar era mai puţin difuză decât în cel al stelei Vega. Privind prin obiectiv într-un unghi larg reuşi să determine, deşi nu fără puţin efort, o constelaţie care semăna suficient de bine cu Ursa Mare. Dar nu reuşi să recunoască şi celelalte constelaţii din jur. Din moment ce toate stelele strălucitoare din constelaţia Ursei Mari sunt la câteva sute de ani-lumină de Pământ, Ellie trase concluzia că saltul pe care îl făcuseră nu fusese decât de câţiva ani-lumină. Îi spuse şi lui Eda la ce concluzie ajunsese, întrebându-l ce părere avea el.

– Care-i părerea mea? Părerea mea este că ne aflăm într-un metrou.

– Metrou?

Femeia îşi aminti senzaţia de cădere în adâncurile Infernului pe care o simţise pentru câteva momente, imediat după ce Maşina fusese pusă în funcţiune.

– Da, un metrou. Un tren rapid subteran. Iar toate acestea sunt staţii. Opriri. Şi Vega şi sistemul ăsta stelar şi altele asemenea lor. Pasagerii urcă şi coboară la fiecare oprire. Aici se schimbă trenurile.

Spunând asta, Eda arătă cu un gest scurt spre sistemul stelar dublu, iar femeia remarcă mâinile sale care păreau că aruncă două umbre, una pe fond galben şi cealaltă pe fond roşu, de parcă… şi asta era singura imagine care îi apăru în minte… de

parcă ar fi fost într-o discotecă.

– Dar noi, continuă Eda, noi *nu* putem coborî. Noi suntem într-un tren cu uşile sigilate. Ne îndreptăm spre staţia terminus, adică spre capătul de linie.

Drumlin numise speculaţiile de acest gen jocuri din Ţara Fanteziei. Iar acum Ellie îl vedea pentru prima dată pe Eda cedând unei asemenea ispite.

*

Din tot grupul lor, aşa-numit Cei Cinci, Ellie era singura în poziţia de astronom observator, chiar dacă specializarea ei nu ţinea exact de domeniul opticii. Iar ea simţea că era datoare să culeagă cât mai multe informaţii era omeneşte posibil, atât în călătoriile lor prin tunele, cât şi în continuumul spaţio-temporal cu patru dimensiuni, cel obişnuit, în care pătrundeau periodic cu Maşina. Presupusa gaură neagră din care ieşeau periodic era întotdeauna pe o orbită în jurul unei stele sau a vreunui sistem stelar multiplu. Întotdeauna existau două astfel de găuri negre, ambele împărţind aceeaşi orbită. Una era cea din care erau împinşi în afara tunelului, în spaţiul obişnuit, iar cealaltă era cea în care cădeau din nou. Nu văzuse două sisteme stelare care să semene, nici măcar vag, unul cu altul. Niciunul nu semăna cu sistemul nostru solar. Toate furnizau informaţii astronomice relevante şi instructive, dar în niciunul dintre ele nu se găsea nimic care să semene cu un artefact, vreun al doilea dodecaedru sau vreun gigantic proiect de inginerie spaţială prin care o lume să fie descompusă în bucăţi şi apoi reasamblată în ceea ce Xi numea „un mecanism”.

De data aceasta ieşiseră din tunel în apropierea unei stele care îşi schimba vizibil strălucirea, lucru pe care Ellie îl observă din cauza reglajelor diferite pe care le necesita aparatul ei de filmat la distanţa focală şi la timpul de expunere. Poate că era vorba de una dintre stelele RR din constelaţia Lirei, fiindcă în apropiere se afla un sistem stelar cvintuplu, după care urma o pitică maronie ce lumina slab în bezna cosmică. Unele stele se distingeau izolate în spaţiul deschis, altele erau înlănţuite în câte o nebuloasă, iar altele erau înconjurate de nori moleculari luminoşi.

Îşi reaminti neclar o reclamă: „Ăsta este un extras din contul dumneavoastră din paradis.” Din contul ei din paradis nu se luase nimic. În ciuda unui efort conştient de a-şi păstra calmul profesional, sufletul i se umplu de o bucurie năvalnică la vederea

unei asemenea bogăţii de stele. Speră în sinea ei că fiecare dintre aceşti sori era un acasă pentru o fiinţă sau alta. Sau, dacă nu, va fi aşa într-o zi.

Totuşi după al patrulea salt începu să-şi facă griji. În timp subiectiv, dar şi după ceasul de mână pe care îl luase cu ea, se pare că trecuse aproximativ o oră de când „părăsiseră” Hokkaido. Dacă urma să dureze mult, atunci oamenii de la bordul Maşinii vor începe să simtă lipsa confortului şi a facilităţilor tipice pământenilor. Probabil că existau aspecte ale fiziologiei umane care nu puteau fi descoperite nici după o supraveghere atentă şi minuţioasă a programelor de televiziune, chiar dacă observatorii aparţineau unei civilizaţii foarte avansate.

Şi apoi, se mai întrebă Ellie, dacă extratereştrii erau atât de deştepţi, atunci de ce îi puseseră pe pământeni să facă atât de multe salturi prin cosmos? În ordine, poate că săritura de pe Pământ fusese făcută cu un echipament rudimentar pentru că numai primitivii se deplasau pe o singură direcţie în tunel. Dar după ce ajunseseră la Vega? De ce n-au putut sări direct în locul acela în care trebuia să îi ducă dodecul, oricare ar fi fost acel loc?

De fiecare dată când ieşeau rostogolindu-se dintr-un tunel Ellie aştepta cu nerăbdare. Oare ce minunăţii mai aveau pentru ei în rafturi? Totul îi dădea impresia unui parc de distracţii de mare anvergură şi şi-l imagină în acel moment pe Hadden holbându-se prin periscopul lui înspre Hokkaido în momentul în care Maşina fusese pusă în funcţiune.

Oricât de multe ar fi fost minunatele privelişti oferite de autorii Mesajului şi oricât de mult o bucura senzaţia de autoritate atotstăpânitoare asupra subiectului ori de câte ori le explica unele aspecte ale evoluţiei stelare celorlalţi tovarăşi ai săi, totuşi după un timp începu să se simtă dezamăgită. Trebui să muncească o vreme pentru a-şi da seama de cauzele dezamăgirii, dar le găsi repede: extratereştrii se făleau. Era ceva necuviincios şi dizgraţios. Scotea la iveală un anumit defect de caracter.

În timp ce erau absorbiţi într-un alt tunel şi plonjau în el, remarcând că era şi mai larg şi mai întortocheat decât celelalte, Lunacearski îi ceru lui Eda să-şi dea cu părerea asupra unei probleme: de ce staţiile de metrou erau plasate în nişte sisteme stelare atât de lipsite de perspective.

– De ce nu în jurul unei singure stele, o stea tânără şi zdravănă, lipsită de asteroizi? întrebă el.

– Pentru că, începu Eda, adăugând apoi repede: Bineînţeles că e doar o opinie, aşa cum mi-ai cerut. Presupun că toate sistemele de tipul pomenit de tine sunt locuite…

– Şi nu vor ca turiştii să-i sperie pe băştinaşi, replică Sukhavati.

Eda zâmbi şi zise:

– Sau invers.

– Dar asta ai vrut să spui, nu-i aşa? Că există un fel de etică a noninterferenţei cu planetele neevoluate. Ei ştiu că din când în când unii dintre băştinaşii primitivi ar putea ajunge să se folosească de metrou…

– Probabil că ei sunt *destul* de siguri în privinţa acestor făpturi primitive, îi continuă Ellie ideea. Dar nu pot fi *absolut* siguri. La urma urmei primitivii sunt primitivi. Aşa că hai să-i lăsăm să călătorească doar cu metrourile care trec prin mahalale, prin fundături. Constructorii ăştia trebuie să fie o gaşcă foarte precaută. Dar în cazul acesta de ce ne-au trimis un tren personal şi nu un expres?

– Bănuiesc că le e mult prea greu să construiască un tunel pentru expres, spuse Xi, care avea la activ mulţi ani de experienţă în săpături.

Ellie se gândi la tunelul Honshu-Hokkaido, care avea cu totul cincizeci şi unu de kilometri în lungime şi care era una dintre mândriile constructorilor civili de pe Pământ.

Deja câteva dintre curbe deveniseră destul de strânse. Ellie îşi aminti dintr-o dată de maşina ei Thunderbird şi apoi fu convinsă că o să i se facă rău. Decise să lupte împotriva greţii cât o ţin puterile, căci dodecaedrul nu fusese utilat cu pungi pentru răul de avion.

Brusc se treziră parcurgând drumul în linie dreaptă şi apoi cerul se umplu de stele. În orice parte s-ar fi uitat erau stele, şi nu măruntele luminiţe împrăştiate pe cerul Pământului, adică cele câteva mii de stele care puteau fi văzute şi numite de orice observator uman care le-ar fi privit cu ochiul liber. Nu, era o multitudine imensă. Aveai impresia că multe dintre ele se ating de cel mai apropiat vecin stelar. Ellie văzu că era înconjurată din toate părţile de stele având nuanţe de galben, de albastru sau de roşu, dar mai ales de roşu. Cerul ardea de lumina aştrilor mai apropiaţi. Femeia reuşi să observe un nor imens, spiralat, de praf stelar, un disc masiv care părea să se scurgă într-o gaură neagră de o mărime înfricoşătoare din care izbucneau scânteieri de

radiaţii luminoase asemenea fulgerelor viguroase zărite pe cer în nopţile de vară. Dacă, aşa cum bănuia ea, se aflau în inima galaxiei, atunci locul trebuie că era scăldat în radiaţii sincrotronice. În sinea ei spera că extratereştrii îşi vor aminti cât de fragili erau oamenii.

Iar în câmpul său vizual, înotând prin spaţiu în timp ce dodecul se rotea, văzu… o minune, un miracol, o splendoare. Nici nu apucară să-şi dea seama când au ajuns la ea. Umplea jumătate de cer şi acum zburau deasupra ei. La suprafaţa acelei creaţii minunate erau sute sau poate mii de intrări iluminate, fiecare dintre ele având o formă diferită de a celorlalte. Multe dintre ele erau poligonale sau circulare ori aveau secţiune eliptică, iar unele îşi întindeau în afară nişte apendice sau o serie de cercuri parţial suprapuse în afara centrului intrării. Ellie îşi dădu seama că vedea nişte porturi, nişte dane de acostare, mii de astfel de dane diferite, unele dintre ele de doar câţiva metri, iar altele cu un diametru de câţiva kilometri sau chiar mai mari. Ajunse la concluzia că fiecare dintre ele era pe măsura unei maşinării interstelare asemenea celei în care se găseau ei. Creaturile mai mari şi cu maşini mult mai spaţioase beneficiau de căi de acces mai impozante. Creaturile mărunte, cum erau oamenii, aveau dane micuţe. Era o rânduială democratică, care nu făcea nici cea mai mică aluzie la vreo civilizaţie privilegiată în mod special. Diversitatea acestor zone portuare sugera puţine diferenţe sociale între feluritele civilizaţii, dar pe de altă parte implica o şocantă diversitate de fiinţe şi de civilizaţii. „Acum e vorba de Gara Centrală” îşi zise Ellie.

Viziunea unei galaxii populate, a unui univers fremătând de viaţă şi de inteligenţă o făcu să simtă o poftă de a striga de bucurie.

Se apropiau de una dintre danele de ancorare, luminată în galben, care – din câte văzu Ellie – avea exact forma dodecaedrului în care mai călătoreau ei. Uitându-se la o zonă de acostare alăturată femeia putu să vadă ceva cam de dimensiunea dodecaedrului şi cu o formă asemănătoare unei stele de mare, care se insinua cu delicateţe într-o poartă după tiparul ei. Aruncă nişte priviri scurte în sus şi în jos, la stânga şi la dreapta, şi remarcă curbura aproape imperceptibilă a acestei gări centrale situate, după supoziţiile ei, în chiar centrul Căii Lactee. Ce reabilitare pentru specia umană: să fie invitată în cele din urmă aici! „Putem spera”, îşi spuse Ellie, „putem să sperăm!”

– Ei bine, nu-i chiar Bridgeport, spuse cu voce tare, în timp ce manevrele de acostare se încheiară într-o linişte perfectă.

Capitolul 20

Gara Centrală

„Toate lucrurile sunt artificiale, pentru că natura este creaţia lui Dumnezeu.”
Thomas Browne – *Despre vise,* în *Religio Medici,* 1642

„Îngerii au nevoie de un trup fals, nu pentru ei înşişi, ci din pricina noastră.”
Thomas Aquinas – *Summa Theologica,* I, 51, 2

„... Diavolul are puterea
Să-şi ia un chip plăcut...”
William Shakespeare – *Hamlet,* II, 2, 628

Ecluza fusese proiectată în aşa fel, încât permitea ieşirea unei singure persoane o dată. Când se puseseră probleme legate de prioritatea accesului şi se discutase ce naţiune va fi reprezentată prima pe o planetă dintr-un alt sistem stelar, Cei Cinci au dat din mâini a lehamite şi le-au spus responsabililor proiectului că aceasta nu era o misiune de genul *ăla.* Au evitat cu încăpăţânare să discute problema şi între ei.

Atât intrarea exterioară, cât şi cea interioară se deschiseră simultan, fără niciun fel de comandă din partea oamenilor dinăuntru. Se părea că zona în care ajunseseră în interiorul Gării Centrale era umplută cu oxigen în proporţiile şi la presiunea corespunzătoare.

– Ei bine, cine vrea să iasă primul? începu Devi.

Ţinând în mână camera video, Ellie aşteptă răbdătoare să-i vină rândul, dar apoi hotărî că atunci când va pune piciorul pe solul acestei noi lumi trebuie să aibă la ea şi frunza de palmier. Pe când se întoarse ca să şi-o recupereze, auzi un ţipăt de plăcere venind din exterior. Probabil era Vaygay. Ellie se repezi şi ea în lumina strălucitoare a soarelui străin. Pragul exterior al ieşirii era acoperit cu nisip. Devi se bălăcea în apa adâncă până la glezne şi împroşca jucăuşă în direcţia lui Xi. Eda zâmbea larg şi degajat.

Se aflau pe o plajă. Valurile acopereau leneş nisipul. Cerul albastru era brăzdat de câţiva nori cumulus care se mişcau lent.

Puţin mai departe de malul apei se afla un pâlc de palmieri dispuşi neregulat. Pe cer se vedea un soare. Unul singur. Galben. „Exact ca al nostru”, îşi spuse Ellie. În aer plutea un parfum slab, de scorţişoară şi parcă de cuişoare. Aşa trebuia să arate o plajă din Zanzibar.

Deci călătoriseră prin spaţiu vreo 30.000 de ani-lumină ca să se plimbe pe o plajă. Ellie se gândi că putea ieşi şi mai rău. Sufla un vânt plăcut şi în spatele lor se iscă un micuţ vârtej de nisip. Toate acestea reprezentau doar o imitaţie minuţios realizată a unui loc de pe Pământ, o reconstrucţie făcută pe baza unor date aduse de o expediţie de cercetare de rutină care avusese loc cu câteva milioane de ani în urmă? Sau toţi cinci trecuseră prin fiorii acestei călătorii istorice doar pentru a-şi dezvolta cunoştinţele de astronomie descriptivă, iar acum vor fi fost aruncaţi fără prea multe politeţuri într-un colţişor relaxant de pe Pământ?

Când se întoarse, femeia remarcă imediat că dodecaedrul dispăruse. Îşi lăsaseră la bordul lui supercomputerul lor supraconductibil, mica bibliotecă informativă, precum şi alte câteva dintre instrumentele pe care le aveau cu ei. Pentru câteva minute se simţiră îngrijoraţi. Dar la urma urmei erau cu toţii teferi şi sănătoşi. Supravieţuiseră unei călătorii despre care merita să povesteşti oricui. Vaygay aruncă o privire la frunza pe care Ellie se luptase s-o aducă până aici, apoi privi la cârdul de palmieri care se înşirau pe plajă şi izbucni în râs.

– Castraveţi pentru grădinar, comentă Devi.

Însă frunza ei era altfel. Poate că cei de aici aveau nişte specii de palmieri diferite. Sau poate că această varietate locală fusese produsă de un meseriaş neatent. Ellie privi oceanul şi nu se putu abţine să nu se gândească la imaginea primei colonizări a solului planetei ei, colonizare care se petrecuse cu aproximativ 400 de milioane de ani în urmă. Oriunde s-ar fi aflat acum, în Oceanul Indian sau în centrul galaxiei, ei cinci reuşiseră ceva nemaiîntâlnit până acum. Ce-i drept itinerarul şi punctele de destinaţie nu depinseseră cu nimic de voinţa lor. Totuşi traversaseră oceanul cosmic interstelar şi iniţiaseră ceea ce va însemna cu certitudine o epocă nouă în istoria omenirii. Ellie se simţea foarte mândră.

Xi îşi dădu jos bocancii şi îşi suflecă până la genunchi pantalonii costumului–salopetă încărcat de însemne şi decoraţii, un costum de expediţie de prost gust pe care guvernele pământene hotărâseră că trebuie să-l poarte toţi cinci. Apoi porni

agale prin valurile calme ale apei. Devi se retrase în spatele unui palmier şi îşi scoase de undeva sari-ul. Îl îmbrăcă şi apăru astfel înveşmântată, cu costumul expediţiei împăturit frumos pe braţ. Imaginea îi aminti lui Ellie de un film cu Dorothy Lamour. Eda îşi îmbrăcă şi el veşmântul său caracteristic cu care se făcuse cunoscut pe tot globul ca o figură emblematică a Africii. Ellie îi înregistră pe bandă în câteva secvenţe scurte. Îşi spuse că, atunci când vor ajunge acasă, imaginile acestea vor părea scoase dintr-o înregistrare de familie. Dar porni să-i însoţească pe Xi şi pe Vaygay în plimbarea lor prin apa puţin adâncă a malului. Apa era destul de caldă, era o după-amiază plăcută şi, dacă puneau la socoteală toate câte se petrecuseră, era o schimbare binevenită faţă de iarna din Hokkaido, de care se despărţiseră cu doar o oră în urmă.

– Toată lumea a adus ceva simbolic aici, rosti Vaygay. Toţi, cu excepţia mea.

– Ce vrei să spui?

– Sukhavati şi Eda şi-au adus costumele lor naţionale. Iar Xi a adus un bob de orez.

Într-adevăr Xi avea un grăunte de orez într-o punguliţă de plastic pe care o ţinea între degetul mare şi arătătorul mâinii drepte.

– Tu ai frunza aia de palmier, continuă Vaygay. Doar eu n-am adus niciun simbol, niciun memento al Pământului. Eu sunt singurul materialist adevărat din tot grupul şi tot ce am luat cu mine se află în mintea mea.

Ellie îşi ţinuse la gât medalionul primit înainte de plecare, ascunzându-l sub costumul–salopetă. Acum însă slăbi strânsoarea gulerului, descheie nasturele de sub guler şi scoase deasupra medalionul. Vaygay o observă şi ea i-l întinse pentru ca să citească textul.

– Cred că e din Plutarh, zise rusul după un moment de gândire. Au fost îndrăzneţe vorbele spartanilor aceia. Dar aminteşte-ţi că romanii au câştigat bătălia.

Din tonul de admonestare pe care îl luase Vaygay Ellie avu impresia că acesta credea că medalionul îi fusese dăruit de der Heer. O bucură dezaprobarea tacită la adresa lui Ken, dezaprobare justificată fără îndoială de evenimente, dar şi grija statornică pe care i-o arăta fizicianul. Se apropie de el şi-l apucă de braţ.

– Aş face moarte de om pentru o ţigară, spuse el cu

amabilitate şi îi strânse mâna zdravăn, apropiind-o de el.

*

Se aşezaseră toţi cinci pe marginea unui ochi de apă micuţ, alimentat din când în când de valuri. Zgomotul acestora, micile valuri spărgându-se de ţărm, îi amintea femeii de proiectul Argus şi de anii pe care şi-i petrecuse ascultând zgomotul de fond al universului. Soarele trecuse deja binişor dincolo de zenit, parcă depăşind oceanul. Un crab trecu repede pe lângă ei, mişcându-se cu abilitate şi deplasându-se lateral. Ochii i se mişcau frenetic pe lujerele unde erau plasaţi. Pentru o vreme nucile de cocos, crabii şi proviziile de mâncare limitate pe care le aveau prin buzunarele salopetelor le puteau asigura un trai confortabil. Iar pe plajă nu se zăreau alte urme de picioare în afară de ale lor.

– Noi credem că ei au făcut aproape toată treaba, spuse Vaygay, explicându-le celorlalţi la ce concluzii ajunseseră el cu Eda în legătură cu întâmplările prin care trecuseră. Din punctul lor de vedere proiectul Maşina nu trebuia să facă altceva decât să creeze o încreţitură cât de mică în continuumul spaţio-temporal, astfel încât ei să aibă ceva de care să-şi agaţe tunelul. În toată aglomeraţia aceea de geometrii tridimensionale trebuie să fi fost foarte greu să detecteze o cută atât de măruntă în spaţiu-timp. Şi cu atât mai greu le-o fi fost să se agaţe de ea.

– Ce spui tu acolo? Adică au schimbat geometria spaţiului?

– Da. Noi spunem de obicei că, din perspectiva topologiei, spaţiul este un sistem de legături non-simple. Ştiu că lui Abonnema n-o să-i placă analogia mea, dar imaginaţi-vă că există o suprafaţă bidimensională, lumea deşteaptă, care este legată printr-un sistem labirintic de canale de o altă suprafaţă bidimensională, care este lumea tâmpiţilor. Singura cale prin care poţi să ajungi într-o perioadă de timp acceptabilă din lumea deşteaptă în lumea tâmpiţilor este prin acele canale. Şi acum gândiţi-vă că oamenii din lumea deşteaptă coboară un tub din acesta cu un cârlig agăţat la capăt. Astfel vor crea un tunel între cele două suprafeţe plane, asta în cazul în care se dovedeşte că tâmpiţii cooperează la proiect şi creează o încreţitură micuţă pe suprafaţa *lor,* astfel încât cârligul acela să se agaţe imediat.

– Adică tipii cei deştepţi transmit un mesaj radio în care le spun prostănacilor cum să facă o încreţitură. Bine, dar dacă sunt cu adevărat într-o lume bidimensională, atunci cum ar putea ăia să facă o încreţitură pe suprafaţa lumii lor?

Vaygay spuse într-o doară:

– Prin acumularea unei mari cantităţi de materie într-un singur loc.

– Dar noi n-am făcut aşa ceva!

– Ştiu, ştiu asta! Dar au făcut-o cumva benzelele.

– Vedeţi voi, începu Eda să le explice cu calm, dacă tunelele ar fi găuri negre, ar interveni o mulţime de contradicţii. Există un tunel interior în soluţia exactă pe care a dat-o Kerr ecuaţiilor de câmp Einstein, dar e unul instabil. Cea mai mică perturbaţie ar bloca acest tunel interior şi l-ar converti într-o zonă fizică de infinit pur prin care n-ar mai putea trece nimic. Eu am încercat să-mi închipui o civilizaţie superioară care ar reuşi să ţină sub control structura internă a unei stele prăbuşite în ea însăşi astfel încât să păstreze stabilitatea tunelului interior. Dar asta e ceva foarte greu de realizat. Civilizaţia respectivă ar fi obligată să stabilizeze permanent un asemenea tunel şi să-l ţină sub supraveghere veşnică, fără întrerupere. Ar fi cu atât mai greu atunci când prin el ar cădea ceva atât de mare precum un dodecaedru ca al nostru.

– Chiar dacă Abonnema ar descoperi o nouă metodă de a ţine tunelul deschis, interveni Vaygay, tot ar mai exista multe alte dificultăţi. Prea multe. Găurile negre se umplu mai repede de probleme decât de materie. În primul rând există forţele de atracţie. Fluxul gravitaţional. Într-un câmp gravitaţional asemenea celui dintr-o gaură neagră ar fi trebuit să fim făcuţi bucăţi. Ne-am fi întins şi subţiat precum oamenii din picturile lui El Greco sau din sculpturile italianului ăla… cum îi zice oare?

Se întoarse spre Ellie ca pentru a-i cere ajutor.

– Giacometti, îi spuse era. Era elveţian.

– Da, ca la Giacometti. Mai sunt şi alte probleme: dacă măsurăm după timpul Pământului, ne-ar trebui o perioadă de timp infinită pentru a traversa o gaură neagră şi nu ne-am mai putea întoarce niciodată pe Pământ. Niciodată! Poate că aşa ceva s-a şi întâmplat. Poate că n-o să ne mai vedem casa niciodată. Apoi în jurul unui punct de infinit pur ar trebui să fie nişte radiaţii infernale. Este vorba de instabilitatea cuanto-mecanică…

– În fine, îi luă vorba din gură Eda, un tunel de tipul celui propus de Kerr ar duce la nişte încălcări groteşti ale cauzalităţii. E de-ajuns o modificare măruntă a traiectoriei înăuntrul tunelului şi ne-am putea trezi la celălalt capăt, ieşind într-un moment foarte îndepărtat în trecutul universului, oricât de îndepărtat

vreţi să vă duceţi cu imaginaţia: chiar – să zicem – la o nanosecundă după Big Bang. Ar fi un univers extrem de dezorganizat.

– Ia ascultaţi, băieţi! interveni Ellie. Eu nu sunt specialistă în teoria relativităţii generalizată. Dar *n-am văzut* cu toţii nişte găuri negre? N-am căzut prin ele? N-am ieşit în spaţiu tot din ele? Poate că un pic de observaţie practică valorează mai mult decât o tonă de teorii.

– Ştiu, ştiu, rosti Vaygay cu o voce blândă şi epuizată. Trebuie să fie altceva. Cunoştinţele noastre de fizică nu pot fi atât de limitate. Nu-i aşa?

Ultima întrebare i-o adresase, pe un ton oarecum rugător, lui Eda. Acesta îi răspunse doar atât:

– O gaură neagră naturală nu poate fi un tunel. Asemenea găuri negre au în centrele lor zone de infinit pur care nu pot fi depăşite.

Folosindu-se de un sextant improvizat şi de ceasurile lor de mână, cei cinci pământeni calculară mişcarea unghiulară a soarelui care apunea. Era de 360 de grade în douăzeci şi patru de ore, după standardul Pământului. Înainte ca soarele să apună se apucară să demonteze camera video a lui Ellie şi se folosiră de lentile pentru a aprinde un foc. Ellie îşi ţinu grijulie frunza de palmier la ea, de teamă ca nu cumva vreunul dintre tovarăşii ei s-o arunce din neglijenţă în foc. Xi se dovedi un expert în a face focul. Îl poziţionă în direcţia vântului şi păstră flacăra mică.

Încetul cu încetul cerul se acoperi de stele. Erau toate acolo, toate constelaţiile familiare de pe Pământ. Ellie se oferi să rămână de veghe pentru o vreme şi să aibă grijă de foc în timp ce ceilalţi dorm. Îşi dorea să vadă cum răsare steaua Lira. După câteva ore o zări. Noaptea era extraordinar de clară şi Vega strălucea neclintită şi scânteietoare. Din mişcarea aparentă a grupelor de aştri de-a lungul bolţii cereşti, după constelaţiile emisferei sudice pe care reuşi să le distingă şi din imaginea Ursei Mari, care se zărea aproape de orizontul nordic, Ellie deduse că se aflau în zona tropicală. Înainte de a aţipi, îşi zise că, dacă toate acestea erau o simplă simulare, atunci îi aşteptau o mulţime de greutăţi.

*

Avu un vis scurt şi ciudat. Se făcea că ei cinci înotau undeva sub apă, goi şi nestingheriţi de goliciunea lor, ba adăstând leneş lângă vreun colţ de coral singuratic, ba alunecând printre

crăpături care erau imediat acoperite de ierburile de mare ce pluteau sub apă. Deodată se ridică la suprafaţă. Pe lângă ea trecu o navă în formă de dodecaedru, care plutea puţin deasupra apei. Pereţii navei erau transparenţi, astfel că apucă să vadă înăuntru nişte oameni îmbrăcaţi în saronguri şi togi, care conversau liniştiţi şi citeau ziare. Apoi se scufundă înapoi în apă. Acolo unde era casa ei.

Deşi visul părea să dureze o bună bucată de vreme, niciunul dintre ei cinci nu arăta să aibă vreo problemă cu lipsa de oxigen. Toţi inspirau şi expirau apă. Nu simţeau niciun fel de apăsare, fiindcă într-adevăr înotau precum peştii. Vaygay chiar semăna puţin cu un peşte carnivor, ceva gen bibanul-de-mare. Ellie presupuse că apa trebuie să fi fost grozav de oxigenată. În mijlocul visului îşi aminti de un şoarece pe care îl văzuse odată într-un laborator de anatomie. Şoarecele era perfect mulţumit că se afla într-un borcan cu apă oxigenată şi chiar, plin de speranţă, vâslea cu picioruşele din faţă prin lichidul incolor. Coada vermiformă îi unduia în spate. Încercă să-şi amintească de cât oxigen era nevoie, ce concentraţie avea apa, dar era un efort prea mare. Îşi spuse că în ultima vreme gândea din ce în ce mai puţin. „Dar e în ordine. Serios, nu-i nicio problemă!” decise ea.

Şi ceilalţi aveau acum forme asemănătoare peştilor. Aripioarele lui Devi erau translucide. Era ceva interesant, deşi greu de explicat, ceva cu un vag aer senzual. Ellie speră ca visul să continue, ca să poată să găsească vreo soluţie. Însă chiar întrebarea la care voia să găsească răspunsul îi scăpa printre degete. „Oh”, îşi zise ea, „am ajuns să respirăm apă caldă. Ce-o să le mai treacă prin cap după asta?”

*

Ellie se trezi cu o senzaţie de dezorientare atât de acută, încât aproape că o apucă ameţeala. Unde se afla? În Wisconsin, în Puerto Rico, în New Mexico, Wyoming sau Hokkaido? Sau poate în strâmtoarea Malacca? Apoi îşi aminti. Ţinând cont de cei 30.000 de ani-lumină care o despărţeau de Pământ, nu era prea sigură în ce loc din Calea Lactee se găsea acum. Îşi zise că probabil bătuse recordul mondial al tuturor timpurilor la dezorientare şi izbucni în râs, în ciuda migrenei care o cuprinsese. Devi, care dormea alături, se mişcă agitată. Din cauza adăpostului creat pe panta înclinată a plajei soarele încă nu ajunsese până la ea. Ziua trecută plecaseră cu toţii într-o recunoaştere cale de vreun kilometru şi nu găsiseră nicio urmă

de aşezare umană sau neumană. Ellie stătea întinsă pe un val de nisip. Devi, care abia se trezea, dormise cu capul sprijinit pe costumul–salopetă făcut sul.

– Nu eşti de părere că o civilizaţie care are nevoie de perne şi aşternuturi moi are în ea ceva putregăios? o întrebă Ellie. Cei care noaptea îşi odihnesc capetele în juguri de lemn, ăia sunt adevăraţii meseriaşi.

Devi râse şi îi ură o dimineaţă bună.

Apoi auziră nişte strigăte venind din susul plajei. Cei trei bărbaţi le făceau semne cu mâna şi le chemau agitaţi. Ellie şi Devi se ridicară şi li se alăturară tovarăşilor lor.

Pe nisip se afla o uşă ridicată. Uşa stătea ţeapănă, era din lemn lambrisat şi avea o clanţă de alamă. Sau cel puţin arăta ca alama. Avea două balamale de metal vopsite în negru şi părea fixată de doi uşori, un prag de sus şi unul de jos. Nu avea nicio plăcuţă cu numele inexistentului proprietar. Nu ar fi fost cu nimic deosebită. Pe Pământ.

– Acum du-te în spatele ei, îi zise Vaygay.

Privită din spate, uşa nu se găsea acolo. Nici nu exista. Îi putu vedea pe Eda, pe Vaygay, pe Xi, pe Devi – care stătea puţin mai departe – şi bancul neîntrerupt de nisip care se întindea între ea şi tovarăşii ei. Se dădu puţin într-o parte, simţind cum călcâiele i se umezesc de la spuma valurilor ce ajungeau până la mal, apoi privi dintr-o dungă. Reuşi să distingă o singură linie verticală, subţire cât o lamă de brici şi întunecată. Nu îndrăzni să o atingă. Întorcându-se din nou în spatele uşii, fu mulţumită să observe că în aerul din spatele ei nu se vedeau niciun fel de umbre sau reflecţii ale sale. Apoi păşi înainte, trecând prin uşă.

– Bravo, râse Eda.

Ellie se întoarse şi se trezi în faţa uşii închise.

– Voi ce vedeţi? întrebă ea.

– O femeie drăguţă plimbându-se printr-o uşă închisă şi groasă de doi centimetri.

În ciuda lipsei de ţigări, Vaygay părea să se simtă foarte bine.

– Aţi încercat să deschideţi uşa? întrebă ea.

– Nu încă, o informă Xi.

Ellie păşi din nou prin uşă, admirând năluca aceea atât de pământeană.

– Seamănă cu o creaţie de-ale lui… ăla… Cum îl cheamă pe francezul acela suprarealist? întrebă Vaygay.

– Rene Magritte, răspunse Ellie. Era belgian.

– Din câte înţeleg, am căzut cu toţii de acord că aici nu este Pământul, avansă Devi o idee, arătând cu un gest larg oceanul, plaja şi cerul de deasupra lor.

– Numai dacă nu cumva am ajuns în Golful Persic cu trei mii de ani în urmă şi în toată povestea sunt amestecaţi djini, râse Ellie.

– Nu te impresionează grija cu care a fost proiectat fiecare detaliu?

– În ordine, îi răspunse Ellie, inşii sunt foarte buni. Sunt de acord cu asta. Dar care-i câştigul lor? La ce foloseşte toată înscenarea? De ce să se chinuie atâta cu creaţia asta atât de detaliată?

– Poate că pur şi simplu simt plăcerea de a face lucrurile exact cum se cuvine.

– Sau poate că doar se fălesc.

Devi îşi continuă ideea:

– Nu-mi dau seama de unde ştiu atât de bine cum sunt uşile la noi. Gândiţi-vă în câte feluri diferite poate fi construită o uşă. *De unde* puteau să ştie?

– Poate de la programele TV, răspunse Ellie. Vega a recepţionat semnale cu programele televiziunilor de pe Pământ până la cele din… ia să vedem… până la cele din 1974. Este clar că sunt în stare să trimită aici toate imaginile interesante prin tehnica lor de transmisie instantanee. Presupun că între anii 1936 şi 1974 au apărut o mulţime de uşi în programele de televiziune. Bun, continuă ea ca şi cum n-ar fi schimbat subiectul discuţiei, ce credeţi că s-ar putea întâmpla dacă am deschide uşa şi i-am trece pragul?

– Dacă ne aflăm aici pentru o verificare, atunci probabil dincolo de uşă ne aşteaptă Testul, presupuse Xi. Poate că fiecare dintre noi va avea parte de câte un test, al lui.

El se simţea pregătit. Ellie îşi dorea să fie şi ea la fel.

Umbrele celor mai apropiaţi palmieri cădeau deja pe nisipul plajei. Oamenii se priviră fără să scoată o vorbă. Toţi ceilalţi patru păreau nerăbdători să deschidă uşa şi să treacă dincolo. Ea era singura care simţea un fel de… nesiguranţă. Şovăială. Îl întrebă pe Eda dacă n-ar vrea să treacă el primul. Se gândea că e mai bine să înceapă cu dreptul. Cu unul din cei mai buni dintre ei.

Eda îşi scoase tichia, făcu o reverenţă scurtă, dar ceremonioasă, se întoarse cu spatele la ei şi se apropie de uşă.

Ellie se repezi la nigerian şi îl sărută pe amândoi obrajii. Îl îmbrăţişară şi ceilalţi. El se întoarse iar, deschise uşa, intră şi dispăru în aerul rarefiat, făcând un pas mare cu piciorul, care îi dispăru primul. Ultima îi dispăru mâna rămasă în urma corpului. Uşa larg deschisă dădea impresia că acel spaţiu era doar o continuare a plajei şi a oceanului vălurind în urma sa. Apoi se închise brusc. Ellie se repezi în spatele ei, dar nu mai văzu nicio urmă din Eda.

Următorul trecu Xi. Ellie îşi dădu deodată seama că erau cu toţii extraordinar de docili, onorând instantaneu orice invitaţie anonimă ce le era făcută. Oamenii... „Făpturile astea ne-ar fi putut spune unde au de gând să ne ducă”, îşi zise ea, „şi ne-ar fi putut explica *pentru ce* să facem toate astea. Ar fi putut include în Mesaj câteva indicaţii sau informaţii orientative. Sau ne-ar fi putut oferi informaţiile după ce Maşina a fost pusă în funcţiune. Nu-i deranja cu nimic să ne spună că vom acosta pe un simulacru de plajă copiat după cele de pe Pământ. Nici nu se întâmpla ceva dacă ne pomeneau despre uşă. E adevărat că, oricât de avansaţi ar fi, extratereştrii s-ar putea să nu înţeleagă perfect engleza. La urma urmei singurul educator le fusese televiziunea. Iar cunoştinţele lor de rusă, mandarină, tamil sau hausa erau probabil şi mai rudimentare. Dar ei inventaseră limbajul introdus în cheia de decriptare a Mesajului. De ce nu se foloseau de el? Voiau să-şi păstreze avantajul surprizei?

Vaygay o surprinse fixând cu privirea uşa închisă şi o întrebă dacă voia să fie următoarea.

– Mulţumesc, Vaygay. Mă gândeam. Ştiu că sună puţin nebuneşte. Dar tocmai m-a izbit o idee: de ce a trebuit să sărim prin orice inel ne-au întins ei? Ce s-ar întâmpla dacă n-am face ceea ce ne cer?

– Ellie, eşti atât de americancă! Pentru mine toate astea sunt ca acasă. Sunt obişnuit să fac ceea ce-mi propun autorităţile, mai ales când nu am de ales.

Spunând acestea, rusul zâmbi şi se răsuci şmecher pe călcâie, trecând dincolo.

– Nu înghiţi orice rahat dacă vine de la-mpărat, îi aruncă ea în urmă.

Un pescăruş ţipă scurt undeva sus, deasupra capetelor lor. Vaygay lăsase uşa larg deschisă. Dincolo de ea se vedea tot plaja.

– Te simţi bine? o întrebă Devi.

– Mă simt perfect. Crede-mă, vreau doar să fiu o clipă singură. Vin după voi.

– Vorbesc serios, insistă Devi. Te întreb ca medic. Chiar te simţi bine?

– M-am trezit cu o durere de cap şi am impresia că am avut nişte vise foarte bizare. Nu m-am spălat pe dinţi şi nici nu mi-am băut cafeaua de dimineaţă, cum fac de obicei. Nu m-aş supăra nici dacă aş putea citi ziarul de dimineaţă. În afară de astea, zău că mă simt perfect…

– Ei, atunci pare a fi în ordine. Şi eu am o uşoară migrenă, din aceleaşi motive. Ai grijă de tine, Ellie. Ţine minte totul, ca să poţi fi în stare să-mi povesteşti şi mie… când ne întâlnim din nou.

– Aşa o să fac, promise Ellie.

Se sărutară şi îşi urară una alteia succes. Devi păşi peste prag şi dispăru. Uşa se închise în urma ei. O clipă mai târziu Ellie avu impresia că simte un uşor parfum de curry.

Se spălă pe dinţi cu apă sărată. Întotdeauna avusese nişte apucături clare de mofturoasă. Făceau parte din firea ei. Luă un mic dejun cu lapte din nucă de cocos. Curăţă cu grijă praful şi nisipul care se strânseseră pe suprafeţele exterioare ale minicamerei video şi făcu aceeaşi operaţiune cu micuţul ei arsenal de videocasete pe care înregistrase toate acele minunăţii. Îşi spălă în apa oceanului frunza de palmier, aşa cum făcuse cu ea şi în ziua când o găsise pe Cocoa Beach, puţin înainte de a porni spre staţia „Methuselah”.

Aerul dimineţii deja se încălzise. Ellie se hotărî să facă o baie şi să înoate puţin. Îşi împături cu grijă hainele deasupra frunzei de palmier şi se aruncă plină de curaj în valurile oceanului. Îşi spuse că orice altceva era posibil, dar în niciun caz nişte extratereştri care să fie stârniţi la vederea unei femei goale, chiar dacă e una care se ţine încă bine. Încercă să-şi imagineze un microbiolog pe care vederea unui parameci surprins în flagrant delict în procesul de mitoză l-ar incita la crime pasionale.

Se răsuci şi începu să plutească alene pe spate, urcând şi coborând calm pe coasta valurilor liniştite. Ritmul ei lent de deplasare se sincroniza cu sosirea succesivă a crestelor înspumate. Încercă acum să îşi închipuie mii de astfel de… încăperi, lumi simulate sau orice altceva vor fi fiind, fiecare dintre ele reprezentând o copie meticulos realizată a celor mai frumoase locuri de pe planeta natală a cuiva. Mii de asemenea lumi, fiecare dintre ele cu un cer deasupra, cu schimbări de

vreme, cu oceane, pământ, stânci, alte roci şi chiar cu forme de viaţă indigenă imposibil de deosebit de originale. Părea o extravaganţă, dar pe de altă parte sugera că rezultatul era unul mulţumitor. Şi îi interesa. Oricare ar fi posibilităţile cuiva, nu se apucă să construiască un peisaj de asemenea dimensiuni pentru cinci specimene venite de pe o lume condamnată.

Cu toate acestea... imaginea extratereştrilor-paznici într-o grădină zoologică la nivel cosmic devenise un clişeu destul de banalizat. Ce-ar fi dacă această gară gigantică, cu mulţimea ei de zone de acostare şi cu toate facilităţile ce o alcătuiau, ar fi *într-adevăr* o grădină zoologică? Ellie îşi închipui imediat o creatură cu cap de melc şi cu un glas ca de câine, lătrând zgomotos: „Admiraţi animale exotice în mediul lor natural!” Turiştii puteau veni aici din toate colţurile galaxiei, în special în timpul vacanţelor de vară. Iar atunci când are loc vreo verificare, vreun test, angajaţii mută animalele în alte cuşti, îi îndepărtează pe turişti, curăţă plaja de urmele de picioare sau labe şi îi lasă pe aborigenii proaspăt sosiţi să se odihnească o zi sau două, să se relaxeze o vreme înainte de a începe să parcurgă testele necesare.

Sau poate că acesta era modul lor de a organiza grădinile zoologice. Femeia îşi aminti de animalele din grădinile zoologice de pe Pământ, despre care se spunea că sunt foarte greu de crescut în captivitate şi că în cuştile care le erau afectate se înmulţeau greu şi aveau dereglări comportamentale. Cuprinsă de un sentiment de stânjeneală la gândul că ar putea fi supravegheată şi acum, făcu o tumbă şi se afundă sub apă. Dădu din mâini cu putere, îndreptându-se spre malul apei, şi, pentru a doua oară în ultimele douăzeci şi patru de ore, îşi dori să fi avut un copil.

Nu se zărea nimeni prin preajmă şi nicio pânză de corabie nu apăru la orizont. Pe plajă se plimbau agale câţiva pescăruşi care păreau să caute crabi. Ellie ar fi vrut să-şi fi adus cu ea nişte pâine ca să-i hrănească. După ce se uscă îşi puse hainele pe ea şi studie din nou misterioasa uşă. Uşa părea să aştepte răbdătoare, dar ea şovăia în continuare să intre. De fapt era mai mult decât şovăială. Poate chiar un fel de spaimă.

Se depărtă, cu ochii aţintiţi la uşa de lemn. Apoi se aşeză sub un palmier, cu genunchii adunaţi sub bărbie, şi se uită de-a lungul plajei nisipoase, întinse, de culoare alb-gălbuie.

După o vreme se ridică şi se dezmorţi puţin. Ţinând într-o

mână aparatul de filmat şi frunza de palmier, se apropie de uşă şi apăsă pe clanţă. Uşa se deschise cu uşurinţă. Prin deschizătura ei Ellie putea să vadă valurile cu coamele lor albe de spumă ce năvăleau ritmic spre ţărm. Mai împinse o dată de uşă şi aceasta se deschise larg fără niciun fel de scârţâit. Plaja părea că se uită la ea, calmă şi indiferentă. Femeia clătină din cap şi se întoarse sub copacul unde stătuse până atunci, revenind la poziţia ei gânditoare.

*

Se întrebă ce s-o fi întâmplat cu ceilalţi. Se aflau cumva în vreo clădire îndepărtată, afectată testelor pentru străini, şi completau cu febrilitate chestionare de întrebări cu soluţii alternative? Sau poate că dădeau examene orale? Cine erau însă examinatorii? Simţi din nou cum sufletul îi e cuprins de îngrijorare. O altă făptură inteligentă care a evoluat pe cine ştie ce lume îndepărtată în nişte condiţii cu totul diferite de cele de pe Pământ şi care a trecut printr-o serie de mutaţii genetice accidentale cu totul diferite faţă de oameni, o astfel de fiinţă nu ar semăna nici pe departe cu nimeni şi nimic din ce ştia ea. Nici măcar imaginaţia n-o putea ajuta. Dacă ajunseseră într-o staţie de testare, atunci aici trebuia să existe nişte responsabili examinatori, iar aceşti examinatori şi conducători ai staţiei de testare trebuia să fie complet non-umani, înfiorător de diferiţi de noi. Ştia că în adâncurile ei era ceva care o făcea să se simtă deranjată – sau chiar mai rău – când vedea insecte, şerpi sau cârtiţe cu botul lucios. Era una dintre persoanele cuprinse de un uşor tremurat – sau, ca să spunem adevărul adevărat, de un frison de scârbă – ori de câte ori avea în faţă o fiinţă umană cu un cât de mărunt handicap fizic sau cu malformaţii. Schilozii, copiii suferind de sindromul Down, chiar şi simptomele de parkinsonism îi provocau un sentiment de dezgust şi o dorinţă acută să fugă de acolo, în ciuda judecăţii limpezi, raţionale. De obicei fusese în stare să-şi stăpânească frica, deşi nu era sigură cu totul de asta. Se întreba dacă nu jignise vreodată pe cineva fără să-şi dea seama. Nu era un lucru la care să-i placă să se gândească prea mult: îşi dădea seama imediat de stânjeneala ce o cuprindea şi încerca să schimbe subiectul.

De data aceasta însă se temea că nu va fi în stare nici măcar să se confrunte şi cu atât mai puţin să se înfrunte de la egal la egal, în numele speciei umane, cu o creatură extraterestră. Nimeni nu se gândise să îi selecteze pe cei cinci membri ai

expediţiei în funcţie de acest criteriu. Nimeni nu făcuse nici cel mai mic efort să afle dacă vreunul dintre ei se temea de şoareci, de pitici sau de marţieni. Comitetele de selecţie scăpaseră pur şi simplu din vedere problema, iar Ellie se miră cum de nu le trecuse prin minte la momentul respectiv, fiindcă acum părea un impediment destul de evident.

Făcuseră o greşeală când o trimiseseră pe ea. S-ar putea să fie pusă în situaţia de a sta faţă în faţă cu vreun examinator galactic cu părul plin de şerpi, şi atunci s-ar autoelimina, s-ar face de ruşine, ori poate chiar mai rău, ar modifica calificativul oferit speciei umane în oricare dintre testele misterioase care le-ar fi putut fi aplicate. Ar transforma un calificativ de „admis” în „respins”. Se uită din nou lung, cu teamă şi în acelaşi timp cu neastâmpăr, la enigmatică uşă al cărei prag de jos ajunsese acum sub apă. Era ora fluxului. Apele se înălţau.

Pe marginea apei, la câteva sute de metri de ea, se vedea o siluetă. Mai întâi crezu că era Vaygay. Poate că ieşise mai devreme din sala de examen şi se întorsese să-i spună veştile îmbucurătoare. Dar femeia observă că, oricine ar fi fost acela, nu purta costumul–salopetă impus în cadrul proiectului Maşina. În plus părea să fie cineva mai tânăr şi mai voinic. Întinse mâna spre obiectivul camerei de filmat, apoi – din cine ştie ce motiv – ezită. Se ridică şi îşi puse mâna streaşină la ochi pentru a se feri de lumina soarelui. Pentru o clipă avu impresia că... Dar era cu totul imposibil. Nu puteau s-o ia prin surprindere cu atâta neruşinare.

Totuşi nu reuşi să se abţină. Se repezi în goană înspre el pe nisipul aspru de pe malul oceanului şi părul ei lung îi flutură în urmă ca un drapel în vânt. Arăta aşa cum îl văzuse în ultima fotografie pe care o primise: tânăr, voinic şi fericit. Barba îi crescuse puţin, ca şi cum nu se bărbierise în ziua aceea. O barbă de o zi. Ellie zbură în braţele lui, suspinând.

– Bună, Presh, îi spuse el, mângâind-o cu palma mâinii drepte pe ceafă.

Era vocea lui. Şi-o aminti într-o clipită. Şi mirosul, şi mersul, şi râsul erau aşa cum şi le amintea de demult. Felul în care barba lui aspră îi înţepa obrajii. Toate se amestecau şi îi zdruncinau încrederea în ea însăşi. Simţi cum un fel de gigantică uşă tăinuită, de piatră, se deschide încetişor şi primele raze de lumină pătrund într-un mormânt străvechi, aproape uitat.

Femeia înghiţi în sec şi încercă să îşi revină, să se

stăpânească. Însă nişte valuri de suferinţă aparent inepuizabile izbucniră din adâncurile sufletului ei şi Ellie izbucni din nou în plâns. El stătea răbdător alături de ea, făcând-o să se simtă mai sigură, privind-o la fel cum o făcuse, din câte îşi amintea acum, atunci când se plasase la capătul de jos al scării din casă şi o privise în timpul primei ei expediţii solitare pe treptele imense. Îşi dorise să îl mai vadă o dată, fusese dorinţa ei cea mai aprinsă, dar până acum îşi înăbuşise acest sentiment, încercase să şi-l smulgă din ea fiindcă era atât de evident că lucrul acesta nu mai era posibil. Acum plângea pentru toţi anii care trecuseră, toţi anii care îi despărţeau.

În copilărie şi în tinereţe visase de nenumărate ori că s-ar putea întoarce odată la ea şi i-ar spune că moartea lui fusese o greşeală. Era un om cu adevărat minunat. Ar fi săltat-o iarăşi în braţele lui. Numai că Ellie plătise pentru toate aceste scurte răgazuri de fericire cu atâtea alte momente când se dezmeticea dureros de acut şi se vedea într-o lume în care el nu mai exista. Se bucurase de visele ei în ciuda tuturor suferinţelor pe care le aducea trezirea şi plătise de fiecare dată exorbitantul preţ al acesteia, în fiecare dimineaţă în care era nevoită să descopere pierderea suferită şi să treacă prin aceleaşi chinuri sufleteşti, iar şi iar. Acele momente fantomatice erau tot ce îi mai rămăsese din el.

Iar acum el era aici, nu ca fantomă sau imagine de vis, ci în carne şi oase. Sau ceva asemănător. O chemase din stelele îndepărtate şi ea venise.

Îl strânse în braţe din toate puterile. Ştia că nu era decât un truc, o reconstrucţie, un simulacru, dar era un simulacru perfect, fără cusur. Îl ţinu câteva clipe de umeri, depărtându-se la lungimea braţelor şi scrutându-l cu privirea. Era perfect. Ca şi cum cu mulţi ani în urmă tatăl ei murise şi se înălţase la ceruri pentru ca în cele din urmă, prin această procedură neortodoxă, ea să ajungă să îl întâlnească din nou. Ellie suspină greu şi-l luă iarăşi în braţe.

Îi mai trebui un minut ca să se reculeagă. Se gândi că, dacă l-ar fi avut în faţă pe Ken, atunci ar fi putut cel puţin să se joace cu ideea că un alt dodecaedru, poate chiar Maşina sovieticilor, în cele din urmă reparată, ar fi putut face pe urmele lor aceeaşi călătorie de la Pământ spre inima galaxiei. Dar o astfel de eventualitate nu era în niciun caz posibilă în cazul apariţiei de faţă. Rămăşiţele tatălui lui Ellie se descompuneau într-un cimitir

de pe malul unui lac.

*

Ellie se şterse la ochi, plângând şi râzând în acelaşi timp.

– Dar cui îi datorez această apariţie? întrebă ea. Roboticii sau hipnozei?

– Crezi că sunt un artefact sau un vis? Ţi-ai putea pune aceeaşi întrebare în cazul oricui altcuiva.

– Până şi în ziua de astăzi nu trece nicio săptămână în care să nu mă gândesc că aş da orice, adică orice stă în puterile mele, numai să mai pot să-mi petrec câteva minute împreună cu tata…

– Ei bine, iată-mă! zise el vesel, ridicând mâinile şi întorcându-se pe jumătate pentru ca Ellie să se poată asigura că şi spatele lui se afla acolo, zdravăn şi real.

Dar el era atât de *tânăr!* Era cu siguranţă mai tânăr decât ea. Nu avea decât treizeci şi şase de ani atunci când murise.

Poate că acesta era felul lor de a mai linişti spaimele. Dacă era aşa, atunci creaturile acelea erau foarte… socotite. Îl conduse să-i arate restrânsul ei domeniu tropical. Ţinându-l cu mâna pe după talie, îşi zise că cel puţin îl simţea, fără nicio urmă de îndoială, destul de concret, de material. Dacă sub pielea lui existau ceva angrenaje sau circuite integrate, erau foarte bine mascate.

– Deci ce mai facem? întrebă ea.

Întrebarea era destul de ambiguă, aşa că adăugă:

– Vreau să zic…

– Ştiu ce vrei, răspunse el. Pentru tine au trecut mulţi ani de la primirea Mesajului până la sosirea ta aici.

– Faci aprecieri după viteză sau după precizie?

– Niciuna, nici alta.

– Vrei să spui că încă n-am terminat testul?

El nu-i răspunse.

– Ei bine, *explică-mi* odată cum stau lucrurile, spuse ea cu o uşoară iritare în glas. Unii dintre noi şi-au pierdut mulţi ani din viaţă încercând să descifreze Mesajul şi să construiască Maşina. N-ai de gând să-mi spui despre ce este vorba?

– Te-ai făcut o scandalagioaică pe cinste! zise el, ca şi cum ar fi fost cu adevărat tatăl ei, ca şi cum ar fi comparat ultimele amintiri despre ea cu comportamentul ei încă incomplet relevat din aceste momente.

Apoi îi ciufuli părul cu un gest drăgăstos. Ellie şi-l amintea şi pe acesta din copilărie. Dar cum de erau în stare făpturile astea

de la 30.000 de ani-lumină depărtare de Pământ să ştie toate gesturile drăgăstoase ale tatălui ei, gesturi consumate cu multă vreme în urmă în îndepărtatul Wisconsin? Cum? Şi dintr-o dată înţelese.

– Visele, zise ea. Noaptea trecută, când dormeam şi visam cu toţii, aţi pătruns în minţile noastre, aşa-i? Ne-aţi absorbit toate cunoştinţele.

– Am făcut doar nişte cópii. Cred că tot ce se afla în capetele voastre în mod obişnuit a rămas acolo. Gândeşte-te puţin. Şi spune-mi dacă îţi lipseşte ceva.

Bărbatul zâmbi larg şi continuă:

– Erau atât de multe lucruri despre care programele voastre de televiziune nu pomeneau nimic. O, bineînţeles că ne-am putut da seama cu destulă uşurinţă de nivelul de dezvoltare tehnologică şi am aflat o mulţime de alte informaţii! Dar mai sunt atât de multe lucruri legate de specia voastră, mult mai mult de atât, lucruri despre care nu puteam afla în mod indirect. Recunosc că ai dreptul să simţi un oarecare grad de încălcare a spaţiului tău privat…

– Glumeşti.

– …dar avem atât de puţin timp.

– Vrei să spui că testul a luat sfârşit? Am răspuns la toate întrebările noaptea trecută, în timp ce dormeam? Şi? Am trecut sau am picat examenul?

– Nu-i chiar aşa, răspunse el. Nu-i ca şi cum ai trece în clasa a şasea.

Ellie trecuse în clasa a şasea atunci când tatăl ei murise.

– Nu te gândi la noi ca la un fel de şerif interstelar care împuşcă orice civilizaţie rebelă. Imaginează-ţi mai degrabă ceva în genul unui Oficiu de Recensământ Galactic. Noi strângem informaţii. Ştiu că, după părerea ta, nimeni n-ar avea nimic de învăţat de la voi fiindcă sunteţi o civilizaţie atât de înapoiată din punct de vedere tehnologic. Dar o civilizaţie are şi alte calităţi.

– Ce fel de calităţi?

– O, păi este muzica. Apoi dragostea de bine (îmi place expresia asta). Visele. Oamenii se pricep foarte bine să viseze, deşi programele de televiziune nu ne-au spus mai nimic despre asta. De-a lungul şi de-a latul galaxiei sunt civilizaţii care fac comerţ cu vise.

– Voi administraţi un fel de schimb cultural interstelar? Despre asta e vorba până la urmă? Nu vă pasă dacă vreo civilizaţie

acaparatoare şi însetată de sânge descoperă zborul interstelar?

– Ţi-am spus că admirăm dragostea de bine.

– Dacă naziştii ar fi reuşit să pună stăpânire pe întreaga lume, pe lumea noastră, şi după aceea ar fi descoperit zborul spaţial interstelar, n-aţi fi intervenit?

– Ai fi surprinsă dacă ai afla cât de rar se întâmplă ceva asemănător. Pe termen lung civilizaţiile agresive se autodistrug aproape întotdeauna. E ceva ce le stă în fire. Nu pot face altfel. Într-o asemenea situaţie sarcina noastră este să îi lăsăm în pace. Să ne asigurăm că nimeni nu o să-i stânjenească. Îi lăsăm să-şi îndeplinească propriul lor destin.

– Şi atunci de ce nu ne-aţi lăsat în pace *pe noi?* Nu mă plâng de asta, îţi dai seama. Sunt doar curioasă să aflu cum funcţionează Oficiul ăsta de Recensământ Galactic. Primul lucru pe care l-aţi aflat despre noi a fost acea transmisiune cu Hitler. De ce aţi mai luat legătura cu Pământul?

– Recunosc că imaginea creată a fost alarmantă. Ne-am putut da seama că aveţi probleme serioase pe cap. Dar muzica voastră ne-a dat de înţeles altceva. Beethoven ne-a spus că puteţi spera. Specialitatea noastră sunt cazurile izolate. Ne-am gândit că nu v-ar strica o mână de ajutor. Adevărul este că nu vă putem oferi prea multe. Mă înţelegi, există anumite limite clare impuse de cauzalitate.

După ce spuse acestea se aplecă pe vine, îşi trecu mâinile prin apa oceanului şi apoi se şterse pe pantaloni.

– Noaptea trecută am privit în adâncul minţilor voastre, reluă el. Ale tuturor. Toţi cei cinci ascundeţi acolo o groază de lucruri: sentimente, amintiri, instincte, comportamente dobândite, nebunie, vise, iubiri. Iubirea este foarte importantă. Sunteţi un amestec interesant.

– Toate astea pe timpul unei singure nopţi? replică Ellie, ironizându-l puţin.

– Trebuia să ne grăbim. Avem un program destul de strict.

– De ce? Trebuie să se întâmple…?

– Nu, numai că, dacă nu prelucrăm cu grijă o situaţie de cauzalitate logică, atunci ea va evolua de la sine, fără s-o mai putem controla. Şi după aceea lucrurile ies aproape întotdeauna mai prost.

Ellie n-avea nici cea mai mică idee despre ce era vorba.

– Să prelucraţi o cauzalitate logică. Tatăl meu nu vorbea niciodată în felul ăsta.

– Bineînţeles că o făcea. Nu-ţi mai aminteşti cum vorbea cu tine? Era un om educat şi încă de când erai fetiţă îţi vorbea… îţi vorbeam de la egal la egal. Chiar nu ţii minte?

Ba îşi amintea. Îşi amintea. Se gândi la mama ei şi la casa de odihnă în care era ea acum.

– Ce medalion drăguţ, zise el, cu acel ton de circumspecţie paternă pe care Ellie şi-l imagină că l-ar fi putut avea dacă ar fi apucat să o vadă în timpul adolescenţei ei. Cine ţi l-a dat?

– O, ăsta! exclamă ea, frământând medalionul între degete. De fapt l-am primit de la cineva pe care nu-l cunosc chiar atât de bine. Mi-a pus la încercare credinţa… El… Dar trebuie să ştii deja toată povestea.

El afişă iarăşi acel zâmbet larg.

– Vreau să ştiu care este opinia ta despre noi, spuse sec femeia. Adică ce crezi cu adevărat.

Bărbatul nu ezită nicio clipă:

– Bine. Eu cred că este uimitor să văd cât de bine aţi reuşit să vă descurcaţi. Abia dacă aveţi nişte urme de teorie a organizării sociale, deţineţi nişte sisteme economice extraordinar de primitive, niciun fel de înţelegere a mecanismelor de predicţie istorică şi ştiţi foarte puţine despre voi înşivă. Ţinând cont de viteza cu care se transformă civilizaţia voastră, este şocant că până acum încă nu v-aţi făcut bucăţi toată planeta. De aceea nici nu vrem să vă ştergem de pe listă, deocamdată. Voi, umanii, aveţi un talent deosebit în a vă adapta, cel puţin pe termen scurt.

– Asta este problema, nu-i aşa?

– Asta e *una* dintre probleme. O să-ţi dai seama că, după o vreme, civilizaţiile care au doar o perspectivă pe termen scurt pur şi simplu nu se descurcă. Îşi încheie destinele de la sine.

Ellie voia să-l întrebe care era părerea lui *sinceră* despre fiinţele umane. Ce simţea el faţă de oameni? Curiozitate? Înţelegere? Niciun fel de sentimente, ci doar sarcinile de serviciu de-a lungul unei zile obişnuite? În adâncurile inimii lui – sau orice alt organ intern echivalent pe care îl avea făptura – se gândea la ea aşa cum se gândea la… la o furnică? Nu fu însă în stare să-şi adune curaj şi să pună o astfel de întrebare. Îi era prea frică de răspuns.

Din intonaţia vocii sale, din nuanţele subtile ale discursului lui, Ellie se strădui să obţină un fel de imagine a celui care stătea aici, cu ea, sub chipul tatălui ei. Avea o cantitate enormă de

experienţă în relaţiile cu oamenii, spre deosebire de supraveghetorii din această Gară Centrală, care abia dacă aveau o zi de experienţă la activ. N-ar fi fost oare ea în stare să distingă ceva din adevăratul lor caracter, dincolo de masca asta amabilă şi informativă? Nu, nu reuşea deloc. După cum o arătau şi cuvintele lui, bărbatul acesta nu era, bineînţeles, tatăl ei şi nici nu pretindea a fi el. Dar după toate celelalte aspecte părea ciudat de asemănător cu Theodore F. Arroway, 1924–1960, vânzător de articole de menaj şi aparate electrice de gospodărie, soţ şi părinte iubitor. Dacă n-ar fi făcut un efort continuu, dacă voinţa ei nu ar fi păstrat-o trează, ar fi suspinat pe umărul acestui… acestei cópii. O parte din ea nu înceta să-şi dorească să îl întrebe cum mai merge treaba de când a ajuns în paradis. Care erau acum părerile lui despre a doua venire a lui Iisus şi despre Înălţarea la Ceruri? Exista ceva special în pregătirile pentru Apocalipsă? În unele culturi ale umanităţii se spunea că după moarte cei binecuvântaţi îşi vor petrece zilele pe culmi de munte sau printre nori, în peşteri sau în oaze feerice, dar Ellie nu reuşi să-şi amintească niciuna în care să se spună că, dacă erai un om foarte, foarte bun, atunci după ce mureai ajungeai pe o plajă însorită.

– Mai avem timp pentru încă vreo câteva întrebări înainte de… ceea ce va trebui să facem după aceea?

– Bineînţeles. Cel puţin pentru una sau două.

– Povesteşte-mi ceva despre sistemul vostru de transport.

– Pot face mai mult de atât, zise el. Îţi pot arăta. Stai liniştită!

O amibă întunecată se scurse de la zenit, acoperind soarele şi întunecând albastrul cerului.

– Asta da şmecherie! bolborosi Ellie.

Sub picioarele ei se simţea aceeaşi plajă plină de nisip. Îşi afundă degetele de la picioare în el. Iar deasupra ei… era Cosmosul. Din câte se părea, erau mult deasupra galaxiei Calea Lactee, privind în jos la structura ei spiralată şi prăbuşindu-se înspre ea cu o viteză absolut inimaginabilă. Tatăl ei sau fiinţa care îl înlocuia îi explică concret şi clar totul, folosindu-se de un limbaj ştiinţific cu care Ellie era familiarizată. O plimbă prin imensa structură rotitoare. Îi arătă braţul spiralei Orionului în care se afla încorporat în acea perioadă Soarele Pământului. Mai înăuntrul galaxiei, în ordine descrescătoare şi în funcţie de semnificaţia lor mitologică, se aflau constelaţia Săgetătorului, constelaţia Norma sau Scutum şi braţul de trei kiloparseci al

galaxiei.

Pe fundal apăru o reţea de linii drepte, reprezentând sistemul de transport pe care îl foloseau ei. Semăna cu hărţile electronice cu luminiţe din metroul parizian. Eda avusese dreptate. Din câte deduse Ellie, fiecare staţie era plasată într-un sistem solar cu o gaură neagră dublă de dimensiuni reduse. Ştia că aceste găuri negre nu puteau proveni din prăbuşiri în sine ale unor stele, adică din evoluţia normală a unor sisteme stelare gigantice, fiindcă erau prea mici. Poate că erau nişte găuri negre primordiale, rămase de pe urma Big Bangului, capturate de vreo navă stelară inimaginabilă şi remorcate până la staţia de destinaţie. Sau poate că erau improvizate, făcute la întâmplare. Ar fi vrut să-şi întrebe ghidul despre ele, însă turul continua înspre interiorul galaxiei, şocând-o şi mai mult.

Aproape de centrul galaxiei exista un disc strălucitor de hidrogen care se rotea în jurul Căii Lactee. În interiorul lui un inel de nori moleculari gonea înspre exterior, îndreptându-se spre periferia galactică. Bărbatul îi arătă deplasările ordonate ce se petreceau în complexul gigantic de nori moleculari din constelaţia Săgetătorului, zona B2, o constelaţie care fusese timp de decenii zona favorită de vânătoare de molecule organice complexe pentru toţi colegii ei radioastronomi de pe Pământ. Mai aproape de centru dădură peste un alt nor molecular gigantic şi apoi peste Săgetător, zona vestică A, o sursă radio puternică pe care o remarcase Ellie pe când muncea la Argus.

Şi chiar alături de ea, exact în inima galaxiei, înlănţuită într-o îmbrăţişare gravitaţională pătimaşă, se afla o pereche de găuri negre imense. Fiecare dintre ele avea greutatea a cinci milioane de sori. Râuri de gaz de mărimea unor sisteme stelare se scurgeau în burţile lor nesăţioase. Două găuri negre colosale, supergigantice... Ellie medită o clipă la limitele limbilor de pe Pământ... două găuri negre masive care se roteau una în jurul celeilalte în chiar centrul galaxiei. Despre una ştiau şi ei sau cel puţin aveau bănuieli destul de zdravene. Dar două? Nu s-ar fi dovedit a fi de fapt un fel de deplasare Doppler a liniilor spectrale? Îşi imagină că pe una dintre ele se afla o tăbliţă pe care scria „Intrare” şi pe cealaltă altă tăbliţă, pe care scria „Ieşire”. Deocamdată nu se folosea decât intrarea, ieşirea doar se afla şi ea acolo.

Exact acolo era locul unde fusese plasată această gară, Gara Centrală, în centrul galaxiei şi la o distanţă suficient de mare de

găurile negre pentru a fi în siguranţă. Cerurile străluceau orbitor din cauza milioanelor de stele tinere din apropiere, însă toate stelele, gazul şi praful stelar erau absorbite de gaura neagră de la intrare.

– Duce undeva, nu-i aşa? întrebă Ellie.

– Bineînţeles.

– Ai putea să-mi spui unde?

– Sigur. Toate chestiile alea se rostogolesc spre Constelaţia Lebăda A.

Ellie ştia câte ceva despre Lebăda A. Dacă făcea abstracţie de rămăşiţele unei supernove mai apropiate din Cassiopeea, aceasta era cea mai strălucitoare sursă radio captată pe cerul Pământului. Calculase că Lebăda A produce într-o secundă mai multă energie decât producea Soarele în 40.000 de ani. Acea radiosursă se afla la o distanţă de şase sute de milioane de ani-lumină, mult dincolo de Calea Lactee, undeva în afara zonei galactice. Ca şi în cazul multor altor radiosurse extragalactice, două jeturi de gaz enorme care se deplasau separat aproape cu viteza luminii creau o reţea complexă de unde de şoc Rankine-Hugoniot în pătura subţire de gaz intergalactic, producând în cadrul acestui fenomen o sursă radio asemenea unui far care lumina cu putere aproape întregul univers. Toată materia din această structură enormă, cu o lungime de aproximativ 500.000 de ani-lumină, se revărsa dintr-un punct mărunt, aproape inobservabil, aflat în spaţiu exact la jumătatea distanţei dintre cele două jeturi.

– Voi *produceţi* Lebăda A?

Îşi aminti vag una dintre nopţile de vară petrecute în Michigan pe când era mică. Se temuse ca nu cumva să cadă în cer.

– Nu, nu doar noi. Este un fel de proiect comun al mai multor galaxii. De fapt aceasta este ocupaţia noastră de bază: construcţiile. Numai o… numai câţiva dintre noi se ocupă de civilizaţiile nou-apărute.

La fiecare pauză pe care o făcea, Ellie simţea un fel de ţiuit în creier, pe undeva prin lobul parietal stâng.

– Există proiecte comune ale mai multor galaxii? întrebă ea. O mulţime de galaxii, fiecare dintre ele cu un fel de Administraţie Centrală? Cu sute de miliarde de stele în fiecare galaxie. Şi apoi aceste administraţii se asociază, cooperează. Şi se apucă să trimită milioane de sori în constelaţia Centaurului… scuze, în Lebăda A. În… Iartă-mă, dar sunt cam buimăcită de dimensiunile

proiectului. De ce v-aţi apucat să faceţi asta? Pentru ce oare?

– Nu trebuie să te gândeşti că universul e un fel de junglă. Nu mai este aşa de miliarde de ani, îi spuse „tatăl”. Imaginează-ţi-l mai degrabă ca pe un spaţiu… cultivat.

Ea simţi din nou acelaşi ţiuit în creier.

– Dar cu ce scop? Ce se poate cultiva acolo?

– Motivul principal este uşor de explicat. Numai să nu te laşi înfricoşată de scara la care se desfăşoară totul. La urma urmei eşti astronom. Problema care se ridică este aceea că universul se află în expansiune şi nu există suficient material pentru a-i putea opri expansiunea. După o vreme nu mai apar nici galaxii noi, nici stele noi, nici planete noi sau forme de viaţă noi. Rămânem tot cu ce-am avut înainte. Totul tinde să decadă. Totul devine plictisitor. Aşa că noi am ales Lebăda A pentru a ne verifica o tehnică de producere a ceva nou. L-ai putea numi un experiment de înnoire urbană. Nu este singurul nostru experiment de acest tip. Odată, într-un moment din viitor, am putea încerca să înţărcuim o zonă a universului şi să împiedicăm spaţiul să devină tot mai lipsit de materie pe măsură ce eonii trec unul după altul. Asta se face, bineînţeles, prin sporirea densităţii locale a materiei. Este o muncă cinstită şi folositoare.

Ca şi administrarea unui magazin cu articole de menaj în Wisconsin.

Dacă Lebăda A se afla la şase sute de milioane de ani-lumină depărtare, atunci astronomii de pe Pământ sau oricare alţi astronomi din Calea Lactee care ar fi fost interesaţi de problemă o vedeau aşa cum arăta cu şase sute de milioane de ani în urmă. Dar ea ştia că acum şase sute de milioane de ani pe Pământ abia apăruse viaţa şi nu existau decât câteva creaturi în oceanul planetar, fiinţe abia mai mari decât un deget. Făpturile acestea erau cu adevărat străvechi.

Acum şase sute de milioane de ani, pe o plajă identică cu aceasta… însă lipsită de crabi, de pescăruşi, de palmieri. Încercă să-şi imagineze cum cine ştie ce plantă microscopică fusese adusă de valuri la ţărm şi se ţinea cu timiditate de solul măturat de ape, în timp ce aceste creaturi erau ocupate cu galactogeneza şi cu unele proiecte instructive de inginerie cosmică.

– Voi pompaţi materie înspre Lebăda A de şase sute de milioane de ani?

– Ei bine, adevărul este că ceea ce aţi detectat voi,

radioastronomii, sunt doar câteva dintre ultimele noastre verificări ale fezabilităţii. Acum suntem mult mai avansaţi cu proiectul.

„Deci la timpul potrivit”, se gândi Ellie, „adică peste alte câteva sute de milioane de ani, vreunul dintre radioastronomii de pe Pământ, dacă va mai exista aşa ceva, va detecta un progres simţitor în procesul de reconstruire a universului în jurul Lebedei A.” Sumeţindu-se, încercă să se ţină tare în faţa unor posibile revelaţii viitoare şi îşi jură că nu îi va lăsa s-o intimideze. Exista o ierarhie a fiinţelor inteligente la o scară pe care nu şi-o imaginase niciodată. Însă şi Pământul îşi avea locul şi importanţa lui în această structură ierarhică, altfel extratereştrii nu s-ar fi străduit atâta cu ei pe degeaba.

Punctul acela de beznă se deplasă repede înapoi spre zenit şi fu înghiţit, iar soarele şi cerul albastru apărură din nou. Decorul era acelaşi: valurile, nisipul, palmierii, uşa á la Magritte, aparatul de filmat miniatural, frunza de palmier pământean şi… tatăl ei.

– Inelele şi norii aceia interstelari în mişcare din apropierea centrului galaxiei… nu se datorează exploziilor periodice care se petrec în zonă? Nu este cam periculos să plasaţi aici Gara Centrală?

– Sunt explozii izolate, nu periodice. Se petrec numai la o scară redusă, nici pe departe comparabile cu ceea ce facem noi în Lebăda A. Şi sunt uşor de evitat. Ştim când apar şi de obicei ne ferim din calea lor. Dacă avem de-a face cu una cu adevărat periculoasă, atunci mutăm staţia în altă parte pentru o perioadă de timp. Îţi dai seama că e o muncă de rutină.

– Bineînţeles. Rutină. Voi aţi construit totul? Vreau să spun, căile de acces, staţiile… Voi împreună cu ceilalţi… ingineri din alte galaxii?

– O, nu! N-am construit nimic din toate astea.

– Cred că n-am priceput bine. Fă-mă să înţeleg.

– Lucrurile par să fie la fel peste tot. În cazul nostru, civilizaţia actuală s-a dezvoltat cu multă vreme în urmă pe mai multe lumi diferite din galaxie. Primii dintre noi au descoperit şi perfecţionat zborul spaţial interstelar şi în cele din urmă au nimerit întâmplător peste una dintre staţiile de tranzit. Bineînţeles că nu ştiam ce sunt. Nici nu eram siguri că sunt artificiale până când unii dintre noi au avut pentru prima dată curajul să alunece printr-o astfel de trecere.

– Care „noi”? Vrei să spui strămoşii tăi, ai… rasei tale, ai

speciei de care aparţii?

– Nu, nu-i chiar aşa. Suntem mai multe specii provenite din mai multe lumi. În cele din urmă am descoperit o mulţime de trasee subterane – ca să le zic aşa –, de diverse vârste, cu diferite stiluri de decoraţiuni, şi toate abandonate. Cele mai multe erau încă în stare bună de funcţionare. N-a trebuit să facem decât unele mici reparaţii şi îmbunătăţiri.

– Şi n-aţi găsit şi alte vestigii istorice? Niciun oraş mort? Niciun fel de relatări asupra celor întâmplate? N-a rămas niciunul dintre constructorii acestor pasaje?

Bărbatul clătină din cap.

– Nicio planetă industrializată şi părăsită?

El repetă gestul.

– Deci a existat o civilizaţie avansată răspândită în întreaga galaxie şi ea a dispărut fără să lase vreo urmă, în afara staţiilor acestora?

– În mare lucrurile stau aşa cum spui tu. Şi situaţia este identică şi în alte galaxii. Acum câteva miliarde de ani au plecat cu toţii undeva. N-am nici cea mai vagă idee unde.

– Dar unde ar fi putut să se ducă?

El clătină din cap pentru a treia oară, dar de data aceasta mult mai lent decât înainte.

– Atunci voi nu sunteţi…

– Nu, noi suntem doar supraveghetorii, îi răspunse el. Poate că într-o zi ei se vor întoarce.

– Bine, atunci încă una, se rugă ea, ridicând în sus degetul arătător aşa cum, probabil, obişnuia să facă atunci când avea doi ani. Încă o întrebare, una singură.

– Fie, îi răspunse el cu îngăduinţă. Dar nu mai avem decât câteva minute la dispoziţie.

Ellie aruncă din nou o privire înspre cadrul uşii de pe plajă şi îşi înăbuşi un fior slab care o cuprinse când zări un crab micuţ, aproape transparent, mişcându-se pieziş prin faţa ei.

*

– Aş vrea să ştiu ceva despre miturile şi religiile voastre. Ce vă face pe voi să vă umpleţi de respect religios? Ori cei care creează numinosul sunt incapabili să-l simtă?

– Şi voi creaţi numinos. Nu, am înţeles întrebarea ta. Evident că îl simţim şi noi. Trebuie să recunoşti că unele dintre aceste lucruri sunt greu de explicat şi nu le-ai înţelege. Dar o să-ţi dau un exemplu legat de ceea ce m-ai întrebat. Nu pretind că este

exact ceea ce vrei, dar îţi voi oferi o mostră de parfum…

Tăcu pentru o clipă şi Ellie simţi din nou acelaşi ţiuit, de data aceasta în lobul occipital stâng. Se distră puţin cu ideea că individul îi scormonea prin neuroni. Poate că îi scăpase ceva din vedere noaptea trecută. Dacă era aşa, atunci avea de ce să se bucure. Însemna că nici ei nu erau perfecţi.

– … parfum de numinos. Din numinosul nostru. Se referă la pi, raportul dintre circumferinţa unui cerc şi diametrul lui. Îţi este familiar, bineînţeles, şi ştii de asemenea că nu poţi ajunge niciodată la capătul acestui număr. În tot universul nu există nicio făptură, oricât de inteligentă ar fi ea, care să îl poată calcula pe pi până la ultima zecimală, pentru că nu există nicio ultimă zecimală, ci doar un număr infinit de zecimale. Matematicienii noştri s-au străduit să-l calculeze folosindu-se de…

Ea simţi din nou ţiuitul.

– …nimic din ceea ce se pare că ştii… Hai să zicem până la zece miliarde de zecimale. N-o să fii surprinsă dacă o să auzi că alţi matematicieni au mers şi mai departe. Ei bine, în cele din urmă, să zicem că pe la o zecimală dintr-o poziţie de zece la puterea a douăzecea, se întâmplă brusc ceva. Zecimalele variind la întâmplare dispar şi pentru o perioadă de timp incredibil de lungă nu apar decât cifre de unu şi zero.

În timp ce vorbea insul trasa alene cu degetul de la picior un cerc pe nisipul plajei. Ellie tăcu o clipă înainte de a-i răspunde.

– Dar acest şir de zero şi unu se termină până la urmă? Ne întoarcem iarăşi la un şir de zecimale variind întâmplător?

Remarcând un semn slab de încurajare din partea lui, continuă:

– Dar numărul acelor zero şi unu? Este cumva un produs de numere prime?

– Da, din unsprezece numere prime.

– Vrei să spui că există un mesaj în unsprezece dimensiuni care este ascuns în adâncurile numărului pi? Există ceva în univers care comunică prin… matematică? Dar… dă-mi o mână de ajutor. Îmi vine foarte greu să te înţeleg. Matematica nu este arbitrară. Vreau să zic că numărul pi trebuie să aibă peste tot aceeaşi valoare. Cum ai putea să ascunzi un mesaj înăuntrul lui pi? Este un număr produs în naşterea universului.

– Exact.

Ellie se holbă la el.

– Chiar mai mult decât atât, continuă bărbatul. Hai să presupunem că şirul acesta de zero şi unu apare doar în aritmetica zecimală, deşi o să recunoşti că în orice altă bază aritmetică se petrece ceva ciudat cu el. Hai să mai presupunem că fiinţele care au făcut pentru prima dată această descoperire aveau zece degete la mâini. Îţi dai seama cum sună? Este ca şi cum pi ar fi aşteptat miliarde de ani apariţia unor matematicieni cu zece degete şi cu computere ultrarapide. Îţi dai seama că Mesajul ne-a fost cumva adresat nouă?

– Dar de fapt asta-i o metaforă, nu-i aşa? Nu este vorba chiar de pi şi de poziţia a zecea la puterea a douăzecea? În realitate tu nu ai zece degete.

– Nu chiar, îi răspunse el şi zâmbi iar.

– Şi atunci, pentru numele lui Dumnezeu, ce se spune în Mesaj?

Insul tăcu o clipă, îşi înălţă degetul arătător şi apoi îl îndreptă spre uşă. Un mic grup de oameni năvălea agitat de dincolo de ea.

*

Erau cu toţii într-o dispoziţie plăcută, ca şi cum ar fi fost la o ieşire în natură, la un picnic îndelung planificat şi mereu amânat. Eda era însoţit de o tânără năucitor de frumoasă, care purta o fustă şi o bluză viu colorate şi îşi ţinea părul aranjat în şuviţe subţiri numite „gelé”, o coafură foarte îndrăgită de femeile musulmane din Yorubaland. Se vedea clar că vederea ei îl umplea de fericire. Din fotografiile pe care le văzuse odinioară, Ellie îşi dădu seama că era soţia lui Eda. Sukhavati îşi ţinea mâna strânsă peste palma unui tânăr cu o figură serioasă, cu ochi mari şi expresivi, care era, după toate probabilităţile, Surindar Ghosh, soţul lui Devi, fost student la medicină şi mort cu mult timp în urmă. Xi discuta aprins cu un bărbat micuţ şi viguros care avea o ţinută milităroasă, purta nişte mustăţi lungi, răsucite şi pleoştite şi era înveşmântat într-o mantie bogat împodobită cu brocarturi şi mărgele. Ellie şi-l închipui supraveghind personal construirea modelului funerar după Regatul de Mijloc şi dându-le indicaţii cu voce puternică celor care turnau mercurul.

Vaygay le prezentă o tânără de unsprezece sau doisprezece ani ale cărei plete blonde se unduiau la fiecare pas pe care îl făcea.

– Ea este… mai mult sau mai puţin nepoata mea, Nina. Marea mea Ducesă. Ar fi trebuit să vă fac cunoştinţă cu ea mai demult,

pe când eraţi în Moscova.

Ellie o îmbrăţişă pe fetişcană. Se simţi uşurată văzând că Vaygay nu apăruse împreună cu Meera, ecdyziastra. Remarcând tandreţea cu care se purta rusul faţă de Nina, decise în sinea ei că îl plăcea tot mai mult pe fizicianul ăsta trăsnit. Îşi ţinuse ascuns de toţi ceilalţi acest loc tainic din sufletul lui. Chiar şi faţă de ea, deşi se cunoşteau de atâta vreme.

– N-am fost un tată bun pentru mama ei, mărturisi Vaygay. Şi în ultima vreme abia dacă am mai apucat s-o văd când şi când pe Nina.

Ellie se uită în jur. Supraveghetorii staţiei creaseră pentru fiecare dintre cei cinci pământeni o fiinţă care însemna pentru ei iubirea lor cea mai profundă. Poate că o făcuseră doar pentru a distruge barierele de comunicare cu o altă specie, îngrozitor de diferită de ei. Se bucură şi ea că nu-l vede pe niciunul dintre tovarăşii ei conversând fericit cu o copie identică a lui însuşi.

„Ce-ar fi dacă am face asta atunci când ne vom întoarce pe Pământ?” se gândi ea deodată. „Ce s-ar întâmpla dacă, în ciuda tuturor formalităţilor şi deghizărilor la care ne-am obişnuit să ne pretăm, ar trebui să apărem în public cu fiinţa pe care o iubim cel mai mult?” Îşi închipui că un astfel de gest ar fi devenit o premisă obligatorie pentru un discurs în public pe Pământ. Ar fi schimbat totul. În minte îi răsări imaginea unui grup de inşi de acelaşi sex care înconjurau o persoană singură de sex opus. Sau poate că ar fi apărut lanţuri umane. Cercuri. Litere desenate de trupuri, H sau Q. Opturi ondulând lent. Ai putea descoperi dintr-o singură privire iubirile cele mai profunde ale oamenilor, uitându-te doar la geometria corpurilor. Un fel de relativitate generalizată aplicată în psihologia socială. Dificultăţile practice ale unei astfel de organizări ar fi, bineînţeles, considerabile, dar atunci nimeni n-ar mai putea să mintă când va fi vorba de iubire.

Supraveghetorii îi grăbeau, politicoşi, dar cu hotărâre. Nu aveau prea mult timp de stat la taclale. Intrarea în ecluza dodecaedrului era acum vizibilă, aproximativ în acelaşi loc unde fusese când au ajuns prima dată aici. Din simţ al simetriei sau poate din cauza vreunei legi de conservare interdimensională, uşa aceea á la Magritte dispăruse. Fură cu toţii prezentaţi unii altora. Ellie se simţi neînchipuit de prost încercând să-i explice împăratului chinez Qin cine fusese tatăl ei. Dar Xi traduse îndatoritor totul, după care cei doi bărbaţi–simulacre îşi strânseră mâinile cu solemnitate, ca şi cum ar fi fost prima dată când se

întâlneau, cu ocazia unui imaginar mic-dejun cu grătar în aer liber. Soţia lui Eda era de o frumuseţe izbitoare şi Surindar Ghosh o studie de jos până sus cu mai multă atenţie decât ar fi cerut simpla curiozitate. Lui Devi nu părea să-i pese sau poate că era pur şi simplu mulţumită de acurateţea simulacrului.

Ellie o întrebă încet:

– Unde ai ajuns după ce ai trecut de pragul uşii?

– Pe Maidenhall Way, numărul 416, îi răspunse Devi.

Ellie o privi neînţelegătoare.

– În Londra, 1973. Cu Surindar.

Spunând asta, indianca arătă cu capul în direcţia lui şi adăugă:

– Înainte ca el să moară.

Ellie se întrebă unde ar fi ajuns *ea* dacă ar fi trecut pragul uşii de pe plajă. Probabil că în Wisconsin, la sfârşitul anilor ’50. Dar, fiindcă nu se conformase programului, el a fost nevoit să vină aici. Nu o dată făcuse acelaşi lucru în Wisconsin.

Şi lui Eda i se relatase o istorie despre un mesaj ascuns în profunzimile unui număr transcendent, dar la el nu fusese vorba despre Π sau despre *e,* baza logaritmilor naturali, ci despre o mulţime de numere despre care ea nici măcar nu auzise. Având o infinitate de numere transcendente, nici n-or să ştie pe care să-l studieze în amănunţime mai întâi atunci când se vor întoarce pe Pământ.

– Tânjeam să stau liniştit şi să studiez numerele acelea, îi mărturisi lui Ellie fizicianul nigerian, şi am avut senzaţia că fiinţele acestea au nevoie de ajutor, de cineva care să le arate vreo metodă de descifrare la care ei n-au ajuns să se gândească. Însă părerea mea este că pentru ei lucrul ăsta e ceva foarte personal şi nu-şi doresc să-l împărtăşească şi cu alţii. Ca să fiu realist, nici nu cred că suntem destul de deştepţi pentru a-i putea ajuta vreun pic.

Nu descifraseră nici mesajul ascuns în Π? Supraveghetorii, stăpânii acestei staţii, proiectanţii şi constructorii unor noi galaxii nu reuşiseră să înţeleagă un mesaj care le stătea sub nas de una sau chiar două rotaţii galactice? Era oare mesajul atât de complicat sau ei…?

– E timpul să mergem acasă, îi spuse cu blândeţe tatăl ei.

Cuvintele lui îi frânseră inima. Nu voia să plece. Începu să fixeze cu privirea frunza de palmier. Încercă să mai tragă de timp, punând alte întrebări.

– Cum adică „să mergem acasă”? Vrei să spui că o să apărem dintr-o dată pe undeva prin sistemul nostru solar? Cum o să ajungem înapoi pe Pământ?

– O să vezi, îi răspunse el. Va fi interesant de văzut.

Zicând asta, o luă de după mijloc şi o conduse înspre intrarea deschisă în dodecaedru.

Era ca şi atunci când venea ora de culcare. Dacă erai ascultător şi dacă erai în stare să pui întrebări inteligente, atunci poate că cei mari te lăsau să mai întârzii câteva minute. De obicei metoda reuşea, cel puţin pentru câtva timp.

– Pământul este conectat şi el acum, nu-i aşa? În amândouă direcţiile. Dacă noi putem pleca direct acasă înseamnă că şi voi puteţi veni la noi cât ai zice peşte. Ştii, asta mă face să mă neliniştesc destul de mult. De ce n-aţi tăia pur şi simplu legătura? Începând de aici.

– Îmi pare rău, Presh, îi răspunse tatăl ei, ca şi cum ea ar fi tras de timp cu neruşinare, depăşind cu mult ora opt, ora când trebuia să treacă la culcare.

Îi părea rău din cauza orei de culcare sau din cauză că nu putea să decupleze tunelul?

– Cel puţin pentru o vreme va trebui să-l ţinem deschis pentru ca să nu aglomerăm circulaţia, zise el. Dar nu cred că ne vom folosi de el.

Lui Ellie îi plăcea izolarea Pământului faţă de Vega. Prefera să aibă la dispoziţie cincizeci şi doi de ani între o potenţială comportare inadecvată a pământenilor şi sosirea unei expediţii de pedepsire. Legătura prin acea gaură neagră era neliniştitoare. Fiinţele acelea puteau veni peste oameni aproape instantaneu. Poate că ar fi aterizat doar în Hokkaido sau poate că puteau ateriza oriunde pe cuprinsul globului. Oricum era deja un pas înspre ceea ce Hadden numise „microintervenţie”. Oricât de multe asigurări ar fi oferit, era evident că de acum înainte urmau să supravegheze Pământul cu mult mai multă atenţie. Nu vor mai arunca doar o privire în treacăt, o dată la câteva milioane de ani.

Îşi analiză şi mai profund starea de nemulţumire şi nelinişte. Felul… teologic în care evoluaseră lucrurile. Aici se aflau nişte fiinţe care locuiau în ceruri, fiinţe cu nişte cunoştinţe şi nişte puteri inimaginabil de mari, fiinţe interesate de supravieţuirea oamenilor şi care aveau anumite opinii legate de modul în care ar trebui să se comporte pământenii. Pretindeau că nu îşi asumă

o astfel de responsabilitate, dar era evident că puteau pedepsi şi răsplăti, puteau împărţi moartea sau viaţa neajutoraţilor locuitori ai Pământului. Şi atunci, se întrebă Ellie, cu ce sunt ei diferiţi de vechile zeităţi ale oamenilor? Iar răspunsul îi veni imediat: totul depindea de dovezi. Pe casetele video pe care le înregistrase şi din informaţiile pe care le obţinuseră tovarăşii ei reieşea în mod clar că existau dovezi irefutabile ale existenţei acestei Gări Centrale sau orice ar fi fost construcţia care îi adăpostise, că exista un sistem de tranzit prin găurile negre; astfel ar fi avut cinci mărturii independente care se susţineau reciproc şi care erau sprijinite de dovezi concrete covârşitoare. Erau fapte, nu zvonuri sau scamatorii.

Femeia se întoarse spre tatăl ei şi aruncă frunza de palmier. El se aplecă fără să scoată o vorbă, o culese şi i-o înapoie.

– Ai fost foarte îndatoritor şi mi-ai răspuns la toate întrebările, îi zise Ellie. Aş putea să-ţi răspuns şi eu la vreuna?

– Mulţumesc, dar voi ne-aţi dat toate răspunsurile încă de noaptea trecută.

– Asta-i tot? Nicio poruncă? Niciun fel de instrucţiuni pentru provinciali?

– Lucrurile nu merg aşa, Presh. De-acum sunteţi mari. Sunteţi pe picioarele voastre şi trebuie să vă descurcaţi singuri.

Insul îşi plecă capul, o privi cu acel zâmbet larg şi atât de familiar, iar Ellie se aruncă în braţele lui. Ochii i se umplură din nou de lacrimi. Se îmbrăţişară îndelung. În cele din urmă ea simţi cum braţele bărbatului îşi slăbesc cu blândeţe strânsoarea, eliberând-o. Era timpul să meargă la culcare. Se gândi că ar putea să înalţe degetul arătător şi să încerce să pună încă o întrebare. Dar nu voia să-l dezamăgească.

– La revedere, Presh, spuse el. Transmite-i mamei tale toată dragostea mea.

– Ai grijă de tine, îi replică ea cu glas slab.

Apoi aruncă o ultimă privire la ţărmul oceanului din inima galaxiei. Două păsări marine pluteau nemişcate în aer, de parcă ar fi stat pe o coloană de aer ascendentă. Păreau a fi nişte păsări ale furtunii. Rămaseră în aer, deşi abia dacă catadicseau să bată din aripi. În momentul în care ajunse la intrarea în dodecaedru Ellie se întoarse şi îl strigă.

– Ce spune Mesajul *vostru?* întrebă ea. Cel cu numărul pi.

– Nu ştim, îi răspunse el cu tristeţe în glas, făcând câţiva paşi înspre pământeancă. Poate că e vreun fel de accident statistic. O

întâmplare. Încă mai lucrăm la el.

Vântul se înteţi brusc, ciufulindu-i din nou părul. Încercând să şi-l aranjeze, ea spuse:

– Bine, atunci sunaţi-ne atunci când îi daţi de capăt.

Capitolul 21
Cauzalitate

„Ca muştele pentr-un copil zburdalnic,
Aşa, pe lângă zei, sunt muritorii:
Ne nimicesc din joacă.”
William Shakespeare – *Regele Lear,* IV, 1, 36

„Cel ce-i atotputernic de orice să se teamă…”
Pierre Corneille – *Cinna,* 1640, actul IV, scena 2

Întoarcerea acasă îi adusese în culmea bucuriei. Ţipau şi ovaţionau copilăreşte, plini de agitaţie şi veselie. Se căţărau pe scaune. Se îmbrăţişau unul pe altul şi se băteau prieteneşte pe spate. Aproape că le dădeau lacrimile. Reuşiseră în misiunea lor, ba mai mult decât atât, chiar traversaseră fără probleme toate tunelurile. Dintr-o dată, în mijlocul unei grindini de zgomot de fond, radioul începu să transmită un raport asupra evoluţiei Maşinii. Se spunea că toate trei benzelele îşi încetiniseră rotaţia, iar sarcina electrică pe care o creau se împrăştia. Din comentariu îţi puteai da seama că responsabilii proiectului nu aveau nici cea mai vagă idee despre cele întâmplate.

Ellie se întrebă cât timp trecuse pe Pământ. Aruncă o privire la ceasul ei de mână. Trecuse cel puţin o zi, ceea ce însemna că trebuia să sosească cu bine în anul 2000. Nu era prea rău. „Oho”, îşi zise ea, „stai să vezi când o să afle ce-o să le spunem!” Mângâie cu un gest de autoliniştire compartimentul în care aşezase zecile de microcasete video pe care le înregistrase. Cum se va schimba lumea după ce o să vadă aceste casete!

Spaţiul din jurul benzelelor şi dintre ele fusese represurizat. Uşile ecluzelor se deschiseră din nou automat. Acum se auzeau apeluri prin radio în care cei de afară se interesau de starea lor de sănătate.

– Suntem cu toţii zdraveni! strigă ea în microfon. Lăsaţi-ne să ieşim. N-o să vă vină să credeţi când o să auziţi ce ni s-a întâmplat.

Cei Cinci ieşiră fericiţi prin micuţa uşă a ecluzei, salutându-i cu efuziune pe tovarăşii lor care munciseră la construirea şi punerea în funcţiune a Maşinii. Tehnicienii japonezi îi salutară şi

ei, iar responsabilii proiectului năvăliră asupra lor ca o haită.

Devi se întoarse cu calm spre Ellie şi-i zise:

– Din câte îmi dau eu seama, toată lumea poartă exact aceleaşi haine ca şi ieri. Uită-te la cravata aceea galbenă şi îngrozitoare a lui Valerian.

– Eh, el poartă tot timpul vechitura aia, îi răspunse Ellie. E un cadou de la soţia lui.

Ceasul arăta ora 15.20. Maşina fusese pusă în funcţiune în după-amiaza trecută, în jurul orei trei. Deci fuseseră plecaţi numai vreo douăzeci şi patru de ore. Nici măcar atât…

– Ce zi e astăzi? întrebă ea.

Cei din jur o priviră dezorientaţi. Ceva nu era în ordine.

– Peter, pentru numele lui Dumnezeu, în ce zi suntem?

– Ce vrei să zici? îi răspunse Valerian. E astăzi. Vineri, 31 decembrie 1999. Ajunul Anului Nou. Asta voiai să mă-ntrebi, Ellie? Ellie…? Te simţi bine?

Vaygay îi ceru lui Arhanghelski să-l lase să înceapă cu începutul, dar asta numai după ce i se vor înapoia ţigările. Responsabilii proiectului şi reprezentanţii Consorţiului Maşinii se strânseră ciopor în jurul lui. Ellie văzu cum der Heer încerca să-şi croiască drum prin mulţime ca să ajungă la ea. Când ajunse destul de aproape ca să poată purta o conversaţie, femeia îl întrebă:

– Din punctul tău de vedere, de aici, cum s-au desfăşurat lucrurile?

– Nicicum. Sistemul de producere a vidului a funcţionat, benzelele s-au rotit nebuneşte, au acumulat o sarcină electrică zdravănă, au ajuns la viteza cerută în instrucţiuni, după care tot procesul s-a desfăşurat în sens invers. Şi gata.

– Cum adică „în sens invers”?

– Adică benzelele şi-au încetinit viteza de rotaţie şi sarcina electrică s-a disipat. Sistemul a fost represurizat la presiunea normală, benzelele şi-au încetat rotaţia şi voi aţi ieşit unul după altul din Maşină. Toată povestea a durat în jur de douăzeci de minute, numai că în perioada în care benzelele se roteau nu am putut lua legătura cu voi. Voi aţi simţi ceva deosebit?

Ellie râse amuzată.

– Ken, dragule, spuse ea, ce mai poveste am eu pentru tine!

*

Personalul proiectului pregătea o petrecere pentru a sărbători Activarea Maşinii şi obişnuitul moment de trecere într-un nou an.

Ellie şi tovarăşii ei de călătorie nu au luat parte la ea. Programele de televiziune erau ticsite cu sărbătoriri, parade, expoziţii, spectacole de revelion, retrospective, prognoze şi discursuri optimiste ţinute de conducătorii statelor planetei. Ellie apucă să audă câteva dintre cuvintele stareţului Utsumi, care arăta la fel de luminos şi fericit ca întotdeauna. Dar nu avea timp de pierdut cu aşa ceva. Conducerea proiectului ascultase câteva fragmente din peripeţiile prin care trecuseră cei cinci expediţionari şi ajunsese imediat la concluzia că ceva nu funcţionase cum trebuia. Cei Cinci s-au trezit asaltaţi şi puşi la înghesuială de o mulţime sâcâitoare de înalţi funcţionari guvernamentali şi responsabili ai Proiectului Maşinii, care începuseră o interogare preliminară a lor. Aceşti înalţi funcţionari le-au explicat că era totuşi mai prudent ca cei cinci să fie interogaţi separat.

Interogarea lui Ellie asupra întâmplărilor petrecute de-a lungul straniei lor călătorii era condusă de der Heer şi de Valerian şi se desfăşură într-o mică sală de conferinţe. Mai erau prezenţi şi alţi funcţionari guvernamentali care se implicaseră în proiect, printre care Ellie îl recunoscu pe Anatoli Goldmann, fostul student al lui Vaygay. I se spuse că Bobby Bui, care vorbea ruseşte, îi reprezenta pe americani în interogarea paralelă la care era supus Vaygay.

O ascultară politicoşi. Din când în când Peter o încuraja să continue. Dar le era foarte greu să înţeleagă înşiruirea de evenimente. Multe dintre cele pe care le auzeau îi îngrijorau într-o oarecare măsură. Emoţia ei nu-i atingea pe ascultători. Le era greu să înţeleagă cum dodecaedrul fusese plecat doar douăzeci de minute şi lipsise de fapt o zi întreagă. Întreg arsenalul de instrumente de înregistrare plasat în exteriorul benzelelor înregistrase totul şi nu dăduse la iveală nimic ieşit din comun. Valerian îi explicase că tot ce se întâmplase fusese banal: benzelele atinseseră viteza cerută, câteva instrumente al căror scop îi era neclar îşi deplasaseră puţin echivalentul ácelor indicatoare, după care benzelele îşi încetiniseră mişcarea, se opriseră, iar ei cinci ieşiseră din Maşină plini de entuziasm şi agitaţie. Valerian nu spusese chiar că ea „bolborosea nişte aiureli”, dar Ellie îşi putu da seama că la aşa ceva se gândea. Toţi o tratară cu deferenţă şi femeia înţelese cam ce le trecea prin minte: singurul scop al Maşinii fusese fie acela de a produce o iluzie de douăzeci de minute, o iluzie foarte puternică, fie, poate, de a-i face pe Cei Cinci să înnebunească.

Ellie le prezentă microcasetele video, fiecare dintre ele etichetată cu grijă: „Sistemul de inele de pe Vega” sau, un alt exemplu, „Instalaţia radio (?) din sistemul Vega”. Ori „Sistemul stelar cvintuplu”, „Peisajul stelar din centrul galactic”... Mai era una pe care scria simplu „Plaja”. Le introdusese în videocasetofon una după alta, dar niciuna nu avea nimic înregistrat pe bandă. Casetele rămăseseră goale. Nu înţelegea unde greşise sau ce nu funcţionase. Doar citise cu atenţie instrucţiunile de folosire ale sistemului de înregistrare cu microcamera video. Le învăţase şi apoi se descurcase de minune în câteva testări la care fusese supusă înainte de punerea în funcţiune a Maşinii. Înregistrase chiar şi câteva secvenţe pentru verificarea distanţelor, înainte de a părăsi sistemul stelar vegan. Mai târziu femeia fu şi mai dezamăgită când i se spuse că, dintr-un motiv sau altul, nici instrumentele pe care le luaseră ceilalţi patru nu funcţionaseră deloc. Peter Valerian ar fi vrut să o creadă. La fel der Heer. Dar, chiar dacă ar fi fost cei mai bine-intenţionaţi oameni de pe lume, tot le era greu să accepte aşa ceva. Povestea cu care se întorseseră Cei Cinci era... ei bine, era puţin surprinzătoare şi în plus nu era susţinută de niciun fel de dovadă concretă. Pe deasupra nici nu avuseseră suficient timp. Lipsiseră numai douăzeci de minute.

Nu era primirea pe care o aştepta Ellie. Totuşi era încrezătoare şi spera că lucrurile se vor lămuri în vreun fel. Deocamdată se mulţumea să retrăiască în imaginaţie toate întâmplările prin care trecuse şi îşi făcea nişte însemnări amănunţite. Voia să se asigure că nu o să uite nimic.

*

Deşi dinspre Kamciatka venea un val de aer extrem de rece, în ziua de Anul Nou, destul de târziu, era încă neobişnuit de cald pentru acea perioadă a anului. În acea zi pe aeroportul internaţional de la Sapporo sosi un număr mare de zboruri neprogramate. Noul secretar de stat al Departamentului Apărării, Michael Kitz, sosise în cea mai mare grabă cu o echipă de experţi strânşi la repezeală şi aterizase într-un avion purtând ca însemn inscripţia „Statele Unite ale Americii”. Prezenţa lor în Japonia a fost confirmată de la Washington numai cu puţin înainte ca vestea să se răspândească în Hokkaido. Concisul comunicat de presă oficial spunea că era vorba de o vizită obişnuită, că nu exista niciun fel de criză sau ameninţare şi că „la amplasamentul de integrare a sistemelor Maşinii, situat la nord-est de Sapporo,

nu se anunţase nimic extraordinar". În miezul nopţii un alt avion, un Tu-120, decolase de pe aeroportul din Moscova având-u-i la bordul său, printre alţii, pe Stefan Baruda şi pe Timofei Goţridze. Era evident că niciunul dintre aceştia nu se bucura prea tare să-şi petreacă ziua de Anul Nou departe de familia sa. Însă vremea din Hokkaido le oferi o surpriză plăcută. Era atât de cald, încât sculpturile din Sapporo se topeau, iar dodecaedrul de gheaţă devenise un micuţ gheţar aproape lipsit de formă, cu apa şiroind de-a lungul suprafeţelor rotunjite care fuseseră odinioară marginile panourilor pentagonale.

Două zile mai târziu zona fu izbită de o furtună de iarnă crâncenă şi întreaga circulaţie din zona amplasamentului Maşinii, inclusiv cea a vehiculelor pe patru roţi cu tracţiune dublă, fu blocată. Unele dintre reţelele radio şi de televiziune suferiră întreruperi serioase de transmisie căci, după câte se părea, unul dintre turnurile de retransmisie prin microunde fusese doborât de furtună. Pe toată perioada ultimelor interogatorii ale celor cinci singura legătură cu lumea exterioară rămase telefonul. Şi era de presupus că şi dodecaedrul, după opinia lui Ellie. Ea chiar fu ispitită să se strecoare la bordul lui, singură, şi să pună în mişcare benzelele. Simţi o plăcere nebună să-şi dezvolte fantezista idee până în cele mai mici detalii, deşi în realitate nu exista nicio posibilitate de a verifica dacă Maşina va mai funcţiona vreodată, cel puţin de partea aceasta a tunelului. El îi spusese că nu va funcţiona. Totuşi ea se lăsă în voia viselor, gândindu-se iarăşi la acel ţărm de mare sau de ocean. Şi la el. Tatăl ei. Orice s-ar fi întâmplat în continuare, ştia că o rană profundă din adâncurile sufletului ei fusese vindecată. Parcă putea simţi cum se formează cicatricea de dinaintea vindecării complete. „A fost cea mai costisitoare metodă de psihoterapie din istoria omenirii", îşi zise ea. „Şi asta spune deja multe."

*

Xi şi Sukhavati fură chestionaţi de reprezentanţii trimişi de ţările lor. Deşi Nigeria nu jucase vreun rol prea important nici în recepţionarea Mesajului şi nici în construirea Maşinii, Eda a acceptat cu destulă uşurinţă să se supună unui interviu îndelung în faţa înalţilor funcţionari nigerieni. Dar interviul lui fu mai degrabă unul superficial în comparaţie cu interogatoriile la care îi supuseră responsabilii proiectului. Vaygay şi Ellie trecură prin nişte interogatorii şi mai elaborate în faţa unor echipe de specialişti de excepţie aduşi din Uniunea Sovietică şi din Statele

Unite special cu acest scop. La început în anchetele desfăşurate de americani şi de sovietici fură excluşi reprezentanţii altor naţiuni, dar după ce Consorţiul Planetar al Maşinii fu supus unui asalt de plângeri din partea celor excluşi cele două superputeri se lăsară înduplecate şi şedinţele fură iarăşi multinaţionale.

Kitz fusese însărcinat direct cu interogarea lui Ellie şi, dacă luăm în considerare puţinul timp pe care îl avusese la dispoziţie, venise surprinzător de bine pregătit. Când şi când Valerian şi der Heer mai spuneau câte ceva în apărarea ei şi uneori mai puneau câte o întrebare legată de ştiinţă. Dar Kitz era conducătorul spectacolului.

Kitz îi explică lui Ellie că abordase relatarea ei dintr-o perspectivă sceptică, dar constructivă, într-o manieră pe care o spera cât mai apropiată de cea ştiinţifică tradiţională. Avea încredere în ea şi era convins că nu îi va răstălmăci întrebările lui clare din cine ştie ce imbolduri personale care o puteau anima. Promisese că o s-o trateze cu tot respectul cuvenit şi că, de data aceasta, nu va lăsa ca judecata să-i fie influenţată de faptul că odinioară se împotrivise proiectului de construire a Maşinii. Ellie se decise să treacă peste această jalnică minciună fără să riposteze şi începu pur şi simplu să-şi spună povestea.

La început Kitz o ascultă cu atenţie, puse din când în când unele întrebări şi ceru detalii, ba chiar îşi ceru scuze de fiecare dată când îi întrerupea firul povestirii. Însă chiar din a doua zi toate aceste manifestări de politeţe dispărură subit.

– Deci pe nigerian îl vizitează nevasta, pe indiancă bărbatul ei mort, pe rus frumoasa lui nepoată, pe chinez nu ştiu ce mare războinic mongol…

– Qin nu era mongol!

– … şi, fir-ar al dracului, tu te întâlneşti cu iubitul tău părinte decedat care îţi spune că el şi cu amicii lui sunt ocupaţi cu reconstruirea universului, fir-ar el al dracului! „Tatăl nostru carele eşti în ceruri…” Asta-i mistică pură. E antropologie culturală pură. E Sigmund Freud pur. Nu-ţi dai seama? Nu numai că susţii cum că tatăl tău a revenit la viaţă, dar ai impresia că o să te credem când pretinzi că el a creat universul…

– Interpretezi acum tot ce-am spus cum ai tu chef…

– Haide, fii serioasă, dr. Arroway. Nu ne subaprecia inteligenţa. N-ai adus de acolo nici cea mai mică dovadă şi acum ai pretenţia să credem cea mai aiurită poveste pentru fraieri din toate timpurile? Ai fi putut scoate din tine ceva mai bun. Eşti o

femeie deşteaptă. Chiar îţi închipui c-o să înghiţim aşa ceva?

Ellie protestă. Valerian o susţinu şi el, spunând că acest gen de interogatoriu era pur şi simplu pierdere de vreme. În tot acel timp Maşina era supusă la nişte verificări minuţioase de către fizicienii din cadrul proiectului. Astfel putea fi verificată veridicitatea poveştii ei. Kitz era de acord cu faptul că dovezile concrete erau foarte importante, dar susţinu că prin descoperirea caracterului poveştii spuse de Ellie se obţinea un mijloc de apreciere a ceea ce se întâmplase cu adevărat.

– Faptul că te-ai întâlnit cu tatăl tău în rai şi tot restul poveştii ne arată ceva clar, fiindcă ai fost educată în spiritul unei culturi de tip iudeo-creştin. Practic eşti singura dintre Cei Cinci care aparţine acestui tip de cultură şi astfel eşti singura care te-ai întâlnit cu tatăl tău. Povestea ta se potriveşte prea bine. Nu este suficient de creativă.

Pentru Ellie era mai rău decât îşi imaginase. Simţi un moment de panică epistemologică, cum se întâmplă când descoperi că maşina nu ţi se mai află pe locul unde ai parcat-o sau când uşa pe care ai încuiat-o seara trecută, înainte de a te culca, este larg deschisă în zori.

– Crezi că am inventat totul?

– Ei bine, îţi voi spune ce cred, dr. Arroway. Odinioară, când eram mult mai tânăr, lucram în biroul procurorului din districtul Cook. Atunci când aveau de gând să pună pe cineva sub acuzaţie, cei de acolo se interesau de trei aspecte.

Kitz îndreptă spre ei o mână cu trei degete ridicate în sus.

– Avea ocazia s-o facă? Avea mijloacele s-o facă? Avea motiv s-o facă?

– Să facă ce? întrebă Ellie.

Kitz o privi dezgustat.

– Dar ceasurile noastre arată că am lipsit mai mult de o zi, protestă femeia.

– Nu-mi dau seama cum am putut să fiu atât de naiv! exclamă Kitz deodată, lovindu-se cu palma peste frunte. Mi-ai demolat argumentaţia. Am uitat că nu e posibil să reglezi un ceas cu o zi avans.

– Cum? se miră Ellie. Ce vrei să spui? Asta implică existenţa unei conspiraţii! Crezi că Xi a minţit? Că şi Eda a minţit? Şi…

– Eu cred că ar trebui să ne ocupăm de ceva mult mai important. Ştii, Peter, zise el întorcându-se spre Valerian, mă las convins. Ai avut dreptate. Mâine dimineaţă o să primim un prim

extras din Raportul de Evaluare a Materialelor. Hai să nu ne pierdem vremea cu... poveşti. Amânăm discuţia până atunci.

Der Heer n-a scos niciun cuvânt pe toată durata şedinţei din acea după-amiază. Ellie a remarcat cum i-a zâmbit o dată fals şi nu s-a putut abţine să nu facă o comparaţie contrastivă şi în defavoarea lui Ken cu tatăl ei. De fapt cu zâmbetul acestuia pe plaja din Gara Centrală a extratereştrilor. Dar nu înţelegea cu ce scop îi zâmbea Ken în felul acela. Poate că voia să-i sugereze să-şi modifice povestea. Doar Ken ştia de amintirile ei dragi din copilărie şi ştia şi cât de mult suferise lipsa tatălui ei. Era clar că se gândea dacă nu cumva în timpul călătoriei Ellie ar fi putut înnebuni. Era de presupus că, prin extensie, şi ceilalţi puteau fi consideraţi de către Ken la fel de nebuni. Înnebuniseră cu toţii. Isterie în masă. Iluzie colectivă. *Folie a cinq.* Da, nebunie în cinci.

*

– Iată-l, în sfârşit! spuse Kitz.

Raportul avea cam un centimetru grosime. Kitz îl lăsă să cadă pe masă, împrăştiind câteva creioane aflate acolo.

– Dr. Arroway, probabil că vei dori să te uiţi prin el, dar o să-ţi fac un scurt rezumat. În ordine?

Ellie dădu din cap aprobator. Auzise nişte zvonuri care susţineau că raportul era extrem de favorabil relatării pe care o făcuseră Cei Cinci şi spera că astfel se va pune capăt întregii absurdităţi iscate pe Pământ.

– *Aparent* dodecaedrul a fost expus la un mediu foarte diferit faţă de cel la care au fost expuse benzelele şi structurile de rezistenţă, începu Kitz, accentuând pe primul cuvânt. *Aparent* el a fost supus unor forţe de tracţiune şi de compresie imense. E o minune că obiectul nu s-a făcut bucăţi. Deci e o minune că tu şi cu ceilalţi nu v-aţi făcut bucăţi o dată cu el. De asemenea *s-ar părea* că dodecaedrul a trecut printr-un mediu puternic radioactiv, fiindcă există urme slabe de radioactivitate indusă cu un nivel scăzut al radiaţiilor, urme de radiaţii cosmice şi aşa mai departe. Nimic altceva nu a fost pus în, nici nu a dispărut din Maşină. Vârfurile dodecaedrului nu prezintă niciun semn de erodare sau de zgâriere, deşi voi pretindeţi că s-au izbit în mod repetat de zidurile acelor tunele. Nu există nici măcar vreo urmă de arsură, care ar fi trebuit să existe dacă aţi fi intrat în atmosfera planetei cu o viteză atât de mare.

– Deci toate astea nu confirmă cumva relatarea noastră? întrebă Ellie. Michael, gândeşte-te puţin. Forţele de tracţiune şi

de compresie, forţele de atracţie gravitaţională! Sunt exact aşa cum ar trebui să fie atunci când cineva se prăbuşeşte într-o gaură neagră. Este un lucru cunoscut deja de cel puţin cincizeci de ani. Nu ştiu de ce n-am simţit şi noi influenţa lor, dar cred că dodecaedrul ne-a protejat în vreun fel. Iar radiaţiile acelea puternice provin din interiorul găurii negre şi din zona centrului galactic, care este o sursă cunoscută de radiaţii gamma. Există dovezi concrete independente pentru gaura neagră şi dovezi concrete şi independente pentru zona centrului galactic. N-am inventat nimic, Michael. Nu înţeleg de ce nu se văd niciun fel de zgârieturi, dar ele depind totuşi de interacţiunea dintre un material pe care aproape că nu l-am studiat cu un material care ne este cu totul necunoscut. Nu mă aşteptam să existe niciun fel de urme de arsuri sau topire a materialului, deoarece – după părerea mea – nu am revenit pe planetă prin atmosferă. Din câte îmi dau eu seama, aproape toate dovezile concrete confirmă relatarea noastră. Şi-atunci care e problema?

– Problema e că voi ăştia sunteţi prea deştepţi. Mult prea deştepţi. Priveşte totul din punctul de vedere al unui sceptic. Fă un pas în spate şi priveşte întreg ansamblul poveştii. Un număr de oameni sclipitori, creiere strălucite din diferite ţări de pe glob, sunt de părere că lumea noastră se va duce de râpă. Atunci ei pretind că au primit un Mesaj complex de undeva din spaţiu.

– Pretind?

– Lasă-mă să continui. Descifrează Mesajul şi anunţă că au descoperit nişte instrucţiuni de construire a unei Maşini foarte complicate care va costa mii de miliarde de dolari. Lumea se află într-o situaţie instabilă, toate religiile se agită din cauză că se apropie Mileniul al Treilea şi atunci, spre surprinderea tuturor, Maşina este construită. În rândul persoanelor implicate se produc două sau trei mici modificări şi apoi în esenţă aceiaşi oameni…

– *Nu* sunt aceiaşi oameni. În niciun caz! Nici Sukhavati, nici Eda şi nici Xi n-au fost…

– Lasă-mă să continui! Atunci în esenţă aceiaşi oameni ajung să ocupe cele cinci locuri din Maşină. Din pricina felului cum este proiectată toată maşinăria, nimeni nu poate să-i vadă sau să ia legătura cu ei după ce aparatul e pus în funcţiune. Deci Maşina este pornită şi după o vreme se opreşte singură. Din momentul în care este pusă în stare de funcţionare o puteţi *face să se oprească* după mai puţin de douăzeci de minute. Bun! Deci după douăzeci de minute aceiaşi oameni ies din Maşină bine-sănătoşi

şi veseli şi vin cu o poveste de rahat despre o călătorie cu o viteză mai mare decât a luminii prin interiorul unor găuri negre, până în centrul galaxiei şi înapoi. Acum să presupunem că cineva aude această poveste şi este un sceptic obişnuit. Cere să i se arate dovezi concrete. Fotografii, înregistrări video sau orice alt fel de date. Dar ghici ce se întâmplă? Toate au fost şterse de o manieră convenabilă pentru aşa-zişii călători. Au adus ei vreun produs creat de acea civilizaţie superioară despre care spun că ar exista în centrul galaxiei? Nu. Ceva notiţe? Nu. Vreo inscripţie în piatră? Nici. Animale? Nici asta. Nimic. Singura dovadă concretă este o deteriorare superficială şi greu detectabilă provocată Maşinii. Şi atunci stai şi te întrebi dacă nişte inşi care erau atât de inteligenţi şi atât de interesaţi n-ar fi putut să provoace ei înşişi nişte modificări care să pară a fi cauzate de forţe de torsiune şi de radiaţii cosmice, mai ales atunci când au la dispoziţie două mii de miliarde de dolari pe care îi pot cheltui ca să fabrice dovezile astea false?

Lui Ellie i se tăie respiraţia. Încercă să-şi amintească când mai păţise aşa ceva. Avusese acum ocazia să asculte o reconstrucţie a evenimentelor cu totul veninoasă şi rău-voitoare şi se întreba de ce o astfel de interpretare i se părea atât de atrăgătoare lui Michael Kitz. Îşi spuse că probabil individul era cu adevărat extenuat.

– Nu cred că cineva o să creadă povestea voastră, continuă el. Aceasta este cea mai elaborată şi cea mai costisitoare farsă care a fost imaginată vreodată şi care a şi funcţionat. Tu şi cu prietenii tăi încercaţi s-o trageţi pe sfoară pe preşedinta Statelor Unite şi să prostiţi poporul american, ca să nu mai vorbim de celelalte guverne şi state de pe planetă. Voi chiar credeţi că toţi ceilalţi oameni sunt bătuţi în cap.

– Michael, ce spui tu e o nebunie! Zeci de mii de oameni s-au străduit să recepţioneze Mesajul, apoi să-l descifreze şi să construiască Maşina. Mesajul se găseşte înregistrat pe benzi magnetice, a fost imprimat pe hârtie şi pe discuri laser în toate observatoarele de pe glob. Tu îţi imaginezi că există o conspiraţie care îi implică pe toţi radioastronomii de pe planetă, toate companiile de construcţii aerospaţiale şi de cibernetică şi…

– Nu, nu aveaţi nevoie de o conspiraţie atât de ramificată. Nu vă trebuia decât un emiţător în spaţiu, unul care să dea impresia că emite de pe Vega. O să-ţi explic cum m-am gândit eu că aţi făcut-o. Aţi pregătit Mesajul dinainte şi apoi aţi găsit pe cineva

care avea posibilitatea să-l lanseze în spaţiu la bordul emiţătorului. Ăsta putea fi strecurat ca un fel de secvenţă colaterală dintr-o altă misiune spaţială, pe undeva pe o orbită care să dea impresia unei deplasări siderale de tipul celei a sistemului vegan. Poate că există chiar mai mulţi sateliţi. După aceea transmiţătorul a fost pus în funcţiune, iar voi stăteaţi deja pregătiţi în observatoarele voastre şmechere, aşteptând să recepţionaţi Mesajul, să faceţi marea descoperire şi să ne explicaţi nouă, râmelor nătânge, care este conţinutul acestui Mesaj extraterestru.

Asta era prea mult chiar şi pentru impasibilul der Heer, care stătea cufundat în fotoliu. Se ridică brusc şi începu:

– Zău, Mike…

Însă Ellie i-o tăie scurt.

– Cea mai mare parte din munca de descifrare a Mesajului nu depindea de mine, zise ea. Au fost implicaţi o mulţime de inşi. În special Drumlin. După cum ştii, la început el a fost un sceptic înrăit. Din momentul în care au început să ne sosească datele Mesajului, Drumlin a fost convins cu totul. Nu ţi-a spus niciodată că ar avea vreo îndoială.

– O, da, sărmanul Dave Drumlin. *Răposatul* Dave Drumlin. Tu l-ai fraierit. Era profesorul pe care nu l-ai înghiţit niciodată.

Der Heer se afundă iar, parcă şi mai mult, în moliciunea fotoliului, iar Ellie şi-l imagină deodată delectându-l pe Kitz cu informaţii obţinute în discuţiile lor din aşternut. Se uită la el cu şi mai multă atenţie. Nu putea fi sigură de asta.

– În timpul descifrării Mesajului nu puteai face tu totul. Trebuia să faci multe altele, *mult prea multe.* Aşa ai scăpat din vedere unele lucruri, ici şi colo. Iată-l pe Drumlin îmbătrânind, îngrijorat de faptul că o fostă studentă a lui îl eclipsează şi capătă tot mai mult prestigiu. Şi deodată îşi dă seama cum să se implice şi el, ba chiar să obţină un rol important. Ai mizat pe narcisismul lui şi aşa ai reuşit să-l agăţi. Iar dacă pe parcurs el n-ar fi reuşit să descopere metoda de descifrare a Mesajului, l-ai mai fi ajutat şi tu. În cel mai rău caz ai fi decojit singură toate straturile ascunse ca pe nişte foi de ceapă.

– Crezi că noi am fi în stare să inventăm un astfel de Mesaj? Trebuie să recunosc că este un compliment înfiorător la adresa mea şi a lui Vaygay. Pe deasupra este şi imposibil. Nu se poate. Întreabă orice inginer care se pricepe la meseria lui dacă o asemenea Maşină, care face să apară ramuri industriale noi-

nouţe şi e construită din componente cu totul necunoscute pe Pământ, întreabă-l dacă aşa ceva poate fi inventat de o mână de fizicieni şi de radioastronomi care ar lucra la ea în timpul lor liber. Când crezi că am avut *timp* să inventăm un astfel de Mesaj, chiar dacă am fi ştiut s-o facem? Gândeşte-te numai câţi biţi de informaţie conţine! Ne-ar fi trebuit ani de zile!

– *Aţi avut* la dispoziţie ani de zile, timpul acela în care Argusul funcţiona degeaba. Proiectul era pe cale să fie sistat. Îţi aminteşti că Drumlin forţa în direcţia asta. Şi exact în acel moment voi descoperiţi Mesajul. După care nimeni nu mai aduce vorba de închiderea proiectului vostru favorit. Părerea mea este că tu şi cu rusul acela chiar aţi ticluit toată povestea asta în timpul vostru liber. Aţi avut destui ani la dispoziţie.

– Asta-i o nebunie, şopti Ellie.

Valerian îl întrerupse pe Kitz. Declară că în perioada respectivă se întâlnea destul de des cu dr. Arroway. În tot acel timp ea se ocupa efectiv cu cercetarea ştiinţifică şi obţinea rezultate concrete. Nu ar fi avut niciodată suficient timp pentru a pune la punct o înşelătorie de amploare. Oricât de mult o admira, era convins că atât conceperea Mesajului, cât şi a Maşinii erau mult prea mult pentru cunoştinţele şi capacitatea lui Eleanor Arroway, ba chiar mult prea mult pentru oricine. Adică oricine de pe Pământ.

Dar Kitz nu se lăsă convins.

– Asta e o apreciere personală, dr. Valerian! zise el. Pe lume sunt o mulţime de oameni şi deci o mulţime de opinii. Ţie îţi place de dr. Arroway. Te înţeleg. Şi mie îmi place de ea. Este de înţeles că ai vrea să o aperi. N-o să ţi-o iau în nume de rău. Dar mai există un argument decisiv despre care nu ştii nimic. Am de gând să ţi-l spun acum.

Michael se aplecă în faţă, privind-o pe Ellie cu subînţeles. Era evident curios să vadă cum o să reacţioneze femeia la ceea ce avea de gând să-i spună.

– Mesajul a încetat să fie transmis în momentul în care am pornit Maşina. Mai exact în momentul în care benzelele au atins viteza critică. În aceeaşi clipă. Pe tot globul. Fiecare radioobservator care putea supraveghea în mod direct Vega a văzut acelaşi lucru. Ne-am abţinut să vă pomenim despre asta în timpul interviurilor pe care vi le-am cerut la întoarcere pentru a nu vă distrage atenţia. Dar Mesajul s-a întrerupt la mijlocul cuvântului. Asta a fost de fapt cea mai mare prostie a voastră.

– Michael, nu ştiu nimic despre aşa ceva. Dar chiar şi aşa, ce dacă Mesajul s-a întrerupt? Şi-a îndeplinit scopul. Am construit Maşina şi ea ne-a dus… acolo unde au vrut ei să ne ducă.

– Te-a pus într-o anumită postură, continuă el.

Dintr-o dată Ellie pricepu unde bătea individul. Nu se aştepta la asta. Michael Kitz susţinea că era vorba de o conspiraţie, dar ea vedea la el nebunia. Iar dacă Kitz nu era nebun, nu cumva înnebunise ea? Dacă tehnica de care dispun oamenii permite fabricarea unor substanţe care produc halucinaţii, amăgiri, fantasme, atunci o tehnologie mult mai avansată n-ar putea induce halucinaţii colective controlate în cel mai mic detaliu? O clipă i se păru că ar fi fost destul de uşor pentru ei.

– Hai să ne imaginăm că suntem în săptămâna care tocmai a trecut, spunea Michael, continuându-şi argumentaţia. Undele radio care ajung pe Pământ exact în aceste clipe ar trebui să fi fost expediate de pe Vega acum douăzeci şi şase de ani. Atât le ia ca să traverseze spaţiul până să ajungă la noi. Dar, dr. Arroway, acum douăzeci şi şase de ani nu exista niciun fel de proiect Argus, iar tu dormeai laolaltă cu o gloată de drogaţi cu LSD, plângându-te de Vietnam şi de Watergate. Voi ăştia sunteţi al naibii de deştepţi, dar aţi uitat de viteza luminii. Nu există nicio posibilitate ca punerea în funcţiune a Maşinii să întrerupă Mesajul mai devreme de douăzeci şi şase de ani atât timp cât în spaţiul cunoscut nu se poate transmite niciun mesaj cu o viteză mai mare decât cea a luminii. Şi ştim cu toţii că aşa ceva este imposibil. Îmi amintesc cum te plângeai chiar tu de Rankin şi de Joss şi îmi explicai cât sunt de proşti fiindcă nu ştiu că nu se poate călători cu o viteză superioară celei a luminii. Mă surprinde să văd că puteai crede aşa ceva: că o să te strecori şi noi n-o să băgăm de seamă.

– Michael, ascultă-mă! Totul se poate face în acelaşi fel în care noi am putut să ajungem acolo şi să ne şi întoarcem aproape simultan, în timp real. De fapt în douăzeci de minute. În jurul unui punct de infinit pur se pot naşte acauzalităţi, cred. Nu sunt expertă în domeniu. Ar trebui să discuţi cu Eda sau cu Vaygay.

– Mulţumesc pentru sugestie, mormăi el. Deja am făcut-o.

Ellie se întrebă cum s-o fi descurcat Vaygay într-un interogatoriu la fel de dur în faţa vechiului său adversar Arhanghelski sau în faţa lui Baruda, individul care propusese să fie distruse toate radiotelescoapele şi să fie arse informaţiile din

Mesaj. Probabil că Michael Kitz se întâlnise cu ei în particular şi discutaseră cum ar putea ţine sub control această problemă încurcată. Ellie speră în sinea ei ca Vaygay să îşi fi păstrat calmul şi să fi rezistat bine interogatoriului.

– Înţelegi ce vreau să spun, dr. Arroway. Sunt *sigur* că înţelegi. Dar îţi voi mai explica o dată. Poate de data asta o să-mi poţi spune unde greşesc. Acum douăzeci şi şase de ani acele unde radio au fost direcţionate înspre Pământ. Acum închipuie-ţi-le acolo, în spaţiu, pe drumul lor între Vega şi Pământ. Nimeni nu mai poate prinde undele radio din momentul în care au părăsit Vega. Nimeni nu le mai poate opri. Chiar dacă cel care transmitea ar fi ştiut instantaneu că Maşina a fost pusă în funcţiune, aflând asta printr-o gaură neagră – dacă asta doreşti –, tot ar mai trece douăzeci şi şase de ani până când Mesajul *n-ar* mai sosi pe Pământ. Altfel veganii ăia ai tăi ar fi trebuit să ştie cu douăzeci şi şase de ani înainte momentul exact în care noi vom pune în funcţiune Maşina. Cu precizie de câteva secunde. Ar trebui să expediezi un Mesaj *înapoi în timp* cu douăzeci şi şase de ani în urmă pentru ca Mesajul să poată fi întrerupt şi ultimele semnale să ajungă la noi în 31 decembrie 1999. Mă urmăreşti, nu-i aşa?

– Da, te urmăresc. Dar aici intri pe un teren total neexplorat. Ştii că nu degeaba este numit continuumul spaţiu-timp. Dacă fiinţele acelea sunt în stare să facă tuneluri prin spaţiu, atunci presupun că pot face şi un fel de tuneluri prin timp. Faptul că noi ne-am întors cu o zi mai devreme – după timpul nostru – arată că ei deţin cunoştinţe despre călătoria în timp cel puţin pe o perioadă limitată de timp. Aşa că s-ar putea ca ei să fi trimis un mesaj în timp cu douăzeci şi şase de ani în urmă şi să fi întrerupt transmisia chiar în momentul în care noi am plecat de pe staţia lor orbitală. Nu ştiu.

– Acum îţi dai seama cât de convenabil trebuie să fie pentru tine faptul că Mesajul s-a oprit exact în aceste momente. Dacă ar mai fi fost transmis, am fi putut descoperi satelitul ăla micuţ al vostru, l-am fi capturat şi am fi pus mâna pe banda cu transmisia Mesajului. Ar fi fost proba finală a înşelătoriei voastre. Incontestabilă. Dar nu vă puteaţi asuma un asemenea risc. Aşa că aţi redus totul la un fel de bolboroseală cu găuri negre. Trebuie să fie foarte jenant pentru unii ca voi.

O privi preocupat.

Era un fel de fantezie paranoică în care o adunătură de fapte

nevinovate sunt reasamblate într-o conspiraţie elaborată. În situaţia dată faptele erau departe de a fi banale şi autorităţile aveau toate motivele să caute orice alte explicaţii posibile. Însă prezentarea faptelor făcută de către Kitz era atât de bolnăvicioasă, încât Ellie presupuse că ea scotea la iveală imaginea unui ins cu adevărat înfricoşat, terorizat, ba chiar profund afectat. În mintea ei probabilitatea ca totul să fi fost o iluzie colectivă se diminua şi mai mult. Ceea ce o neliniştea însă era întreruperea transmisiei Mesajului, asta dacă lucrurile se petrecuseră aşa cum îi spusese Kitz.

– Uite, dr. Arroway, eu mi-am zis că voi, savanţii, aveţi şi inteligenţa şi motivele necesare ca să ticluiţi aşa ceva. Dar voi singuri nu aţi fi avut toate mijloacele necesare. Dacă cei care au plasat pe orbită acel satelit de care v-aţi folosit n-au fost ruşii, atunci tot ar mai putea exista încă cel puţin cinci sau şase organizaţii guvernamentale străine capabile de o astfel de lansare. Am verificat toate posibilităţile de acest gen. Nimeni nu a lansat vreun satelit fără o misiune clară pe orbitele potrivite pentru scopul vostru. Atunci mai rămâneau persoanele particulare capabile de aşa ceva. Iar cea mai interesantă posibilitate care ne-a sărit în ochi a fost cea legată de domnul S.R. Hadden. Îl cunoşti cumva?

– Nu fi ridicol, Michael. Am discutat cu tine despre Hadden înainte să îl vizitez pe „Methuselah”.

– Voiam doar să mă asigur că suntem de acord măcar cu ideile de bază. Încearcă să pătrunzi şi chestia asta: tu ai ticluit toată povestea împreună cu rusul. L-ai convins pe Hadden să te finanţeze în primele faze ale farsei, adică la proiectarea satelitului, inventarea Maşinii, codarea Mesajului, fabricarea urmelor false de radiaţii cosmice şi toate celelalte. În schimb, o dată ce Proiectul Maşina este pus pe roate, el ajunge să se joace cu ceva în jurul a două mii de miliarde de dolari. Îi place ideea. Din aşa ceva ar putea ieşi un profit enorm. În plus, din câte ştim despre el, am văzut că îi face plăcere să pună guvernul în încurcătură. În momentul în care te-ai poticnit la decriptarea Mesajului, ca şi atunci când nu ştiai unde se ascunde cheia de decriptare, te-ai dus la el. El ţi-a spus unde trebuie să cauţi. Asta a fost o altă nesăbuinţă. Ar fi dat mai bine dacă ai fi reuşit să te descurci singură.

– E *prea multă* nesăbuinţă, interveni der Heer. Chiar crezi că cineva care pune în practică o astfel de farsă...

– Ken atitudinea ta mă surprinde! Ai fost foarte credul, ştii asta? Îmi dovedeşti cu precizie de ce Arroway şi cu ceilalţi inşi s-au gândit că ar face mai bine să ceară sfatul lui Hadden. Şi să se asigure că noi vom afla că s-a dus să se întâlnească cu el.

Apoi Kitz îşi concentră din nou atenţia asupra femeii. Spuse:

– Dr. Arroway, încearcă să priveşti lucrurile din punctul de vedere al unui observator imparţial…

Kitz presa în continuare, imagina modele noi şi sclipitoare, asamblând faptele de la sine în văzduh, în faţa ochilor ei, parcă rescriind ani întregi din viaţa femeii. Ellie nu-l considerase niciodată prost pe Michael Kitz, dar nici nu îşi închipuise că ar avea atâta imaginaţie. Poate că fusese ajutat de cineva. Dar impulsul emoţional al acestei fantasmagorii venea cu siguranţă de la Kitz.

Individul deborda de energie, făcea tot felul de gesturi exagerate şi scotea tot timpul înflorituri retorice. Asta nu prea făcea parte din slujba lui. Interogatoriul şi strania interpretare pe care o dăduse evenimentelor făcuseră să se nască în el ceva exuberant. După ce se gândi puţin, Ellie bănui că ştie despre ce este vorba. Cei Cinci se întorseseră, dar nu aduseseră cu ei niciun fel de tehnici militare cu aplicabilitate imediată şi niciun fel de capital politic concret, ci doar o poveste înfiorător de stranie. Iar povestea în sine avea anumite implicaţii. La ora actuală Kitz răspundea de cel mai distrugător arsenal de pe suprafaţa planetei, în timp ce acei Supraveghetori construiau galaxii. Kitz era un produs direct al unui şir lung de lideri americani şi sovietici care puseseră la punct o strategie de confruntare într-un război nuclear, în timp ce Supraveghetorii erau un amestec de specii diferite provenind de pe planete diferite, dar care colaborau laolaltă într-o armonie perfectă. Fiinţele acelea reprezentau un reproş prin însăşi existenţa lor. Apoi mai trebuia luată în considerare şi posibilitatea ca tunelul să fie activat de la celălalt capăt, lucru pe care nimeni şi nimic nu-l putea împiedica. Ei puteau ajunge aici instantaneu. Într-o astfel de situaţie cum ar fi fost Kitz în stare să apere Statele Unite? Rolul jucat de el în decizia de construire a Maşinii, decizie a cărei istorie concretă părea să fie rescrisă chiar acum, putea fi interpretat de o instanţă rău-voitoare drept o părăsire a datoriei, o neglijare a intereselor ţării sale. Şi ce le-ar fi spus Kitz extratereştrilor despre modul în care a administrat planeta, atât el, cât şi predecesorii lui? Chiar dacă din tunel nu vor năvăli nişte

îngeri răzbunători, oricum lumea se va schimba imediat după ce se va afla adevărul despre expediţia Celor Cinci. *Dacă* se va afla. Lumea oricum se schimba, chiar şi acum, dar atunci s-ar schimba mult mai mult.

Ellie îl privi din nou cu înţelegere. De cel puţin o sută de generaţii lumea fusese condusă de indivizi mult mai răi decât Kitz. Ghinionul lui era că intrase în jocul pe care îl ştia exact atunci când regulile jocului erau pe cale să fie rescrise.

– … chiar dacă ai crede fiecare amănunt din povestea ta, nu ţi se pare că extratereştrii ăia v-au tratat prost? îşi continuă Michael discursul. Au profitat cu neruşinare de sentimentele tale cele mai delicate şi mai puternice şi ţi s-au arătat în chipul tăticului tău iubit. Nu ţi-au spus ce treburi învârtesc, au voalat toate înregistrările pe care le-ai făcut, v-au distrus toate datele pe care le-aţi strâns şi n-au păstrat acolo la ei nici măcar aiureala aia de frunză de palmier. Nu lipseşte nimic palpabil, afară de puţină mâncare, şi nici nu ni se oferă nimic palpabil, în afară de puţin nisip. Deci în douăzeci de minute aţi înfulecat ceva mâncare şi v-aţi scuturat buzunarele de nişte nisip de pe plajă. V-aţi întors cam la o nanosecundă după ce aţi plecat, astfel încât pentru orice observator din afară nici măcar nu aţi părăsit locul de lansare.

Michael părea decis să-şi prelungească discursul.

– Vezi tu, continua el, dacă extratereştrii ar fi vrut să nu vă lase nicio urmă de îndoială că aţi călătorit pe undeva, atunci v-ar fi trimis înapoi cu o zi mai târziu, ba chiar cu o săptămână după plecare. Am dreptate? Dacă înăuntrul benzelelor nu s-ar mai fi aflat nimeni cel puţin o bucată de vreme atunci am fi fost sută la sută convinşi că sunteţi plecaţi undeva. Iar dacă ar fi vrut să vă uşureze situaţia aici, atunci n-ar fi întrerupt pur şi simplu transmisia Mesajului. Am dreptate? Îţi dai seama că asta face o impresie proastă. Ar fi putut să-şi dea seama şi ei. De ce şi-ar fi dorit să faceţi acum o impresie proastă? Mai există şi alte moduri în care ar fi putut să vă susţină povestea pe care ne-aţi servit-o. Ar fi putut să vă dea ceva ca amintire. Ceva care să vă aducă aminte de ei. Ar fi putut să vă lase să veniţi înapoi cu filmele acelea. Atunci nimeni n-ar mai fi susţinut că toată istorisirea este doar o farsă inteligentă. Cum îţi explici tu faptul că n-au făcut nimic din toate astea? De ce crezi că extratereştrii n-au vrut să confirme veridicitatea spuselor voastre? Ţi-ai pierdut mulţi ani din viaţă încercând să-i găseşti. Nu apreciază nici măcar

sacrificiile tale?

Din nou tăcu câteva clipe, pentru a relua imediat:

– Ellie, cum de eşti atât de sigură că toate câte le-ai povestit s-au întâmplat cu adevărat? Dacă nu este vorba de o farsă – şi tu susţii că nu e nicio farsă –, atunci n-ar exista posibilitatea să fi fost victima unei iluzii? Ştiu că o astfel de variantă e dureroasă pentru tine. Totuşi, ţinând cont de presiunile la care ai fost supusă în ultima vreme, nu cred că ar fi vreo surpriză. Iar în cazul în care singura alternativă este conspiraţia criminală…? Poate că vrei să te gândeşti bine la soluţia asta.

Ellie deja se gândise destul de bine.

*

În aceeaşi zi, însă puţin mai târziu, avu o întâlnire cu Kitz. Numai ei doi. Practic i se propusese un târg. Ea nu avea intenţia să accepte aşa ceva. Însă Kitz luase în considerare şi această eventualitate.

– Nu ţi-a plăcut de mine încă de la prima noastră întâlnire, spuse Kitz. Dar o să fac abstracţie de asta. Am de gând să facem un târg. Într-adevăr cinstit. Noi am pregătit deja un comunicat de presă în care se spune că Maşina nu a pornit atunci când am încercat s-o punem în funcţiune. După cum e şi normal, acum ne străduim să descoperim ce defecţiuni au intervenit. La toate accidentele care s-au petrecut în Wyoming şi în Uzbekistan, nimeni n-o să se îndoiască de cele anunţate. După aceea, peste câteva săptămâni, vom anunţa că încă nu am ajuns la niciun rezultat. Am făcut tot ce era omeneşte posibil. Deja a devenit prea costisitor să mai lucrăm la Maşină. Probabil că încă nu suntem suficient de inteligenţi ca să pricepem cum stau lucrurile. În plus mai există şi anumite pericole, nu-i aşa? Am ştiut asta dintotdeauna. Maşina ar putea să arunce în aer ceva. Aşa că, punându-le la socoteală pe toate, cea mai bună soluţie ar fi să amânăm realizarea Proiectului Maşina, cel puţin pentru o vreme. Nu se poate spune că nu ne-am străduit.

Medită o clipă, apoi continuă:

– Bineînţeles că Hadden şi cu amicii lui nu ar fi fost de acord, însă din moment ce el ne-a părăsit…

– Nu e decât la trei sute de kilometri deasupra noastră, preciză femeia.

– Cum, n-ai auzit? se miră Kitz. Sol a murit exact în jurul orei când Maşina a fost pusă în funcţiune. E ciudat cum s-au întâmplat lucrurile. Iartă-mă, ar fi trebuit să-ţi spun. Am uitat că

tu ai fost… apropiată de el.

Nu ştia dacă trebuia să-l creadă pe Kitz. Hadden nu avea mult peste cincizeci de ani şi dăduse impresia unui ins cu o sănătate zdravănă. Se gândi că o să încerce să se informeze mai târziu despre asta.

– Şi în toată povestea asta a ta ce se va întâmpla cu noi? întrebă Ellie.

– Noi? Care noi?

– Noi. Noi cinci. Cei care am urcat la bordul Maşinii despre care pretinzi că n-a funcţionat niciodată.

– O, da!… După încă o scurtă perioadă de interogatorii o să fiţi lăsaţi să plecaţi. Nu cred că vreunul dintre voi va fi atât de tâmpit încât să împrăştie celor din exterior povestea aia aiurită cu cocoşul roşu. Totuşi, pentru a fi mai siguri, vom pregăti un set de fişe psihiatrice pentru toţi cinci. Nişte profile psihologice. Nimic prea pretenţios. Toţi aţi fost puţin rebeli, v-aţi revoltat puţintel împotriva sistemului, indiferent de sistemul în care aţi crescut. Nu-i nimic rău în asta. E bine ca oamenii să fie independenţi. Noi încurajăm o astfel de atitudine, mai ales la oamenii de ştiinţă. Însă presiunea exercitată asupra voastră în ultimii ani a fost extenuantă. Nu chiar distrugătoare, dar oricum extenuantă. Mai ales în cazul lui Lunacearski şi al doamnei dr. Arroway. Mai întâi s-au implicat în descoperirea şi recepţionarea integrală a Mesajului, apoi în descifrarea lui, după care s-au zbătut să convingă guvernele de necesitatea construirii Maşinii. Mai târziu au intervenit probleme cu construirea ei, a fost şi un sabotaj de dimensiuni mari, apoi a trebuit să stea într-o Maşină care nu a mai plecat nicăieri, au participat la o activare care n-a activat nimic… A fost greu, foarte greu. Numai muncă şi niciun pic de distracţie. Şi oricum oamenii de ştiinţă sunt foarte tensionaţi. Dacă s-ar întâmpla să o luaţi puţin razna din cauza eşecului Maşinii, toată lumea va fi înţelegătoare. Compătimitoare. Însă nimeni n-o să vă creadă elucubraţiile. Nimeni. Dacă o să staţi în banca voastră, atunci nu văd niciun motiv să facem publice fişele de care am pomenit. Va fi clar pentru toată lumea că Maşina este încă aici. De îndată ce drumurile se vor deschide o să aducem nişte fotografi de la câteva agenţii de presă internaţionale şi o să-i lăsăm s-o fotografieze. O să le arătăm că Maşina nu a plecat nicăieri. Cât despre echipajul ei… normal că echipajul este dezamăgit. Poate chiar puţin descurajat. Deocamdată niciunul dintre ei nu are chef

să discute cu reporterii. Nu ţi se pare că e un plan bine ticluit? încheie el, zâmbind.

Parcă ar fi vrut ca ea să aprecieze frumuseţea schemei pe care o elaborase. Dar femeia nu spuse nimic.

– Nu ţi se pare că suntem destul de rezonabili acum, după ce am cheltuit două mii de miliarde de dolari pentru un rahat cât casa? Dr. Arroway, te-am putea scoate din circuit pentru totdeauna. Dar te vom lăsa să pleci. Nu va fi nevoie nici măcar să depui vreo cauţiune. Cred că am fost suficient de domni. La urma urmei e în spiritul noului mileniu. E Machindo.

Capitolul 22

Ghilgameş

„Fiindcă nu se întoarce niciodată
De-aceea viaţa e atât de dulce…”
Emily Dickinson, din poemul numărul 1741

În acea perioadă – care, într-un acces de exuberanţă, fusese salutată ca vestind zorii unei noi epoci – înmormântarea în spaţiu devenise o practică foarte răspândită şi extrem de costisitoare. Afacerea se dovedise rentabilă şi era pusă la dispoziţia clienţilor potenţiali din întreaga lume, dar avea succes în mod special la cei care, dacă ar fi trăit în alte vremuri, ar fi cerut ca rămăşiţele lor pământeşti să fie împrăştiate deasupra ţinutului lor natal sau cel puţin deasupra târguşorului în care şi-au pornit prima afacere rentabilă. Însă acum oricine putea aranja ca rămăşiţele lui pământeşti să navigheze pentru totdeauna în jurul Pământului, să se rotească în spaţiul cosmic, veşnic sau cel puţin atât de mult, încât să dea impresia de veşnicie unei lumi cenuşii şi prozaice. Nu era necesar decât un codicil scurt care să fie introdus în testament. După aceea – presupunând, bineînţeles, că dispuneai de suma necesară unui trai şi unei morţi pe măsură – în momentul în care mureai corpul îţi era incinerat, cenuşa era înghesuită pe o năsălie micuţă, ca de jucărie, pe care se imprimau adânc numele, data naşterii şi a morţii, un scurt epitaf în versuri şi simbolul religios pe care îl alegea dinainte clientul (unul dintre cele trei puse la dispoziţie de firmă). Apoi respectivul sicriu, laolaltă cu alte câteva sicrie miniaturale identice, era înălţat pe orbită şi propulsat la o altitudine intermediară care ocolea cu promptitudine atât coridoarele aglomerate de pe orbita geosincronă a planetei, cât şi surprinzătoarea stavilă a atmosferei de pe o orbită circumterestră prea joasă. În schimb cenuşa mortuară a doritorilor de astfel de înmormântare se rotea triumfătoare în jurul planetei natale, în mijlocul centurilor de radiaţii Van Allen, unde furtunile de protoni făceau ca niciun satelit cu mintea întreagă să nu se încumete s-o traverseze. Dar cenuşii mortuare nu-i pasă de radiaţii.

La asemenea altitudini Pământul era practic împachetat în trupurile cetăţenilor săi de vază, astfel că un vizitator neavizat

care ar fi sosit dintr-o lume îndepărtată de noi ar fi putut crede – şi pe bună dreptate – că a nimerit din greşeală într-o stranie şi întunecată necropolă veche de când universul. Plasarea unui asemenea cimitir într-o zonă destul de periculoasă ar explica şi absenţa vizitelor îndurerate la mormintele celor dragi.

Contemplând o astfel de perspectivă, S.R. Hadden fusese îngrozit de infimele firimituri de nemurire pe care fuseseră în stare să pună mâna aceşti iluştri decedaţi. Toate organele lor interne şi externe, creierii, inimile, tot ceea ce îi deosebea de ceilalţi, tot ceea ce îi individualiza faţă de atâţia alţi oameni era distrus în procesul de cremaţie. Hadden îşi spuse că după cremaţie de fapt nu mai rămâne *nimic* din tine. Nu rămân decât nişte oase pulverizate, aşchii nesemnificative din care până şi unei civilizaţii extrem de avansate i-ar veni foarte greu să reconstruiască fiinţa ce se folosise de acele resturi. Iar după aceea, pentru a pune capac la toate, coşciugul ăla de jucărie este expediat exact în zona centurilor de radiaţii Van Allen, acolo unde până şi cenuşa rămasă din tine se prăjeşte cu încetinitorul.

Ar fi cu mult mai bine dacă s-ar putea conserva câteva din celulele corpului. Asta era părerea lui Hadden. Celule adevărate, vii, cu structurile de ADN intacte. Bătrânul îşi imagină o corporaţie care, în schimbul unei plăţi onorabile, ar congela o bucăţică din ţesutul epitelial al clienţilor şi l-ar plasa pe o orbită superioară, mult deasupra centurilor de radiaţii Van Allen, poate chiar şi mai sus de orbita geosincronă. N-ar trebui să aştepţi până la moarte. O poţi face acum, cât timp mai eşti capabil să te gândeşti bine la asta. După aceea cel puţin există posibilitatea ca nişte extratereştri specializaţi în biologia moleculară sau poate omologii lor pământeni dintr-un viitor îndepărtat să te reconstruiască, să te cloneze, să te refacă aproape din nimic. Te vei şterge la ochi şi te vei întinde cu voluptate, trezit ca dintr-un somn prin anul zece milioane. Ba chiar dacă nu se va face nimic cu rămăşiţele tale, tot ar mai rămâne vii, existente, o mulţime de cópii ale codului tău genetic personal. *În principiu* ai fi încă viu. În oricare dintre aceste cazuri s-ar putea spune că vei trăi veşnic.

Dar pe măsură ce Hadden medita tot mai profund la această problemă varianta respectivă i se părea insuficientă, fiindcă o mână de celule jupuite de pe pielea tălpilor nu erau *cu adevărat tu,* făptura care trăise şi simţise. În cel mai bun caz cineva ar fi putut reface forma ta fizică folosindu-se de ele. Dar nici asta nu înseamnă acelaşi lucru. Tot nu eşti *tu.* Dacă ai lua lucrurile cu

adevărat în serios, atunci ar trebui să incluzi fotografiile din albumul de familie, o autobiografie detaliată până în cele mai mici amănunte, toate cărţile şi benzile care ţi-au plăcut vreodată şi multe alte lucruri legate de persoana ta, cât mai multe posibil, cum ar fi marca favorită de after-shave sau preferinţa pentru Coca-Cola dietetică. Ştia că gândul ce-l bătea era nemăsurat de egoist şi asta îi plăcea la nebunie. La urma urmei epoca în care trăia produsese un delir escatologic susţinut. Era normal să se gândească la propriul lui sfârşit, aşa cum toţi ceilalţi urmăreau să vadă decăderea speciei, distrugerea planetei sau masiva înălţare la ceruri a celor aleşi.

Nu puteai să te aştepţi ca extratereştrii să ştie engleză. Dacă ar fi fost ca ei să te refacă, atunci ar fi trebuit să-ţi cunoască limba. Deci era necesară şi includerea unui soi de traduceri, o problemă la care lui Hadden îi făcea plăcere să lucreze. Era într-un fel aproape inversul a ceea ce făcuse când abordase problema decriptării Mesajului de pe Vega.

Întreaga poveste mai includea şi necesitatea unei capsule spaţiale respectabile sau cel puţin atât de mari, încât să nu mai fie nevoie să te limitezi la nişte amărâte de mostre de ţesut. La fel de bine ţi-ai putea expedia în spaţiu întregul corp. Dacă ai fi criogenizat imediat după moarte – ca să-i spunem aşa –, atunci ar mai apărea şi un avantaj suplimentar. În acest caz s-ar putea ca destul de mult din corp să-ţi rămână în stare de funcţionare, astfel încât oricine te-ar găsi vreodată să poată face mult mai mult decât o simplă reconstruire a ta. Poate că ar putea chiar să te învie, asta *bineînţeles după* ce vor repera cauza morţii tale şi o vor elimina. Cu toate acestea, dacă s-ar mai zăbovi o vreme cu criogenizarea după ce ai intrat în moarte clinică din cauză că – să zicem – rudele tale nu şi-au dat încă seama că eşti mort, atunci şansele tale de a reveni la viaţă se diminuau. Aşa că Hadden ajunse la concluzia că singura soluţie într-adevăr logică era să congelezi pe cineva exact *înainte* de a muri. Asta ar face ca eventuala resuscitare să fie mult mai probabilă, cu toate că pentru acest serviciu cererile erau probabil limitate. Nu era admis oricine.

Dar de ce să faci asta abia înainte de a muri? De ce *exact* pe patul de moarte? Presupunând că cineva ar şti că nu mai are de trăit decât un an sau doi, n-ar fi mai bine pentru el dacă ar fi congelat imediat? Înainte să i se împută carnea. La gândul acesta Hadden stărui mai îndelung. Oftând, îşi spuse că până şi

într-o situaţie de acest gen, indiferent de natura bolii distrugătoare, trupul ar putea fi *totuşi* iremediabil afectat chiar şi după reînvierea lui. S-ar putea ca omul să stea congelat timp de o eră geologică şi să fie trezit numai ca să moară imediat după aceea din cauza unui melanom sau a vreunei afecţiuni cardiace despre care extratereştrii să nu fi auzit niciodată.

În cele din urmă ajunse la concluzia că nu exista decât o singură punere în aplicare perfectă a ideii sale: cineva sănătos tun trebuia să fie lansat într-o călătorie îndelungată spre stele. O călătorie fără întoarcere. Un avantaj colateral ar fi fost şi faptul că acel individ ar fi fost scutit de umilinţele la care te expun bolile şi bătrâneţea. Departe în spaţiu, în afara sistemului nostru solar, temperatura medie a corpului urma să scadă la doar câteva grade peste zero absolut. N-ar mai fi necesară nicio criogenizare ulterioară. Insul acela ar beneficia de îngrijire permanentă. Şi gratuită.

Raţionamentul său îl duse la ultima etapă a dialogului cu sine: din moment ce pentru a ajunge în frigul interstelar erau necesari câţiva ani buni, cel plecat ar putea foarte bine să rămână treaz şi să admire spectacolul vieţii, lăsându-se congelat numai în momentul în care va părăsi sistemul solar. Pe această cale ar reduce la minimum şi riscul dependenţei de criogenice.

*

Versiunea oficială susţinea că Hadden îşi luase toate măsurile de precauţie necesare (şi normale) în cazul oricărei probleme neaşteptate cu sănătatea. Îşi făcuse chiar şi un tratament preventiv de dezintegrare sonică pentru posibilele pietre la rinichi şi la fiere încă dinainte de a pune piciorul în castelul lui din cer. După care a plecat acolo, a făcut un şoc anafilactic şi a murit. O albină năvălise bâzâind furioasă dintr-un buchet de frezii trimis pe orbită prin „Narnia” de către un admirator. Dintr-o neglijenţă de neacceptat, în bogata farmacie de la bordul lui „Methuselah” nu se adusese şi antiserul necesar în astfel de cazuri. Probabil că insecta fusese amorţită de temperatura scăzută din depozitele de mărfuri ale „Narniei”. De fapt ea nu era vinovată cu nimic. Trupul său mărunt şi mototolit fusese expediat înapoi pe planetă pentru a fi examinat de entomologii autorizaţi. Ironia situaţiei în care un miliardar este doborât de o albină nu scăpă atenţiei publicului, după cum se putu citi în editorialele cotidianelor şi se auzi în câteva predici de duminică.

În realitate însă toată povestea fusese o înşelătorie. Nu

existase nicio albină, nicio înţepătură şi niciun mort. Hadden era în continuare la fel de sănătos. Practic exact atunci când ceasul a bătut ora 12, marcând trecerea în Noul An, şi la nouă ore după punerea în funcţiune a Maşinii, nişte propulsoare de rachetă au lansat un vehicul auxiliar de dimensiuni apreciabile care se afla la bordul staţiei „Methuselah”. Vehiculul a atins repede viteza de evadare din sistemul Pământ–Lună. Sol Hadden şi-a numit naveta „Ghilgameş”.

Hadden îşi petrecuse viaţa acumulând putere şi contemplând trecerea timpului. Descoperise că în realitate cu cât ai mai multă putere, cu atât jinduieşti la mai mult. Puterea şi timpul erau legate fiindcă toţi oamenii sunt egali în faţa morţii. De aceea regii din antichitate îşi înălţau monumente pentru ei înşişi. Însă monumentele se ruinează, realizările regilor sunt şterse de timp şi chiar numele temuţilor conducători sunt uitate. Mai presus de toate astea, regii înşişi erau cu toţii oale şi ulcele. „Nu”, îşi spuse Hadden, „metoda asta este mai elegantă, mai frumoasă şi mai mulţumitoare.” I se părea că descoperise o spărtură în zidul vremii, prin care reuşise să se strecoare.

Ştia că, dacă şi-ar fi făcut publice intenţiile, ar fi apărut cu siguranţă destule probleme. Dacă Hadden era congelat la o temperatură de patru grade Kelvin şi plutea pe undeva la zece miliarde de kilometri de Pământ, care era atunci statutul său juridic exact? Cine va obţine controlul asupra corporaţiilor sale? Aşa că alesese o cale mult mai simplă şi mai directă. Într-un codicil scurt dintr-un migălos şi cuprinzător testament el le lăsase moştenitorilor şi executorilor testamentari o nouă corporaţie, specializată în construirea motoarelor de rachete şi în criogenie, corporaţie care ulterior urma să fie numită „Immortality, Inc.”. De acum nu mai trebuia să-şi bată capul cu asta.

„Ghilgameş” nu fusese dotat cu echipament radio. Hadden nu mai dorea să ştie ce se întâmplase cu Cei Cinci. Nu mai avea chef de niciun fel de veşti de pe planetă, nu mai voia să audă nimic îmbucurător, nimic din ce l-ar putea face să se întristeze, nimic din agitaţia zadarnică pe care o cunoscuse prea bine. Voia să aibă numai linişte, gânduri elevate… solitudine. Dacă în următorii câţiva ani ar simţi că se petrece ceva neliniştitor, putea să pornească instalaţia criogenică de pe „Ghilgameş” printr-o simplă întoarcere a unui comutator. Până atunci se putea bucura de o bibliotecă încărcată cu cărţile şi filmele lui favorite, cu

înregistrări ale muzicii sale favorite, astfel încât nu se va simţi singur. De fapt el nu fusese niciodată un tovarăş de discuţii prea bun. Yamagishi se gândise şi el să vină aici, dar se răzgândise în ultimul moment. Îi spusese că s-ar simţi pierdut fără „delicatesele” lui. Iar „delicatesele” nu avuseseră nici suficiente motive şi niciun spaţiu adecvat la bordul navei pentru a se decide să pornească într-o astfel de expediţie. Confortul redus oferit de navă, precum şi monotonia felurilor de mâncare îi făceau pe mulţi să ezite, dar Hadden ştia că toată viaţa lui avusese un vis măreţ. Confortul nu mai conta deloc.

În doi ani acest sarcofag zburător urma să cadă în groapa de potenţial gravitaţional a lui Jupiter, exact în exteriorul centurii de radiaţii a giganticei planete, de unde va fi aruncat în jurul acesteia şi apoi expediat ca din puşcă în spaţiul interstelar. Timp de o zi avea să aibă o privelişte şi mai spectaculoasă decât cea de pe hubloul staţiei „Methuselah”. Urma să vadă norii turbulenţi şi multicolori ai lui Jupiter, cea mai mare planetă a sistemului. Dacă ar fi fost vorba numai de perspectivă Hadden ar fi optat pentru Saturn şi inelele sale. Dar Saturn se afla la cel puţin patru ani depărtare de Pământ şi, dacă stătea să le judece pe toate, asta ar fi însemnat să rişte prea mult. Atunci când ţinteşti la nemurire trebuie să fii foarte precaut.

Zburând cu această viteză i-ar fi trebuit zece mii de ani ca să călătorească până la cea mai apropiată stea de sistemul solar. Dar când eşti congelat la o temperatură de patru grade peste zero absolut ai totuşi timp din belşug. Iar Hadden era sigur că într-o zi frumoasă din viitor – chiar dacă asta urma să se petreacă peste un milion de ani – „Ghilgameş” va pătrunde din întâmplare într-un sistem solar populat de alte fiinţe inteligente. Sau corabia sa funerară va fi interceptată în bezna dintre stele şi nişte extratereştri foarte avansaţi şi foarte prevăzători vor lua la bordul navei lor sarcofagul lui Hadden şi vor şti ce au de făcut. Până acum nu se mai încercase aşa ceva. Niciunul dintre locuitorii Pământului din toate timpurile nu ajunsese nici măcar cu gândul atât de aproape de nemurire. Niciunul.

Convins că pentru el sfârşitul însemna de fapt începutul, Hadden îşi închise ochii şi îşi încrucişă braţele pe piept, experimentând viitoarea sa postură, în timp ce motoarele porniră din nou, dar de data aceasta pentru mai puţin timp. Construcţia sclipitoare se plasă lin pe traiectorie, începându-şi lunga călătorie spre stele.

„Dumnezeu ştie ce se va mai întâmpla pe Pământ peste zeci de mii de ani”, se gândi Hadden. Totuşi nu era treaba lui. De fapt nu fusese niciodată. În schimb el urma să adoarmă, să fie criogenizat, păstrat în aceeaşi condiţie fizică, în timp ce sarcofagul lui va goni prin vidul interstelar. Îi va depăşi pe faraoni, îl va întrece pe Alexandru cel Mare şi îl va eclipsa pe Qin. Doar el îşi pusese la punct propria-i înviere din morţi.

Capitolul 23

Reprogramarea

„Noi nu ne-am luat după basme meşteşugite cu viclenie… ci am văzut cu ochii noştri.”
A Doua Epistolă a Sf. Apostol Petru, 1; 16

„Priveşte şi-aminteşte-ţi! Priveşte sus spre cer,
Te uită mai profund în albastrul lui de mare,
Neţărmuritul, vastul popas al rugăciunii.
Vorbeşte-acum, vorbeşte în sfânta sa cupolă!
Spune ce-auzi acolo? Ce îţi răspunde cerul?
Nu mai e loc în ceruri; nu-i casa ta acolo.”
Karl Jay Shapiro – *Ghid de călătorie pentru exilaţi*

Liniile telefonice fuseseră reparate, drumurile fuseseră curăţate şi circulaţia se restabilise, astfel că un grup de reprezentanţi ai presei selecţionaţi cu grijă fură invitaţi să facă un scurt tur prin complexul de clădiri al proiectului. Câţiva reporteri şi fotografi au fost duşi să vadă cele trei orificii simetrice din interiorul benzelelor, li s-a arătat intrarea în Maşină şi chiar li s-a permis accesul în interiorul dodecaedrului. S-au înregistrat şi nişte comentarii de la faţa locului ce urma să fie transmise la televiziune. Reporterii se aşezau în scaunele ocupate de Cei Cinci şi le descriau spectatorilor eşecul acestei prime încercări curajoase de a pune în funcţiune Maşina. Ellie şi tovarăşii ei au fost fotografiaţi de la distanţă pentru a se dovedi că rămăseseră în viaţă şi erau sănătoşi, dar deocamdată nimeni nu le-a putut lua vreun interviu. Proiectul Maşina era acum reevaluat, se făcea analiza lui şi se luau în calcul posibilităţi de acţiune în viitor. Tunelul dintre insulele Honshu şi Hokkaido fusese redeschis, în schimb trecerea dinspre Pământ spre Vega se închisese. În realitate ultima propoziţie nu fusese verificată de nimeni. Ellie se întrebă dacă nu cumva, după ce ei cinci vor părăsi în cele din urmă amplasamentul, cei rămaşi aici nu vor încerca încă o dată să pună în mişcare benzelele. Era însă convinsă că Acolo li se spusese adevărul: Maşina nu va mai funcţiona, iar fiinţele de pe Pământ nu vor mai avea vreodată acces la tuneluri. Ne-am putea apuca să facem oricâte crestături

vrem în continuumul spaţiu–timp, fiindcă, atât timp cât nu va fi cineva care să ne agaţe de la celălalt capăt al fisurii create, ele nu ne vor folosi la nimic. „Ni s-a oferit doar o imagine”, îşi spuse ea. „Ni s-a dat voie să aruncăm o privire, după care am fost lăsaţi să ne descurcăm singuri. Dacă suntem în stare.”

În cele din urmă Celor Cinci li s-a permis să discute între ei. Ellie şi-a luat rămas bun în mod oficial de la fiecare. A făcut-o în mod sistematic, deşi nimeni nu o învinovăţea din cauza casetelor goale.

– Imaginile acestea de pe videocasete sunt înregistrate pe bandă, îi aminti Vaygay. E o tehnică ce ţine de domeniul magnetismului. În benzele s-a acumulat un câmp de sarcină electrică foarte puternic, iar benzelele erau, bineînţeles, în mişcare. Un câmp electric care variază în timp creează un câmp magnetic. Ecuaţiile lui Maxwell. Mie mi se pare că aşa s-au şters şi videocasetele tale. Nu eşti tu de vină.

Interogatoriul la care fusese supus Vaygay îl buimăcise. Nu fusese acuzat în mod direct, ci mai degrabă i se sugerase că făcea parte dintr-o conspiraţie antisovietică în care erau implicaţi oameni de ştiinţă din Occident.

– Crede-mă, Ellie, îi spuse el, singura întrebare la care nu s-a răspuns este dacă există viaţă inteligentă în Politbureau-ul sovietic.

– Sau la Casa Albă, completă ea. Nu-mi vine să cred că preşedinta o să îi dea voie lui Kitz să scape aşa. S-a implicat ea însăşi în Proiectul Maşina.

– Planeta noastră e condusă de nebuni. Aminteşte-ţi ce trebuie să facă toţi pentru a ajunge unde sunt. Au o perspectivă atât de îngustă, atât de… limitată. Nu văd mai departe de câţiva ani. Cei mai buni dintre ei abia dacă au o perspectivă asupra câtorva decenii. Cei mai buni. De obicei le pasă numai de perioada în care deţin puterea.

Ellie se gândi la Lebăda A.

– Dar nu sunt siguri că povestea noastră este mincinoasă, continuă Vaygay. Nu o pot dovedi. De aceea trebuie ca noi să-i convingem pe ei. În minţile lor îşi pun toţi întrebarea „Ar putea fi totuşi adevărat?”. Câţiva dintre ei chiar ar vrea să fie adevărat. Dar e un adevăr riscant. Ei au nevoie de ceva apropiat de certitudine… Poate le-am putea oferi aşa ceva. Am putea reevalua teoria gravitaţională. Am putea face alte observaţii astronomice care să confirme cele spuse de noi, în special pentru

zona centrului galactic şi pentru Lebăda A. Nu au de gând să oprească cercetările astronomice. De asemenea am putea studia chiar noi dodecaedrul, dacă ni se va da voie. Ellie, crede-mă: le vom schimba mentalitatea.

„E greu s-o faci dacă oamenii ăştia sunt nebuni”, îşi zise femeia în sinea ei. Dar când vorbi, spuse altceva:

– Nu-mi dau seama: cum ar putea guvernul să-i convingă pe oameni că n-a fost decât o înşelătorie?

– Chiar aşa? Ia gândeşte-te ce i-au mai făcut pe oameni să creadă. Ne-au convins că vom fi în siguranţă dacă ne vom cheltui toţi banii astfel ca orice om de pe Pământ să poată fi ucis instantaneu, dar asta numai când guvernele vor decide că a sosit clipa. Mi-a trecut şi mie prin cap că ar fi greu să-i convingi pe oameni de ceva atât de idiot. Dar, Ellie, ei se pricep să-i convingă. Nici nu trebuie să spună altceva decât că Maşina nu a funcţionat şi că noi am luat-o puţin razna.

– Eu una nu cred că am părea aşa de nebuni dacă ne vom spune povestea cu toţii, laolaltă. Dar s-ar putea să ai totuşi dreptate. Poate că ar fi mai bine dacă am găsi mai întâi nişte dovezi clare. Vaygay, n-o să ţi se întâmple nimic atunci când… o să te întorci?

– Ce-mi pot face? M-ar putea exila la Gorki, dar aş supravieţui încercării. La urma urmei m-am bucurat de ziua mea de plajă… Nu, Ellie, serios, o să fiu în siguranţă. Tu şi cu mine avem un tratat de protecţie reciprocă. Atât timp cât tu eşti în viaţă ei au nevoie de mine. Şi invers, bineînţeles. Dacă povestea noastră se va dovedi adevărată, vor fi bucuroşi că au avut un participant sovietic şi până la urmă o să se laude cu asta pe la toate colţurile. În plus se vor interesa de foloasele economice şi militare care pot ieşi de aici, aşa cum fac şi ai tăi.

Vaygay se pregătea să-şi încheie peroraţia:

– Nu contează ce ne spun ei să facem. Important este faptul că o să rămânem în viaţă. După aceea o să ne răspândim propria noastră poveste, toţi cinci, bineînţeles că într-un mod cât mai discret. Mai întâi o s-o spunem doar celor în care avem încredere. Ei vor povesti mai departe, altora. Povestea se va împrăştia. Nu o să existe nicio metodă s-o împiedice să se răspândească. Mai devreme sau mai târziu guvernele va trebui să ţină cont de cele ce ni s-au întâmplat nouă în dodecaedru. Până atunci fiecare dintre noi reprezintă o poliţă de asigurare pentru tovarăşii lui. Ellie, eu unul sunt foarte bucuros că s-a

întâmplat ce s-a întâmplat. A fost lucrul cel mai grandios pe care l-am trăit.

Înainte de a pleca cu zborul de noapte spre Moscova Ellie îi spuse:

– Sărut-o pe Nina şi din partea mea.

*

În timpul micului dejun îl întrebă pe Xi dacă era dezamăgit.

– Dezamăgit? se miră chinezul. Am fost *acolo* – şi îşi înălţă ochii spre cer –, ne-am întâlnit cu *ei* şi acum să fiu dezamăgit? Eu sunt orfan din timpul Marşului celui Lung. Am supravieţuit Revoluţiei Culturale. Timp de şase ani m-am străduit să cultiv cartofi şi sfeclă de zahăr la umbra Marelui Zid. Întreaga mea viaţă mi-am petrecut-o în schimbări de toate felurile. Ştiu ce este dezamăgirea. Am fost cu toţii la un banchet şi acum, când ne-am întors în satul nostru înfometat, să fiu dezamăgit că nu ne sărbătoresc întoarcerea? Asta nu-i dezamăgire. N-am pierdut decât un scandal mărunt. Gândeşte-te cu atenţie la… raportul dintre forţe.

Xi urma să plece peste scurt timp în China, unde fusese convins să nu facă niciun fel de declaraţii publice legate de ceea ce se petrecuse la bordul Maşinii. Fusese de acord. După aceea urma să se întoarcă pentru a supraveghea săpăturile arheologice din Xian. Mormântul lui Qin îl aştepta. Îşi dorea să vadă cât de mult semăna împăratul real cu simulacrul pe care îl cunoscuse la capătul cel mai îndepărtat al tunelelor.

– Scuză-mă, spuse Ellie după o vreme. Ştiu că este o impertinenţă din partea mea, dar faptul că dintre noi toţi tu ai fost singurul care s-a întâlnit cu cineva care… De-a lungul vieţii tale n-a existat nicio fiinţă pe care s-o iubeşti?

Imediat ce spuse asta îşi dori să-şi fi formulat mai bine întrebarea.

– Toţi cei pe care i-am iubit mi-au fost luaţi. Au dispărut, îi spuse el. Am văzut împăraţii secolului al douăzecilea apărând şi dispărând şi mi-am dorit să cunosc pe cineva care nu mai poate fi corectat, reabilitat sau eliminat. Nu există prea multe figuri istorice care să nu poată fi şterse din memoria omenirii.

Spunând acestea Xi fixa cu privirea tăblia mesei şi se juca neatent cu linguriţa de ceai.

– Mi-am dedicat viaţa revoluţiei şi nu-mi pare deloc rău, continuă el. Dar nu ştiu mai nimic despre tatăl meu sau despre mama mea. Nu am niciun fel de amintiri despre ei. Mama ta mai

trăieşte. Pe tatăl tău ţi-l aminteşti bine şi l-ai regăsit acolo. Nu uita niciodată cât de norocoasă eşti.

*

Ellie simţi că Devi ascunde în ea o durere pe care n-o mai remarcase niciodată până atunci. Presupuse că era reacţia ei la scepticismul cu care fusese întâmpinată relatarea lor de către direcţiunea proiectului şi de către guvernele naţionale. Dar Devi dădu din cap cu tristeţe.

– Pentru mine nu e prea important dacă ne-au crezut sau nu. Importantă este experienţa în sine. Transformarea, Ellie! Ceea ce ni s-a întâmplat cu adevărat. A fost *real.* În prima noapte petrecută aici, la Hokkaido, după întoarcere, am visat că experienţa noastră a fost de fapt un vis. Ştii asta? Dar nu, n-a fost. N-a fost vis. Şi sunt tristă, da. Tristeţea mea e… Ştii, acolo sus, când după toţi aceşti ani l-am regăsit pe Surindar, mi-am stins setea şi mi-am potolit dorinţa care mă ardea tot timpul pe Pământ. Era exact aşa cum mi-l aminteam, exact aşa cum îl visasem. Însă atunci când l-am văzut şi mi-am dat seama că este un simulacru perfect am înţeles: dragostea noastră era atât de valoroasă *tocmai* pentru că fusese smulsă cu greu, pentru că renunţasem la atâtea ca să mă căsătoresc cu el. Nimic mai mult de atât. Tipul era un tâmpit. Să fi stat zece ani cu el, la ora actuală am fi fost divorţaţi. Poate chiar şi după cinci ani… Eram aşa de tânără şi de prostănacă!

– Îmi pare rău! zise Ellie. Ştiu şi eu cum este să jeleşti o iubire pierdută.

– Ellie, îi replică indianca, nu pricepi. Pentru prima dată în viaţa mea de femeie matură *nu* îl jelesc pe Surindar. De fapt mă doare inima după familia la care am renunţat de dragul lui.

Sukhavati avea de gând să se întoarcă la Bombay pentru câteva zile şi apoi să-şi viziteze satul său străvechi din Tamil Nadu.

– În cele din urmă, îi mai zise ea, ne va fi uşor să ne autoconvingem că totul n-a fost decât o iluzie. În fiecare dimineaţă, când ne vom trezi, experienţa prin care am trecut va părea tot mai îndepărtată, tot mai asemănătoare unui vis. Pentru noi ar fi fost mai bine să fi rămas împreună, să ne reamintim şi să ne împrospătăm unul altuia amintirile. *Ei* au înţeles pericolul acesta. De aceea ne-au dus pe un ţărm de mare, un loc asemănător cu cele de pe planeta noastră, o realitate pe care puteam s-o atingem, s-o înţelegem. Nu voi da voie nimănui să-şi

bată joc de experienţa mea. Aminteşte-ţi, Ellie: s-a întâmplat cu adevărat! N-a fost un vis. Nu uita asta, Ellie!

*

Ţinând cont de circumstanţe, Eda era foarte degajat. În curând Ellie înţelese de ce. În timp ce ea şi cu Vaygay fuseseră supuşi unor interogatorii prelungite, el făcuse calcule.

– Cred că tunelele sunt punţi Einstein-Rosen, îi spuse Eda. Teoria relativităţii generalizată admite o clasă de soluţii numite „găuri de vierme”, similare găurilor negre, dar fără nicio legătură în dezvoltarea lor. Găurile de vierme nu pot fi produse de colapsul gravitaţional al unei stele, aşa cum se întâmplă cu găurile negre. Însă tipul obişnuit de gaură de vierme, o dată ce este produs, se dilată şi se contractă în faţa oricărui obiect care îi traversează spaţiul, exercită nişte forţe de flux gravitaţional cu efect distrugător şi de asemenea necesită o perioadă infinită de timp pentru a ieşi din ea, asta din perspectiva unui observator care rămâne în urma ei.

Ellie nu înţelese progresul în cercetare pe care îl aducea ideea nigerianului şi îl rugă să fie mai explicit. El îi explică. Problema esenţială era să poţi ţine deschisă gaura de vierme. Eda găsise o clasă de soluţii pentru ecuaţiile sale de câmp, soluţii care sugerau existenţa unui nou câmp macroscopic, un fel de tensiune care putea fi folosită pentru a împiedica obturarea completă a unei găuri de vierme. O asemenea gaură de vierme nu ridica niciuna dintre celelalte dificultăţi impuse de găurile negre, fiindcă ar fi avut două căi de acces, presiuni mai reduse ale fluxurilor gravitaţionale, perioade de trecere scurte (din perspectiva unui observator exterior) şi nu ar fi creat niciun câmp de radiaţii interior prea puternic, în niciun caz unul distrugător.

– Nu ştiu dacă tunelul îşi păstrează stabilitatea când este supus la perturbaţii slabe, explică el. Dacă nu şi-o păstrează, atunci ei ar trebui să elaboreze un sistem foarte complicat de feedback pentru a ţine sub control şi a corecta instabilităţile ce apar. Deocamdată nu sunt încă sigur de toate astea. Dar dacă tunelurile sunt punţi Einstein-Rosen, atunci cel puţin vom putea da un răspuns clar când ni se va spune că am avut halucinaţii.

Eda abia aştepta să se întoarcă în Lagos. Ellie văzu biletul verde al companiei aeriene Nigerian Airlines iţindu-se din buzunarul jachetei fizicianului. El tocmai se întreba dacă va fi în stare să îşi explice toate noile fenomene fizice de care se

ciocniseră în călătoria lor. Dar îi mărturisi femeii cu o oarecare şovăială că se temea că n-o să se ridice la nivelul cerut de o asemenea întreprindere, din cauza a ceea ce el numi vârsta lui prea avansată pentru studiul fizicii teoretice. Eda avea treizeci şi opt de ani. Dar mai presus de toate, spunea el, ardea de dorul familiei şi abia aştepta să fie iar alături de soţia şi copiii lui.

Ellie îl îmbrăţişă. Îi spuse că era mândră fiindcă avusese ocazia să-l cunoască.

– De ce vorbeşti la trecut? o întrebă nigerianul. Cu siguranţă că o să mă mai întâlneşti. Şi, Ellie, adăugă el deodată, ca şi cum şi-ar fi adus aminte de ceva… n-ai vrea să faci ceva pentru mine? Ţine minte tot ce ni s-a întâmplat. Totul, în cele mai mici detalii. Scrie undeva. Trimite-mi mie tot ce scrii. Experienţa noastră reprezintă un set de date experimentale. Unul dintre noi s-ar putea să fi remarcat un aspect pe care ceilalţi nu l-au observat, ceva esenţial pentru a înţelege cu adevărat tot ce s-a întâmplat. Trimite-mi ceea ce scrii. Le-am cerut şi celorlalţi să facă la fel.

Eda îi făcu semn cu mâna, îşi luă servieta sa jupuită şi fu condus la maşina de serviciu care îl aştepta.

Ei cinci plecau fiecare la casele lor, în ţările lor separate una de alta, iar Ellie avu impresia că propria sa familie se desparte, se separă, se dispersează. Şi ea descoperise că experienţa prin care trecuse o transformase înlăuntrul ei. Şi de ce nu? Un demon fusese alungat. Şi exact atunci când se simţea mult mai capabilă de a iubi decât fusese vreodată, tocmai atunci se trezea că a rămas singură.

*

Au scos-o din complexul de clădiri al proiectului cu un elicopter. Apoi, pe parcursul lungului zbor spre Washington, Ellie a dormit atât de zdravăn în avionul guvernamental în care o urcaseră, încât a trebuit s-o scuture zdravăn ca să o trezească atunci când s-au urcat la bord oficialităţile de la Casa Albă. Asta s-a petrecut imediat după ce avionul a aterizat cu rapiditate pe un drum izolat din Hickam Field, în Hawaii.

Făcuseră un târg. Ellie se întorcea la Argus, deşi în niciun caz nu mai putea fi conducătorul proiectului. Acolo avea permisiunea să studieze orice problemă ştiinţifică dorea ea. Dacă voia, avea funcţia asigurată acolo toată viaţa.

– Suntem oameni de înţeles, îi spusese Kitz în cele din urmă, când ajunseseră să accepte compromisul. Revino cu o dovadă concretă şi serioasă, cu ceva cu adevărat convingător, şi noi vom

fi primii care te vor susţine când vei face publică dovada respectivă. Vom spune că noi ţi-am cerut să păstrezi tăcerea până când am putut fi absolut siguri că ai dreptate. Suntem gata să sprijinim orice fel de cercetări ai de gând să faci, bineînţeles că în limite rezonabile. Dacă am face publică acum povestea voastră, mai întâi va exista un val de entuziasm, dar după aceea scepticii vor începe să bombăne, să caute nod în papură. Te vor ridiculiza pe tine şi după aceea, implicit, pe noi. Mai bine încearcă, dacă poţi, să strângi dovezi concrete.

Probabil că preşedinta fusese cea care îl făcuse pe Kitz să revină asupra hotărârii sale iniţiale. Nu era el omul care să se bucure la ideea unui compromis.

În schimb însă ea nu avea voie să pomenească nimic despre cele întâmplate la bordul Maşinii. Cei Cinci se aşezaseră în dodecaedru, discutaseră între ei şi apoi ieşiseră afară. Dacă sufla cumva o vorbă despre altfel de întâmplări, atunci acea fişă psihiatrică falsă va ajunge până la reprezentanţii presei şi Ellie va fi concediată, fapt care nu va face plăcere nimănui.

Ellie se întrebă dacă nu încercaseră cumva să-i cumpere tăcerea lui Peter Valerian, lui Vaygay sau lui Abonnema. În lipsa presiunilor exercitate la interogatorii de către echipele celor cinci state din Consorţiul Planetar al Maşinii, nu vedea cum s-ar fi putut păstra secretul pentru totdeauna. Nu era decât o problemă de timp. Prin urmare ea ajunse la concluzia că responsabilii guvernamentali trăgeau de timp.

Fu surprinsă de cât de blânde erau ameninţările cu represalii la care fusese supusă. Dar îşi dădu seama că, dacă ar fi încălcat înţelegerea, nesupunerea ei nu ar mai fi fost problema lui Kitz. El urma să se retragă din funcţie în curând. Peste un an administraţia Lasker urma să părăsească birourile după o perioadă de conducere de două mandate, maximul admis de Constituţie. Kitz acceptase să devină asociatul unei firme de avocatură din Washington, firmă renumită pentru succesele înregistrate în apărarea clienţilor săi.

Ellie bănuia că Michael Kitz ţintea mai sus. Nu părea îngrijorat de nimic din ceea ce ea pretinsese că se petrecea în centrul galaxiei. În schimb era sigură că ceea ce îl îngrijora cu adevărat era posibilitatea ca tunelul să fie încă deschis *spre* Pământ, chiar dacă era închis în direcţia opusă, *de la* Pământ. Îşi zise că instalaţiile din Hokkaido vor fi în curând demontate, inginerii şi tehnicienii de acolo se vor întoarce la uzinele şi la universităţile

lor. Ce vor povesti ei despre Maşină? Poate că dodecaedrul va fi expus în Oraşul Ştiinţei din Tsukuba. Apoi, după un interval decent de timp în care atenţia oamenilor va fi atrasă într-o oarecare măsură de alte probleme, s-ar putea ca în amplasamentul proiectului să aibă loc o explozie, poate chiar una nucleară, dacă Kitz va reuşi să născocească o explicaţie plauzibilă a accidentului. Iar dacă ar avea loc o explozie nucleară, atunci contaminarea radioactivă ar reprezenta un motiv excelent pentru declararea întregii suprafeţe drept zonă interzisă. Cel puţin ar izola teritoriul proiectului, ferindu-l de ochii unor observatori curioşi, şi poate ar reuşi să întrerupă şi legătura de care îşi agăţaseră tunelul făpturile acelea din spaţiu. Dar era posibil ca sensibilitatea japonezilor în privinţa armelor nucleare să îl oblige pe Kitz să se mulţumească cu explozibili convenţionali. Nici măcar o explozie nucleară subterană nu le-ar fi făcut plăcere celor din Tokio. Totul ar putea fi mascat sub pretextul uneia dintre acele serii neîntrerupte de dezastre care se petreceau în minele de cărbune din Hokkaido. Însă Ellie se îndoia că vreo explozie, fie ea nucleară sau convenţională, ar putea decupla Pământul de tunel.

Poate că totuşi Kitz nu se gândea la nimic de genul ăsta. Poate că îl nedreptăţea. La urma urmei şi el trebuie să fi fost influenţat de Machindo. Şi el avea, probabil, o familie, prieteni, oameni pe care îi iubea. Nu se putea să nu se fi prins şi de el ceva din spiritul vremii.

*

A doua zi preşedinta o decoră cu Medalia Naţională pentru Libertate în cadrul unei ceremonii oficiale desfăşurate la Casa Albă. Într-un cămin plasat înăuntrul unui perete de marmură albă ardeau butuci de lemn. Preşedinta pusese în joc în cadrul Proiectului Maşina o parte zdravănă de capital politic, dar şi destul capital obişnuit, motiv pentru care era hotărâtă să facă o figură cât mai bună în ochii naţiunii şi în faţa întregii planete. Se susţinea că investiţiile făcute în cadrul Proiectului Maşina de către Statele Unite şi de către alte state ale planetei aduseseră nişte câştiguri bunicele. Noile tehnologii şi unele noi ramuri industriale înfloreau şi se dovedeau cel puţin la fel de promiţătoare pentru oamenii obişnuiţi ca şi invenţiile lui Thomas Edison. Oamenii aflaseră că nu sunt singuri în univers, că în spaţiul cosmic existau fiinţe inteligente mult mai avansate decât noi. Preşedinta declară că făpturile acelea ne schimbaseră

pentru totdeauna părerea despre noi înşine. Vorbind în numele ei, dar sperând că era în asentimentul celor mai mulţi dintre cetăţenii Americii, ea era de părere că descoperirea îi întărise credinţa în Dumnezeu, care acum dovedise că fusese dispus să creeze viaţă şi inteligenţă pe mai multe planete. Preşedinta era sigură de asemenea că o astfel de concluzie va fi incontestabil în armonie cu perceptele tuturor religiilor. Însă cel mai mare bine pe care ni-l făcuse Maşina, susţinea preşedinta, era spiritul pe care îl adusese pe Pământ: sporirea încrederii reciproce în cadrul întregii comunităţi umane, sentimentul că suntem cu toţii tovarăşi de călătorie porniţi într-o expediţie riscantă în spaţiu şi timp, având ca scop o unificare globală a năzuinţelor, unificare cunoscută la ora actuală pe tot cuprinsul planetei sub numele de Machindo.

Preşedinta o prezentă pe Ellie în faţa reporterilor şi a camerelor de televiziune, vorbi despre perseverenţa de care dăduse dovadă în decursul a doisprezece ani foarte lungi, despre talentul cu care descoperise Mesajul şi se angajase în descifrarea lui, despre curajul de care dăduse dovadă urcându-se la bordul Maşinii. Nimeni nu ştiuse dinainte ce va face Maşina. Dar Arroway îşi riscase viaţa de bună voie. Nu era vina ei că nu se întâmplase nimic atunci când Maşina fusese pusă în funcţiune. Dr. Arroway făcuse tot ce era omeneşte posibil. Ea merita mulţumirile întregului popor american şi ale tuturor oamenilor de pe glob. Ellie era o fiinţă cu un caracter extrem de ales. În ciuda reţinerilor sale naturale, atunci când fusese nevoie de ea îşi luase pe umeri povara de a explica lumii caracterul Mesajului şi al Maşinii. Mai mult, dovedise într-adevăr o răbdare cu oamenii din presă de care preşedinta însăşi era în special uimită. Dr. Arroway era întru totul o fiinţă admirabilă. La ora actuală ar trebui să i se dea în sfârşit dreptul să se bucure cu adevărat de puţină intimitate, astfel încât să îşi poată definitiva cariera ştiinţifică. Avuseseră loc conferinţe de presă, şedinţe ştiinţifice, întrevederi cu secretarul Apărării, Michael Kitz, şi cu consilierul ştiinţific der Heer, iar dr. Arroway participase la toate. Nu se dăduse în lături de la nicio sarcină. Preşedinta spera că presa va aprecia toate acestea şi va respecta dorinţa doamnei dr. Arroway de a renunţa la o nouă conferinţă de presă. Oricum exista posibilitatea de a face fotografii.

Ellie plecă din Washington fără să afle cât de mult ştia preşedinta din toate cele întâmplate.

*

Un avion cu reacţie micuţ şi cochet, aparţinând Comandamentului de Transport Aerian Militar Mixt, o duse înapoi şi opri pe drum în Janesville, la cererea lui Ellie. Mama ei era îmbrăcată în vechiul ei halat matlasat. Cineva îi fardase puţin obrajii, dându-le mai multă culoare. Ellie îşi înfundă faţa în perna de lângă mama sa. Bătrâna reuşise să îşi recapete capacitatea de vorbire, deşi vorbele îi erau cam şovăielnice, şi în plus putea să-şi folosească braţul drept suficient de bine pentru a o mângâia uşor pe umeri pe fiica ei.

– Mamă, trebuie să-ţi spun ceva, şopti Ellie. E ceva măreţ. Dar străduieşte-te să rămâi liniştită. N-aş vrea să te supăr. Mamă… L-am văzut pe tata. *L-am văzut!* Îţi transmite toată iubirea lui.

– Da… murmură bătrâna, dând din cap afirmativ. A fost ieri aici.

Ellie aflase că John Staughton trecuse cu o zi înainte pe la casa de odihnă de acolo. Îşi ceruse scuze fiindcă nu putea să se întâlnească şi el cu Ellie şi explicase că avea extrem de mult de lucru. Dar era posibil şi ca Staughton să nu fi dorit pur şi simplu să deranjeze într-un astfel de moment. Cu toate acestea Ellie se trezi spunând cu oarecare iritare:

– Nu, nu! Eu vorbeam despre *tata!*

– Spune-i… spune-i…

Bătrâna pronunţa cuvintele cu greutate.

– …rochia de şifon. Să treacă… curăţătorie… când vine acasă… din magazin.

Era evident că în mintea mamei sale tatăl ei încă mai administra acel magazin cu articole de menaj. Dar şi în mintea lui Ellie.

*

Reţeaua lungă a gardului de protecţie se întindea acum inutilă de la un orizont la celălalt, întrerupând întinderea deşertului ţepos. Ellie se bucura că se întoarce şi că era gata să înceapă un nou program de cercetare, deşi la o scară mult mai modestă.

Jack Hibbert fusese numit în funcţia de director executiv asupra întregului amplasament al Argusului şi Ellie se simţi mai uşurată scăpând de povara sarcinilor administrative. Deoarece o dată cu întreruperea semnalului de pe Vega se eliberase atât de mult timp de observare la telescoape. În câteva zeci de subdiscipline de radioastronomie care lâncezeau de mult timp se simţea un aer de progres năvalnic. Tovarăşii ei de muncă nu îi

făcură nicio aluzie prin care să arate că ar sprijini teoria lui Kitz cu Mesajul-farsă. Se întrebă dacă der Heer sau Valerian le spuseseră ceva despre Mesaj şi despre Maşină prietenilor lor de încredere.

Ellie se îndoia că Michael Kitz suflase ceva despre asta în afara cotloanelor din biroul său de la Pentagon, pe care urma să-l elibereze în curând. Fusese şi ea acolo o dată. Un soldat de marină cu un pistol vârât într-un toc de piele şi cu mâinile la spate păzea demn portalul, supraveghind zona în caz că vreunul dintre cei care treceau prin labirintul concentric de coridoare ar fi cedat vreunui impuls iraţional.

Willie condusese el însuşi maşina lui Ellie, vestitul Thunderbird, din Wyoming până aici, aşa că o avea la dispoziţie. Căzuse de acord să nu iasă din perimetrul complexului Argus, care era destul de întins pentru a face o plimbare obişnuită. Dar se terminase cu peisajele din vestul Texasului, cu gărzile de onoare ale iepurilor, cu excursiile nebuneşti pe drumuri de munte pe urmele vreunei stele sudice. Era singurul regret pe care i-l stârnea consemnarea ei. Dar de fapt şirurile de iepuri dând onorul nu erau în niciun caz disponibile pe timp de iarnă.

În primele zile grupuri mari de reporteri bântuiră zona, sperând că vor apuca să-i adreseze vreo întrebare, strigând cât mai tare sau străduindu-se să o fotografieze prin lentilele telescopice ale aparatelor lor. Dar Ellie se încăpăţână să rămână izolată. Personalul care venise recent la biroul de relaţii cu publicul acţiona cu eficienţă, uneori chiar fără milă, reuşind să descurajeze orice investigaţii. La urma urmei chiar preşedinta ceruse ca dr. Arroway să aibă parte de intimitate. Cu alte cuvinte, să fie lăsată în pace.

Pe măsură ce săptămânile şi apoi lunile treceau una după alta batalionul de reporteri se micşoră la dimensiunile unei companii şi apoi la cele ale unui pluton. În cele din urmă rămase doar un detaşament cu cei mai statornici ziarişti. Cei mai mulţi veneau de la „Holograma Lumii” şi de la alte săptămânale de senzaţie, unii erau angajaţi la nişte reviste ale milenariştilor şi mai era un singur reprezentant de la o publicaţie numită „Ştiinţă şi Dumnezeu”. Nimeni nu ştia cărei sectă îi aparţinea acest individ izolat şi nici el nu spuse nimănui.

Când şi-au scris articolele, ei au amintit de cei doisprezece ani de muncă stăruitoare, culminând cu clipa triumfului, a descifrării Mesajului, şi continuând cu construirea Maşinii. În momentul în

care speranţele omenirii ajunseseră la paroxism totul eşuase, spre regretul întregii lumi. Maşina nu plecase nicăieri. Era normal ca dr. Arroway să fie dezamăgită şi poate chiar – speculaseră ei – puţin deprimată.

Mulţi editorialişti fuseseră de părere că un moment de răgaz era binevenit. Ritmul noilor descoperiri şi nevoia evidentă a unor reevaluări filosofice şi religioase de amploare reprezenta o combinaţie atât de ameţitoare, încât se simţea nevoia unei perioade de linişte şi de revizuire domoală. Poate că Pământul nu era încă suficient de pregătit pentru un contact cu o civilizaţie extraterestră. Sociologii şi psihopedagogii susţineau că simpla idee a existenţei unor inteligenţe extraterestre cu mult mai avansate decât noi va fi asimilată cum se cuvine abia în câteva generaţii. Ei erau de părere că aşa ceva era ca un fel de lovitură sub centură la adresa mândriei umane. Deja ni se oferiseră mai multe decât puteam noi apuca. Peste vreo câteva decenii vom înţelege mult mai bine principiile care stau la baza Maşinii. Ne vom da seama de greşeala pe care am făcut-o acum şi vom râde gândindu-ne ce lucru banal ne-a scăpat din vedere la prima încercare serioasă de a porni Maşina, în 1999, împiedicând-o să intre în funcţiune.

Unii comentatori religioşi susţineau că defectarea Maşinii era o pedeapsă pentru păcatul trufiei, al aroganţei umane. Într-un discurs televizat şi difuzat în întreaga ţară Billy Jo Rankin veni cu ideea că în realitate Mesajul venise direct din Infernul numit Vega, consolidându-şi astfel cu fermitate luările de poziţie anterioare asupra acestui subiect. El spuse că Mesajul şi Maşina erau un Turn Babel al zilelor noastre. Oamenii au încercat prosteşte şi jalnic să ajungă la Tronul lui Dumnezeu. Acum zeci de mii de ani existase un oraş al desfrâului şi blasfemiei, oraş numit Babilon, pe care Dumnezeu îl distrusese. În zilele noastre se construise alt oraş purtând acelaşi nume, dar şi aici cei devotaţi Domnului şi supuşi Cuvântului Său îndepliniseră voinţa Lui. Mesajul şi Maşina reprezentau un alt asalt al stricăciunii asupra celor drepţi şi cu frica lui Dumnezeu. Şi de această dată iniţiativele diavoleşti fuseseră împiedicate: în Wyoming printr-un accident inspirat de Dumnezeu şi în Rusia necredincioasă prin încâlcirea minţilor savanţilor comunişti de către Graţia Divină.

Însă, continua Rankin, în ciuda acestor avertismente care arătau voinţa Domnului, oamenii au încercat să construiască Maşina pentru a treia oară. Domnul le-a dat voie. După aceea, cu

blândeţe şi iscusinţă, tot El a defectat agregatul, a abătut intenţia demonică şi a mai dovedit o dată grija şi preocuparea Sa pentru odraslele Sale rătăcite şi păcătoase, pentru fiii Săi de pe Pământ, fii care – ca să spunem adevărul întreg – s-au dovedit nedemni de mila Lui. Sosise timpul să învăţăm din păcatele şi din mârşăviile noastre şi să ne dăruim iarăşi cu toţii, pe noi înşine şi întreaga planetă, Lui Dumnezeu, asta înainte de sosirea Noului Mileniu, a adevăratului Nou Mileniu, care va începe la 1 ianuarie 2001.

Maşinile trebuiau distruse, susţinea Rankin. Trebuiau distruse până la ultima, iar piesele lor componente trebuiau sfărâmate. Pretenţia că oamenii ar putea sta la dreapta Domnului dacă vor construi o maşină în loc să-şi cureţe de murdărie sufletele lor omeneşti trebuia smulsă din rădăcină înainte de a fi prea târziu.

Stând în micuţul ei apartament, Ellie îl ascultă o vreme pe Rankin, apoi îi tăie sonorul, opri televizorul şi se apucă să-şi facă un program de activitate.

Singurele telefoane pe care avea voie să le dea erau la casa de odihnă pentru bătrâni din Janesville, Wisconsin. Toate apelurile care o căutau pe ea erau blocate, cu excepţia celor venite din Janesville. Celor care întrebau de ea li se ofereau scuze politicoase. Toate scrisorile pe care le primea de la der Heer, Valerian, de la fosta ei colegă din liceu Becky Ellenbogen, toate erau puse deoparte de Ellie însăşi. Nici măcar nu le citea. Mai exista un număr de mesaje transmise prin serviciile de poştă rapidă şi apoi prin curier, mesaje venite din Carolina de Sud, de la Palmer Joss. Fusese mult mai ispitită să le deschidă, dar n-o făcuse. Îi scrisese totuşi un bilet în care spunea doar atât: „Dragă Palmer, nu încă. Ellie.” Apoi îl trimisese fără să scrie adresa expeditorului. Astfel nu avea cum să afle dacă biletul va ajunge la predicator.

Un documentar de televiziune făcut fără consimţământul ei o prezentă ca fiind mult mai retrasă acum decât era odinioară Neil Armstrong sau chiar Greta Garbo. Ellie trecu peste asta cu o indiferenţă şi o bună dispoziţie imperturbabile. De altfel era destul de ocupată. Muncea într-adevăr zi şi noapte.

Interdicţia asupra legăturilor cu lumea din exterior nu se referea şi la colaborările pur ştiinţifice, astfel că ea şi Vaygay organizaseră prin reţeaua de canale de televiziune asincronă un program de cercetare pe termen lung. Printre obiectele astrale ce urma a fi examinate incluseră şi zona din vecinătatea

Săgetătorului A, din apropierea centrului galactic, dar şi gigantica sursă radio extragalactică din Lebăda A. Telescoapele de la Argus fură cuplate într-un fel de lanţ sincronizat, o reţea ce includea şi telescoapele sovietice din Samarkand. Luată împreună, reţeaua de telescoape sovieto-americană funcţiona ca şi cum ar fi fost un singur radiotelescop de dimensiunile planetei Pământ. Operând la o lungime de undă de câţiva centimetri, ar fi putut analiza surse de emisie radio la fel de mici cât interiorul sistemului solar, şi asta chiar la o depărtare egală cu cea de la Pământ până în centrul galaxiei.

Ellie se temea că totuşi reţeaua creată nu era suficient de performantă şi că cele două găuri negre ce se roteau una în jurul celeilalte erau cu mult mai mici de atât. Însă ştia că un program de supraveghere permanentă ar fi putut scoate la iveală ceva. „Ceea ce ne trebuie cu adevărat”, îşi zise ea, „este un radiotelescop care să fie lansat de pe o navă spaţială pe cealaltă parte a Soarelui şi care să lucreze în tandem cu radiotelescoapele de pe Pământ. În acest fel oamenii ar putea beneficia de un telescop performant de dimensiunea orbitei Pământului.” Calculaseră că, având un asemenea telescop, ar fi putut detecta în centrul galaxiei un obiect cosmic de mărimea planetei noastre. Sau de mărimea Gării Centrale.

Ellie îşi petrecea cea mai mare parte a timpului scriind, modificând programele existente pentru computerul Cray 21 şi notându-şi o relatare cât putea ea de amănunţită a evenimentelor neobişnuite care fuseseră înghesuite în cele douăzeci de minute de timp pământean, după ce Maşina începuse să funcţioneze. Ajunsă la jumătatea relatării, îşi dădu seama că manuscrisul ei avea caracterul unei scrieri interzise, de samizdat. Se folosea de maşina de scris şi de hârtie de indigo. Încuie originalul şi două dintre copii în seiful ei, alături de exemplarul îngălbenit din Hotărârea Hadden, o a treia copie o ascunse în spatele unui panou desprins de la tabloul electronic al telescopului 49, după care dădu foc hârtiei de indigo. Indigoul stârni un fum negru şi înecăcios. După şase săptămâni terminase reprogramarea activităţii computerului şi, chiar în momentul în care începu să se gândească iar la Palmer Joss, află că acesta se prezentase la intrarea principală a Argusului.

Reuşise să ajungă aici cu ajutorul câtorva telefoane din partea unui secretar personal al preşedintei, secretar pe care, bineînţeles, Joss îl cunoştea de ani buni. Chiar şi aici, în zona sud-

vestică a Statelor Unite, unde codurile în materie de vestimentaţie erau mult mai degajate, el era îmbrăcat ca de obicei, cu o haină, o cămaşă albă, şi purta cravată. Ellie îi dărui frunza ei de palmier, îi mulţumi pentru medalion şi, în ciuda avertismentelor lui Kitz de a ţine secrete aventurile sale halucinatorii, îi spuse imediat tot ce se întâmplase.

Adoptară amândoi tactica tovarăşilor lor sovietici care, ori de câte ori trebuia să spună ceva neortodox din punct de vedere politic, simţeau nevoia urgentă de a face o plimbare înviorătoare. Doar din când în când bărbatul se oprea şi atunci un observator îndepărtat ar fi văzut că el se apleacă spre ea. De fiecare dată Ellie îl lua de braţ şi apoi îşi continuau plimbarea.

Joss o asculta cu compătimire, cu o înţelegere cu adevărat pătrunzătoare şi fu plin de generozitate, mai ales fiindcă era vorba şi de el, un om ale cărui idei erau neapărat zguduite din temelii de relatarea ei… sau cel puţin aşa credea Ellie. Asta dacă le acorda cât de puţin credit. După toate ezitările lui Joss Palmer din vremea când Mesajul fusese recepţionat pentru prima dată, cel puţin acum femeia avu ocazia să îi arate cum arăta Argusul. El se dovedi sociabil şi Ellie îşi dădu seama că se bucura de prezenţa lui. Şi-ar fi dorit ca atunci când se întâlniseră ultima dată, la Washington, ea să nu fi fost atât de ocupată.

Fără să dea impresia unei premeditări, se căţărară pe îngusta scară exterioară de metal care stătea la baza telescopului 49. Priveliştea celor 130 de telescoape, dintre care cele mai multe se puteau roti pe loc pe propriile lor şine asemenea celor de cale ferată, era unică, de nemaiîntâlnit pe Pământ. Ajungând la tabloul electronic al telescopului, Ellie desprinse placa incriminată şi îi înmână bărbatului un plic voluminos pe care era scris numele lui Joss. Predicatorul îl strecură în buzunarul de la piept, unde formă o umflătură vizibilă.

Ellie îi spuse despre programele comune de observare a Săgetătorului A şi a Lebedei A. Îi povesti şi despre programul computerului ei.

– Chiar şi cu programul Cray se pierde foarte mult timp cu calcularea lui pi la o zecimală de ordinul zece la puterea douăzeci, zise ea. Şi nu suntem siguri că ceea ce căutăm se află *în* pi. Ei ne-au dat cumva de înţeles că nu. Ar putea fi *e.* Ar putea fi un număr din familia de numere transcendente despre care i-au pomenit lui Vaygay. Ar putea fi chiar un cu totul alt număr. Astfel o abordare simplistă, îngustă, de calcul brut, cum ar fi

calcularea numerelor transcendente potrivite, ar putea ţine o veşnicie şi ar fi pură pierdere de vreme. Însă aici, la Argus, avem nişte algoritmi de decriptare foarte perfecţionaţi, proiectaţi special pentru a găsi modele repetitive în cadrul unui semnal. Ei se ocupă cu selectarea şi prezentarea oricăror grupuri de semnale care nu par aleatorii. Aşa că eu am rescris programele…

După expresia de pe chipul lui, Ellie bănui că nu fusese suficient de explicită. Atunci făcu o mică divagaţie:

– … dar nu pentru a calcula zecimalele unui număr cum este pi, nici pentru a le imprima şi a ni le oferi nouă spre verificare. Nu avem destul timp pentru aşa ceva. În loc de asta programul trece în revistă toate zecimalele lui pi şi se opreşte pentru a le analiza doar atunci când apare un şir neobişnuit de zero şi unu. Înţelegi ce vreau să zic? Ceva neaccidental. Accidental mai apar, bineînţeles, grupuri de zero–unu. Zece procente din cifre vor fi zero şi alte zece procente vor fi cifre de unu. În medie. Cu cât trecem în revistă mai multe zecimale, cu atât sunt mai lungi şirurile de zero şi unu peste care am putea nimeri din întâmplare. Programul ştie ce poate apărea statistic şi este atent numai la şirurile neaşteptat de lungi de zero şi unu. În plus, nu verifică numai în baza zece.

– Nu înţeleg. Dacă analizezi un şir destul de mare de numere alese la întâmplare, nu ajungi până la urmă să obţii orice fel de model vrei numai printr-un simplu accident probabilistic?

– Bineînţeles. Dar poţi calcula probabilitatea acestui accident. Dacă ajungi foarte repede la un mesaj destul de complex, atunci ştii că nu poate fi o întâmplare. Deci în fiecare zi, dimineaţa devreme, computerul lucrează câteva ore la această problemă. Nu intră în el niciun fel de informaţii din exterior. Iar până acum nici din lumea lui interioară nu au ieşit niciun fel de informaţii. El doar trece peste cele mai promiţătoare serii de zecimale din pi şi urmăreşte derularea zecimalelor. Îşi vede numai de treaba lui. Atât timp cât nu află nimic nici nu comunică nimic decât dacă i se cere. E cumva un fel de meditaţie asupra propriului ombilic.

– Numai Dumnezeu ştie cât de puţin mă pricep la matematică. Dar ai putea să-mi dai un exemplu?

– Sigur.

Femeia se scotoci în buzunarele salopetei după o bucată de hârtie, dar nu găsi niciuna. Se gândi că şi-ar putea strecura mâna în buzunarul de la piept al hainei lui Joss, şi-ar recupera plicul pe care tocmai i-l dăduse bărbatului şi ar putea scrie pe el, dar îşi

dădu seama că se aflau într-un loc prea riscant pentru aşa ceva. După o clipă Joss înţelese cum stăteau lucrurile şi scoase un carneţel cu foile legate de o spirală metalică.

– Mulţumesc, spuse ea. Deci pi începe aşa: 3,1415926… Îţi dai seama că zecimalele de aici sunt cu totul neordonate. Bun, cifra unu apare de două ori în primele patru zecimale, dar după ce mergi mai departe o să vezi că media de apariţie scade. Fiecare cifră – 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 – apare în proporţie de aproape zece la sută din zecimale, asta după ce ai acumulat destule zecimale. Din când în când ajungi la câte un grup de zecimale unde aceeaşi cifră apare consecutiv de câteva ori, cum ar fi – să zicem – 4444, dar asta nu mai des decât reiese din calculele statistice. Ei, acum să presupunem că treci în revistă cu voioşie zecimală după zecimală şi dintr-o dată nu mai dai decât peste cifre de patru. Sute de cifre de patru înşirate una după alta. Ele nu ar putea ascunde vreun mesaj, dar nici n-ar putea apărea printr-o întâmplare norocoasă. Ai putea calcula zecimalele lui pi timp de sute de mii de ani, până la sfârşitul lumii, dar dacă numerele sunt dispuse la întâmplare n-ai ajunge niciodată atât de departe încât să obţii o sută de cifre de patru una după alta.

– Este la fel ca atunci când aţi reperat Mesajul. Cu radiotelescoapele acestea.

– Exact. În ambele cazuri căutăm un semnal care apare dintr-o masă de zgomot sau dezordine, adică ceva care să nu fie doar un accident statistic.

– Dar nu-i nevoie să fie neapărat sute de patru, nu-i aşa? Bun, şi ne-ar putea *vorbi?*

– Desigur. Imaginează-ţi că după o vreme obţinem un şir foarte lung numai cu zero şi unu. Atunci am putea detecta acolo o imagine, dacă există vreuna, exact cum am făcut în cazul Mesajului. Mă-nţelegi? Ar putea fi de fapt *orice.*

– Vrei să zici că aţi putea decoda un mesaj ascuns în zecimalele lui pi şi că acel mesaj ar putea fi de fapt o predică scrisă cu caractere ebraice?

– Bineînţeles. Cu litere mari, negre, sculptate în piatră.

Joss îi aruncă o privire sarcastică.

– Iartă-mă, Ellie, dar nu ţi se pare că eşti un pic prea… discretă? La urma urmei nu aparţii vreunui ordin de călugăriţe buddhiste supuse legământului tăcerii. De ce nu te duci pur şi simplu să-ţi spui povestea?

– Palmer, aş face-o dacă aş avea dovezi serioase. Aş face totul

public. Însă cât timp n-am nicio dovadă oamenii de tipul lui Kitz vor spune că mint. Sau că am halucinaţii. De aceea manuscrisul acela a ajuns în buzunarul tău. Tu îl vei sigila, vei pune data pe el, îl vei autentifica şi apoi o să-l încui într-o casetă de valori dintr-o bancă. Dacă o să păţesc ceva, îl poţi face public. Îţi dau toate drepturile să te foloseşti de el cum doreşti.

– Şi dacă n-o să păţeşti nimic?

– Dacă nu păţesc nimic? Atunci în clipa când vom găsi ceea ce căutăm manuscrisul ne va confirma relatarea. Dacă vom avea dovada existenţei unei găuri negre duble în centrul galaxiei sau a unei construcţii artificiale gigantice în Lebăda A sau dăm de un mesaj ascuns în pi, asta – şi, spunând „asta”, îl bătu uşurel pe piept – va fi dovada mea. Atunci voi face publică povestea. Între timp ai grijă să nu pierzi manuscrisul.

– Tot nu pricep, mărturisi el. Ştim că universul se supune unor legi matematice. Legea gravitaţiei şi toate celelalte. Şi-atunci care ar fi diferenţa? Deci ar exista nişte reguli şi în zecimalele lui pi. Şi ce dacă?

– Nu, nu-i aşa! Nu-ţi dai seama? Asta ar fi ceva *diferit.* Nu-i ca şi cum ai crea universul pornind de la nişte legi matematice care determină structura fizică şi chimică a lui. Ăsta e un *mesaj.* Oricine a fost creatorul universului, a ascuns mesaje în numerele transcendente, mesaje care urma să fie citite peste cincisprezece miliarde de ani, când în cele din urmă va apărea şi viaţa inteligentă evoluată. Prima dată când ne-am întâlnit te-am criticat şi pe tine şi pe Rankin fiindcă nu înţelegeaţi. V-am întrebat: „Dacă Dumnezeu ar fi vrut să ştim sigur că există, atunci de ce nu ne-a trimis un mesaj clar?” Ţi-aduci aminte?

– Chiar foarte bine. Crezi că Dumnezeu este matematician.

– Ceva de genul ăsta. Dacă ceea ce ni s-a spus este adevărat. Dacă nu e cumva doar o căutare în gol. Dacă există un mesaj ascuns şi în pi, nu doar într-unul din infinitatea de numere transcendente existente. Sunt o groază de „dacă” aici.

– Cauţi Revelaţia în aritmetică. Eu unul ştiu o cale mai bună.

– Palmer, asta e *singura* cale. Este singurul lucru care îl va convinge pe un sceptic. Închipuieşte-ţi că o să găsim ceva. Nu trebuie să fie ceva înfiorător de complicat. Trebuie să fie ceva mai ordonat decât un şir de zecimale din pi care ar putea apărea la întâmplare. Asta e tot ce ne trebuie. După aceea toţi matematicienii de pe lume vor putea descoperi exact acelaşi model sau mesaj sau orice altceva ar putea fi. Şi atunci nu vor

mai exista schisme sau sectarism. Fiecare se va apuca să citească aceeaşi scriptură. Într-o astfel de situaţie nimeni nu ar mai putea pretinde că miracolul care stă la baza religiei a fost un fel de înşelătorie a unor conjuraţi, că istoricii de mai târziu au falsificat cronicile vechi sau că totul nu a fost decât un fenomen de isterie în masă, de halucinaţie colectivă ori chiar o nevoie de un substitut parental pentru perioada maturităţii. *Oricine* ar putea fi credincios.

– Dar nu poţi fi sigură că vei găsi ceva. Ai două soluţii. Poţi să stai ascunsă aici şi să faci calcule până îţi dai duhul. Sau poţi ieşi ca să spui lumii întregi ce ai de spus. Mai devreme sau mai târziu va trebui să decizi.

– Eu sper că n-o să trebuiască. Palmer, mai întâi să am dovada concretă, abia după aceea vin anunţurile oficiale. Altfel... Nu vezi cât de neajutoraţi suntem? Nu vorbesc de mine, dar...

Palmer dădu din cap aproape imperceptibil. Un zâmbet slab i se strecură pe la colţurile buzelor. Detectase o oarecare ironie în situaţia dată.

– De ce eşti aşa de nerăbdător să mă auzi spunându-mi povestea? întrebă Ellie.

Poate că bărbatul o consideră o întrebare retorică. În orice caz nu îi răspunse, iar ea continuă:

– Nu ţi se pare că s-a petrecut un fel de... inversare ciudată a situaţiei noastre? Iată-mă, sunt o fiinţă care a trecut printr-o experienţă religioasă profundă pe care n-o poate demonstra. Crede-mă, Palmer, abia dacă pot să-i pătrund sensul. Şi iată-te pe tine, scepticul înrăit care încearcă, cu mai mult succes decât am făcut-o eu vreodată, să fie înţelegător cu credula de mine.

– O, nu, Eleanor, zise el. Nu sunt sceptic. Sunt un credincios.

– Chiar eşti? Ceea ce am eu de spus este exact povestea cu răsplata după moarte. Pedeapsă şi răsplată. Nu e chiar a doua venire a lui Iisus sau Înălţarea la Ceruri, fiindcă nu se spune nimic despre Hristos. O parte din mesajul pe care îl aduc spune că nu ocupăm un rol important în logica universului. Ceea ce mi s-a întâmplat mie ne face să părem cu toţii extrem de neînsemnaţi.

– Aşa e. Dar îl face pe Dumnezeu să fie foarte măreţ.

Femeia îi aruncă o privire scurtă, apoi continuă:

– Ştii că, deşi Pământul se roteşte în jurul Soarelui, puternicii lumii noastre, adică autorităţile religioase şi puterile seculare, au susţinut odinioară că de fapt Pământul nu se mişcă deloc.

Funcţia lor era de a fi puternici. Sau cel puţin de a pretinde că sunt puternici. Iar adevărul îi făcea să se simtă prea insignifianţi. Adevărul îi înspăimânta, le submina autoritatea. Aşa că l-au interzis. Indivizii aceia au considerat că adevărul este periculos. Eşti sigur că înţelegi ce implică faptul că mă crezi?

– Eleanor, eu sunt unul dintre cei care au cercetat. Crede-mă că, după atâţia ani, pot să disting adevărul atunci când îl întâlnesc. Orice credinţă care admiră adevărul, care se străduieşte să-L cunoască pe Dumnezeu, trebuie să fie suficient de curajoasă ca să se adapteze universului. Prin asta înţeleg universul *real.* Toţi acei ani-lumină. Toate lumile acelea îndepărtate. Mă gândesc la întinderea universului tău, la posibilităţile pe care le oferă Creatorului, şi mi se taie răsuflarea. Este mult mai bine decât să-L înghesui într-o lume măruntă. Nu mi-a plăcut niciodată ideea Pământului în chip de scăunaş verde pe care Domnul îşi reazemă picioarele. Era prea liniştitoare. Semăna cu un basm pentru copii sau cu un… cu un anesteziant. Dar universul tău are destul loc *şi* destul timp pentru genul de Dumnezeu în care cred eu. Eu zic că nu mai ai nevoie şi de alte dovezi. Deja există suficiente. Lebăda A şi toate celelalte sunt bune doar pentru oamenii de ştiinţă. Crezi că-ţi va fi greu să-i convingi pe oamenii obişnuiţi de adevărul spuselor tale? Eu cred că o s-o faci cât ai zice peşte. Nu-i deloc greu. Crezi că povestea ta e prea ciudată, prea stranie. Dar eu am mai auzit-o şi înainte. O ştiu bine. Pun pariu că şi tu o ştii.

Închise ochii şi, după câteva minute, începu să recite:

– „Şi el visă şi în vis i se arătă o scară sprijinită de pământ, iar cu vârful ea atingea cerul; şi el privi la îngerii Domnului care se suiau şi se scoborau pe ea… Cu adevărat Domnul este în locul acesta şi eu n-am ştiut… Asta nu e alta fără numai Casa lui Dumnezeu şi aceasta este poarta raiului."

Palmer se avântase şi fusese luat de val, ca şi cum ar fi ţinut o predică din amvonul unei catedrale uriaşe în faţa unor mulţimi, aşa că atunci când deschise ochii zâmbi uşor autodepreciativ. Porniră înainte de-a lungul unui bulevard larg, străjuit de o parte şi de alta de radiotelescoapele argintii care se întindeau spre cer. După un moment Palmer începu să vorbească pe un ton mult mai normal, de conversaţie:

– Povestea ta a fost prezisă. S-a mai întâmplat şi înainte. Undeva înlăuntrul tău trebuie să fi fost conştientă de asta. Niciunul dintre amănuntele ei nu se găseşte în Cartea Facerii.

Bineînţeles că nu. Nici n-ar putea să fie. Relatarea din Biblie era potrivită pentru timpurile acelea, pentru vremea lui Iacov. La fel cum mărturia ta se potriveşte acestor vremuri, vremurilor noastre… Oamenii te vor crede, Eleanor. Milioane de oameni. De pe tot cuprinsul globului. Sunt sigur de asta…

Ellie clătină din cap şi mai făcură câţiva paşi în tăcere înainte ca el să continue:

– Bine, fie! Te înţeleg. Aşteaptă atât cât consideri tu de cuviinţă. Dar dacă există vreo modalitate să te grăbeşti, fă-o, de dragul meu. Nu mai avem niciun an până la venirea Mileniului.

– Înţeleg şi asta. Mai îngăduie-mi vreo câteva luni. Dacă până atunci nu vom afla nimic despre pi, atunci o să mă gândesc serios să fac publice toate cele întâmplate acolo în spaţiu. Înainte de întâi ianuarie. Poate că până atunci Eda şi cu ceilalţi o să vrea să vorbească şi ei. În ordine?

Se întoarseră înspre clădirea administraţiei Argusului fără să mai scoată o vorbă. Stropitorile udau pajiştea sărăcăcioasă. Ellie şi Joss săriră peste o băltoacă a cărei apariţie în aceste pământuri aride părea stranie şi nelalocul ei.

– Ai fost vreodată măritată? o întrebă el.

– Nu, niciodată. Probabil că am fost prea ocupată cu alte treburi.

– Dar îndrăgostită?

Întrebarea fusese pusă direct, pe un ton prozaic.

– De vreo cinci-şase ori, pe jumătate. Dar a fost întotdeauna atât de mult zgomot, zise ea, aruncând o privire la cel mai apropiat telescop. Semnalul era aşa de greu de găsit. Şi tu?

– Niciodată, îi răspunse el sec.

După care făcu o pauză şi adăugă cu un zâmbet şters:

– Dar eu am credinţa.

Ellie se hotărî ca deocamdată să nu disece ambiguitatea vorbelor lui Joss, după care porniră amândoi în sus pe scări pentru a examina computerul central de la Argus.

Capitolul 24
Semnătura Creatorului

„Iată, vă dezvălui o taină: nu vom adormi cu toţii, dar toţi ne vom schimba.”
Epistola Întâi către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, 15; 51

„Universul pare… să fi fost stabilit şi aranjat în conformitate cu numărul, prin clarviziunea şi înţelepciunea creatorului tuturor lucrurilor, deoarece modelul a fost stabilit, asemenea unei schiţe premergătoare, prin dominaţia numărului preexistent în mintea Domnului creator de lumi.”
Nicomachus din Gerasa – *Aritmetica,* cap. I, paragraf 6, aproximativ 100 d.H.

Ellie se repezi pe scările casei de odihnă şi în veranda proaspăt vopsită cu verde, cu intervalele marcate de nişte balansoare dispuse regulat şi acum goale. Îl zări pe John Staughton, care încremenise într-o poziţie jalnică, gârbovit şi cu braţele atârnându-i ţepene pe lângă corp. Strângea în mâna dreaptă o pungă de plastic înăuntrul căreia se puteau distinge o bonetă de baie transparentă, o cutie cu farduri ornată cu flori şi doi papuci de casă împodobiţi cu pompoane roz.

– S-a stins, zise el când reuşi să-şi oprească privirea asupra ei. Nu intra, o rugă. Nu te holba la ea. I-ar fi fost groază să ştie că o s-o vezi în halul ăsta. Ştii cât era de mândră de felul cum arăta. Oricum ea nu mai e *acolo.*

Aproape reflex, din cauza unor resentimente îndelung exersate şi încă active, Ellie fu ispitită să-i întoarcă spatele şi să intre, orice s-ar întâmpla. Apoi se opri. Chiar şi acum era gata să-l sfideze numai aşa, din principiu? Şi care era principiul exact? Ţinând cont de figura lui răvăşită, nu încăpea nicio îndoială asupra autenticităţii suferinţei lui. O iubise pe mama ei. „Poate că a iubit-o mai mult decât mine”, îşi spuse Ellie şi un val de vinovăţie o năpădi. Mama ei fusese bolnavă atât de mult timp, încât Ellie testase de nenumărate ori modul în care va reacţiona atunci când va veni clipa. Îşi aminti cât de frumoasă era în fotografia pe care i-o trimisese Staughton şi dintr-o dată, în ciuda repetiţiilor pe care le făcuse pentru a rezista acestui moment, se

trezi răvăşită de hohote de plâns.

Surprins de durerea femeii, Staughton se apropie şi încercă s-o liniştească. Însă Ellie ridică mâna ca să-l oprească şi, cu un efort vizibil, reuşi să se stăpânească. Erau doi străini, uniţi superficial de un cadavru. Însă ea era cea care greşise atunci când îl învinovăţise pe Staughton de moartea tatălui ei şi în adâncurile sufletului său era conştientă de greşeală.

– Am ceva pentru tine, zise el, cotrobăind prin punga de plastic.

Câteva obiecte din interiorul ei alunecară în sus şi în jos, iar Ellie mai remarcă acolo un portofel din imitaţie de piele şi o cutie de plastic pentru păstrarea protezelor dentare. Simţi că trebuie să se uite în altă parte. Până la urmă Staughton se ridică şi agită un plic îngălbenit de vreme.

Pe plic scria „Pentru Eleanor”. Recunoscând scrisul mamei sale, Ellie făcu un pas înainte, gata să-l apuce. Staughton fu surprins şi făcu un pas îndărăt, înălţând plicul în faţa obrazului ca şi cum ea ar fi avut intenţia să îl lovească.

– Aşteaptă, zise el. Aşteaptă puţin. Ştiu că noi doi nu ne-am înţeles niciodată. Totuşi fă-mi şi mie acum pe plac, o singură dată. Nu citi scrisoarea până diseară. Bine?

Durerea îl făcea să pară cu zece ani mai bătrân decât era.

– De ce? întrebă ea.

– Întrebarea ta preferată. Acceptă această unică dorinţă a mea. Îţi cer prea mult?

– Ai dreptate, răspunse Ellie. Nu-mi ceri prea mult. Iartă-mă.

Staughton o privi drept în ochi.

– Nu ştiu ce ţi s-a întâmplat acolo, în Maşină, dar parcă te-ai schimba, încheie el.

– Sper, John. Sper să fie aşa.

*

Ellie îl sună pe Joss şi îl întrebă dacă nu ar vrea să ţină el slujba de înmormântare.

– Nu mai trebuie să-ţi spun că nu sunt o fiinţă religioasă, îi zise ea. Dar odinioară mama mea era. Tu eşti singurul om pe care m-am gândit că l-aş dori aici şi sunt aproape sigură că tatăl meu vitreg va fi de acord.

Joss o asigură că va sosi cu primul avion.

Stând în camera ei de hotel Ellie îşi luă un mic dejun matinal, după care îşi făcu de lucru cu plicul primit, mângâindu-i fiecare cută sau rosătură. Era vechi. Probabil că mama sa îl scrisese cu

mulţi ani în urmă şi îl purtase cu ea peste tot în cine ştie ce despărţitură a poşetei, gândindu-se mereu dacă să i-l dea sau nu lui Ellie. Nu părea să fi fost lipit recent şi Ellie se întrebă dacă Staughton îl citise şi el. O parte din ea ardea de nerăbdare să-l deschidă, în timp ce o altă parte o reţinea, de parcă ar fi avut un fel de presimţire. Femeia stătu îndelung afundată în fotoliul învechit, meditând profund şi ţinându-şi genunchii îndoiţi până sub bărbie.

Se auzi un sunet de clopoţel şi instalaţia nu foarte silenţioasă a telefaxului ei intră în funcţiune. Era conectată la computerul de la Argus. Deşi îi amintea de zile demult trecute, semnalul nu mai avea cum să reprezinte vreo urgenţă reală. Orice ar fi descoperit computerul, n-ar fi fost obligată să plece; Π nu apunea o dată ce Pământul se rotea. Dacă exista un mesaj ascuns în numărul Π, mesajul acela o putea aştepta veşnic.

Ellie examină din nou plicul, însă ecoul clopoţelului o întrerupse. Dacă exista vreun sens în interiorul unui număr transcendent, atunci nu putea fi introdus în geometria universului decât la începutul creaţiei. Noul ei proiect aparţinea teologiei experimentale. „Dar la urma urmei toată ştiinţa ţine de asta”, îşi zise ea.

Computerul imprimă pe ecranul telefaxului mesajul STAND BY.

Ellie se gândi la tatăl ei... de fapt la fantoşa tatălui ei... la Supraveghetori şi la reţeaua lor de tuneluri ce împânzea galaxia. Ei asistaseră şi poate că şi contribuiseră la naşterea şi dezvoltarea vieţii pe milioane de planete. Construiau galaxii şi izolau sectoare ale universului. Stăpâneau cel puţin un tip limitat de călătorie în timp. Erau un fel de zei ce depăşeau închipuirile pioase ale aproape tuturor religiilor sau cel puţin ale religiilor occidentale. Totuşi până şi ei aveau limitele lor. Nu ei construiseră tunelurile şi nici nu erau în stare să le construiască. Nu ei introduseseră mesaje în numerele transcendente şi nici nu puteau să le citească. Constructorii tunelurilor şi cei care inscripţionaseră numărul Π erau cu totul alţii. Aceştia nu mai locuiau de mult aici. Nu lăsaseră nicio adresă la care să poată fi găsiţi. Ellie presupuse că, atunci când plecaseră, cei care în cele din urmă au devenit supraveghetori rămăseseră asemenea copiilor părăsiţi. Asemenea ei, da. Asemenea ei.

Se gândi la ipoteza lui Eda, după care tunelurile erau de fapt găuri de vierme distribuite la nişte distanţe convenabile în jurul

nenumăratelor stele din galaxia noastră şi din altele. Ele semănau cu găurile negre, dar aveau proprietăţi diferite şi provenienţă diferită. Nu erau cu adevărat lipsite de masă, fiindcă ea le văzuse cum creaseră unde gravitaţionale în inelele de asteroizi orbitând în jurul stelei Vega. Iar prin ele fiinţe şi nave de toate felurile traversau şi uneau galaxia.

Găuri de vierme. În jargonul revelator al fizicii teoretice universul era cumva mărul lor în care cineva săpase tunelurile, împânzindu-l cu drumuri de acces care îi împestriţau miezul. Pentru un bacil care locuia la suprafaţă toate astea reprezentau un miracol. Însă o fiinţă care ar fi stat în exteriorul mărului ar fi fost mai puţin impresionată. Din punctul ei de vedere tunelurile n-ar fi fost decât o belea în plus. „Dar dacă cei care au construit tunelurile erau viermi”, îşi zise Ellie, „atunci ce suntem noi?”

Computerul de la Argus ajunsese în profunzimile numărului Π, mult mai departe decât o făcuse oricine altcineva pe Pământ, fie el om sau maşină, deşi nu chiar atât de departe în comparaţie cu Supraveghetorii. Ellie era convinsă că ar fi fost prea devreme să fi ajuns la mesajul încifrat acolo cu mult timp în urmă, mesajul de care îi pomenise odată Theodore Arroway, pe ţărmul unei mări care nu figura în niciun fel de hartă. Poate că era vorba doar de un fel de încălzire, o avanpremieră a viitoarelor minuni ascunse, care să-i încurajeze să continue explorarea, un indiciu concret care să-i facă pe oameni să nu-şi piardă speranţa. Orice ar fi fost, nu era vorba în niciun caz de mesajul cu care se munceau Supraveghetorii. Poate că existau mesaje simple şi mesaje mai complicate, toate încifrate în diverse numere transcendente, iar computerul de la Argus nimerise peste cel mai simplu. Şi asta cu ajutor din afară.

Cât fusese la Gara Centrală Ellie simţise pe pielea ei un fel de umilinţă, o stare care să-i amintească cât de puţine ştiau în realitate locuitorii Pământului. Acum îşi zise că s-ar putea să existe nenumărate categorii de creaturi mai avansate decât oamenii, la fel de multe câte specii stau pe scara evoluţiei între noi şi furnici sau chiar între noi şi microscopicii viruşi. Însă gândul acesta nu o deprimă. În locul unei resemnări ruşinate ea simţea mai degrabă că sufletul i se umplea tot mai mult de un înălţător sentiment al miraculosului. De acum înainte erau atâtea lucruri spre care putea să aspire.

Era ca şi cum ar fi trecut din liceu la colegiu, de la un nivel la care totul se obţine fără efort la un altul unde era obligată să se

străduiască permanent şi sistematic pentru a înţelege ceva. În liceu asimila materia predată mult mai repede decât oricare dintre colegii ei. La colegiu descoperise o mulţime de inşi mai eficienţi decât ea. Simţise acelaşi grad de dificultate sporită şi acelaşi gen de provocare impus de o nouă etapă atunci când fusese admisă la doctorat. Şi atunci când devenise astronom profesionist. La fiecare etapă găsise oameni de ştiinţă mai pregătiţi decât ea, fiecare treaptă fusese mai incitantă decât cea dinainte. „Hai să dăm drumul revelaţiilor”, îşi zise ea, privind la telefax. Era pregătită.

„PROBLEME DE TRANSMISIE. S/N10. VĂ RUGĂM RĂMÂNEŢI PE RECEPŢIE.”

Ellie era conectată la computerul de la Argus printr-un satelit de telecomunicaţii prin releu numit „Defcom Alpha”. Probabil că apăruse vreo problemă legată de controlul poziţiei acestuia sau poate că era vorba de o eroare de programare. Înainte să-şi dea seama ce face, realiză că deja deschisese plicul.

Foaia de hârtie purta antetul „ARROWAY – ARTICOLE DE MENAJ” şi, după cum se aştepta, caracterele cu care fusese scris mesajul mamei sale erau cele de la vechea maşină de scris Royal, cea pe care tatăl ei o păstra acasă pentru treburi legate de afaceri, dar şi personale. În colţul din dreapta sus era trecută data: „13 iunie 1964”. Pe atunci Ellie avea cincisprezece ani. Tatăl ei n-avea cum să scrie asta, fiindcă trecuseră deja ani buni de la moartea lui. Aruncând o privire în josul paginii, se asigură că era vorba de semnătura elegantă a mamei sale.

„Draga mea Ellie,

Acum, după ce am murit, sper că vei avea puterea să mă ierţi din toată inima. Ştiu că am greşit în faţa ta şi nu numai a ta. Nu aş fi rezistat să ştiu că – dacă ai fi aflat adevărul – m-ai fi urât toată viaţa. Din cauza asta n-am avut curajul să-ţi spun nimic cât timp am fost în viaţă. Ştiu cât de mult l-ai iubit pe Ted Arroway şi aş vrea să afli că şi eu l-am iubit. Încă îl mai iubesc. Dar nu el este tatăl tău adevărat. Adevăratul tău tată este John Staughton. Am făcut o greşeală imensă. N-ar fi trebuit s-o fac, ştiu, am fost prea slabă, dar dacă n-aş fi făcut-o nici tu nu ai fi apărut pe lume, aşa că fie-ţi milă şi iartă-mă. Nu te gândi la mine cu ură. Ted ştie. El m-a iertat şi am hotărât amândoi să nu-ţi spunem niciodată. Dar exact acum mă uit pe geam în curtea din spate şi te văd. Stai acolo şi mintea îţi fuge la stele şi la alte lucruri pe care nu le-

am putut pricepe niciodată şi sunt atât de mândră de tine. Tu pui atât preţ pe adevăr, aşa că m-am gândit că ar fi cinstit să ştii acest adevăr despre tine.

Dacă John mai trăieşte, atunci el îţi va înmâna această scrisoare. Ştiu că o s-o facă. E un om mult mai bun decât îl crezi tu, Ellie. Am avut noroc că l-am întâlnit din nou. Poate că îl urăşti aşa de mult şi din cauză că ceva ascuns în tine a descifrat adevărul. Dar adevărul e că îl urăşti fiindcă nu este Theodore Arroway. Ştiu asta.

Mă uit la tine cum stai acolo. N-ai făcut nicio mişcare de când am început să scriu scrisoarea. Doar stai şi te gândeşti. Sper şi mă rog la Dumnezeu să găseşti ceea ce cauţi, orice ar fi acel lucru. Iartă-mă. N-am fost decât un om.

Cu dragoste, mama.”

Ellie citise scrisoarea dintr-o singură suflare şi imediat după aceea se apucă să o recitească. Simţea că respiră greu. Mâinile i se umeziseră. Iată, impostorul se dovedise a fi cel veritabil. În aproape toată viaţa ei îşi respinsese propriul tată, fără să aibă măcar habar de ceea ce făcea. Ce tărie de caracter trebuie să fi avut omul ăsta care rezistase tuturor izbucnirilor ei adolescentine! Mai ales când ea se revolta şi îl ocăra fiindcă nu era tatăl ei şi nu avea niciun drept să-i spună ce să facă.

Telefaxul sună din nou, de data asta de două ori. Acum pe ecran apăru invitaţia de a apăsa pe tasta „Return”. Dar ea nu avea puterea s-o facă. Faxul n-avea decât să aştepte. Ellie se gândea la tatăl... la Theodore Arroway, la John Staughton şi la mama ei. Toţi renunţaseră la multe, toţi se sacrificaseră pentru ea, iar ea fusese tot timpul mult prea preocupată de ale ei ca să-şi dea măcar seama de toate. În acele clipe îşi dori să-l aibă lângă ea pe Joss Palmer.

Telefaxul mai sună o dată şi imprimanta lui se mişcă nesigură, parcă de probă. Ellie programase computerul în aşa fel încât să insiste să-i atragă atenţia, ba chiar să fie puţin inventiv în încercarea lui de a o găsi în cazul în care ar fi considerat că descoperise ceva legat de Π. Însă acum ea era prea ocupată cu descâlcirea şi reclădirea mitologiei propriei sale vieţi. Mama sa trebuie să fi stat la biroul din dormitorul cel mare de la etaj, aruncând din când în când câte o privire pe fereastră în timp ce se gândea cum să-şi formuleze o propoziţie sau alta, iar privirea ei se fixase pe Ellie cea de cincisprezece ani, neîndemânatică,

ranchiunoasă şi nesupusă.

Mama ei îi mai oferise un cadou. Datorită acestei scrisori Ellie se întorsese înapoi în timp şi se regăsise pe ea, cea de acum o grămadă de ani. De atunci învăţase atât de multe. Şi mai avea atât de mult de învăţat.

Deasupra mesei pe care stătea gălăgiosul telefax se afla o oglindă. Uitându-se la ea, Ellie văzu o femeie nici tânără, nici bătrână, nici mamă şi nici fiică. Făcuseră bine că-i ascunseseră adevărul. Nu era suficient de avansată ca să primească un asemenea mesaj şi cu atât mai puţin să-l descifreze. Îşi petrecuse întreaga viaţă şi îşi clădise o carieră încercând să intre în contact cu cei mai îndepărtaţi şi mai străini dintre toţi străinii, în timp ce în propria ei viaţă abia dacă intrase în contact cu cineva. Demolase cu îndârjire miturile creaţioniste susţinute de alţii şi uitase de minciuna ascunsă în miezul fiinţei ei. Întreaga ei viaţă cercetase universul, dar scăpase din vedere cel mai clar mesaj: pentru creaturile mărunte, aşa cum suntem noi, nemărginirea poate fi îndurată numai prin iubire.

*

Computerul de la Argus s-a dovedit atât de persistent şi de inventiv în încercările sale de a o contacta pe Eleanor Arroway, încât aproape că dădea impresia unei nevoi personale urgente de a-şi împărtăşi cu cineva descoperirea.

Anomalia a apărut cu mai multă claritate în baza aritmetică 11, unde putea fi transcrisă în totalitate numai în cifre de zero şi unu. Dacă o comparai cu Mesajul care fusese transmis de pe Vega, putea fi în cel mai bun caz un mesaj simplu, însă semnificaţia lui statistică era mare. Programul reasamblă cifrele într-un tipar de baleiaj pătrat, cu acelaşi număr de cifre pe orizontală şi pe verticală. Primul rând se constituia dintr-un şir neîntrerupt de zerouri, de la stânga la dreapta. În rândul al doilea apărea o singură cifră de unu, exact la mijloc, încadrată la dreapta şi la stânga de zerouri. După alte câteva rânduri se distingea fără urmă de îndoială un arc compus din cifre de unu. Figura geometrică simplă fusese construită cu repeziciune, rând după rând, autoreflexivă şi foarte promiţătoare. Când apăru ultimul rând al figurii, pe el se văzură iarăşi numai zerouri, cu excepţia unei singure cifre de unu, plasate în centru. Următorul rând era format numai din zerouri şi făcea parte din rama figurii.

În structurile schimbătoare ale zecimalelor, în profunzimile acestui număr transcendent, se ascundea un cerc perfect a cărui

formă era trasată de unităţi într-un câmp de zerouri.

Universul a fost creat intenţionat, asta spunea cercul acela. În orice galaxie s-ar întâmpla să te afli, nu aveai decât să calculezi circumferinţa acestui cerc, să o împarţi la diametrul lui, să calculezi cu suficient de mare precizie şi să descoperi un miracol: un alt cerc, trasat la kilometri distanţă de prima zecimală. Iar mai încolo trebuie să fie ascunse mesaje şi mai consistente. Nu avea importanţă cum arăţi sau din ce eşti făcut, nici locul de unde vii. Atât timp cât locuiai în acest univers şi aveai o cât de mică înclinaţie spre matematică, mai devreme sau mai târziu ajungeai să descoperi mesajul. El se află deja aici. Este înlăuntrul tuturor lucrurilor. Nu trebuie să-ţi părăseşti planeta ca să-l descoperi. În structura universului şi în caracteristicile materiei se ascunde această măreaţă operă de artă, scrisă mărunt, care este semnătura creatorului. Tronând deasupra oamenilor, a zeilor şi a demonilor, asimilându-i pe Supraveghetori şi pe constructorii tunelurilor, există o anumită fiinţă inteligentă care precede universul.

Cercul se închisese.

Ellie găsise ceea ce căuta.

SFÂRŞIT